

AMERIKÁN

Národní * kalendář

≡ na přestupný rok ≡

≡ ROČNÍK XV. ≡

Se 100 obrázky vážného i žertovného obsahu.

Uspořádal Pavel Albieri.

Tiskem a nákladem Aug Geringera, 150 West 12th Street,

CHICAGO, ILLINOIS.

Obsah tohoto kalendáře.

Stránka.

Titulní obraz: Zástupcové sjezdu Č.S.P.S. v Cedar Rapids, Ia. v červnu 1891.	
Kalendář roční.—Letopisná znamení a čísla.—Pohyblivé svátky.—Přehled roku 1892.—Postní dny.—Zatmění slunce a měsíce.....	3
Rubriky měsíční se jmény katolickými i evangelickými, jakož i vložky pro poznamenání příjmů a vydání v domácnosti, úkazy na nebi, židovský kalendář a počekadla.....	4
Seznam jmen.....	28
Volební práva žen.....	30
Tabulka mzdy na základě desítihodinné denní doby.....	31
Úvodní verše od B. Bittnera. (S obr.).....	32
Jak jsem se octl v Americe. Vypravování starého bojovníka za neodvislost Spojených Státův. Napsal Pavel Albiéri. (Se 14 obr.).....	33
Buď každý duchem svobodou! Báseň Jar. Vrchlického.....	71
Zděděný manžel. Novela, dle anglického od Jana Svobody.....	72
U „Panenského jezírka“, povídka z venkova od Věnceslavy Lužické.....	81
Náš úděl. Báseň od Elišky Krásnoroké.....	102
Lesní požár. Povídka ze života v amerických pralesích. Podává Jos. Novák.....	103
Vzchop se k žití! Báseň od Jos. V. Sládka.....	114
Z veselých studentských let. Vzpomínka od Antoufna Jurky.....	115
Stín. Báseň Aug. Eng. Mužika.....	121
Pěkná kvítka. Obrázek amerických mravů. Dle Bergesa podává J. Novotný.....	123
Rekrut. Historická báseň od Adolfa Heyduka.....	131
Žlutá zimnice. Cestovní vzpomínka z amerického Jihu. Přel. Ant. Hájek.....	133
V železničním voze. Báseň Jana Nerudy.....	135
Slepá. Povídka. Dle francouzského podává J. V. Luňák.....	137
Nad Prahou. Báseň Růženy Jesenské.....	139
Kolumbovo vejce. K obrazu Beneše Knuepfera.....	139
Žebraří cikáni na Slovensku. K obrazu od Jaroslava Vějína.....	139
O té velké dodávce masa. Z vybraných žert Mark Twaina (Clemense) přel. J.M.....	141
Svornost. Báseň od Svatopluka Čecha.....	145
Dárek vdově. Štědrovečerní povídka ze západu. Podává Josef Procházka.....	147
Pro smutné chvíle. Anekdoty a žerty. (Se 26 obr.).....	151
Rozbor socialismu. Podává Josef Buřata.....	161
Albánci, vracející se z loupežné výpravy. K obrazu Rudolfa z Ottenfeldu.....	169
Několik uměleckých vzpomínek. Z cesty kolem světa podává A. Z. Donato.....	171
Moravská Slovačka u ručního mlýnku (s vyobraz.).....	176
Lov se sokoly ve středověku (s vyobraz.).....	176
Pro domácnost a hospodářství.....	177
Užitečné droby ze zdravotvdy.....	179
K podobiznám v „Amerikánu“. (25 obr.).....	181
Karel Jonáš, místopuvérner ve Wisconsině (s podobiznou).....	188
Ze zkušenosti starších osadníků českých v Americe (se 4 vyobraz.).....	189
Sjezd Národního Řádu Č. S. P. S. v Cedar Rapids, Iowa. (K titulnímu obrazu).....	202
Jan Neruda, básník český. (s podobiznou).....	203
Budoucí světová výstava v Chicagu v r. 1893 (se 7 vyobraz.).....	204
Zemská jubilejní výstava král. českého v Praze r. 1891 (s vyobraz.).....	208
Národní sál Č. S. P. S. v St. Louis, Mo. (s vyobraz.).....	209
Nedělní zákony. Pro kalendář „Amerikán“ napsal Josef Král.....	210
Co budeme čísti.....	211
Sčítání lidu ve Spojených Státech roku 1890.....	212

Kalendář roční.

V přestupném roce počítá se:	od vynalezení knihtiskařství.....	452
od stvoření světa dle Calvisiusa.....	od uzavření míru westfálského.....	443
od stvoření světa dle počtu židovského.....	od objevení Ameriky.....	400
od vystavení města Říma.....	od zavedení kalendáře gregoriánského.....	310
od zavedení kalendáře Juliánského.....	od vynalezení dalekohledu.....	283
od sboření Jerusalema.....	od vynalezení parostrojů.....	194
od začátku stěhování národů.....	od zavedení kalendáře opraveného.....	192
od konce říše západofémské.....	od prohlášení samostatnosti Sp. Států.....	117
od útěku Mohamedova (tur. počítání).....	Opravený kalendář zaveden ve Spojených	
od počátku křižáckých válek.....	Státech 21. září 1853, kdy poručeno	
od vynalezení prachu a střeliva.....	bylo místo 1. září psátí a čítati 21. září.	

Letopisná znamení a čísla.

Nedělní písmeno.....	C. B.	Římský počet.....	5
Zlaté číslo.....	11	Juliánský letopočet.....	6605
Epakta.....	1.	Židovský letopočet.....	5652
Sluneční kruh.....	25	Mohamedánský.....	1309

Pohyblivé a stálé svátky.

Sv. tři králů.....	6. ledna	Velikonoční neděle.....	17. dubna
Neděle Septuagesima.....	14. února	Na nebevstoupení Páně.....	26. května
Neděle Sexagesima.....	21. února	Svatojánská neděle.....	5. června
Neděle Quinquagesima.....	28. února	Neděle sv. Trojice.....	12. června
Úterek masopustní.....	1. března	Božho Těla.....	16. června
Popelční středa.....	2. března	Všecobecné posvěcení chrámů.....	18. října
Květná neděle.....	10. dubna	První adventní neděle.....	37. listopadu
Zelený čtvrtek.....	14. dubna	Vánoční hod v neděli.....	25. prosince
Velký pátek.....	15. dubna		

Postní dni.

1. .... 9. března, ve středu před Reminiscere	3. .... 21. září, ve středu před Crucis
2. .... 8. června, ve středu před sv. Trojicí	4. .... 14. prosince, ve středu před sv. Lucíí

Čtyři roční období.

Jaro počíná 19. břez. v 10. h. 14. m. večer.	Trvá 92 dní a 20 hodin 2 min.	} úhrnem 366 dní
Léto počíná 20. června v 6. h. 16 m. večer.	Trvá 93 dní a 14 hodin 35 min.	
Podzim počíná 22. září v 8. h. 5 m. ráno.	Trvá 89 dní a 18 hodin 20 min.	
Zima počíná 21. pros. ve 3. h. 11. m. ráno.	Trvá 89 dní a 19 hodin 23 min.	

Přehled roku 1892.

Masopust trvá od 7. ledna do 1. března, tedy 8 týdnů, 5 dnů. Začátek postu 2. března.	Konec postu dne 17. dubna a trvá 46 dnů. Mezi vánoční a popel. středou jest 66 dnů.
---	---

Zatmění slunce a měsíce.

V roce 1892 připadají 2 zatmění slunce a 2 měsíce.

I. Úplné zatmění slunce jest 26. dubna; není viděno ve Washingtonu, viditelné v jižním Tichém Oceánu, na Novém Zelandě a na jihozápadním cípu Ameriky.

II. Částečné zatmění měsíce jest 11. května; částečně jen viditelné ve Washingtoně, poněvadž jest měsíc při východu zatměn. Měsíc vstupuje do stínu o 4. hod. 1 min., střed zatmění o 5. hodině 45 min., měsíc opouští pak stín o 7. hodině 28 min. Počátek zatmění jest viditelný v západních částech Asie, Evropy, Afriky a ve východních částech Atlantického Oceánu a ve východních částech Jižní Ameriky. Konec zatmění jest viditelný v Arabii, Evropě,

Africe, v Atlantickém Oceánu, v Jižní Americe a na nejkrajnějším východě Sever. Ameriky.

III. Částečné zatmění slunce jest 20. října; viditelné ve Washingtoně. Počátek zatmění o 11. hodině 7 min. ráno, největší zatmění o 1. hod. 28 min. večer; konec o 3. hod. 49 min. večer.

IV. Úplné zatmění měsíce 4. listopadu; není viditelné ve Washingtoně. Viditelné při počátku Severní Ameriky, v Tichém Oceánu, v Asii, ve východních krajích Evropy; konec je viditelný na severozápadu Tichého Oceánu, v Australii, Asii, Evropě (mimo Španěly a Anglii) a ve východních částech Afriky.

Panovníci roku je Krasopaní (Venuše.)

Dni a týdny	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Pátek	Nový rok	Nový rok	☾	7 25	4 44	6 21
2 Sobota	Makaria	Abela a Seta	♋	7 25	4 45	7 34
Zjevení Páně.		Délka dne 9 hodin 21 minut.				
3 Neděle	Jenovefy	Enocha	♋	7 25	4 46	8 48
4 Pondělí	Tita biskupa	Isabelly	♋	7 24	4 47	10 03
5 Úterý	Telesfora	Simeona	♋	7 24	4 48	11 15
6 Středa	Sv. Tří Králů	Zjevení Páně	♋	7 24	4 49	ráno
7 Čtvrtek	Luciana	Raimunda	♋	7 24	4 50	0 24
8 Pátek	Erharda	Erharda	♋	7 23	4 51	1 35
9 Sobota	Basiliše	Marciala	♋	7 23	4 52	2 47
První neděle po Zjevení.		Délka dne 9 hodin 30 minut.				
10 Neděle	Agatona	Pavla Poust.	♋	7 23	4 53	3 59
11 Pondělí	Hygiana	Matildy	♋	7 22	4 54	5 09
12 Úterý	Proba	Reinholda	♋	7 22	4 55	6 15
13 Středa	Leonta	Hilaria	♋	7 22	4 56	vých.
14 Čtvrtek	Firmina	Felixa	♋	7 21	4 57	5 28
15 Pátek	Pavla Poust.	Maura	♋	7 21	4 58	6 33
16 Sobota	Marcela P.	Marcela	♋	7 20	4 59	7 37
Druhá neděle po Zjevení.		Délka dne 9 hodin 40 minut.				
17 Neděle	Jména Ježiše	Antonína pou.	♋	7 20	5 00	8 37
18 Pondělí	Prisky	Prisky	♋	7 19	5 01	9 37
19 Úterý	Kanuta	Sáry	♋	7 18	5 02	10 36
20 Středa	Fab. a Šebest.	Fab. a Šebest.	♋	7 18	5 03	11 34
21 Čtvrtek	Anežky	Anežky	♋	7 17	5 04	ráno
22 Pátek	Vinc. a Anast.	Vincence	♋	7 16	5 06	0 33
23 Sobota	Zasnoub. P. M.	Emerana	♋	7 15	5 07	1 35
Třetí neděle po Zjevení.		Délka dne 9 hodin 53 minut.				
24 Neděle	Timotea	Timotea	♋	7 15	5 08	2 38
25 Pondělí	Obr. Pavla	Obr. Pavla	♋	7 14	5 09	3 44
26 Úterý	Polykarpa	Polykarpa	♋	7 13	5 10	4 49
27 Středa	Jana Zlatoúst.	Jana Zlatoúst.	♋	7 12	5 11	5 49
28 Čtvrtek	Karla Velkého	Karla Vel.	♋	7 12	5 13	6 48
29 Pátek	Františka Sal.	Valeria	♋	7 11	5 14	západ
30 Sobota	Martiny p.	Adelgundy	♋	7 10	5 15	7 13
Čtvrtá neděle po Zjevení		Délka dne 10 hodin 7 minut.				
31 Neděle	Petra Nol.	Virgila	♋	7 9	5 16	8 14

Čtvrtí měsíce.

☾ První čtvrt dne 8. v 7 hod. 19 min. večer.

☽ Úplněk dne 13. v 9 h. 27 min. večer.

☾ Poslední čtvrt dne 21. v 9 h. 42 min. večer.

☽ Nový měsíc dne 29. v 10 hod. 38 min. dop.

Domnílá povětrnost

Do 5. mrazivo, pak do 7. zasmušeno, od 9. do 15. snih a od 17. sniha. Dne 23. má být nejstudenější den. Od 25. proměnlivo, až 31. krásoú.

Dne přibývá od 9. hod. 19 min. do 10. hod. 7 min.

Židovský kalendář.

(5657). — 1. ledna jest 1. Thebet (4. měsíc o 29 dnech) a 20. ledna je 1. Šebat (5. měsíc o 30 dnech).

Pověrky.

Je-li teplo v lednu, snihá bývá ke dni.

Pakli leden mokrý bývá, bude vlna nedolívá.

Za mlhavým losem přišel mokrý jaro.

V lednu-li broum se odyvá, očekávatí las bojnout vlna.

Je-li louty leden, z korce mandel leden.

Na Nový rok, o slopiti krok, na Tří krále o skok jálo, na Hromnice o hodinu výce.

Jaké počasí je který den od vánočního Božího hoču do Tří králů, takové bude každý měsíc v roce.

Jména Ježíš, ke kamním nejlit.

Na sv. Pavla: Když je voda v koleji, šetřte v zla-bě ojedl (ploc, nebo zima potrává dlouho).

Dobrá sanice, hořká smrt.

Velký snih, malá voda.

Slunce svítí na mráz.

LEDEN.

Den	DOMÁČÍ ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18	<i>Legie Smetk. vesník</i>	90	—		
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

VĚK ROZUMU od Tom. Páina s doplňky jeho ostatních spisů vybraných. Překladem Fr. B. Zdrábka. Cena výtisku v plátně vázaného poštou 70 ctů.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Pondělí	Ignacia	Brigity		7 08	5 18	9 02
2 Úterý	Hromnic	Očist. Marie		7 07	5 19	10 14
3 Středa	Blažeje	Blažeje		7 06	5 21	11 26
4 Čtvrtek	Veroniky	Veroniky		7 05	5 22	ráno
5 Pátek	Agaty	Agaty		7 04	5 23	0 38
6 Sobota	Doroty	Doroty		7 03	5 25	1 50
Pátá neděle po Zjevení Páně. Délka dne 10 hodin 24 minut.						
7 Neděle	Romualda	Reinharda		7 02	5 26	3 01
8 Pondělí	Jana z M.	Šalamouna		7 01	5 27	4 06
9 Úterý	Apolonie	Apolonie		7 00	5 28	5 05
10 Středa	Skolastiky	Školastiky		6 59	5 30	6 00
11 Čtvrtek	Evroziny	Evroziny		6 58	5 31	6 44
12 Pátek	Eulalie	Eulalie		6 57	5 32	vých.
13 Sobota	Jordana	Kastora		6 56	5 33	6 26
Neděle Septuagesima. Délka dne 10 hodin 40 minut.						
14 Neděle	Pap. Valentina	Valentina		6 55	5 35	7 26
15 Pondělí	Faustina	Faustina		6 53	5 36	8 26
16 Úterý	Juliany	Juliany		6 52	5 37	9 24
17 Středa	Šimona	Konstancie		6 51	5 38	10 23
18 Čtvrtek	Konkordia	Konkordia		6 49	5 39	11 22
19 Pátek	Konráda	Gabina		6 48	5 41	ráno
20 Sobota	Eleuthera	Eucharie		6 46	5 42	0 25
Neděle Sexagesima. Délka 10 hodin 58 minut.						
21 Neděle	Eleonory	Eleonory		6 45	5 43	1 29
22 Pondělí	Washingtona	Washingtona		6 44	5 44	2 31
23 Úterý	Eberharda	Serenia		6 43	5 45	3 32
24 Středa	Matěje ap.	Matěje ap.		6 41	5 46	4 31
25 Čtvrtek	Valburgy	Valburgy		6 40	5 47	5 24
26 Pátek	Alexandra	Lesky		6 38	5 48	6 08
27 Sobota	Valdemara	Valdemara		6 37	5 49	6 43
Neděle Quinquagesima. Délka dne 11 hodin 14 minut.						
28 Neděle	Leandra	Leandra		6 36	5 50	západ
29 Pondělí	Romana	Romana		6 35	5 51	7 55

Čtvrtí měsíce.

- První čtvrt' dne 6. o 3. hod. 30 min. ráno.
- Úplněk dne 12. o 1. h. 28 min. odpo.
- Poslední čtvrt' dne 20. o 6. hod. 15 min. večer.
- Nový měsíc dne 27. o 9. hod. 47 min. večer.

Domnělá povětrnost

Do 2. mírná povětrnost, je té od 4. do 10. zasmušeno, načež přijdou až do 16., kdy nastane proměnliv. Po 18. sniž. kol 21. mírná, po 24. zasmušeno, načež dočká až do 29., kdy nastane pěkné počasí.

Dne přírvá od 10. hod. 10 min. do 11. hod. 16 min.

Židovský kalendář.

29. je 1. Adar [6. měsíc o 29 dnech.]

Pořehadla.

Únor lidý, pole sil.
 Pakli se bouřkami v únoru rohy býzovi nevíklají, nelze se dobrého roků těšiti.
 Když té komár v únoru sa uchem zašmrd, poběhne v únoru jistě ko kamouš a ulína.
 Větroré severní ku konci únoru zvěstují úrodný rok.
 Nechce-li severní vjtr v únoru váti, v dubnu se to musá jistě státi,
 Je-li v únoru sniha a sněho, bývá př' horký srpen.
 Tnavé hromnice, sedláka radost, jasno-li ale, sněží ještě.
 Masopust na slunci, pomlázka za kamny.
 O hromnicích musá skrývat vzrnout, kobyby měl zmraznout.
 Na sv. Valentina 14. neuzavřij lusey, nebudou dobrá housata.
 O sv. Dorotě 8. ulehne košile na plotě. Slunce již úřeje.

* VÁLKA ZA NEODVISLOST, čili: Povstání amerických osadníků proti Anglii. Se 36 zdařilými ilustracemi. Díle různých pramenů upravil Jos. Černák. Cena 55 ctů.

AMOR našim služebníkem, aneb: Jak možno zalíbiti se všem ženštinám a získati si jich přízeň. Cena 15c., u Aug. Geringera, 150 záp. 12. ulice., Chicago, Ill.

UNOR. 7

Dne	DOMÁCI ZÁPISKY:	Příjem.		Vydání.	
		§	ct.	§	ct.
1	Společ. za křesť. křesť.			90	—
2	~~Společ. výstava~~	90			
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15	St. Norbert			130	—
16					
17					
18					
19					
20					
21	Výhra Peavka				
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29	Mášk. plo. Společ.	20	—		

POSTAVENÍ ŽEN V CÍRKVI pojednání o tom, jak se přičinila církev křesťanská o snížení žen a zneužití jich ku svým účelům. Matice Svobody svazek VII. Cena 12 ctů.

BREZEN

31

MARCH

31

Dni a týdny	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce	Čtvrti měsíce.
	Katolíků.	Protestantů.					
1 Úterý	Masopustní	Masopustní		6 34	5 52	9 10	☽ První čtvrt dne 6. v 1 hod. 14 min. odpo.
2 Středa	Popeleční	Popeleční		6 33	5 53	10 25	☼ Úplněk dne 13. v 6 h. 55 min. ráno.
3 Čtvrtek	Kunhuty	Kunhuty		6 31	5 54	11 40	☾ Poslední čtvrt dne 31. v 11 hod. 16 m. dopol.
4 Pátek	Kazimíra	Kazimíra		6 29	5 55	ráno	☽ Nový měsíc dne 28. v 7 hod. 18 min. ráno.
5 Sobota	Bedřicha	Bedřicha		6 28	5 56	0 53	
První neděle v postě.		Délka dne 11 hodin 30 min.					
6 Neděle	Fridoliny	Fridoliny		6 27	5 57	2 02	
7 Pondělí	Tomáše A.	Tomáše		6 25	5 58	3 03	
8 Úterý	Jana z B.	Radka		6 24	5 59	3 57	
9 Středa	Františky	Crhy a Strach.		6 22	6 00	4 42	
10 Čtvrtek	40 mučedlnků	Alexandra		6 20	6 01	5 21	
11 Pátek	Konstantina	Dobromila		6 18	6 02	5 51	
12 Sobota	Řehoře p.	Řehoře		6 17	6 03	vých.	
Druhá neděle v postě.		Délka dne 11 hodin 49 min.					
13 Neděle	Rosiny p.	Ráženy		6 15	5 04	6 17	
14 Pondělí	Matildy	Matildy		6 14	5 05	7 15	
15 Úterý	Longina	Dluhoše		6 12	5 06	8 14	
16 Středa	Heriberta	Jindřicha		6 10	6 07	9 14	
17 Čtvrtek	Patricka	Gertrudy		6 09	6 08	10 15	
18 Pátek	Eduarda	Edvarda		6 07	6 09	11 18	
19 Sobota	Josefa p.	Josefa p.		6 05	6 11	ráno	
Třetí neděle v postě.		Délka dne 12 hodin 8 minut.					
20 Neděle	Joachima Sp.	Jachima		6 04	6 12	0 20	
21 Pondělí	Benedikta	Benedikta		6 02	6 13	1 22	
22 Úterý	Oktaviana	Oktaviana		6 00	6 14	2 20	
23 Středa	Otta	Udusa		5 59	6 15	3 12	
24 Čtvrtek	Gabriela	Gabriela		5 57	6 16	3 59	
25 Pátek	Zv. P. Marie	Zvěst. Marie		5 55	6 17	4 38	
26 Sobota	Haštala m.	Emanuela		5 54	6 18	5 09	
Čtvrtá neděle v postě.		Délka dne 12 hodin 37 minut.					
27 Neděle	Ruperta b.	Ruperta		5 52	6 19	5 39	
28 Pondělí	Guntrama kr.	Eustacha		5 50	6 20	západ	
29 Úterý	Eustacha	Jetřicha		5 49	6 21	8 00	
30 Středa	Kvirina	Zosina		5 47	6 22	9 18	
31 Čtvrtek	Kvidona	Bohuvěra		5 45	6 23	10 35	

Čtvrti měsíce.

- ☽ První čtvrt dne 6. v 1 hod. 14 min. odpo.
 ☼ Úplněk dne 13. v 6 h. 55 min. ráno.
 ☾ Poslední čtvrt dne 31. v 11 hod. 16 m. dopol.
 ☽ Nový měsíc dne 28. v 7 hod. 18 min. ráno.

Domnělá povětrnost

Do 8. pěkně, ale studeno až do 7. po té déšť. Po 8. pěkně, až po 11. proměnlivě a po 14. zima, 23. bouře, může pěkně až do konce měsíce.

Dne přibývá od 11 hod. 28 min. do 19 hod. 38 min.

Židovský kalendář.

11. (13. Adar) příchod Eštefín; 13. a 14. (14. a 15. Adar) starost Purim. Dne 29. Ježíš. Nisach [7. měsíc o 30 dnech.]

Pořehadla.

V březnu prach co zlato a stříbro, ale snít bývá prosovní ječ.

Mnoho žolíků v březnu přivádí hubené láty.

Mrazu-11 v den čtyřlísti mučedlníků, mrazu žostí po čtyřlísti nozí.

Mrazu-11 v den sv. Gertrudy, trvá zima ještě čtyřlísti dní.

Svítil slunce v den zvěstování Panny Marie, lze očekávatí úrodný rok.

Březen bez vody, duben bez trávy.

Kolik březnových mlh, tolik červencových lišáků.

Březen, za kamna vlezení; duben, ještě tam buzení; máj, vyženueme kozy v háj.

Studený březen, studený duben, mojrý máj, bude v stoleté ráj.

Na sv. Řehoře, led plove do moře.

Na sv. Josefa, vyskočí beran na vršek a poslédno hospodáří.

Na sv. Řehoře, čáp přeletí přes moře, záha hnuu otevírá, hnuj sedláků, který noze (12).

Přiráční kniha parlamentárních pravidel pro řízení uvažujících shromáždění; zpracovaná od býv. smírčího soudece, právníka Ed. A. Fišera v Chicagu. Užitečná pro každého člena spolku. Prodává se vázaná v ohebné plátěné vazbě za \$1.00 u Aug. Geringera.

BŘEZEN

Dne	DOMÁCÍ ZÁPISKY	Přijem.		Vydánf.	
		š	ct.	š	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14	<i>Střevní vyšetření</i>				
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28	<i>Rece - Nomen - Kaise</i>				
29					
30					
31					

SVATÁ BIBLÍ PRO ZASMÁNÍ jest obrázkový spis obsahující zábavné obrázky ze svatého písma starého zákona. Vyšly 3 sešity. Stojí všechny tři 65ctů., jednotlivý 22ctů.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce	Čtvrti měsíce.
	Katolíků	Protestantů					
1 Pátek	Hugo bisk.	Theodora		5 43	6 24	1 49	☽ První čtvrt' dne 4. o 12. hod. 31 min. ráno.
2 Sobota	Frant. z P.	Theodosia		5 42	6 25	ráno	☼ Úplněk dne 12. o 12. h 28 min. ráno.
Pátá neděle v postě.		Délka dne 12 hodin 46 min.					
3 Neděle	Richarda	Richarda		5 40	6 26	0 55	☾ Poslední čtvrt' dne 20. o 11. h. 59 min. v noci.
4 Pondělí	Isidora	Brože		5 39	6 27	1 52	☼ Nový měsíc dne 28. o 3. hod. 46 min. odpo.
5 Úterý	Čeňka	Emilie		5 37	6 28	2 40	Domnělá povětrnost Do 3. pěkně, po té chladno a zamračeno až do 11. kdy nastane opět pěkné počasí. Po 17. proměnlivo, po 22. zamračené až do 27. Po té pěkně a ka. končí proměnlivo.
6 Středa	Celestina	Buška		5 36	6 29	3 17	Dne přibývá od 12. hod. 41 min. do 13. hod. 54 min.
7 Čtvrtek	Heřmana	Heřmana		5 34	6 30	3 49	Židovský kalendář. Od 12. do 19. [18. až 22. Nissan] svátek Pusa [veľkomoc]. 28. Jom 1. Ijar [8 měsíc o 29 dnech.]
8 Pátek	Alberta	Albina		5 32	6 31	4 16	Pořehadla. Duben hojný vošou, říjen pivem. Pakli mokry a ztmavy duben, jest úroda na vino. V dubnu-li valný vítr se ozývá, seno i žito pěkně bývá. Po bouřce v dubnu, přepadají mrazky. Je-li v dubnu krásné a povětrí čisté, bude v květnu nepřijemné jasné. Na Těburecia má se vše zelenat (14.) Je-li o sv. Jiří tak vysoko žito, že se v něm havran ukryti může, bude úrodný rok obilím. O Jiří krásně-li a teplo, následuje krutá a mokrá povětrnost. Jiří a Marek, mrazem nás zulek. Jak dlouho fáha před sv. Jiřím křelí, rovněs tak dlouho po sv. Jiří přelí. Snih dubnový jako mrva polnoží. Na čtvrtak zelená, hráchy zasívej. Na velký pátek zemí nehyšej.
9 Sobota	Kleofáše	Demetria		5 31	6 32	4 40	
Neděle Květná.		Délka dne 13 hodin 4 minuty.					
10 Neděle	Ezechiela pr.	Daniela		5 29	6 33	5 16	
11 Pondělí	Lva p.	Lva		5 28	6 34	vých.	
12 Úterý	Julia	Julia		5 26	6 35	7 06	
13 Středa	Hermenegilda	Justinusa		5 25	6 36	8 08	
14 Čtvrtek	Zelený čtvrtek	Zelený čtvrtek		5 23	6 38	9 10	
15 Pátek	Velký pátek	Velký pátek		5 22	6 49	10 13	
16 Sobota	Bílá sobota	Bílá sobota		5 20	6 40	11 15	
Neděle Velikonoční.		Délka dne 13 hodin 23 minut.					
17 Neděle	Hod Boží Vel.	Hod Boží Vel.		5 18	6 41	ráno	
18 Pondělí	Velikonoční	Velikonoční		5 17	6 42	0 13	
19 Úterý	Krescence	Emy		5 15	6 43	1 07	
20 Středa	Sulpice	Sulpice		5 14	6 44	1 55	
21 Čtvrtek	Anselma	Anselma		5 13	6 45	2 35	
22 Pátek	Kajetana	Sotera		5 11	6 46	3 08	
23 Sobota	Vojtěcha	Jiřího		5 10	6 47	3 36	
První neděle po Velikonoči.		Délka dne 13 hodin 40 minut.					
24 Neděle	Jiřího	Albrechta		5 08	6 48	4 04	
25 Pondělí	Marka ev.	Marka ev.		5 07	6 49	4 31	
26 Úterý	Kleta	Kleta		5 05	6 50	5 00	
27 Středa	Jaroslava	Pelhřima		5 04	6 51	západ	
28 Čtvrtek	Vitališe	Vitála		5 03	6 52	9 24	
29 Pátek	Petra mučen.	Sibily		5 01	6 53	10 37	
30 Sobota	Kateřiny s.	Hildegardy		5 00	6 54	11 42	

Třetí čítanka česká pro školy česko-americké i pro domácnost; obsahuje vypravování z dějin Soustátí amerického od vynalezení Ameriky až po presidenta Clevelanda a má mapy, obrazy a podobizny velmi četné. Stojí poštou \$1.10 u Aug. Geringera, 150 záp. 12. ulice, Chicago, Ill.

DUBEN.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18	<i>Líbuse</i>				
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25	<i>Bylo k papírům</i>	<i>20</i>	<i>ct.</i>	<i>13</i>	<i>ct.</i>
26					
27					
28					
29					
30					

ČLOVĚK A JEHO POMĚR KU PŘÍRODĚ II. vydání. Od Dr. V. Kapra. Cena té velice užitečné knihy jest 50 ctů., a poštovní zůsilkou 55 ctů.

Dní a týdny	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků.	Protestantů.				
Druhá neděle po Velikonoci. Délka dne 13 hodin 57 minut.						
1	Neděle	Filipa-Jakuba	Filipa-Jakuba	☀	4 58 6 55	ráno
2	Pondělí	Zikmunda	Zikmunda	☁	4 57 6 56	0 36
3	Úterý	Nal. sv. kříže	Nal. sv. kříže	☁	4 56 6 57	1 23
4	Středa	Floriana	Floriana	☁	4 55 6 58	1 58
5	Čtvrtek	Pia V. pap.	Gotharda	☁	4 54 6 59	2 28
6	Pátek	Jana Dimiana	Jana Dimiana	☁	4 53 7 00	2 52
7	Sobota	Stanislava	Bohumíra	☁	4 52 7 01	3 13
Třetí neděle po Velikonoci. Délka dne 14 hodin 11 minut.						
8	Neděle	Zjevení Mich.	Stanislava	☁	4 51 7 02	3 34
9	Pondělí	Řehoře N.	Hioba	☁	4 50 7 03	3 54
10	Úterý	Isidora	Viktora	☁	4 49 7 04	4 14
11	Středa	Mamerta	Mamerta	☁	4 48 7 05	vých.
12	Čtvrtek	Pankráče	Pankráče	☁	4 47 7 06	8 05
13	Pátek	Serváce	Serváce	☁	4 46 7 07	9 09
14	Sobota	Bonifáce	Karoliny	☁	4 45 7 08	10 08
Čtvrtá neděle po Velikonoci. Délka dne 14 hodin 25 minut.						
5	Neděle	Žofie	Žofie	☁	4 44 7 09	11 03
6	Pondělí	Jana Nepom.	Peregrína	☁	4 43 7 10	11 53
7	Úterý	Ubalda	Jošta	☁	4 42 7 11	ráno
8	Středa	Venance	Liboria	☁	4 41 7 12	0 35
9	Čtvrtek	Petra C.	Potenciány	☁	4 40 7 13	1 10
10	Pátek	Bernardin	Athanasiusa	☁	4 39 7 14	1 38
11	Sobota	Felix	Prudence	☁	4 38 7 15	2 05
Pátá neděle po Velikonoci. Délka dne 14 hodin 39 minut.						
12	Neděle	Julie p.	Heleny	☁	4 37 7 16	2 31
13	Pondělí	Desideria	Desideria	☁	4 36 7 17	2 58
14	Úterý	Johanky kr.	Zuzany	☁	4 35 7 18	3 27
15	Středa	Urbana I. pap.	Urbana	☁	4 34 7 19	4 01
16	Čtvrtek	Na nebe vs. P.	Na nebe vs. P.	☁	4 34 7 20	západ
17	Pátek	Bedy	Florence	☁	4 33 7 21	9 22
18	Sobota	Ivona a Petra	Viléma	☁	4 33 7 22	10 24
Šestá neděle po Velikonoci. Délka dne 14 hodin 51 minut.						
19	Neděle	Maxima	Maxima	☁	4 32 7 23	11 15
20	Pondělí	Zdobení hrobů	Zdobení hrobů	☁	4 32 7 23	11 56
21	Úterý	Petronila	Angela	☁	4 31 7 24	ráno

Čtvrtí měsíce.

☽ První čtvrť dne 3. v 1 hod. 11 min. odpo.

☽ Druhá čtvrť dne 11 ve 4 h. 59 min. odpo.

☽ Poslední čtvrť dne 19 v 8 hod. 52 min. ráno

☽ Nový měsíc dne 25. v 11 h. 49 min. v noči.

Domnělá povětrnost

Z počátku dešť, až po 7. teplo a pěkné. Po 13. zataženo; ke 23. pěkné, ticho a jasné. Ku konci zataženo, až 31. jasné.

Dne přibývá od 14 hod. 7 min. do 14 hod. 53 min.

Židovský kalendář.

16. je svátek židů (18. Ijar) a 27. je 1. Sivan (9. měsíce o 30 dnech.)

Povězadla.

Prší-li na 1. máje, nezůstane páda dosti vlhka a píse pro dobytek se nedat.

Dešť v noci před sv. Valburgou naplňuje stoty i sklepy.

Dešť v Mamsertu přináší soužení (11.), neboť v něm nic dobrého není, takto zůl všestranné mhnou.

Urban kránsý, vyjasněný hojným vlnem nám odmění.

Když máj vláhy nedá, červen se předá.

V máji ať neouchne v plote kůl a pastýře hlůl.

Studený máj, v zahrádkách ráj, nebo studený máj, v stodole ráj.

Vlajou-li koronbry v křtlových dnech, budou silně bouřky.

Kdo o sv. Janě jen zastvá, stěbla zláď lokte mřvá.

Májová voda vypíjí vlnu. (Mnoho dešťů vinnému keři v květnu škodí.)

Sv. Pankráč, Servác a Bonifác jsou ledová mužl.

Co čerý nosil, to máj poitne (čivět vlnu v máji.)

Suchý březen, mokřý máj, bude humno jako ráj. Havlovo ště, Urbanův oves, co z toho bude, potom ni pověz. Na Urbanův den pospěš sítí jen.

7 pohřebních řečí pro různé stavy a věky s připojením řečí ku pojmenování dítku, od Jos. Kaldy. Cena v obyčejné plátěné vazbě 55 centů.

KVĚTEN.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2	<i>Orlean - Pensacola</i>				
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

QUADROONA, obraz ze života v poledních státech severo-americké Unie. Přeložil J. A. Oliverius. Ztuhá vázaná v snížené ceně 55 ctů.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Známí měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Středa	Fortunáta	Radima		4 31	7 24	0 28
2 Čtvrtek	Erazima	Razima		4 30	7 25	0 54
3 Pátek	Klotildy	Klotildy		4 30	7 26	1 17
4 Sobota	Františka K.	Kvirina		4 20	7 27	1 35
Neděle Svatodušní. Délka dne 14 hodin 59 minut.						
5 Neděle	Hod Boží Sv. Svatodušní	Hod Boží Sv. Svatodušní		4 29	7 28	1 58
6 Pondělí	Robert	Robeše		4 28	7 28	2 19
7 Úterý	Medarda	Medarda		4 28	7 29	2 41
8 Středa	Primusa	Karpasia		4 28	7 30	3 07
9 Čtvrtek	Oliva p.	Oliva		4 28	7 30	vých.
10 Pátek	Barnabáše	Barnabáše		4 28	7 31	8 59
Neděle sv. Trojice. Délka dne 15 hodin 3 minuty.						
12 Neděle	Nejsv. Trojice	Trojice Svat.		4 28	7 31	9 49
13 Pondělí	Antonína Pad.	Tobiáše		4 28	7 31	10 35
14 Úterý	Basilie	Elisea		4 28	7 32	11 11
15 Středa	Víta mučen.	Víta		4 28	7 32	11 41
16 Čtvrtek	Božího Těla	Zbyňka		4 28	7 33	ráno
17 Pátek	Adolfa	Laura		4 28	7 33	0 38
18 Sobota	Marcela	Miloty		4 28	7 34	0 34
První neděle po sv. Trojici. Délka dne 15 hodin 6 minut.						
19 Neděle	Gerv. a Prot.	Bohdala		4 28	7 34	0 58
20 Pondělí	Sylvera	Sila		4 28	7 34	1 28
21 Úterý	Aloise *	Aloise		4 28	7 34	1 54
22 Středa	Pavlina	Acháce		4 29	7 35	2 34
24 Čtvrtek	Edeltruda	Edeltruda		4 29	7 35	3 18
24 Pátek	Jana Křtitele	Jana Křtitele		4 29	7 35	západ
25 Sobota	Ivana, Sid.	Prospera		4 30	7 35	9 04
Druhá neděle po sv. Trojici. Délka dne 15 hodin 5 minut.						
26 Neděle	Jana a Pavla	Jana B.		4 30	7 35	9 49
27 Pondělí	Ladislava	Ladislava		4 30	7 35	10 26
28 Úterý	Lva II. pap.	Lva		4 31	7 35	10 55
29 Středa	Petra a Pavla	Petra a Pavla		4 31	7 35	11 19
30 Čtvrtek	Pavla pam.	Pavla		4 32	7 35	11 41

Čtvrti měsíce.

- ☽ První čtvrt' dne 2. ve 3 hod. 51 min. ráno.
- ☽ Úplněk dne 10. v 7 h. 32 min. ráno.
- ☾ Poslední čtvrt' dne 17. ve 3 h. 1 min. odpo.
- ☾ Nový měsíc dne 24. v 8 hod. 6 min. ráno.

Denní povětrnost

1. deštivo, po té pěkně až do 7. Zamračené a déšť do 15., odtud pěkně a jasno do 22. Ku loni zasmášlo a 26. déšť, až 29. pěkně.

Dne přibývá od 14 hod. 53 min. do 16 hod. 3 min.

Židovský kalendář.

1. a 2. (6. a 7. Sivan) [letnice. 16. Je 11. Tamuz [11. měsíc o 30 dnech.]

Pořekadla.

Červen-li vítr suchý nejmokrý panuje, dobrým výnem naše sudy naplňuje.
 Jaké počal na Medarda bývá, takové o žněch se o-zývá.
 Přelil na den sv. Víta, jest úrodný rok, toliko je-ment to škodil.
 Jaká povětrnost na sv. Jana Křtitele, takovou očekávej i o Michala.
 Jaké počal na Ladislava se ukazuje (27.), takové též po sedm týdnů objevuje.
 Na Petra a Pavla den jasný a čistý, rok úrodný bude jistý.
 Na Petra a Pavla stoupl se žito koflínek a ono traje dbeň i noel.
 Sv. Víť koflínek átip, sv. Prokop ten jej došop.
 Nesázil-li zeli na Víta, bude zelenice bita.
 Na sv. Antonia [13.] at jsou iněuité oseta.
 Na sv. Ducha bito, bude laciné mláto.
 Červen studený, sestláž kréj rumený.
 Do sv. Jana Křtitele ne-chval ječmeně.
 Mnoho ryb, málo zrna.
 Dlouhý den, krátká níť.

Kapesní slovník anglicko český, obsahující 25,000 slov anglických s českou výslovností ku hledání slov; nutná pomůcka ku čtení novin anglických i všech spisů. Druhé vydání v snižené ceně \$1.25 u Aug. Geringera, 100 West 12th St., Chicago, Ill.

ČERVEN.

Den	DOMÁČÍ ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

DVA SIROTKI. Román z francouzského „Les deux Orphelines“ od Dennery. Přeložil Gust. B. Reisl. Cena 25ct., poštou 30ct. u Aug. Geringera, 150 W. 12th St., Chicago, Ill.

Dni a týdny	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků.	Protestantů.				
1 Pátek	Teodoricha	Děpolda	☿	4 32	7 35	ráno
2 Sobota	Navští Marie	Kamila	♄	4 33	7 34	0 01
Třetí neděle po sv. Trojici. Délka dne 15 hodin 1 minutu.						
3 Neděle	Heliodora	Heliodora	♃	4 33	7 34	0 23
4 Pondělí	Den neodvisl.	Den neodvisl.	♂	4 34	7 34	0 44
5 Úterý	Cyryla a Metod	Filomeny	♁	4 34	7 34	1 08
6 Středa	Izaiáše pr.	Izaiáše	♂	4 35	7 34	1 37
7 Čtvrtek	Vilibalda	Veslava	♁	4 35	7 34	2 11
8 Pátek	Kiliana	Kiliana	♁	4 36	7 33	2 58
9 Sobota	Brikcia	Brikcia	♁	4 37	7 33	vých.
Čtvrtá neděle po sv. Trojici. Délka dne 14 hodin 56 minut.						
10 Neděle	Sedm bratrů	Amalie	♁	4 37	7 33	8 33
11 Pondělí	Piuse p.	Piuse	♁	4 38	7 32	9 12
12 Úterý	Jana Kv.	Ladimíra	♁	4 39	7 31	9 44
13 Středa	Markéty	Markéty	♁	4 40	7 30	10 12
14 Čtvrtek	Bonaventury	Karoliny	♁	4 41	7 30	10 38
15 Pátek	Jindřicha	Rozesl. apošt.	♁	4 42	7 29	11 02
16 Sobota	Marie Karm.	Ruta	♁	4 43	7 29	11 28
Pátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 14 hodin 44 minut.						
17 Neděle	Alexiusa	Aleše	♁	4 44	7 28	11 58
18 Pondělí	Symforosa	Arnolda	♁	4 44	7 28	ráno
19 Úterý	Vincence z P.	Stella	♁	4 45	7 27	0 31
20 Středa	Eliáše proroka	Eliáše	♁	4 46	7 26	1 12
21 Čtvrtek	Daniele pr.	Daniele	♁	4 46	7 25	2 05
22 Pátek	Máří Magd.	Máří Magd.	♁	4 47	7 25	3 02
23 Sobota	Apolináře	Apolináře	♁	4 48	7 24	4 04
Šestá neděle po sv. Trojici. Délka dne 14 hodin 34 minut.						
24 Neděle	Kristiny	Kristiny	♁	4 49	7 23	západ
25 Pondělí	Jakuba	Jakuba	♁	4 50	7 22	8 54
26 Úterý	Anny	Anny	♁	4 51	7 21	9 20
27 Středa	Pantaleona	Pantaleona	♁	4 52	7 20	9 43
28 Čtvrtek	Inocence	Inocence	♁	4 53	7 20	10 04
29 Pátek	Marty	Marty	♁	4 53	7 19	10 25
30 Sobota	Abdona a Sen.	Bořivoje	♁	4 54	7 18	10 45
Sedmá neděle po sv. Trojici. Délka dne 14 hodin 24 minut.						
31 Neděle	Ignáce z Loj.	Hynka	♁	4 55	7 17	11 09

Čtvrtí měsíce.

- ☾ První čtvrt' dne 1. v 8 hod. 13 min. večer.
- ☽ Úplněk dne 9. v 7 hod. 43 min. večer.
- ☾ Poslední čtvrt' dne 16. v 7 hod. 47 min. večer.
- ☽ Nový měsíc dne 23. v 5 hod. 32 min. večer.
- ☾ První čtvrt' dne 31. v 1 hod. 48 min. odpo.

Domnělá povětrnost

Zpočátku pěkné, po 4. bouřlivé, po 16 proměnlivá až do 19., pěkné až do 14., samraceno do 20., názež jako a teplo až do 20., kdy je nejteplejší den roku.

Dne ubývá od 15 hod. 02 min. do 14 hod. 20 min.

Židovský kalendář.

19. (17. Tamuze) páteř, dobytí chrámu. 25. 26. 1. Av (11. měsíce o 30 dnech.)

Pověkadia.

Prší-li v den navštívení Panny Marie, trvá pak deset 40 dní.
Den sedmi bratrů když deštivý, bývá pak déle trvanlivý.
Děť o sv. Markéte trvá pak 14 dní a světlé špatné počasí ku sklizení sena.
Pukl na sv. Markétu prší, opadají vlněné ošechy a železné ošechy stanou se červivé.
Prší-li na sedm bratrů, prší po sedm neděl.
Pukl na sv. Jakuba stouco světl, má přj krutá zima býti.
Když na den sv. Anny naravené plně hromady dělají, následuje přj tuhá zima.
Sv. Markéta (13.) hodí str do žit, aneb: sv. Markéta voda žene do žit.
22. V den ten ráno poprobává, neb Maria Majdalena svého pána oplácává.
V červenci vojá křepelka: „Poďte žit, poďte žit, dostanete pět peněz, pět peněz, pět peněz!“
Do Jakuba zelíčko — po Jakubě zeli [se utárá.]

SERPENTINE.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

Dr. MIL. TYRŠ, krásný litografický obraz 18x24 se záslkou poštovní pouze 36 centů.
K dostání u Aug. Gerlingera, 150 West 12th St., Chicago, Ill.

Dní a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1	Pondělí	Petra v ok.		4 56	7 16	11 36
2	Úterý	Alfonsa		4 57	7 15	ráno
3	Středa	Štěpána nal.		4 58	7 14	0 07
4	Čtvrtek	Dominika		4 59	7 13	0 49
5	Pátek	Marie Sněžná		5 00	7 12	1 38
6	Sobota	Pr. Krista P.		5 01	7 10	2 37
Osmá neděle po sv. Trojici. Délka dne 14 hodin 7 minut.						
7	Neděle	Kajetána		5 02	7 09	3 40
8	Pondělí	Cyriáka		5 03	7 08	vých.
9	Úterý	Donáta		5 04	7 06	8 14
10	Středa	Vavřince		5 05	7 05	8 41
11	Čtvrtek	Zuzany		5 06	7 04	9 06
12	Pátek	Klára p.		5 07	7 03	9 32
13	Sobota	Hypolita		5 08	7 01	9 59
Devátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 13 hodin 51 minut.						
14	Neděle	Eusebia		5 09	7 00	10 31
15	Pondělí	Nanebevz. P.M.		5 10	6 58	11 09
16	Úterý	Rocha		5 11	6 57	11 58
17	Středa	Liberáta		5 12	6 56	ráno
18	Čtvrtek	Heleny kr.		5 13	6 55	0 52
19	Pátek	Ludvíka T.		5 14	6 53	1 54
20	Sobota	Bernarda		5 15	6 52	2 58
Desátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 13 hodin 34 minut.						
21	Neděle	Anastase		5 16	6 50	4 05
22	Pondělí	Timotea		5 17	6 49	západ
23	Úterý	Filipa b.		5 18	6 47	7 47
24	Středa	Bartoloměje		5 19	6 46	8 08
25	Čtvrtek	Ludvíka kr.		5 20	6 44	8 28
26	Pátek	Zefyrina		5 21	6 43	8 49
27	Sobota	Josefa Kal.		5 22	6 41	9 10
Jedenáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 13 hodin 17 min.						
28	Neděle	Augustina		5 23	6 40	9 36
29	Pondělí	Jana st.		5 24	6 38	10 05
30	Úterý	Rosy p.		5 25	6 37	10 40
31	Středa	Raimunda		5 26	6 35	11 26

Čtvrti měsíce.

☀ Uptínek dne 8. v 8 hod. 57 min. ráno.

☾ Poslední čtvrt dne 15. v 12. hod. 37 min. ráno.

☀ Nový měsíc dne 22. ve 4. hod. 50 min. ráno.

☾ První čtvrť dne 30. v 7. hod. 29 min. ráno.

Domnělá povětrnost

Do 2. poloměsíce, 4. pěkně, 6. proměnlivě až do 10. Pěkně do 13. pak poloměsícno. Po 17. pěkně, po 19. proměnlivě, 21. teplo, 26. zasněží, 28. teplo, konec proměnlivý.

Dne ubývá od 13. hod. 20 minut do 13. hod. 9 minut.

Židovský kalendář.

2. [R. Ab.] pěst. spálení chrámů — 21. Ježíš Kristus [12. měsíc o 29 dnech.]

Pověhady.

Čeho červenec a srpen neuváží, toho září neusmaží

Teplo a suché léto přivádí za sebou mrazný podzim, tuhou zimu a nejlepší víno.

Suché léto jest úrodné na žito, než slunce nevrhí na hrad v zemi, za to však: Mokrá léta — drážná léta.

Bylo-li léto suché, bývá v příštím roce dražota.

Počasi na sv. Vavřince a nanebevzeší Pan. Marie se majště udří několik dní.

Krásné-li o Vavřinci a Bartoloměji, na dobrý podzimek velkou máš naději.

Ženit na pole, vědy a pole.

Vrána (když se ohlí avezo) volá: Bedláč krad!

Sv. královna dostává prý výlupek (zdravý liskový oříšek).

“SVORNOST” denní list a „AMERIKÁN” týdeník vychází u Aug. Gerlingera, 150 záp. 19. ul., Chicago, Ill., a přináší zprávy z celého světa každý den a každý týden v roce. Denník stojí ročně poštou \$7.50, týdeník \$2.50.

Číslo na ukázkou zašlou se na požádání zdarma.

SRPEN.

Dne	DOMÁČÍ ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

UMĚNÍ, jak v krátkém čase získati nevěstu dle přání, a penězi neb bez nich. Praktický a bezpečný návod pro jinochy všech stavů, kteří se chtějí ženiti. Cena knihy té jest pouze 15 ctů.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ slunce
	Katolíků	Protestantů				
1 Čtvrtek	Jiljího	Jiljího		5 27 6 33		ráno
2 Pátek	Štěpána kr.	Štěpána kr.		5 28 6 32	1 20	
3 Sobota	Mansveta	Mansveta		5 29 6 30		
Dvanáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 12 hodin 58 min.						
4 Neděle	Anděl Strážce	Rosalie		5 30 6 28	2 26	
5 Pondělí	Viktorina	Heraklia		5 31 6 26	3 43	
6 Úterý	Zachariáše	Boleslava		5 32 6 25	vých.	
7 Středa	Regíny	Regíny		5 33 6 23	7 08	
8 Čtvrtek	Nar. P. Marie	Naroz. Ma r		5 34 6 22	7 35	
9 Pátek	Georgana	Brunona		5 35 6 20	8 01	
10 Sobota	Mikuláše	Mikuláše		5 36 6 19	8 33	
Třináctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 12 hodin 40 min.						
11 Neděle	Jména P. M.	Prota		5 37 6 17	9 09	
12 Pondělí	Kvidona	Lyra		5 38 6 15	9 53	
13 Úterý	Tobiáše	Miloně		5 39 6 13	10 48	
14 Středa	Svěc. sv. kříže	Kornela		5 40 6 11	11 47	
15 Čtvrtek	Nikodema	Mariany		5 41 6 10	ráno	
16 Pátek	Ludmily	Ludmily		5 42 6 09	0 48	
17 Sobota	Lamberta	Lamberta		5 43 6 07	1 56	
Čtrnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 12 hodin 21 min.						
18 Neděle	Tomáše v.	Tita		5 44 6 05	3 01	
19 Pondělí	Januara	Januara		5 45 6 03	4 06	
20 Úterý	Eustacha	Stacha		5 45 6 02	5 07	
21 Středa	Matouše	Matouše		5 46 6 00	západ	
22 Čtvrtek	Maurice	Morice		5 47 5 58	6 53	
23 Pátek	Tekly p.	Tekly		5 48 5 57	7 14	
24 Sobota	Gerharda	Jormáše		5 49 5 55	7 37	
Patnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 12 hodin 3 minut.						
25 Neděle	Kleofáše	Kleofáše		5 50 5 53	8 04	
26 Pondělí	Cypriana	Pravdomily		5 51 5 51	8 27	
27 Úterý	Kosmy a Dam.	Kosmy a Dam.		5 52 5 50	9 18	
28 Středa	Václava krá'e	Václava		5 53 5 48	10 07	
29 Čtvrtek	Michaela arch.	Michala		5 54 5 46	11 05	
30 Pátek	Jeronyma	Jarolma		5 55 5 45	ráno	

Čtvrtí měsíce.

- ☉ Úplněk dne 8. ve 3 h. 7 min. odpo.
- ☾ Poslední čtvrt' dne 13. ve 6 hod. 49 min. ráno.
- ☽ Nový měsíc dne 20. v 7 hod. 16 min. večer.
- ☽ První čtvrt' dne 29. v 10 hod. 49 min. dopoled.

Domnělá povětrnost

Do 12. až do 15. po té pěkně. Od 16. proměnlivě. Do 12. pěkně až do 15. kdy začne hustivo. Přibližně počítá od 18. do 25. po té počasím až do konce.

Dne 10. až do 11. hod. 6 min. do 11. hod. 60 min.

Židovský kalendář.

22. 20 1. Tisr [1. měsíce o 20 dnech] - Nový rok 5653.
24. [3. Tisr] pšst [Golath].

Pověstia.

Jaké počasí bylo tu den sv. Jiljí, tak se užstane obyčejně po celý spede.

Je-li o Jiljí krásný den, bude krásný podzimek.

V jakém počasí Jse Jelen k říjí (o sv. Jiljí), v takovém se vrací o sv. Michala.

Jaké počasí na den narození P. Marie, takové má užstati oem podot.

O Marie narození, vstává, veš tu vto není.

Nepřelí toho dne, bude suchý podzimek.

Krásné počasí 20. v terro, den tráá José čtyř nedělo.

Na kolní dnt před sv. Michalem máš a mrazce, toli, káz bude přístho roku. Do pivulu máš máš a mrazce.

Na sv. Maurice (27.) ne, nej pěnicce, bude osmá pře, tice.

"Duch Času" nedělní list obrázkový, svobodomyšlný, přináší zábavné povídky, svobodomyšlné články, podobizny výtečníků celého světa a žertovné obrázky a vtipy. Stojí 82 u Aug. Geringera, 150 W. 12th Street, Chicago, Ill.

ČESKO-AMERICKÝ ZPĚVNÍK, sbírka písní národních, společenských i zábavných, českých i amerických, s českým překladem. V trvalé plátěné, stříbrným tiskem okrášené vazbě stojí 65c.

ZÁŘÍ.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

Základové českého pravopisu a mluvnice, stručný to návod pro učitele i žáky k naučení se správnému českému psaní. Cena mírná 25c. u Aug. Geringera, 150 W. 12th St. Chicago, Ill.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Sobota	Remigia	Remigia	☾	5 56	5 43	0 07
Šestnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 11 hodin 41 min.						
2 Neděle	Leodegara	Leodegara	☾	5 57	5 41	1 19
3 Pondělí	Kandida	Ludomíra	☾	5 58	5 40	2 33
4 Úterý	Františka S.	Frant. S.	☾	5 59	5 38	3 47
5 Středa	Placida	Placida	☾	6 00	5 37	5 02
6 Čtvrtek	Brunona	Břeňka	☾	6 01	5 35	vých.
7 Pátek	Justiny p.	Libuše	☾	6 02	5 33	6 30
8 Sobota	Brigity	Bryty	☾	6 03	5 32	7 09
Sedmáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 11 hodin 26 min.						
9 Neděle	Dyonisia	Diviše	☾	6 04	5 30	7 47
10 Pondělí	Frant. B.	Frida	☾	6 05	5 28	8 40
11 Úterý	Emiliána	Emiliána	☾	6 06	5 27	9 39
12 Středa	Maximiliána	Maximiliána	☾	6 07	5 26	10 43
13 Čtvrtek	Edvarda	Kolomana	☾	6 08	5 24	11 49
14 Pátek	Burkharda	Burkharda	☾	6 09	5 22	ráno
15 Sobota	Terezie	Terezie	☾	6 11	5 21	0 54
Osmnáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 11 hodin 7 min.						
16 Neděle	Havla	Havla	☾	6 12	5 19	1 59
17 Pondělí	Hedviky	Floriana	☾	6 13	5 17	3 00
18 Úterý	Lukáše ev.	Lukáše	☾	6 14	5 16	4 00
19 Středa	Petra Alkanta	Ferdinanda	☾	6 15	5 14	5 00
20 Čtvrtek	Vendelína	Vendelína	☾	6 16	5 13	5 59
21 Pátek	Voršily	Voršily	☾	6 17	5 12	západ
22 Sobota	Korduly	Korduly	☾	6 18	5 11	6 07
Devatenáctá neděle po sv. Trojici. Délka dne 10 hod. 50 min.						
23 Neděle	Posv. chrámu	Šebřře	☾	6 19	5 09	6 37
24 Pondělí	Rafaela	Rafaela	☾	6 20	5 07	7 13
25 Úterý	Křišpína a Kr.	Vilemíny	☾	6 22	5 06	8 01
26 Středa	Evarista	Evarista	☾	6 23	5 05	8 55
27 Čtvrtek	Sabiny	Sabiny	☾	6 24	5 03	9 53
28 Pátek	Šim a Judy	Šim. a Judy	☾	6 26	5 02	11 01
29 Sobota	Narcisa	Narcisa	☾	6 27	5 01	ráno
Dvacetá neděle po sv. Trojici. Délka dne 10 hodin 31 min.						
30 Neděle	Marcela	Hvězdoně	☾	6 28	4 59	0 12
31 Pondělí	Volfganga	Slavnost ref.	☾	6 29	4 58	1 21

Čtvrtí měsíce.

- ☾ Úplněk dne 6. ve 12 h. 11 min. ráno.
- ☾ Poslední čtvrt' dne 12. ve 3 hod. 31 min. odp.
- ☾ Nový měsíc dne 20. ve 12 hod. 31 min. odpol.
- ☾ První čtvrt' dne 28. ve 3 hod. 30 min. odpol.

Domnělá povětrnost

Zpočátku chladno a víthav, po 6. pěkně až do 18., kdy nastává dešť. náčez po 22. opět pěkně. Ku konci, po 26., proměnlivo a dešť.

Dne obývá od 11. hod. 47 min. do 12. hod. 39 min.

Židovský kalendář.

1. [10. Tisri] svátek smilfení.—6. [13. Tisri] svátek pod zelenou, začátek.—12. [21. Tisri] palmový svátek. 13. [22. Tisri] konec svátku pod zelenou. 14. [23. Tisri] radost zákona.—22. Je 1. Marchesvan [2. měsíc o 29 dnech.]

Pořekadla.

Je-li říjen mrazivý a větrný, bude únor též tak, 1. únor mírný.

Věje-li suché větry severní, ohlí se v příštím roce nepodati.

Jasně-li počasí v podléti, letě větry a zimou odletí.

Suchý den sv. Havla, zvěstuje suché léto.

Před sv. Havlem musí ráno semeno ze země býti vybráno, v akropě uschováno, přes zimní tam ponecháno a dříve než kukačka zakuká, opět na čerstvé pověti vynešeno.

Teplý říjen, studený únor

Na den sv. Lukáše má ozim být do strulů naseta býti.

Jak se den sv. Havla ukazuje, takovým způsobem se nám zima objevuje.

Urbanův oves, Havlovo žito — mechystrý, sedláče, stodojn pro to! anebo: Havlovo žito [16. října] a Urbanův oves [26. května] bývají sřídce na tříni.

ŘÍJEN.

Den	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3	Orkem, Plesany Ch. B.	30.-		4 3.50	
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10	Orkem, Plesany Ch. B.	36.-		5.-	
11					
12					
13					
14					
15					
16	Orkem, Plesany Ch. B.				
17	Orkem, Plesany Ch. B.				
18					
19					
20					
21					
22					
23	Orkem, Plesany Ch. B.				
24	Orkem, Plesany Ch. B.				
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31	Orkem, Plesany Ch. B.				

LEŽ NÁBOŽENSKÁ v lidstvu vzdělaném, Z Maxa Nordana přetlumočil Fr. B. Zdrábek.
V tuhých deskách vázaná 28 ctů.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Úterý	Všech Svat.	Všech Svat.		6 30	4 57	2 35
2 Středa	Památka duš.	Pam. dušiček		6 32	4 56	3 49
3 Čtvrtek	Huberta	Huberta		6 33	4 55	5 05
4 Pátek	Karla Bor.	Karla		6 34	4 54	vých.
5 Sobota	Emericha	Emericha		6 35	4 53	5 37
Jedenadvacátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 10 hod. 15 m.						
6 Neděle	Linharta	Linharta		6 36	4 51	6 26
7 Pondělí	Engelberta	Engelberta		6 37	4 50	7 25
8 Úterý	Bohumíra	Bohumíra		6 39	4 49	8 30
9 Středa	Teodora	Bohdana		6 40	4 48	9 37
10 Čtvrtek	Př. sv. Ludm.	Martina Lutra		6 41	4 47	10 44
11 Pátek	Martina b.	Martina		6 42	4 46	11 50
12 Sobota	Martina p.	Jonáše		6 43	4 45	ráno
Dvanadvacátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 10 hodin.						
13 Neděle	Stanislava	Diega		6 44	4 44	0 53
14 Pondělí	Serapiona	Levína		6 46	4 43	1 54
15 Úterý	Leopolda	Lipolta		6 47	4 42	2 53
16 Středa	Otomara	Otomara		6 48	4 42	3 52
17 Čtvrtek	Řehoře D.	Bertolda		6 49	4 41	4 51
18 Pátek	Odon	Hildy		6 50	4 40	5 53
19 Sobota	Alžběty	Elišky		6 51	4 39	6 56
Třidvacátá neděle po sv. Trojici. Délka dne 9 hod. 46 min.						
20 Neděle	Felixe V.	Edmunda		6 52	4 38	západ
21 Pondělí	Obět. P. Marie	Smicha		6 54	4 38	5 58
22 Úterý	Cecilie p.	Vojislava		6 55	4 37	6 50
23 Středa	Klementa p.	Klimenta		6 56	4 37	7 48
24 Čtvrtek	Den díkůčin.	Den díkůčin.		6 57	4 36	8 49
25 Pátek	Kateřiny	Kateřiny		6 59	4 35	9 58
26 Sobota	Konráda	Deřina		7 00	4 35	11 01
První neděle adventní. Délka dne 9 hodin 34 minut.						
27 Neděle	Achace	Libousta		7 01	4 35	ráno
28 Pondělí	Rafa	Achace		7 02	4 34	0 17
29 Úterý	Saturnia	Demetra		7 03	4 34	1 27
30 Středa	Ondřeje ap.	Ondřeje		7 04	4 34	2 41

Čtvrti měsíce.

- ☀ Úpínek dne 11. v 9 h. 49 min. dopol.
 ☾ Poslední čtvrt dne 11. ve 4 hod. 3 min. ráno.
 ☀ Nový měsíc dne 19. v 7 hod. 19 min. ráno.
 ☾ První čtvrt dne 27. ve 4 hod. 28 min. ráno.

Domnělá povětrnost

Pěkné až do 6. ledy přel a na to proměnlivo a jasno. 30. sněh a zima. 24. proměnlivo, po 26. dešť, po 29. pěkné.

Dne obývá od 10 hod. 27 min. do 9 hod. 39 min.

Židovský kalendář.

30. je 1. Kislev [3. měsíce o 30 dnech.]

Početlady.

Utí z buku třelku; je-li však suchá, bude zima tuhá; je-li však vlhká, bude zima mokrá.

Zřítane-li o Martině lupení ještě na stromech, čeká se dlouhá, studená zima.

Je-li kobylka z husy o Martině zabito bílá, tuhá zima zavítá.

Jaký den sv. Kateřiny, takové počasí bude v příštím lednu.

Je-li zamračeno na sv. Martina, bývá přý neustálá zima.

Sníh na sv. Ondřeje, žito velmi nepřeje.

Hřmá-li v listopadu, bude dobrý rok.

Chodí-li husy o sv. Martině po lesě, plave o vánocích po bílé.

Na sv. Martina se kouřívá z komína.

Kliment zima obiluje, sv. Petr už února nevezje.

Padá-li sníh o Martině, říká se, že přijel sv. Martin na bílé hrůně.

O Martině po ledu, o vánocích po bílé.

První čítanka česká

pro školy česko-americké obsahující český slabikář v sobě, mnoho obrázků ku krasopisu i kreslení, s písničkami dětskými atd., je k dostání u Aug. Geringera, 150 záp. 12. ul., Chicago, Ill. Cena 30 ct. se záskytkou.

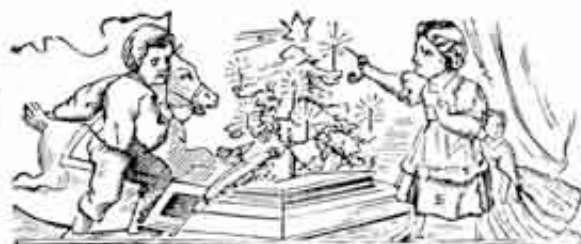
HIERARCHIE A ARISTOKRATIE aneb: Působení Jezuitů na život soukromý i veřejný. Sepsal B. Hassaurek. Cena jest snížena na \$1. Vázaná pevně a pěkně \$1.50.

LISTOPAD.

Dne	DOMÁCI ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7	<i>První listopad</i>				
8					
9					
10					
11					
12					
13	<i>Lilise</i>				
14					
15					
16					
17				○	
18					
19					
20					
21	<i>58 jin</i>			<i>33</i>	
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					

ŽIVOT JEŽÍŠŮV, prouárodně sestavený od Davida Friedricha Strausse. Pro český lid přeložil Fr. B. Zdrúbek. Cena výtisku vázaného poštou 80 ctů.

Dni a týdny.	SVÁTKY A JMÉNA.		Znamení měsíce	Východ slunce	Západ slunce	Východ a západ měsíce
	Katolíků	Protestantů				
1 Čtvrtek	Eligiusa	Dluhoše	☾	7 05	4 34	3 53
2 Pátek	Bibiana	Bibiana	☾	7 06	4 33	5 10
3 Sobota	Františka X.	Kasiana	☾	7 07	4 33	6 30
Druhá neděle adventní.		Délka dne 9 hodin 25 minut.				
4 Neděle	Barbory	Bärbory	☾	7 08	4 33	vých.
5 Pondělí	Judity	Sabaše	☾	7 09	4 33	6 10
6 Úterý	Mikuláše	Isidora	☾	7 10	4 33	7 17
7 Středa	Ambrože	Ambrože	☾	7 11	4 33	8 28
8 Čtvrtek	Početí P. M.	Kajčín den	☾	7 11	4 33	9 36
9 Pátek	Leokadia P.	Běleny	☾	7 12	4 33	10 41
10 Sobota	Melchiada	Jitky	☾	7 13	4 33	11 45
Třetí neděle adventní.		Délka dne 9 hodin 19 minut.				
11 Neděle	Damase	Damase	☾	7 14	4 33	ráno
12 Pondělí	Sinesiusa	Donáta	☾	7 15	4 33	0 42
13 Úterý	Lucie p.	Lucie	☾	7 16	4 33	1 51
14 Středa	Nikasiusa	Duchoslava	☾	7 16	4 33	2 54
15 Čtvrtek	Ireneusa	Kristiana	☾	7 17	4 34	3 43
16 Pátek	Albína	Běluše	☾	7 18	4 34	4 46
17 Sobota	Lazara	Lazara	☾	7 19	4 35	5 49
Čtvrtá neděle adventní.		Délka dne 9 hodin 15 minut.				
18 Neděle	Graciána	Vunibalda	☾	7 20	4 35	6 50
19 Pondělí	Nemesia	Nemesia	☾	7 21	4 35	západ
20 Úterý	Kristiána	Blahoroda	☾	7 21	4 35	5 41
21 Středa	Tomáše ap.	Tomáše	☾	7 22	4 36	6 43
22 Čtvrtek	Zenona	Blaženy	☾	7 22	4 36	7 50
23 Pátek	Viktorie p.	Viktorie	☾	7 22	4 36	8 59
24 Sobota	Adama a Evy	Adama a Evy	☾	7 23	4 37	10 07
Neděle Vánoční.		Délka dne 9 hodin 14 minut.				
25 Neděle	Naroz. Páně	Naroz. Páně	☾	7 23	4 37	11 17
26 Pondělí	Štěpána muč.	Štěpána	☾	7 23	4 38	ráno
27 Úterý	Jana Evang.	Jana Evang.	☾	7 23	4 39	0 24
28 Středa	Mladátek	Kastora	☾	7 24	4 40	1 34
29 Čtvrtek	Tomáše bisk.	Milady	☾	7 24	4 41	2 48
30 Pátek	Davidu kr.	Davidu	☾	7 24	4 42	4 05
31 Sobota	Sylvestra	Sylvestra	☾	7 25	4 43	5 22

Čtvrtí měsíce.

- ☾ Úplněk dne 2. v 8 hod. 15 min. večer.
- ☾ Poslední čtvrt dne 9. v 8 hod. 29 min. večer.
- ☾ Nový měsíc dne 19. v 9 hod. 10 min. ráno.
- ☾ První čtvrt dne 29. v 8 hod. 22 min. večer.

Donnělá povětrnost

Dne 5. počasí jasno, po té snh a zima. Po 20. jasno a pádná až do konce měsíce.

Dne ubývá od 9 hod. 29 min. do 9 hod. 8 min.

Židovský kalendář.

14. (25. Kislev) svěcení chrámu. — 20. Je 1. Tebeth (4. měsíce o 29 dnech.)

Povězdia.

Na sv. Ediga tuhá zima trvá přj celó čtyři měsíce. Pakli jitři jasno se ukazuje, rok předročný ti zvěstuje.

Padá-li o středý večer snh, uroší se chmel.

Zelené vánoce, bílé velikonce; bílé vánoce, zelené velikonce.

Tmavé vánoce, světlé stodoly.

Pak-li na sv. Štěpána větrové uhoří, příští rok víno špatné se urodí.

Na Sylvestra-li vítr a ráno slunce svítí, moze nám dobrého vlnu se nauiti.

Dvanáct nocí od středého večera až do sv. Tři kráží zvěstují přj povětrnost přístích dvanácti měsíců.

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to počtuje.

Má-li sv. Barbara bílý čertoch, bude hošné trávy.

Tma ve vánoce, dojnó krávy, světlé vánoce ponejou riepšov.

Svatá Lucie (3. noci) upije, danu přístí.

Když v prosinci mrzne, sněží, úrodný rok na to bžeti.

Anglický vyslovovatel neb Spelling Book. učí jak se mají anglická slova vyslovovati, slabikovati, přizvukovati a psáti. Pro každého nevyhnutelné. Za 85 ct. se pošle každému poštou od Aug. Geringera, 150 W. 12th St., Chicago, Ill.

PROSINEC.

Den	DOMÁCÍ ZÁPISKY.	Příjem.		Vydání.	
		\$	ct.	\$	ct.
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					

H. J. ...

Pleas.

January 2

Balance 3

January 9th

K. J. ...

Douglas Social Bell Cash 5. Bell 3

K. J. ...

SEZNAM divadelních her, starších i novějších, jež nalezájí se na skladě v našem knihkupectví, zašle se každému zdarma, kdo oň požádá a 2 et. kolek ku krytí poštovního přípoj.

Seznam jmen.

Aaron 16. dubna.
 Aabon, Borivoj, 30. čeroc'
 Abel 3. ledna.
 Abraham 6. října.
 Abbeon 2. září.
 Adalbert v. Vojtěch.
 Adam 24. prosince.
 Adaukt, Píbil, 30. kv.
 Adaukt, z Božny 20. srpna.
 Adelhaid op., Adléta, 5. února.
 Adélinda 20. srpna.
 Adléta v. Adelnald.
 Adolf 11. května.
 Adolf 17. června.
 Adolf 21. srpna.
 Adolfin 27. září.
 Agatha v. Hata.
 Agaton, Dubroslav, 10. led.
 Agnes v. Anežka.
 Agrikola 4. listopadu.
 Achac 22. června.
 Achac 27. listopadu.
 Achilles 12. května.
 Aka 30. listop.
 Akar 22. června.
 Albar, b., Bělobor, 21. červ.
 Albert p. z J. 3. dubna.
 Albert v. 15. listop.
 Albin, Bělonš, 1. března.
 Albina p. a m. Bělonš, 18. prosince.
 Albrecht 23. dubna.
 Alés 17. července.
 Alexander, Leska, 18. břez.
 Alexander 26. února.
 Alexias, Alés, 17. čeroc'
 Alfons 2. srpna.
 Alfred 14. července.
 Aliphus 15. srpna.
 Alois 21. června.
 Alto 9. února.
 Alžběta král., Eliška, 8. července.
 Alžběta 19. listopadu.
 Amadeus v. Bohumil.
 Amalie, Libuše, 10. čeroc'
 Amalie 7. října.
 Amandus, Milota, 8. dub.
 Amatus, Miloš, 13. září.
 Ambrož, b., Brož, 18. října.
 Ambrož 7. prosince.
 Ammon 8. září.
 Amos 31. března.
 Amoklet 14. července.
 Anastas 21. srpna.
 Anastasia, Protibora, 15. dubna.
 Anastasia m. 25. prosince.
 Anastasia m. 22. ledna.
 Anastasia p. července.
 Anastola 3. července.
 Anežka, Agnes, 16. list.
 Anežka p. a m. 21. ledna.
 Anežka Česká, Nociše, 6. a 28. března.
 Anjeļa 13. května.
 Anjelika 28. března.
 Anjella 16. července.
 Anna 26. července.
 Anselm 18. března.
 Antonia, Tonka, 10. ledna.
 Antonin poust. 17. ledna.
 Antonín 13. června.
 Apollinář 23. července.
 Apollonia 9. února.
 Aquilán, Otčina, 13. červ.
 Arad 19. října.
 Arnold 18. července.
 Arn-ř 18. června.
 Arnšt 12. ledna.
 Arnština 31. července.
 Arsenius 19. července.
 Asterius, Hvozdon, 30. říj.
 Athanasia 26. února.
 Athanasius 2. května.
 August p. 7. října.
 Augusta 29. března.
 Augustin cír. 28. srpna.
 Aurelia 1. prosince.
 Aurelian 16. června.
 Aurelius, Zlatko 27. čeroc'
 Babilus 21. ledna.
 Balobus 31. března.

Baldomer 7. února.
 Baltaar 6. ledna.
 Barb ra 4. prosince.
 Barabáš 11. června.
 Bartoloměj op. 24. srpna.
 Baroch 30. května.
 Basilius 9. ledna.
 Basilus v. 14. 1. dna.
 Bathilda 26. ledna.
 Bdin v. Vigli.
 Beata v. Blažena.
 Beatrix, Blažena, 10. květ.
 Bedřich 6. března.
 Bedřiska 6. října.
 Bělena v. Leokadia.
 Bělobor v. Albau.
 Bělonš v. Albert.
 Běluša v. Albin.
 Benart v. Bonart.
 Benedikt h., Beneš, 15. dub.
 Benedikt 21. března.
 Benigna, Dobravka, 9. kvě.
 Benigna Stědrý, 6. června.
 Benja sin 21. března.
 Benno, Zbyněk, 16. června.
 Bernard p. Bonart, 30. srp.
 Bernardin 20. května.
 Bernhart 7. A. 20. srpna.
 Berta, Purceta, 4. července.
 Bertram 17. srpna.
 Bertrán 15. října.
 Bibiana 2. prosince.
 Bihomir 15. října.
 Blahoslav 21. března.
 Blahorod v. Eugentus.
 Blahorod, Eustrates, 9. led.
 Blandina 8. listopadu.
 Blázej 3. února.
 Blažena 22. prosince.
 Bojislav 9. dubna.
 Bohaboj 13. dubna.
 Bohachval 10. července.
 Bohdal d. 9. listopadu.
 Bohdan v. Theodosius.
 Bohdana v. Theodosia.
 Bohdar v. Theodor.
 Bohdík 22. března.
 Bohomozř v. Gotthelf.
 Bohuchval, Lausko, 10. července.
 Bohumil, Amadeus, 7. červ.
 Bohumil 10. listopadu.
 Bohumila 28. prosince.
 Bohumír 13. ledna.
 — b. 8. listopadu.
 Bohuslav, Deogratias, 22. března.
 Bohoslav v. Magna.
 Bonaventura, Dobrohošt. 11. čer., 36. října.
 Bonifac p. Vinfrýd, 5. června.
 Bonifac m., Dobroděj, 14. května.
 Božek v., Tibarc.
 Boživoj v. Aabon.
 Božena 20. července.
 Brněnec v. Bruno.
 Brigida p. 1. února.
 Brigida v., Bryta, 8. října.
 Brož v. Ambrož.
 Bruno b., Břeněk 21. dub.
 Bryta v. Brigita.
 Burkhard 11. října.
 Bůžapej 22. června.
 Bušek v. Celestin.
 Ceclius 22. listopadu.
 Ceclius 3. června.
 Celestin P., Bušek, 6. dub.
 Celestin p. a m. 19. května.
 Cella 21. října.
 Celerinus vyz. 20. února.
 César z B. 15. dubna.
 Chrambor v. Servác.
 Čcha A. M. 9. března.
 Čtibor v. H. norat.
 Čtibor v. Čestmír.
 Čtibor v. Honor.
 Cyriak b. 14. září.
 Cyriak 5. června.
 Cyriak m. 8. srpna.
 Cyrila 3. července.
 Cyrin 12. června.
 Cyrus m. 31. ledna.

Čeněk v. Vincenc.
 Česlav 20. června.
 Čestmír, Čimr, 9. ledna.
 Čestslav 16. června.
 Damasus 11. prosince.
 Damian 27. září.
 Daniel 21. července.
 David 30. prosince.
 Delecia, Čtibor, 17. ledna.
 Delán 24. prosince.
 Deogratias v. Bohuslav.
 Dépolt v. Theobald.
 Desider, Zdaň, Žálostiv, 23. května.
 Dettel, Ditlev, 31. března.
 Dětnar 26. září.
 Dětřich 6. května.
 Devota 27. ledna.
 Didakt 13. listopadu.
 Dignus 18. prosince.
 Dimelius, Diviš 9. října.
 Dismas 25. března.
 Ditlev v. Dettel.
 Dlubos v. Loup n.
 Dobeš v. Tosiáš.
 Dobravka v. Benigna.
 Dobroděj v. Bonifac.
 Dobrohošt v. Bonaventura.
 Dobromysl, Euthimias, 11. března.
 Dobroslav v. Agaton.
 Dobrožin, Eutropius, 11. února.
 Doda abát 24. dubna.
 Domician B. 10. ledna.
 Domicius 5. července.
 Dominik 4. srpna.
 Domnina 14. dubna.
 Donatus m. 30. června.
 Dorota 6. února.
 Duchoslav v. Spridion.
 Dulla 25. března.
 Ebba Chat. 23. srpna.
 Eberhard, Eberart, 28. list.
 Eberhard 23. února.
 Edburka 12. prosince.
 Edeltruda 23. června.
 Edita 26. září.
 Edmund arc. 18. list.
 Eduard 18. března.
 Edvin k. 4.
 Egbert 21. dubna.
 Eleonora 14. února.
 Eliáš 20. července.
 Eligius 1. prosince.
 Eliseus 24. června.
 Eliška v. Alžběta.
 Emanuel 28. března.
 Emerencia 21. ledna.
 Emerich b. listopadu.
 Emil 22. května.
 Emilia 5. dubna.
 Emilian 11. září, 11. října.
 Emiliana p. 24. pros.
 Emilus 30. května.
 Emma 1. a 19. dubna.
 Engelbert 7. listopadu.
 Enoch 5. ledna.
 Erhard 8. ledna.
 Erik (Erich) m. 15. února.
 Ersmelinda 25. října.
 Esther 23. května.
 Etra 19. října.
 Eucharthus 20. února.
 Eufemia, Ofka, 13. dubna.
 Eufrosina 11. února.
 Eugenia 25. prosince.
 Eugenius, Blahorod, 9. července.
 Eulogius, Ložek 3. čeroc'
 Eusebius 16. března.
 Euzebius, Smil, 14. srpna.
 Eustach, Sta b. 20. září.
 Eustachia 29. března.
 Eva 24. prosince.
 Ewald 3. října.
 Evarist, Blahoklas, 26. říj.
 Evermond 17. února.
 Ezochiel 10. dubna.
 Fabian 2 v. ledna.
 Fandila m. 13. června.
 Fano b. 28. října.
 Faust 16. července.
 Faustín 15. února.

Faustina . . . září.
 Felician 7. června.
 Felicitas m. 7. března.
 Felix b. a m., Štafaj, 24. října.
 Felix 21. května.
 Felix Val. 21. listopadu.
 Ferdinand k. 19. ledna.
 Ferliand k. 30. května.
 Fidebis 25. dubna.
 Filomon 22. listopadu.
 Filip ap. 1. května.
 Filip N. 20. května.
 Filip b. 31. srpna.
 Filipina 10. února.
 Flavian m. 18. února.
 Florenc 7. listopadu.
 Florencia b. listopadu.
 Florentin 27. května.
 Florian 4. října.
 Fortunat 26. října.
 Faust 8. a 24. a října.
 — B. 14. října.
 — de Paula z dubna.
 — Salom. 10. čeroc'.
 — Xav. 1. prosince.
 František 19. března.
 Fridolin 6. března.
 Friskus v. 7. ledna.
 Friedman, Grifa 10. říj.
 Frodošius 12. září.
 Frumentius 27. října.
 Fu gentius 1. ledna.
 Galio 10. října.
 Gabriel 10. února.
 Gabriel arc. 24. března.
 Gabriela 23. února.
 Gaudentius v. Radin.
 Gohard, Jomir, 27. srp.
 Gelas Simica, 18. listopadu.
 Genesius 8. června.
 Genovefa, Genova, 3. ledna.
 Genovis 5. února.
 Gerhard, Radko, 21. září.
 Gerlach v. Jarloch.
 German 28. května.
 Gertruda, Gedra, 17. břez.
 Gertrud 19. června.
 Gildon, Jedek, 1. června.
 Gilbert 4. února.
 Gil a 22. ledna.
 Gisela, Hleta, 7. května.
 Glyceria 13. dubna.
 Gnar 3. července.
 Gordian 10. května.
 Gotthard, Holst, 6. května.
 Gotthalk m. p. 7. června.
 Gratian 18. prosince.
 Gratus, Vojčej, 8. října.
 Gualva 6. června.
 Gulbert 28. května.
 Gustav 2. srpna.
 Guntif, Vintř, 28. listopadu.
 Hanšal 2. srpna.
 Hartman 30. října.
 Hartvik 21. srpna.
 Hata 11. 26. března.
 Hata 5. února.
 Havel 16. října.
 Hodoška 17. října.
 Helena m., Jelena, 22. květ.
 Hellenor 3. července.
 Herkules 5. září.
 Hermenus 28. srpna.
 Hermine 24. prosince.
 Herman 7. dubna.
 Hilaria 19. srpna.
 Hilarion 21. října.
 Hilarion 21. ledna.
 Hildebert 3. května.
 Hippolit, Ippo, 13. srpna.
 Honor, Čimr, 30. září.
 Honorat, Čtibor, 8. února.
 Hubert 3. listopadu.
 Hugo b. 1. dubna.
 Hyacinth m., Jacek, 11. září.
 Vagin 11. ledna.
 Iva vd. 4. ledna.
 Ignác, Lov. 31. července.
 Iluminata 29. listopadu.
 Innocenc 28. července.
 Irma 5. dubna.
 Ireneus, Lubomir, 15. pros.
 Isak 20. prosince.

Isabel 20. prosince
Isabela 4. ledna
Isid 6. července
Isid 1. prosince
Ivan 25. listopadu
Ivo 25. května
Jáchym 20. března
Jadovna, Jošt, 17. května
Jatrus, Jar. 3. října
Jakub v. 23. července — ap.
1. května
Jan Zlatotýš 27. ledna
— M. 8. února
— boží 8. března
— Nep. 16. května
— z Pl. 6. května
— a Pav., Jan Marján,
26. června
Jan Křtislav 24. června
— Kvalb. 12. „
— stří 29. srpna
— kř. 24. listopadu
— Krav. 27. prosince
Januar 27. září
Jarloch, Gerlach, 5. ledna
Jarolin 20. září
Jeremáš 26. června
Jettich, Eustacius 19. bř.
Jindřich, Hynec 15. čer'ce
Jindřise 16. března
Jiri 24. dubna
Job 9. května
Joel 24. „
Johanna 24. května
Jonathan 29. prosince
Jonatan 13. února
Jozafat 27. listopadu
Josef Kal. 27. srpna
— pout. 19. března
Jozna 23. února
Jovita 15. února
Juda 28. října
Judit, Jitka, 5. prosince
Julia 22. května
Julian m. 9. ledna
Juliana p. a m. února
Julita 15. června
Julius p. 12. dubna
Justina, Pravomila 7. října
Justinian. 28. září
Justin 8. srpna
Justus, Pravoslav, 9. září
Juta 2. listopadu
Juvenal, Mlad. 3. května
Kajetán 7. srpna
Kamil 2. července
Kandid, Běloná 3. října
Karel Bor. 4. listopadu
— v. 28. ledna
Karolína 14. června
Karlovička 5. července
Kašpar 6. ledna
Kateřina p. 25. listopadu
Kazimír 4. března
Kilian 8. července
Klára 15. srpna
Klement, Klimeš, 23. list.
Klementina 23. listopadu
Kleofáš 25. září
Kletus 26. dubna
Klothar, Lidbor, 7. dubna
Klotilda 3. června
Kolumba 17. září
Kolomban, Holmbán, 21.
listopadu
Kolombán 21. července
Kolombas 9. července
Konkordia 18. února
Konkordius, Svozný, 1. led.
Konrád, Kandrát, 26. list.
Konrád 19. února
Konstancia 19. září
Konstantin 11. března
Kordula 22. října
Kornel 16. září
Kosmas 27. září
Kroeceneta 15. června
Kroeceneta, Rostislav, 27.
června
Křetin 14. května
Kristina 15. prosince
Kristina 14. července
Křtislav 15. března
Křtislav, Zlatoust, 27. led.
Křtislav 25. října
Křtislav z P. 3. března

Kuno, Kuneš, 29. května
Kvalbert 22. července
Kvido 31. března
Kvirin m. 30. března
Ladislav 27. června
Lambert b. l. 14. června
Laura 17. června
Lazar 17. prosince
Lebecni, Pavozij, 20. ún.
Leo v. p., Lev, 11. dubna
— p. 12. 28. června
Leodgar 9. října
Leokadia, Helena, 9. pros.
Leonard, Linhart, 6. list.
Leonida 5. prosince
Leonicus 10. b-dna
Leonora 12. dubna
Leonilla 17. ledna
Leopold, Lypolt, 15. listop.
L. polihita 15. listopadu
Levita 14. července
Levita 24. července
Libor, Litober, 23. července
Libuše, Liechman, 27.
listopadu
Libuše v. A. melie
Lidmíl 16. září
Lidvína 15. dubna
Ligor 13. září
Loupis, Duboš, 13. března
Lot 4. ledna
Lotar, Liděp 21. dubna
Loctis 13. prosince
Lucian 7. ledna
Luciana, Světlá, 30. čer.
Lucius 11. února
Ludomír, Leuffried, 3. října
Ludovika 30. ledna
Ludvík 7. 19. srpna
Ludv. v. čer'ce
Luigaria 16. června
Lukáš 15. října
Lukrecia 7. června
Lydia 3. srpna
Magdalena 22. července
Magnus, B. slav, 19. srpna
Makar, Blah. 2. 13. ledna
Malachias 3. listopadu
Manert 11. května
Manoet, Miloslav, 18. ún.
Marcell 16. ledna
Marcella 21. ledna
Marcellian 13. června
Marcellin 10. dubna
Marcellin 17. července
Marciál, Marciál, 27. února
Marek 25. úrbny
Marcián 15. září
Marján, Mareš, 30. dubna
Marie Zasn. 23. ledna
— Nar. 8. září
— Suš. 5. srpna
— Bol. 30. března
— Heom. 12. února
— Zvěst. 25. března
— Navšt. 7. června a
— u Hory 16. „
— Nanobevz. 15. srpna
— Obět. 21. listopadu
— Počet. 8. prosince
— Jména 15. září
Markéta 20. července
Marta 19. ledna
Martin 11. listopadu
— 12.
Martina 30. ledna
Matěj ap. 15. února
Mathilda 14. března
Matouš K. v. 21. září
Matru 21. září
Mauric 22. září
Maximilian 12. října
Maximus 9. května
Mechtilda 31. „
Medardus 8. června
Melchar 6. ledna
Michala zjev. 8. května
Mikláš 9. září
Mikuláš b. 6. provincie
Mladá 29. prosince
Minart, Melchard, 21. ledna
Mojžiš 3. září
Monika 4. května
Moric 22. září
Myroň 16. srpna
Napoleon 15. srpna

Narcis 22. října
Natalia 1. prosince
Nathan 24. října
Nerous 12. května
Nestor 26. února
Nicolaj p. 13. března
Nicetas, Mikat, m. 13. září
Nikodem 15. září
Noe 28. listopadu
Norbert 8. června
No hburga 14. září
Odilia 1. ledna
Odon a. 18. listopadu
Oktavia 22. března
Oktavian 22. „
Oldřich 4. července
Oliva 10. června
Olympia 26. března
Ondřej a. 30. listopadu
Opatuz 4. čer'ce
Ovada k. 5. srpna
— 15. října
Orilla 13. prosince
Otokar 4. listopadu
Otmar 15. „
Otto, Udo, Otik, 23. března
Pankrác, Václav, 12. květ.
Pantaleon 27. července
Pantín 28. listopadu
Patrik 18. března
Paula v. 26. ledna
— p. 18. června
Paulina 27. června
Pavla obr. 25. ledna
— pout. 15. „
— pam. 30. června
— ap. 29. „
— a Jana 26. „
Pelegrin Palfin 16. května
Perpetua 7. 15. března
Petr A. 19. října
— Col. 19. května
— Ap. 28. června
— st. okor. 1. srpna
— m. 29. dubna
— Nol. 21. ledna
Petronilla 31. května
Pina m. 11. července
Praveta 21. pr. níce
Petrus 9. června
Priska 18. ledna
Prokop pout. 4. července
Protas, Tas, 20. června
Prudencio 9. března
Quilbert 18. května
Rachel 14. července
Radim, Gaudencius, 1. čer.
Rafael 24. října
Raimund 23. srpna
Reinour 17. června
Raimold 7. ledna
Rebe a 9. března
Regina 7. září
Reičia d 7. února
Reinhard, Remart, 22. ún.
Rembert 4. února
Richard 3. dubna
Robert, Robes, 7. června
Rochus, Brož, 16. srpna
Roland 9. srpna
Roman 28. února
Romana 28. února
Roza, Růž na 30. srpna
Rosalia, Rozina, 4. září
Rosina 13. března
Radof 27. dubna
Rusina, Růžina, 10. čer'ce
Rušava, Ryšava, 14. čer.
Rupert, Ruz, 27. března
Ruthard 16. července
Rehoř N. z. 9. května
— 12. března
— 17. listopadu
Sabas 12. dubna
Sabina 27. srpna
Salome 24. října
Salomona 7. dubna
Samuel m. 18. února
— 26. srpna
Sara, 16. května
Schald 19. srpna
Serafin 12. října
Serapion 14. listopadu
Serrav, Chranib r. 13. kv.
Severian 8. listopadu
Sibilla 29. dubna

Sid. ais, Zdenka, 21. čer'ce
Sidonius, Zdeněk, 13. října
Silver 20. června
Silvia, 3. listop.
Sivín 17. února
Simon b. a m. 17. února
Simplic P. 3. března
Stanislav b. a m. 7. května
— K. 15. listopadu
Strachota 9. března
Succo-succ, Prospech, 19.
ledna
Svat. 6. Sanctus, 2. června
Svtoplak 13. srpna
Světlík, Photius, 4. března
Sylvester 29. června
Sylvester 21. prosince
Salamoun 9. února
Sebastian 20. ledna
Šimk, 18. února
Šimon ap. 28. října
Školestka 10. února
Sofronia, Mudsrota 11. 27.
Stápana nal. 3. srpna
— K. 2. září
Stápan v. 26. prosince
Stápan Pr. 13. listopadu
Tadys 28. října
Terezie 15. října
Tereza ab. 15. října
Theobald 1. července
Theobald 22. ledna
Theodor b., Bohdár, 10. září
Theodora m., Božena, 28.
Theodorich, Detřich, 1.
července
Theodosa p. m., Bobdan,
2. dubna
Thibon m., Cibber, Bořek,
14. dubna
Timotheus b., Bohaboj,
24. ledna
Titus b. 4. ledna
Tobiáš, Doboj, 13. června
Tobiáš 13. září
Toleta 3. června
Tolet 18. září
— ap. 21. prosince
— b. 29. prosince
— Aq. 8. března
Trojan 20. listopadu
Urbil 18. května
Ulrika, Oldřiska, 6. srpna
Urban p. 25. května
Václav 28. září
Valburka 25. února
Valentin m., Vajek, 7. a 11.
ledna
Valentius 25. července
Valter, Václav, 25. listop.
Valerian m., Jaroslav, 21.
dubna
Valtrud 9. dubna
Vavřinec 10. srpna
Venanc 18. května
Vendelin, Venda, 20. října
Verner, Veruň, 18. dub a
Veronika 4. února
Viktor A., Vitězslav, 26. ún.
Viktor m. 30. září
Viktoris 23. prosince
Viktorin 3. září
Vilém a. 6. dubna
Vilibald, Velislav, 7. čer'ce
Vincenc m., Čemk 22. led.
Vincenc P. 3. dubna
— a P. 19. července
Vil 8. června
Vladimír 24. července
Vojslava 22. listopadu
Vojtěch, Adalbert, 23. dub.
Voldes ar 6. května
Volfgang, Vik, 31. října
Vorsila 21. října
Zachariáš pror., Zachař, 6.
září
Zeno m. 22. prosince
Zikmund 2. května
Zuzana p. a m. 11. srpna
— č. totná „ „
Zbislav 24. března
Zbislav 21. února
Zdeněk 7. listopadu
Zdeňava 29. ledna
Žofie, Žofka, 15. května

Tabulka mzdy na základě desíti hodinné denní práce.

HODINY:	1.00	1.50	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00	9.00	10.	11	12
Za půl hodiny	.11	.14	.16	.18	.21	.24	.28	.32	.44	.44	.5	.54	6	64	.64	.74	.84	.9	.10
Za 1 hodinu	.21	.24	.34	.44	.5	.6	.64	.74	.84	.94	1.0	1.1	1.14	1.24	1.34	1.5	1.64	1.84	.20
Za 2 hodiny	.5	.64	.84	.84	1.0	1.14	1.34	1.5	1.64	1.84	2.0	2.14	2.34	2.5	2.64	3.0	3.24	3.64	.40
Za 3 hodiny	.5	.74	1.0	1.24	1.5	1.74	2.0	2.24	2.5	2.74	3.0	3.24	3.5	3.74	4.0	4.5	5.0	5.5	.60
Za 4 hodiny	.64	1.0	1.34	1.64	2.0	2.34	2.64	3.0	3.44	3.74	4.0	4.34	4.64	5.0	5.34	6.0	6.64	7.34	.80
Za 5 hodin	.84	1.24	1.64	2.1	2.5	2.94	3.34	3.74	4.14	4.6	5.0	5.44	5.84	6.24	6.64	7.5	8.34	9.14	1.00
Za 6 hodin	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0	5.5	6.0	6.5	7.0	7.5	8.0	9.0	1.00	1.10	1.20
Za 7 hodin	1.14	1.74	2.34	2.94	3.5	4.1	4.64	5.24	5.84	6.44	7.0	7.6	8.14	8.74	9.34	1.05	1.164	1.284	1.40
Za 8 hodin	1.34	2.0	2.64	3.34	4.0	4.64	5.34	6.0	6.64	7.34	8.0	8.64	9.34	1.00	1.064	1.20	1.334	1.464	1.60
Za 9 hodin	1.5	2.24	3.0	3.74	4.5	5.24	6.0	6.74	7.5	8.24	9.0	9.74	1.05	1.124	1.20	1.35	1.50	1.65	1.80
DNL																			
Za 1 den	.164	.25	.334	.414	.50	.584	.664	.75	.834	.914	1.00	1.084	1.164	1.25	1.334	1.50	1.664	1.834	2.00
Za 2 dni	.334	.50	.664	.834	1.00	1.164	1.334	1.50	1.664	1.834	2.00	2.164	2.334	2.50	2.664	3.00	3.334	3.664	4.00
Za 3 dni	.50	.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	2.75	3.00	3.25	3.50	3.75	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00
Za 4 dni	.664	1.00	1.334	1.664	2.00	2.334	2.664	3.00	3.334	3.664	4.00	4.334	4.664	5.00	5.334	6.00	6.664	7.334	8.00
Za 5 dní	.834	1.25	1.664	2.084	2.50	2.914	3.334	3.75	4.164	4.584	5.00	5.414	5.834	6.25	6.664	7.50	8.334	9.164	10.00
Za 6 dní	1.00	1.50	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00

V Y S V Ě T L E N Í

Veškeré číselce v hlavních sloupcích vykazují obnos mzdy 12¹ centů, kdežto v ostatních sloupcích obnos mzdy na více dní. Když tedy chceme obnos mzdy na více dní, stačí násobit obnos mzdy na jeden den příslušným množstvím dní. Když chceme obnos mzdy na více dní, stačí násobit obnos mzdy na jeden den příslušným množstvím dní. Když chceme obnos mzdy na více dní, stačí násobit obnos mzdy na jeden den příslušným množstvím dní. Když chceme obnos mzdy na více dní, stačí násobit obnos mzdy na jeden den příslušným množstvím dní.

Volební právo žen.

Následující udání týká se volebního práva žen a jest opraveno až do r. 1891:

Wyoming. Ženy volí se stejnými právy jako muži od roku 1870. V roku 1889 sjezd ku stanovení státní ústavy jednohlasně vložil článek, zabezpečující jim úplné volební právo. Tato ústava byla přijata voliči ve zvláštní volbě asi tříčtvrteční většinou. Kongres zamítl návrh, by ženy byly zbaveny občanského práva a přijal území mezi státy Unie v červenci roku 1890.

Washington. Ženy volily v území po pět roků až do doby, kdy jim toto právo bylo odňato rozsudkem územního vrchního soudu. Při přijímání státní ústavy byla ta otázka, zda-li se má dovoliti ženám hlasovat, předložena mužům k odhlasování. Výsledek byl nepřiznivý. Ve většině míst nebyly ženy připuštěny k volební členů ústavního sjezdu a o článku stran hlasovacího práva žen. Mnoho žen tvrdí, že bezprávně byly odloučeny od hlasování a odvolají se k vrchnímu soudu Spojených Států.

Kansas. Ženy volí se stejnými výsadami jako muži ve všech městských volbách. Asi 50,000 hlasovalo minulý rok.

Utah. V tomto území ženy volily, až jim to právo bylo vzato zákonem Edmundsovým. Zorganizovaly se ve velkém počtu, by požádaly za odvolání tohoto zákona.

Delaware. Právo hlasovati ve školních záležitostech bylo ustanoveno r. 1889. Při městských volbách volí též v mnoha místech. Právo hlasovati o školních záležitostech mají též v Arizoně, Coloradu, Idaho, Indianě, Kansasu, Kentucky, Massachusettsu, Michiganu, Minnesotě, Nebraska, New Hampshire, New Jersey, Severní Dakotě, Oregonu, Jižní Dakotě, Texasu, Vermontu, Washingtonu a ve Wisconsinu.

Montana. Nová státní ústava zaručuje ženám hlasování o uložení místních daní.

Arkansas a Missouri. Ženy volí (buď podepsáním neb odmítnutím podepsati petici) o povolení licensí nápojových.

New York. Ženy mohou voliti při školních volbách, při volbách týkajících se dláždění, zavádění vody, osvětlování

ulic a jiných místních oprav; 47 žen volilo při státní volbě a nebyly trestány.

Pennsylvania. V roce 1889 přijat byl zákon, dle kterého ženy hlasují o opravách místních (dláždění atd.) buď podepsáním neb zamítnutím podepsati petici.

V senátu Spojených Států v roce 1889 zvláště ustanovený výbor podal zprávu ve prospěch opravy ústavy Spojených Států v ten smysl, by státům bylo zakázáno míti pohlaví za příčinu nepovolení občanského práva. Kongres byl odročen 4. března, aniž by k té záležitosti došel. Dvacet osm států a území, většina tedy Unie, dala ženám nějaký způsob hlasování.

Canada. Ženy volí při městských volbách v každé provincii a zároveň v severozápadních územích. V Ontariu volí všechny úředníky, mimo členy sněmu a parlamentu.

V Anglii, Škotsku a Walesu svobodné a ovdovělé ženy volí všechny úředníky, mimo jednoho (člena parlamentu), zrovna jako muži. Počet těchto voličů pách se na 2,000,000.

V Irsku ženy hlasují při městských volbách v Belfastu a volí rady přístavní v městech přístavních a opatrovatele chudých všude.

Ve Francii učitelky všech osmdesáti šesti departementů volí členy do školní rady.

Ve Švédsku mají totéž volební právo jako v Anglii. V *Norvěžsku* mají školní hlasovací právo.

V Itálii vdovy volí členy parlamentu.

Ve Finsku ženy volí všechny úředníky.

V britické *Birmě* ženy jsou poplatníky daní a mohou hlasovat ve všech venkovských místech. V okresích *Madras* a *Bombay* (Hindostan) volí ve všech obcích.

V obcích *Kapska*, které pokrývá milion čtverečných mil, mají ženy hlasovací právo.

Ony země, kde ženy mají nějaký způsob volebního práva, mají celkem přes osmnáct milionů čtverečných mil a tudíž více než celá Asie.

ROK za rokem bleskem míjí,
všecky shtne věčný čas,
než se nadáš, vrásky kryjí
čelo tvé a plíseň vlas.

Darmo teskní: „Ještě v loni
nachem plála moje líc,
letos jeseň stře se po tí
stíny smutku vrhajíc.

Nevrátí se více zpátky
mládí mého rouch a vznět?
Proč má vše tak život krátký,
lásky žár i jarní květ?”

Marné ptaní — čas dál točí
změny kolem obrovským,
málo dbá, zda sizu z očí
zláká divným letem svým.

Marný stesk — co shaslo včera,
neroznítlá znovu dnes,
do nového roku šera
útěchu si proto nes:

Stejně jistou cestou kráčíš
jako všechen lidstva shon,
chodník, který sizou smáčíš,
přešel mnohý milion.

A za tebou půjde zase
nepřehledných davů řad, —
právě-li's žil v daném čase,
z kolbiště pak ustup rád.

Ohněm révy napiš číše,
pohár zazvoň o pohár —
starý rok nechť zmírá tíše,
nový přinej znik a zdar!

H. BITTNER.

JAK JSEM SE OCTL V AMERICE.

Vypravování starého bojovníka za neodvislost Spojených Státův.

Pro kalendář „Američtů“ napsal PAVEL ALBIER.

minulém roce navštívil jsem americký východ a v řadě měst, jež jsem prohlédl, byla ovšem i tichá Filadelfie, s jejíž prohlídkou byl jsem vlastně brzo hotov, o den dříve, než jsem si byl určil. Použil jsem tedy nabytého tím času k poohlédnutí se po krajanech, jak jsem zvyklý vždy činiti, ale zapomenuv nešťastnou náhodou adresář místních Čechů, musil jsem obmeziti se na vítaný případ, že se s některým snad setkám. Procházel jsem tedy městem, pátraje pilně po jménech vývěšních štítů obchodních, doufaje, že snad takto nejspíše naleznu české jméno a za ním krajana.

Chodil jsem marně asi hodinu, když tu v ulici, jejíž jméno mi právě nenapadá, konečně zrak můj padl na větší doutníkářský obchod, na jehož dveřích zlatými písmenami skvělo se jméno „Frank Benda.“ Kdo by to mohl býti jiný než Čech? S touto nadějí vstoupím do krámu, promluví m český — nerozumějí mi. Ptám se tedy

po pánu. Přijde a spustí anglicky, táže se co chci. Já naň mluvím česky, že jsem krajan, že si přeju adresy, ale již z výrazu tváře vidím na něm, že mi nerozumí ani slova. Nezbývá mi nic jiného, než sebrati svou zásobu angličtiny a vyjádřiti se tímto jazykem, vyložiti mu, co mne k němu přivedlo.

Občan Benda, takto slušný pán, asi čtyřicátník, se usmíval, načež mi sdělil, že nejsem první, kdo takto k němu přijde a že se vlastně o českém jeho původu nemýlím.

„Můj pradědeček byl Čechem,“ pravil „a dobrým tvrdým, prý Čechem, ale přišel sem už v době války za neodvislost, tedy před více než sto léty. Můj

děd uměl ještě trochu česky od otce, ale prababička byla Němkyně, a tak se mnoho již nenaučil. Můj otec a já vůbec česky už neumíme, ač bych si to ovšem pro památku svého původu přál!"

Mluvili jsme ještě chvíli, a v průběhu rozmluvy sdělil jsem mu, že jsem českým novinářem a spisovatelem.

„Ah“, zvolal náhle, „to byste mi snad mohl něco říci! Máme zde nějaké poznámky po pradědečkovi, česky psané a dosti zajímavé, jak povídal jeden ze zdejších Čechů, s nímž se znám — také tak původně přišel ke mně jako vy — a jemuž jsem to ukazoval. Jsou to vzpomínky z oné slavné doby národního boje proti Angličanům, zápasu za svobodu, paměti jednoho z prvních zajisté Čechů na této půdě, a snad by se vám mnohé hodilo pro zábavu i poučení krajanův.“

A nečekaje již, vyzval mne, abych se s ním odebral do blízkého jeho bytu, pěkného, prozrazujícího blahobyt, kdež vyhledal ve psacím stole černou, starou knížku. Otevřel jsem — ano, čeština, psaná těžkou rukou a ještě švabachem, ale jinak dosti čitelná! I sloh nebyl právě zlý a pisatel nejevil, že by v cizině byl mateřštinu svou zapomněl, ač knížka byla psána dle dáta teprve roku 1824.

Myslím, že líčí dosti poutavě tehdejší dobu i lidi a též svou zápletkou bude snad trochu bavit.

Mr. Benda, pozvav mne k luncii, poskytl mi možnost, abych knížku pořádně si prohlédl a hned po zběžném přečtení uznal jsem za vhodné, aby vypravování ono vešlo v širší známost. — Snad bude mnohého zajímat! Přičinil jsem k němu jen tolik, co bylo zapotřebí, aby příběh ten, úplně prostě vypravovaný, oblečen byl v roucho povídkové. Jak se mi to podařilo nemohu ovšem posouditi sám, nýbrž laskavě čtenářstvo.

Seznámení moje s občanem Bendou a jeho přívětivou rodinou, jakož i věnované odpoledne výpiskům z oné staré knížky byly pak příčinou, že jsem se mezi krajany Filadelfické vůbec nedostal a nezbyvá mi než těšiti se nadějí tou na podruhé.

I.

(Oudný Nový rok. — Velká změna v mém životě. — Kdo jsem já a naši. — Můj mistr a mistrová. — Hospodářství se vdovou. — Otcovy rozmyšlenky, obavy a návrhy. — Antická Spurných.)

Věřu, že kdybych zůstal na tom božím světě ještě jednou tak dlouho, jako již zem tuto šlapu — a to by bylo již téměř půldruhé století — nemohl bych přece nikdy zapomenouti na události, jež mne potkaly právě v novoroční svátek léta Páně 1776, kterýžto den stal se následkem jich pro celý můj budoucí život opravdu rozhodujícím. Zavedl mne přes širé moře až do vzdálené Ameriky a učinil nejen svědkem, ale i účastníkem velikých těch věcí, které se na Novém světě právě odehrávaly, dlouhého toho zápasu amerických obcí za samostatnost, za zlomení anglických těžkých pout, která musila býti s velikými obětmi na krvi i zlatě roztržena, než mohly osady zaoceánské rozkvést, zmohutněti.

Pamatuji se pak dopodrobna i po celých těch padesáti letech, která od té doby uplynula, na průběh onoho dne, na každou chvíli, od prvního probuzení až do pozdní noci, kdy jsem již meškal tři hodiny cesty od otcovského domu, abych se tam tak brzo, snad nikdy již nenavrátil, ač mne jímala nad tím veliká lítost a bolest a nejráději bych se byl obrátil a běžel i v té mrazivé noci, třeba bos, nazpět, kdyby tím jen možno bylo vše odčiniti, srovnati. Ostatně, abych pravdu řekl, jsem oné noci ani nespál, převaluje se jen nepokojně na lůžku ne právě nejměkčím a s ranním úsvitem pokračoval jsem ve své polodobrovolné, polonucené pouti, aniž bych sám mohl říci kam.

Ještě den před tím byl jsem ne-li šťasten, tedy aspoň spokojen, ale na Nový rok večer myslil jsem, že není nešťastnějšího člověka nade mne v celém českém království. Včera v lůně rodiny, kterou jsem velice miloval a která milovala mne, jak nemohl jsem pochybovati i potom, co se mezi mnou a jimi, zvláště otcem, stalo, v náručí děvčete, v jehož lásku, která hory přenáší, důvěru a věrnost jsem pevně věřil, včera ještě v postavení, které mi zaručovalo slušnou výživu a poskytovalo vyhlídku na výhod-

nou samostatnost', při níž bylo možno dočkat se cti i peněz, včera vážený a oblíbený v celém svém rodném městečku a dnes — pravý vyvrhel bez rodiny, bez milenky, bez chleba, bez přístřeší, zhanobený, zostuzený! Myslil jsem, vzpomína na vše, že si musím zoufat, že musím sešléti a teprve po dlouhé bezsenné noci, plné přemítání, stanul jsem u myšlénky, že není nikdy tak zle, aby zase nemohlo býti dobře, že nesmím ztrácti naděje na vyrovnání všeho, na lepší opěť doby a na očištění ze všeho toho, co na mně lpělo, z čeho jsem byl obviněn. Budoucnost' slibovala mi všecko, přítomnost' nic,

vzpomínka na minulost' byla mně útrapou. Co jsem nyní vlastnil, byly dvě zdravé ruce a kus zkušenosti a obratnosti v řemesle, dále tlumok cestujícího řemeslnického tovaryše s maličkou zásobou šatstva a prádla, několik zlatých úspor, pak fonové „cibule“, stříbrem okovaná dýmka, a vůbec celý výstroj pořádného „vandrovního“ pomocníka. Nebylo toho mnoho, ale přece více, než měla většina mých soudruhů a touto myšlénkou musil jsem se jediné těšiti, neboť vše ostatní bylo po minulých věcech pro mne bezútešným.

Musím však vypověděti co možná v krátkosti osudnou tuto událost'. Sděluji tedy, že se jmenuji Pavel Benda, a že pocházím ze Sedlce u Písku, kde můj otec byl starousedlým mistrem truhlářským, kterémuž řemeslu věnoval se také podle zvyku, v naší rodině po mnohá léta zachovaného, můj starší bratr Václav,

aby mohl převzít po otci dílnu, kdežto já, jakožto druhý syn, vyučil jsem se zámečnictví. Otec můj byl váženým řemeslníkem, který často pracoval i pro novou „milostivou vrchnost naši“, knížete Lobkovic, jemuž však již po více než dvacet let bohaté panství naše, „dobrou kvočnou“ nazývané, náleželo, a byl také velmi za dobré se vším úřednictvem na zámku, od něhož měl neustálou práci. Tato známost' byla toho příčinou, že jsem šťastně unikl bílému kabátu, do něhož by mne byli zajisté jinak oblékli, neboť nebylo jediné pro mne výmluvy, jediné okolnosti, která by mne byla vysvobodila, kdyby o mne byl úřad stál. Byl jsem silen a neměl jsem svou živnost', na níž bych byl peníze nesehnal, ale na pokyn pana vrchního poslal mne otec do Vídně, kde jsem nejen ušel vojančině, ale nabyl jsem větší dokonalosti v řemesle, rozhledu ve světě a naučil jsem se pořádně německy.

Vrátiv se, když předepsaná k odvodu léta pro mne již minula, ve svém dvacátém třetím roce do svého domova, vstoupil jsem do první zámečnické dílny u nás, jejíž mistr Hájek, dobrý to řemeslník, velmi mne rád měl. Byl tak něco přes třicet let

a paní mistrová ještě mladší, asi sotva třicet, ale několikaleté manželství jejich bylo bezdětné. Mistr často churavěl, takže vedl jsem namnoze dílnu sám a to k úplné jeho spokojenosti. O příčinách choroby jeho kolovaly různé pověsti, jež shodovaly se v tom, že se musí velice zlobiti s mistrovou, která byla ženskou velice vášnivou, prudkou a svárliovou, jak jí bylo viděti hned na obličejích. Měla černé pichlavé oči a černé vlasy, byla velká, silná ale trochu hranatá, a v obličejích měla něco ostrého, málo příjemného.

Po městečku se vypravovalo, že se s mužem svým stále sváří, trýzní jej a on při tom pomaluchfadl a chřadl, až dochřadl. Asi za rok po mém návratu z Vídně, v srpnu, zemřel.

Bydle a stravuje se u rodičů, nepřišel jsem s ovdovělou nyní paní mistrovou dříve do žádného většího styku, a viděl jsem ji jen někdy náhodou buď venku, nebo když přišla za mužem s něčím do dílny, což ostatně stávalo se často. Zvláště pak, když mistrova choroba dosáhla té míry, že musil ležeti, byla v dílně velmi zhusta se vzkazy od něho a tu také musil jsem vícekrát přijíti i k mistrovi do bytu. Když pak mistr Hájek zemřel, zůstala mi na starosti ovšem celá dílna, jak stála a ležela. I o pohřeb musil jsem se částečně starati. Mistrová, s níž jsem, při té příležitosti musil více mluvit, než kdykoliv jindy, trochu plakala, ale největší právě žal nebylo na ní viděti, ač ji věru mohly trápit výčitky svědomí, že byla vlastní příčinou smrti hodného člověka a šikovného řemeslníka! Co jsem v posledním tom čase u nich doma viděl, musilo i ve mne vzbuditi přesvědčení, že tomu skutečně tak jest a mimovolně pojal jsem vůči té ženské, která mne připravila o řádného mistra, opravdovou nenávisť a to přese všechnu její očividnou ke mně laskavost.

Dal jsem jí tolik ctí, co jí jako mistrové patřilo, ale dál jsem se jí raději vyhnu, než abych jí přišel blíže. Zároveň pak hned po několika dnech, když první smutek — velké to nebylo — přešel, tážal jsem se jí příležitostně, když přišla do dílny, kde právě mimo mne nikdo nebyl, jak a co míní vlastně teď s dílnou.

„Oh, já myslím, že půjde ve vašich rukou zrovna tak dobře, a snad ještě lépe než v nebožtíkových!“ pravila rychle.

„O to není!“ odvětil jsem vážně. „Práce je dost pro všech nás pět a také se nebojím, že bych jí nevyřídil, ale třeba tu mysliti na budoucnost, zda-li byste dostala vždy člověka, který by se poctivě držel a dílnu správně vedl!“

„Ovšem, na tom velice záleží!“ svěřila. „Prozatím jste ale zde vy, na něhož se přece mohu spolehnouti. . .“

„Ano, jsem dnes zde, ale nebudu tady

navždy! Musím přece pomýšleti také na vlastní budoucnost, na samostatnost!“ pokračoval jsem rozhodně.

„Nu, to by se dalo přece jednoduše srovnati!“ usmála se a chtěla mluvit něco dále, avšak v tu chvíli vešel již opět druhý tovaryš, Antonín, do dílny a bylo po rozmluvě.

Právě téhož dne mluvil jsem o tom doma po večeři s otcem. Řekl jsem mu, jak se vyjádřila, načež otec pravil, že se to dá vysvětliti dvojím způsobem. Snad prý myslí, abych dílnu od ní koupil, obchod přejal, anebo snad abych si — ji vzal. Dal jsem se tomu do smíchů, ale otec mnil to zcela vážně.

„Zdá se mi,“ řekl, „že by skutečně od toho nebyla a co se tvé budoucnosti týče, nebylo by to věru k zahození! Hůře je s ní samou, neboť tu bych si nikdy za manželku syna svého nepřál! Znáš její povahu, víš také, že je nejméně o pět i šest let starší a to také nedělává dobrotu! Mrzelo by mne, kdybys dal se zaslepiti výhodami, jaké by ti na penězích spojení to přineslo, neboť štěstí tvoje by to zajisté nebylo.“

Já se při tom mimovolně musil smáti, že otec chová takové obavy a řekl jsem mínění své o mistrově krátce a dobře. Pravil jsem, že bych raději skočil ve mlýně pod kolo, než bych si vzal podobnou ženštinu a to otce ovšem uspokojilo.

„Může se tedy jednat jenom o to, zda-li by dílnu prodala!“ pokračoval. „Co se toho týče, o koupi dílny by snad tak zle nebylo, ale to víš, že by chtěla asi zároveň prodati domek a na ten peněz nemáme! Vidím v tom ohledu jen jednu pomoc a ta jest, abys hleděl se trochu lépe oženiti. Mám tě za rozumného, že nebudeš sháněti nějaké parádnice a poběhlíce, ale podíváš se za pořádnou zdejší dcerkou, která si tě každá, pokud myslím, ráda vezme. Ostatně jest snad toto vše zbytečno a snad jsi se již sám někdo poohlédl?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Oh, znám ovšem všechny, chodím mezi ně na přástky, jako každý jiný a mluvím se všemi, ale na něco podobného jsem posud ani nepomyslel. Zdá se mi

stále, jako bych měl ještě na to mnoho času!"

„Nu, právě nejmladší už také nejsi!" usmál se otec, krče rameny. „Vždyť jest ti již dvacet tři let pryč! Já jsem se ženil v osmnácti!"

„Ano, ale abyste ušel vojně!"

„Ovšem, čehož tobě nebylo zapotřebí, ale to jest již pět let rozdíl a myslím, že máš právě tak nyní čas, abys hleděl ty věci spořádati. Promluv krátce s mistrovou, jak jen nejdříve budeš moci a podle toho se pak zařídí! A co se nevěsty týče, napadá mi hned jedna, která by byla pro tebe jak udělaná a která zajisté nebude od toho, aby si tě vzala. Zdá se mi dávno, že se po tobě otáčel, hned od tvého příchodu z Vídně. Je zcela slušná, hodné děvče, z pořádné rodiny a bude mít hned na dva tisíce věna, což v těchto zlých časech je věru pěkná pomoc!"

„Která by to asi byla?" tázal jsem se schválně, ač jsem vlastně dobře věděl, koho otec míní.

„Anička Spurných! Staré by to těšilo, o tom jsem přesvědčen! Měl by ses tam podívat!"

Chvilku jsem neřikal nic, ale pak jsem kývl. Věru, otec měl pravdu! Anička byla jediná dcera, a po rodičích ji čekalo pěkné dědictví, byla slušného zevnějšku, strojila se hezky a čistě a jedinou snad chybu měla, že by se byla náramně ráda vdávala, při čemž by se snad tak nebyla na některou tu okolnost ani ohlížela. Že ta by si mne vzala, o tom nebylo pochyby a také jsem ji dobře mohl vystát. Ano, to by věru šlo dohromady! Člověk jako já byl, nemůže blouznit o nějaké vášnivé lásce, snít o štěstí v loktech milované ženštiny, pro kterou by v stavu byl položití život, která jej na vzájem zbožňuje a jak to vůbec ti básníci a spisovatelé vypravují a krásně líčí. Při denní lopotě nemá pracovní člověk věru

času myslet na podobné věci, a to jen ke svému štěstí, jak jsem přesvědčen, neboť všechny ty bouřlivé a bláznivé city a vášně skončí vždycky špatně a ukracují daremně jen život. To je jen pro pány a bohaté lidi a femesníku, rolníku a všem ostatním musí postačiti, naleznou-li pilnou pracovitou ženu, pěkně vypadající, se kterou může v pokoji žít, na ni si zvyknouti a lopotiti s ní svorně pro blaho své rodiny. Jakmile přijdou děti, přestane beztoho všechna krása, vzdělání, uhlazenost, citlivost, a pořádná, sebe učenější a krásnější, jemnější žena stane se také jen matkou a ženou, jako ta chudá ženská z lidu. Která se nestane, nestojí za nic!

To byly asi myšlénky, které mi proběhly hlavou a když jsem si ještě vzpomněl na dobře zavedenou dílnu, na samostatnost, na budoucí snad rodinu, na otce, vrátil jsem se k Aničce, která se mi zdála hned lepší, nežli dosud. Byla skoro stejně se mnou stará, avšak na tom nic nesešlo, to nebylo nic zvláštního. Měla prý také za mé nepřítomnosti už asi

tři milovnsky, ale které pak dospělejší děvče na venkovském městečku, je-li jen trochu k světu, tomu se vyhne a lidé ti byli ostatně slušní, tak že nedalo se z toho souditi na nic nepočetného v těch poměrech!

Myslil jsem na to důkladně, a čím více a déle, tím jsem byl spokojenějším. Chtěl jsem začít brzo jednati a sotva jsem se dočkal neděle, abych mohl s Aničkou promluvit. Podalilo se mi to beze svědků a v žertování jsem jí to nadhodil, že mi jako není lhotejnou, že ji rád vidím, načez mi ona, ovšem s patřičným zdraháním a obalem sdělila totéž. Viděl jsem však, že jen hoří a tak byl jsem tedy v ohledu tom spokojen.

II.

(Rozhovor s mistrovou a její nabálka. — Moje mínění a plán. — Nový tovaryš a jaký. — Jeho poměr k mistrově. — Její stesky a nářán. — Domítava s Wildem.)

S mistrovou se nedalo o ničem mluvit, až v sobotu při výplatě, pro kterou jsem se dostavil do jejího bytu. Přišla sice jako mimochodem, ale očividně nashvál, vícekrát za den do dílny, jakoby chtěla přehlížeti, jak se pilně pracuje, čehož ovšem nebylo zapotřebí, neboť jsem to honil co nejúsilovněji, jako bych byl již ve svém. Zdálo se mi ale, že mistrová mi trochu moc nadbřhá a pozoruje dobře její jednání, nabyt jsem také skutečně toho přesvědčení. Ba, sbíraje vzpomínky, musil jsem přijít k tomu náhledu, že tomu bylo tak částečně již i za mistra, kde však neměla tolik volnosti jako nyní a nesměla to činiti tak okázale. Než ostatně, co se tohoto nynějšího chování jejího týkalo, to jsem jí konečně odpouštěl, nemoha se i beze vši samolibosti tomu diviti. Viděla, že jsem pilný, dobrý řemeslník, byl jsem mlád a kdybych jí byl mohl být nakloněn, věru že to nebylo nic nemožného, aby mne dostala. Avšak mně se nyní věru líbila tím méně!

Přijda k ní, podal jsem jí pořádnou zprávu za týden, odevzдал jsem peníze, které učedník sehnal za účty a přijal jsem mzdu pro sebe a pro spolutovaryše. Na to jsem se otáčel, nevěda, kterak do onoho hovoru, abych se jí zeptal, jak to vlastně onehdy myslila. Pomohla mi však a začala sama:

„Nu a jak, pane Pavle, stran toho, co jsme tuhle spolu mluvili, než přišel také Antonín do dílny! Nemyslíte, že by se to dalo stran té budoucnosti mezi námi uspořádati?“

„Oh, to by bylo po případě velmi snadné!“ odpověděl jsem radostně. „Víte, že by se dílna pro mne velmi dobře hodila a když byste mi ji chtěla přenechat, mohu vám dát snad lepší výhody než kdo jiný. Bylo by nejlépe, kdybyste, když to již chcete učiniti, navrhla mi sama, co byste za to chtěla!“

„Mnoho a málo!“ pravila a smála se.

„Ovšem pro boháče třeba málo, ale tím já nejsem, jak dobře asi víte!“

„Nechci peněz!“ pokračovala.

Věděl jsem kam bije, ale stavěl jsem se nechápavým.

„Nu, tím lépe!“ smál jsem se dále, až mi právě tak veselé nebylo. Chtěl jsem to však všechno uvést na lehkou váhu. „Já také nemám peněz mnoho na hromádce!“

„Řekla jsem vám už, že nechci peněz, pane Pavle!“ odvětila pohnutěji.

Teď měl jsem už mluvení dost a nechť se s ní dáti do podobné řeči, chtěl jsem nějak obratně dostat se pryč, ale bylo už pozdě!

„K čemu byste dílnu kupoval,“ počala opět sama, „když ji můžete dostat se vším, jak stojí i leží — i —“ a dala se při tom do smíchu, který mi ji učinil dvojnásob protivnou, „— i s mistrovou! A já opět nemusím dílnu prodávati, dostanu-li muže řemeslníka, který se mi do ní dobře hodí!“

Začervenal jsem se, mohl-li jsem vůbec ještě více, a slova ta zdála se mi být hodně nepřistojnými. Ženská, která se člověku takto nabízí, musí, i kdyby dle tváře a těla andělem byla, řádnému muži se zprotiviti a tím více bylo tak u mne vůči mistrově. Celý zmatený koktal jsem: „Oh, na to je času dost, to nespěchá!“

„Ovšem, že nespěchá, vždyť můj nebožtík, pámbů mu dej lehké odpočinutí, leží teprve ani ne celý měsíc v zemi! Ale nezapomeňte na to!“

Jak jsem se dostal ven, nevím sám podnes. Pamatuji se jen, že jsem měl velikou zlost nejen na ni, ale i sám na sebe. Měl jsem jí přece snad důkladně vše říci a pak hned vystoupiti z práce! Avšak po delším přemýšlení, když se můj spravedlivý hněv opět trochu usadil, uvažoval jsem o všem klidněji a rozhodl jsem se ještě zůstat. Předně bych byl musil udati v celém městečku příčinu svého náhlého odchodu, a to pravou, aby snad nerozhlašovala, bůh ví proč jsem nevystoupil a to mělo také své okolnosti. Chtěla by se třeba mstíti, a roztrousila by schválně všelijaké o mně řeči a škanďálu se má každý člověk varovati, i když je úplně v právu, nebo ke cti mu nikdy neposlouží.

Odejdu-li pak od ní, do práce jinam

zde nepůjdu a z domu se mi nechtělo. Musil bych se tedy zaříditi samostatně a to hned, což mělo své obtíže a doba nebyla právě příhodná. Lidé také feknou, že ubližují vdově a s Aničkou mohlo by to trvati tak nejdéle do masopustu, než bych si ji, půjde-li vše dobře, mohl vzíti. Tenkrát, a jmenovitě na malých městech, nevzali se lidé ve třech, čtyřech nedělích, a pořádnější člověk musil chodit za holkou přece nejméně aspoň čtvrt roku, než se vyjádřil rodičům, a než byla připravena výbava a vše k veselce, uplynul opět nějaký měsíc!

Rozhodl jsem se tedy, že prozatím zůstanu, ale budu se mistrové vyhýbat, projednám vše s Aničkou důkladně a pak na mistrovou uhoďím, chce-li prodati dílnu bez své osoby nebo že jí budu činiti újmu dílnou novou.

Tímto způsobem jsem také jednal, zděliv vše otci, kterýž to schválil a jenom mi odporučoval, abych zůstal v díle, až si trochu pomohu, a vše připravím na oba případy, ať to už dopadne tak nebo tak. Štěstí bylo mi pak v provádění mého plánu zvláště příznivo. S Aničkou vše se dařilo, a ona jevila ke mně velkou přítulnost, která mně, něčemu podobnému nezvyklému, připadala velice milou, takže jsem si v brzku nejen na ni úplně zvykl, ale začínal míti opravdu rád, jak ona mne také stále ujišťovala. Bylo viděti, že jí na mně velmi záleží a to mne těšilo.

Avšak nejen to, ale i sama náhoda přivedla mi ulehčení v mrzutém tom postavení v dílně. Hned v pondělí ráno po té sobotě s mistrovou dostavil se k nám cestující pomocník, žádaje za práci. Poznals jsem v něm dosti dobrého pomocníka, protože jsem navrhl mistrové, aby jej vzala, neboť ponebožtíkovi, který přece tu a tam pomáhal, jedny ruce ještě potřebujeme. Byl to hezký člověk, s vojensky přistříženými rusými kníry, rovným držením těla, asiťficátník neboněco výše, dosti chatrně však oděný a Němec, odněkud ze Slezska, kteréž teprve pár let náleželo Prusům, takže Slezáky tehdež v Čechách vlastně ani jak se patří za cizince nepočítali. Vypadal jako převlečený voják, ale když jsem se ho na to

zeptal, sloužil-li, rozhodně to popřel. Mistrová na mou radu skutečně jej přijala, ale sdělila mu hned, že dílnu vedu já. Němec se jen usmál a vysekl před mistrovou poklonu, že by se taneční mistr za ni styděti nemusil. Potácel se pak chutě ke šroubu a dal se do práce.

Pokud se mne týkalo, hodil se mi dobře do počtu, neboť i kdybych dílnu nepřevzal, jako soupeř v femesle nemohl mi ublížiti. Němec a docela tak cizí člověk, nemá důvěry a ostatně se mi na práci nemohl postaviti! Nechtěl také zde zůstat, než jen na čas, než prý si trochu pomůže ke slušnějšímu vzhledu a k několika zlatým, snad tak asi do jara. Staral se prý jen o práci pro zimu a to raději dřívě, než nastanou necesty. Byl jinak dosti pilným, ale co mne nejvíce se při něm líbilo — že silně bral na mistrovou! Ne snad z nějaké opravdové lásky, ale z takového rozmaru světáků, jakým byl v pravém toho slova smyslu, aspoň dle svého vypravování. Mistrová byla samostatnou ženskou, vdovou v nejlepších letech a to jej dráždilo, ačkoliv jinak o ní poctivě a slušně nepromluvil, jsa ohledně jí samé vtipy a uštěpky. Požíval lámanou, ale jinak srozumitelnou češtinou vůbec mnoho, vypravoval křídlem krážem o svých cestách po celém Německu, Uhrách, znal i kus Italie a Francouzsku, ale něco určitého z něho nevyšlo. Mluvil o všem a o ničem a mnohde ovšem i značně nadsazoval. Poslouchali jsme jej při práci, která dovoľovala mluvení, dosti rádi, ač právě žádně zvláštní obliby nepožíval u nikoho.

Mne ovšem zvláště zajímalo jeho chování vůči mistrové a na vzájem. Hned v prvních dnech měl jsem k tomu dosti příležitosti. Nejprve se mne vyptal pořádně na poměry, které jsem mu jakž takž sdělil, pokud jsem to za dobré uznával. Pak se mne zeptal přímo, pomýšlím-li na to, abych si mistrovou vzal čnic. Když jsem to rozhodně popřel, mluvil o výhodách z toho pro mne plynoucích, mysle snad, že jen zapírám pravý svůj úmysl. Přesvědčiv se však konečně asi o jiném, počal také jinak jednat. Nejprve počal házeti po mistrové zamířované pohledy, v čemž byl opravdu vel

mi honěným, avšak snaha jeho rozbíjela se na chladnosti její, projevované vůči němu, a zvýšené laskavostí ohledně mne. Bavilo mne to, ale Němec, jehož jmenovali jsme podle toho, jak nám sdělil, Heinrich, to jest po česku Jindřich, Wild, se nijak nad tím netrápil, že nemá úspěchu, aniž by snad byl na mne proto nějak žárlivým. Točil se po mistrově neunavně dále, choval se vůči ní co nejuhlazeněji jak jen mohl — a uměl to, tu čest mu věru musím dát, skoro lépe než řemeslo — páchal své vtipy a pracoval při tom tak, aby neudělal ani mnoho, ani málo.

Netrvalo to ani tři neděle, zavolala si mne mistrová náhle k sobě do bytu, na zad domku, kdežto dílna naše byla ve předu, ze silnice. To mi bylo velmi podivno a šel jsem k ní s tlukoucím trochu srdcem, jsa zvědav, co mi asi chce, nebo něco podobného se posud nestalo.

„Zda-li pak jste si již všiml, pane Pavle, chování se toho nového tovaryše ke mně?“ tázala se mne přímou.

„Jakého chování jeho?“ stavěl jsem se nevědomým.

„Nu těch jeho pohledů, jakmile do dílny přijdu, toho jeho točení se kolem mne, až se kluci učedníci smějous.“

„Nu, Heinrich je už tak zdvořilý člověk!“ odpověděl jsem, vyhýbavě.

„To už je ale více než zdvořilost! Ten člověk se mi vůbec v dílně nelíbí! Potřebujeme ho nutně?“ pokračovala jaksi rozdrážděným hlasem.

„Ovšem, že potřebujeme!“ pravil jsem rozhodně, a podle pravdy. „Vždyť víte, co máme práce! Pan správce nám nafidil . . .“

„Nu, tedy jej podržte, ale jen tak dlouho, co bude nutně zapotřebí! Pak jej však dám pryč!“

„Ale považte přece, na samou zimu! to se nedělá vůči dělníku! Práce bude bohdá i přes vánoce dosti, a pak můžeme chystat k jaru. A jak pravím, Heinrich chová se jen velmi zdvořile!“ bránil jsem jej důvody pravdivými, až na ten poslední.

„Je to také zdvořilé, že mně chtěl právě teď před chvílí na chodbě, kde mne potkal — obejmouti?“ pokračovala mistrová, jakoby ve velkém mravním rozhořčení.

Pokřčil jsem jen rameny.

„Tak? Tomu nic neříkáte? Vám je to jedno?“ zvolala pohněvaně.

„Což já za to mohu?“ prohodil jsem

jen s mimovolným úsměvem. „A co mně může být po tom?“

„Jděte, vy . . .“ vzkřikla s pololíceným a poloopravdovým hněvem.

Poslechl jsem milerád a už jsem byl venku. Odcházející pak večer z práce, kývl jsem na Němce a když jsme byli sami, řekl jsem mu, co mi byla mistrová na něco žalovala. Němec se jen smál.

„Vždyť ona se tak moc nezlobí!“ pravil s přesvědčením. „Má však ráda tebe, pořád ti to povídám,

ale což dělat — proti gustu žádný dišputát! Mně by šla pod nos, ovšem ne na vzeť, nebo na to ani nepomyslím, ale takhle do jara, přes tu zimu, o kterou mi běží! Pak půjdu zase s Kristem Pánem na vandr, neboť dílna mne vždy mrzí. Však kdyby nebylo tebe, mluvila by a jednala taková vdova jinak!“

„Hm, vš co mi napadá?“ pravil jsem náhle. „Můžeš si pomyslet, že mi její útoky na mne, jako právě dnešní, nejsou právě přijemnými a rád bych se jich zbýl. Pro tebe ležel by pak v tom prospěch — sděl jí příležitostně, že mám již vyhlédnuto děvče!“

„Dobře, které?“

„To je jedno, řekni, že nevíš, ale že je to jisté! Můžeš jí dále říci, že bych rád koupil od ní dílnu, což ona ostatně ví, ale myslí, že si ji snad vezmu, kteroužto naději bych jí rád vzal. Neprodá-li, že se zařídím bohdá k jaru pro sebe i bez ní!“

„Dobře! A mám říci, že to mám od tebe, či od jiného?“

„Nu, to raději řekni, že jsi to slyšel od jiného, ale já že ti to potvrdil, když jsi se zeptal!“

S Němcem jsme se usnesli a já očekával nyní, jak to dopadne. Zdálo se mi, že jsem tak udělal nejlépe. K čemu mám jí nepřijemné ty věci povídati já sám, přivoditi nemilý výjev a snad poprask, spor, hněv, okamžitě vystoupení z dílny, což všechno bylo mrzuté a lépe bylo tomu se vyhnouti!

Asi za tři nebo čtyry dny se dopoledne milý Němec z dílny na dlouhou chvíli vytratil, a když zase přišel, naříkaje si před ostatními na hrozné bryzení, mrknul na mne významně, čemuž jsem hned porozuměl, že právě mluvil s mistrovou. Tato se po celý již den v dílně neukázala, proti všemu zvyku svému, neboť chodila tam vícekrát, ač od nastoupení Wildova přece jen trochu méně než dříve, poněvadž jí nejspíše překáželo jeho okázalé točení se po ní.

„Nemohl jsem s ní dříve mluvit, ale dnes šel jsem tam k ní schválně, nemohla to už snést v sobě!“ vypravoval Wild po práci. „Koukala na mne, lezoucího za ní do bytu, jako na divé zvíře a hned by byla popadla koště, aby mne vymetla. Započal jsem však hned šikovně, a jakmile jsem jen udici hodil, už chytla, načež jsem ji všechno vysypal. Povídala, že jsem lhář, že to říkám schválně, abych tebe očernil, že ví, proč ji to povídám, že zná mé úmysly, ale uvěřila přece! Já jí opět v největší její zlosti nebo žalu — nevím co asi bylo větší — počal vykládati, jak ji miluji, co jsem pro ni již zkusil, jak je ke mně tvrdá a že je to s tebou pro ni jen odplata za to, jak se ona ke mně stále tak necitelně chová! Tu mne ale už vyhnala, či spíše vstřčila do opravdy a zamkla za mnou

dvéře. Nic však neškodí — to, co jsem jí řekl, ponese své ovoce tak i onak. Už je to jednou venku a teď ať dopadne to jak chce, já se nebojím!“

Následky dostavily se v tom směru, že se mistrová v dílně po více dní ani neukázala, až v sobotu, kdy mi přinesla chladně peníze pro mne a ostatní vyplácela sama. A byl mezi námi konec, za to však mluvila někdy s Wildem, který mi sdělil, že prý není od toho, prodati mi dílnu, ale až později a myšlenky na spojení se mnou se prý již úplně vzdala. Wild za ní opravdu dolézal.

III.

(Já, Anička a její nápadník. — Jednání o sňatek. — Wild náhle zmizel. — Zdravější návštěva u mistrové. — Překvapující okolnosti. — Ubohý otec. — Ubohý syn.)

Byl jsem spokojen a postavení moje zdálo se mi býti nyní snesitelnějším. Asi po třech nedělních již jsem s mistrovou zase již vlídně mluvil, ovšem jen o záležitostech obchodních, kterým také se v minulých týdnech vyhýbala a já neuznával právě též za nutno, abych učinil pokus o sblížení. Vyjednal jsem vše chladně a chtěl jsem začíti o dílně. Sdělila mi však krátce, abych toho zatím nechal, že se musí poraditi a sama mi pak sdělí. Podruhé tázala se mne docela na jméno děvčete, které prý mám.

„To musí zůstati posud tajemstvím!“ odpověděl jsem jako žertem, načež se více netázala.

Pokud jsem neměl s ní nic řádného stranu postupu dílny vyjednáno, nevystoupil jsem také veřejně u Spurných, neuznáváje toho potřebu. Aničkou byl jsem si nyní jist a vídal jsem ji skoro denně buď samotnu nebo na přástkách. Vedl jsem to tak obratně, s jejím srozuměním, sděliv jí své rozpaky, dříve než budu míti dílnu zajištěnu, s čímž souhlasila, že nikdo snad posud nevěděl o našem zaslíbení se. U rodičů byli jsme oba jisti souhlasem a tak postačily jen obřadní námluvy, aby bylo vše v tom ohledu urovnáno. Mně pak, a snad i Aničku, těšilo toto tajemství se více, než kdybychom hned vystoupili jako snoubenci. To běže z lásky mnoho pávalu,

vypadá to již všedněji a mně se zdálo, že ji mám takto raději. Dovedli jsme se vždy nenápadně sejítí, kdy jsme chtěli a když jsem na přástkách seděl poblíže ní, nebylo to nic divného. Mluvil jsem také s jinými děvčaty, právě jako ona s hochy! Tím způsobem nevěděla ani mistrová nic, ale snad tušila.

V takovémto stavu věci uběhl skoro celý podzim a schylovalo se k Vánocům, když můj celý dobrý plán počal se trochu hatiti a síce dvojím způsobem. Předně nebylo posud s mistrovou řeči o popuštění dílny, stále to odkládala, ne-

chtěla jednati a za druhé — Anička dostala nového ucházeče! Byl to lesník ze sousedního panství, mladý a hodný člověk s jistým postavením, který hrozil státi se povážlivým sokem mým. O Aničku jsem se ale ani tak nebál, jako o staré její rodiče. Když jsem věci rozumně posuzoval, tomu člověku rovnati jsem se nemohl, jmenovitě když jsem uvážil, že posud vlastního chleba a bytu nemám, kdežto on měl myslivnu jako klíčku, s pěknou zahrádkou, dobrý plat, jisté postavení, značný deputát a byl zcela slušným člověkem. Na štěstí byl trochu nerozhodný, váhavý a nepřišel za Aničkou tak okázale, aby hned vystoupil jako její ženich. Hlásil se ke Spurným prozatím pouze jako vzdálený příbuzný, jako syn nějaké druhé sestřičky dědečka starého Spurného nebo tak něco podobného, ale úmysl jeho byl jasný. Chtěl mluvit také již o tom s Aničkou, která však se mu dovedla vyhnouti, a vše mi řekla. Mnou to ovšem velice hnulo a viděl jsem, že je čas k rozhodnému slovu. Sděлил jsem vše otcí a tento

se vydal se mnou ve druhý svátek vánoční krátce ke Spurným.

Koho jsme tam nalezli, jako milého polesného, ale samotného! Byl však člověkem velmi rozumným a zdvořilým. Vida, že přicházíme s něčím důležitějším, s čím se nám před ním nechce ven, a nemaje bezpochyby ani tušení, že jsem jeho sokem, poroučel se za chvílku a odešel. Na to započalo naše jednání, při němž dělal však vůči novým okolnostem starý Spurný značnou drahotu.

„Neměl bych nic proti tobě, Pavle,“ pravil, jako starý známý, „a vím, žeby

také Anička nic nenamítala, ale je zde ta věc, že posud jsi jen pomocníkem a nemáš zařízenou dílnu!“

„Mistrová chce mi ji popustiti!“ podotkl jsem.

„Hm! Na ženské slovo a husí vejhání těžko se spolehnouti a dokud nemáš černé na bílém, nemůžeš nic říci. Ovšem, kdybys chtěl si ji vzít, bylo by to něco jiného, ale takhle sotva!“ rozkládal Aniččin otec. „A tak musíš hledět, abys měl svoje. Já jsem otec, mně nesmíte míti za zlé,

že se na všechno ohlížím a přímo mluvím, neboť nechci, aby mi snad dcera jednou vyčítala, že jsem se o ni nestaral, a tu vidíte — ten pan polesný, který právě odešel, zdá se mi, že se také po Aničce ohlíží. Má pěkné postavení, všechno jisté, Anička by mohla dělati paní a on je také hezký člověk, nijak k zahození!“

Tyto důvody musili jsme uznati. Odvolával jsem se však na Aničku samotnou a tu pravil starý: „Do těch věcí se vám míchatí nebude! Nechci nikdy dceři své někoho zrážeti, ale je povinnost mou, abych ji v čas poradil. Pak ať si

udělá, co chce. Váším si tě, jsi hodným hochem, známe se tolik již let a viděl bych věru raději, kdyby Anička vdala se zde, než jinam, kde bychom ji přece jen tak často nemohli vidět! Zvláště moje na ní, jak víte, visí! Avšak je to přece velký rozdíl býti paní mistrovou a paní fořtovou a ty pak dosud ani mistrem nejsi! Pravím tedy krátce tolik: budeš-li mít svou dílnu a dá-li ti Anička přednost, s pánem bohem, ale jedno bez druhého nikdy!"

To bylo určitě promluveno a pokud jsme starého Spurného znali, mohl na jeho slovo člověk hrady stavěti. Nemohu mu ani dnes ještě míti to za zlé, neboť mluvil velmi rozumně a jednal opatrně.

Což zdálo se mi, jest však o Aničku, jenom když budu míti vyjednáno s mistrovou. To je horší věc! Radili jsme se po návratu od Spurných s otcem, který znovu počítal a uvažoval, čím by mi asi mohl přispěti, až konečně se odhodlal, že na Nový rok půjde se mnou k mistrové vše projednati, načež odpoledne bychom šli znovu ke Spurným s vyřízením, jak a co!

Přišel po svátcích do dílny, nenalezl jsem zde Němce Wilda, který vůbec nepřišel. Byl pryč o svátcích velice opilý a utratil mnoho peněz, snad z těch, které si připravoval na pěkné šaty. Byl v posledním čase vůbec hodně nedbalým, práce jej mrzela, ale za to byl by seděl nejraději celý den u mistrové. Tato se v dílně ani neukázala, ale s Wildem mluvila, neboť každou chvíli přinesl tento nějaké zprávy od ní. Na mne pryč se zlobila, ale naděje pryč ji neopouští. Smál jsem se jen tomu, těše se na brzké skončení tohoto svého postavení v její dílně, z níž byl bych jinak dávno již utekl, a setrval jsem jen v očekávání, že se přece jen stanu zde pánem.

K polednímu vzkázal jsem přece pro Wilda k rodině, kde zůstával, nemoha při vdovství mistrové bydleti v domě, jak tomu bývalo za mistra, avšak tam k největšímu překvapení mému mi řekli, že Němec, vyspav se včera ze své opice, odešel dnes časně ráno, sebrav veškeré své věci. Zmizel z městečka ještě za tmy, bez výpovědi, náhle, proti všemu

nadání. Sdělil jsem zprávu tuto mistrové, avšak ta přijala ji nad očekáváním klidně.

„Když je pryč, je pryč! Jsem ráda, že odtáh! Víte, že jsem ho nemohla vystát. Chtěla jsem ho dáti dávno samy pryč, a jen vy jste byl proti tomu!"

Nemohl jsem ovšem na to nic říci. Pěběhlík, dobrodruh! Dnes přišel, zítřejší jde pryč, stále místo jej páli, přišel cizinec odchází! Myslel jsem sice zeptat se mistrové na ty rozmluvy s ním, a pak mne to rozešlo, abych jí vůči nastávajícímu mezi námi rokování raději nerozhněval.

Slavný a pro mne tak významný mnohoslíbený den novoroční přišel. Stranu Aničky neudálo se nic zvláštního, byla ke mne stejnou, avšak přece se nějak zdálo, mimovolně, jakoby něco bylo mezi námi, co nám překáží v bývalé sdečnosti od těch Vánoc! Myslel jsem však, že jsem tím jen sám vinen, že předešlým úspěchem svým, v těchto dnech před rozhodnutím, jsem trochu podivným, zdrželivým, a cítím značné rozpaky v její přítomnosti. Ona o tom nemluvila, ale právě to naše vzájemné mlčení o budoucím našem osudu působilo trapně a vzalo nám rozmar. Nepřechyboval jsem však o ní ani na okamžik, důvěřoval jsem lásce její úplně.

Vstával jsem na Nový rok hned s myšlenkou na to, jak se asi den tento pro mne skončí, ale neměl jsem věru obav. Ani mi nenapadlo, že by mohl skončit špatně, neboť jsem se již vžil do toho, že bude vše úplně dobře. Mistrová má býti ráda, když prodá, neboť začnu-li dělati řemeslo, přejde ke mně i tovar Antonín a ona může zavřít boudu! Přiznám se, že jsem byla vlastně odstupně, kde jsme jí chtěli dáti, bylo jen skoro z dobré vůle a pak proto, abych nemusil znovu zařizovati, když zde je všecko již pohromadě!

V takovémto přesvědčení odebral jsem se tam s otcem dopoledne, abychom v nové záležitost tuto projednali. Přivítali nás přívětivě, až mne to překvapilo, načež otec začal mluvit. Vykládal, že bude pro ni výhodou, přepustí-li nyní dílnu dobrovolně a za náhradu, než a

později musila zavřítí chtěj nebo netěj, neboť mám prý pevný úmysl státi co nejdříve samostatným, ať už mi nu přenechá nebo ne.

Poslouchala tiše, ale celým tělem jí to ubalo a v očích jen hrálo. Na nás, jmevitě na mne, se pořádně nepodívala a kala zrakem po světnici, otce snad vílemi ani neposlouchajíc. Viděl jsem, to špatně dopadne, ale nebylo už zbylí. Když otec dokončil, žádaje za určitou pověď, pravila, celá se chvějíc rozčírám a se špatně tajenou ostroší :

„Proč pak tak chvátá pan Pavel na to, y byl samostatným ?!“

„Inu, víte — pomýšlí na ženění. Ram mu k tomu sám a pflížítost je dy !“

„Jaká pflížítost ?!“

„Nu, naskytló se mu slušné děvče očknu pomocí, a čas kvapí; obáváme , aby nepřišel jiný, který obchází a tak ceme mítí ruku v rukávě !“

„Tak !“ zvolala s nevyllížitelným výzem hněvu a zoufalé odhodlaností. „A si mám počítí já ?“

Otec pohlédl udiveně na ni a pak na ne, nemoha, právě jako já, pochopiti, tím miní. Kdož by také chápal ?

„Ano, ženiti se tedy chce ?“ pokračola nyní prudce. „A co se má státi ze ne, kterou hanebně oklamal, do neštěpřivedl, na vždycky zkazil ! ?“

„Osobo . . . !“ vzkřikl otec a vyskočil židle, kdežto já seděl jako zkamelí, nemoha věřiti svým uším.

„Pravda je, že mne svedl a nyní chce ne zanechatí . . .“ volala prudce.

„Co se to opovažujete tvrditi ?! Já . . .“ zvolal jsem nyní také, nabyv řečí luchapřítomnosti.

„Ano, vy, ty — zapři to, můžeš-li — ak se následky už ukazují !“ křičela ní jako zběsilá. „A já svatbu nedovoa, já se podívám, co já dokážu, smí-li tě někdo vzíti, dokud jsem tu já se ým dítětem !“

„Pavle !“ obrátil se otec ke mně, bíledý co stěna, chvěje se jako list. „Co's to žlal ? !“

„Otče, jako že je bůh nade mnou . . .“ těl jsem mluvití, celý jsa uzardělý nbou i hněvem, že může něco podob-

ného o mně mluvití a že otec může tomu na okamžik jen věřiti !

„Nezapřej, že jsi u mne býval, že jsi ke mně často z dílny docházel ! Mám svědky na to ! Neopovažuj se lhátí, sice . . . !“ volala ta hrozná ženština, jejíž špatnost' jsem v tu osudnou chvíli ani tak cele nechápal, jako se mi později objevila v celé své hnusnosti. „Dokážu ti to ! Čí by to bylo, s jiným jsem nic neměla, než s tebou, kterýž jsi mi sliboval, že si mne vezmeš, že převezmeš dílnu, a proto jsem povolila, já nešťastná ženská. Věřila jsem ti, že jsi poctivý člověk, a zatím mne chcete nyní okrástí nejen o čest' a o dobré jméno, ale i o výživu, o vše ! Ale to já nedopustím, kdybych padnout měla, a nechceš-li se starati ty o dítě naše, jako pořádný otec, nesmím já je nechat ožebračiti vlastním tátou !“

Kdož může vypověděti všecko, co shrnula ve slovech těch, pronešených s úžasnou rychlostí, na ubohou hlavu mou, jenž jsem stál celý zdrcený, chvěje se úzkostí hněvem, a nemoha ani odpovídati. A otec stál podle mne, podobn více mrtvole než živému člověku, a div neklesl pohnutím.

„Otče, můžeš takovým hanebnostem věřiti ?“ zvolal jsem zoufale. „Můžeš věřiti, že bych byl něčeho takového schopn ?“

Otec potřásl jen hlavou, aniž bych mohl poznati, co tím vlastně myslí a ta litice, ta zmije v ženské podobě, pokračovala ve svém mne obviňování, přejdouc i ku proklínání a uvádějíc, ovšem vymyšleně, jednotlivé výjevy, kdy jsem prý byl u ní. Celá domnělá slova moje uváděla, viníc mne, jakobych jí byl skutečně svedl lživým předstíráním sňatku. Zaříkala se pak svatosvatě, že jest matkou. Neustála pak i ve svých hrozbách, že prý půjde k soudu, kde mi vše dokáže a tak to šlo dále.

Otec poslouchal a přemýšlel, já se zaklínal, ale on na mne ani nevzhlédl. Snad se mu slova oné hanebné ženštiny zdála příliš přesvědčivými a já neměl žádných důkazů ke své obraně. Byl jsem zničen před ním i sám před sebou, maně se ohlížeje po prostředcích k obraně před

tím zločinným napadením, před tím darebáctvím, jemuž nebylo rovno.

Když konečně přešel první příval obžaloby, na kterou se asi ta ničemnice pořádně připravila, neboť mluvila jako z knihy a sehrála tu komedii velmi dobře, jak to ještě dnes i po těch dlouhých letech musím uznati, promluvil teprve otec velice vážným, očividně zlomeným hlasem:

„Jsem příliš překvapen, než abych mohl na to, co zde povídáte, dáti patřičnou hned odpověď. Je-li to pravda, co

vy a že bychom lépe udělali, kdybychom to raději v dobrotě, když se to již stalo a raději dříve spofádali. Byla prý na dobrou dřívě, může prý býti zas!

Sotva jsme věru došli domů! Otec, dmi neklesl tím vším. Nemluvil, neodpovídal na mé zařkání. Neměl jsem ovšem nijakých důkazů proti. U mistrůvé jsem ovšem mnohokrát byl, musím jsem býti, ale jak nyní osvědčíte, že nebylo mezi námi ničádného bližšího poměru, když to ona tak okázale tvrdí, to až do podrobností? Nedělá si di

o mém synu zde pravíte, pak se sám postarám, abyste nepřišla ku zkrácení, ale pamatujte si to, manželkou mého syna nikdy nebudete, a nyní obzvláště ne, nebude-li to jeho samotného dobrá vůle! O dítě, bude-li, budu pečovati třeba já!”

IV.

(Zoufalý můj stav. — Otec mi nevěří. — Rozbřeslo se mi. — Myšlénky na Aničku. — Hrozná sklamaní a nová rána. — Smutná cesta domů. — Otcova rada, důvody a rozkaz.)

Odcházel a já za ním, provázení jsouc vyzývavým voláním, že ona se u soudu již postará, aby se jí stalo po prá-

všeho pranic z ostudy a sleduje určitý cíl. Zda-li skutečně v něčem je, těžko asi říci, ale netvrdila by to asi tak rozhodně, kdyby si nebyla jista. A tu mi prolétla hlavou myšlénka: Tovaryš Němec, Wild, který s ní v poslední době často jednal a tak podivně zmizel! Snad ten byl toho příčinou a sama jej třeba v čas odstranila! Uvedl jsem i toto otcovi, ale tento pokrčil jen rameny, nekajaje opět ničeho.

Matka vyhlížela již oknem, vědouc ovšem dobře o účelu cesty naší, ale u mějíc čísta v otcově obličejí jako ve knize, viděla hned, že je zle, že jsme špatně pochodili a proto se ani netázala. Otec

el pak se mnou přímo do komory, kdež amknul dvéře, pravil s výrazem, jehož nikdy nezapomenu :

„Nešťastné dítě ! Tolik jsem tě varoval, abys nepřišel s onou ženštinou do žádného styku, a nyní musím slyšeti takovéto věci !“

Chtěl jsem se znovu hájiti, avšak kytul mi jen prudce, abych se neopovo-oval jej vytrhovati.

„Co můžeš nyní dělati? Na svatbu Aničkou Spurnýchnení prozatím ani popyšlení ! Co si počneš? Vezmeš si ji? Budeš mítí peklo do smrti, o jakém pošetí nemáš ! A ta ostuda všude, po celém městečku, kterou jsi uvrhl nejen na hlavu svou, ale nás všech ! Kdybych byl ebou, nebyl bych zde více ani hodiny, loďděl bych celý již ten čin. Přiznal bych se aspoň otci, ale odešel bych, neboť pro pohanu takovou nic jiného nezbyvá, a když už lidé přidávají, ať přidávají to, že jsi utekl, jenom když to neslyšíš. Co ti to jen napadlo, že jsi se tak spustil?“

„Vždyť já jsem se ale nespustil !“ přerušil jsem jej úpěnlivě, ale prudce, nemoha se zdržeti. „Přisáhám ti, že jsem se jí ani nedotkl !“

„Jak by ale mohla vše tak dopodrobna mluvit? A proč jsi se nehájil před ní? To jsi ale stál a mlčel a červenal jsi se ! To je mi postačiteelným důkazem, že něco býtí musilo ! Víím, že ona je vinnější než ty, — ale ty jsi neměl podlehnouti, takové . . . ! Můj bože, jak jsem se snažil o tvé dobré vychování, stále tě nabádal a napomínal ke mravnosti — a nyní . . . ! Toť je příliš, příliš smutné !“

Marná byla veškerá další má slova — byl konec ! S otcem nebylo řeči ! Byl přesvědčen a já neměl důkazů proti tomu ! Co mi bylo platno veškeré se zařkání, přísahy a slova ! Znal jsem povahu otcovu, který byl přísnější než každý soudce: dokud jej nepřesvědčím o jiném, měl mne nyní za vinníka a chování mé vůči mistrové, následek to jen překvapení, ustrnutí nad tou zločinou přímo drzostí a nestydatostí, svědčilo skutečně proti mně !

Otec na to odešel a nechal mne samotného v komoře. Sklesl jsem na židli

vedle postele a podepřev hlavu na tuto, pohřížil jsem se ve smutné a divoké myšlénky, jak mi je rozbouřené nitro mé předvádělo. Chvillemi jsem se zlobil, chvillemi bylo mi náramně úzko a smutno, jmenovitě při pomyšlení na Aničku, kterou bych měl opustiti. Oh, toho nejsem schopen, tak učiniti nemohu ! Necht' již dopadne vše jakkoliv, Anička musí být mou. Ta mi zajisté uvěří, že jsem nevinný, ta pochopí, ta mi z toho ze všeho pomůže ! S ní nebojím se ničeho a tu zmiji, tu mistrovou, ještě vyplatím ! Taková drzá lež, takový výmysl ! A to je už jisté, že to spískala s tím Němcem a pak mu nejspíše dala ještě peníze, aby odtáhl, aby mne měla v kleci. Mysl, že k vůli uvarování všeho si ji budu muset nyní vzítí, ale přepočítá se ! Na to nedejde !

A pak namáhal jsem hlavu, sbíral jsem se dohromady, zda-li bych si vzpoměl na něco, co by mi mohlo pomoci. Kdybych tak věděl o tom chlapu Wildovi, to by bylo terno ! Kam se jen asi obrátil ? Nejspíše do Bavor, neboť mluvil, že se pustí po jaru do Porýnska, kde dosud nebyl a kde prý je velmi pěkně, samé vinice po stráních a mnoho výdělku. Tam se dle všeho pustil, a máje od mistrové peníze, poběhne rychle, nemuse „syčeti !“ Honit by jej bylo ovšem nemožno, neboť kde pak je mu asi konec ! Co ale nyní dělat ? Jak si pomoci ? Nejprvé ale musím mluvit s Aničkou, které to raději řeknu sám dřívě, aby to neslyšela od jiného snad jinak, lživě a musím nabýti jistoty raději hned.

K mistrové šli jsme s otcem kolem jedenácté, vrátili jsme se pak před samým polednem, ale já neměl ovšem na jídlo ani nejmenšího pomyšlení ! Nevěděl jsem ani o času, nestaral jsem se oň, až nyní, když se ve mně ustálila ta myšlénka na promluvení s Aničkou, abychom se spolu dohodli o dalším, podíval jsem se na hodiny. Bylo hned půl třetí. Naši se o mne nestarali, k obědu mne též nevolali — matka bezpochyby asi nic ještě nevěděla, ale tušila již, že se něco moc zlého stalo a nešla ke mně, až se zotavím. Otec jí nejspíše nedovolil, ale sotva co bližšího řekl.

Vzchopil jsem se nyní a jsa úplně oblečen, vyšel jsem z ticha na dvorek a pozadu, přes zahrádku, abych nemusil kolem oken naší světnice, kdež asi seděl otec a dostal jsem se ven, aniž by mne byl kdo zpozoroval. Spěchal jsem, co jsem jen mohl, až i děti, které tu a tam se klouzaly na kalužinách, udiveně na mne zhlížely. Přišel k domku Spurných, rozhlédl jsem se, nespátřil-li bych někde Aničku, ale nebylo po ní ani stopy. Neleďež již na nic, vrazil jsem dovnitř, do světnice.

Zde našel jsem manžele Spurných v horlivé dle všeho rozmluvě, z níž jsem je vyrušil, ale Aničky ani zde nebylo! Vyrazil jsem ze sebe otázku, kde je, ale pohled otce jejího nezdál se mi věštiti nic příznivého.

„Odešla!“ pravil s nepřívětivým přízvukem, zcela jinakým, než jindy.

„Viděla tě jít a protošlapryč! Nemusil jsi se namáhatí víme již všechno, — byla zde v poledne Hájková!“

Zůstal jsem znovu jako schvácen, nemoha se hnouti. „To není možná!“ zvolal jsem jen. „To jest hanebná pomluva! A ona byla zde? Ona i jinam nosí tuto drzou lež?“

„Nenamáhej se, abys něco vymluvil! Mezi naší Aničkou a tebou je konec! Člověka takového jakým ty jsi, který mohl něco podobného prováděti, nesmí si vzíti, i kdybys jinak zlatým byl. Avšak marno každé slovo!“

„Zapřísahám vás!“ mluvil jsem v divokém zoufalství. „Ta ženská blázní, věřte mně a ne jí! Ona lže a zuří! Spískala vše sama, s tím tovaryšem Němcem, který byl před svátky ještě u nás!“

„Jen se vymlouvej a strkej to ještě na jiné, kteří tady nejsou!“ pravil Spurný posměšně.

Cítil jsem se opět právě tak bezmoc-

ným, jako ráno u mistrové. Byl jsem bez obrany, bez důkazů své nevinny, a u vědomí toho opustila mne nyní i ta vytrvalost ve tvrzení opaku, již jsem posud měl. Viděl jsem také, že není se Spurnými řeči, právě jako s otcem. Potácel jsem se, skutečně vrávoral, beze slova již ze světnice.

Otevřev rychle dveře, octl jsem se však — před Aničkou, která dle všeho poslouchala za dveřmi, co se ve světnici mluví, a již jsem takto překvapil.

„Aničko!“ zvolal jsem prudce, se zábleskem poslední ještě naděje, v pevně důvěře aspoň v její spravedlnost!

Avšak — Anička utíkala přede mnou jako před nějakým šlencem nebo zločincem! Pokročil jsem za ní, zavolal znovu, ale již bouchla za sebou dveřmi od komory a zavřela je za sebou na klíč.

Nevěda už ani co činím, přistoupil jsem až ke dveřím —, volaje hlasem přímo žalostným, úpěnlivě:

„I ty tedy věříš, že bych byl tak zlým a že bych ti mohl udělati takovou ostudu!“

„Už jste udělal!“ zněla odpověď, tak ostrá jako meč, jež také projela celým nitrem mým, až to v něm

vskutku zamrazilo.

„Můj bože, můj bože!“ zvolal jsem jen zoufale, muse opřítí se o zeď, abych neklesl.

V tu však chvíli ujal mne někdo pevně za rámě. Trhl jsem sebou — za mnou stál můj otec! Přisný, bledý, vyčítavě hledící.

„Pojď domů a nedělej si další ostudu!“ pravil dutým hlasem ze sevřeného hrdla. „Zde je všechno ztraceno, pojď!“

A vlekl mne jako malé děčko, bez obrany, úplně zmalátnělého, nevědoucího, co činí, ven, jda se mnou opět pozadu domů. Potkávající lidé na nás podivně vzhlíželi. Otec chvátal co jen mohl, pe-

vně mne drže, jak mi bylo skutečně zapotřebí, neboť jsem se sotva vlekl.

„Ta . . . lítá již po městě, aby, když nechceme dobrovolně, tě donutila,“ mluvil po cestě se zřejmým přemáháním. „Slyšel jsem, že hned šla ke Spurným. Viděl ji Václav, když šla odtamtud a hned se domyslí, že to bude něco s tebou, ačkoliv posud nic neví! Šel jsem k tobě, ale ty jsi byl už pryč. Spěchal jsem tedy za tebou, právě v čas, jak myslím! Musila vědět, že jsme tam o Vánocích již byli a nic nám neřekla!“

Neodpověděl jsem ani jediného slova, nemohl jsem, neměl jsem co mluvit. Nemyslíl jsem již snad ani!

Když jsme docházeli až k našim, zahršel na cestě, na druhé straně zahrádky, lehký povoz. Byl to kočárek a v něm seděli dva lidé, na něž jediný pohled mi postačil, abych věděl, na čem jsem: byl to polesný, můj sok u Aničky a s ním — známý tlampač! Jeli na námluvy, to bylo patrné, a kam, rovněž. Nejspíše již věděli o našem neshodnutí o Vánocích se Spurnými, o mých rozpacích i jeli nyní vyjednávati sami.

Pohled ten mne náhle opět velice rozčilil. Byl bych se snad vrhl za kočárem jako nějaký šílenec, kdyby mne byl otec, dobře všechno též pozorující, nebyl vši silou zadržel.

„Blázníš?!“ zvolal jen, ale s takovým výrazem, že mne to na okamžik přivedlo zase k vědomí. Na to mne odvrátil již opět volného do stavení a zavedl znovu do komory, kdež se mnou zůstal.

„Vzpamatuj se!“ napomínal mne, ale mnohem již měkčím tonem. „Není ti to všechno nic platno! Co se jednou již stalo, stalo se a člověk nemusí býti proto úplně zkažen a zničen! Bude zase lépe, jenom nežtrácej hlavu a nedělej hlouposti a další sobě i nám ostudu! Jednej mužně!“

„Otče,“ pravil jsem, hnut jsa jeho vřelejším hlasem, „což vy přece jen vědíte, že jsem něčím takovým vinen?“

„A kdybych i nevěřil, co ti to pomůže?“ uvažoval otec. „Myslíš, že tomu nebudou věřiti jiní? Příležitost byla zde — ty jsi tam neměl vůbec po smrti mistrově zůstat, ale kdo pak by si byl pomyslíl

co takového?! Ji uvěří každý, a tobě nikdo, kdybys i tisíckrát přisahal, ona bude v právu před tebou! A na tu Spurných nemysli — nemáme peníze, tomu druhému se rovnati nemůžeme, musíme to i bez toho škandálu pustiti z hlavy! Jak jsem ti již pravil, ty sebereš svůj ranec a půjdeš do světa, neboť zde není ti dnes možno setrvati, máš-li kusa studu v těle. Zatím se snad vše vyjasní, třeba náhodou, a ty se budeš moci vrátiti. Jsi mladý a zkušenost ti škoditi nebude, cesta pak je nejlepším prostředkem k zapomenutí na tyto všechny mrzuté věci. Přijdeš mezi jiné lidi a vše bude dobře. A ostatně bych ti radil poohlédnouti se ve světě i po tom Němci, který by ti mohl třeba hodně pomoci, kdybys jej dovedl sem, aby ti to osvědčil. Tím bys měl nejlépe vyhráno. Myslíš věru, že se ten chlapík octne zde dříve neb později sám, poněvadž bude považovati Hájkovou, s níž snad je spolčen, za svou pokladnici, k níž se vždy obrátí, když bude potřebovati peníze, jak to podobní lidé dělají. Pro ten případ jsme ale zde my, kteří bychom s ním vše projednali, a ty se zatím podívej po něm ve světě!“

Poslouchal jsem slova tato, nic na ně neodpovídaje, ale uznávaje, že jsou rozumnými, že mi otec radí dobře. Co zde? Pro ostudu nemohu ani na ulici, kde by na mne prstem ukazovali a pak — co bych dělal? Abych nyní chtěl se udělati pro sebe, bylo by přímo směšným úmyslem. A k tomu Anička! Ne, zde bych toho nesnesl, zde žiti více nemohu, pryč od a raději dříve než později!

Na štěstí měl jsem ještě průvodní svou knížku na celý skoro rok platnou a nemusil jsem se ničím zdržovati. Vstal jsem a aniž bych promluvil, přistoupil jsem ke truhle a vytáhl svůj cestovní filec, začna hned sháněti věci. Otec se na mne chvílku díval, nevyrušuje mne, a pak se odebral k matce, aby ji připravil na zprávu, že syn její odejde na delší čas do neznámé ciziny. Já zůstav v komoře sám, sklěsl jsem opět, přemožen jsa tím vším, na židli a uvažoval jsem po dlouhou chvíli, což mne skutečně posílilo. Když jsem vstal, slyše opět otcovy kroky, byl jsem jiným již člověkem.

Vrátil se mi život, odhodlanost, ale nikoliv zdravý rozum, neboť dělal jsem vše jako ve snu, jako nějakým strojem hnán, který mne nutil do těch příprav k brzkému odchodu. Doma mně sháněli — co bylo zapotřebí oblek, prádlo, různé maličkosti, jež může cestující řemeslník vzít s sebou a skrovný můj „pinkl“ byl brzo hotov. Vzal jsem si část úspory své sebou, odhodlán jsa jíti přímo do Porýnska a hledati stopu Wildovu a nechtěl jsem se zdržovati obvyklým „fechtem“.

V.

(Do šírého světa bez stopy. — Pouť Jiřním Němčkem. — Psaní z domova. — Zpráva o Wildovi. — Moje podobenství se osvědčuje. — Myšlénky před cílem. — Angličtí verbři v Kasselu.)

Zatím přiblížil se večer. Byl jsem již dávno úplně připraven, vyslechl jsem celou řadu napomenutí otcových, dlouhý pláč matčin, připomínek bratrů a sester, kteří částečně ani nevěděli, proč tak náhle odcházím, ale otec nechtěl, abych vyšel dřívě, než se trochu setmí.

„Mohla by se ta . . . dověděti, že odcházíš, a třeba by ti chtěla dělat ostudu nebo docela dát stříhati!“

To byla pravda a tak vyšel jsem po truchlivém rozloučení z domů po sedmé teprv hodině, a sice pozadu, s čepicí staženou hodně přes uši a na oči, takže dva, tři chodci, kteří jsem potkal, sotva mne poznali. Namířil jsem pak přímo ke Strakonícům, kde jsem zaklepal pak po deváté hodině na okno u strýce a tam, zmíniv se o příčině svého odchodu, přešel jsem těch několik hodin do rána, načež jsem se pustil při prvním úsvitu šťastně dále na Sušici, k Eisenšteinu a tudy do Bavor, kam jsem třetí den šťastně dorazil.

Utíkal jsem, jakoby mi půda pod nohama hořela, a pěkné mrazíky mne také popoháněly. Byl jsem však dobře oděn, měl jsem dvoje důkladné boty a tak jsem mínil jít, co mi jen síly stačí. Dostal jsem se na Řezno, pěkné starožitné město na Dunaji, kde jsem si po tři dny odpočinul, čehož jsem měl plnou měrou zapotřebí, neměl-li jsem se roznemoci aneb schvátiti na nohy. Prohlédl jsem

si památky města toho a dal jsem se pak na Norimberk, jak mi radili, neboť tam vede prý dobrá cesta, což bylo pro mne důležité, poněvadž počínalo táti. Zkusil jsem také jako pes v tom nečase a velké kusy jsem denně neudělal. Šel-li jsem čtyry, pět hodin cesty, měl jsem toho až po krk. Tak to trvalo přes týden, než jsem se octnul v Norimberku, také takovém starém městě plném krásných kostelů a starobylých domů v úzkých uličkách, kde je všude velmi živo. Také zde jsem odpočíval, dal si spraviti boty a počal jsem se již poptávati po Wildovi, neboť, šel-li tím směrem, jistě se zde zastavil a obešel asi mistry. Na jednom místě mi skutečně řekli, že takový a takový člověk zde v minulém týdnu byl, údaje se dosti shodovaly a tak s novou chutí dal jsem se za ním, ačkoliv jsem se vlastně nic bližšího více o něm nedověděl.

Považoval jsem to za příznivé znamení a nová naděje mne jaksi posílila. Netřeba snad ani připomínati, že jsem neustále myslil na domov, co se asi tam děje. Mistrová, ta dražice, byla teď v kaši, ale na naše to snad velmi zle působilo! V dílně byl nyní asi sám tovaryš Antonín s učedníky. Pro teď nebylo zle, práce nebylo mnoho, ale k jaru! A co pak se děje u Spurných? Jak pochodil ten polesný při svých námluvách? Zvěděl jsem jen tolik, že tam večer, když jsem již odcházel, ještě byli. Byl jsem zvědav, co mi asi budou psáti z domů do Frankfurtu nad Mohanem, kam mi měli poslati dopis, já jsem pak psal jim z Norimberka, že jsem snad na stopě.

Na Frankfurt dal jsem se přes Vircpurk, také památné a výstavné město, až na řece Mohanu, kterou jsem, dřívě než jsem do Frankfurtu dorazil, čtyrykrát přešel, jak se silně skroutí, posledně u Ašafenburku, menšího, ale čistého města. Ve Vircpurku odpočinul jsem si jen den, načež jsem už zase chvátal. Avšak psaní jsem ve Frankfurtě nenalezl, ačkoliv čekal jsem tam na ně po celých čtrnácte dní. Za to uslyšel jsem ale, chodě po dílnách a také po několik dní vypomáhaje, což se mi velmi dobře hodilo, že člověk podobný Wildovi byl také zde

a známky mi zde podané byly mnohem určitější než v Norimberce. Jakmile jsem však seznal, že se zde nenachází, již mne tady všecko opět mrzelo, a nemoha se psaní dočkati, pustil jsem se dále. Bohaté, ale špinavé, a velmi lidnaté město, kde je zvláště mnoho židů, jsem si ovšem také pořádně prohlédl.

Šel jsem do Mohuče, co je blízko při vstupu řeky Mohanu do Rýna, silné to pevnosti se starým arcibiskupstvím, o němž čteme i v českých kronikách. Byl jsem nyní u Rýna, ale kam teď? Wilda v Mohuči nebylo, to jsem poznal brzo, obešel mistry. Mohutná řeka zahýbala zde od jihu na západ — kam se asi ten zpropadený chlap pustil, po proudu nebo proti? Blížilo se jaro, byl již únor. Dal jsem se do blízkého města Darmštat, ale nenalezna ani nejmenší po Wildovi stopy, pustil jsem se opět do Frankfurtu. Tato tři města tvoří totiž trojuhelník se stejnými skoro stranami, na jehož jižním cípu leží Darmštat. Do Frankfurtu hnalo mne to psaní a skutečně, našel jsem je tam také konečně. Naše mi sdělili, že jsou zdraví, mistrová že dělala ukrutný povyk, že lidé by nejraději na mne psí hlavu vstrčili a že je dobře že jsem pryč. Pak pár stesků, napomenutí a dost. O Aničce, co mne nejvíce napínalo, ani muk! Četl jsem však mezi řádky z těch okolností, že — nemám žádné naděje více!

Psaní mne rozlétostnilo, ale vykonalo svou povinnost. Byl jsem nyní klidnějším, umínil jsem si zapomenouti. Snažil jsem se, abych přivodil nazpět ty doby minulé, kdy jsem ještě k nikomu více nelnul, než jen k našim a vzpomínal jsem, jak jsem vlastně zprvu pro Aničku ani nic zvláštního necítil, jak jsem si na ni teprve prodlením a její laskavostí zvykl. Tato cesta, různé ty dojmy, tělesné namáhání, starost o sebe, o každý nocleh, také dobře působily, že jsem se nemohl příliš oddati svým tesklivým pocitům. Domů tak hned nemohu, to bylo jisto, leda že bych sehnal Wilda, který by byl ochoten přiznati se za dobré zaplacení k tomu, co snad provedl a vytrhl mne z mé tísně.

Avšak tu se mi dostalo najednou vř-

tané zvěsti! Setkal jsem se hned druhý den po opětném příchodu do Frankfurtu s kamarádem od našeho řemesla, který přišel od severu, a ten mi vypravoval, že setkal se ve městě Fuldě, asi dvanácte neb čtrnáct mil odtud, našich mil, ne amerických, s — Wildem! Domluvili jsme se náhodou, když jsem řekl, že jsem Čech, a tu mi sdělil, že právě byl po několik dní ve Fuldě s člověkem, který také v Čechách v poslední době pracoval a který mu docela vypravoval jako dobrý žert dobrodružství své s mistrovou Hájkovou. Tázal jsem se ovšem na to hned dále, a tu mi ten cizí tovaryš, také Němec, řekl, že Wild vyprávěl o tom beze všech krámů a mnoho i přidal, aby to vypadalo lépe a veseleji. Udělal to tak, jako by mistrová mne právě donutiti chtěla ke sňatku tím, že se spustila s Wildem, kterému pak zaplatila, aby odešel. Mé první hned podezření a mínění se tedy úplně osvědčilo jakožto pravé! A ten člověk nedělal si z toho žádné svědomí, smál se tomu, vypravoval to sám v cizině! Peněz prý již ale neměl, což bylo pro mne, pro celý účel můj, zvláště příznivo!

Musil jsem se věru tomu diviti a po dnes mi to připadá zvláštní, jak jsem na tu stopu Wildovu padl! Měl jsem při tom všem svým hledání, avšak při těch maličkých známkách, podle nichž mohl jsem jediné jíti, přece jen veliké štěstí!

Nemusím snad ani dvakrát povídati, že jsem se pustil hned do Fuldy. Přes špatnou cestu byl jsem tam přece za dva dni a obrátil jsem se hned na noclehárnu cestujících tovaryšů, na „berberk“, kdež byl Wild dle sdělení přenocoval. Zde doufal jsem naléztí další stopu, což se mi také podařilo. Wild vydal se před čtyřmi dny do Kasselu, hlavního města hessenského kurfiřtství, na jehož území jsem se nalézal, nových asi dvanácte mil nebo více z Fuldy, jejíž prastarý, památný klášter benediktinský, slavné to opatství hned z počátku křesťanství zde, na tisíc již let stávající, jsem si v samém chvatu ani neprohlédl. Spěchal jsem za Wildem takřka již v jistotě, že ho musím nyní přece dostihnouti.

Přibyl jsem do Kasselu, když se schy-

lovalo již k soumraku, za pěkného dne a síce právě prvního března. Dva měsíce jsem byl již pryč z otčiny, ale neli- toval jsem jich, neboť zdálo se mi, že jsem jich dobře použil a k cíli svému značně se přiblížil. Toho dne, sluneč- ného a teplého, vykračuje si bystře podle pěkné řeky Fuldy a čekaje, kdy se mi již ukážou nějaké věže Kasselské, my- slil jsem více než kdy jindy na domov, a věru, že jsem měl opět jiné již my- šlenky, než po obdržení listu. I když je snad Anička pro mne ztracena, več jsem se přemlouval a posud v to nemohl pořá- ně uvěřiti, musí se mi jednat, abych oči-

stil aspoň svou čest' z nařknutí a sprostil sebe i naše ostudy. A kdo ví, zda-li sku- tečně je Anička již pryč? Snad tomu ne- ní tak a naši schvál- ně o ní nepsali, uzná- vajíce jen marnost' všeho. Jak by ale bylo, kdybych se vrá- til a čest' svou skvě- le uhájil? Dalo by se vše napravit? Snad! Anatomtoslově spo- čívalo nyní všecko, od něho jsem očeká- val ale jenvše dobré!

Neměl jsem v těch- to úvahách ani mno- ho smyslu pro roz- košnou polohu kra- jiny a města, které má mnoho skvost- ných sadů po okol- ních návrších, plných nádherných leto- hrádků. Rovněž nevšímal jsem si příliš ani samotné výstavnosti města, až tu, přišed na nějaké velké prostranství, jako náměstí, s několika pěknými budovami kolem, podobnými nějakým úřadům, byl jsem chtěj nechtěj upoután zvuky hluč- né hudby a sběhem lidí. Pokročiv dále, viděl jsem, že na prostranství to při- byla skupina hudebníků na koních, kte- rá utvořila právě uprostřed kolo a hrála, až se všecko třásla. Hudebníci byli odě- ni v pěkný vojenský stejnokroj a v kole

stálo několik jezdců, červeně oděných a zlatem se jen lesknoucích, pod nimiž bujně koně jen tančili. Lid se sbíhal se všech stran a kupil se kolem jezdců.

Hudba, přehrávši kousek, umikla, na- čež zatroubena vojenská fanfára na pol- nici. Posud jsem neměl ani tušení, co by to vše mělo znamenati a marně jsem na- máhal si hlavu, abych si vzpomněl, jaký by to byl asi svátek neb slavnost'. Zvlá- ště ti červení důstojníci mne zajímali. Brzo jsem měl však zvědětí vše, neboť po fanfáře utichl hluk, jeden z těch lesk- lých, červených jezdců rozvinulsvitek pa- píru, jež držel v ruce a počal zvučným

hlasem předčítati tu vyzvání, aby věrní poddaní pana kur- fírsta Hessenského neváhali nabídnouti se k vojenské službě do války, kterou ve- dou Angličané v se- verní Americe proti odbojným osadám svým. Kurfíršt udílí milostivě povolení každému, aby účast- nil se výhod, jež za to Angličané v pro- volání onom dále o- znamovali. Každý voják měl dostávatí dobroustravu, hojný plat, mohl se státi při dobrém chování důstojníkem a po u- končené válce měl obdržeti značnou odměnu. Podmínky

byly pro vojáka z povolání skutečně skvělé.

Vyrozuměl jsem dále, že červení jezdcí jsou anglickými důstojníky, kteří zde pří- mo takovýmto způsobem verbují, dáva- jíce hned několik tolarů „na ruku."

Lidé po přečtení listiny té zevlovali, hudba opět spustila veselý pochod a dů- stojníci čekali, zda-li se kdo na místě přihlásí. Nikdo se však nepřihlašoval, nýbrž naopak slyšel jsem mezi okolosto- jícími všeliké, ne právě příznivé po- známky, úsměšky, ba i přímé nadávky.

„Proč lezou až sem? Což nemají dosti lidí doma? Co je nám po Americe a po Angličanech!“ a podobných výroků slyšel jsem celé množství. Po chvíli vešel pfece do kruhu jeden chlap, přihlašuje se za vojáka a anglický důstojník počal mu hned vypláceti lesklé tovary s cinkotem na ruku. Skupení několika mladších mužů poblíže mne počalo se však potutelně smáti. „To je volavka!“ mluvili mezi sebou. „Ten chlap je naverbován už nejméně po dvacáté a po komedii peníze zase vrátí! Nás na takovéhle anglické kejkle nedostanou!“ Porozuměl jsem ovšem hned!

Jaká je to však válka v té Americe? Jaké osady se to bouří proti Angličanům? Nic podobného jsem byl posud neslyšel, to bylo pro mne všechno novinkou! O Americe jsem ovšem věděl, ale podrobného skoro nic, neboť tenkrát ve školách jsme se toho ze zeměpisu mnoho neučili! Myslíl jsem si, že se na to na na hospodě důkladně zeptám.

IV.

(Nalezl jsem hledaného. — Wildovo přjetí a t. l. — Jeho poučení o válce v Americe. — V hospůdce. — Wild je ochoten za dobré zaplacení mne vytrhnouti. — Ztratil jsem vědomí.)

Co tak ještě zevluji, chtěje již odejít, abych si ještě přede tmou nalezl nocleh, spatřím nedaleko sebe člověka, při jehož shlédnutí byl bych věru nahlas zajásal. Na mou duši, jest to on, není pochybnosti, toť Jindřich Wild, tak horlivě mnou hledaný — tuto mi sám přichází do cesty! Nerozmýšleje se, skočil jsem takřka k němu, spustě naň po česku: „Jak sem přicházíš, Heinrichu? Zda-li pak mne ještě znáš? Je to překvapení, co?“

Wild sebou trhl, slyše známý hlas, pohlédl na mne, pak se zvláštním způsobem pousmál, a hned ale podával mi po kamarádsku ruku se slovy: „To já bych se měl spíše tebe ptáti, jak jsi se zde octl?“

„Řeknu ti krátce: jsem na vandru, utekl jsem z domů a hledám tak trochu tebe!“

„M ne? Proč?“ tázal se Wild jako udiven.

„Proč? Protože bývalá mistrová naše, Hájková, strká na mne věc, které jsem se nedopustil a chce mne udělati nešťastného!“

Wild sebou trochu pohnul, ale jen pramalinko.

„Nu, o tom musíš pověděti! Ale — kde pak noclehuješ?“

„Přišel jsem právě před chvílí do města a zastavil jsem se u této podívané!“

„Však již je po všem!“ pravil. „Lidé se již rozcházejí. To je zde všední v posledních dnech, a lidé běží jen za hudbou! A co se týče hospody, nemáš-li jí posud, můžeš jít se mnou. Jsem zde již po kolik dní!“

„Jsi zde v práci?“ tázal jsem se.

„Ani mi nenapadne! Půjdu dále do Porýnska!“

Za těch slov jsme se již ubírali z velkého onoho náměstí do ulic města, kamž za námi jeļa nyní i hudba anglických důstojníků, kteří neměli dnes asi mnoho úspěchu při verbování. Prohlížel jsem si cestou Wilda, který byl snad ještě selsější ve svém zevnějšku než tehdy, když přišel k nám do dílny. Tvář jeho byla dlouho neholena, boty špatné, a byl celý vyhublý, takže jsem skutečně nepochyboval, že bude asi bez peněz, což se mi tím spíše hodilo do počtu. Já sám měl jsem posud dost, neboť jsem šil velmi skromně a mimo to nezapomněl jsem ve větších městech vyzvědnouti si od mistrů podporu, ze které jsem byl takřka živ.

„Jaký je zde náš herberk?“ tázal jsem se, když Wild šel již chvílku podle mne, ani nemukaje, přemýšleje na něco.

„Nevím! Kdož pak by byl na herberku! Nemám ty díry rád, člověk aby se tam klaněl hospodskému, který myslí, že nám dělá milosti, a když se mu zlíbí, nenaleje ani za peníze! A pak — nejsem malé dítě, abych se modlil, jak to ti blázni chtějí. Kde se neprosím o práci, tam na herberk nejdu! Mám zde dobrou a lacinou hospodu, kde se ti zajisté bude lépe líbiti!“

Znal jsem ostatně Wildovo mínění o hospodách pro cestující pomocnky již od dřívějšíka a proto mne okolnost tato nijak nepřekvapila. Poněvadž pak jed-

nalo se mi o to, abych ho nespustil s očí, sledoval jsem jej bez všeho odporu.

Po cestě osvětlenými již ulicemi měl jsem tisíc chutí podrobiti Wilda hned důkladnému výslechu stranu těch věcí v Čechách, ale zdržoval jsem se co možná, nechtěje po případě náhlosti svou vše zkaziti, a Wild sám o předmětu tom nezačínal. Doufal jsem, že při sklenici piva nebo vína, kterou jsem mu chtěl koupiti, spíše se rozhovoří, pravda z něj vyleze, než kdyby hned prohlédl můj úmysl a poznal mé podezření. Tázal jsem se ho, stavě se co nejsrdečněji, zatím na účel toho verbování a na věci v té Americe, ví-li co o tom.

Wild, který se vždy zajímal, jako člověk světem prošlý, o takovéto případy, dal se také ochotně do vysvětlování. Od něho zvěděl jsem poprvé, co se děje na druhé straně Oceánu, jaké hnutí panuje tam proti anglickému králi a co tento činí, aby je pokolil.

Vypravoval, kterak angličtí osadníci v nové zemi za mořem byli po dlouhý čas vydírání králem, který na ně vlastně neměl žádného práva, neboť nic pro ně nečinil, nežli že vydržoval mezi nimi vojsko, ne snad proto, aby je chránilo, ale aby je udržovalo v poslušnosti. Chtěl na nich daně, poroučel jim, zakazoval různé věci, které by byly snad škodily anglickému obchodu, nutil je kupovati všecko z Anglie. Osadníci nechtěli to trpěti, chtěli býti samostatnými a kladou nyní odpor zbraní. Již skoro po celý minulý rok se tam statečně tlukou s Angličany a tito musí tam posílati mnoho vojska. Nemohouce ho sehnati s dostatek doma, kde neznají odvod, ale všecko ještě verbují, obrátili se k ruské cárce, aby jim půjčila pár pluků, avšak tato odepřela, a tak Angličané najímají

nyní za dobré zaplacení v Německu, kde musí složiti panovníkům za každého muže slušnou cenu a za každého zhybného uvolují se zaplatiti značnou náhradu. Nyní vši mocí shánějí lidi, kterých však málo se nachází, poněvadž každý se bojí té daleké plavby do země s cizím národem, kde prý bojují také ještě i divoši a hlavně vadí v tom okolnost, že mínění je spíše na straně povstalců než nadutých Angličanů a každý má za zlé knížatům, že lid svůj tak hanebným způsobem prodávají.

Wild líčil poměry trochu jinak než skutečně byly, jak jsem později poznal, neboť panovníci němečtí uzavřeli s Angličany pevnou smlouvu dodávku na tolika a tolika tisíc lidí, vezmi kde vezmi, a sami vlastní lid bezohledně chytali a odváděli do Anglie, avšak pro tu chvíli mi sdělení toto postačilo.

Zatím došli jsme do hospůdky, kde Wild se byl ubytoval v malé, začazené to místnosti v tiché postranní ulici. Při neutešených poměrech Wildových jsem se ovšem tomu nedivil a

nebylo mi to pranic nápadno, třeba že se mi hospoda dvakráte nelíbila; zdálat' se mi býti málo čistou. Avšak nač cestující řemeslník nemusí býti připraven a spal jsem již v horších místech!

Obecenstvo v hospůdce byli dělníci a jenom z menší části řemeslníci a to ne právě nejpořádnější, jak bylo viděti na první pohled. Byli zde všelijací chudšáci, v prabídném obleku a pili více kofalku než co jiného. Hostinský, neurvalý to jakýsi chlap, otáčel se jako na obrtlíku, neboť obchod mu dobře šel, jakoby lidé zde přítomní se byli vesměs usnesli utratiti poslední svůj groš. Většina večerfela a tlustá hospodská nestačila choditi stále do kuchyně, šifíci po hospůdce

ostrý zápach, jenž se mísil zde s hojným čpavým kouřem tabákovým, neboť většina hostů kouřila ze smrdutých dýmek.

Vstoupivších nikdo si nás zvláště nepovšimnul. Wild se mne ptal, co budeme pít. Poručil jsem pro oba kus telecí pečeně a dle Wildova přání objednal jsem hned máz vína. Jedl jako vlk, a pil jako pemza, kdežto já, pamětliv jsa svého úmyslu, hleděl jsem pít co nejméně, avšak tím způsobem, aby mu to nebylo nápadným. Mezi jídlem, sedíce v rohu samotni u stolku, mluvili jsme teprve nyní o Sedlci a o příčině mého odchodu, o němž jsem mu však jen sdělil, že jsem se jím chtěl vyhnouti dotěrností mistrové. Wild zdál se býti sdílným a upřímným soudruhem.

„Vidíš,“ pravil dobrosrdečně, „ani mne to příliš nepřekvapilo, že setkáváme se zde spolu! Očekával jsem, že to tak nějak u nás dopadne! Ta mistrová je zpropadená ženská, pravá to čertova švakrová! Že bys ale před ní přímo utéci musil, to mi přece nejde do hlavy! Jednoduše vystoupím od ní z práce a je vše odbyto, mám ji s krku!“

„Ovšem, kdyby to tak bylo vše, jak si myslíš,“ mluvil jsem opatrně, s výrazem důvěrnosti, „avšak ta ženská mne nesmírně pomluvila po celém městečku a zkazila mi i ženění!“

„Nu, a co by mohla o tobě říci zlého?“ tázal se Wild, uškříbnuv se zvláštním způsobem, který mi ovšem neušel.

„Řeknu ti to ve vši důvěrnosti: rozšířila všude pověst, že jsem s ní byl blíže znám a že jsou z toho následky!“

„I kýho čerta!“ vzkřikl jakoby upřímně překvapen Wild. „Tohle je nápad! Nu, a je na tom něco pravdy?“

„Jak se jen můžeš ale takto ptáti!

Vždyť víš, jak jsem o mistrové soudil a jak rád jsem ji měl!“

„Hm,“ usmál se, „řeč se mluví a pravda bývá často zcela jiná. Kdo hanívá, ten rád mívá!“

„Když ti ale pravím na svou čest!“ dokládal jsem se. „Pravda to žádná a ostatně soudí se o tom všude zcela jinak! Lidé povídají, že prý ne já, ale ty jsi měl s mistrovou něco!“

„Hahaha!“ dal se Wild do smíchu. „To je dobré! Tak to přece přišlo ven? Eh, to jsem věru rád, že to tak dopadlo! Mistrové se tedy plán přece nepovedl, ačkoliv byl dosti dobrý a ve mně našel dobrého pomocníka, ovšem — mezi námi řečeno — za dobré zaplacení! Nesmíš mi to mítí za zlé, nevěděl jsem vlastně ani, oč se té zpropadené ženské

jedná, když najednou změnila své chování ke mně a stala se po předešlé upejpavosti odmítavosti najednou tak náramně povolnou! Kdo pak se v těch ženských vyzná! Prohlédl jsem ji trochu, když vši mocí mnechtěla dostati pryč! Já jsem chudý člo-

věk, peníze potřebuji jako sůl a zde se naskytala jich hned hromádka, sebral jsem je tedy a sebe také a hajdy z hloupého hnízda opět do světa. Že toho použije proti tobě jsem ovšem nevěděl!“

Lhal, jak jsem byl přesvědčen po sdělení jeho druha, který mi o něm ve Frakfurtě pověděl, ale nyní nebylo na čase, abych mu to uvedl. Byl jsem již spokojen, že nepopírá hlavní věc, o níž mi běželo.

„Ublížil jsi mi, třeba nevědomky, přece jen náhlým odchodem svým po tom všem velice, Heinrichu!“ pravil jsem, snaže se mluvit co nejvšeleji a nejdůvěrněji, poručiv před tím druhý džbán vína. „Jinak by bylo zajisté vše dopadlo,

kdybys byl zůstal! Já bych se byl mohl dobře oženiti, zaříditi si vlastní dílnu a kdybys byl mi řekl jediné slovo o tom, co se vlastně děje, byl bych ti dal snad ještě více než mistrová!"

"Ach, kdybych si byl mohl pomysleti, že se to všecko děje k vůli tobě!" lhal znovu Wild.

"Nu, co se stalo, stalo se, ale tím věru že jsi ublížil jenom sám sobě! Avšak — můžeš tou prožlукlou záležitostí si ještě nyní pěkný peníz vydělati!" pokračoval jsem, upíraje na něho prosebně zrak svůj.

"Výdělek? Nu, ten bych věru potřeboval, ale nerad bych se proň mnoho namáhal!"

"Nuže, zde ti kyne snadný a nemusíš ani rukou hnouti — jenom nohama!"

"Jak to?"

"Vrať se se mnou do Čech, tam řekni, co je pravda a já ti s radostí zaplatím mnohem více, než jsi dostal od mistrové!"

"Mluvíš to se zdravým rozumem, nebo ti vstoupila ta vínná brynda do hlavy?" smál se drsně Wild.

"Nikoliv, mluvím zcela střízlivě!" odvětil jsem a nyní jsem začal mu vykládati velmi výmluvně, jakou cenu by to pro mne mělo, kdyby česká moje byla očištěna, slibuje mu, co bylo mi jen možno, mezi jiným i platiti útratu po celé cestě.

"Hm, to je všecko hezké, ale já přece se jen tak trochu bojím té saně mistrové tam!"

"Ta může býti nyní ráda, když se jí plán nepovedl, že přijdeš nazpět! Můžeš státi se po případě i mistrem!"

"Děkuji pěkně! Ani za milion! Ale víš, kamaráde, jsem dobrý chlap, nechci ti ublížiti — co pak bys mi tak chtěl dáti za to, že bych šel s tebou do Čech k vám a všecko ti tam vysekal?" rozhodl se Wild najednou, upíraje na mne žádostivé zraky. Potřeboval nutně, jak jsem dobře viděl.

"Nu, samo sebou se rozumí, že ti mohu zaplatiti až u nás, po tvém svědectví, a sebou mám jen tolik, mnoho-li nám stačí na slušné živobytí cestou, půjdeme-li přímo k nám, jak bych ovšem nejraději," mluvil jsem trochu vyhýbavě.

"Nu, jen řekni určitě, co mi dáš!" naléhal Wild.

"Řekni si sám!"

"Nikoliv, nabízej!"

"Nuže, stačila by — — padesátka?"

"Hahaha! jsi trochu z laciného kraje! Padesát zlatek za tu řadu neděl, co s tím prozahálím! Ty bych mohl vydělati za ten čas pohodlně a bez nepříjemností, bez křiku, při jakémkoliv rachocení. Nikoliv hochu, to je málo, tak to nejde! Ale víš co, jsi začátečník, budeš potřebovati do femesla a choval jsi se povždy jako dobrý kamarád — udělám ti to lacině: budeš mne tedy vydržovati na celé cestě domů, dobře, s mázem piva v poledne a dvěma večer, s pořádným noclehem, i dobrým obědem a večeří, nejvýše pak budeme dělati čtyry míle za den. Doma dáš mi ty nebo tvůj tatík stovku a budeme spraveni! Přijímáš?"

Poškrábal jsem se trochu rozpačitě za uchem, ale přijal jsem. Co jsem mohl dělati? Chlap přijde hodně drah, ale česká má a celý zájem v Čechách byly mi přece jen dražšími!

Na to dal se Wild teprve do pořádného pití na „litkup" při této smlouvě, uzavřenou posud prozatím jen rukou dáním. Wild nepotřeboval se obávat, Mělť mne až do posledního dne stále za rukou a jeho nějaké vázání nemělo opět nijaké pro mne ceny, neboť mohl utéci a bylo po záruce. Nač by tak ale činil, máje vyhlídku na snadný a v poměrech jeho dosti značný výdělek bez práce! Nutil stále k pití i mne, jenž přes všecko počítání, co mne to státi bude, nemohl jsem se ubrániti radosti nad dobrým pořízením a v náladě té jsem si také dobrého vína několikrát zavdal. Počala se mi již trochu motati hlava, ale Wild nutil mne ještě a ještě píti! Nechtěl jsem již, ale tu počal mi hroziti, žertem ovšem, jak jsem myslil, že se mnou nepůjde a napil jsem se ještě jednou, dvakrát, ale pak už — — nevím co se mnou dále se dělo, ztratil jsem opravdu celé vědomí, rozum!

VII.

(Kde jsem opět procitl a jaké to mě procitnutí bylo. — Osudné poznání. — Smutné myšlénky a hrozná nejistota. — První pablosť v temnotě. — Večere a noc.)

Můj bože, kde to jsem? bylo první mé pomyšlení, když jsem procitl z těžkého sna, v němž honily se nejdivočejší obrazy v pestré směsici, z níž jsem si však po probuzení nic nepamatoval.

Rozhlédl jsem se kolem, nemoha nijak smysly svými chápati, co jsem viděl, domnívaje se na nejvýše, že se zde jedná jen o pokračování oněch snů. Avšak nikoli, byla to skutečnost! Hlava mne strašně brněla, páčila jako oheň a byla nějak otláčena. Avšak, vždyť nebylo divu, ležel jsem na pouhých holých prknech, na nějaké pryčně, v malé neúhledné místnosti, do níž vnikalo denní světlo jen zamřížovaným okénkem! Mimo pryčnu pak zde byl jen na hrubé stoličce velký kamenný džbán s vodou a vedle něho kus černého chleba.

Kde to jsem? Vždyť, na mou duši, to vypadá zde jako v nějakém žaláři, jak jsem byl o nich čítal. Ale kde je můj tlumok? Má hůl, můj klobouk! Boty jsem měl na nohou, ležel jsem ustrojený. A ta bolest v hlavě, div se mi nerozkochila a jakoby mi někdo drátý mozkiem tahal!

Vzpamatovav se poněkud, vyskočil jsem a nenalezná své věci, napil jsem se chutě ze džbánu vody, načez jsem přikročil ke dveřím, silným, dubovým, na jedno křídlo, bez zámku, jen se závorou z venčí! Však co to? Závorá zastrčena, já jsem zavřen! Udělali to snad proto, aby mne nikdo neokradl? Sáhl jsem rychle na prsa, kde jsem měl pod košili svou tobolku. Byla tam a to mne trochu uspokojilo!

Chťeje nabýti o stavu svém brzo poučení, zatloukl jsem silně na dvěře. Rány rozlehly se nějak dutě, jako by po velké prostoře. Čekal jsem chvíli, ale nikdo nepřicházel. Zmocnily se mne podivné, ale v okolnostech těch přiměřené myšlénky. Snad mne nezavřeli skutečně do nějakého vězení? Ba věru, skoro se zdálo a srdce mi prudce zabušilo. Jak mi připadá, přestala mi při pomyšlení tom i hlava boleti, či zapomněl jsem na

to. Opil jsem se včera, o tom už není pochybnosti, a to vinou Wildovou! Ale abych něco v opici provedl, to se mi nezdálo býti pravděpodobným, na nic takového jsem se nepamatoval! Kdyby snad přece, můj bože! V úzkosti běžel jsem, když nikdo nepřicházel, k okénku, abych snad odtud nalezl nějakou útěchu ku své obavě. Avšak z okénka neviděl jsem nic jiného, než že venku svítí slunéčko, které ale nevnikalo sem přímo, neboť okno šlo do úzké uličky, na jejíž druhé straně byla nějaká bezokenná zeď vysoká, rozsáhlé budovy.

Při pohledu tom sevřelo se celé mé nitro a nevěda skoro co činím, vrhl jsem se ke dveřím a započal jsem do nich zuřivě tlouci a kopati, až temný ohlas prudkých těch ran a burácení na dvěře vracel se z venčí, a všecko se třásl. Musil jsem však zvéděti za každou cenu, na čem jsem!

Najednou ozvaly se za dveřmi hmotné kroky několika lidí, dupot bot, jaksi pravidelně dopadajících na dláždění a budících ozvěnu, dunění. Ztichl jsem a kroky se zastavily u mých dveří. Zařinčení, jako když nějaké těžké kovové předměty dopadnou na kamennou plotnu! Zachvěl jsem se, neboť se mi zdálo, jako by to byly ručnice, spuštěné k noze. Závorá zaskřípala, dvěře se otevřely — já se nemýlil!

Vzdor však tomu trhl jsem přece sebou nazpět, když jsem tak náhle stál tváří v tvář zarostlému, silnému chlapu, oděnému v šedivý stejnokroj, s krátkou šavlí, a za nímž v široké, prázdné chodbě, dosti špatně osvětlené, stáli dva vojáci ve vysokých špičatých čepicích, s nasazenými bodáky, opírajíce se o ručnice. Chlap, asi žtýrycátník, díval se na mne s úšklebkem, vojáci však, v zelených uniformách s červeným vložením a bílým řemením, hleděli lhostejně, jako lidé uvyklí podobným výjevům.

Zůstal jsem zaražen, nemoha v prvním okamžiku pronést ani slova. Za to však promluvil ten černý chlap se hrozivým důrazem:

„Nebude-li se chovati tiše, dáme ho do sklepa a připneme ke zdi!“

„Kde to jsem! Chci odtud — nic jsem neudělal!“ zvolal jsem; zoufale, nabyv smutného přesvědčení, že jsem věznem. „Pro boha vás prosím! Co se to se mnou děje? Proč mně věznete? Kde mám svoje věci?“ Žaláfník, neboť nikdo jiný to nebyl, odstrčil mne, stojícího opět již na prahu, silnou svojí rukou nazpět do jizby a pravil ostře:

„Opakuju mu to ještě jednou, choval se tiše, sice půjde do sklepa a ke zdi!“

Netřeba připomínati, že slova ta pronesl německy, mluvě ke mně podle tehdejšího zvyku ve třetí osobě. Na to bouchl dveřmi, závora zaskřípěla, kroky se vzdálily a já klesl v novém záchvatu bezvědomí na dřevěnou pryčnu.

Nevím věru, která chvíle byla hroznější, ona tehdejší na nový rok odpoledne po obvinění mne se strany mistrové, či tato, ale myslím spíše že nynější. Byl jsem vězněn, nevěda proč, kde, na jak dlouho! Že jsem nic většího neudělal, toho jsem byl jist! Nevěděl jsem o ničem, nepamatoval jsem se na nic. A kde je asi Wild? Snad věznem jako já? Kde bych byl pak jinde než asi v Kasselu?!

Oh, byly to hrozné smutné myšlénky! O Wildovi sotva nalezeném a s takovými obtížemi a obětmi získaném, nic nevím. Zmizel mi snad opět a já nemohu nyní ani za ním, nejsa pánem své vůle! Namáhal jsem mysl, abych pronikl tu temnotu, obkličující smysly mé od večera v krémě, od dohodnutí s Wildem, ale marně! Viděl jsem jen všude kol sebe smutnou skutečnost, nemoha si nijak představití nyní svou budoucnost.

Najednou probleskla mi však hlavou hrozná, osudná myšlénka: vzpomněl jsem si na věcerejší svůj příchod do města, na anglické verbífe, na vypravování

Wildovo o válce v Americe...! Má bože, bylo by to možná? Snad by mně nechtyli pro tento účel, aby mne zavezli až přes moře! Oh, to by bylo hrozné! Toť nemožno, nesmí se to státi! Avšak — vždyť já mám svůj pořádný pas, žijem Rakušan!

Rychle vjel jsem do náprsní kapsy kabátu pro cestovní průkaz svůj, avšak — kapsa byla prázdná! Pas i s jinými listinami mými byl úplně pryč!

Chytil jsem se za hlavu, která se mi chtěla rozskočiti při pomýšlení na tu možnost, že by mne snad chtěli dát k anglickému vojsku, abych bojova

proti těm americkým osadníkům. Za moře! — Taková dálka! — Vícekrát bych se snad nevrátil, neuzel své rodiče, rodné město, známé Avšak — to není možná! Vždy jsem přece se neda nijak zapsati, naverbovati a ti Angličané nemohou přece mně v cizí zemi jen tak beze všeho vzíti!

Upokojil jsem se trochu v této myšlénce. Snad jsem něco hloupého věra řekl a proto mně zavřeli, tak konejšil jsem se, ačkoliv i t

byly vyhlídky velmi smutné. Co si počnu v cizí zemi bez příteláčka?! Proklaté víno! Vždyť jsem se ale jen několikrát napil a to dosti opatrně, stále se pamatuje, až najednou nevím, co se to se mnou dále dělo! Kdybych jen mohl s dovědět o Wildovi, a kdybych jen mohl podati zprávu o sobě domů! Avšak — nadarmo bych je polekal; tak zlé snad to nebude a ostatně musím přece brzo o tom zvědět, proč jsem uvězněn. Nežijeme přece v době starých rytířů, kteří si dělali s obyčejným člověkem co chtěli a musím přijít před nějaký soud!

„Můj „pinkl“ byl pryč, klobouk pryč, pas a papíry pryč, hodinky také pryč,

debrali mi vše asi při zatčení, a jenom a peníze, které jsem měl na holém těle, epfišli. Nevěděl jsem nyní, jak je louho, ale slunce pořád svítilo a zdálo se mi, že se nějak chýlí k západu, neboť isu jeho jaksi ubývalo. Mnoho hodin usil jsem tak ležeti v bezvědomí, více irtev nežli živ, a také v prvním rozčini, v těch tisících myšlének čas rychle bíhal, avšak po té vlekla se minuta za inutou jako věčnost. Ztratil jsem vůec pojem o času, o délce doby, kterou e již zde nalézám. Avšak ohledně slun-e jsem se nemýlil: zašlo a po mé cele očal se rozkládati hned soumrak, neboť zkou uličkou a malým okénkem vnikalo em pramálo světla, jakmile slunce ne-áfilo.

Bylo mi velmi, velmi smutno, aniž ych mohl si jen pomysleti na poněkud m bližší vyličení všech těch svých do-nů a pocitů, tak hrozných, tak mno-ých, všech těch obrazů, jak mi je kre-lila fantazie moje, roznicená samotou, oumrakem, vědomím uvěznění a snad i čerejším požitkem vína. Chvillemi byl jem úplně zdrcen, s pustou hlavou, a ak opět počala se vzrámhati v nitru ím jakási naděje, hleděl jsem na věc isněji; avšak netrvalo to než několik kamžiků a vše se zase rozplynulo v niec. Opět jsem byl ve tmách, v nejčer-ějších obavách, v nejděsnějších předuše.

Chtěl jsem vzpomínati na domov, ale emohl jsem tak souvisle učiniti, ačko-v myslí jsem stále jen tam díel, a při-adalo mi, jakoby i rozum můj, paměť íá byly spoutány v této stále víc a více e tmící těsné prostoře. Strašný pocit, evylíčitelná muka — —

V tom zaslechl jsem najednou na hodbě za svými dveřmi pádné kroky ěkolika osob. V okamžiku jsem byl na ohou a skočil jsem ku dveřím. Kroky y však mimo, dále, ale na chodbě se tvíraly nějaké dvěře. Něco se mluvilo, le nerozuměl jsem ani jediného slova. íchem přiloženým ke dveřům a ani ne-ýchaje, slyšel jsem, že se otvírají dvě-: na chodbě po řadě, stále blíže ke mně. íude asi podle sebe řada takových cel!

Konečně otevřely se dvěře cely vedle me a slyšel jsem drsný hlas, v němž

jsem poznal dozorce, který byl u mne, a jenž se ptal: „Jak se daří?“ Odpovědi jsem nedoslechl. Dvěře se opět zavřely a nyní zaskřípěla závora u mých. Couvl jsem dále, rozhodnut jsa prositi co nej-úpěnlivěji o nějaké aspoň sdělení na vy-světlenou, o sebe menší ukojení své děsivé nejistoty, hroznější než i sebe smutnější jistota.

Nemýlil jsem se, byl to žalářník, pro-vázený opět dvěma vojáky v plné zbroji a pak člověkem, který na dlouhém prkně nesl dřevěné hluboké mísky s koufící se tekutinou, v níž jsem později shledal prašpatnou polévku. Žalářník nesl v ru-ce zvláštní čoudící svítílnu.

„Jak se daří?“ pravil i ke mně, vida mne již klidněji státi dále ode dveří.

„Pro všechno na světě vás prosím,“ pravil jsem úpěnlivě, „sdělte mi, proč jsem zavřen, jak dlouho zde budu, co se to se mnou bude dít? Vždyť jsem nic neudělal, jsem pořádný člověk, cizinec, který hned zase mínil odtud odejít!“

„Však zde na věky nezůstane! Půjde třeba hned zítra pryč, když se cítí zdráv!“ ušklibl se žalářník, dolévající z velikého džberu, jež nesl, vodu do mého džbánů, zatím co mi druhý muž podával misku a hrubou dřevěnou lžící.

„Kde jsem to tedy?“

„V nemocnici!“ odvětil žalářník a po-mocník jeho se zachechtal.

„Jsem ve vězení a nic jsem přece ne-udělal!“ zvolal jsem zoufale, vida, že si ze mne tropí jen posměch.

„Pěkně neudělal! To by mohl každý říci! Opije se a tupí nejmilostivějšího zeměpána našeho!“ pravil dozorce.

„Jakže? Já?! Nevím o tom ničeho!“ zděsil jsem se.

„Ovšem, protože byl napit jako houba, ale to mu nepomůže!“

„Můj bože, co se ale se mnou stane?“

Žalářník odpověděl jen významným pokrčením ramen, načež odcházel.

Věděl jsem tedy přece něco, ale po-chyboval jsem, znaje dobře sám sebe, že by to byla pravda. Snad ale Wild, který byl nepřitelem, jak jsem jej z dílny znal, všech pánů, mne do podobného hovoru přivedl a já neznaje již sebe, jsem mu přizvukoval, až mne chytíli!

Ale v hospůdce mluvili jsme spolu přece česky, a sotva nám kdo mohl rozuměti? Zpropadená hlava, že mi vypovídá již všecku službu!

Drže misku ve vřelou tekutinou v ruce, ucítil jsem chuť na něco teplého, neboť žaludek byl jako na vodě. Dal jsem se do jídla, ale špatná ta brynda neměla chuti a po tmě jsem ani nevěděl, co jím. Myslil jsem, že má nechuť pochází od včerejšího pití a jedl jsem tedy násilně dále. Po několika lžících jsem však rozhodně již nemohl, vše se ve mně vzpíralo. Nahmatal jsem tedy černý chléb, o němž jsem věděl, že leží vedle dřevánu na stolici a lehna opět na pryčnu, na níž jsem dříve seděl, dal jsem se do kousání tvrdého toho božího dárku, provázející

tuto bezmyslénkovou práci neveselými myšlénkami a svými. I po celém těle jsem cítil hroznou únavu. V hlavě mi to počalo hučeti a vřítí, hrozná těžkost

uléhala na ni, již jsem ani nemyslel, zase jsem se vzpamatoval, pak mi bylo, jakoby se tvrdé lože moje pode mnou houpalo. Konečně zul jsem si boty, svlékl kabát, položil si jej pod hlavu, hrozně mně bolící, aby se mi leželo měkčeji, a po chvíli nevěděl jsem opět o sobě, klesnuv zase do pevného spánku.

VIII.

(Ranní očekávání. — Můj „sond“. — Veliké moje provinění. — Mám na vybranou mezi žalářem a vojnou. — Rozhodl jsem se pro tuto, víla nezbytí.)

Když jsem se probudil, stálo slunce již opět na obloze a paprsky jeho draly se do úzké mé cely zamřížovaným oknem. Vskočil jsem a v prvním okamžiku se mi zdálo, že celý ten včerejší den byl jenom zlým snem, avšak skutečnost mne obklopující přivedla mne zase hrzo k plnému vědomí. Avšak cítil

jsem se dnes svěžejším, hlava mne toli nebolela, v žaludku cítil jsem hlad. Napil jsem se s chutí vody a dojedl ku chleba, který zbyl od včerejška, čern jako zem, tvrdý jako skála a ostrý jak brousek. Pak jsem seděl na pryčně rozvažoval jsem. Jak zde dlouho zůstanu? Co jsem to udělal? Jaký trest, kdyby se něco i stalo, může mne za to stihnouti? Vyženou mne ze země? Neprávem bych si nic lepšího, jenom kdyby Wilda mohl opět sehnati! Snad je al také zavřen? Zeptám se žalářníka, jak mile jen se ukáže! Co asi dělají doma jak by se zděsili, kdyby o tom věděli! Jak je asi Anince? A mistrové? Oh, snad mi je věru lépe zde ve vězení, ne abych si byl vzal tu hnusnou mi ta

ženskou!

Takto přemýšleje jako nejše své c bavy i svo netrpělivos seděl jsem dlouho, ve mi dlouhé Občas slyše jsem nějak mluvení n chodbě.

Pokažd

zabušilo ve mně srdce, že jdou ke mně aby mne odtud vyvedli a poskytlí mi trochu světla v těchto temnotách, ale stále čekal jsem marně. Hodina míjel za hodinou.

Než dočkal jsem se přece! Tenkrát jsem se nemýlil. Kroky zastavily se přemými dveřmi, pak zařinčely ručnice, na to stáli přede mnou dozorce, nějak černě oděný pán a pět hned vojáků.

„Choval se slušně a klidně!“ praví přísně černý pán se třírohým kloboukem pečlivě zapleteným copem a s kordis kem po boku, tedy dle všeho úředník ke mně, zaraženému tímto pohledem „Nedělal hlouposti, nechtěl utéci, protože mu to není nic platno! Bude li dělati nějaké křiky, přijde sem zpátky dostane bití, co se do něho vejde!“

To byla pěkná vyhlídka, ale na nějak odpor jsem si ovšem ani nezpomeně

a jen dychtiv zvědět, co bude dále. vykročil jsem z cely. Jeden voják a fedník postavili se přede mne, dva vojáci za mne, druhí dva po stranách, a tak mne vedli na nějaký dvůr, obklíčený vysokými budovami. Zde spatřil jsem na několik vojáků, načež vstoupili jsme do jedné z těch budov, šli jsme do prvního patra, až konečně se zastavili se mnou před vysokými, černými dveřmi beze všeho nadpisu.

Vstoupili jsme do velkého, ale smutného pokoje, nějaké kanceláře, s holými stěnami a vysokými černými almagami, na nichž ještě vysoko vyrovnány byly nějaké písemnosti, celé zaprášené. U velikého stolu, odděleného od ostatní místnosti dosti vysokou přehradou, seděli dva staří pánové a naproti nim, když ke mně, nějaký mladík, jenž něco psal, škrtaje hrozně perem. Vojáci utvořili kolem mne půlkruh.

V kanceláři panovalo po několik minut úplné ticho, rušené jen nesrozumitelným šeptem obou tlustých pánů u stolu, kteří nahlíželi do nějakých listin a něco o nich mluvili, a pak tím skřipotem pera odřeného pískaře, vyzáblého, a mu lopatky hrozně vystávaly.

„Nuže,“ pravil konečně jeden z těch knů mrzutě, „náleží tento pas jemu? Pavel Benda ze Sedlce v Čechách, kraj švecký,“ četl z mého průvodního listu, který ležel před ním.

„Rozumí se, že jsem přisvědčil a poved na můj pas zdál se mi býti dobrým znamením. Zodpovídal jsem ochotně i na všechny otázky stran svých poměrů, což vše psal rychle zaznamenával.“

A nyní přišlo to pravé. Druhý pán vzal listinu, před chvilkou asi dopsanou, přečetl mi rychle, jako když bičem šrská, obžalobu, že prý jsem v hospodě u zlatého hroznu“ v té a v té ulici, to číslo, v tolik a tolik hodin — prý o třinácti, kdežto já se pamatoval na vše lék asi do půl desáté — měl se vyjádřiti k osobě velmi nepřistojným o panovské země této, jasném kurfiřtovi v Hesselsselském, odsuzuje jeho rozhodnutí stran povolení, daného Angličanům ku zbrojení mužstva v jeho zemi do boje proti buřičským osadníkům za mořem.

Byla tam uvedena některá nepěkná slova, která jsem, pokud sebe znám, nemohl pronésti, neboť jsem byl vychován jako člověk slušný. Odsuzoval jsem prý jednání kurfiřtovo a to vůči soudruhu Wildovi.

To jej bezpochyby také asi zatkli! napadlo mi ovšem hned, ale neosmělil jsem se ptáti těchto přísných pánů.

„Co pak proti obžalobě této namítá?“ tázal se mne druhý pán ostře.

„Mnoho“, odvětil jsem určitě, „poněvadž všechno to není pravdou! Já nemám ve zvyku tak sprostě mluvit a Jeho Osvícenost mi nic neudělala, abych ji tupil!“

„Oho, máme zde celou řadu svědků, kteří hovor jeho slyšeli a rozhodně vypovídají!“

„Jak by mohli vypovídati, když jsme mluvili česky a nikdo nám nerozuměl?!“

Oba pánové, a snad i ten podle mne, sebou překvapeně škubli a pohlíželi hloupě na mne i na sebe. Avšak jen na okamžik, neboť hned na to zvolal ten tlustší zlostně:

„Co to bude mluvit?! Byl opilý jako snop, neví ani co mluvil, že řečnil německy! Ostatně na něj vypovídá i soudruh Wild! Ostatně, aby se přiznal, byl by blázen, svědky na svůj prospěch žádné nemá a je nevyhnutelně uznán viným a odsouzen. Avšak Jeho Osvícenost, milostivý zeměpán náš, povolil v nevyrovnaných zákonech svých výminku, týkající se trestu osob, které jej byly při vši jeho nemalé péči o lid, bohem mu svěšený, beze vši příčiny urazily, jako učinil právě on, a nechce, aby stihl ho trest plně zasloužený v té míře, jak jej zákony předpisují, zvláště an je v zemi jeho cizincem. Nechce jej tedy uvrhnouti do těžkého žaláře na deset let, což je tím nejmírnějším trestem, neboť právem by měl pro slova svá i na šibenici se houpati, ale dává milost, že dovoluje mu vstoupiti do řad slavné armády přítele svého krále anglického, jenž právě v zemi naší s nejvyšším povolením verbuje!“

Zůstal jsem jako zdrcený touto rychlou „spravedlností“, tímto „rozsudkem!“ Tedy přece jedná se o Angličany a Ameriku se mnou! Je mi posud špatně

hněvem, když si na všechno vzpomenu, a zvláště na tento okamžik, na očividné násilí na mne spáchané. Že celý tento „slavný soud“ je komedií, bylo patrné, tak jasno, jako nevím co. Avšak co dělati?!

Nechali mne tak asi dvě minuty, pasouce se na mých rozpacích, překvapení a snad i výrazu bezmocného vzteku, jenž se ve mne vzmohl a na tváři asi jevil.

„Nuže, rozmyslil si to jen, mladý muži!“ počal opět onen pán, či lotr, přisně: „Bud' deset let do temného podzemního žaláře na pevnosti Ziegenhaimu, kdež budete ve stálé tmě a vlhku, při chlebě a vodě, s kryсами poliromadě, nebo službuv přek-ném červeném stejnokroji anglického vojska, s ručnicí na rameně, zajímavá cesta do dalekých končin, mimo služby svoboda, po válce, jakmile odboj bude přemožen, svoboda úplná, dobrá strava, vyhlídka na postup — kdybych já byl na jeho místě, neváhal bych věru ani minutu!“

Měl ovšem pravdu. Podle toho, co jsem viděl, nebylo zde žertu. Byl jsem bezbranným, bezmocným proti tomu darebáctví, kterým okraden jsem byl o statek nejvzácnější, svobodu. Co jsem mohl dělat? Snažiti na pevnosti?

„Pánové, jsem poddaným svého císaře,“ ozval jsem se jen ještě, „a nemám práva, nesmím zaprodati se cizí mocnosti bez jeho povolení a vědomí!“

Všichni se dali do upřimného smíchu. Teprve, když se řádně zasmáli, pravil mi ten tlustý darebák, či mám říci snad úředník, hessenského kurfiřta :

„Kdyby se byl choval řádně, nebylo by se mu nic stalo, avšak on se dopustil zde zločinu, čimž jen propadl naší moci, našemu trestu! Jeho Veličenství císař rakouský nemá nyní práva nad ním, dokud si trest neodbude. Po té si může stěžovati, jak mu líbo, ale pochybuji, že by mu to co platno bylo. Buďte se nezastane ani žádný zeměpán a zde máme listiny, zločinu jeho se týkající. Nikdo mu nepomůže, ani čert ne! Nevzpíral se zákonům, jež sdělali lidé za pomoci boží ale odevzdal se klidně v zasloužený osud, tak značně pro něj zmírně-

ný milostí zeměpanskou, že by měl na kolena kleknouti a poděkovati se Tedy co — na vojnu nebo do díry?“

Lotfi, násilníci, otrokáři, lupiči! Po depsal jsem připravený již arch, jím „dobrovolně“ dávám se do vojensky služby Angličanům a bylo po soudě, největší to komedii a lži, již jsem kdy viděl. Na neštěstí hrál jsem v tom smutnou hlavní úlohu já a prohrál jsem svou svobodu.

XI.

(Obličejní vojenský stejnokroj. — Radostný život v kasárnách. — Nové světlo o Wildovi, jehož z nově proklínám. — Jsem odsouzen k mlčení. — Moji soudurové.

Odvedli mne opět se silnou onou stráží, ale bez úředníka, o jehož účelu vlastně nevím, zase do mé cely, kde mne žalářník zase zavřel. Octl jsem se znovu sám, maje dosti času k přemýšlení o smutném stavu svém. Vale všem nadějí na brzký návrat domů, na srovnání všech oněch poměrů tam! Leda, že bych utekl, a o to se musím také co nejdříve pokusiti, jak jen trochu se mi naskytne příležitost! Zlořečená rota lotrů, která si dává říkati vláda zdejší, i s tím darebákem v čele, kurfiřtem, kterého jsem teprve nyní v mysli své urazil. Zda-li pak sejdu se zde s Wildem? Dle zápisek, jež o něm nahoře měli, doufal jsem v to skoro na jisto, že jej čapli asi se mnou. Nechtějíce prováděti přímé násilí, vymysleli si na nás zločiny a na základě jich přiměli nás asi oba vzíti na sebe červený kabát. Však mne tam dlouho míti nebudou!

Chvillemi jsem se mohl rozkočiti vztekem, zvláště při pomyšlení na domov a jenom málo poutala mne vyhlídka na zajímavou cestu, na nový život, a svět, který jsem ostatně vůbec nikdy nechtěl spatřiti.

V poledne, jak jsem aspoň soudil dle toho, že mi dali opět špatnou polévku, při níž se mi žaludek obracel, s malým ždibcem tlustého masa, připesl mi žalářník zároveň můj klobouk a filec, pobízejce, abych rychle snědl, že odejdu do kasáren. Nemoha polévky pozřítí, ačkoliv jsem měl již veliký hlad, vzal jsem

en chléb a maso a byl jsem ochoten hned jít. Vojáci čekali již na chodbě, entokráté již jen dva a nyní vykročil jsem teprve na ulici, pustou však, prázdnou, mezi několika skladišti a vysokými zděnými ploty, a netrvalo to ani deset minut, octl jsem se v kasárnách.

Abych vypravoval všechny podrobnosti svého přijímání u vojenských, dosud i Hesseňáků, by nebylo tak právě zajímavým. Obklekli mne ve staré hadry hessenských vojáků a své občanské šaty mohl jsem prodati u markytána, který si pro ně do skladiště přišel, který však dal mi ovšem za ně směšně málo. Byl jsem v několika kancelářích, z nichž v jednom musil jsem přisahati — nač, nevím sám, neboť jsem zlostí nad tím násilím ani neposlouchal, a také mne ani nenapadlo, že by tato na mne vynucená přísaha měla býti platnou a pro mne skutečně závaznou.

Po té jsem se teprve octl ve velké světnici se zamříženými okny, kterou obývalo se mnou více než dvacet lidí, jak aspoň dokazoval počet loží, z nichž jedno bylo mi vykázáno. Jizba byla ale tuto chvíli prázdna — kam se poděli moji spoluobytelé, ukázal mi pohled oknem na rozsáhlý, vysokou zdí úplně uzavřený dvůr, kdež cvičily se dlouhé řady vojáků, dle všeho nováčků, v umění zabíjeti co nejvůhodněji své spolutvory. Poddůstojník, který mne sem přivedl, uložil mi, abych si vyčistil oděný svůj stejnokroj co nejpořádněji a vůbec připravil se dnes za pravého vojáka — zítra že již půjdu s ostatními na cvičiště.

Cíďe staré ty hadry pilněji, než kdykoliv svůj nejlepší šat a hlídán jsa pouze stráží, jež přecházela po chodbě — voják se šavlí jen a lískovkou — vzpomínal jsem ovšem na domov a na to, co má nyní pro mne nastati. Po dlouhých dvou asi hodinách, když se počalo již šefiti, přihnali se ze dvora moji soudruhové, zvědavě si mne prohlížejíce. Odloživše zbraň, pojídali skrovnou večeři, po většíně suchý chléb.

V poledne neobčedovav, měl jsem nyní již pořádný hlad, ale neměl jsem k ukolení jeho ani toho chleba. Stojí u své prýčny, na níž byl špinavý slamník,

pozoroval jsem skoro se závistí své družby, zakusující zuby chutě do okoralého chleba a pociťoval jsem zvláštní hněv při tom pomýšlení, že mám přece peníze, které jsem šikovně dovedl i při převlékání skrýti do nového opět oděvu. Viděť jsem nyní, na čem jsem a dle toho jsem se také choval, boje se peníze komukoliv ukázati. O zlé čeládce vojenské byl jsem slyšel již dávno mnoho vypravovati a jak pak teprve zde, mezi lidmi, kdo ví, odkud naverbovanými, kde jsem byl úpiným nováčkem.

Obličejte většiny těchto lidí nebyly také dle toho, aby ve mně vzbudily důvěru, ale právě naopak, mimovolně ve mně vyvolaly strach, ačkoliv každý se choval pokojně jak se mi tak zdálo, z obavy před starým vousáčem zamračeného vzhledu, který přecházel uprostřed jizby rovněž s lískovkou v ruce, kdežto všichni byli u svých slamníků, nemluvíce jeden s druhým, majíce to podle všeho zakázáno.

Tak tomu i bylo! Nejen svobody nás zbavili, ale i řeči! Nikdo nesměl mluvit, nežli co se ho představený otázal. A to bylo dobrovolné vojsko, jež mělo býti posláno do boje proti lidem, bojujícím za volnost svoji? U nás ani těm nejhorším zločincům není zabráněno mluvit a zde odpírá se právo to vojákům, od nichž očekávají se hrdinské činy a oddanost!

Starý vousáč, vida mne tak státi, nejisti, obrátil se konečně ke mně a tázal se, nemám-li chléb — jakoby toho neviděl! Na můj stesk, že mám hlad, pravil, že mne posud nemá zapsaného, že nic pro mne nemá. Po chvíli tázal se mne, mám-li nějaké peníze. Pravil jsem, že mám dva tolary, které utržil jsem za své občanské šaty o vytáhl jsem jeden. Vzal jej a na chvílku poodešel z jizby.

Ačkoliv nechal za sebou dvěře pootevřeny, nastal hned po světnici šum.

„Ten starý lump tě okrade!“ slyšel jsem šepot nejbližšího souseda.

Pokrčil jsem rameny, vida nezbytí toho a to bylo také jedinou možnou odpovědí,

„Odkud jsi? Jak se jmenuješ? Jak tě chytili? Opili tě, není-liž pravda?“ šeptali jiní.

Řekl jsem tímž způsobem krátce, co si přáli vědět a sotva jsem domluvil, byl zde starý onen desátník a přinesl mi kus chleba a kus slaniny. Dal jsem se do toho s chutí a nežádal jsem ani nazpět z tolaru, neosměluje se vůbec promluvit na přísného našeho velitele, dobře věda, že by to bylo zajisté marným.

Po jídle stáli jsme všichni u postelí, nesmějíce si bez dovolení lehnouti a jak kdo mohl, cídil svou zbraň i oblek. Starý chodil od jednoho k druhému a dohlížel, některým, či vlastně skoro všem, hanebně nadáváje. Jakmile se však poohlédl, již toho použil ti, kdož mu byli za zády, k šepotu. Vojáci se chovali neuhádně, takže desátník nemohl nikoho skutečně přistihnouti. Za jeho zády se mu směli, posušky dělali, věci si podávali, ale hned byli opět jako sochy.

Tak to šlo dlouhou a dlouhou chvíli, až asi kolem osmé hodiny, kdy již úplně se bylo sešćilo, musili jsme všichni ulehnouti. Starý voják odklidil se do kouta, kde se nacházelo jeho lože a zatáhl jakási nebesa ze hrubé látky, hrozně zlořeče, ať nikdo neopovázší se jej vytrhnouti ze spaní nějakým mluvením. Vzdor tomu panoval při nastalé tmě šepot a bzučení jako v úlu.

Brzou uslyšel jsem u samého ucha hlasy, tážící se znovu, kdo jsem a jak jsem se tam dostal. Musil jsem sdělovati to několikráte, až najednou bylo také mně něco sděleno. Jakýsi hlas pravil mi:

„Wild se tedy jmenoval ten chlap, co tě zavedl do hospody? Jak vypadal?“

Popsal jsem jej, jak jsem nejlépe jen mohl, doufajíc dovědět se o něm něco bližšího, na čemž mi ovšem značně záleželo.

„Ah, nemýlil jsem se, že to on! Zná jej z nás několik, které také sem přivedl. Bůh mu buď milostiv, sejde-li se kdo z nás někdy s ním! Je to ten nejhorší darebák, který zasluhuje již dávno šibenici za své nadhánění ubožáků, jako my jsme, do rukou anglických verbřů. Nejsi prvním, se kterým podobně naložil!“

Věděl jsem dosti — více než jsem s přál! Podezření, jež jsem pojal prot Wildovi hned ve vězení, bylo tedy správným! On tedy to všecko způsobil do krčmy vlákal, za vlastní mé peníze za všecku mou upřímnou nabídku takovou past' mi nastrojil!

Popadl mne hrozný vztek na toho lotra, který způsobil mi tolik zla již v Čechách a přivedl mne do neštěstí takového, zkazil mi budoucnost, ale nemaje na tom ještě dosti, uvrhl mne i do téct záliby, zničil mne na dobro! Kdybych jej byl měl v tuto chvíli před sebou, nevím, co by se bylo po případě stalo. Jsou okamžiky, kdy i nejmírnější člověk může stát se zločincem, mstě se za zločin na něm spáchaný! Viděl jsem, že je nyní vše marno. I kdybych na svobodě byl, chlapa toho zpět do Čech již nedostanu, náprava poměrů tamějších není možnou a mne, nepodaří-li se mi snad zvláštní náhodou uniknouti, nečeká nic jiného, než plavba přes Oceán a vojna a krveprolévání!

Rozumí se samo sebou, že jsem na to dlouho neusnul, a bděl ještě i tehdyž, když snad všichni ubozí druhové moji, od nichž několika jsem již byl průběhem večera životní osudy krátce vyslechl, dávno tvrdě spali.

X.

(Pochod k moři. — Osudné setkání při večeri. — Dívčoký výjev. — Wild umírá. — Jeho vyznání. — Můj konec v Evropě).

Druhého dne vyhnali nás hned s prvním slunečným úsvitem a při pořádném mrazíku ven na dvůr ke cvičení a sekatura začala. Než co bych o tom vyprávěl dopodrobna! Kdo něco podobného prodělal, tomu není třeba to povídati a kdo toho nezkusil, snad by ani neuvěřil, jak s námi bylo nakládáno. Od rána do večera na cvičišti, v dešti, chladnu, při špatné stravě a špatném oděvu. Teplou potravu měli jsme jen v poledne a sice pološnilé odpadky masa, svažené obyčejně s nějakou luštěninou a omaštěné starou slaninou, že by to u nás ten boží dobytek nežral! Chleba plesnivý a i sama pitná voda byla špatná. K tomu ran

za každý sebe menší omyl při cvičení, nemluvě ani o milionech těch nejvybranějších nadávek. Jak mi bylo, možno si pomyslit! Po třech, čtyřech dnech jsem však úplně otupěl vůči všemu, rval jsem se jako ostatní, puzen hladem, o tu šednou šlampu, kterou jmenovali obědem a naučil jsem se nejen zacházeti s rochu s ručnicí a vyšlapovati v šiku, provádějícím různé obraty, ale i jiným různým věcem z vojenského života. Klel jsem již také jako pohan a většina těch krásných slov a přání svezla se ovšem na hlavu toho lotra Wilda, o němž neměl jsem však ani potuchy, kde by se nalézal.

Tak to trvalo celý týden, až osmého dne z rána bylo nám poručeno, abychom vyšli dnes ven beze zbraně, ale abychom

se sebou vzal své tlumoky. Nanádvouř učinili ze čtyř našich setnin, kolik nás nováčků v kasárnách našich totiž bylo, čtveřec, do něhož vstoupilo několik důstojníků, a ten nejstarší z nich, nějaký generál, oznámil nám krátce, ale jadrně, že se vydáme bez prodlení na pochod k moři, kde na nás čekají suš anglické lodě. Pro toto sdělení nás však vlastně neshromáždili, nýbrž pro to, aby nám přečetli překrásný seznam trestů, jaké mají stihnouti každého, kdo by se pokusil o útěk nebo o vzpouru vůči našemu ozbrojenému průvodu, ba i jen kdo by způsobil nějakou výtržnost, hluk a rvačku. Nejmenší, či vlastně jediný trest na to všechno bylo bezohledné zastřelení, a slavné velitelství naše mohlo to dobře vzít hromadně místo podrobného onoho seznamu, neboť to vždycky vyšlo na stejné, že člověk měl být potrestán

prachem a olovem. K vůli rozmanitosti byla tam jmenována jednou neb dvakrát šibenice a pak „ulice“, surový to trest, při němž musil „zločinec“ s obnaženou horní polovicí těla proběhnouti řadu vojáků, opatřených svižnými pruty, z nichž každý musil jej švihnouti, nechtěl-li ulicí tou sám běhati, či vlastně choditi, neboť odsouzenec musil jíti, jak bubeník tloukl mu do kroku. Každá rána zanechala kreví podlitý pruh a barbarského trestu toho používalo při menších jen proviněních! Posud jsem to byl nespátlil ale mělo se muž toho hanebného díla dostati dřívě, nej jsem si myslil.

Při čtení pěkného toho kázání nikdo skoro neposlouchal, neboť každý pomýšlel již na cestu jako na nějaké aspoň vysvobození z toho protivného kasár-

ního žaláře, z těch zdí a snad i na možnou příležitost k útěku, k němuž zajisté jsme byli všichni ochotni bez ohledu na trest smrti, kdyby nás chytili. Při našich šeptem za zády desátníkovými vedených zábavách se o tom všeobecně povídalo, v noci se o tom snilo a každý čekal od pochodu k pobřeží, do Brém, či kam jinam,

svou spásu, neboť jakmile budeme na lodích, bude již zle.

Pak se objevila setnina „starého“ vojska, sestávajícího ze spolehlivých kurfiřtových lidí, které nechtěl tento Angličanům prodati. Setnina ta měla nás provázeti a hlídati až do odevzdání na lodě, kdy měl dostati kurfiřt za nás peníze. Před našima očima nabýjeli na ostro ručnice a s nasazenými bodáky nás obklopili. Na to započal náš pochod v řadě po dvou ze brány z kasáren. Po obou stranách šli naši průvodcové, stře-

houce každé hnutí naše. Bylo časné ráno a ulice liduprázdný. Ubírali jsme se tiše, bez bubnů, bez polnic, pravý to průvod vězňů a nikoliv pochod vojska! Za chvíli dostali jsme se z prokletého mnou města, kdež o mém osudu bylo tak bezohledně rozhodnuto a kráčeli jsme ostře po silnici podél řeky Fuldy, avšak jinudy ovšem, než-li jsem já byl přišel. Šli jsme dále k severu, po proudu a po chvíli odbočili jsme na levo, po silnici k Lauenförde, již na řece Werra, kde podle mínění zkušenějších a zde známých druhů měl asi býti první náš nocleh, jak se také skutečně ukázalo.

Z Kasselu do Lauenförde je dobrých deset hodin dosti obtížné cesty a tak přes ranní svůj východ dostali jsme se tam teprve pozdě odpoledne, neboť zdrželi jsme se na poledne v nějakém mizerném huždě po celé dvě hodiny. Bylo šeredné počasí, bláto, drobný déšť a nás nechali tábořiti za městečkem, či větší vesnicí. Desetkrát raději bychom byli běželi dále i bez oběda, který byl opět velmi špatný a malý, neboť darebák kurfiřt, který si dal od Angličanů platiti již i za naše vydržování, strčil peníze do kapsy a nám dali jen tolik toho špatného jídla, alychom neumřeli hladu, čímž by byl přišel kurfiřt o slíbenou odměnu za naše dodání.

Také v Lauenförde zůstali jsme za městem, v rozsáhlých stodolách, postavených podle německého zvyku pohromadě mimo město. Naši ozbrojení průvodcové nespustili s nás oči, takže na útěk nebylo ani pomyslení. Sekatura s mlčením provozována byla stále, a ještě přísněji, alychom se snad nemohli přece nějak dohodnouti na náhlém všeobecném odporu vůči našim průvodcům. Na to jsme pak pro tu chvíli, velice hladní a umdlení, věru jen málo kteří pomýšleli, a kdož bychom měli chuť večer podobného provéstí, tomu musila zajíti při pohledu na ty staré, hranaté chlapy s ručnicemi, u nichž nataženy byly koutky a na nichž blýskaly se bodáky!

Z města přišlo se na nás podívati trochu lidí, kteří prohlíželi si nás velmi útrpně. Musili jsme na ně učiniti mocný dojem, neboť za chvíli ohlásil nám set-

ník, velitel našeho ozbrojeného průvodu a nyní pán nad životem i smrtí naší, že několik zámožných občanů dalo nám uvařiti teplou večeři, polévku. Zpráva ta byla od nás rozmoklých, nastydých a nucených trávití březnovou noc na tvrdém, chladném mlatu stodol, jimiž fičel nepřijemný vítr, přijata s pravým jástem, přes zákaz nám daný, že nesmíme dělati hluk. Než nebylo tak zle pro tentokráte, neboť i ten otupělý voják musil míti k našemu utrpení srdce!

Těšili jsme se na polévku v tom nečase jako děti, když v tom — spatříme blížiti se po cestě, kudy my jsme byli přišli, nový nějaký oddíl vojska, v němž jsme brzo poznali jiný transport podobných nám ubožáků! Soudruzi v neštěstí, avšak musím říci, že jsme je s potěšením nevtáli! Stali jsme se bezděky ve strádání svém zuřivými sobci, kteří ve příchodu nového oddílu neviděli stejné s námi trpěly, rovněž unavené, hladové a promoklé, nýbrž jen lidi, kteří přicházejí, aby se s námi rozdělili o trochu té potravy, na niž jsme se tak těšili.

Proto byl příchod nového oddílu přijat mrzutým hučením. Postavili ubožáky v šik trochu opodál od nás, alychom nemohli se s nimi nijak dohodnouti, a důstojníci je vedoucí mluvili zatím s našimi a s moudrou radou města stran jich ubytování. Prohlíželi jsme si je z dálky, neboť o jsoucnosti jiného oddílu podobných „dobrovolníků“ v Kasselu neměli jsme, či aspoň já, ani nejmenšího tušení. Byli asi v jiných kasárnách. Nebo snad přicházeli z jiného města? Že se však lépe neměli než my, bylo také na nich patrné! Sedali unavení na vlhkou zemi, ale rozmrzelost naše nad jich nevtaným objevením tím neutuchnula.

Konečně učiněna byla úmluva a část našich byla vyklizena ze stodol, aby se srazila v jiných a novým přichozím udělala místo. V rozruchu tímto hnutím vyvolaném, čehož jsme však příliš nelitovali, ačkoli stodoly byly již dříve řádně naplněny a nyní měly býti přeplněny, bylo nám přes veškerou bdělost stráží poněkud uvolněno, nastal na chvíli zmatek mezi námi i novými přichozími,

a tito, tlačení vojáky, ženoucími je pažbami ručnic rychle do stodol, octli se mezi námi.

V tom náhle, co tak stojím v tom klubku lidských těl, otočeném ručnicemi „věrných“ kurfiřtových vojáků, našich hlídačů, zaslechnu z několika hned úst najednou jméno, které ve mně, tím dnešním unavením již více méně lhostejným, všecko najednou vzpružilo, krev mi v žilách pohnulo a nanejvýše rozčílilo. Jméno to znělo „Wild!“ a pronešeno bylo od několika mých druhů s různým výrazem, který však byl jeden hrozivější, než druhý.

Rozhlédl jsem se kolem sebe, abych spatřil toho, jehož objevení značný ten rozruch nejen asi ve mně, — ale i v druhých vyvolalo, avšak nevidím nic! V tom však již pozoruji, kterak asi pět nebo šest kroků ode mne je několik paží vztýčeno a ozývá se hluk, výkřiky bolesti i vzteku, vřava. Kolem mne nastal větší ještě tlum než dříve. Byl jsem se všech stran stíněn. Mimovolně však použil jsem svých dvou paží, přes to psi živobytí posledních dnů přece jen ještě pořádně silných, a již dral jsem se ku předu, k místu vřavy. Najednou ale blýskl se před mými zraky bodák a já bezvolně jsem se při pohledu na břitkou zbraň zarazil, couvl jsem.

Když jsem se v následujícím na to okamžiku jasněji opět kolem sebe rozhlédl, viděl jsem již bodáků celou řadu a nesen jsem byl proudem nazpět. Hnali nás mocí, couvali jsme. Za bodáky pak zahlédl jsem však, více pouhou náhodou než svou pozorností, přece v tom okamžení tahy známého mi obličje toho darebáka, jehož jsem byl již tolikráte proklel!

Wild byl v té chvíli hrozně bledý, rysy jeho strachem zrůzněné, oči vytřeštěné. Šlo mu asi právě o život, o ten jeho bídný, mrzký život, a tu ten chlap pocítil hrůzu. Snad také poznal již pádnost pěsti některých svých obětí, jimž dopomohl do tohoto otroctví, v němž se nyní také nalézal, neboť byl beze zbraně a ve starých hadrech jako my, kdežto řádní vojáci byli dobře oděni. Tak musí vypadati zločinec před lynčováním, před

výkonem spravedlnosti od rozvášněného davu, jenž byl darebáctvím jeho velice utrpěl a spravedlnosti se jiným způsobem domoci nemůže!

Vehnali nás opětně do stodol, s nemalým namáháním, ale ve velikém nepořádku. Všecka kázeň byla náhle přerušena, a to objevením se jediného lotra mezi námi. Byli zde snad mnohem ještě horší zločinci, než byl Wild, ale vůči nikomu, pro žádný skutek nebyla by zajisté v tom shluku lidí, zde násilím držených, taková rozhořčenost, jako pro tuto jeho zradu. Vražda by mu byla zajisté snáze odpuštěna obětmi jeho, nyní těmi všemi okolnostmi tím rozruženějšími!

Uzavření jsouce nyní ve stodole, kde nás však přece asi po celou noc držeti nemohli, mluvili jsme volně a křičeli hlučně. Bylo zde jako v nejrozrušenějším úlu! Každou chvíli pak očekávali jsme, dlíce zde po uzavření vrat již v temnotách, že strážcové naši náhle otevrou a počnou do nás střílet. Ti, kdož stáli blíže vrat, slyšeli venku povely, rámus a i několik střelných ran padlo, jak jsem později doslechl, po těch, kdož ve zmatku prorazili vojáky a hledali svobodu v útěku.

„Nechati nás zde nemohou! Musí nám dát jísti! Vylomte jen vrata! Zabte toho darebáka!“ Bylo slyšeti nyní zřetelněji jednotlivé hlasy, pronikající ze směsice. Bylo však těžko uposlechnouti, ač mnozí z nás, a já na předním místě, měli jsme k tomu nemalou chuť. Že však stodola, v níž já se nalézal, obklopena byla vojskem s připravenou zbraní, nebylo ani nejmenší pochyby.

Rozčilení první se průběhem času trochu ztišilo, ale za to vzrůstala zloba opět jiným způsobem. Mluveno nyní o povšechné vzpouře naší, ať padne oko nebo zub. Chvěli jsme se před tím hladem a slabostí, ale nyní v tom rozruchu jakoby každý byl na to zapomněl, nabyl vztekem nových sil, nebo aspoň napjal ten zbytek starých. Zmocňovala se nás zuřivost, rozmáhající se tím nevolným pocitem v namažkané místnosti, plné lidí v nuzných oblecích, ale každý se žářem uvnitř, s nevyslovitelnou touhou

po svobodě a po — jídle, jež vzdám se každým okamžikem prodlení! Ten dojem tísně, ten tlum, jež jsme cítili, jakoby nás posilňoval, ta tma vzrušovala naši obrazotvornost a naši odvahu. Vše se v nás již vzpíralo nad hrozným tímto s námi nakládáním, bylo to silnější než my, nemohli jsme se tomu ubrániti. Vždy podrážděnější výkřiky a zpupnější hesla se ozývala, a posud nám žádná nekynula spása! Bylo patrné, že důstojníci, kteří nás vedli, chtějí nás die všeho vytréstiti touto vazbou a hladem až do rána, kdy nám nastával, umdleným, zmořeným, další opět pochod.

Každého zmocňovalo se již opravdové zoufalství při tomto pomyšlení! Chvěli jsme se bezmocným vztekem, vždy hrozi- věji stoupala zloba, zuřivost, touha po boji, ať to již dopadne jak chce!

Zvláště u středního tlumu, kde jsem se také já nalézal, bylo největší napětí a rozkvašenost. Zde nejvíce volalo se po rozražení vrat. „Vrhněme se na ně! Vždyť jich je hrstka! Ať nás padne deset i dvacet! Rozdrtíme je rukama, zardousíme je! Jenom co vyrveme několik ručnic, je dobře! Pomůžeme i soudruhům jinde zavřeným, osvobodíme je, vyvzeme k rozbití žaláře a pout!”

Tímto způsobem šlo to dále, neboť tam uprostřed dalo se to dobře mluvit, ale hůře bylo těm u vrat, kteří byli na první ráně. Ti nebyli tak bojechtivými, musíce se každou chvíli obávat, že zahouknou proti nim ručnice. Avšak hnutí uprostřed zástupu se šířilo, nabývalo vždy většího kruhu, až váhle, jako když lavina se najednou utrhne nebo rozvodněný rybník provalí hráze, vrhl se celý dav ku předu, k útoku na vrata, neodolatelnému, zuřivému! Ti z předu byli násilím strženi, přitlačeni ke vratům a hrozná ta síla lidských těl, v jediný proud shluklá, opřela se rázem o tlustá prkna, jež nejprve zapraskala, kladouce odpor, ale při druhém, ještě silnějším nárazu, s velikým lomozem povolila.

Víc stala se vůči venku stojícím strážím tak náhle, že tyto byly jí překvapeny, neboť něco podobného nikdy neočekávaly. Důstojníci drželi ještě poradu, co s námi, nemohouce se na ničem

ustanoviti, když tu již hrnuli jsme se proudem a s divokým jekem přes vyražená vrata ze stodoly. Mezi strážemi nastalo zděšení a než se vzpamatovaly, byly již drženy každá několika pádnými pěstmi za krk, kdežto jiní rvali jim hned nabitě jich pušky z rukou. Jedni z nás prchali do tmavé již noci, nedbajíc na to, že mohou býti zasaženi každou chvíli ranou, většina však, nezapomínajíc ku podivu na své soudruhy, hnala se k ostatním stodolám, zápasíc všude s vojáky a odstraňujíc závory, urážejíc zámky a osvobozujíc ostatní ubožáky.

Zmatek a vřava, jaké se v těchto několika okamžicích strhly, jsou k nepopsání. Poděšení měščíci byli se rozprchli většinou hned při prvním bouřlivém výstupu proti Wildovi, a zvláště když začaly padati stříelné rány, které také nyní zarachotily tu a tam, jak některá ručnice spustila. Překvapení vojáci, znajíc svůj slabý počet, který jim dával převahu, jenom když byli v pořádku, a když na nás působila bázeň před prvními ranami jich pušek, kdy nikdo z nás nechtěl býti první obětí, viděli nyní, že jakmile tato obava, tento ohled nás opustily, že jsou vlastně proti nám málomocni a jmenovitě při jich rozptýlenosti, kde na jednoho sápal se nás vždy nejméně pět. Tu a tam podařilo se těm čtyřem skupiti se někde u zdi a dáti ránu, ale po té bylo jim hůře. Důstojníci byli by pak se svými šavlemi ještě malomocnějšími v té vřavě, jež se kolem nich rozpoutala, avšak vidouce, že je zle, dbali jen o to, aby shromáždili kolem sebe houfec vojáků, což se jim také po chvíli podařilo. Nyní podnikli sami útok na nás, osvobozující posud s nasazením vlastního života kamarády. Někteří, kdo již měli urvané strážím ručnice, hlavní to rváči, postavili se jim však zmužile na odpor, hnáni více pudem po rváče a vztekem, než rozumným nějakým cílem, a způsobili hroznou srážku, která zdržela přímý útok na nás.

Co se mne týče, já vyraziv ze stodoly, veden jsem byl myšlenkou, která se mne neodolatelně zmocnila, abych se dostal k tomu lotru Wildovi. Mělo to snad již

tak býti, neboť snažil jsem se o to, aniž bych byl vlastně věděl jasně proč. Kde však asi byl? S ostatními zajisté nikde, neboť tam by jej utloukli! Pokud se pamatuji, vedli jej tady na levo, když nás hnali ke stodolám. A mimovolně dal jsem se tímž směrem, nejsa nikým zdržován. Za mnou běželo ještě několik mých druhů, kteří mne snad považovali za obeznámenějšího zde a chtěli se dostat na svobodu.

Zahnuli jsme za roh, když tu proti nám zableskne se bodák a zazní volání „Halt!“ Trhl jsem sebou překvapeně, ale hned opět se pamatuji a vída, že proti nám stojí pouze dva muži, vrhnu se zmužile na bližšího a chytím jej překvapeně za pušku, snaže se mu ji vyrvatí. Ostatní zápasí již s druhým. I mně přiskočil někdo ku pomoci a pádnou ranou pěsti sráží mého odpůrce k zemi. Držím pušku v ruce, rozhlížeje se po dalším nepříteli, když v tom vidím někoho před sebou utkatí.

V tom rozléhne se kolem mne volání „Wild! Wild!“ a v nejbližším již okamžiku houkne z druhé pušky, která taktéž byla právě vojákově vyrvána, po osobě, nacházející se od nás pouze asi třicet, čtyřicet kroků, rána. Prchající postava, jak vidím v šeru, skácí se s roztaženými rukama a s výkřikem k zemi. Moji soudruhové ženou se k ní, pustivše vojáky, kteří volně utkají, neboť mne ani nenapadá po nich snad stělití.

Vše, co zde vypisuji, nevzalo ve skutečnosti ani tolik času, co je potřeba ku přečtení tohoto. Vše šlo ráz na ráz, že se člověk nemohl nijak rozmýšletí, jednaje pod vlivem okamžitého jen šojmu.

Obrátil jsem se, hnán také zvědavostí a polnutím k padlému na zemi muži, jež takto slepá náhoda opět jednou do cesty mi přivedla. Zdaž naposledy? A jaký osud bude míti toto mé s ním setkání? napadlo mi tak mžikem.

Ano, byl to on, jak jsem poznal, vída jej váleči se v krvi na zemi ve smrtelném, jak se zdálo, chrapotu. Druhové moji, mezi nimi i ten, kdo jej stěpil a držel teplou posud pušku v ruce, stáli kolem něho, ale jakoby při pohledu tom opustil je veškeren hněv, jež byli posud proti

němu pocíťovali. Nikdo se ho více ani nedotekl, ač před tím podobalo se jich volání skutečně řevu dravců, lačných po kořisti.

Pohlížel jsem na muže toho, jenž mi tolik zlélo učinil a nyní svíjel se na zemi skutečně jako postřelená zvěř, s podivným pocitem. Nevím, co se ve mně dělo, ale náhle jsem pustil pušku, kterou jsem dosud svíral, z ruky a jat jsa návalem přirozené útrpnosti, sklesl jsem na kolena ke krvácejícímu zločinci. Viděl jsem, že chce volati, vzbopiti se, a že nemůže! Chopil jsem tedy jeho hlavu a pozvěděl ji, načež jsem zvedl zlebka celou hořejší část těla a opřel ji kolenem, nedbaje, že krev z rány jeho v zádech, právě naproti prsoum, třísni mi oděv.

Nevšímal jsem si více, co se kolem mně děje, a celá pozornost moje obrácena byla k raněnému, k čemuž vedl mne zvláštní pud, jež si podnes nemohu vysvětliti. Slyšel jsem jen na blízku stělbou, křik, hluk a viděl jsem, po několika okamžicích, že jsem zde s Wildem byl osamotněl. Ostatní se rozprchli buď do řez, nebo na útěk, na který jsem však já neměl ani pomyslení. Kam také? Ve krajíně jsem se nevyznal, a kam bych v tomto stejnokroji utekl? Chytnou mne ráno a vydal bych se tím jen u větší nebezpečnosti!

Wildovi, jakmile jsem mu pozvěděl hlavu, se ulehčilo. Strhaným, zděšeným zrakem svým přestal kouletí a najednou vytřeštil na mne oči.

„Wilde!“ zvolal jsem s jakousi přisností soudce, česky. „Jsem to já, Pavel!“

„Můj bože! vzkřikl zlekaně a zachvěl se, až jsem to cítil.

„Neboj se, neublížím ti, ale — musíš mi něco říci!“

„Vím co chceš!“ zaúpěl Wild. „Netrap mne! Jsem bídný chlap, vím to dávno! Mám tě na svědomí a budu se musit zodpovídati za tě před soudcem, u něhož se za chvíli octnu!“

Wild mluvil trhaně a celý jeho stav jevil, že zná smutnou pravdu o svém stavu. Kule zasáhla jej dobře a měl správné tušení, že zde asi dlouho již nebude!

„Proč jsi to učinil? Jak si to mohl

udělali?" odvětil jsem však proto přece trpce, nemoha se hořkosti vůči němu zbavit.

„Musil jsem! Proč jsi se ke mně hlásil? Proč jsi za mnou chodil? Byl jsem k tomu najat! Pozorovali tě už se mnou, musil jsem jim tě dodat!" mluvil Wild, čím dále, s tím větším namáháním. „Nemohl jsem si pomoci a byl jsem za to — placen! Toho jsem si ovšem nemohl pomyslit, že naposled chytanou také mne, aby mne — zavraždili ti, které jsem na vojnu sám přivedl! Prokleté řemeslo, prokletí verbíři, prokletý kurfiřt!"

Nemohu popřít, že jsem při těchto slovech pociťoval částečné uspokojení nad tím, co Wilda stihlo. Vždyť to byl jen trest za to, co zlého vykonal nejen na mne, ale na mnohém z mých nešťastných, a jím zrazených soudruhů!

„Oh," chopil se Wild levou rukou za hlavu, v divoké bolesti, smíšené s málo-mocným vztekem, „celý můj život je prokletý! Věz, že jsi měl za soudruha v dílně lupiče, zloděje, ničemníka, ba i — vraha! Ano, vraha, jenž z nízkého chvilce zavraždil děvče — ano, děvče, o kterém myslil, že je miluje! Hleděl utopit myšlenku na to na vojně, v potocích krve, bojuje proti vlastní zemi své v řadách cizince. A podařilo se mu, otrnul tak v divokém tom životy, že i výčitky svědomí v sobě potlačil, úplně nic necítil, žerty tropil a jiné ženštiny bezcítěně podváděl!"

Zachvěl jsem se několikrát při tom vášnivém přiznání člověka, jenž měl za několik okamžiků umřít, a nyní takováto hrozná tajemství mi světoval!

„Chvěješ se? Máš proč!" zvolal, zpozorovav to. „Jsem lotr, vím to, zaslouhuji opovržení od každého a jmenovitě od tebe! Avšak — vím něco pro tebe — zajímavého — snad bude dobře, povím-li ti to, neboť v poměrech tvých kamž jsem tě já sám přivedl, může ti to jen prospět! Zbav se myšlenek na návrat, poněvadž je po všem! Věř, že v širém světě je nejveseleji člověku jako ty! Mistrová je — mrtva! Utopila se, skočila do rybníka, pod led, — samovražednice! Zůstala s hanbou svou sama,

tebe nelapila, já byl pryč, lidé dobře hádali a toho ona nesnesla!"

„Jak to víš?" tázal jsem se udiveně.

„Dostal jsem psaní!" vysvětloval přirozeně Wild, jenž těžce již oddechoval a namáhavě vypravoval. „Není jí škoda! Zaslouhovala to jako já a skončila věc krátce — i s oním dítětem, ještě nenarozeným! Ale to druhé je smutnější — slyš, nelekej se — tvoje děvče —"

„Je provádáno!" doložil jsem sám určitě, vida že váhá s odpovědí.

„Jakže? Ty to víš?"

„Domýšlím se to!"

„Nu, ano, tak je tomu! Vzala si onoho myslivce, jak ti to tvoji psali!"

„Kdo? Jakže?" zvolal jsem nemoha chápat, co Wild mluvil.

„Tvoji ti psali!" opětoval. „Ty jsi se mi světil na hospodě, že čekáš psaní z domů, od rodičů. Nuže, já je vyzvěděl, zatím co jsi ty byl už v těchto hadrech, a přečetl. Chtěl jsem ti je odevzdati příležitostně neb poslati, ale vzali mi je, když mne včera, v poslední den, místo platu také lapili a poslali přes moře! Udělali mi to, co já jiným! Prokletá rota, prokletá země, prokletý její pán, její vláda, její úřady..."

Zůstal jsem zprávami těmi pochopitelně jako ohromen. Tak se tedy měly věci, o nichž neměl jsem ani tušení!

Kolem panoval dosud lomoz, vřava a běhání, které se ale pomalu mírnilo. Tu a tam zahlédl jsem nějakou postavu, běžící rychle kolem. Nevěnoval jsem ruchu tomu, jsa úplně zaujat vypravováním raněného Wilda, žádné pozornosti, a nyní byl jsem zaměstnán příliš sám sebou, dojmy, vzbuzenými Wildovým sdělením. Věděl jsem rázem všecko, i o pravdivosti slov umřajícího nedalo se nijak pochybovati! Zůstal jsem tak dlouhou chvíli bez pohnutí zamyšlen, zatím co sebou Wild cukal a chraptil ve smrtelném zápasu.

V tom viděl jsem, že kolem nás stojí několik vojáků s ručnicemi, na nichž leskly se bodáky.

„Stůj! Vzdejte se!" zvolal jeden, namířiv mi hlaveň pušky k samým prsoum. Nenapadlo mi ovšem, abych se bránil, ale hlava umřajícího Wilda ležela posud

na mém koleně. Tento se však při volání tom vzpamatoval a jakoby sebral prchající mu již sílu, zvolal co nejsilněji mohl:

„Ten nic neudělal! Ten neutíkal! Pomohl mi, mějte naň ohled!“

A po těchto slovech, jimiž chtěl, jak se zdálo, poněkud aspoň napravit to, co mi dosud zlého byl udělal, jimiž chtěl mne vytrhnouti před trestem, škulil sebou ještě silně, načež natáhl se křečovitě a v tom vypustil se hrozným zachrapěním duši, která měla na sobě tolik viny. — — —

Co mám vypravovati dále? Byl jsem odveden k ostatním pochytaným druhům, ale poddůstojník, který mne našel u zmírajícího Wilda, dobfie si pamatoval jeho poslední slova, která mne zachránila od strašlivého trestu běhání ulicí, což odbylo se hned na zítří, když byli strážcové naši dostali posilu z Kasselu, pro niž byl hned večer odeslán rychlý jezdec. Něco se nás rozuteklo a několik bylo zastřeleno, ale byl to jen asi desátý díl celého transportu. Výnos soudu byl krátký: Každý pátý muž, mimo nás několika, kteří jsme byli následkem příznivých pro sebe okolností vyjmuti, musil chodit ulicí. Na děsné výkřiky ubohých obětí tyranského násilí, trestaných za to, že se vynasnažili o získání největšího pokladu lidského, svobody, o kterou byli oloupeni, nezapomenu do smrti! Musili jsme býti všichni jeho svědky, aby nám přešla chuť na opakování vzpoury. Na to vsadili nás, kteří jsme nemusili následky barbarského trestu odstonávat v nemocnici, kde mu někteří i docela podlehli, do lodí a plavili nás po řece. Cesta byla hrozná, neboť v otevřených lodicích byli jsme namačkání, že jsme se ani hnouti nemohli a po tři dny, co jsme plouli po Veselce, přešlo jen se lilo. Tak jsme musili i spát.

Jedné noci, kdy nám dovolili vystoupiti z lodic opět na pevnou zemi, abychom protáhli si zase trochu své údy, stálým seděním již zdřevěnělé — bylo to prý někde už za Nienburgem, blíže stoku Vesery s Allerou, také velkou vedou — vypukla nová vzpoura. Tentokrát však byli strážcové lépe opatřeni a v tu chvíli bylo po všem, dříve než k něčemu

vážnějšímu došlo. Šeptalo se mezi námi, že jsme byli zrazeni někým z našeho středu, ale určitě jsme nic nevěděli. Hlavní podněcovatelé byli opět surově ztrestáni, ztlučeni a mučeni po té hladem, tak že brzo podobali se spíše kostrám než lidem. Uvádím tuto událost jen na doklad, jak veliké bylo utrpení naše, že jako slepí vzpírali jsme se té ozbrojené moci, nehledíce již na to, kdo z nás může padnouti, jen když zde byla možnost vyvážnutí z těchto strašných poměrů.

Takovým způsobem dostali jsme se po desítidenní cestě do Brém, přístavního, bohatého to města, jehož jsme však ani nespátřili, neboť přirazili s našimi lodicemi jen do přístavu a vsadili nás zde hned přímo do anglických, na nás již čekajících korábů, kde jsme byli rovněž tak natlačeni. O utrpeních této cesty nedá se ani vypravovati. Špatná strava, na polo shnilá a ještě jí bylo málo! I voda byla shnilá, chléb plesnivý! Tak vozili Angličané nás bojovnsky, aby tito poválili zápas amerických osadníků za svobodu, o kteréž nejvíce snili sami! Otroci měli se stát katany svobody! Pak věru nebylo divu, že hessenští zajatci skoro vesměs přecházeli do amerických řad a obrátili s chutí zbraně své proti Angličanům.

Tisíckrát jsem si vzpoměl po tu dobu dlouhé pětinedělní plavby, proč jsem nepoužil příležitosti a zanechav Wilda jeho neodvratnému osudu, nepokusil jsem se přece jen o útěk. Snad bych byl šťastně vyvázl! Ale co by mi to bylo prospělo? Wild mrtev, Anička provdána! Nic, pranic! A ku podivu: To pomyšlení zachránilo mne před zoufalstvím, v němž bych se byl zajisté octl, jako mnohý z mých soudruhův. Byl bych snad skočil často do té mořské hlubiny, kdybych byl opanován vědomím, že jsem v dáli, za sebou zanechal něco v poměrech těchto nedostižného, ale takto zmocnila se mně šilená přímo naděje, že snad budoucnoť v nové zemi nahradí mi to, co jsem ztratil ve staré, a sice všecko, svobodu, blahobyt a snad i lásku a spokojenost! — —

Měl bych nyní vypravovati správně dle zápisků, jak jsem je ve Filadelfii byl tehdáž přečetl, beze vší přestávky dále poutavé příhody pisatelovy za širým mořem. Než to, jak se ubohému krajanu Pavlu Bendovi vedlo v Americe, kamž byl násilím zavlčen, a co mu bylo prodělati, než skutečně aspoň s částí dosáhl náhradu za to, co ve staré vlasti byl zanechal a ztratil, nenáleží již do rámce tohoto vypravování, kteréž by tím na bylo velice na rozsahu. S dalšími příhodami nedobrovolného tohoto německého dobrovolníka z Čech, bojujícího proti bojovníkům za svobodu, po které sám nejvíce toužil, setkají se čtenáři „Amerikána“, budou-li do té doby živi a zdraví, jak doufá pisatel

těchto řádků o nich i o sobě, v kalendáři tomto příštího teprve roku, do kteréž doby žádání jsou za laskavou trpělivost! Že však druhá polovice vypravování bude ještě mnohem zajímavější než tato, možno prozraditi jim již nyní!

Bud' každý duchem svoboden!

Z „Vigilií“ Jaroslava Vrchlického.

Přijíždíme stále v žalu, smutku,
na jitro stále čekáme,
schystání na poslední půtku
a v minulosti tůkáme.

Ta výtky, vzdechy nám dát může,
proč otec lepší byl než syn,
jen porosené z hrobu růže,
jen svadlé listí zřícení.

Nám jiného jest zapotřebí
než duma ona malátná;
viz sudlici a cypy s hřeby —
ó velká zbraň a památná!

Však rovněž pouze k vzdechu nutí
a v nové žití nezbudí.
My stopujme jen lidu hnutí,
své ucho lidu na hrudi.

Co praví tam to srdce zmlené,
čím bouří jeho matný tluk?
co poslední krev k němu žene,
Je hanba to, v níž jest živ vnuk?

Ne, to je život přítomnosti,
ne, to je hymna příštích dob,
jíž spuchřelé se zvednou kosti,
jíž bratrem bude pán i rob.

To velká je a svatá snaha,
na půdě otců volný stát
a ruku, která v jho tě vpřáhá,
u samé páže zutínat!

Ó slyšte srdcí hrdou zkuzku,
té podříďte svůj den i sen,
tou strhněte si žalby masku:
Bud' každý duchem svoboden!

ZDĚDĚNÝ MANŽEL.

Novella. Pro kalendář „Američán“ podává die anglického JAN SVOBODA.

I.

PŘEJI TI, abysi se dožila častého opakování výročí dnešního dne!“ pravila paní Trenchová své sestře Grace, projevujíc přání své s vřelostí, málo se srovnávající s obvyklým jejím klidným jednáním, že bylo patrné, že jest to nějaká zvláštní příležitost. Paní Trenchová byla provdána teprve asi po šest měsíců a od smrti jich děda bydlela Grace v domě své sestry, krásném starém to paláci v Benátkách.

„Ne tak, Editho“, odvětila Grace, odvracejíc se od Canalu Grande, velkého průlivu, kterýž byla pozorovala. „Prosím, nepřej mi nic podobného!“

„Snad si nemyslíš, má drahá, že chci, abys zemřela?“

„Ne, ovšem že ne, a já sama také nechci zemřít! Ten hlas tvůj však měl přízvuk rozhodně blahopřejný.“

„A proč by ne? Což nejsi plnoletou? A nezdědila si jmění i manžela v jediném dnu?“

Grace Davenportova spráskla ruce nad hlavu a sepjala je. „Právě o tom mluvím — o manželi! Kdož pak jak živ slyšel něco podobného! Zdědit manžela!“

„Má drahá Grace, proč se znovu zase rozčiluješ k vůli věci, kteráž je ti po čtyry měsíce známa a ve kteréž není žádné pomoci?“ namítala paní Tren-

chová, kteráž si vždy dávala záležet na tom, aby před ní ukryla, jak velice s ní cítí.

„Tobě jest snadno kázati, abych byla rozumnou, Editho. Když ti připadla polovina jmění dědečkova, byla jsi právě bezpečně provdána a nemohl tudíž ve tvém případě spojití s dědictvím tak nesmyslnou, ohavnou podmínku. Avšak — avšak — co, probůh, jen ho mohlo přimět k tomu, aby vůči mně takto jednal?“

„Nepochybně doufal, že ti opatří dobrého manžela!“

„Což pak jsem byla bez naděje, že bych si sama nějakého mohla vyhledati?“

Rozhorlení Grace bylo zcela přirozené, neboť byla vskutku dívkou velmi krásnou.

„Nepohlížíš na věc s pravého stanoviska. Dědeček tě vřele miloval, ale zdá se, že stejně miloval Richarda Burtona; jeho přání, aby ty dvě osoby, jež miloval nejvíce, sobě náležely, jest zcela pochopitelné.“

„V takových věcech na dívky nemohou mít žádného vlivu přání jiných osob, byť si byla sebe lépe míněna. Možná, že mám vlastnosti potřebné, abych byla někomu snesitelnou ženou a zajisté Richard Burton zrovna tak může se státi výborným manželem; z toho však ještě nenásleduje, že se musíme hoditi k sobě. Dejme tomu, že by se někde setkal s ně-

jakou jinou ženou, kteréž by dával přednost?"

A Grace při pouhém na to pomýšlení zbledla.

„Myslím, že pokládáš dědouškova oblibence za špatného muže. Není pochybnosti o tom, že muž třiceti a pětiletý měl dosti času vybrati si dívku, kterouž pojata by chtěl za ženu; kdyby tomu však bylo tak, byl by se o tom dědouškovi zmínil.“

„Ale po smrti dědouškově, Editho? Několik měsíců postačí —“

„Opakuji, že by v tom případě nebyl i dobrým mužem.“

„Oh, ne ne, Editho! Ty věc tu neprohližíš tak jasně jako já. On třeba miluje některou jinou a přece bude musit se oženit se mnou. Není pak více osobou svobodnou, volnou. Pokusí-li se o to, aby jednal správně na jednu stranu, dopustí se bezpráví na straně druhé. Vyhoví-li sobě, připraví mne o dědičství.“

Jak často pronášela paní Trenchová v soukromí tytéž důvody! Měla památku svého děda ve příliš velké úctě, než aby mu byla mohla činiti výčitky; byla však přece velice znepokojena a toužila po tom, aby osobně poněkud poznala tohoto pana Burtona. Na neštěstí právě v době, kdy ona a její manžel po jejich svatební cestě do Anglie navrátiti se

chtěli, byl on postižen zlou nastuzenou i bylo mu zakázáno opustiti před uplynutím několika měsíců teplejší podnebí.

„Ty víš, Grace, —“ počala zvolna.

„Není to nic platno, Editho! Není žádné pomoci a i kdybychom se při pouhém spatření nenáviděli —“

„Toť nesmysl, Grace! Zajisté, že mu ani dosti málo nenapadne, aby tě nenáviděl.“

„To závisí od jeho vkusu a od mého! Možná že nosí paruku a brejle.“

Karel Max hrabě Zedwitz,
předseda výkonného výboru zemské jub. výstavy
v Praze.

Paní Trenchová s radostí uvítala tu změnu v jejím hlase a smála se, pravíc:

„Víme o něm něco lepšího. Což pak Karel neshledal, že je činným a i průmyslným mužem? A Methuzalem také není, ačkoliv je starší tebe.“

„Vím! To však není vše. Jen si považ. Editho, jak mnoho druhých jest mužů, jež by dívka nechtěla pojata za manžela. Může býti zravý a hrubý, ho vzezření může býti

domýšlivý, malý a hladký, může býti tak tělnatý jako Daniel Lambert, ane míti nos jako londýnský Punch. A pak může býti žárlivý anebo tyranický, nízký a sprostý pletichář, jenž se líše k dědouškovi.“

Paní Trenchová snažila se ji umlčet, ale nadarmo, neboť dívka mluvila s rozcílením. A mohla-liž ona sama fci, ne

bylo-li něco pravdy ve přehnaných slovech dívčiny? Zatím co přemýšlela o nejlepší možné odpovědi, spozorovala s ulehčením a potěšením, že Grace se právě všemožně namáhá, aby smuteční svůj šat uvedla do pořádku.

„To jsou pěkné šaty, Grace. Zda-liž pak jsem je již někdy na tobě viděla?“

Grace se uzarděla a usmála se.

„Rozumí se samo sebou, že jsem si nechala záležeti na tom, abych vyhlížela co nejlépe. Nenávidím pouhé naň pomyslení a až dnes přijde a se představí, jistě že k němu nebudu ani zdvořilou. Necht' si však pán ten učiní nejlepší možné mínění o nastávající své ženě. Můj ty božínku, Editho, co jen bude činiti a co mám činiti já?“

„Vyčkati jeho příchodu. Nepamatuji se, že bych vůbec kdy byla viděla tebe v rozpacích.“

Ačkoliv však čekaly s veškerou klidností, jak jen byly s to, celý den až skoro do večera, Richard Burton se neobjeoval. Poněvadž žil v Americe, bylo ovšem možno, že při nejlepších úmyslech nemohl přijeti a seznámiti se s nastávající svou manželkou právě v den jednadvacátých narozenin. Že se mají setkati v tento den, bylo ustanoveno v poslední vůli starého pana Davenporta; a obě sestry jej tak určitě očekávaly, že čekaly a čekaly, až jeho nepřítomnost učinila je nervosními a starostlivými.

Konečně nadešla změna příchodem pošty. Bylo tu několik psaní pro paní Trenchovou, ale pouze jedno s cizím rukopisem pro Grace, kteráž stále ještě očekávajíc, že spatří zděděného svého manžela osobně, otevřela list beze všeho podezření.

„Jak pěkné to písmo!“ Pak náhle vykřikla. „Od Richarda Burtona!“

Edith vyskočila, ale Grace jí kynula, aby zůstala pozadu, zatím co sama, majíc líc rozpálené, jen hltala obsah listu. Sestra pozorovala její obličej a viděla podivnou v něm změnu. List pak zněl následovně:

„Vážená slečno Davenportova!

Den 15. t. m. byl ustanoven ku schůzce mezi námi, Vámi a mnou. Odvážil jsem se však raději předstoupiti listem,

nepochybuje ani dosti málo o tom, že Vám to bude mnohem příjemnější.

Vždycky jsem si přál, abych Vám dříve, než se osobně setkáme, vyličil dopodrobna, jak smýšlím a cítím o ustanoveních poslední vůle Vašeho děda. Jakkoliv jsem velice miloval pana Davenporta a jeho památku ctím, závět' ona jest dle mého náhledu nanejvýše nespravedlivou vůči Vám. Nejsem s Vámi nikterakž spřízněn a předce Vy, jest-li nesvolíte sdíleti se mnou vše, co právem Vám náleží, pozbudete svého dědictví. Kdyby Vám bylo bývalo nařizeno postoupiti mi polovinu z padesáti tisíc liber šterlingů, bylo by to bývalo dosti krušné; že však máte pozbytí všeho, pakli-že se za mne neprovdáte, to jest situace, o níž přiměřeně se vysloviti nenalézám dosti slov. Přirozeně cítím se býti poctěn touhou Vašeho děda, aby Vaše štěstí bylo svěřeno mé péči; Vám však taková vyhlídka musí být nežádoucí. Srdce mé jest ještě úplně volné a sám jsem se ocitl na tom ústavci života, kdy myšlénka na ženu a domov drahou se stává. Vy však jste dosud velmi mladá a možná, že srdce Vaše jest již zadáno. Prosim Vás tudyž, abyste mi bez veškeré zdržlivosti jakoby starému a drahému příteli, vyjevila svá přání a své pocity v té záležitosti. Kdybych věděl, že Jste chudou, byl bych psal jinak, na štěstí však prostředky Vaše, ačkoliv jsou obmezené, přece jsou takové, že nejste nucena uzavřiti prospěcháfský sňatek, a Vy alespoň budete míti to vědomí, že chudí a trpící budou těžiti z toho, co by Vám přineslo jen pochybné štěstí. Nemusím se šířiti o tom záslužném ústavu, sirotčinci v L., jemuž jmění to připadne, pak-li že my nedostojíme ustanovení poslední vůle. Ještě slovíčko a budu hotov. Milujete-li již koho, nemám pochybnosti o tom, že mi to vyjvíte. Pak-li že však máte jen zakořeněnou nelibost ku připravovanému manželci, řekněte to zcela upřímně. Můžete-li se ale k tomu odhodlati, poskytněte mi alespoň příležitost, abych mohl překonati tuto Vaši přirozenou nelibost. Nepodaří-li se mi to, já jediný budu následkem toho trpěti. S veškerou úctou Váš Richard Burton.“

Když paní Trenchová dočtla psaní, vzhledla do výše a seznala, že ji Grace pozoruje. Dívka přiskočila a vrhnuvši se na kolena podle sestry své, zakryla si rukama obličej; ale paní Trenchová nevěděla, zda-li dívka pláče aneb se raduje.

„Vidíš nyní, má drahá, že jsi se nadarmo strašila!“ pravila, sama jsouc pohnuta neočekávaným zněním psaní. Grace pozvzdla hlavu a vyrazila ze sebe podivný přervaný smích, jenž měl velkou přibuznost s pláčem. Představovala si stále tak hrozné zjevy a nyní se zdálo, že se naskytuje každá možná příležitost ku spasení.

„Ó Editho!“ pravila, stále ještě se nacházejíc mezi pláčem a smíchem. „On přece jen musí mít paruku a brejle. Jest to tak laskavé, milé psaní — musí mít přece jen srdce!“

„Ico tě tonapadá,“ pravila paní Trenchová, „co by pak na něm nic jiného nebylo?“

„Představuji si jej jako nějakého Pecksniffa,“ pokračovala dívka až rozmařile,

„s dlouhým obličejem a hruškovitou blavou — představuji si ho ve fraku a s velkou bílou kravatou. Editho, což se pranic neobdivuješ podobizně svého nastávajícího švakra?“

„Přiznávám se, že jsem neviděla takovou podobiznu v jeho psaní. Což kdybys je ještě jednou přečetla?“

Tento pokyn přispěl ku vystřízlivění Grace; usednuvši u psacího stolku, pravila:

„Povšimnula jsi si, že nemluví o sobě, pokud se týče peněz? Myslíš, že jest bohatým mužem, aneb pouze mužem nezištným?“

„Možná, že jest obojím. Ani bohatí lidé obyčejně nepohrdávají druhým bohatstvím. Víím, že já jsem jím nepohrdla.“

Grace více nepromluvila, nýbrž smotivši péro do inkoustu, napsala následující odpověď:

„Milý pane Burtone!

Děkuji Vám co nejvíce za Váš list plný soucitu a ohledu vůči mně. Mám jako Vy svobodu volby a můj předsudek

oproti „připravenému“ mně manželci jest jen předsudek. Dědeček musil se mnou dobře smýšlet a tak se mi zdá, že bychom alespoň zkusiti měli, zda-li nemůžeme učiniti, jak si byl přál. Kdyby konec konců byl takový, že by odkaz připadnul účelům dobročinným, mám zajisté dosti i prostředků, jak jste předzvídal, abych byla nezávislou; a poně-

František Šebor,
místopředseda výkonného výboru zemské jub.
výstavy v Praze.

vadž v tom ohledu o sobě žádnou zmínku nečiníte, musím předpokládati, že i Vaše poměry a vyhlídky do budoucnosti jsou uspokojivé. Doufám, že se v tom neklam.

Vaše oddaná Grace Davenportova.“

II.

O několik dnů později ztrávila Grace Davenportova odpoledne a část večera s přáteli na písčitém ostrově Lidu, kdež

jsou mořské lázně. Poněvadž to byla dávno umluvená schůzka, byla nucena dostátí slovu; opustila však záhy své přátely, neboť sestra její požádala jeden z oněch dychánek, pro něž palác Trenchův požíval chvalnou pověst.

Grace uposlechla příkazu sestřina, aby se dlouho nezdržela a vrátila se v gondole svých přátel k domovu, právě když slunko zapadlo. Obloha skýtala obraz, jakéhož pouze v Benátkách lze spatřiti. Zapadnuvší slunce zanechalo po sobě krásný příděch barvy rudozlaté. Za několik okamžiků záře ta se ztratila a aniž by byl nastal soumrak, objevily se v čase neuvěřitelně krátkém první paprsky světla luny a oko zvyklé pohlížeti do výše, bylo by mohlo postřehnouti třpyt alespoň jedné hvězdičky na obloze.

Něžné barvy zdály se býti zrovna souladné k malé té tiché osůbce, kteráž se tak zlehka opírala o pestré čalouny gondoly. Byla to velmi sličná dívka, mdlé temné pleti a velkých hnědých očí, přehojného, vlajcího vlasu, jenž byl o něco světlejší než její oči. Její rysy byly pravidelné a výraz její oduševnělý i mírný. V ten večer vyhlížela velmi pěkně ve svém měkkém, černém šatu. Ku hlavě měla bílou rúží připjatý černý krajkový závoj, jež se naučila nositi, jak jen Italka neb Španělka umí si upravití tuto jí slušící ozdobu.

Byla pohroužena ve hluboké přemýšlení, neboť psaní, jež byla obdržela a její na ně odpověď, změnily celý běh jejího života. Na venek bylo vše jako druhdy, ale jak jinak cítila ve vnitru svém! Dobrovolně žádala onoho muže, na něž pouhá vzpomínka jí dříve ošklihostí naplňovala, aby přišel a o přemoužení její předsudků se pokusil.

V tu chvíli gondola objížděla ostrov San Lazzaro a Grace pohlížela zamyšleně na četné nízké stavby arménského konventu, jež se počaly zjevně vynořovati z bledého světla měsíce. Proto nepozorovala, že jiná gondola se jí blíží, až uslyšela šplouchání vody, jež jí prozrazovalo, že člun pojednou stanul, byv řízen, jak jen benátský gondolier člun řídití umí. Druhé šplouchání vody bylo

slyšeti a loďka s Grace rovněž stanula. Dívka k nemalému svému překvapení seznala, že v gondole, s níž se setkala, se nalezá její švakr, jenž měl doma přijímatí své hosty a s ním byl nějaký cizí pán.

„Jak jsme se pěkně setkali, Grace,“ zvolal Karel Trench, sotva dechu popadaje. „Myslel jsem si, že tě zrovna zde přistihnu. Musím bez odkladu domů; Burton může se zde zdržeti jen několik hodin, ukaž mu tedy z Benátek tolik, mnoho-li budeš moci — moje roztomilé děvče! Nemůžeš si přáti lepší průvodkyně, Burtone. Ona není plná nadšení, ale zná zde každý kámen, jako kdokoliv jiný.“

Pan Burton právě povstal a pohlížel na Grace, která byvši polekána tímto nenadálým setkáním, jako by se před ní pojednou byl vynořil nějaký přízrak, nemohla mluvití, ani sebou hnouti. . . . Gondolieri drželi čluny při sobě a pan Trench stával se netrpělivým. Nemyslel na své hosty, neboť jeho manželka se mohla bez něho obejítí, cítil však bezděčně, že tento okamžik byl obratem v podivné té záležitosti.

„Bude-li slečna Davenportova tak laskava!“ pravil Richard Burton.

Slova pronesená sama o sobě byla zcela obyčejná, ale hlas a přízvuk zdály se míti na ni takového vlivu, že jakoby jí náhle byly nazpět v život povolaly. Grace neřekla ničeho, ale patrně celé její vzezření muselo býti přísvědčující, neboť v nejbližším okamžiku již vstoupil Burton do její gondoly, pan Trench jim přál „Buono divertimento“ a jeho gondola se obrátila a zahýbala okolo ostrova.

Grace Davenportova pojednou usedla na své sedadlo a Richard Burton zaujal jedno z prostranních sedadel a v tom krátkém okamžiku oba dva si na vzájem o sobě utvořili své mínění. „Jaké to krásné děvče — má hnědé oči, zrovna jaké mám rád! Věrné a spolehlivé! Kdybych mohl získati takovou ženušku, poslal bych celé dědictví jako oběť dobročinnému účeli,“ pomyslel si Burton a ona zase:

„Jak krásného to vzezření muž! A jaké má bystré, příjemné oči!“

A vzájemné uspokojení, jež se zračilo v jejich obličejích, aniž by o tom něčeho věděli, vykouzliho oběma úsměv.

„Nebyli jsme si představeni obvyklým ve společnosti způsobem," pravil on. „Poněvadž vás ale pan Trench nazval Grace" — a Burton vyslovil jméno to, jako by se mu velmi líbilo — „mám za to, že jste mou laskavou dopisovatelkou."

„A vy mým laskavým dopisovatelem," dodala ona a ruce obou setkaly se v srdečném potřesení. Všechny její hrozné obavy zmizely jakoby kouzelným proutkem rozptýleny.

„Vy si chcete odnésti z Benátek nějaké dojmy?" pravila. „Nemohl jste si věru zvoliti k tomu lepší chvíle, než nynější při svitu luny."

„Jsem přesvědčen, že mám největší štěstí", odvětil on a rychlý úsměv ozářil jeho obličej jako zákmít blesku náhle ozářil krajinu a objasňuje mnohé z toho, co bylo dříve ukryto.

„On jest něco více, než pěkného vzezření," pomyslíla si Grace, zatím co pocítovala podivnou nějakou tíseň; „takový muž by věru mohl buditi žárlivost své manželky."

„Já věru myslím," dodal, že ve většině věcí bývám šťastným i navykl jsem si očekávat, že dostanu vždy všeho, čeho se mi zachce."

„To myslím znamená, že vy sám jste svým dobrým štěstím. Lidé, kteří ví, čeho chtějí, obyčejně toho také nabudou," podotkla Grace, cítíc, jako by někdo jiný mluvil za ni.

„Mluvíte snad z vlastní zkušenosti?" tážal se, zkoumavě na ni pohlížeje.

Grace zavrtěla hlavou, ale nepronesla slova. Tato plavba při svitu měsíčním

jistě že jest pouhým snem a nebyl to Richard Burton z masa a krve, jenž se tážal, zda-li se ona ve svém životě dodělává toho, čeho si přeje.

„To ubohé děvče", pomyslíl si, „muselo následkem té prožluklé závěti krutě zakoušeti!"

A nahlas pravil velmi něžně:

„Vy jste ještě příliš mladá, než abyste byla mohla míti velké zkušenosti. Doufám však", a tu mluvil s největší srdečností, „že budete jednoho dne s to říci, že život učinil zadosť vašemu očekávání."

Bohumil Bondy.

předseda finančního výboru zemské jule výstavy v Praze.

Na to následovala poněkud trapná pomlčka. Grace cítila, že se jí líce slabě zardívají i byla ráda tomu, že v tu chvíli k nim zavznivaly hlasy nějakých gondolierů zpívajících v průvodu kytary.

„Slyšte!" pravila.

„He, takové zvuky," pravil, když hudba dozněla, „takové zvuky vysvětlují nám, jak jest možno, aby člověk se dal ukolébati ve spánek."

Grace se vesele zasmála.

„Proč se smějete?"

„Poněvadž člověkem tím byste vy

nikdy nebyl, pane Burtone."

„Jak to můžete věděti, znajíc mne teprve málou chvíli?"

„Poznávám to již z holé zkušenosti, že jste za hudby byl s to rozbrati-možné její účinky, nemusíte se ani zmiňovati o výrazu vašeho obličejce a o vašem držení těla."

„Jak jsem vyhlížel?"

„Jako byste mohl stejně dobře slyšeti svými očima, jako svými ušima."

„A mé držení těla?"

„Nevím, ale tuším, že zamýšlíte nastoupiti nějakou cestu; vím, že já nikdy

nemohu klid zachovati, zabývá-li se mysl má nějakou cestou."

"Že ne?" pravil, nemálo jsa rozveselen tím, co pravila. „A přece, když Trench a já prvé k vám jsme se blížili, zdála jste se býti opravdovým zosobněním klidného si hovně. Či snad má povaha vaše dvě stránky?"

"Nikoliv," odvětila s úsměvem. Nesmíte jen zapomínati, že každá věc má svůj čas a osamělá projížďka v gondole, není příležitostí ku projevování velké ráznosti."

"Vaše odpověď," pravil se smíchem, „jest tak k nevyvrácení, jako váš popis mého držení těla jest pravdivý. Mám opravdu na mysl cestu a to hodně dalekou. Nalézám se na cestě do Indie."

Grace s nedůsledností v pravdě ženskou ihned usvědčila slova svá ze lži tím, že pojednou usedla zpřítma a nikterakž nevyhlížela, jakoby si klidně hověla.

"Do Indie!" zvolala a pak náhle se zarděla, spozorovavši nelibost, z její slovy vyznívající. „Prosím, promiňte mi mé překvapení. Není mi o vás mnoho známo, myslela jsem si ale, že, vím-li vůbec něco, žijete v Anglii."

"Já žiji tam, kam mne mé povolání vede. Jsem inženýrem. Nyní náhodou musím do Indie, v loni jsem byl v Kanadě, předloni v Australii." Každý miluje rozmanitost, a já snad více než kdo jiný. Nemám žádné pásky, kteréž by mne vázala, a nemám nikoho, kdo by mne pohřešoval, když odjedu, aneb kdo by byl znepokojen, zdrží-li se můj návrat."

"Myslím, že jste nespravedliv vůči svým přátelům," pravila a siza ženská, měla její duše, vyzírala jí ze hnědých její očí.

"Moji přátelé jsou muži pilně práci zabavení, jako jsem já. Pouze ženy aneb lidé staří, u nichž dny práce již minuly, mají času vzpomínati těch, kdož jsou nepřítomni."

"Miloval jste mého děda?" tázala se náhle, nepociťujíc však žádné lítosti nad tím, že jest tak osamělým.

"Ano. Od té doby co zemřel, život se mi nezdá býti takovým, jakým býval."

Přibližovali se piazzettě, jejíž světla již dávno z dálky viděli a nad vodou

opětně se šířily zvuky hudby — nikoliv lidské hlasy, nýbrž zvuky dobře řízené hudby na nástroje dechové.

"Jak kouzelné to jest místo," pravil. „Tančil jsem právě tento Straussův valčík ještě minulý týden a nyní se mi zdá, že jest sprostě činiti při zvucích hudby té cokoliv jiného, kromě plavby v gondole."

"Pozoruji, že si odnesete z Benátek nejlepší dojmy," pravila s úsměvem. „Jejich pestrost a jejich tajuplnost vám utkví v paměti. Jejich barvitost a život nemůžete viděti."

"To si musím nechat až na podruhé. Zatím, prosím, mi nezaplašte tu tajuplnost!"

"Z pola se obávám žádati vás, abyste vystoupil a si vykročil."

"Já nezmizím, toho huďte jista!"

"Slibíte-li mi, že nezmizíte, ráda bych si blíže prohlédla piazzu a ono sloupoví i kolonády."

Byli právě u Ponte della Paglia a na pokyn Grace, gondolier obrátil s člunem a zajel pod oblouk. V nejbližším okamžiku stanuli u druhého konce „Mostu vzdechů." Světlo měsíce ještě neproniklo do nízkého toho kanálu, tak že se zdálo, že gondola a osoby v ní se nalézající, jsou pohlceny temnotou a jako by na nich spočíval stín toho mostu, po němž vždy kráčely nohy smrti propadnuvších nešťastníků. Byla taková tma, že jen v neurčitých obrysech na vzájem mohli viděti své obličeje; pohlíželi-li však skrze oblouk Ponte della Paglia, viděli pak vodu za ním se rozkládající, jež se podobá hladině leskle mihotavého stříbra a osudný ten most černě se odrážel k obloze lunou osvětlené.

"Slečno Davenportova," pravil Richard Burton po několika okamžicích mlčení a tlumil bezděčně hlas svůj, „vy jste započala u nepravého konce. Co byste mi mohla krásnějšího ještě ukázati?"

Grace se usmívala a rovněž šepotala: „Obávala jsem se, že Straussův valčík snad jest příliš moderní."

Zatím co ještě mluvila, bylo slyšeti dvojí neb trojí zašplouchnutí, jako by něco do vody dopadlo.

„Slyšela jste to?“ pravil on. „Mohou tu býti ryby v těch malých špinavých kanálech?“

„To jsou krysy, jež nyní jsou na štěstí jedinými obyvateli „piazzy“. Kdož pak ví, zda-li, kdyby uměly mluvit, by nám nemohly pověděti, že jejich předci byly milovanými a vítanými společníky těch ubožáků, kteří tam v dobách minulých byly vězněni?“

On v odpověď na ni se usmál a pak vzhlédnul k temnému mostu. „Doufám,“ pravil, „že uvidím mnohé obdivuhodné divadlo a že ve mně budou vzbuzeny mnohé neobyčejné dojmy v příštích několika měsících, jistě však neuvidím nic podobného.“

Gondola zatím vyplula z podmostí a v okamžiku byli ve směsi jiných gondol. Bylo slyšet hlasy, ozývající se v každém civilisovaném jazyku. Temnota byla zaplašena a jiný benátský obraz zabral její místo. Přistáli u piazzetty a když Grace poslala gondoliéra nazpět, ona i Richard Burton bezděky se zastavili a pohlíželi jeden na druhého.

„Vy jste vyšší než jsem očekával!“

„Tak se mi zdáte i vy“, odvětila ona. Nebyl to žádný Daniel Lambert, nýbrž vysoký muž pěkné stavby tělesné. Skončivše tuto obaplnou přehlídku, pokročili k oběma sloupům.

„Nechte mi pověděti vše, co vím,“ pravil. „Za doby republiky konány zde popravy. Toto jest dóžův palác a tamto v zadu by mělo býti obrovské schodiště na jehož vrcholku dóžův bývali korunováni a kde Marinu Falierovi byla uťata hlava. Vidí-li člověk Benátky, zdá se mu jako by prožíval podrobnosti snu. Člověk věru skoro si přeje, aby nevěděl

tak dobře, jak Benátky vyhlíží. Však sen a skutečnost nikdy nemohou býti úplně totožny. Nikoliv — okolnosti, za nichž vše to vidím, více jsou podobny snu, než by sen sám mohl býti.“

„Až nastoupíte svou cestu, budete snad v pochybnostech o tom, zda-li se to vůbec všechno přihodilo!“

„Nikoliv,“ odvětil on rychle a rozhodně. „Jsou některé věci, na něž nikdy nelze zapomenouti a tato je jednou z nich.“

Vstoupili na piazzu sv. Marka. Vytáhl své hodinky a zůstal státi.

„Toto jsem si přál viděti,“ pravil, „od samého svého dětství. Ach, již jdou!“ a bronzový Vulkáni nad klenutým vchodem k Mercerii, obešli zvon a odbíjeli hodinu.

„Divím se tomu, že jste zde nebyl dříve.“

„I já se tomu divím. Jsem však rád, velmi rád tomu, že toto jest má první návštěva.“

Luna ozářila kathedrálu, její zlacené a freskové průčelí a četné kopule, tak že je bylo tak dobře viděti jako za světla denního. Oba mladí lidé vmísili se v dav zde shromážděný,

naslouchali hudbě a pochutnávali si pak u Floriana na zmrzlině. Zde seděli nějakou dobu, on rozmlouvaje o různých předmětech, ona pak se zájmem naslouchala. Řídnutí davu jim teprve ukázalo, že hudba již odešla a že jest pozdě.

„Za jak sobeckého mne musíte považovati, že jsem vás tak dlouho zdržel od dychánku paní sestry!“ zvolal Burton.

„Zajisté,“ odvětila ona tiše a se slabým úsměvem. „Vy však se ubíráte do Indie a více vás nespattím.“

Pohlídl na ni a když se zraky jejich setkaly, obličej jeho zazářil, jako se již dříve jednou stalo,

JUDr. Josef Pořt,

člen výkonného výboru zemské jub. výstavy v Praze.

Ona povstala a za několik minut nalezali se zase v gondole na zpáteční cestě. Oba byli velmi zamklí, dokud se nedostali na dohled k paláci, Trenchoými obývanému; tu Richard Burton náhle se ujal slova:

„Prvé než jsem odjížděl z Londýna, navštívil jsem právníky našeho děda.“

Ulekla se částečně nad náhlým zaplacením jejího snění, částečně nad jeho úsečným, obchodnickým zvukem hlasu i způsobem.

„Ano?“ vypravila s těžší ze sebe.

„Oznámili mi věc, na kterouž jsem alespoň zapomenul — to jest, že se v určitém čase musíme rozhodnouti, komu má dědictví připadnouti.“

„Ó ano, pravda,“ odvětila ona, cítíc následkem jeho jednání nepříjemné mrazení, přece však odpovídajíc hlasem praktickým. „Jak dlouhou lhůtu nám povolili?“

„Do mého návratu z Indie.“

„A kdy to bude?“

„Jakmile mně samotnému bude známo, budu vám psát i oznámím vám to.“

Ona sklonila na znamení souhlasu hlavu, neodvážujíc se mluvit, aby nespozoroval zklamání v jejím hlasu.

„Kdybych věděl — že bych mohl přijít sám a obdržeti snad od vás samotné další instrukce, — já —“

Nenalehal na ní slovy, aby mu odpovíděla, když však vyskočil z gondoly a jí pomáhal, podržel chvilku její ve své.

„Jest to ujednáno?“ tázal se něžně, snaže setkat se s jejím pohledem.

„Ano, jest to ujednáno.“

O půl hodiny později nalezal se již na cestě do Indie.

Není zapotřebí uváděti zde dopisy, jež byly vyměněny mezi Richardem Burtonem a Grace Davenportovou. Dopisování jejich protáhlo se na slušný počet měsíců a žádný z nich ani slovem se nezminil o odkazu. Grace přijímala každé psaní s větším potěšením než předcházející, vždy však očekávala budoucí psaní se vzrůstající starostlivostí. Nebyla by se k tomu nikomu přiznala, avšak od té doby, co spatřila obávaného

„zdeděného manžela,“ obrazotvornost její vzbuzovala v ní obavy, jež se podstatně lišily od těch, jimiž dříve bývala mučena. Zda-liž pak za jeho obchodnickým jednáním a smyslem se nemohl skrývat nějaký „ideál“ a ona — ?

Když jednoho večera takto uvažovala, přidružil se k ní pojednou na balkon švagr Trench. Dívka tam seděla, pohlížeje smutně na měsíc a na oblohu hvězdami posetou.

„Grace“, pravil Trench, „žádné již pohledy do hvězd! Musíš sestoupiti na chvilku na zemi, můžeš-li tak učiniti!“

Pohledla naň v největším zmatku, avšak on jen se smál, patrně jsa potěšen a vrátil se do pokoje. V nejbližším okamžiku stál na jeho místě Richard Burton, celý osmáhly a uzardělý. Grace slabě vykřikla a zpoila se zvěděla ze svého sedadla; on však si přitáhl židli k ní a uchopiv se její ruky, podržel ji ve své.

„Přišel jsem pro vaše rozhodnutí,“ pravil.

„Nemohu se rozhodnouti. Nesmíte mne o to žádati,“ odvětila, nalézajíc se v největších rozpacích.

On, patrně zblednuv, sklonil se k ní.

„Proč ne?“

„Zodpovědnost jest příliš velká.“

„Vy jste se ale přece snad rozhodla pro jedno nebo druhé?“

Ona sklonila hlavu.

„Povíte mi, jaké jest vaše rozhodnutí?“

O šest měsíců dříve by se nikdy nebyl nadál, že srdce jeho bude při otázce této tak prudce bušiti.

„Pouze s jednou podmínkou.“

Grace z hluboka si oddechla.

„Myslím — myslím —“ zajíkala se, zardívala a zrakům Burtona zdála se býti nejsladší dívkou na světě — „myslím, že by dědouškovy peníze neměly připadnouti dobročinnému účeli.“

A po slovech těch, nabyla dosti odvahy, aby mohla k němu vzhlednouti, vyčkávajíc jeho odpověď.

A Richard Burton jí bez váhání odpověděl. Sklonil se k ní a vzal si s její rtů první, nikoliv však poslední polibek.

U „PANENSKÉHO JEZÍRKA.”

Foviáka z venkova od Věnceslavy Lužické.

(PŘÍSAHO PRO KALENDÁŘ „AMERIKÁN.“)

I.

MLÝN Lekniny stojí v romantickém údolí lesním na potoku Jelením a pyšní se svou vysokou střešou červenou, na níž v paprscích slunečních velká zlatá hvězda povětrná se třpytí, jakby byla skutečně ze zlata.

Nepyšní se však hvězda povětrná tak ve své výši, jak hrdou byla mlynářka na svůj výnosný mlýn a na svého pěkně rostlého i svěťáckého syna.

Nebyla ani tak rozmarnou hvězda po větru se točící, jako byl nestálým a vrtkavým vlastník mlýna, jehož ovjela zlatá záře peněz, jakou se sluneční paprsky spřádaly kolem zlaté hvězdy na střeše mlýnské.

Bylť mladý mlynář také hvězdou po větru se točící, hvězdou a pýchou matčinou, hvězdou všech tatíků a starostlivých matek dospělých dcer v okolí.

Točil se okolo dívek, oslňoval, vábil, ale nezadával se. Jeho černé, žhavé oči zapalovaly ohně lásky, kamkolivěk výbojně zasáhly jejich plameny, jeho výmluvnost dobývala srdce; byl milován, se všech stran nabízeny mu krásné a bohaté dívky, ale on se nemohl odhodlati k ženitbě. K čemu také? Planoucí lásky bylo pro něho všady dosti, kolik si jí přál, hospodyně mlýnu třeba nebylo, i žil raději ve volnosti.

Matka k tomu přisvědčovala a podporovala jeho svobodu, zamhuňujíc oči k

jeho záletné hře; nebo nemohla přilnouti k myšlence, žeby jiná žena ve mlýně vládla, jiná žena měla první slovo v domě a první místo ve srdci synově.

Kdykolivěk tudyž zaváděla se řeč o synově ženitbě, mívala vždy mnoho vytáček. Promluvil-li syn o některém děvčeti všejeji, okem zářivým, nalézala na každé tolik vad, že na ní nezbylo puntíčku jasného a čistého. Žádná, žádná v okolí nebyla hodna, aby nesla slavné jméno Zlatníček, nad nímž sice nevznášela se koruna, ale krásný výstavný mlýn Leknín se zlatou hvězdou po větru se točící.

Chudé dívky nebyly ani připuštěny vůbec k nějaké přehlídce. Jejich chudoba už byla sama kamenem, o němž se ztroskotala každá myšlénka, která mohla vésti ku svatbě.

Syn velmi rád poslouchával matčiny takové výklady a srdečně se jim zasmál, nebo za ten čas, než matka ctností a vady takových dívek na svých váhách soudných odvážila, byly již srdce a touhy jeho přenesly se jinam.

Jednoho dne statná a zdravá mlynářka se roznemohla a ulehla.

„Přlíš se namáháte, paní Zlatníčková,” pravil přivolaný lékař. „Šetřte se. Jste už v letech, kdy třeba tělu i duchu odpočinku po práci. Vám by neškodila pomocnice do mlýna a panu synovi nějaká něžná ženuška.”

„S pravdou, s pravdou; ale na odponek jsem ještě příliš čilá. — Byla by o moje smrt, kdybych přestala pracovat. Narodila jsem se v ovzduší práce, vyrostla v práci a chci také do smrti pracovat!“ odsekla podrážděně.

Slovo „pomocnice“ ji rozbouřilo. Lékař nedbal však na její podráždění.

„Ve vašich letech už matky si odpovírají a kolébají vňoučky,“ pravil.

„Na kolébání jsem ještě tuze ohnivá,“ páchla a po té zaryla se v mlčení.

Mladý mlynář vída nechuť matčinu: ženitbě jeho, zalíbil si život svobodný: zvykl si polétovat jako motýl od jedné lívky ke druhé. Při tom měl tu výhodu, že nebylo mu teprve hledati jich v kruhích peněz, nebo k lásce i chudobná tačila, byla-li krásnou. Hledaje krásnou a milenek, nehledal arci budoucí mlynářky a nevázal se ani na to, že lásku klamal. Odletěl, když se mu zalíbila iná, byť i si byl tu a tam spálil křídélka i plamének, rozžehnutý z očí dívky živé i ohnivě.

Tato záliba stoupala. Je to jako při letech, které čím více krásných a dražších hraček mají, tím více jich rozbijí a čím dříve jich omrzí.

A tak se stalo, že z hodného hochy ve věčnosti každého pudu pozvolna vyrostl nebezpečný záletník, který posléze už ani nebyl vyběravým a při svém sestupování stoupal níž a níže.

Vědělo se to o něm, ale bohatství jeho utkalo takovou zář kolem jeho skutečně krásné a ušlechtilé hlavy, že přes to všese všecko byl ozdobou kraje a přednětím vřelých tužeb i dívčích snů.

Už je tomu tak a staré to zařízení se tak snadno nezmění, že se mužům rádo mnoho, ba všecko odpouští, zejména mají-li tak výnosný mlýn se zlatou vězdou.

Mládí prý je mládí, říkává se a mládí užovo prý jest zcela jiné mládí než svčino a ženino; ono má své výhrady, voje práva, zábavy, které jsou tím svobodnější, čím jest muž bohatší a vážnější.

Otcové se usmívali a tvrdili, že bude mlynář nejlepším manželem ve světě, až

se vybouří. A dcery těch otcův?! Ach těm se mlynář líbil, i pluly po proudu.

Mlynářka vládla ve mlýně, kochala syna, ale na snachu nemyslíla. Až jednoho dne se jí hluboko zaryla v mysl poznámka staré zdůvěrné sluzky Verunky.

„Jen aby mladý nám sem nepřivedl jednoho krásného dne z čista jasna nějakou vychytralou, chudou, drzou holčici! Chodí prý za Toninou,“ dodala tajuplně.

Toho se mlynářka lekla. Tonina byla známá záletnice z blízké vesničky, o jejíž drzosti a nestoudnosti šla celým krajem pověst nepěkná a odstrašující.

„Tonina!“ zvolala s úzkostí a chytla se za hlavu.

II.

Byla neděle. Skvostný červenec vyzdobil zemi nesčetnými květy, milý a teplý dech vál vzduchem, lesy šuměly tklivě a velebně, silná, opojná vůně kořená mísila se s pryskyřičnou, když mlynářka brala se z kostela hvozdem ke mlýnu.

V lese šla volněji. Byla nyní sama, davy známých se rozprchly na všechny strany, pouze ona se brala hvozdem domů.

Přijemný stín lesní jí oblažoval a mírnil žár její lící, které jen hofely.

„Přece jsem měla jeti v kočáře!“ řekla si sama pro sebe, když slunce tak palčivě o její hlavu se opíjalo. Dech se jí krátil už rychlou chůzí a nohám přibývalo na tíži, jakoby k nim bylo připjalo se závaží. „Už to nejde, jak to chodívalo. Je-li to stáří, či námahou?“

„Stáří“ není milé slovo pro ženu, ať už je více či méně starou. Nebylo ani milým mlynářce; ale ještě méně jí svědčilo druhé: „námaha“. Toto vyvolávalo upomínku na slova lékařova a na pomocnici, na kterou mlynářka stále myslila od té chvíle. Jenom kde ji naléztí, aby to nebyla snacha a aby to nebylo světu nápadno, že ona, statná mlynářka, si vzala pomocnici?!

Mlynářka syna až k slabosti milovala, ale ženy mu nepřála. Jaká to záhada mateřské lásky!

Mlýnářka opřela se o strom, setřela s čela pot, oddechla si, vdechla oblažující vůni lesní a po té si řekla:

„Stáším to není, ale únavou. Přece, jen bych měla mít pomocníci!“

A mlýnářka vážně začínala přemítati kde by našla takové pomocnice, která by měla veškery ctnosti, jakých si ona žádá. Těch nebylo málo! Ta, která by našla milosti před očima mlýnářčinýma, aby přímo s měsíce spadla věru!

Nesměla by jí odmítnouti, ale musila by uctivě mlýnářku jen vyslechnouti, pokorně a ke všemu jí přisvědčovati, a málo mluvit a jenom tenkrát spustiti stavidla své výmluvnosti, když by mlýnářku vychvalovala, velebila, a to její věru nevšední nadání i umění, vydělávati peníze, uznávala. Nesměla by ani brvou hnouti, když by tak začala mlýnářka odříkávat litanie dlouhé o tom, jak ona

hromadila peníze, jak ona samojediná po smrti manželově, který jí tu zanechal s hošíkem rok starým, všechno řídila a hospodařila, až tento blahobyť ve mlýně nastřádala, ale musila by kofiti se zlaté slávě a zlatému umění, kterým se zlato dobývá. Při tom nesměla by sebe ni v nejmenším oceňovati, svou nicotu a chudobu uznávati, hlavu i šíji pokorně skláněti a mlýnářce holdovati. To by hned tak každá nedovedla, zejména,

když se k tomu připočte ještě, že by nesměla ani chvilěnku prozaháleti, ale pracovati, po mlýně ve chvatu sem a tam běhati a rozmarům mlýnářčiným hověti.

Ve hvozdě stříbří a vlní se v malebném úkrytu malé, ale krásné jezírko. Zasvitne kolemjdoucímu v zatáčce lesní náhle do oka, jakby z lesa naň pohlíželo pravé zrcadlo. Nazývalo se „Panenské jezero“ a to prý od vodních panen, které v něm mívaly za dob báčchorek a bájí své vodní paláce.

„Panenské jezírko“ mlýnářka velmi ráda vyhledávala. To byla také jediná poesie jejího života, jediná oasa květnatá ve zlaté poušti, v níž se lopotila.

U jezírka, připohledna plovoucí po hladině vodní růže, dali si slovo s nebožtkem. Pokaždé se mlýnářka zastavila u jezírka, když kráčela lesem, ba k tomu cíli dala

Prof. dr. Robert Koch.

vynálezce lymfy proti součotinnám.

si upravit sedátko, skryté na pokraji lesa, s něhož byl rozkošný pohled na stříbrné jeho vlnky a na nesčíslné množství bílých růží vodních, které na jeho vlnkách se houpały a pluly, tu vystupující, tu klesající, jak je voda nesla. Jejich dlouhé stonky, jejich rozložené a temně zbarvené listy, jejich bílé květy zakrývaly jezírko daleko od kraje a skytaly věru čarovný pohled. — Jak lid bájil, sídlily ve hvozdě vodní

pany, které ob čas ze svých vodních paláců vystupovaly na zemi. Když se panství pozemčanů víc a více upevňovalo na zemi, když spojený se životem jejich hlomoz, oheň, který sem přinesli, zápas, které podnikali, práce, která údělem jim byla dána, ovládaly hvozdy, skryly se vodní panny v jezírku, vyplašeny jsouce novým obyvatelstvem. Aby lidem trvalou upomínku na sebe zanechaly, proměnily se ve vodní růže a plující na povrchu jezírka, dívaly se na nový život pozemský.

Dlouho, dlouho prý však nemohly na zemi zapomenouti a proto často se vynořovaly z vody, by se tu pobavily, ano proměňovaly se i v lidské dcery. Jedna z nich v této své přeměně zajala láskou praotce rodu Zlatníčkův a když vypršela lhůta její pozemské pouti, obešla třikráte mlýn, čímž jej ovinula kouzlem bohatství, než se ponořila do jezerních vln. Jediná vodní růže, kterou položila na okno, zbyla muži milovanému a milujícímu na ni za památku.

Proto dal praotec vymalovati leknín na mlýn, jakožto ochranný štít a po něm pojmenoval mlýn Leknín.

Mlynářka i dnes spěchala k sedátku, by si tam odpočinula a pobroužila v myšlénky. Poblíže místa se zarazila. Na sedátku seděla sličná dívka v rozpuku života, v bílém šatě. Černé havraní vlasy vinuly se jí ve dlouhých pletencích po šíji a šatech. Na klínu jejím ležel věnec uvitý z lesních listů a bylin, který se jí byl asi s ruky vysmekl, když bezděčně byla sepjala ruce.

Mlynářka jen okamžik postanula; po té výbojně a hrdě brala se k sedátku, neboť kde panuje mlynářka Leknínská, tam není pro jiného místa a smělé to je od té dívky, že si vsedla, kde ona sedává! Víť přece celý kraj, že jest to její sedátko!

III.

Šumot kročejů mlynářčiných vyrušil dívky z modlitby. Zvěděla zraky a sotva že oko její postřehlo mlynářku, vyskočila ruče a uklonila se jí hluboce. Mlynářka hrdě si jí změřila, ale brzy se přemě-

nila, když dívka k ní přistoupila a ruku jí políbila.

„Děkuju, děkuju!“ pravila mlynářka uspokojeně. „Avšak neznám vás! Která jste?“

„Božena Záleských,“ odpovídala dívka skromně, ale jaksi se zvláštním příděchem hrdosti ve zvuku svého lahodného a jako zvon jasného hlasu.

„Aj, Boženka!“ opáčila mlynářka. „Jak jste vyrostla! Ani bych vás nepoznala! Jak ten čas utíká! Než se člověk naděje, už před ním stojí urostlá dívka, kterou má v mysli co dítě! Poupata se rozvíjejou, děti vyrostou. — Kolik je tomu let, co uměla babička?“

„Šest roků.“

„A co dělá paní teta radová v Praze?“
Slze vytryskly dívce z očí.

„Paní teta zemřela . . .“

„Zemřela! Bože, můj syn mi ničehož nepoví! Já jsem tak zapražena do práce po celý den, že nemám ani chvíli, bych četla noviny. A kdy zemřela?“

„Před půl rokem.“

„U koho jste nyní?“

„Nikde!“ uklouzlo dívce ze rtů trpce.
„Nevím, kam se obrátím.“

„Ubohá sirotko! Avšak paní teta vám snad všechno poručila?“

„Co měla, poručila mně, ale neměla sama mnoho.“

„Povídalo se přece, že je bohatá.“

„Povídalo se, povídalo, ale nebylo tomu tak. Paní teta měla značnou pensí, uměla dobře účtovat, hospodařiti a pracovat. Pracovaly jsme obě dvě pilně celé dny. Paní teta pletla a niřovala jemné práce, já jsem vyšívala do jednoho krámu. Na venek to vypadalo všechno jinak, než tomu bylo uvnitř. Paní teta uměla vésti dům a vystupovati na ven s tím málem, co měla, lépe než jiná paní se svým bohatstvím. Zdědila jsem po ní stříbro, šperky, korále, šaty — ale žádné peníze.“

„Co míníte začísti? Kam půjdete?“

„Co mi zbývá, než hledati místo nějaké? Umím pracovati, ráda pracuju, použila jsem ještě dobu, než se všechno spořádalo, bych se naučila šít šatů, učila jsem se také česati a hledám místo komorné . . .“

„Děd váš byl věrným služebníkem kněžete pána a dal život ve službě a povinnosti. Může si vás paní kněžna vzít. Slečna Emerencie stárne očividně . . . Však on to pan polesný už nějak zařídí! Předpokládám, že jste v myslivně.“

„Ano. Bála a ostýchala jsem se, ale ti dobří lidé mne přivítali, jakobych patřila k rodině.“

„Vždyť jste se v myslivně narodila, také i vyrostla a můžete ji mít za svůj domov!“

„Oh, takový domov není žádným domovem . . .“

„Arci, arci, v pravém slova významu, ale ty krásné, vábné dojmy z blahého dětství tvoří částku domoviny. Každé místočko připomíná vám zde matičku, tam babičku a milý dech domova vás tam ovívá.“

„Tot' pravda Jsem zde už týden, ale doposud jsem veškerá místa vzpomínek krásných neprošla. Zde u „Panenské-

ho“ jsem dnes poprvé. To bývalo matčino zamilované místočko . . .“

„Ano, ano — váš pan dědeček toto sedátko mi sem postavití dovolil a dat je hlídati. Ššla jsem se tu často s matičkou vaši. Škoda jí je. Krásná byla jako růže a dobrá jako anděl.“

„Hrávala jsem si tady u nohou babiččiných. Ta mi vypravovávala o matince, na kteroa jsem se pouze temně pamatovala. Dívávala jsem se na růže, plovoucí po jezírku a kouznila si v každé matči-

nu podobu. Babička říkávala, že byl též bílá jako vodní růže.“

„Však jste také bílá jako ona — a pe dobáte se jí ve svém celém zjevu! Měl byste ji mít. V těchto letech je dívka matky třeba. A váš tatínek také nemě odejít. Můj ty bože, takových muž je málo! Jiní by se ženili třeba dva krátě do roka a on šel za svou milovanou ženou do hrobu. Smutné, velmi smutné to upomínky! Marně však vzpe

mínati! Nevštvíte mn ale, Boženke vlastně slečinko, neboť u nejste dítětem! Vy oč pustíte starženě, že starým zvykům podléhá a be okolků mluví.“

„Milostpaní je velmi laskava. S dovolením vaším se osmělím!“
„Jakého tu dovolování! U nás se řekne prostě le upřímně!“
„Přijdu!“

„Nuže, přijdu! Vždy mne blaží každý i pohled laskavý, každé slovo vší

Dr. Jindřich Schliemann,
slavný starožitník.

né! Děkuju vám, milostpaní, za va laskavost, která mne oblažila, jakol rosa nebeská padla na srdce mé . . .“

„Ne, slečinko,“ vložila se mlynářka dívce do řeči. „Já jsem prostá žena takovým z knih vyčtěným slovům nerozumím. To je přece něco tak obyčejného že vás pozvu do mlýna, že se to sam sebou rozumí. Od jaktěživa bylo v Le nínském mlýně pohostinství ctěno. Vítám cizí lidi ráda, jakž bych přibuz nepozvala! Jsme sice vzdálení přibuz-

ale vaše babička byla rodem Zlatníčkova a říkaly jsme si „paní teto“! Přijďte dnes odpoledne do mlýna bez okolků!“

Po té kývla na dívku přívětivě, ale s takým posunem, který značil propuštění a usedla si na sedátko. Dívka políbila jí ruku, slíbila, že odpoledne přijde a pak se ubírala dále k myslivně.

Mlynářka za ní hleděla, dokud bílé šaty její lesem kmitaly.

„Hezké děvče! Vida, jak si staré bílé šaty po paní tetě upravila! Vídala jsem sama na ní takové. Až do smrti prý se paní radová bíle odívala! Tedy uměla! Byla mne starší, mnohem starší.“

IV.

Mlynářka seděla dnes déle na sedátku. Měla náhle zcuhané předívno myšlének v hlavě. Dívka, se kterou takovou náhodou se setkala, sirotek, který hledá místo, velice upoutala mysl její. Připadalo jí, jakový sám osud jí byl vyslal toto děvče v ústrety, a ukázal jí v něm novou pomocnici.

Mlynářka neměla ve zvyku s někým se raditi, ale zvyklá byla samostatně a svérázně jednat. Synovi oznamovala vždy hotový již čin, ze kterého nebylo odvolání. On by arci byl tak jako tak ani nehlesl, ale mlynářka nechtěla předčasně o nové pomocnici mluvit, dokud jí nevyzkouší a nezíská.

Také ho proto nevybízela, aby zůstal odpoledne doma, že si pozvala hosta. Předně věděla, že by ho doma neudržela a pak by jí byl u výslechu dívčiny jen překážel. Zalsbí-li se jí a staré Verunce, vezme si jí beztoho, ať už se synovi líbí, nebo nelíbí.

Že by se mu mohlo mladé a krásné děvče více než třeba líbiti, to jí ani k myslí nevstoupilo. Vezme-li si ji, bude to její pomocnice a nesmí mu býti ničím více! Za ženu si jí vzítí nemůže, že je chudá a pro zálety může si nalézti dívek dosti mimo mlýn. O tuto možnost mlynářka ani nezavadila myšlenkou.

Verunka chystala slavnou svačinu na rozkaz panin a při tom rozjímala o nové pomocnici.

„Jaký to nápad!“ řekla si. „Což se do mlýna každá slečinka hodí?“

Avšak Boženka zalíbila se i Verunce na první pohled i kývla významně na paní. Tato byla po té samá laskavost, že se až rozplývala sladkostí. Čím dále, tím důvěrněji mluvila a dívku, aniž by tato o tom měla potuchy, kříž na kříž vyslýchala, při čemž důvěrná Verunka jí pomáhala.

Při víně mluvila k ní už mateřským tónem a bez obalu jí vyslovila svůj úmysl.

„Jenom dostojím-li,“ lekala se dívka. „Jsem sice práci zvyklá, ale v takovém velkém hospodářství jsem ještě nikdy nebyla.“

„Naše paní všechno řídí sama a jediným pohledem přehlédne celý mlýn,“ přimlouvala se Verunka. „Slečinka bude pouze naší paní k ruce a zastane ji.“

„Bude vám tu líp, než někde v zámku u některé snad rozmarné, milostivé paní. Věřte, že to pro vás není. Uvykla jste na klidný život u paní tety, u mne bude toho prvějšího pouze pokračování. Budu vám více matkou, než paní. Já nemám dcery, vy mně ji zastoupíte. Synové nikdy nejsou tak přítulní a domácní. A kdyby se oženil syn, což se přece jednou státi musí, až se k ženitbě nemá, nevím ještě, jakou snachu mně do mlýna přivede a bude-li také i mou dcerou. Často v bezsenné noci trápím se myšlenkou, kdo mne ošetří, ulehnu-li. Vy byste mne obsloužila, potěšila. A kdyby se Bohoušek oženil, nezůstala bych beztoho ve mlýně. Nemohla bych se na to nové hospodářství klidně dívati. Odstěhovaly bychom se pospolu . . .“

Tak a podobně mluvila mlynářka a Božena začínala se již utkávatí myšlenkou, že bude ve mlýně bydleti.

Prvé než se měla k odchodu, slíbila, že úřad jí nabízený přijímá. Pak teprve ji obdařila mlynářka nezměrnou láskou a přízní.

Božena nemohla se ani odloučiti od mlynářky a tato od dívky. Měsíc již byl vyplul na nebi, když odcházela ze mlýna šťastná dívka, že našla domov a mateřskou ochránkyni. Mlynářka jí tykala, nazývala ji svou milou Boženkou a

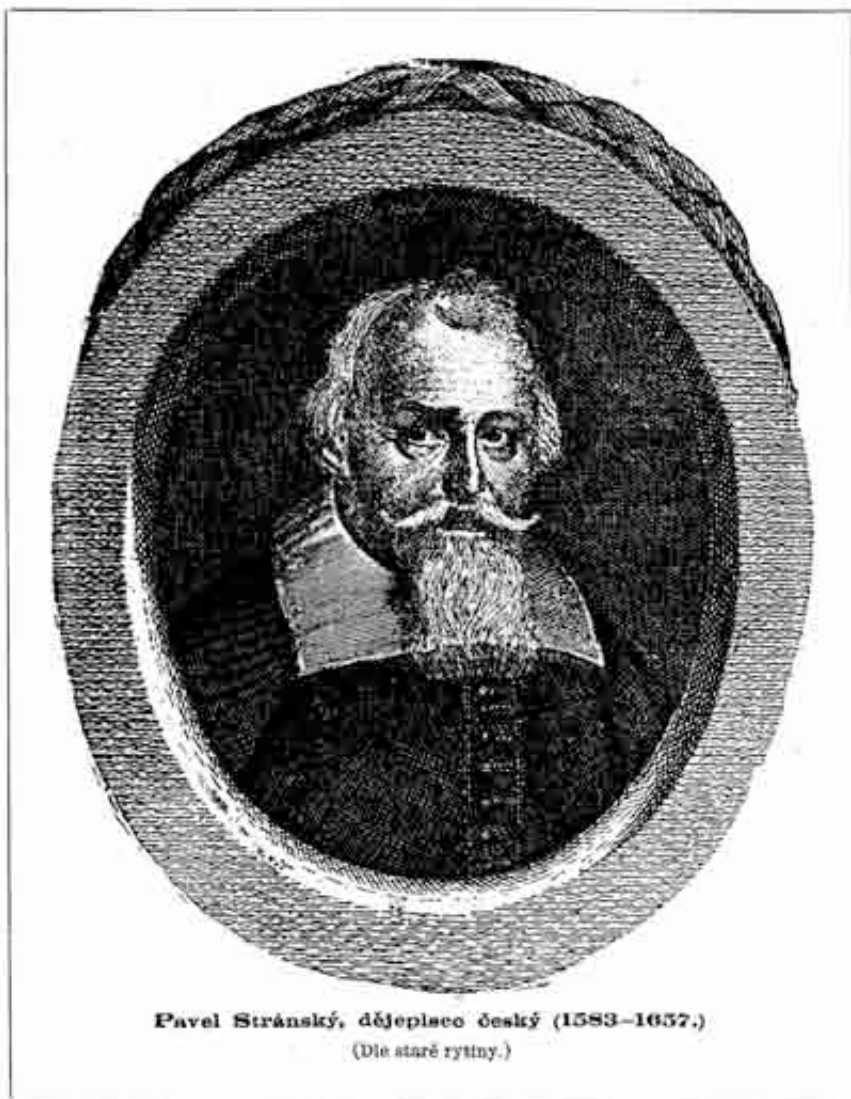
určila, by ji dívka jmenovala paní tetou. Usnesly se, že Božena zítra odjede do Prahy, všechno potřebné si tam zařídí, veškerý svůj zděděný majetek si přiveze a do mlýna se odstěhuje.

„Ničehož neprodávej, Boženko!“ kázala jí teta ještě na prahu mlýna. „Vše-

která ji byla tak dlouho již trýznila, má zaopatření!

Mlynářce ani k myslí nevstoupilo, že jde dívka pozdní dobou sama lesem, a Božena ve své radosti také na to nemyslila.

Měsíc tajuplné světlo své rozléval po

Pavel Stránský, dějepisec český (1583–1657.)

(Dle staré rytiny.)

cko, všecičko sem přivez! Ve mlýně je místa dosti a v Praze by ti za to málo zaplatili. Člověk neví, kdy se mu stará věc hodí a pak nemáme nikdy dávat z ruky památky na drahé zemřelé."

Božena vracela se do myslivny všecka blažena. Má domov, má po starosti,

celém okolí. Vrcholky stromův třpytily se a stříbřily v jeho svitu, se větví jakby sršel déšť lesklých paprskův a po cestě táhly bělavé proudy světla měsíčního, jakby lesem stříbrné jezero se bylo rozlilo. Božena kráčela kolem jezírka. Byla to nejbližší cesta k myslivně,

Přeběhne vysoký les známou cestou vozní a přijde přes palouček k ní. U jezírka bezděčně postanula. Jaká to krása! Věru, totéž jako báchorka o stříbrném proudu!

Vodní růže byly se cudně uzavřely k večernímu spánku, aby všetečný měsíc nemohl vniknouti v nitro jejich kalíšků a pokryly se hnědozelenými lupeny.

Jezírko ztichlo a nerušilo jejich odpočinku. Jenom třípytavé paprsky měsíce poskakovaly po hladině a líbaly uzavřených květů.

Božena ani nedýchala a stála tiše na břehu, hledíc jak svít luny škádlí vodní růže na jezeře.

„Aj, aj, vodní růže vystoupila z jezera!“ zaslechla poblíže promluvití mužský hlas.

Dívka sebou trhla a zděšeně popatřila na muže, kterýž těsně vedle ní se postavil. Byla odhodlána, že mu dá skvosty své i tobolek, a strachem se třesouc, nemohla vydati ze sebe slova.

Spatřila před sebou vysokého, krásně urostlého muže, který své černé pronikavé oči hroužil v její ustrašené hledy.

Tento muž v bohatém obleku není lupičem! Božena si oddychla a plaše se rozběhla do lesa na cestu k myslivně.

Mladý muž pustil se za ní.

„Aj, aj, krásná neznámá prchá!“ zvolal roztouženě. „Nechodte sama lesem, provodím vás!“

Božena zrychlila kroky. Muž je zrychlil také a závodění v běhu začalo. Dívku však síly brzy opustily. Klesajíc opřela se o kmen a všecka udýchaná stanula.

Z myslivny zazníval sem štěkot psů. Bude brzy u cíle.

„Proč přede mnou tak utkáte?“ pravil pronásledovatel její úlisným hlasem. — „Chtěl jsem vás vyprovodití pouze lesem. Což vypadám tak hrozně, že se mne bojíte?“

Sladký, líbezný zvuk hlasu jeho měl vzbudit v ní veškeru důvěru.

Božena neodpověděla. Pohlédla naň však a tím jeho smělost povzbudila. Nebyl věru tak hrozným, aby se ho bála, byl spíše krásným a milým, ale bázeň přece nemizela.

„Nebojte se mne!“ konejšil ji hlasem šepotavým.

Tím však na novo ji postrašil, nebo v šepotu jeho ozývalo se zvláštní sebevědomí vítěze. Božena nedala na to odvetu, a šla dále, na oko klidně, ale třesouc se ještě strachy. Srdce jí bušilo, nohy se pod ní chvěly, ale hrdě šla přece dále, kloníc postavu svou, jako v bázni.

On šel za ní. Její svižný, svůdný chod, její krásná skloněná postava, černý pleťtenec, který rozvolnil se v letu a splýval po bílém šatu, záře měsíce, která i ji zasahovala, všechno jej zachvacovalo. Snad by byl býval i smělejší, kdyby nebyla přicházela jim v ústřety postava.

Lesem rozlehlo se: „Boženko!“

„Už jdu!“ odpovídala dívka a pospíšila paní polesné vsí, která na ní volala.

„Už mám strach o vás!“ pravila k ní, sotva že zahlédla bílý její šat. „Dlouho se nevracíte. Psi tak prudce dorážejí, jakby věřili cos podezřelého.“

„Zdržela jsem se . . .“ omlouvala se dívka.

Více pronásledovatel její neslyšel. Byltě se skryl hbitě za vysoký dub při prvním zvolání paní polesné. Znamenal však ze svého úkrytu, že se dívka ohlédla a usmál se:

„V myslivně ji najdu!“

Po té se dal na cestu zpáteční.

Když Božena usínala, vznášela se před ní postava sličného muže.

V téže chvíli asi fukla též mlynářka k synovi, než si ulehla:

„Přijala jsem dnes pomocnici. Snad budeš spokojen!“

„To vítel!“ dal jí roztržitě v odpověď.

V.

Mladý mlynář byl velice spokojen s novou pomocnicí matčinou. A proč by nebyl! Když Božena asi za měsíc do mlýna se přistěhovala, dív nezajásal. Celý měsíc ji hledal, myslivnu obcházel, lesy křížem krážem procházel, u jezírka sedával a všechno marně. A nyní přijde mu sama do domu a bude s ním! Dív matku nezulibal za to.

První setkání bylo pro dívku trapné. Poznala v mladém mlynáři svého proná-

sledovatele. Muž lehčeji však přes to přešel. Před matkou velmi cize a odměřeně se choval a pak, když náhodou byli sami, pravil žertovně:

„Vidíte, že jste mi neutekla! Proč jste se mne tenkrát tak bála? Chtěl jsem vás pouze vyprovodit lesem, nebo večer potloukávají se tam různí lidé, zejména v neděli.“

Živý nach polil líce dívčiny i bělostný krček, ale ani slova nevydala. Byla by mu ráda řekla, že se i v těchto lesích cítí jako doma, že se nebojí, ale přece mlčela.

Mlynář už nebyl ale školákem v záletech a v lásce.

Zajásal na novo při tomto úkazu.

„Proč jste se mne bála, proč?“ šeptal sladce.

„Já — já — jsem vás neznala!“ hájila se.

„Nuže, buď me dobří přátelé a zapomeňme!“ pravil s úsměvem a s onou svou přímostí, kterou dovedl

poutati, podáváje jí ruku. Podala mu svoji s uzarděním a s rozpačitostí. On ji vše stiskl v ruce svojí a první setkání i dohodnutí bylo odbyto. Více o tom nemluvili.

Mladý mlynář nyní nápadně se zdržoval doma. Víc a více planul k dívce láskou, ale opatrně toho tajil, by ji nepoděsil ukvapeným slovem a nepřipravil se tím o slast budoucí. Podobné čekání

a toužení jej bavilo a vábilo. K vůli matce a domácím lidem se přemáhal, ale i v tomto dlouhém čekání a váhání nalezal nových slastí. Mohl aspoň pozorovati, čehož až dosud mu nebylo přáno, jak pozvolna se rozvíjí poupě lásky. Bylo to proň něco nového a vábného. Až se květ rozvíje, utrhne jej. A jaký to květ! Věru vodní růže na „Panenském jezírku“ nejsou čistší tohoto

srdce a této nevinné dívčí duše!

Avšak nenlí také tak chladnou, jako vodní růže? Jakby vřekve neměla! Jakby ledová kůra srdce její snad pokrývala!

Božena se skutečně obrnila ledovým pancéřem lho stejnosti.

Bylať nad míru zdvořilou, uctívou, že nemohl si přát krásnějšího způsobu a poměru mezi nimi, ale srdce jeho nebylo spokojeno.

Mlynářka zavedlahned, jak vstoupila Božena do ro

diny, aby se jí říkalo „tetinko“. On jí rád takto říkal. Toto zařízení matčino, které učinila, aby si jí domácí lid více vážil než obyčejné pomocnice, přišlo mu velice vhod. Tím padla už sama sebou zeď pevnostní. Příbuzenský styk dává mnohá práva, bývá důvěrnější a sblížuje rychleji.

Božena mu říkala „pane strýčku“. — Slovo „pane“ bylo jejím štítem a

Prof. Gabriel Max,
český malíř světového jména.

pevným můstkem mezi důvěrností a přátelstvím.

„Proč jste tak podivnou, tetičko?“ pravil k ní jednou, když byli samotni.

„Podivnou! Nejem-li dosti uctivou snad a zdvořilou?“

„Ach, nežádám ani uctivosti, ani zdvořilosti! Vřelost si přeji! Což nemáte v těle srdce a vřelou krev? Jste-li bezduchou jako rusalky?“

„Snad . . . .“ dala mu v odpověď a zabrala se do své práce.

„Snad!“ zvolal ohnivě a podrážděně. „Jistotně! Jste nějaká vodní panna! Já nemiluji takových vodních krásek! Vodních růží netrhám, pro ně do ložky nevšedám! Vydám-li se na rybník, střílím tam divoké kachny . . .“

Po té rozhněvaně odešel, hvízdaje si nějaký známý pouliční popěvek.

Božena prudce vstala a popošla za ním; ale nedošla dále, než ku dvěřím. Tam stála chvíli jako člověk, který na něco čeká a po té s povzdechem vrátila se ku své práci.

Nepracovala však. Ruce její křečovitě sevřely plátno, na němž šila, hlava jí sklesla na ruce a proud slzí vyprýštil se jí z očí.

„On mi učaroval!“ pravila sama k sobě: „Že jsem jako vodní panna? On je zase jako vodník, který do tůně zatahuje! Braním se, bráním, ale sotva se ubráním!“

Je-li srdce láskou vzňato, bývá zápas marný!

Božena věru neměla ani potuchy, jak hluboko již upadla v jeho moc, jak už jest jeho s tělem i duší!

Nebyla by se snad ani tak bránila, kdyby jí nebyla paní polesná všele a srdečně před ním varovala. Slova její zněla jí stále v uších i v srdci a pohled její úzkostný, kterým ji utkala, když od ní slyšela, že půjde do mlýna, posud vidí a posud cítí, jak jí bodlo při něm u srdce!

„Co to té staré napadlo!“ zvolala paní polesná. „Vzítí si do domu krásné, mladé děvče, když má takového syna! Je to známý záletník, milá Boženko, a nemá dobré pověsti. Avšak vy jste moudrá dívka. Zapatření je to dobré a budete nám ostatně na blízku! Jakmile byste

zpozorovala nějaké nebezpečí, přijďte ihned ke mně bez okolků. Považujte myslivnu za svůj domov. Co se týče mladého, buďte ostražitou! On není už schopen lásky, on jenom rád pomiluje a zase jde dále, jako dítě, které trhá kvítí na louce. A to víte, na manželství nesmíte ani myslit! Stará dá syna pouze za velké peníze, dá-li mu vůbec oženití se, dokud bude na živu. Proto buďte moudrou, hrdou a opatrnou! Počestnou jste a tak mohu snad zhostiti se obavy o vás!“

Božena už pozorovala, že se k ní nebezpečí přiblížilo; byla moudrou, opatrnou, ale do myslivny se nevracela. Milovala jej. Čím více se lásce bránila, city zapírala, tím více se jí láska vkrádala do srdce. Milovala jej všele! Kouzlo, které se ovíví kolem takových záletných mužů, i na ni působilo, vábilo a přitahovalo ji.

Vzpomněla-li si na slova paní polesné, byla chladnou, nepřístupnou. Avšak jeho pohled všele a upřímný, jeho oko velké a jiskrné, jeho slova sladká a láskyplná, která se mu hrnula z úst jako konejšivá píseň matčina, rozptýlovaly zase její obavy. Ne, nemožno, aby tento dobrosrdečný muž byl takovým nebezpečným záletníkem! Ne, nemožno, aby si zahrával se srdcem mladého děvčete!

Srdce se ho všele zastávalo a Božena věřila srdci!

VI.

Zápas se srdcem a vřelou mladou krví nebývá na vítězný prospěch rozumu.

Dva mladí lidé, jeden pln vášnivě lásky, druhý proniknut vřelou oddaností a láskou, nemohou žít v jednom domě, ve styku úzkém, rodinném, aby se nesblížili. Jiskry poletují tak dlouho, až zapálí a žár z nich zaplane na obou stranách.

O to se již postará náhoda, tato spojenkyně všech živelních sil, nebo ona moc původní, která od pravěku s lidmi si zahrává, je jímá a jimi vládne, jejich vůli si podrobuje a rozvahy i jasnosti jim ubírá, jest posud vladačkou světa!

Ovládla i oba mladé lidi a podrobila si je! Přišla ona chvíle blažená, plna kouzel a slastí, kdy Božena v zapomenutí lůzném, v němž celý svět jako prášek pouhý se točí ve vzduchu nad hlavami těch smrtelníků, již v lásce se sloučili a v ní nad něj vyvýšili jako bohové, poddala se moci i síle neodolatelné.

Hlava její sklonila se pod tíhou štěstí nezměrného, svět se s ní točil. I byla jí vítanou oporou na jeho srdci, na němž spočinula, když jeho rámě ji k němu bylo něžně přivinulo.

Chvěla se na celém těle, oči její se uzavřely, by jich záře neoslňovala, která z jeho očí sálala.

Bylo přítmí v pokoji. Ono velmi tajivé přítmí, v němž se tak dařivá úplně každému slovu i styku důvěrnému, kdy odevírají se i nejuzavřenější záhyby duší a srdcí, kdy přátelství se tak snadno uzavírá a láska hravě vítězí. Venku padaly husté, bílé vločky sněhu, mrazivý víchř otřásal okny a skučel v komíně žalostným zvukem.

Ve světnici bylo teploučko, z kamen vycházel červený svit ohně, který oza-

řoval dva šťastné lidi v prvním objetí lásky a v tichu hlubokém ozýval se tlukot dvou srdcí.

Ze síně zazníval sem hlas mlynářčin, která chaze rozkazovala.

K oběma přiblížil se tu věrný průvodčí mlynářův, Azor, kterého dívka ráda vídala a k sobě vábila, že byl jeho, a

položil se k nohám dívky, jakby i on jí svůj hold skládal.

Božena poddávala se víc a více vábívému kouzlu. Opatrnost a rozvaha prchaly a bezbranná klesla mu v náručí.

Vášnivě přivinul ji k sobě a první políbení zaplanulo na její lici. Chtěla se tu vyprostiti, ale už nemohla a snad také už neměla vůle. Jeho pravice byla jako ze železa, svírala ji jako pouta a rty jeho roz-

ličnými polibky již zneuctěně, hledaly, až našly korálové její panenské rty, by se opály sladkým sloučením.

Bylo ticho; žhavý dech rozohněného muže naplňoval světnici a omamoval dívku. Tu Azor zakňučel a pak zaštěkal jako na nepřítele, který se blíží opatrně k domu.

Rudolf Otto, rytíř z Ottenfeldu,
český malíř.

Kde vzala dívka náhle tu sílu, kterou se vymkla z jeho objetí? Opfela se mu a bez rozmyslu uprchla. Jako ve snách spěchala dále, nevědouc kam, až teprve světlo, rozžaté ve mlýnici, jí na cestu zasvítlo.

Sešla dolů do šalandy. Přemohla se, aby hlasem obvyklým a klidným poručila služce donésti světlo nahoru.

Po té vklouzla do výklenku, v němž stál stolec, za nímž sedávala a dohlížela na domácnost. Otevřela zásuvku, vyňala zápisní knihu, psací náčiní a sevřela péro v ruce, jakby psátí chtěla. Nepsala, ale snila dále.

Visutá lampa ozařovala čeledník, ale ve výklenku bylo přitlučené světlo.

Byla tam náhodou sama i mohla snít i a myslití.

„Bože, bože, proč jsem tak chudá!“ zašeptala.

Božena se hrozila své chudoby, která jí zavírá brány štěstí. Avšak, co se s ní stane? On jí vyznal lásku, on jí políbil! To znamená, že jest jeho! Dvě cesty jsou nyní pouze možny: buď cesta k otáři, buď do hrobu.

Takto na věc pohlížela Božena. Avšak skutečnost jí kreslila jiný obraz a ukazovala jí, jaký vládne v domě duch a směr. Věděla už, že mlynář je doma slabou stránkou a mlynářka pánem, která jej prodá jako zboží.

Vždyť s ní často o tom hovořovala, netušíc, že tím dívku mučí. Co slyšela od rána do večera, byly jenom peníze a zase peníze, tisíce se házel jako plevami, bohatství se cenilo a slavilo.

A ona? Byla chudá, neměla jiného mimo svou ctnost a dobrou pověst. Ach, za to si nemůže koupiti mlynáře! Mlynářka zajisté ani myšlénkou nezavádila o možnost, že by se mohla Boženka státí její snachou. Co by řekla, kdyby Bohuš před ní předstoupil a řekl:

„Božena jest mojí nevěstou!“

Mrazivý chlad prochvěl tělem dívčím, jakby ledová ruka byla na ní sáhla. „Řekne-li to mlynář?“ vstoupilo jí prudce k myslí. Lekla se toho.

„A co by pak ze mne bylo, kdyby to neřekl?“ zašeptla. „Vždyť mne políbil!“

Tato myšlénka jí znepokojovala.

Odložila péro a složila hlavu v dlaně. Panenská důstojnost v ní se zvídala, stydlivost jí hnala proudy krve do tváří, dívčí cudnost zarážela v ní tlukot srdce a úzkost, strach bouřily se v duši její.

Líce a rty jí páliły, jakby jí tam, kde jí horoucně a vášnivě líbal, byl vpálil znak nepočestnosti. Schoulila se v židli, jakby před někým se skrývala. V kamnech praskal oheň, na plotně sípěla vařící se voda. Dívce bylo, jakby v šumu tomto a praskotu ozývaly se hlasy a výsměchy:

„Hle, dívka, kterou líbal muž, aniž by se jí byl dříve zaslíbil!“

Tak bylo asi vyhnancům z ráje, když anděl s planoucím mečem je z něho vyhostil, jako Boženě v této chvíli.

Rájem byla dívčí její nevinná, plameným mečem jeho ohnivě polibky.

A přece v srdci a v duši této osiřelé dívky ozýval se tajný jas, který jako veselé píseň štěstí smířil se s pohřebním zpěvem rozbouřené, mladé duše.

To byla láska, která jákala, ona marná síla, která vítězila a mladou bytosť tuto naplňovala odvěkem, přirozenou touhou, vášní a opojením.

Kdyby byl přišel, kdyby jí byl objal, byla by bezbranně zase položila hlavu na jeho srdce a v sladkém zapomenutí lásky přijímala jeho polibky.

Dvě se prudce otevřely. Snad on! Dívka se zachvěla a zavřela oči, aby neviděla nebezpečného muže. Uspokojení táhlo duši její, touha v ní bouřila a srdce k němu spěchalo.

„Aj, ty zde!“ ozval se hlas mlynářčin. „Snad nepíšeš? Je tam přítmí ve výklenku!“

Božena vzpřímila se a šla mechanicky mlynářce vstříc. Bála se k ní vzhlednouti a klopila zraky.

„Už jsem nepsala! Odpočívala jsem chvilku,“ dala v odvetu. „Co poroučíte?“

Otevřenými dvěma vplížil se Azor do šalandy a přitlačil se k Boženě, jako k dobré známé. Jeho pes přišel, ale on nespěchal za ní.

„Neviděla jsi Bohuše? Nesu mu dva tisíce zlatých, které jsem právě utržila,

aby je uložil," řekla mlynářka a odešla zase, když byla Božena nedala odvetu.

„Zase peníze!" řekla si dívka; cítila, že se v ní rozmáhá trpkost' proti mlynářce, která jí zajisté syna nedá, že je chudá. Azor poskakoval na Boženu.

„Ty jsi přišel," pravila dívka smutně, hladíc jej po srsti. „Kde jest on?"

On? Když se mu vymkla, chtěl jíti

VII.

Čím jsou zámysly, obavy, překážky a předsevzetí pravé a ohnivé lásky!

Bublinami, jež sfoukne jediný pohled z oka a v oko milované bytosti, ano již i pouhý obrys postavy, zvuk hlasu!

Božena po celou tu první noc po jejich prvním sblížení v lásce nespala a modlila se. Tu zase tvořila plány, co

MUDr. Jan Janda,
bývalý místopředseda „Čestovní Matice školské."

za ní, ale u dveří stanul v milostných pletkách zkušený muž.

„Teď mi už neutěče!" usmál se a zatočil si vousky.

A když Božena, slastí i výčitkou zmítnána jsouc, seděla v přítmě sama a sama, zvolal mlynář ke vcházející se světlem služce:

„Což nebudeme dnes ani večeřeti?"

a jak nyní učiní, a sestavovala si celé řeči, v nichž mu vylíčí, co se v duši její děje, co jí souží, ale sotva se na ni usmál a vše jí ruku stiskl, zapomněla na všechno.

Poznala již lásku ve vřelém políbení a nebylo návratu tak spadno z tohoto opojného víru, v němž tonula, potácejíc se na těch rozčeřených vlnách ohnivého

citu, mocné, přirozené touhy, nemajíc vesla, nevědouc kde, a zdaliž u spásného běhu přistane.

Mlynářka trochu postonávala a Božena měla nyní mnoho práce v domě. I nepřála jim náhoda dosti volných, nestřežených chvil ku sblížení, čímž zase touhy jejich vzrůstaly.

V téže době obdržela mlynářka dopis z Prahy od svého právního přítele ve příčině dlouholetého vodního sporu, v němž jí žádal, aby k vůli rychlejšímu dohodnutí a věci vyřízení přijela ihned k němu.

Jelikož mlynářka, i když byla úplně zdravou, mlýnu opustiti velmi těžko se odhodlala a její cesta do Prahy, kterou za pět roků jednou sotva podnikla, podobala se výpravě k severní točně, vyslala tam syna.

Mlynář zajásal. Nyní zachytí aspoň ještě cípek masopustního veselí, nebo tolik věděl, že vykořistí tuto svobodu, jak nejvíce bude možno a že se tak brzy nevrátí.

Božena se této zprávy ulekla. Kudy chodila, tady plakala a když se s ním loučila o samotě, štkajíc vrhla se mu sama kolem krku. Tatam byla všechna předsevzetí! Božena horoucně milovala a nebránila se ani lásce, ani jeho žhavým polibkům.

„Já tady zemru bez tebe!“ zvolala vášnivě.

„Máš mne ráda?“

„Nade všechno!“

„A vášnivý muž líbal rtíky, které se mu k sladkému polibení tak toužně poddávaly!“

Už se ani sama sebe neptala, jak se to skončí, už nerozumovala, bude-li jeho ženou. Dostačilo jí, býti milovanou a milovati.

Mlynář se z Prahy nevracel; měl každý den jinou výmluvu a mlynářka se k tomu pouze usmívala.

„Ať užije světa!“ povídala k Boženě.

Božena se neusmívala, ale potají hořce plakávala. On se nevrací, on k ní nespěchá, tudíž po ní tak horoucně netouží, jako ona po něm a jí tak všele nemiluje, jako ona jeho.

„Co je ti, drahá Boženko?“ ptala se jí jednoho dne mlynářka. „Stále jsi uplakaná, ani se nesměješ a bledneš!“

„Zasteskio se mi,“ vylouvala se. „To však přejde!“

„V zimě je tady u nás arci smutno,“ pravila mlynářka. „Proto jsem ráda, že se můj Bohoušek aspoň v Praze pobaví. Nu a my nyní začneme užívatí postních přástev. Doba je tu!“

Mlynářka zotvírala skříně se stříbrem, truhly s damaškem, spíže i sklep a strojila hody sezvaným hostům.

„Teď se Boženka pobaví!“ řekla si.

Božena prací a přípravami proslulé mlýnské kuchyně až k smrti uštvaná, neměla velkých radostí z přástvy. Co do všeho, když „jeho“ při tom není!

Sjelo se mnoho hostů z okolí, ze dvorců, pivovarů, mlýnů a bylo hlučno.

Božena okřála a osvěžila se nicméně v kruhu mladých dívek.

„Kdy se vrátí mladý?“ tázala se černooká Julie ze sousedního parního mlýna.

„Nevím!“ odpověděla Božena vrozpacích.

Živý nach, jímž zahořely při jeho jméne její líce, skryla hbitě tím, že se sehnula, aby zvědla krajkový šáteček, který slečně Martě ze dvora právě byl vypadl.

Nebylo toho třeba! Božena byla chudá, byla přibuznou, služebnou. O tu myšlenku ani dívky nezavadily, že by si jí mlynář mohl vzíti, anebo chtíti.

„Nemá v Praze nevěstu?“ vyzvídala Marta.

To zapudilo rázem růměnec s lící Boženčiných.

„Také nevím,“ odpověděla znovu.

„Ach, ten se neožení!“ zvolala Julie.

„A proč?“ ozvaly se druhé.

„Chci se vsaditi, že zemře jako starý mládenec. Prosim vás, Božena“ mu to všady pokazí!“

„Každá není Julii, aby si pustila mlýn a ženicha pro nějaké výhrůžné psaní,“ poznamenala jiná z dívek.

„Věřím, že je dosti dívek, které by si i takového hejska vzali, jakým je Zlatníček a že by rády zamhouřily obě oči, ale — ale — on se neožení! Teta z Prahy nám o něm psala . . . .“

„Co, co?“

„Inu, blázní prý se tam za ním slečny i vdovy. Zejména jednoho bohatého stavitele dcera prý se namahá, aby byla Leknínskou mlynářkou . . .“

„Nuže, pak snad se vrátí už ženat!“ zasmála se Marta.

„Udělá-li to tajně, než se o tom dozví „ona“ . . .“ řekla Julie. „Do Prahy tak dobře dojde psaní, jako došlo k nám do mlýna!“

Božena byla jako na řevavém uhlí.

Hovor dívek, které o jejím miláčkovi a ideálu muže tak lehkovážně mluvily, vzbouřil celé hejno černých chmúr v duši její. Kdo jest ta nebezpečná „ona“?

Žárlivost zatínala víc a více spáry své do jejího srdce a mučila ji. Při tom však láska rostla a zmohutněla.

„Kdo jest ta „ona“ a jaká je ta bohatá Pražka?“

Tyto dvě myšlénky s ní kráčely jako dva mučitelové.

Veronika se, jakoby náhodou, asi třetí den otázala Boženy: „Mluvila slečna Julie o našem mladém?“

„Mluvila . . .“

„Co o něm povídala?“

„Divné věci. O samých nevěstách a zmařených svatbách. Nějaká „ona“ prý dopisy maří a kazí mu všechno.“

Božena chtěla vyzvědět něco bližšího o tom i překonala se a mluvila zcela klidně a důvěrně.

„Ach, proto by přece braly!“ řekla Verunka.

Boženě bylo hrozně v duši. Tedy pravdou, co dívky mluvily! Přemohla se ještě k otázce:

„A kdo je ta „ona“, o které s takovým opovržením mluvily?“

„Obyčejná, sprostá ženština! Prosím vás! Mladý, zdravý muž bez zaměstnání, který nemá povinností, který nepracuje, kterému matka všecku lásku k nohoum klade, který se nudí a zvyklý jest, že se všechno po jeho vůli stane, vyvede snadno nějaký nerozumný kousek! Takových ženštin, které jako pijavice se zatnou hned do takového krásného a bohatého hochy, by mu vyssály krev ze srdce, je více, než těch hodných! Nu, a taková se ho chytla, a nyní ho nepouští. Pronásle-

duje ho jako hřích a drží jej, jako by byl zločincem a ona měla v ruce řetěz od jeho oková. Vyvedl hloupost a nyní za to trpí! Ta lehkomyšlná ženská mu nedá pokoje. Celá rodina její žije a tyje z důchodů mlýnských, jemu kazí štěstí a maří ženitby, naši dobrou paní souží a trápí. Ke všemu na to počítá, že si ji vezme, až jednou stará paní zavře oči. Jakoby takové mlýny, jakým je mlýn Leknínský, byly pro žebráckou chamradinu! Ošemetná, bídná, to vypočítavost! Kolik rodů už se tu nalopotilo, jak ta naše dobrá paní pracuje, stará se, stfádá a pak by přišla lecjaká žebroťina, která jenom pánu bohu čas ukrádala, a posadila by se sem do takového majetku! To tak! Dokud bude paní na živu, nevejde sem necudná, hříšná Tonina a kdyby mu každou svatbu zkažila!“

Božena už déle neposlouchala. V uších ji hučelo celé moře a srdce umřelo žalem.

„Tonina!“ ozývalo se jí v duši. „Hříšná Tonina!“

A toto jméno zvonilo jí hranou jejímu štěstí.

VIII.

Ošemetnou, bídnou, trestuhodnou vypočítavostí jest dle výroku staré služky, pomyslí-li chudé děvče na sňatek s bohatým mlynářem.

A ona na tento sňatek myslí, ano, on jest cílem její lásky!

Jest tudíž vypočítanou, bídnou! Je-li možno? Což by jí byl snad zaslepil Leknínský mlýn a tisíce, které v něm se skrývají?

V jakém to labyrintu octla se nyní, o jaké úskalí rozráží si nyní mozek!

Miluje-li, aniž by myslila na sňatek s mužem lásky, je to hříšné! Tak aspoň jí tomu učila nebožka paní teta, tak jí to stále káže její dívčí cit.

Miluje-li se zřením na určitý cíl této dívčí lásky, nazývá to svět ošemetností.

Takto soužila a trápila se Božena den ke dni. K tomu přidružila se žárlivost, která jí kreslila temné obrazy nevěry jeho, stesk po něm a touha.

Mlynář se nevracel a den ke dni přiježdě svůj odkládal. Teprve když potok na jaře se rozvodnil, zavolala ho matka, rozmrzelá škodou, aby se vrátil domů.

Zazářil, když Boženu uviděl, usmál se významně a podáváje jí na uvítanou ruku, stiskl vše její ruku ve své. Více před lidmi nemohl jí říci, ale Božena se zardovala a zarůtěnila.

Tedy přece na ni nezapoměl! Růměnec však ustoupil rychle bledosti, když při tom pohledla pátravě okem lásky do jeho oka. Nenalezla už v něm onoho svitu, který dříve jako žhavá jiskra z jeho očí vyšlehl a v srdce její zapadl.

„Jste bledá tetičko,“ pravil srdečně.

„Však nám po celý čas nějak churaví,“ poznamenala mlynářka.

„Ona se zase uzdraví,“ opáčil.

Zvuk jeho hlasu jí zasáhl mrazivě. Vyznívalať z něho domýšlivost mužská a to dívčí její hrdost urazilo.

„Jaro zahání a vyhání nemoce z těla“ pravila paní mlynářka.

„Přivezl jsem tetince malou upomínku,“ pravil mlynář podáváje Boženě malé pouzdro.

V pouzdru byl zlatý fetízek s medailonem. Mlynářka měla z dárku snad větší radost než Božena, nebo na to dbala, aby syn ukázal vždy a všady, že je boháčem. Proto také odskočila a zavolala čeládku, by si přišla pro dary. Tuto chvíli použil mlynář a přiblížil se k Boženě. Tato držela pouzdro v ruce a utkávala dárek pohledy.

„Sem přijde obraz . . .“ zašeptal mlynář ukazuje na medailon.

„Je na věky v mém srdci!“ uklouzlo jí bezděčně a vše se rtů.

Neodpovídal na to, ale prudce ji objal.

„Stýskało se ti?“ tázal se jí tlumeně.

To nebezpečné tykání lásky! Božena všecka zmámená neskonalou slastí zašeptla:

„Myslila jsem, že zatím steskem umru.“

Všechna předsevzetí se rázem sesula, obavy se rozprchly, spory usmířily a láska zvítězila. Ohnivý, neskrocený proud rozlil se jejím tělem a zachvátíl celou bytost její.

„Drahá, milá“ — šeptal sladce a ona byla blaženou.

Náhly přechod z touhy a ze sporu lásky na toto výsluní dívku tak oslepil, jakoby byla ze tmy vyšla na plné světlo. Ona by byla zapomněla, že jim přán jest pouze okamžik samoty, ale on byl na strážní a zaslechla, že se blíží matka s čeledí, kvapně od ní odskočil ke stolu, kde rovnal dárky. Božena se dívala na fetízek, aby jí nebylo hleděti na lidi a použít jejich příchodu, odběhla ze světnice.

Týden tomu, co byl doma zase a týden žila Božena v opojném víru štěstí, jakého jí přála mladá ohnivá láska její. Za ten týden vznesla se až k výšinám všeho blaha. Možno-li, aby člověk byl na zemi ještě šťastnější? Je-li ještě více podobných skvostů nebeských po zemi rozseto, a rovná-li se který z nich lásce? A kdyby jí dával osud bezměrně všeho jiného, ona by zvolila lásku! To jest život, to jest oheň, to jest blaženost. Bez lásky jest věru nemožno žít! Žít! Což dříve žila, dokud jeho neznala a nemilovala, dokud on jí nebyl objal a zlíbal?!

Jenom jeden ostrý hrot vězel jí v srdci a tím byla Tonina. Tonina, Tonina! Zda-liž je pravdou, že i jí miluje Bohuš? A je-li možno, že i jí tak vše líbá, že i jí zahrnuje tou bezměrnou vášní své lásky?

Tato myšlenka usmrcovala ji téměř. Avšak nepronesla jí. Bála se, zavaditi o to. Jakýs mocný pud jí v tom zabraňoval. A pak, bylo-li možno o Tonině mluvit? Každé volné chvíli, když byli o samotě, žili lásce své a těžili z každé vteřiny. Jakž tu bylo možno mysliti na Toninu?

Krásný, jarní den zaskvěl se nad zemí. Božena prosila mlynářku, by jí dovolila vyjít si trochu do přírody a na hřbitov, což tato ochotně učinila.

Božena však odbočila s cesty a šla do lesa. Doufala, že jej tam potká. Byltž totiž hned s rána odjel do města na výroční trh a chtěl se vrátiti odpoledne lesem pěšky do mlýna.

Božena se na to těšila, jak se opře o jeho rámě, jak s ním volně, bez ostychu kráčet bude lesem.

Věrný Azór, kterého Božena za čas

nepřítomnosti Bohušovy opatrovala, chodil nyní stále s ní, jakoby ji už předem uznával za svou paní. Psík pobíhal lesem, vraceje se zase k ní, jakoby ji zvěstoval, že ho posud nelze postřehnouti!

V přírodě bylo překrásně. Dech jara v ní vanul, jako v srdci jejím jarní láska plála.

„Jak je krásný svět!“ zvolala Božena z hloubi duše. „Bože, přejž mi, bych dlouho žila v tomto štěstí lásky!“

Postanula z pod věkovitého dubu, sni- vě pohlížeje na rozvíjející se přírodu.

Smích a hrubé hlasy zaznívaly z lesa k ní a porušily mřu její povznešenosti. Ohlédla se k cestě. Lesem kráčely po ní tři ženy. Šaty jejich se kmitaly mezi stromy, hlasitý smích a hovor jejich plašil až doupnáky ve skalínách.

Jedna z žen nesla nůši na zádech a šla za prvníma dvěma nedbale, cize, ale s onou zdvořilostí, která prozrazovala, že jim slouží.

Z prvních dvou žen upoutala Boženu jenom jedna a toho byl příčinou její nádherný oblek, který se lišil ode druhé. K hedbávným, drahým a po nejnovějším kroji ušitým šatům arci by byla slušela jiná postava a klobouk. Žena měla na hlavě pouze koketně uvázaný hedbávný šátek. V ruce měla nový elegantní slunečník a malou kabelku se řetízkem, na ruku žluté rukavičky, dlouhé a na nich několik zlatých náramků.

Byla to statná, zdravím kypící žena, plné postavy, v níž nebylo ani nejmenšího vděku, ale za to tím více ráznosti, odhodlanosti a smělosti. Kolebavá její chůze připomínala na vlnění vody.

Božena sledovala sličnou ženu, oně krásy, která pouze na hmotu připomíná, pelu a záře ducha postrádá a drze na odív se vtírá, zvědavými pohledy. Náhle to dívkou zachvělo, jakoby bleskem byla zasáhnuta z očí drzé ženy, která ji změnila pohledem smělym.

Je to šalba? Na hrdle ženině houpal

se zlatý řetěz s medailonem právě takový skvost, jaký jí byl Bohuš daroval. Ona má týž šperk! Božena se bála mysliti, Božena se bála téměř dýchatí a utkávala zděšenými pohledy zlatý tento skvost.

„Tonino!“ pravila společnice její, nesoucí úhledný, až po samý vrch naplněný košík na ruce, „posečkej, Vávrová už sotva jde.. ať si odpočine!“

Tonina se ani nezastavila,

ano ani hlavy neotočila a kráčela rázně v před.

„Spěchám!“ odušila. „Jděte si, jak chcete! On by mi utekl...“

Při tom se zachechtala a hrubý její hlas ostřím svým bodal Boženu do srdce. Azor prudce dorážel štekotem na Toninu a rozběhl se za ní, provázeje ji projevy své nelibosti.

Obě společnice si usedly na pařez a Boženka jako samohyb brala se lesem dále.

J. J. Jiří kníže z Lobkovic,

maršálek zemský království českého.

Odkud té síly vzala v této chvíli, nevěděla. Když unikla zrakům obojí žen, zasténala v přeukrutném žalu svém, zakryla si oběma rukama tváře a klesajíc, opřela se o kmen stromu.

Tonina, Tonina!

Jak děsně zvučí jí to jméno v hlavě, v srdci! Tonina!

Zapomněla na ni ve svém štěstí, ve víru vášnivě lásky a osud jí přivedl jí v ústřety.

„A čím jsem já!“ náhle uklouzlo jí se rtů v divé bolesti.

Azor ležel u její nohou.

„Věrné zvíře, věrnější člověka“, řekla si a prudce strhla zlatý řetízek s hrdla, kterým se byla zdobila.

Věděla, že to rád vidí, když jeho dárkem se zdobí. Jeho dárkem! Božena trpce se usmála. Mrštila skvostem o zemi a šlápla naň. Ó, kdyby mohla tak šlápnouti na něj, na ni, na celý svět!

Kde se vzala v dívce něžné taková myšlénka? V její hrozné žalosti.

„Já jsem mu věnovala srdce, lásku, všechno, všechno, a on mne odbyl zlatým šperkem! Ji i mne, obě dvě stejně ocenil a odbyl!..“ naříkala zničená nešťastná Božena.

Azor neodešel z místa, dokud Božena trvala ve svém žalu a když odcházela, zvěděl tam se země zlatý řetízek, nesa jej za svou vyvolenou paní.

IX.

Kde zůstalo veselé, jásavé děvče, které si vyšlo se svým velkým štěstím do přírody?

Do mlýna vrátila se její postava, ale duše jako by z ní byla uprchla. Od té chvíle konala domácí práce a povinnosti jako samohyb a nehlesla po celý den ani slovíčka. Chvillemi stanula náhle jako zkamenělá socha a zase pracovala se zimničným chvatem.

Mlynáři se vyhýbala. On ji hledal, ale ona před ním prchala. Usmíval se na ni významně, ona toho neviděla. Když ji, tajuplně, jda mimo ni, zašeptal, jak činíval slova sladká, div nevzkřikla hněvem, který v ní vzkypěl. Odvrátila se od něho s opovržením.

Znamenal mlynář dobfce, že se s dívkou děje neobyčejná jakási změna.

I vyčíhal vhodného okamžiku, by se jí zeptal, co má proti němu. Stála v zahrádce u keře růže, kterou z obalu vyprostili chtěla, jako ve sloup obrácena. Vzal ji za ruku. Ona vzkřikla a vyškubla se mu.

„Nesáhejte na mne!“ uklouzlo jí se rtů.

Při tom zděšeně ucouvla a odvrátila hlavu.

Zachytil však její pohled. Byl to pohled kamenné sochy a v oku zableskla pouze jiskra hněvu.

„Vodní růže“ se zavřela!“ pravil posměšně.

Hodil vzdorovitě hlavou a šel dále. Božena se za ním ani neohlédla.

„Jaké má to děvče vrtochy?“ rozumoval mlynář sám při sobě.

Avšak chování její ho vábilo. Bylo to něco zase nového. Chladnost její ledová rozpalovala ho více, než její dřívější žář a nyjící touha.

Blížily se však velikonoční svátky, ve mlýně bylo mnoho práce, nebo tu se, jak mlynářka říkávala, „vyháněla zima všemi okny a dveřmi ze mlýna!“

Božena byla stále obklopena služkami a zjednanými ženami, které košťaty, vodou i mýdlem dávaly mlýnu jarní, sváteční vzhled, že nebylo mlynáři lze k ní se přiblížiti.

Kdo je na číhání, přece však něco vyčká.

Božena cídila stříbro a při tom byla sama. Usedla si s prací svou v malém pokojíčku mlynářčině. Dokud mlynářka na práci dohlížela a cenu stříbra dívce vykládala, cídila pilně, ale když osaměla, sklesly jí náhle ruce v klín. Množství stříbra před ní nahromaděného připomínalo jí na bohatství Lekniňského mlýna a chladný kov jí připamatoval na chladná srdce těchto boháčů.

Božena nebyla se až dosud dopracovala k nějaké spásné myšlénce. Nezkrocená, ohnivá láska posud válčila v srdci se hněvem a žárlivostí. Bylo jí, jako by potupa, která se jí stala tím, že mlynář ji klamal a k pouhé milostnici ji snížil, zdroj jejího života byla usmrtila.

Hlava její klesla na stříbrnou mísu na stole, kterou jednou rukou držela.

Tu náhle ruka smělá vzala ji za ruku. Jakby ji zmije byla uškla, trhla sebou Božena a vzpřímila se. Mísa padla na podlahu a zazvonila.

„Co to znamená!“ zvolal pánovitě rozvaděný hlas. „Mluv!“

Božena snažila se vyprostiti, ale ruce jeho, jako by to byly železné okovy, ji svíraly, že celé tělo její tuhlo v této vazbě. Avšak i hrdlo její bylo sevřené a slova, jež se jí hojně drala na rty, přes ně nepřecházela. Jenom oči její za ni mluvily, oči planoucí hněvem i láskou.

Její mlčení pobuřovalo jej.

„Což jsi oněměla, či zkameněla?“ zvolal. „Aj, snad nebe ztrestalo již zrádné rty, které lásku lhal, ač o ní srdce nevědělo?“

„Zrádné rty!“ vybuchlo to prudce ze rtů dívčiných. „Ano, hříšné, zrádné rty, ale takové rty nejsou mémi! Jiný lhal, jiný klamal, jiný lásku tupil a nevinné děvče hříšnými, úlisnými slovy v sítě své vášně zatahoval! Bídničku, který jsi šlapal lásku v prach a osiřel, věřící a tebe milující děvče tak ošemetně podváděl, tebe potrestá bůh!“

„Ha ha ha! Totéž celá komedie! Co se stalo?“

„Však ty věš!“

„Ach, já vím mnoho!“ potupně se usmál. „Avšak to nevím, co celý tento výstup znamená! Mluv! Chci a musím to zvědět!“

„To znamená, že jsem tvor, který cítí, děvče, které vše miluje, ale své dívčí důstojnosti ctí, děvče, které bůh stvořil, by žilo a šťastné bylo, ale které neschválně muž usmrcuje, maje je za pouhou hračku pro své kratochvíle . . .“

„Aj, aj!“ vložil se jí do řeči mlynář s opovržlivým zvukem hlasu. „Kdo tě naučil zpívat tuto písničku! Rozumím! Chceš být mlynářkou Leknínskou . . . Jsi jako všechny! Nedostačuje ti také láska muže, ale též chceš mít i jeho jméno . . .“

„Ano! Chci tomu tak! Buď učiňš mne svoji ženou, anebo se ke mně neblíž! Milenkou nebudu! Jsem děvče chudé, ale počestné a mám vřelý cit pro čest!“

„Tvoje ctnost jest pouhý chlad ledového srdce! Jsi takovou vodní pannou, která k lásce svádí, ale sama milovati

nechce a neumí, jelikož nemá krve v žilách! Umíš rozdmýchat žár, ale hasiti nechceš! Můžeš se nyní všady chlubit, že si Leknínského mlynáře pobláznila a pak zavrhl, když ti nejvíce věřil a nejvíce tě miloval . . .“

Smích její zarazil slova jeho.

„Ha, ha, ha, miloval!“ zasmála se Božena, jejíž rozvahy přehala v mocném vzrušení boje lásky i srdce, které k němu spěchalo a hrdocti a ctnosti, které od něho odpuzovaly.

„Proč se směješ?“

„Směju se! — Mne miluješ! A jakž tu druhou, tu miluješ také?“

„Jakou druhou?“

„Toninu!“ vyrazila ze sebe prudce.

Jakby toto jméno bylo dýkou, které zasáhlo smrtelně jeho lásku, zbledl, zavrával a prudce odkvapil.

„Neměl odvety!“ řekla si Božena. „Je to tedy pravdou!“

Okamžik stála jako zdrcena hroznou ranou. Pak se vzchopila a jak by láska jí byla perutí připjala, spěchala za ním! Ať vinen, ať nevinen, ona jej miluje!

Ve dveřích setkala se s mlynářkou.

JUDr. Jan Jeřábek,
člen výkonného výboru zemské jult. výstavy
v Praze.

„Co se tu děje?“ zvolala tato přísně a ostře. „Slyším až dolů hlasy haštěřivé, spěchám sem a potkám syna mocně vzrušeného. Nedal mi ani odvety a pádil přímo ze mlýna jako víchr . . . .“

„Odpustte!“ zajíkávě jí dala v odvetu Božena. „Já — on — my ano, já, — já ho mám až k smrti ráda! Vím že jsem chudou, že nikdy nedovolíte, abych byla jeho ženou a proto musím z domu!“

„Ty že máš Bohuše ráda?“

Božena přitakala pouze hlavou. Živý nach rozlil se při tom po jejím bledém obličejí a ruce bezděčně se jí sepjaly.

„A Bohuš tebe!“ zvolala mlynářka.

„On! Ne, on ani neví, co je milovati! — Řekl mi sice, že mne má rád! — On však pouze lhal! — Já děle před vami, paní teto, však nechci a nemohu ničehož tajiti a takovou skrytou hru prováděti! Mám, mám jej ráda, ale on mým býti nemůže a proto půjdu z domu . . . .“

Božena tu propukla v pláč. Mlynářka sklopila hlavu, ale nehlesla ani písmenky. Dívka potácela se ke dveřím. Když již byla na prahu, řekla mlynářka hlasem dutým, aniž by byla hlasu zvěděla a na dívku pohlédla:

„Sečkej, až po svátcích!“

X.

Nálada pašijového týhodne shodla se se smutečnící mírou, která nyní zavládla ve mlýně a tíhou svou padla na mysle jeho obyvatelů.

Všichni cítili, že se něco přihodilo v rodině, ale ani stará, věrná Veruna ničehož nezvěděla a jim ani slovíčkem napověděti nemohla, jakého to druhu mraky zatáhly se nade mlýnem. Mlynářka mlčela jako hrob, miadý byl s ní děle jedné hodiny zavřen v pokoji a po té chodil jako zamračené nebe. Božena pracovala jako jindy, ale nevydala ze sebe slova.

Tak přiblížila se neděle velikonoční. Mlynářka šla se služkami hned s rána na mši svatou.

Božena se chystala se starou Verunou dle určení mlynářčina na velkou mši. Oblékla se již a čekala, až se mlynářka

vrátí. Seděla u okna a hleděla ven, ale oním pohledem prázdňým, který dosvědčuje, že nazírající ničehož nevidí.

Pojednou to trhlo jejím tělem, jak by elektřina ji byla projela. Jakkoliv hleděla do prázdna, přece postřehla, že po cestě, vinoucí se ke mlýnu přichází mlynář loudavým krokem.

Včera odešel do města na Vzkříšení a nevrátil se až dosud.

„Byl u ní, u Toniny!“ řekla si Božena trpce a s opovržením. „Ona a já! — Jemu to je všechno jednotejné! Nezná ceny dívčí, nezná pravé lásky, nemá citu! Jsou to boháči, jimž pouze peníze jsou bohem . . . .“

Kroky pádné ozývaly se po schodech a blížily se k světnici. Božena vstala a zachytila se opěradla u židle. Přichází!

„To je dobře! Aspoň s ním promluví!“ řekla si dívka, ale třásla se při tom.

Nebyla s ním mluvila od oné chvíle, kdy se oba dva střetli k vůli Tonině.

Mlynář vešel chvatně, krokem lidí, kteří prochodili celou noc, ale účinky před domácími skrývají.

Spatřiv Boženu, chtěl se rychle obrátiti, ale ona zvolala:

„Zůstaň!“

Odкуда vzala tento pánovitý zvuk hlasu dívka tak oddaná a ponížena, že mlynář uposlechl a stanul, on, který ani přísné matky nebýval vždy na slovo poslušen?

„Chci s tebou mluvit!“ řekla Božena.

„Prosím . . . .“

„Odjedu po svátcích . . . .“

„Kam?“ řekl nedbale.

„Nevím!“ dutě zaznělo to z její úst.

„Vidíš, to máš z toho! Proč jsi to vybleptla! Mohli jsme na dále šťastně žítí . . . .“

„Nemohli! Já nejsem Toninou!“

„Ona mne má aspoň ráda! Neptá se, vezmu-li si jí za ženu a miluje mne! Proč jsi takovou chladnou vodní pannou!“

„Chladnou vodní pannou! Ha, ha, ha! A to říkáš ty mne, která jsem ti přála lásky a z lásky zapomínala i na hrdost a dívčí ctnost!“

„To jsou řeči! Chceš býti na Lekní-

nách paní, nic více! To jest celá tvoje láska!"

„Chci býti buď tvou ženou, anebo . . . nemohu ti ničím býti! To jest moje právo a moje povinnost! Žádáti na tobě, abys jednal jako muž!"

„Jakým právem?" zasmál se.

„Přirozeným!" opáčila. „Mohla jsem v lásce zapomenouti na čas, že jsem chudou dívkou a sníti o tom, že budu tvojí ženou! Avšak procitla jsem a prohlédla jsem! Od této chvíle nesmím ani na okamžik zapomínati na dívčí svou důstojnost a čest! Všeci no se ve mně vzbouřilo, když jsem zvěděla, že

mne stavíš na roveň s tou ženštinou — zaprodajnou! Buď všechno, buď nic! To jest nyní moje heslo . . . Poznala jsem, že ti není o dívku, že si najdeš jinou hračku! Avšak, bezbožný muži, pamatuj — pamatuj, že je nad námi bůh, který ztrestá vinu!"

„Já nerad chodím na kázání! Ostatně, jaká vina! Proč je láska lidem dána? Milovali jsme se, a chceš-li, můžeme se dále milovati! Ty o mne však nestojíš! Jaký již jsem, taký jsem! Což jsi o mne neslyšela dříve, že mám všechny krásné dívky rád?"

Božena sklopila oči! Slyšela, ale v zalespenosti lásky na to nemyslíla.

„Proč jsi nebyla hned takovou přísnou a etnostnou jako nyní?" pokračoval, vida že opanovává pole. „Já sám nemám viny! Či máš mne ráda? Pojď ke mně, já se nehněvám! Pojď, dokaž mi, že mne ráda máš . . ."

„Já ti dokážu, že tě ráda mám, já ti dokážu, že mně jest nade všechno dražší moje dívčí čest, já vinu usmím!" zvolala Božena.

Hlas se jí třásl, oči přepodivně sálaly. Po té spěchala ke dveřím. On ji zachytil.

„Zůstaň! Nechoď odtud! Pojď — pojď . . ."

„Pusť mne!"

„Kam?"

„Do kostela, jak mi bylo nařizeno!"

„Nechoď!" šeptal svůdně. „Buď tu u mne!"

Prudce ji vzal za ruku a chtěl ji přivínouti k sobě. Vyškubla se mu a odstrčila jej, až zavravoral. Než se opět vzpamatoval, byla ze dveří.

Mlynář se tomu jen trochu usmál.

„Však ona přijde!" řekl si vítězně. „Jsou všechny takové jako ona! Hněvá se, zuří a za čas se usmíjí. Kam by šla? Nejdále do myslivny! Nu, a tam ji najdu!"

Po delší chvíli vyšla Božena ze mlýna s modlitební knížkou v ruce. Kroky její byly však vratké, oči matné. Předemlým stanula, jak by byla na něco si vzpomněla. Chvatně obešla celý mlýn a pohlížela k oknu pokoje, v němž mlynáře zůstavila.

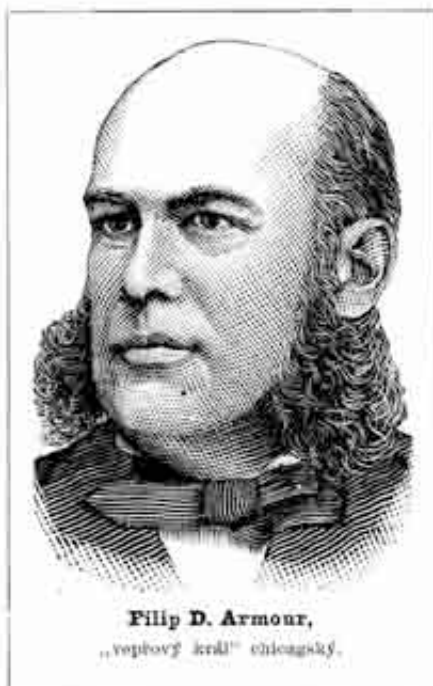
A zase stála přede mlýnem, jako by čekala, že vyjde. Takto třikráte obešla mlýn!

V tom Azor vyskočil otevřeným oknem v šalandě a přiběhl k ní.

„Ty!" usmála se a šla pevným krokem nyní dále.

Božena dlouho nevracela se z kostela. Mlynářka už zle na ni toužila, že jim kazí sváteční oběd. Minulo odpoledne, Boženy posud doma nebylo. Tu pojal ji strach. Vyslala posly do města ke známým, do myslivny, ale dívky nikde nenespatřili.

Některí z poslů, vracejíce se kolem Panenského jezírka, spatřili na břehu

Philip D. Armour,

„vepřový král“ chicagský.

ležeti Azora, jakby střežil tam položené modlitební knížky Boženiny. Tušili, že se stalo zde velké neštěstí.

Knížky ležely na téměř místě, kdež stanula, když ji mlynář poprvé spatřil a sledoval. Ovinuty byly zlatým řetězem, dárkem to jeho lásky a za ním byl lístek zastrčen, adresovaný na mlynáře.

Na lístku psáno bylo:

„Vodní panna tvoje pohruzuje se v hladinu, aby ti dokázala, jak tě milovala a miluje. Tím vina její jest usmířena! Bůh přijme dívku na milost“

* * *

Božena, jakby byla tím, že bezděčně obešla třikráte mlyn, než odešla, by se už nevrátila, odnesla kouzlo, o němž se bájilo, že jím mlyn obepjala vodní panna a kterým ve mlýně bohatlí.

Nedařilo se ve mlýně Leksánském od té chvíle ničemu. Mlynářka chřadla,

mlynář vedl život obvyklý dále a rozhazoval peníze plným hrstěma.

Mlyn upadal víc a více.

O ženitbě nechtěl mlynář ani slyšeti. Na pohled se zdálo, že jej příhoda s Boženou přílišně nevzrušila, aspoň tvářil se zcela nepodjatě k tomu a litoval ji, že byla takovou přemrštěnou.

V hloubi duše a srdce však pro ni truchlil. Měl ji na svědomí! To cítil přese všechno svěťácký muž hluboce a postava její znepokojovala mu každý sen.

Často stával u Panenského jezírka, zejména v nocích měsícem ozářených a zíral na povrch hlubiny, do níž se pohroužila z lásky k němu jeho vodní panna.

Na jezírku pluly, pohruzovaly a vznášely se vodní růže, ale ani jediná z nich neproměnila se v útlou mladou dívku, kterou by rád byl k srdci přivinul!

Náš úděl.

§ pyšným želem cizota nás káře :
„Kde vás podíl v práci osvěty?
Lidstvo celé dychtí v její záře;
kdež ty pochodně, kde svíce ty,
za něž bude vám kdys dlužno díkem?
Zač Váš národ, zač je bojovníkem?
Čemu planou vaše rozněty ?

Škoda stírel, když mřítte tak nízko !
Českosť ! Vyšších snah-li není již ?
Lidskosť volte za své stanovisko,
heslem tím se v pravou vzneste výš !
Českosť soudních akt a slabikářů,
jízdních listků, kázání a snářů, —
toť že vašich ideálů říš ?

Chlubíte se kalichem svých předků,
jakby národ váš byl prvním všech ;
pro národní marnosti však cetku
pachtíte se, ať vám vyjde dech ;
posledními v národů jste voji !
Budoucnost vám zavře bránu svoji ;
neb co získá pokrok lidstva z Čech ?

Odporáá cizotě pak zpupné
hlasem pevným české vřelosti !
Přinášáme srdce nezákupné,
srdce, jehož zvůle nezlomí,
a v tom srdci lásku k právu věnem
osvěťté, jejímž krásným jménem
leť snad slabé duchy ojmomí.

Toť náš ideál, toť naše meta !
Kalich vám dal volnost poznání,
nyní svědomí a srdci světa
živý zdroj náš vyschnout zabrání !
Spravedlnost ke všem, bez pokrytství,
lidstvu chceme dát, a běda lidství,
přes ni bujně v před-li qhání !

Jménem všech, jimž tvrdou nepřítelkou
sobecká jest silných osvěta,
práci svoji vzácenou a velkou,
kterou křivda budiž vypleta,
věkům dáme v zisk ! Toť pokrok pravý,
v něm jest neústupným Čech, a zdravý
pravdy svit v něm bláhá de světa.

Bliska Krásohorská.

LESNÍ POŽÁR.

Povídka dle skutečnosti ze života v amerických pralesích.

Kalendář „Američanů“ podává JOSEF NOVÁK.

NEUMÍM tak obratně vypravovati, jak by snad bylo zapotřebí k vylíčení tohoto příběhu, ale myslím, že to, co mi scházeti bude na ozdobném slohu a líčení, nahrazeno bude opět úplně věrnou pravdou celé události, kterou chci vám sdělit a o které myslím, že může mnohého zajímat. Umím lépe zacházeti se sekerou nebo nejdříve s palcovým měřítkem, než s pérem, nu ale — pokusím se přece vše co nejsprávněji vypsati a prosím tedy za laskavou pozornost, jakož i abyste, milí čtenáři, přijali vše tak vděčně, jako já vám to upřímně podávám.

Jsem již po celou řadu let ve službách velkého obchodu dřívím na severu ve Wisconsinu. Dříve byli jsme v Michiganu a tam se mi právě stala ta příhoda. Bylo to hned v prvých letech mého přejezdu do Ameriky, hned jakmile jsem se naučil mluvit trochu řádněji anglicky, což ostatně mi ve mladých tehdejších letech dosti rychle šlo. Byl jsem po většinu v lesích při porážení, dohlížel jsem na lidi, měřil jsem a často přiložil i sám statečně ruku k dílu. Když byla práce skončena, pracoval jsem občas i v písárně, avšak ne s největší chutí.

V onom roce, o němž vypravuji, 186. bylo počasí obchodu našemu velmi nepříznivé a skoro žádný sníl, takže doprava stavebního dříví k řece vyžadovala velkého namáhání, ba z části byla

pro nedostatek dělných sil vůbec nemožnou. Měli jsme málo zásob, takže v říjnu již byli jsme beze dříví a musili jsme pílu zavřítí. Více jak třicet lidí octlo se tím bez práce, bez výdělku. Lidé ti chtěli jísti, chtěli oblek, musilo býti o ně postaráno a tudyž rozhodl se pán náš, že přes časnou dosud dobu pošle je do lesů.

Já tentokrát s nimi nešel, což mi právě dvakrát milým nebylo, poněvadž práce v písárně, psaní a počítání, mne příliš nebavila a já raději bych byl šel do lesů, tak krásných v tento podzimní čas, v době indiánského léta, kdy každý strom, každý list změnil zelenou barvu svou ve žlutou neb pomerančovou, až i zářivě červenou, v nejrůznějších odstínech, ve veliké pestrosti a v nevyrovnaném zvláštním půvabu, čehož v zemích evropských, jmenovitě pak v Čechách, v takové míře nevidíme. V podzimní krajině, zvláště pak v lese, cítil jsem teprve, že jsem v tak vzdáleném cizím kraji, neboť v ten čas bylo vše jiné, nezvyklé, nové, různé.

S lidmi do lesů poslán byl tentokrát soudruh můj v povolání, Angličan John Richards, mladý šlověk mého věku, se kterým však přes tuto okolnost a dosti stejné životní zájmy nemohl jsem býti přece nikdy přítelem. Byli jsme mnohdy po celé týdny připoutáni na stejnou písárnu, ale nebyli jsme proto přece spolu

nijak důvěrnými, nijak blíže známi, nýbrž zdálo se mi spíše, že jej nemám rád, že mi je protivným a totéž bylo asi i na jeho straně. Víím jen tolik, že hned zprvu jsem šel mu raději s cesty a též on že se obmezil se stycích svých se mnou jen na to nejnnutnější. Necítili jsme se, krátce řečeno, nijak vzájemně k sobě puzeni, nýbrž právě naopak !

Mnoho v tom zajisté dělala různost národností a celá Richardsova anglická povaha. Bylť, jako všickni jeho krajané, jakoby nafoukaný, pánovitý, domýšlivý a hleděl na mne, jako na člověka řeči jeho méně znalého — ač jsem tehdy vše již mluvil, vždycky s hůry, což mne zlobilo, poněvadž jsme byli v postavení přece sobě úplně rovnými a spíše naopak, já byl si vědom, že konám povinnost své správně a že je „hoss“ se mnou zcela spokojen, kdežto s ním měl každou chvíli mrzutosti, hádky a o výčitky zcela oprávněné nebyla nikdy nouze. Byl však nějakým, ovšem vzdálenějším příbuzným paniným a odtud snad zakládala se částečně jeho sebedůvěra v místě a jeho vynášení se nade mnou. Avšak nejhlavnějším důvodem mé nechtě vůči Richardsovi byla snad ona okolnost, že prokazoval přílišnou pozornost dívce, kterou jsem tajně miloval, s očividným úmyslem, aby se jí zmocnil. Byla to dcera souseda našeho, zámožného Němce Millera, ale v Americe již zrozená a vychovaná, hezká, roztomilá, mírná, vůbec děvče k pomilování. Mluvil jsem s ní ovšem také velmi často, jsa znám a oblíben u její rodičů, poněvadž jsem s nimi mohl mluvit německy, kteréžto řeči přes dlouhý již pobyt svůj v Americe dávali stále přednost před angličtinou, avšak Richards mluvil opět s Mary anglicky, což jí, vychované v americké škole, lépe šlo. Byl, kde jen mohl, okolo ní, nemaje ovšem ani potuchy o mých citech, ale to mu ovšem v mínění mém nebylo nic platno, poněvadž jsem byl přesvědčen, že by vynaložil jen ještě více úsilí, aby si Mary získal, kdyby byl poznal, že má soka. Na mne však si ani nevzpomněl, pokládaje mne nejspíše za velmi nepatrného vůči sobě, což mne také mimovolně zlobilo, ač jsem byl ji-

nak velmi rád, že o ničem neví, poněvadž nemohl jsem v tom pádu očekávat nic jiného než řadu protivenství, posměchu a schválností.

V tomto směru byl jsem tedy rád, že odchází, kdežto já zde zůstal, ovšem v úplně beznadějnosti, jsa uvnitř jaksi přesvědčen, že Mary skutečně asi jej bude míti ráda a já že nemohu nijak na ni pomýšleti. Bylo to přesvědčení smutné, a stále ozýval se proti němu vnitřní jakýs hlas, odporuje tomu, avšak pokládal jsem to pouze za naději nesmyslnou, za pocit, vycházející z lásky mé, z touhy mé po milované dívce a za nic možného. Vždyť okolnosti mluvíly u Mary rozhodně ve prospěch Richardsův, jak se mi aspoň zdálo; stále byli ti dva pospolu, smáli se, žertovali. Mary přijímala dvoření se Richardsovo, chovala se vůči němu přívětivě, kdežto ke mně byla sice vždy zdvořilou, až mnoho, ale skoro úplně chladnou a jakoby povždy v rozpacích, když se mnou mluvila. Hovor náš vždy vázl, ač bylo možno zcela dobře tuto okolnost přičísti nezvyklosti mé v tomto hovoru anglickém a nesmělosti, i opět naopak menší sběhlosti miss Mary v lepší mluvě německé.

Než, necht' již neměl jsem nijaké naděje, odchodem Richardsovým s lidmi do lesů se mi značně ulehčilo, neboť jeho přítomnost a stále jeho dvoření se vůči Mary mne nespírně rozčilovalo, smoutilo a roztrpčovalo, takže jsem neměl ani chvíli klidnou. Avšak myslil jsem si chvílemi, že by mi vlastně přece bylo lépe v lesích, v přírodě, kde bych hleděl na nešťastný, bolestný cit svůj pozapomenouti, nemaje předmět touhy své stále na očích, čímž jen beznadějná láska má se vzmáhala a nitro mé sžírala palčivým ohněm, který nikdy nemohl naléztí uspokojení.

Trvalo to již celý měsíc po odchodu Richardsově a mně bylo stále stejně, aniž bych byl vůči Mary jen v nejmenším byl změnil své chování. Neosmělil jsem se jí, jako dříve, schválně vyhledávat, ba naopak zdálo se mi, že nyní nesmím tak tím méně učiniti, aby v ní nevznikla myšlenka, že chci nepřítomnosti Richardsovy využítovati, což by mne

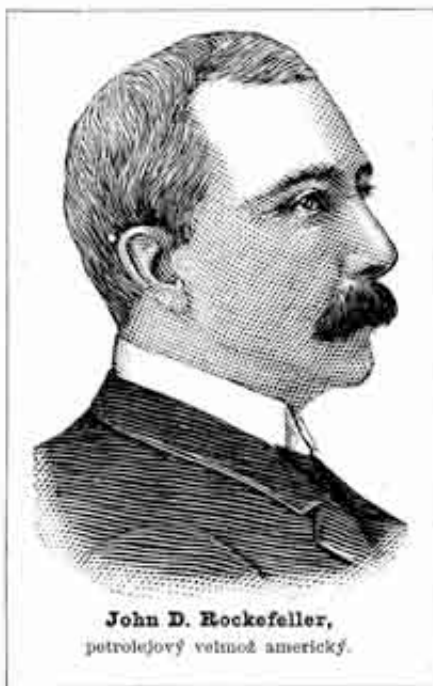
bylo postavilo v očích miss Mary, miluje-li jej, do špatného světla, nač jsem nechtěl nechat přijíti. Připadalo mi to tak, jakoby byla v nepřítomnosti Richardsově bezbrannou, bez ochrany a tohoto stavu jejího nechtěl jsem využívat, styděl bych se za to! Tím jsem se choval vůči Mary ještě pozorněji, s více ohledy, a skoro čizeji než dřívě, a věru že jsem ji méně viděl, než když zde byl Richards. Návratu jeho jsem si však přece nepřál! A Mary chovala se vůči mně rovněž zdrženlivě jako kdy jindy, a zdálo se mi, že je smutná. Stýská se jí asi po Richardsovi, bylo mé přesvědčení, které mne tím více utvrdilo v mém úmyslu, abych jí nevyrušoval a hleděl svoji osudnou vášeň přemoci za každou cenu, s bolestí, s nevyslovným utrpením, s krvácejícím srdcem. Nesmím, nemám právo ji obtěžovat, nesmím se jí vtírat s city svými, neboť není mi to nic platno a přišel bych tak i o její přátelství, které mi snad bude údělem, když nemohouc mi věnovati lásku, uzná snad přece jemné, odříkavé jednání mé!

Po tomto měsíci vnitřního boje, přemáhání citů svých, zápasu srdce s rozumem a vášně s vůlí, udála se věc, která přinesla do jednotvárného života, jaký jsem v písárně vedl, náhlou změnu. „Boss“ obdržel jednou z rána dopis od Richardse, v němž mu tento sděloval, že nalezl daleko na severu, kdež se nacházel, při samém jezerním břehu výhodný kus lesa, plný překrásných stromů, který lze levně koupiti. Výhoda byla dle popisu Richardsova očividnou, dovoz dříví snadný, les prý vykazoval různé i vzácnější druhy stromové a ku pro-

vedení celého toho prospěšného obchodu bylo zapotřebí asi osm až deset tisíc dollarů, o jichž rychlou záсылku Richards žádal.

„Boss“ obdržev list, malou jen chvíli se rozmýšlel, načež šel přímo ke mně a sděliv mi, co obsahuje, pravil, že by bylo nejlépe, abych se tam neprodleně sám odebral, vzal s sebou peníze, les prohlédl, a míním-li že tomu tak, abych bez dlouhých rozpaků hleděl koupiti uzavřít. Hned odpoledne měl jsem vsednouti na koně a zuaje dobře polohu, ujížděti tam nejkratší cestou.

Důvěra, takto mi projevená, ovšem

John D. Rockefeller,
petrolejový velmož americký.

mne těšila, jak v tom směru, že se mi svěříje tolik peněz, jakož i že na mém rozhodnutí záleží, má-li býti koupě provedena. Nějakého nebezpečí jsem se nebál, jsa v poměrech již dosti obeznámený a pak spoléhaje se na to, že nikdo o penězích, které s sebou ponešu, neví, jakož i na dobrý svůj revolver, s nímž uměl jsem dobře zacházeti, cvičiv se ve střelbě z něho po lesích dle libosti.

Se svými přípravami na cestu byl jsem brzo hotov. Do brašen při sedle ve-

dle potravy dal jsem i trochu prádla a jiné nutné věci a peníze dal jsem do koženého kapsáře, připjatého k pasu, kdež nacházelo se i pouzdro s revolverem. Ale dřívě ještě než jsem se najedl, přinesl mně „boss“ několik dopisů pro lidi, zaměstnané v lesích s Richardsem, od jich rodin, jež byl hned uvědomil o příležitosti, jaká se jim naskytá k písemnému styku s jich otci a bratry, s nimiž poštovní spojení v tehdejších časech a při panujících poměrech bylo skoro nemožným a kteří byli jen odkázáni na takovouto náhodou

Okolnost' tato mi něco připomněla a bez dlouhých okolků měl jsem se již také ku provedení toho, neboť času nezbývalo. Ano, tak učiním, dříve než odjedu! To je dobrá příležitost' ku zjednání si nějaké aspoň jistoty, k nějakému postřehnutí, ať už v tom či onom směru! A již vyskočil jsem a ubíral se k Mary, abych se jí přímo a krátce pozeptal, nemá-li snad co k vyřízení nebo k posláání Richardsovi.

Byla zvláštní náhodou sama doma a zdálo se mi, že se trochu zachvěla, když jsem k ní do parloru vstoupil. Rozhodně pohnut, ba musím říci, i trochu zmaten jsem byl, podáváje jí ruku a jenom tak s obtíží, velmi nemotorně a nesouvisle sdělil jsem jí, co mne k ní vede.

Když jsem dokončil, při čemž mi ani slovem nepomohla, pravila s jakýmsi, aspoň zdánlivým úsměvem:

„Jsem vám velmi vděčna za vaše laskavé nabídnutí, mr. Joseph, avšak nevím věru ani za mák, co bych měla mr. Richardsovi vzkázati či poslati!“

Byl jsem udiven, což ona též zpozorovala.

„Mýlil jste se,“ pravila tedy dále, „avšak jsem vám zavázána za vaši laskavost'. Doufám, že se vám na cestě nic zlého nestane. Buďte však opatrným, neboť opatrnosti nikdy nezbývá. V lesích není nikdy úplně bezpečno, jak pro zlé lidi, tak i pro časté požáry lesní, které prý opět letos na mnohých místech zuří, jak jsem se aspoň v posledních dnech dočítla!“

Na to podala mi srdečně ruku, a přála mi ještě jednou dobrého pořízení a šťastný návrat. Byl jsem tím celý spleten. Laskavost' její a odepření důkazů její přízně k Richardsovi překvapilo a pomátlo mne skutečně více, než kdyby byla s radostí nabídku moji přijala a soku mému list psala.

Nejraději bych se byl v pohnutí svým vyznal jí ze všeho, co v srdci mém po tak dlouhou bouřilo a vřelo, ale opět zdržovala mne v tom zvláštní bázeň, abych snad všecko si nepokazil a nezničil ten pěkný dojem, ježž slova její na mne učinila a přemohl jsem se tedy. Prosil jsem jí jen za prominutí, že jsem jí omylem

svým snad obtěžoval. Octl jsem se konečně venku, aniž bych byl věděl jak, nechť se dočkati příchodu matčina a rozloučiv se s Mary takto raději sám.

Odešel jsem věru mnohem veseleji, než jsem byl přišel a nemohl jsem se ubrániti jakémusi pocitu zlomyslnosti při vzpomínce na to, až budu vypravovati Richardsovi, že jsem byl u Mary pro nějaké to vyřízení, ale jak to pro něj dopadlo! S takovýmito myšlenkami vyšvihl jsem se na koně a jeda kolem známého mi tak domu, spatřil jsem ještě Mary s rodiči svými u okna, přátelsky mi kynoucími „s bohem!“

Z počátku mi ubíhala cesta ve stálých vzpomínkách velmi dobře, ačkoliv měl jsem po třikráte dosti práce a musil jsem udělati značnou zajíždku, abych se vyhnul lesnímu požáru, jenž na mnohých místech zuřil. Zakládali je buď drvoštěpové a cestující z neopatrnosti, nebo všelijaká sběh ze zlomyslnosti, nebo konečně usazující se farmáři, kteří si tím chtěli usnadnit mýtění lesa a nemohli zmohutnělému požáru při náhlém obratu větru pak položití meze. Bylo to hrůzokrásné podívání na ta plamená moře, rychle se šířící, dokud nějaká širší řeka nebo mýtina nezastavila jich postup. Plameny při prudším větru postupovaly s velikou rychlostí v těch listnatých po většině lesích, plných suchého listí a větví, které snadno chytaly. Trvalo to pak mnoho a mnoho hodin, než kmeny stromů, hoříce jako svíce, opět uhasínaly, tvoříce pak černé zuhelnatělé koly s několika nanejvýše silnějšími větvemi, které úplně neshořely. Zem byla pak černá, plná popele, dlouho a dlouho ještě doutnajícího, žhavého, dokud nějaký hojný déšť neskropil vypráhlou po požáru zemi. Oblouha byla často na mnoho a mnoho hodin zahalena hustým černým dýmem, jež ani slunce nemohlo prorazití, popel unášen byl větrem široko daleko jako černý déšť a v noci byly na nebi hrozné, příšerné rudé záplavy, upomínající na pekelnou obrovskou výheň.

Po tři první dny nalezl jsem si vždycky nocleh v ležení drvoštěpů nebo na osamělé farmě, aniž bych ovšem komu

ekl o penězích a vůbec o úmyslu na koupi onoho kusu lesa. Čtvrtého dne pod večer dorazil jsem náhle na pokraji mýtiny, na stráni, u potůčka na opuštěnou v lese chatrči, kterou jako by mi byl příznivý osud v cestu postavil. Byl to dřevěný srub, jaký si dělají dřevorubci na místech, kdež jim je déle prodletí. Stále mi pak připadalo, jakoby srub ten podle jistých známek byl stavěn našimi lidmi, ač určitěji tomu nic nenasvědčovalo, než-li že měl jsem naději doraziti hned někdy po ránu, dopoledne, k našim lidem, kteří zde již někde, snad dosti na blízku, musili býti, neboť přiblížil jsem se již dle výpočtu svého značně k jezernímu břehu.

Srub měl čtyry stěny bez oken, jen s dříví místo dveří; kryt tvořily rovněž hrubé kmeny, přikryté větvemi a drnem. Před srubem bylo ohniště, dávno vychladlé. Uvnitř bylo trochu suchého sena, které mi bylo vítaným ložem. Zde nakrmil jsem částečně svého koníka, dobrého a vytrvalého běhouna „Jima“ virginského plemene, sám pojedl ze svých zásob a vrhl jsem se, velmi jsa umdlen celodenní jízdou v těžce schůdných lesích,

na seno k nočnímu odpočinku. Koně uvázal jsem ke stěně srubu, také pod střechu. Ani oheň se mi nechtěla již rozdělati, ač kolem srubu snešeno bylo množství suchého dříví, celé hromady, jakoby lidé, kteří zde byli tábořili, chtěli se sem opět navrátiti a snesli si předem hojnou zásobu a raději jsem se spokojil se studenou večeří, jenom abych se důkladně prospal. Sešeřilo se již a já chtěl býti s prvním ranním úsvitem opět na nohou, abych dorazil co možná nejdříve k cíli své cesty.

Přese všecko však moje unavení nemohl jsem hned usnouti. S desíti tisíci dolary pod ochranou nespí se to v lesní pustině právě nejveseleji, neboť člověk neví, jaká chasa se třeba poblíže potuluje, za stromy číhá, čekajíc až člověk usne, aby jej oloupila třeba o pár centů, neřku-li pak o tolik peněz, o dobrého koně a oděv. Že bych však zaprodal vše drazé, rozumí se samo sebou, i kdybych život svůj měl nasaditi. V dále také na východě bylo viděti osudnou záři lesního požáru, ale mohlo to trvati ještě mnoho dní, než by sem za nejpříznivějších podmínek byla došla a spíše

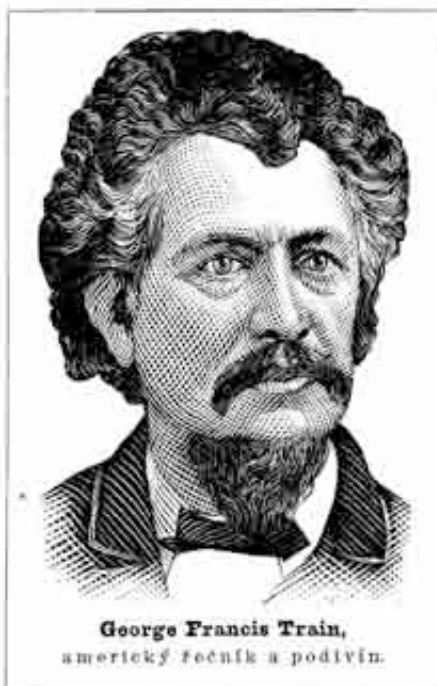
bylo by pravděpodobným, že na cestě té bude ohnivá povodeň ta zastavena. Chvilí jsem se tak zmítal pod přikrývkou na loži svém, ale nikde nejevilo se nic podezřelého až konečně zvítězila únavu nad duchem mým a já tvrdě usnul, zapomenuv na všechny starosti a obavy, na lupiče, na peníze, na požár.

Co se mi tehdy zdálo, nevím, právě jako neznám délku svého spánku. Najednou jsem však procitl a tu vidím ve dveřích, z venčí dosti jasně ozářených, státi mužskou

postavu. Vyskočil jsem s lože, jako perem vymrštěn. Muž ten, jak jsem pozoroval, měl černý obličej; ale nebylo mi v té chvíli hned možno pochopiti, byl-li to černoch, či byl-li jen tak umazán. Sáhl jsem po revolveru, ale v tom okamžiku pravil muž, vztáhnuv ruku proti mne, temným hlasem:

„Oheň se blíží chvatem! Nechcete-li shořeti, hleďte co nejrychleji odtud, za několik minut stojí srub v plamenech!“

V tom již opět zmizel, vyšvihl se venku na koně, jež držel za uzdu, jak sem

George Francis Train,
americký podnikatel a politik.

patrně viděl, a v témže okamžiku byl již kus odtud.

Mluvil však na mou věru svatou pravdu! Ze dvou stran postupoval již oheň proti srubu. Vzduch byl již pln dusivého dýmu a horký od plamenů. Nezbyvalo ani dosti málo času! Vítr hnal požár na chatrč. Sotva jsem jen vyvedl svého věrného koně, který zděšeně se vzpíral a svým dusotem a ustrašeným frkáním mne asi ze sna probudil. Měl jsem co dělat, abych jej v rychlosti osedlal a pak již to šlo kvapem přes mýtinu a za ní do nezachváceného dosud lesa, kamž však následovaly mne rychle plameny, hnané dosti prudkým větrem.

Hnal jsem koně, co jsem jen mohl, ač ubohé, strachující se zvíře, samo dobře pociťující velikost nebezpečnosti, spěchalo, jak mu to jen lesní houština, pravý to prales, velmi ztěžka prostupný, jmenovitě pro jezce, dovořoval. Ranní úsvit nebyl také ještě úplný, jmenovitě v lese. Chvilce, nabytá rychlou jízdou přes mýtinu, přišla nám velice vhod, ale pozoroval jsem dobře, že plameny rychle postupují za námi a šfí se po lese s velikou prudkostí. Oznamoval mi to hned silnější, hned opět slabší praskot, jako když se z tisíců pušek střílí, celé salvy, mezi čímž chvilkami zaprašťelo to silněji, když zářem roztrhl se nějaký lesní velikán. Chvilkami zalehl až sem také ostrý čoud a dým, oznamující, že vítr a oheň postupuje stejným s námi směrem a na jiný nebylo při velkém asi rozsahu požáru a při malé jen vzdálenosti ani pomyšlení. Musil jsem být rád, že jsem zůstával po dlouhou již chvíli stejně vzdálen nebezpečnosti, jakož i stejně mu blížek. Byly zde dvě věci stejně možny: buď přijdu na lepší část lesa, kde mi bude možno rychleji ujížděti, nebo budou plameny při zadutí silnějšího větru rychlejšími a zachvátí mne, ač bylo pravděpodobnější to první. Musil jsem proto hnát se, jak jen to šlo, vši mocí slepě ku předu a doufaje jen ve šťastnou náhodu, na níž spása moje spočívala.

Jak dlouho jsem již jel, ani nevím, neboť ztratil jsem ve stále hrozícím mi nebezpečnosti všecken pojem o čase.

Bylo však již světlo. Kůň byl brzo značně unaven, ale nutil se, hnán přirozeným pudem, statně dále. Každá minuta zdála se mi zajisté býti hodinou a opět mi připadalo, jako bych byl teprve vyjel. Neměl jsem také na nic jiného pomyšlení než na svou záchranu.

Tu najednou se mi zdálo, že se dým vzmáhá a skutečně, valil se nyní u velikém množství za mnou. Kůň začal poděšeně frkati a ubohé zvíře ve slepém strachu vzepjalo se k divokým skokům, takže, dobře se nedržeti, byl bych na jisto spadl a stal se obětí plamenů, rychleji nyní za námi postupujících. Nedaje se nijak více ovládati, porážel kůň v divém letu křoví a já musil jen, přimknuv se těsně k jeho krku, očekávati poslední svou chvilku, neboť nemohlo dlouho trvati a poděšené zvíře buď klesne na smrt' zemdleno k zemi, anebo narazí někde do stromu a klesne zabito nebo omráčeno. Osudný okamžik ten očekávaje, pomýšlel jsem již na poslední své věci, louče se s tímto světem. Nebylo věru skoro žádné naděje na vyvážnutí! Kdybych hned při pádu koně, což mohlo státi se v každé následující vteřině zachoval život, strhnou mne za chvilku na to plameny, neboť ty přese zběsilý útěk zvfíte bylo slyšeti i cítiti stále ve stejné blízkosti naší stejně rychle postupující.

V tomto loučení se s dosavadním životem svým napadla mi najednou hrozná pro mne myšlénka, aby snad zaměstnavatel můj v pádu tom, více méně již téměř jistém, že v této pustině beze stopy zahynu, nemyslel snad, že jsem peníze mi svěřené zpronevěřil a s nimi snad uprchl! Věc ta byla zcela možnou, neboť po mrtvole mé nezůstane ani stopy, nikdo se o strašném osudu mém nedozví, a tak snadno mohu ztratiti nejen svůj život, ale i čestnou vzpomínku! Myšlénka ta byla pro mne hroznější než smrt' sama. Co asi pomyslí sobě o mne Mary? Jak mne budou všichni čekati, a když nedojde pražádná zpráva o mně po delší době, jak budou považovati mne za zmizelého, snad za uprchlého!

V témže však skoro okamžiku ovanul mne náhle proud jiného, svěžejšího vzdu-

chu a kůň se silně vzepjal. Pozvěděl jsem hlavu svou od jeho krku a rozhlédl se, připraven jsa na nejhorské. Jaké však bylo moje překvapení, když jsem viděl před sebou rozsáhlou, nepřehlédnou vodní pláň — jezero!

Nacházel jsem se na vyšším břehu, podél něhož vlny utvořily dlouhý nános drobného jemného písku, přes nějž chvilkami šplouchaly. Kůň, vyraziv z lesa, sáhajícího až na samý okraj břehu, byl by skočil hned dolů s té výše asi dvaceti neb třiceti stop, čímž bychom si byli oba snad hnáty zlámali, ale překvapen rozhledem na jezero a hloubi před sebou, vzepjal se i v tom svém ustrašení a slepém letu, čímž jsem byl snad zachráněn.

V okamžik seskočil jsem, posilněn jsa při pohledu na jezero novou nadějí, a chopiv koně pevně za úzdu, rozhlédl se vmžiku, kterak bych se dostal bezpečně a rychle dolů. Asi padesát kroků ode mne byl kus břehu nedávno podemlet, sřítl se a učinil tak pád povolnější. Zavedl jsem koně, pevně jej drže, přesoucího se na celém těle, k tomuto místu a opatrně svedl jsem jej dolů ke šplouchajícím vlnám. Unaveně zvíře, ustrašeně oddychujíc, nyní poslouchalo, dalo se dobře vésti a jakmile jsme byli dole, pustilo se samo do jezera, jež šlo na štěstí zde povlovně do hloubky. Maje strach, aby se mi neutopil, šel jsem za koněm, ačkoliv nohy bořily se do písku a sledoval jsem jej až mu voda šla po břicho a mně po pás. Zde si kůň, celý rozpálený prudkým letem, lehl do chladivých vod a já zůstal stát u něho.

Mraky dýmu hnaly se na jezero, a rozprostíraly se po celém jeho povrchu

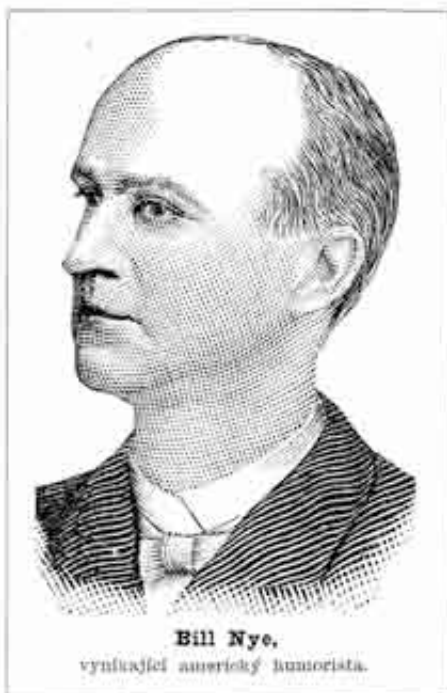
podél břehu. Horko se vzrážalo a já si ochladil vícekrát rozžhavené tváře. Zde však byl jsem v bezpečí až na ten nepříjemný kouř. Měl jsem ovšem vyhlídku zůstat zde nuceně po mnoho hodin, snad třeba až do druhého dne, přes noc, v této vodě, bez odpočinku. V tlumoku byla však ještě potrava i doušek pro zahřátí, a ostatně mohl jsem snad, jakmile oheň za hodinu nebo dvě trochu zajde, odvážit se blíže ke břehu. Lesní takový požár rychle postupuje, ale dosti brzo také uhasíná, jenom že páda bývá dlouho pak horká, nez kropí-li ji déšť. Nebe zdálo se mi býti silně zamračené, avšak nevěděl jsem, není-li to dým místo vodní páry. Nadějí jsem však přece měl, že se to skončí snad dosti brzo a poměrně dobře pro mne.

Upokojil jsem se tedy již značně stran osudu svého, obavy, které jsem měl ve směru tom v lese, již mne opustily a s touto změnou ve smýšlení vzpomněl jsem si také na peníze, uschované v koženém kapsáři, zavěšeném při pasu. Kapsář zde byl, ale k podivení mému byla přeska u něho rozpjata. Jak se to mohlo státi?

V okamžiku vjel již jsem mimovolně rukou do kapsáře, avšak — kdo popíše mé zděšení, když jsem našel, že je kapsář — prázdný!

Balík bankovek z něho zmizel! Kam ale? Jak?

Což jsem snad rozepjal kapsář včera večer? Nepamatoval jsem se na nic podobného, pokud jsem při hrozném tom vzrušení myslil následkem strašlivého pro mne odkrytí mohl vzpomínati. Po celé dva dny cesty jsem kapsář neotevřel! Nebo snad zapomněl jsem přesku zapjati hned při odjezdu z domu? —

Bill Nye.

vynálezčí americký humorista.

Můj bože — — snad — ten člověk, ten černoš, který mi zachoval život, to mohl udělati! Pás i s kapsáňem a revolverem ležel podle mne, jak jsem si před usnutím jej uvolnil! Snad jej spozoroval a tuše, že jsou v něm peníze, rozepjal přesku! Vzal však peníze, nebo jsem je ztratil v lese při tom sběsilém útěku, kde šlo o život? Když by je však vzal, proč by mne upozornil na nebezpečnoství, hrozící mi ohněm, když mohl ujeti a nechat mne klidně uhořet! Nebo snad byl vyrušen mým procitnutím?

Ztrnulý jsa zděšením, rukou stále marně hrabaje ve prázdném kapsáňi, zoufal jsem si. Můj bože, co se to stalo! Co mi je platen ten život, když nemám ony peníze, když snad považován budu za podvodníka, jenž je někde uschoval a staví se nyní, jakoby o ně přišel, neboť samotnému nešlo mi do hlavy, jak mohly zmizeti! Jediná okolnost, která to poněkud aspoň vysvětlovala, bylo objevení se tohoto černého muže, který mne však přece varoval před nebezpečnostvím! Šla mi hlava kolem, div jsem se neskácel do těch šplouchajících vln. Hned bych se do nich položil na vždy, odpočala by si tam unavená a těžce stížená hlava má, pomatená tím žárem, dýmem a ještě více tímto hrozným seznáním! Již, již se mi zachtělo klesnouti pod tuto hladinu jako bezvládná hmota a tiše, bez obrany utonouti — —

V tom uslyšel jsem náhle nedaleko hrozný zvuk, který mi projel celým tělem jako meč. A zvuk ten byl dle všeho hlasem lidským! Bylo to něco tak strašného, tak zoufalého, značícího zděšení, vztek, bolest v jednom, že jsem v celém svém žití nic podobného neslyšel a že se naň posud zcela dobře pamatuji, nechť je ho však nikdy více zaslechnouti!

Zvuk ten vytrhl mne rázem z toho stavu úplné skleslosti duševní, ze zoufalé málomyslnosti a navrátil mi život. Člověk! Proč tak vykřikl? Co je mu? Kdo je to? To projelo mi vše najednou hlavou a já procitl s vědomím své poynnosti vůči bližnímu.

V tom však již ozval se nový zvuk, děsné skučení, přicházející od běhu, kam nebylo již pro dým viděti. Rozhlí-

žel jsem se, ale marně. Skučení, jež podobalo se spíše vytí dravé šelmy, než hlasu lidskému, pocházelo však přece z úst člověka, jenž v tom řádění rozkáčeného živlu přišel dle všeho k nějaké pohromě.

Nevěděl jsem, co bych měl dělati, nic nevidal pro dým, pokrývající celé moje okolí a přece mne to pudilo, abych přispěl snad nešťastníku tomu ku pomoci. Nešťastníkem zajisté byl, kdo k podobným, kosti pronikajícím projevům byl nucen. Mám však opustiti svého koně, tak dost se plašícího, chtějícího dále do jezera, kdež však se mohl snadno utopiti? Báł se ohně, jenž zúfil již na pobřeží. Na štěstí netáhl však na nás přímo vítr, jinak bychom byli zasypáváni žhavým popelem, jiskrami a hustý dým by nás byl snad oba zadusil. Pustiti úzdu koni bylo tedy koni nemožno, vésti jej pak za úzdu blíže běhu, vstříc plamenům, rovněž tak, neboť se stále divoce vzpínal.

Volání, či vlastně vytí nebo skučení však se opětovalo a neustávalo. Zdálo se, jakoby člověk ten zápasil se smrtí v nesmírných bolestech a hrozném strachu. Nebylo času na dlouhé rozmýšlení. Pustil jsem koně, na zdař bůh, ať již se s ním opět sejdu či nikoliv, a veden jsa více přirozeným pudem prospěti bytosti sobě rovné, třeba s obětováním zvířete a vlastního prospěchu, klada zajisté správně zachování života lidského nad život koňský, dal jsem se nazpět ke běhu. Kůň odcházel dále do většl hloubi. Ztrátou jeho vystavoval jsem se ovšem nebezpečnoství, že po vyhasnutí požáru budu snad musiti jít po mnoho hodin cesty pěšky, kteroužto trať kdo ví, budu-li moci vůbec po únavě, po vícehodinném pobytu ve vodě vykonati, avšak nebylo pomoci.

Na deset kroků od koně napadlo mi však, že mohu aspoň tlumok s potravou a prádlem odepjati, a brodil jsem se tedy opět za ním, volaje jméno jeho. „Jim“ přes všechny svůj postrach přece ze zastavil, dal se mnou chytiti a tak jsem vykonal práci tuto ke spáse vlastní a k většimu pohodlí koňovu, jemuž tím bylo valně ulehčeno.

Sotva jsem se však od „Jima“ odvrátil, vyrazil tento ze sebe zřek — ztratil náhle pádu pod nohama — voda jej vyvádla. Byloť na místě tom již vody po prsa. Mimovolně jsem skočil a přece jsem jej chopil za úzdu, táhna jej za sebou ku běhu. Jakmile ucítil pádu pod nohami, stanul třesa se po celém těle. Táhl jsem jej dále, až opět asi ke dřívějšímu místu. Zde přinutil jsem jej, aby opět ulehl, což učinil, ani se již nehýbaje. Rozumné zvíře poznalo nebezpečnost, v němž by se vydalo další cestou do jezera a nepomýšlelo již více na to, aby se sprostilo nepříjemného dýmu.

Nyní teprve dal jsem se opět na cestu ke běhu, abych našel neznámého, jenž však v té chvíli, co jsem byl koněm zaměstnán, již přestal křičeti. Nebyly to ale žádné tři minuty, jak se mi aspoň zdálo, co to vše trvalo. Udělal jsem však ve vodě již asi dvacet kroků, než mne napadlo, abych také já zvoláním dal vědomost o sobě, a oznámil nešťastníku, že je pomoc na blízku.

„Halloh!“ ozval jsem se, jak jsem jen nejhlasitěji mohl, abych přerušil ten praskot hořícího lesa, právě jak to činil neznámý.

Nikde však žádná odpověď!

Znova rozléhl se hlas můj po hladině vodní, dušen jsa hustějším zde dýmem, a tentokrát ozvala se odpověď — na pravo ode mne a nedaleko! Hned dal jsem se po hlase, který nebyl však ničím jiným než křikem, z něhož se nedalo nic vybrati.

Učinil jsem nových asi dvacet nebo třicet kroků, aniž bych byl co našel, načež znovu jsem zahoukl.

Opět došla mne podobná odpověď, nyní sotva asi deset kroků ode mne. Pošlel jsem tedy, v úplně mokrém již vodě, sáhající mi jen tak asi po kolena, když v tu chvíli uslyšel jsem právě před sebou hlas: „Můj bože! Pomoc! Rychle nebo zahynu!“

Při zvuku toho hlasu jsem se však náhle celý zachvěl a srdce se mi sevřelo hrozným tušením.

Ještě dva neb tři kroky a nacházel jsem se u mužské postavy, ležící ve vodě, z níž marně snažila se povstat. Opíraje ruce své o dno a drže tak namáhavě hlavu nad vodou, nemohl muž ten se vzchopiti. Nalézal se pak pod samým příkrým břehem, s něhož byl dle všeho spadl a ublížil si nejspíše na nohou.

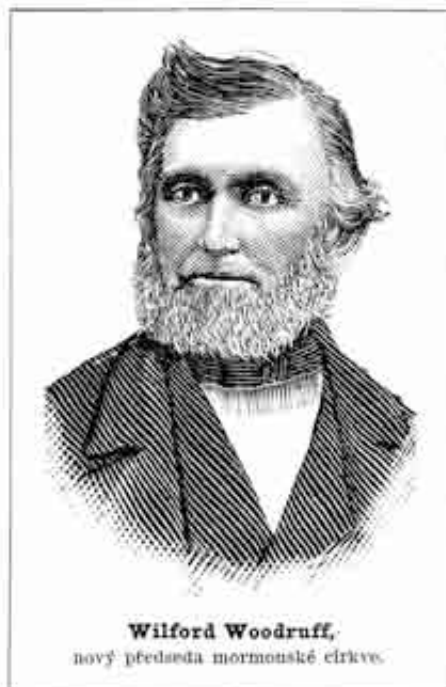
Přikloniv se k němu, spatřil jsem ku svému nemalému překvapení, pro něž jsem zapomněl na celé postavení, v jakém se nacházíme, že tvář muže byla černá, či spíše začerněná. Bylo to tím dýmem, který kolem nás všude padal? Avšak — pohlédli jsem bedlivěji — vždyť je to, — můj bože, to jest John, — můj sok John Richards!

Tento poznal mne nyní také a vykřikl překvapením, v němž se však žádná radost nejevila, nýbrž spíše zděšení, uleknutí. Hned na to bolestně zaúpěl, jak by sebou asi prudce pohнул a poranění jej zabolelo.

„Johne, jak sem přicházíš? V těchto okolnostech!“

Richards se očividně zachvěl. Pak povolil ruku, kterou se dosud byl podpíral a klesl celým tělem i hlavou do vody. Chopil jsem ho však a vytáhl jej opět nad povrch.

Byl nyní na několik okamžiků zbaven

Wilford Woodruff,
nový předseda mormonské církve.

vědomí, snad bolesti, snad i něčím jiným. Jaké to shledání! Jak se zde Richards octl? Právě v té chvíli, v těch hrozných okamžicích! Avšak — nyní mi to prolétlo hlavu — nebyl to jeho hlas, jenž mně volal v lesní chatrči, abych uprchl před ohněm? Ano, ano! Pozměněný, snad úmyslně anebo zděšením, ale on to byl, nyní to vím najisto, slyším posud teu jeho zvuk. Ve druhé však již vteřině sáhl jsem mu rychlostí blesku do náprsní kapsy, která se mi zdála býti něčím vycpána a vytáhl odtud — balík bankovek!

Byly to mé, mně ukradené peníze, vyňaté z kapsáče! V hlavě se mi úplně rozbřeslo. Ten noční příchozí, ten zčerněný darebák, který mi peníze uloupil, byl zde, a ležel nyní v bezvědomí v mých rukou!

Zděsil jsem se nad tou hanebností, nad prohnaností tohoto anglického lotra, který mne chtěl připravit o vše, ale který našel trest svůj tak rychle v zápětí. Měl jsem jej nyní v rukou a mohl jsem prostě jen položit jej nazpět do té mělké sice vody, která však postačila, aby zalila mu duši na dobro. Byl bez moci, beze svědků — v okamžení mohlo býti po všem a vina jeho zajisté byla do té míry, že nic jiného nezasluhuoval.

Avšak — ten člověk zachoval mi přece jen život! I když jsem procitl, přece jen slova jeho upozornila mne na obklopující nás nebezpečenství a jen tak mohl jsem mu uniknouti. Třeba promluvil je, aby jen pro první aspoň chvíli přivedl mne na jiné myšlenky, odvrátil od sebe aspoň na okamžik podezření a ušel tím přímému pronásledování, přece jen mi jimi pomohl, neboť než bych se byl vzpamatoval, byla chatrč a okolní les lávno v plamenech, které by mi zahradily cestu k záchraně.

V tom však, sotva jsem balík bankovek schoval, otevřel již Richards opět oči a zvolal mdlým hlasem s úpěnlivým výrazem: „Odpusť Joe, odpusť! Ublížil jsem ti velice, avšak napravím vše, napravím!“

A s namáháním sáhl rukou po kapse. Ustrašeně však trhl rukou zpět — peníze již tam nebyly.

„Nelekej se!“ pravil jsem, přemožen jsa vůči nepříteli, jehož bídného stavu se mi přece mimovolně zaželelo. „Hledáš peníze, které jsi mi vzal — mám je zde, již zase při sobě!“

„Můj bože! Zachraň mne, Joe, pro milosrdenství boží! Vše napravím! Ne- nech mne umřít!“

Darebák ten bál se o život a úpěnlivě skučel. Bylo to v těch poměrech hanebné skutečně pomyšlení, a podlý ten chlap působil na mne hrozným hnusem.

„Joe, Joe! Pro rány Kristovy! Mám zlámány nohy! Vše ti povím, vše, jenom mne nenech utonouti. Budu ti vždy blahořečiti, nikdy více ti neublížím, jenom pomoz, neopouštěj mne! Nechtěl jsem tě nechat uhořeti a mohl jsem! Budu lepším člověkem, denně na kolenu budu se za tebe modliti, jenom mne zachraň! Ve jménu Mary, která tě miluje, tě za to prosím!“

V nejbližším okamžiku chopil jsem jej, úpěnlivě hroznou bolestí, skřípajícího zuby, na záda a vlékl jej dále od běhu, hledaje svého koně. Bídák ten však, myslil, že jej chci zanést na hlubinu, abych jej tam jistěji utopil, počal se brániti, pokud mu slabé síly jeho, na smrt znavené, dovolovaly a zoufale křičeti. Haed bych byl klesl i s ním do hlubší již vody, než neuznával jsem jej za hodna odpověděti mu a kráčel jsem jen dále.

Avšak již byl zde můj kůň, jenž byl zůstal po tu chvíli mé vzdálenosti klidně státi a vida mne se blížiti, radostně zafrkal.

Posadil jsem bídáka, více mrtvého než živého, na koňův hřbet, vyňal jsem láhev a douškem kořalky vlil jsem doň trochu posily. Spasil jsem jej!

Tím by bylo vypravování mé o hrozném tom lesním požáru, jež mi bylo prodělati a z něhož jsem pouze blízkostí jezera a jeho mělkého běhu vyvázl, vlastně skončeno, ale k doplnění svého příběhu musím dodat ještě několik řádků.

Požár lesní, zůstal po celý skoro den, až pozdě odpoledne přihnál se prudký liják, jenž ohořelé již kmeny a rozpálenou zem, plnou žhavého uhlí uhasil. Vítr

od jezera rozehnal dým i vodní páry, vysyčující z každé vodní kapky a konečně mohli jsme vystoupiti po mnohahodinném čekání ve vodě, čím dále, tím více se čechčí, na břeh. Zde teprve mohl se Richards, jenž si byl pádem zlomil obě nohy, a sezením na koni trpěl hrozné bolesti, pohodlněji ulehnutí. Rozdělal jsem oheň a teprve pak jsem něco pojedl ze zásob ve vaku.

Richards sdělil mi po kusech s namáháním, ale sám od sebe, celé své účastnosti v tom všem, co mne bylo potkalo. Miloval Mary, ale zvěděl od ní, že srdce její náleží mně, pročež vzplanul proti mně, jak to je možno v nízké a vášnivě povaze, hroznou záští. Když nepomáhaly mu ani pomluvy a osočování mne, nýbrž naopak Mary jej za to tím rozhodněji odpudila, pomýšlel na důkladnou pomstu vůči mně u ní. Mým neštěstím měla být i ona potrestána! — Dovedl to zaříditi, aby on odešel s lidmi do lesů a na tom uspořádal celý svůj ďábelský plán. Dopis o výhodné koupi lesa byl vyhaný a zaslán byl jen k tomu účelu, abych já padl mu do ruky. Lotrovská ta myšlenka, spáliti mne při noclehu na cestě, byla jej již úplně ovládla. K tomu účelu dal vystavěti onu chatrč v místě, kam jsem dle jeho popisu cesty musil na poslední nocleh přijeti. Zde také mne v noci přepadl, načerniv svou tvář a zapáliv dřívě kousek odtud dále les. Bylo mu však líto peněz, o nichž věděl, že je při sobě nesu a proto se pokusil, aby mi je vzal. Rozepjal již přesků kapsáče, když se mu zdálo, že se probouzím, což jej poděsilo. Odskočil ode mne, vyšel ven a vida kvapící sem

požár, snažil se ještě jednou vniknouti ke mně a zmocnil se peněz. V tom jsem však byl již vzhůru, a tu nemohl odolati návalu citu a upozornil mne na hrozné nebezpečnosti, do jakého mne uvedl. Chtěl se sprostiti poněkud výčitek svědomí, že mně přece jen dal výstrahu, ale nepochyboval, že asi budu přes to vše ohněm zasažen, jsa zde úplně neznám, nevěda, kterou cestou se mám dáti. Náhoda uvedla mne však na schůdnější cestu přímo k jezeru vedoucí, jemu dobře známou, po níž se pustil, když obrátivší se trochu vtr nutil jej také k jezeru záchranu hledati. Tato okol-

nost' byla pak příčinou, že kůň můj v době rychlého již postupu požáru mohl rychle utíkat, což by v obyčejném lese nebyl mohl, proto také nikde nenarazil a proto též setkali jsme se s Richardsem na témže místě jezera.

Richards měl však na útěku svém méně štěstí než já, ačkoliv byl hezký kus cesty přede mnou a tady povědom. Kůň jeho se splašil, klopytí a Richards sletěl mu přes hlavu, načež kůň mu utekl. Vida však blízký se nebezpečnosti, nappjal Richards vše-

cky své síly, aby mu unikl, aby se dostal ke břehu jezera dřívě než plameny. Tyto však postupovaly velmi rychle, doháněly jej, dusivý dým ubíral mu dechu i rozhledu — již ušlil, že musí klesnouti a ohněm jenž mu byl v patách bude zasažen, opět se vzchopil, běžel chvíli, pak nic již neviděl, jenom hrázu kolem sebe, až náhle uklouzly mu nohy a on spadl s děsným oným výkřikem, jež jsem byl zaslechl, s vysokého břehu!

Byl na chvíli ochráněn, ale byl by

Richard M. Gatling,
vynálezce amerických děl.

zhynul bez té náhody, že jsem se já, jehož
chtěl tak bídným způsobem v každém
směru zničiti, nacházel na blízku a v čas
přispěl mu ku pomoci. Strašný křik jeho
byly výrazy hrozných bolestí a strachu
před smrtí, kterou viděl, uniknuv ohni,
nyní před sebou ve vodě. A jaké bylo
jeho zděšení, když já, za mrtvého již
pokládáný, objevil jsem se náhle před
ním, a on musil mne považovati za
mstitele.

Vypravování své, sdělené ještě u pro-
střed vln jezera, v postavení, z něhož
zda-li ještě kdy vyvážneme, oba jsme
nevěděli, provázel pláčem, proklínáním,
hroznými vzdechy a nářky a neustálými
sliby, že podaří-li se mu vyvážnouti ži-
votem, bude mi vždy vděčným, že bude
nadále řádným člověkem, že po všechna
ještě léta svá bude se káti ze zločinu,
jehož se na mně chtěl dopustiti.

Zůstali jsme přes noc ve vyhořelém
ese, načež ráno musil Richards opět na
koně přes všechny ty strašlivé bolesti,
jež nutily jej k výkřikům, nad nimiž by
se byl i kámen ustrnul. Hladový, velice
zemdlený kůň, pro nějž zde ani trávičky
nezbylo, nesl jej však, veden jsa mnou

za úzdu, směrem, jak Richards ukázal,
po celé čtyry hodiny cesty k severu,
než jsme se dostali k našim lidem za
řekou, jež učinila konec postupu požáru
na této straně. Lesy naše byly uchová-
ny, lidé naši měli s dostatek potravy —
byli jsme zachráněni! . . .

V těch hrozných hodinách slíbil
jsem Richardsovi, že zločin jeho nikomu
nesdělím, když také on učiní zadost
svému slibu a po uzdravení svém opustí
na vždy naši krajinu. To se také stalo,
nebot' Richards odebral se po svém vy-
lčení na Západ a od té doby neslyšel
jsem ani jedinkého slova, až před ro-
kem obdržel jsem od něho — dědictví,
pět tisíc dollarů, které si uspořil a ne-
maje rodiny, odkázal mi je při smrti své
jakožto náhradu za zlo na mne spácha-
né. Tato okolnost přiměla mne teprve
k vypsání tohoto příběhu!

Že po událostech těchto bylo dohod-
nutí mé s milovanou Mary již snadným,
a že vše skončilo se šťastným naším
sňatkem, netřeba snad ani připomínati.
Žijeme spokojeně a vzpomínka na onen
smutný den jest nyní již úplně sma-
zána.

Vzchop se k žiti!

Vzchop se k žiti, hlavu vzhůru,
bojuj, když jsi v světě juž,
blesk ať s bleskem křídí chmuru,
to jsou živly, — ty jsi muž!

Po naději naděj s žití
ať si trhá víchrů sviat,
doufej, dokud slunce avítí
na jediný žlutý list.

Spadne tůž, — to býti mus! —
jeseň čeká na svůj lup,
klidně však, ač větve v kusy,
na sekeru čeká dub.

Ve světě když po všem veta,
ty si řekni klidně: Jest!
zoufat umí každý sketa,
muž jen žití břídně nést.

S nadějemi, bez nadějí, —
smř se neptá, všem dá klid,
buť si, — to je práce její,
tvá je, dokud živ jsi, žit.

V duši jasno, v srdci sílu
nezahazuj v bitvě zbraň,
stále vzhůru, stále k dlu,
dokud dýcháš, neustaň!

Posléz, když tě bouře zehvátí,
padni, jako každý pad',
uměl-liš však v bouři státí,
můžeš v klidu umírat.

Jos. V. Sládek.

Z VESELÝCH ŠTUDENTSKÝCH LET!

Vzpomínka od Antonína Jurky.

Písmo pro „Američana.“

DOZNÁ snad každý, kdo trochu něco o tom ví, že život studenta, není-li právě odkázán na smutné strádání, jest nejvíce závidění hodným. Co tu jen nejasně tušené slávy k očekávání v budoucnosti; co tu vzorů, dle nichž kráčet hodláme vítězně vpřed na cestě k věhlasu; co tu silných předsevzetí, sloužití jen kráse a dobru, hlavně ve středu národa svého! Zvláště prázdniny jsou zřídlem rozkoše pro mladíka, kterýž po pracně odbytých zkouškách, s dobrými vysvědčeními v kapse spěchá povozem nebo pěšky k milému domovu, kdež snad i nějaká ta leπά česká dívka s nedočkavostí již čeká — milence. Ano, milý čtenáři, kdo býval jednou pravým studentem, a komu bylo obzvláštním štěstím popřáno býti jím v době našeho probuzení v letech šedesátých, ten chová sladkou upomínku do smrti, a veškery svícele nápotomního mužného života nejsou s to dojmy ony oslabiti.

Byl jsem tehdáž v Plzni. Plzeň byla od jakživa pro mne městem významným. Sem putoval jsem pěšky na své první studie. Zde jsem, přinucen hladem, naučil se poprvé jíst ohřívané švestkové knedlíky, které jsem jindy hrdě odmítl teplé v poledne. Zde jsem měl dosti přibuzných, aby mne, když už bylo nejhůř, zachránili před smrtí hladem podstrčením nějakého rohlíku. Zde jsem se

naučil mnoho, čeho mi věděti bylo třeba, a mnoho co nebylo právě nezbytné k pořádnému studentskému životu. Naučil jsem se bráti v míč u velkém, plování; zde jsem nastrčil si první doutník, vypil první holbu piva na své vlastní konto, a jiných důležitostí více.

Psali jsme rok 1861. Bylo to v srpnu, a já se byl nedávno teprve vrátil od milovaného strýce Josefa B . . . . ., prospívajícího pekařského mistra v Chotěšovech na panství Thurn Taxise, kdež jsem několik dní prodlel návštěvou. Strýc, tehdá ještě svobodný, mívaje mne vždycky v lásce, obdaroval mne, když jsem se samoty jeho nabažil, novou pětizlatovkou, a něco drobnými ze šuplíka, abych nemusil hned na cestě měnit. Z Chotěšova jsou pouze tři hodiny cesty do Plzně, a tam jsem tedy se octnul jako pětizlatový boháč. Bytem jsem byl zase u strýce. Také kamarády od nás jsem tu našel a nastal život veselý. Přítel František P . . . , kterýž právě absolvoval gymnasium, kmotřenec Filip R . . . , odbyvší nižší reálku a já, technik z druhého ročníku, jsme tvořili nerozlučný trojlístek, dokavad dostačovala pětka. Nevyhazovali jsme marně, ale pilně jsme se učili biliár. Jelikož to bylo jedno, kdo prohrál, poněvadž se platilo z kasy společné, vzal jsem si jako „Pražan“ oba druhy na starost a bavili jsme

se výborně. Avšak všecko má svůj konec a pětka netrvá tuze dlouho ani při kulečnicku. Jednoho krásného poledne jsem vydal poslední dva šestáky, a pravím k hochům: „Kamarádi, konec slávy, banka praskla, musíme domů!“

„Dobrá,“ pravil na to Frantík, „půjdem ještě dnes. Přijďte, hoši, po obědě ke mně, já upravím mísu okurkového salátu; pak sebereme svých pár švestek, a hajdy domů!“

Uděláno, vykonáno. Naobědvav se ještě u strýce, počnu dávat „s bohem.“

„Nu, což?“ praví strýc. „Což se ti u nás již nelíbí? Proč máš tak naspěch?“

„O já — já, nechci vás obtěžovat, stýská se mi po domovu —“

„Nu, když nechceš jinak, tedy „s bohem,“ ale na cestu si vezmi pár mrzáčků. Mohl bys dostati hlad. Půjdeš sám?“

„Í ne! Jsme tři. Frantík P. a Filip R. půjdou se mnou!“

„Nu, aspoň se vám nebude stýskat. Pozdravuj doma. A ať maminka také zas někdy přijede!“

Venku ještě pusinku hezounké sestřeničky Bábince, a kráčel jsem, pět rohlíků v kapce, k příteli Frantíkovi do Františkánské ulice.

Tam již připravena byla vlastnoručně notná mísa onoho chutného jídla letního, okurkového salátu. Proč vlastně, když to bylo přece brzy po obědě, nevím. Snad proto, že v zahradce nic moudřejšího pro nás nerostlo.

S odhodlaností právě hrdinskou, pustili jsme se do toho, a v několika okamžicích byli jsme skutečně na dně. I zde jsme dali „s bohem“ domácím a nyní již opravdu jsme šli. Když jsme přišli na náměstí tlouklo s věže sv. Bartoloměje právě tři hodiny.

V Saské ulici bydlel strýc Hanuš Št., mistr mydlářský a vlastenec na slovo vzatý. On sám nebyl právě doma a tetička Anna (vlastně byla pouze matčinou sestřenicí) seděla za „pudlem“ a hlídala krám. Asi dvaadvacet let, snad méně, hodná, hezká dobrá Češka, „hodna české vlasti“, a mívál jsem ji velice rád. Zpívala jsem jí české písně, a ona pilně poslouchala, vždy k novým vybízejíc. Obzvláště ty nové z pražského „Hla-

holu“ se jí líbily, a já je uměl všechny nazpaměť. Že jsem zpíval místo čtvero-zpěvu pouze první tenor, to kráse jejich nebylo u ní na újmu!

„Na zdar, Anninko!“ pravím, vstoupiv se soudruhy do krámu. „Vidíš tu tři panice, kteří se chtějí několik hodin na krásném slunéčku pražit. Táhne nás to k domovu.“

„Ale, jdi, vždyť jsi včera pravil, že posečkáš přes neděli. Chtěli jsme na výlet!“

„Ach, což, člověk miní a kapsa mění!“ pravil jsem. Auně mohl jsem se svědčit, že jsme na suchu. „Viš co, Anninko? Učiň milosrdný skutek! Na tak dalekou cestu bez peněz nemůžem. Musíme někde pít aspoň holbu piva, a za darmo nám nikde nedají. Znáš tvé srdce šlechtné! — — —“

„Zda-li vám to pomůže, ráda. Dám ti pouze deset nových!“

„Sem s nimi, a stran mne si nepřipouštěj žádných starostí!“

Malinové rtíky naše se setkaly v dlouhé přátelské puse, a v nejbližším momentu se Pízeň za námi zavřela. Kráčeli jsme již po mostě ku Lochotínu. Mohli jsme sice si nadejít, jdouce pěšinkou ku „všem Svatým“, ale tam nebyla žádná hospoda se zahradou jako „u zlatého beránka“.

Jdeme a počítáme. Všeho všudy dohromady sehnali jsme osmnáct krejcarů. I těšili jsme se, že po žejdlíku budeme mít štace dvě: „u beránka“, a v Třešněnské „u Dyků“. V noci pak je chladno, to žízeň není. Tak a podobně jsme se na vzájem těšili, a jelikož je „Beránek“ pouze čtvrt hodiny vzdálen, brzy se nám objevila vládná jeho budova na levo u silnice. Za nedlouho seděli jsme v prostorném zahradním domku, skytajícím rozhled na všechny strany, před sebou každý džbáněček — holbový. Proč holbový? Bylť nás pojal náhle stud, že si máme nechat nalít jen po žejdlíku.

Přihnuli jsme si na ty okurky pořádně, spláchnuvše ten silniční prach, a těšení vzájemné počalo znova, tonem však již trochu „rozštemovanějším.“

„Neměli jsme přece jen vyjít, až zítřka časně z rána; teď se budem někde

v noci potloukati Kážňovskými lesy", podotkl mladý kmotřík.

„I co!" dí na to Frantík, „vždyť jsme tři. Snad nemáš strach, Filipe?"

„Budem zpívat," pravím, „a to zažene zlé i dobré!"

„Což o to, ale já jsem zvyklý o devíti být již v posteli," odpověděl zase Filip.

„To si musíš odnaučit, a k tomu máš dnes nejkrásnější příležitost," smál se Frantík.

„I pijme! Nák bylo, nák bude! Ze světa nevypadneme!"

Nový lok ze džbánku. Jsme na dně džbánek i kapes. Chvilku se oddává-

me vlastním myšlenkám, již méně veselým. Zmalátnělost naše, v nížto jsme nevěděli, zda-li se máme tu čtvrt hodinu cesty vrátiti a vystaviti se posměchu známých, aneb jíti zmužile dál, přerušena hrkotem přijíždějícího po silnici kočáru. Kočár zastavil, a z něho vystoupil kněz, statečná to česká postava. Kočí v obleku šedém uvázal koně, a oba přicházeli k nám pod altán. Kněz zasedl u podélné strany stolu ku silnici, kdežto my seděli u protější; a kočí vzal místo u vchodu. Přineseno jim pivo ve velikých džbáncích. Zvědavě pozorovali jsme oba pšichozi, až tu po chvílce se velebníček kvapně zvedne a obrátí se zrovna k nám.

„Myslím, že se spolu známe, pane P...?" praví ku příteli Frantíkovi, podáváje mu pravič.

Frantík uctivě tiskl knězi ruku, a odpověděl: „Ano, měl jsem tu čest' seznámiti se s Vámi, velebný pane před nějakou dobou „u Valdeků." Bylo to při příležitosti nějakého svátku zpěváckého sboru.

„Ano, tak jest. Nu, to mne těší. A to už slavíte prázdniny? A kdož jsou tito dva mladí pánové?"

„Moji kamarádi z rodného města Kralovic, přítel A. J... , technik; přítel F. Ř... , nastávající lesnický praktikant." Vzdali jsme svou úctu.

„Toť je hezké; a vy se bezpochyby ubíráte domů, o zastvili jste se na posilněnou?"

„Ano, jen že se nám jaksi připozdívá!"

„I toť se výborně hodí!" dí na to velebníček. „Doprovázel jsem sestru svoji na nádraží, a jedu domů. V kočáře místa dost, a pan mlynář zajisté nebude proti

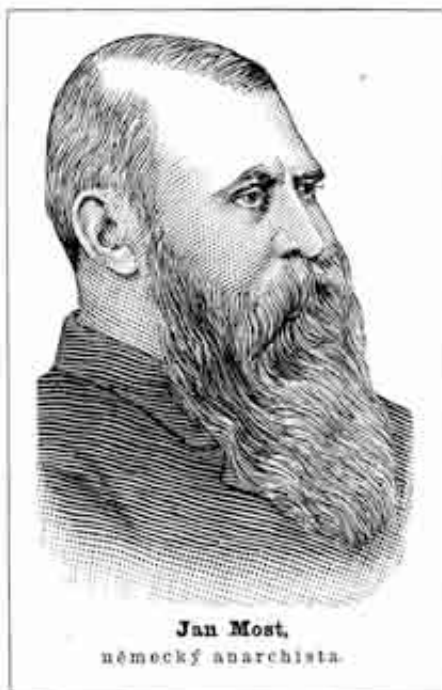
tomu nic namítat, zda-li jeho bujni oři táhnou jednoho neb nás všechny. Do Třemošné vás dovezu!"

My s radostí pozvání přijali, neboť studentici tak málo kdy se vozí v kočáře. I poděkovali jsme vše.

„A proč nepijete, hoši?" stával se velebníček důvěrnějším. „Ah, již vidím, máte prázdný džbánek! Dovolte, abych vás směl počastovati. Jsem tak rád, že jsem nalezl společnost. Aspoň nám cesta rychleji bude ubývat!" Poručiv nám velký mázový džbán, nutil k pití.

Hovor točil se okolo zpěvu. Pan farář V... , byl z vesničky na levo od Třemošné, kamž pro národní své smýšlení byl přesazen odněkud z Boleslavska. Těšil se již, kterak si po cestě zazpíváme, až přijdeme z doslechu lidí. Hovor plynul jako voda; čas ubíhal taktéž; my však při třetím džbáncu, kterýž velebníček jako na do třetice všeho dobrého nechal nalít, mjení hodin nepozorovali.

Konečně jsme se hnuli, když byl pan farář vyzval mlynáře, aby byl připraven, že pojedeme. Tento bodrý občan,

Jan Most,
německý anarchista.

maje již dříve dosti času u nádraží k ovlážením vypráhlého hrdla, jak jsem kradmo pozoroval, postačil nám všem čtyřem. Bylť za času našeho hovoru vlil do sebe zase džbánky čtyry, a výtečné plzeňské počalo povážlivě naň účinkovati.

Farář to zpozoroval a žádal jej, aby mu dovolil, že pojedě sám. Avšak tomu mlynář nechtěl rozuměti.

„Ne, velebný pane, tu hanbu mi nesmíte udělat. Já koně své nedám z ruky! Nic se nebojte, já vás všechny dobře opatřím!”

Nebylo zbyť. Vsedli jsme tedy, farář s Frantíkem do zadu, a já s Filipem po koních. Mlynář se vystrachal na kozlík. Každý si pomyslí, že jsme jeli parou, když měl mlynář tak zatopeno, avšak silnice byla jako mlát a nebylo tedy obavy žádné. Brzy jsme spustili a pan farář zpíval pilně s námi.

Zprvu všechny známé národní a pak jsme tu a tam zapěli některou svou zamilovanou. Páně farářova byla: „Má milenko, je dívenko!”

Ani jsme se nenadáli, byli jsme u Bolevce, vísky to těsně v levo u cesty. Mlynář zastavil — u silnice stála nešťastná hospoda a on měl již zase žízeň! Farář prosil, aby jel jen dále, ale marně. Musil si to snad již dříve vyjednatí s hospodským, neboť ten již stál s plecháčem u kočáru, uctivě smekaje čepičku. Mlynář přehodil opratí přes hlavu, chopil se mázovky a nasadil. Maje však k vůli jistotě opratí na krátko zapjatou, trhnul koňmi při náhybu, tito cukli, a bác — už jsme se kutáleli všichni se svahu! Kočár se s námi převalil!

Než, měli jsme štěstí, koně jako by rozum měli, zůstali státi a kočár ležel sice na straně, ale spojené naše síly jej brzy opět postavily. Pouze mlynář si vzdor přítomnosti kněze několikrát zaklel. Bylť se řádně pošramotil na skrání a mimo to málvaz se pojil s pískem.

Farář nedovolil více nalíti; rozhodně žádal na mlynáři, aby směl k němu na kozlík a jel nyní sám. Počalo se již stmívatí.

Nehoda však nebyla dobré náladě naši na závadu. Smáli jsme se vyklopení a hovořili a zpívali vesele dál.

Mlynář stále jen bručel, ale na faráře si více netroufal. Cítil tíhu své viny.

Hoj, jak ten čtverzpěv náš se rozlehal tím Třemošenským lesem! „Vesele si zazpíváme, předkům slávu provoláme” a což jiných více! Než teď pozor, tma už je a můstek u Třemošné není žádným mostem Karlovým. Ale šťastně jsme i ten minuli a již vjíždíme do dvora hostince páně Dykova.

Pan farář seskočiv, pravil, abychom šli do nálevny, že přijde brzy za námi. Nevím, proč jsme uposlechli, nemajíce krejcaru v kapse. Mohli jsme dát velebníkovi „s bohem” a jíti svou cestou. Milý čtenáři, věřž však v osud? Zda-li ano, tedy věz, že nás do šenkovny vehnal také jen náš osud. Když už jsme tam byli, což jiného jsme měli dělat, než si nechat nalíti? A osud náš byl zpečetěn! Nemajíce peněz, nemohli jsme odtud . . .

Proto nám také nechutnalo. Bachoraté sklenice zůstaly nedotknutě státi a pěna se ztrácela jako ty naše naděje na vyvážnutí. Z mrtvého toho ticha přítel Frantík utekl na dvůr. Netrvalo to dlouho, i já bral se za ním. Ve dveřích potkám mlynáře, kterýž zle se mračil; nemusil se hovor s panem farářem asi točiti okolo přijemných věcí, a bezpochyby že šel na tu zlost nějakou vypít.

Vyjda ven, spatřím velebníčka se procházeti s Frantíkem. Pan farář pokynul, abych se k nim připojil. Učiniv tak, slyším následující pokračování jejich rozprávky:

„Ne, neklam se, pane P.,” pravil velebník. „Vy máte nějakou starost a zdá se, že i pan J. není již tak veselým, jakým byl na cestě.”

Ve mně to hrklo. Farář nás měl přehlédnutý. I myslím si, když už uhodl náš smutný stav, přiznám se. Frantík by to beztoho neudělal, jest tak ostýchavý!

„Velebný pane,” pravím, „vidím, že již víte, co nám schází. Jsme bez peněz, noc na krku, uvnitř pivo nalito a my . . .”

Pan farář mi nedal ani domluvit, nýbrž sáhna po tobolce, vyňal novou zlatku, podal ji Frantíkovi a pravil:

„A to jste nemohli říci hned? Zde

vezměte, to vám postačí na zítřek. Za dnešek a nocleh zapravím panu Dykovi sám. Pijte a jezte a zítra ráno si nechte upravit dobrou snídaní. Ale za to mi musíte udělat něco k vůli. Pošlete mi sem pana Dyka. On zapřáhne do kočáru a já ujedu. Vaší pak povinností budiž, abyste mlynáře tak dobře bavili, aby aspoň deset minut uplynulo, než můj odjezd spozoruje. Cesta k nám jest příliš bídna a já se obávám o kosti, kdybych nechal mlynáře jeti. Tedy s bohem, hoši, a vyveďte to dobře!"

Nám se vyjasnilo. Spěchal jsem ihned do nálevny, mrkl tajmo na starého pana Dyka, aby šel ven a přidružil jsem se k mlynáři, který stál u nálevny.

„Nu, pane mlynáři, to byla dnes jízda, co? A jak se vám líbil náš zpěv? Pojdte přisedněte k nám, co bychom se štítili jeden druhého! Pivko lépe chutná, když se pije ve společnosti!"

V tom vstoupil i Frantik hřmotně do nálevny: „Pan farář odskočil na okamžik k panu učiteli zdejšímu, chce prý si vypůjčiti nějaké hudebniny ku příští neděli. Máte míti trochu strpení, on hned tu zase bude!"

„Nu at', aspoň tu hubovou polévku mohu trochu spláchnout. Věřte mi, hoši, nebyla ze špatných hub!" pravil na to mlynář a přisedl k našemu stolu u okna, vzdáleného ode dvora i od vozové cesty. Viděli jsme pouze na plzeňskou silnici.

A takž jsme si tedy zavdali notným douškem. Podivno, pivečko již zase chutnalo, ač bylo již notnou chvílí stálo.

„Pan mlynář si nechá také ještě nalít. Vždyť víte, jak to bývá, když se ti učení páni sejdou. Chvilka přece uplyne, než pan farář se vrátí," pravil přítel Frantik.

Kmotřík Ř. až posud seděl smutně a co se děje nevěděl si s naší kasou jak srovnati.

„I jen pij, kmochu, však ono to náck dopadne!" pravím mu tiše a mluvím již opět dále: „Pane mlynáři, přece nám povězte, kterak jste se dostal za kočárku ku velebnému pánu!"

„I to máte tak, milí hoši, koník pana faráře churaví a já uslyšev, že by rád dovezl sestru na nádraží, nabídl jsem mu své vraníky. Nu, a to je párek, což? A rozumní jsou, jako mnohý člověk. Vždyť jste to sami zkusili!"

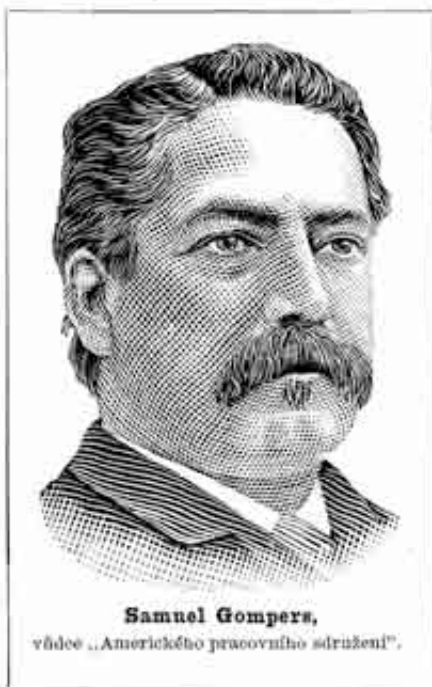
„A což ta sestřička pana faráře," ptal se Frantik, „jest hezká?"

„I hezounká, statná Češka a tak dobrá, jako velebný náš pán. Škoda, že se jí u nás už stýskalo. Chtěla zase domů někam nedaleko Prahy!"

V tom vstoupil pan Dyk, jako by nic. Nalil sobě a přisedl k nám.

„Mám vám, pane mlynáři, vyříditi, abyste si k vůli panu faráři nepřipouštěli starostí, že tak as za půl hodiny bude šťastně doma i s vašimi vraníky," oznamoval pan Dyk.

„Co že? Co? Snaž mi neujel? Toť by

Samuel Gompers,
vůdce „Amerického pracovního sdružení“.

bylo set sak . . ."

„Nerozčilujte se, stalo se! Pan farář stál na svém! Pravil, že než se zase setkáte, bude zase vše dobře."

„Což o to, ale ta hanba! I toť aby do toho deset tisíc rarášků! A vy, pálen hoši, vy jste tomu byli nápomocní . . . Proto jste se tak úlisně ke mně chovali. Tak mám tisíc chutí . . ."

„. . . si nechat znovu nalít, pane mlynáři! A věřte, že uděláte nejmoudřejší, když se odevzdáte osudu. Pan farář teď myslí s vámi, s vašimi vraníky, s kočár

kem, s námi, s každým dobře!" chlácholil jsem já.

„Dobrá, dám si nalít, ale u vás, floutků, tady nebudu. Ani vás vidět nechci, vy, vy . . .“

A vskutku odešel k jinému stolu a tam si usedl, stále mumlaje o hanbě, o klucích, o cestě v noci a statně popíjeje dále. Nás si nevšímal. My pak drželi velikou poradu, jak bychom ten večer pořádně užili. Nejprve jsme si nechali dáti pořádnou večeři, pak si vzal každý viržinku.

Chvilku tak sedíme, bafáme a hovoříme. Tu padne zrak můj na pěknou kytaru, visící nedaleko velikých kachlových kamen.

„Podívej se, Frantíku, kytara a jak se zdá, v nejkrásnějším pořádku. Kdyby tak byly i housle, to bychom tu dnešní večer mohli uspořádati veliký koncert," pravím.

„I snad budou ve vsi nějaké k dostání," odvětil Frantík. „Pane hospodský, na slovíčko!"

Pan Dyk veselý, vždy vlídný pán, přišel.

„Vidím, že máte pěknou kytaru. Bezpochyby slečna dcera hraje. Nu, já se na tom nástroji také dobře vyznám a zde můj přítel Antonín jest dobrým houslistou. Jen kdyby byly housle, udělali bychom vám zadarmo koncert."

„I to je lehká pomoc! Doběhnu pro ně sám k panu učitelí a ten mi je mile rád zapůjčí. Na mou věru, maminko, to bude švanda, budeme mítí dnes koncert."

A již se strkal s chvatem ze dveří.

Frantík sňal kytaru, naladil ji a shledal, že to nástroj výborný.

Paní hospodská počala se vlídně usmívatí a naplnila bez pobídnutí znovu sklenice. Mlynář počal stříhati ušima.

V tom již přijde pan Dyk zpět, pod paží pěkné pouzdro na housle.

„Pan učitel má housle dvoje," vypravoval, „a když jsem mu řekl, že jsou u mne tři studenti, ti že zůstanou přes noc a rádi by si ukrátili čas hudbou, vypytał se na vás, pánové, odkud a kdo jste. Když jsem mu pověděl, že jste z Kralovic, ihned byl ochoten, pra-

vě, že starého p. J. dobře zná a že jest přesvědčen, že housle budou v dobrých rukou. Proto mi dal ty „sváteční!"

A sváteční byly. Nástroj velice líbezný. Naladil jsem a mžikem již zazníval ten nejkvapnější kvapík rozsáhlou šenkovnou. Bylo jako by z těch dvou nástrojů samý smích se rojil a všecka ta radost nad podařeným studentským dnem vřila z nich.

Pan hospodský pošoupával čepičku, paní hospodská dávala takt nohou, mlynář zpola se obrátil a díval se nám na prsty.

Dohráli jsme.

„A to je pěkné. Škoda, že naše Liduška není doma! Ta by měla radost! Ta by vás, pane P., jistě vystřídala."

Mlynář si znovu přihnul. I my odměnili se za tu kvapnou práci lahodným douškem. Zatím se bylo setmělo a rozžaty lampy. Po krátkém hovoru jsme spustili podruhé. Tentokráte polku. Netrvalo dlouho a dvěře se otevřely. Objevila se v nich vážná postava, v níž na první pohled bylo poznat rychtáře. Již po prvním kuse byli jsme u oken zpozorovali zvědavé tváře, vyzvídající, co to as v tak praobyčejný den v hospodě finčí. Za rychtářem brzy přišel jiný, snad některý konšel. Usadili se u podlouhlého stolu, u jehož jednoho konce seděl mlynář, nyní již úplně k nám obrácený. Ještě jsme hráli, vstoupil třetí a zrovna zamřil ku svým za stůl. Patrně česká hudba neminula se u těch rolníků účinkem. Pohlédli jsme na sebe s Frantíkem a po malé přestávce jsme spustili po třetí. Tentokráte s ouverturou od Tittla, začínající s „Kde domov můj" a končící s „Hej, Slované!"

Když jsme dokončili, byl stůl, u kteréhož se byli sousedové usadili, úplně zasednut a pan mlynář všecek dojat, se sklenicí v ruce přicházel k nám:

„Panáčkové, ať jsem nevím jaký, ale já se takhle na vás hněvat nebudu. Vyvedli jste mi čtverácký kousek, ale vezmi kozel vranfky, kočár á — ouha, to nesmím — když nejsem rád, že jsem tady zbyl! Však já treřím i o půl noci domů. Podejte mi ruce a zavdejte mi! Sláva!"

A my se smíchem vesele potřásali bodrou pravicí páně mlynářovou.

„Tak je to dobře, pane mlynáři! Věřte nám, že jsme upřímně rádi, že jste se na nás udobřil,“ pravil Frantík, „a nyní buďte tak laskav, vy znáte ty dobré sousedy tamto, přiveďte je k našemu stolu, ať se jednou mládež se starými notně vybouří!“

Mlynář ochotně došel ke druhému stolu a sdělil sousedům naše přání a v brzku seděli jsme všickni pohromadě, my s mlynářem, k němuž si přisedl i hostinský s manželkou svou u jednoho konce. Spustili jsme zase a pak se střídaly národní písně s hovorem, hudbou a přispitky ku zdaru a probuzení národa. Náš mlynář ku konci nechal i svého vlasteneckého pana faráře oslavit trojím „Na zdar!“, ač tento byl příčinou, že musil po půl noci pěšky domů.

Občané Třemošenští nás při loučení ujišťovali, že ani o posvícení, ani o masopustě se tak srdečně nepobavili, jako onoho večera. Tiskli nám unaveným každému ruku a slíbili nás zachovati v paměti.

Pan Dyk pak nás vedl do úhledného pokoje a my za krátko spali v hebounekých peřinkách jako malá knížata.

Ve snách pak točily se žertovně okolo nás fara, mlýn, pole a luka, tanec a zpěv a veselí poletovalo šibalsky mozkem, až jsme se k ránu o sedmé probudili. Snídání už na nás čekala a pan Dyk, kterýž byl včera dobrý obchod udělal, nastrkal nám do kapes rohlíků, abychom na cestě neměli hlad. Vzkázavše štědrému panu faráři náš vřelý dík a starému mlynáři pozdravení, vydali jsme se na cestu k domovu.

Jitro bylo krásné a my opustivše brzo silnici, dali se na pravo lesem přes Nebřeziny, kteráž cesta jest mnohem kratší. Události minulého dne skytaly nám látky s důstatek, že cesta nám rychle ušla. Ani jsme se nenadáli a již nám kynul náš červený kostelíček na farním vršku.

Ale nastojte, co s naší zlatkou? Na štěstí leží nám v cestě „cihelna“ s výborným plzeňským. A takž tedy po čtyřhodinné cestě, as tak k polednímu, pouze deset minut od domu otcovského, šli jsme do cihelny, poručili si plzeňského a zákusky a zbytek zlatky dali velkomyslně staviči kůzelek.

Pak nastal pokoj, utišení a cesta k domovu. Přijemná upomínka přiměla mne po třiceti letech ku sepsání této pravdivé epizody.

S t í n.

Báseň od Aug. E. Mužika.

Ať jaro rozlévá kol zeleň, květů moře,
ať nebem červnovým žár sluneční se třese,
stín šerý obchází vždy po Bílé tamHoře,
a časem zachvěje se vždy jak v náhlém děse.

A v nocích hvězdnatých, kdy vše vše láskou tíše,
on zdá se, s někým jak by mluvil, horlil v pláči,
zrak v Prahu obrací, jež klidně ze sna dýše,
pak hlavou zavrtí a smutně dále kráčí.

Však z lidí živoucích v ty nikdo nejde luhy,
ti chvíle nemají proň po ten život celý.
Ti jedni kupčili a svářili se s druby,
co druzí lenili neb těžkou práci mčeli.

A z mrtvých nikdo též mu odpovědi nedá
a z hrobu nevstává, až zaklínán je děsně.
Stín dlouho naslouchá a slůvko lásky hledá —
jsou živi daleko a mrtví tuhm ve sně.

A bez účasti dál tak léta větrem vanou,
a chvíle veliké se hluše nesou kolem.
Stín lomí rukama a slyz veliké kanou
mu z očí, sinavá jak rosa svítí polem.

Masopust a venkovský život v zimě. Kresby Mikuláše Alšy.

PĚKNÁ KVÍTKA.

Obrázek amerických mravů.

Do Bergesa „Amerikánu“ podává JOSEF NOVOTNÝ

DVOJCTIHOVNÝ Mr. Hyde, pastor malé církevní obce asi o padesáti věřících duších, přechází po své pracovně, skutečné to dírcce. Vzdychne si často po sobě, pak vezme doušek brandy a chystá se právě, aby shasl světlo — jest již právě půlnoc — když v tom okamžení klepe někdo na dveře.

„Kdo pak je to asi, u čerta?“ myslí si Mr. Hyde. „Opravdu, někdo klepe! Oh, kdyby to tak byl párek bláznů, kteří se chtějí vzít! Kapse mojí by to právě velmi dobře prospělo, je čistá jako sklo! Však není také divu u duchovního pastýře padesáti oveček, mezi nimiž je i ještě několik prašivých, které náramně špatně platí. Někdo klepe ještě jednou! Nu, a kdo takto přichází za noci a za takového počasí, nemívá právě nejčistší svědomí — při jakési obratnosti dá se z toho obyčejně vytlouci slušná sumička. A tu na mou věru potřebuji. . . . Kdyby jen pámbíček dal a bylo to něco takového! Ostatně — uvidím hned!“

Vyjde ven, otevře dveře do chodby a vrátí se s mladým mužem, asi jedenadvacetiletým, provázeným dámou, úplně zahalenou v hustý závoj.

„Jak se máte, velebnosti?“ volá mladík.

„Bohudíky, dosti dobře!“ odpovídá Mr. Hyde. „A jak se daří vám, milý synu a co vás přivádí v tuto noční pozdní chvíli do mého domu?“

„Znáte, pane pastore, mne nebo tuto dámu?“

„Neměl jsem nikdy potěšení spatřiti vás ani jediným okem a co se této mladé dámy dotýče, tu nemohu poznati již z té jednoduché příčiny, že je celá zastřena závojem!“ namívá se ctihodný pastor.

„Nuže,“ praví mladý muž, položiv na stůl padesátidollarovou bankovku, „mohl byste nás oddati?“

Mr. Hyde povážlivě mlčí.

Mladík, položiv k první bankovce ještě jednu, na týž obnos: „Rozumí se, aniž byste se nás vyptával na jméno a bližší podrobnosti, aniž by. . . .“

„Mladý muži,“ připomíná duchovní, „jsem sluhou církve. . . .“

„Peníze tyto určeny jsou pro chudé vaší osady, důstojnosti! Poplatek za oddávky složím po vykonání obřadu!“

„Ah, to jest něco jiného — nechť požehnují vás nebesa, milý synu! Tedy pro chudé osady mojí?“ opakuje Mr. Hyde a v duchu prolétne mu myšlénka: „To tak! V celé osadě jsem já jediným chudákem, ostatní jsou boháči!“, ale jazyk jeho pronáší klidně dále: „Ano, ano! Odevzdám jim to s modlitbou za vás, k níž se zajisté připojí i díky jejich! Nuže, přikročme tedy k posvátnému obřadu, milé dívky!“

„Oddáte nás tedy, důstojný pane, laskavě beze všech otázek, beze jmen a okolností! Svá jména zapíšeme si do listiny sami, není-liž pravda?“ naléhá mladý muž.

„Kdož by mohl odolati vaší roztomilé laskavosti?“ usmívá se duchovní správce, zastrkáva je obě bankovky spokojeně do kapsy. „Avšak, kde máte svědky, milí snoubenci, které přece potřebujete? Nemáte? Nu, to konečně nic nedělá, proto může se obřad vykonati beze vší závady. Vypomohu vám, jsem již na podobné okolnosti trochu připraven. Raďtež jen malý okamžik sečkatí, vše bude obstaráno!“

Jde ke dveřím a vesele volá: „Carrie! Mammie!“

Po několika minutách, jichž použil ctihodný pastor k tomu, aby nastávajícím manželům řekl několik spasitelských rad a napomenutí ohledně svatého stavu manželského, do něhož vstupují, nezapomenuv si při tom také trochu zažertovati a na všelicos pikantního narážeti, objeví se v pokoji dvě ženštiny v bílém nočním rouše, choť to a služka pastorovy, unouce si rozespálé oči a zívající.

„Nuže,“ pokračuje pastor, „svědkové jsou přítomni a doklady jsou v úplném pořádku. Nyní, spanilá nevěsto a vy, milý ženichu, podejte si nejprve ruce! Dobře, děkuji! Mladý muži, táži se vás, zda-li chcete tuto ženu pojeti za manželku, milovati ji a ctíti, pečovati o ni, býti jí věrným a plniti vůči ní všechny povinnosti, jak je ukládají na bedra manželů bůh a zákony této země?“

„Ano!“ praví mladík trochu sevřeným hlasem.

„A vy, milé dítě,“ pokračuje Mr. Hyde, „chcete pojeti tohoto mladého muže za svého choť a plniti vše opět vůči němu, co jsem právě řekl jemu?“

„Ano!“ odpovídá zahalená dáma chvatně, jako by si přála, aby jen už bylo všecko odbyto.

„Nuže, říkejte tedy po mně přísahu! — Dobře! Svědkové jsou již podepsáni a nyní chybí již jen váš podpis! Jen prosím, hezky zřetelně — neračte se jen ostýchat, obřad je odbyt, nic nemůže býti již změněno, na jméno mi nezáležel a ostatně zůstane jen u muž, nemám pražádné příčiny je vynášeti!“

Mladík píše.

„Ejž, ej, dobl já — Haw — khé, aj, es, es — kins — Hawkins!“ slabikuje v duchu Mr. Hyde. „Ah! Nejspíše syn známého boháče, milionáře na Páté Avenue . . . na mou duši, je to on, žádná pochybnost!“

„All right, sir!“ praví pak klidně nahlas. „Hotovo! Nyní prosím za vaše jméno, vážená paní Hawkinsová, kterou si dovoluji poprvé tímto poctivým, ctěným jménem nazvat! Hm, ráčíte míti pěknou ruku.“

„Bí, ár, aj, dy — Brid — dží, í, tý — get — Bridget — Mac — Sí, o, ár, em, aj, sí, ké — Cormick . . .“ spelluje opět tichounce dále pastor.

„Jakže?! Bridget!“ vyrazí ze sebe náhle jakým jekem mladý Hawkins. „Bridget MacCormick? Zbláznila jste se? Co to malujete? Vždyť je to přece Mary Dickson! Mary — proč nepodpisujete své pravé jméno!“

Bridget, odhalující konečně závoj, volá vítězným hlasem:

„Podívej se na mne, bídný zrádče a věz, že jsi nyní mým choťem, právě jako já tvou řádnou ženou! Nejsem ani Bridgetou MacCormickovou, ani Mary Dicksonovou, jsem nyní Mrs. Hawkinsová, tvá manželka, jak ti to všichni přítomní dosvědčí!“

„Pro Krista pána, pane pastore, tento sňatek je neplatným, musí býti odvolán a to hned!“ křičí v očividném zoufalství mladík.

„Pozdě!“ praví důstojný pastor klidně a vážně jako nejpřísnější soudce.

„Musíte to odvolat!“ poroučí Mr. Hawkins podrážděně, zuřivě, jako beze smyslu. „Jsem zrazen, oklamán, hanebně ošizen, zničen! Takovíto sňatek nemůže míti přece platnost — skočím do vody, oběsím se, zastřelím, ba ještě více — nabízím vám tisíc dolarů, odvoláte-li na místě všecko, co se zde právě stalo! . . .“

„Ha!“ praví s oprávněným rozhořčením, spravedlivým hněvem naplněn dvojitěhodný pán, pastor Mr. Hyde. „Zadrž, nesmyslný, početilý mladý muži! Mně, služebníku církve můžeš nabízet peníze, abych stal se podlíčkem zločinu?! Nevíš, co praví ústa tvá a šilenost mate jazyk tvůj! Muž bys chtěl uplatiti?! Ha! Odejdi, pokušiteli a nečiň útoky na čest' muže poctivého!“

Choť pastorova se zvedne a mlčky odchází. Služka jí následuje.

„Domluvte mu přece, důstojný pane!“ šeptá Bridget. „Nechci to zadarmo!“

Mr. Hawkins klesl zdrcen na židli a zírá před sebe jako bez vědomí, v němém nyní zoufalství.

„Slyšte mne, mladý muži,“ počíná tedy duchovní správce, pohnut jsa prosbou mladé paní. „Nepokouším se nikterak o to, abych hluboké tajemství vaše snad pronikl. Nechť se to již stalo jakkoliv, nechť srdce vaše obtíženo jest vinou sebe větší a obestřeno nyní těžkým bolem: vraťte se domů v pokoji a vezměte ženu tuto, kterou sám bůh vám sesílá, s sebou! Jest řádnou, se všemi obřadnostmi vám odevzdanou vaší manželkou a platí za ní jak před zákony světa tohoto, tak i onoho, který jest tam nad námi! Nemyslete si, že by manželský svazek váš byl z toho neb onoho důvodu neplatným, neboť uzavřen byl před bohem prostředníkem jeho, k tomu povoláním, vámi zvláště vyvoláním. Míňte-li, že se dopustil kdo na vás podvojn, odvolejtež se k zákonům, a jste-li v právu, můžete snad býti rozveden. Do té doby je však žena tato vaší pravou choťí. Avšak, prosím vás nyní, abyste se vzdálili — jsem umdlen a musím pomýšleti také na odpočinek po

trampotách dne a pracném hloubání o věčných pravdách, jimiž jsem obíral před vaším příchodem!"

„Milosrdenství!" zaúpěl Mr. Hawkins. „Jen ještě okamžik, důstojný pane! Bridget, žádej si mnoho-li chceš, jenom nestáj na tom, abys mohla se nazývatí mojí ženou!"

„Žádám, abys plnil veškeré své povinnosti vůči mně jako řádný manžel — a nic jiného!" praví ostře jako bítva, která hrůzným způsobem rozdělává vnitřnosti mladíkovy, nová jeho choť.

„Pomysli si však," říká úpěnlivě mladý Hawkins, „že je to úplně nemožno! Otec mne zapudí z domu, vyhodí beze všeho ohledu mne i tebe, vykopne, vydědí..."

„Tím lépe!" pokračuje Bridget, nyní však vše. „Budeš pak pracovatí a budeš mi tím spíše celý náležet! Což mi nechceš mermomocí rozumětí, milý příteli?..."

„Vydědění!" opakuje zničený mladý Mr. Hawkins.

„Nu, však to tak zlé nebude a ať si jen tvůj otec po případě své miliony nechá! — Byla jsem živa bez nich dříve, budu i dále!" mluví rozhodným tonem Bridget. „Běží mi jen o tebe, jehož miluji a z toho jedině důvodu učinila jsem tento krok, který litovati nedáš mi snad příčinu! Jenom s tebou mohu býti šťastnou! Což mne již opravdu nemiluješ?"

„Bridget..." říká nešťastný Mr. Hawkins, „... já, já — já nesmím! Pomysli jen — můj otec, moje rodina, mé jméno — celá společnost, ve které žiji! Ne, ne — já tě nesmím milovatí!"

„Což jsi mi to tisíckrát nepřesahal, že vzdor všem překážkám učiníš mne přece svou choťí? Neučil jsi mne sám, sedmnáctileté děvče, abych jen tebe, tebe jediného milovala? Oklamal jsi mne tedy!..."

Hlas Bridgety stává se ostřejším, pohněvanějším.

„Nikoliv já, ale ty jsi mne oklamala!" vyráží ze sebe s namáháním mladý manžel.

„Nevzal jsem si tě za ženu, jest to podvod, ty nejsi mojí ženou!"

„Že ne? Podívej se tedy do této listiny, abys byl o tom přesvědčen! A tuto je důstojný pán a svědkové jsou na blízku. Ano, jsem tvou choťí, Mrs. Bridgetou Hawkinsovou, rozenou MacCormickovou!"

„Milé dítky," připomíná pastor, Mr. Hyde, „takovýmto způsobem byste nepřišli nikdy ke konci. Ostatně, chcete-li se hádatí, pokračujte v tom venku, neboť pro podobné bezbožné lidi, kteří počínají s takovými věcmi a spory hned v první hodině svého manželství, není místa pod touto střechou míru a zbožnosti!"

„Nuže, já jdu tedy!" volá zoufale Mr. Hawkins. „A vám, miss Bridget, bych radil, abyste se chovala co možná tiše, až uvidím, co mi bude možného pro vás učiniti!"

„Jenom ne tak pánovitě! Pro dnes jdu ještě domů, z ohledu na tebe, ale zítra vystoupím bez váhání se svými nároky. Dobrou noc, mužičku!"

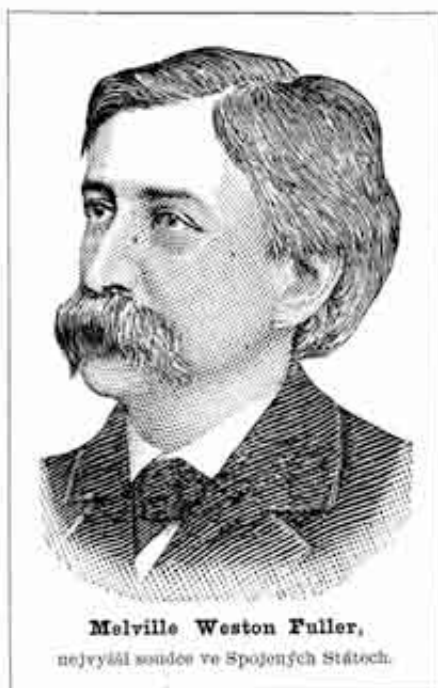
„Madame," připomíná Mr. Hyde, „zde, prosím, podepsaná oddávací listina, kterou si rače vzítí s sebou. Kdybyste jí snad náhodou pozbyla, nezapomeňte, že vám mile rád a ochotně zhotovím opis. Nuže, milé dítky, přeji vám štěstí, domácího míru a pro

dnes: dobrou noc!" loučil se s nimi Mr. Hyde.

Mladý manželský párek se v hádce vzdaluje. Pastor vyprovodí je až k domovním dveřím, zavře rychle za nimi, dopije zbytek brandy v láhvi, zamkne svých sto dollarů a zhasne, právě když hodiny bijí dvě!

II.

Představme si vnitřek železničního vozu. Je noc. Lampy vrhají své mdlé, kmitavé světlo dlouhou, potřásající se prostorou, naplněnou ospalými pány a dámmami. V posledních křeslech sedí tři osoby: miss Mary Dicksonova, hezká rusovláska se živými očima a Mr. Arthur Basoni, mladý velký muž

Melville Weston Fuller,
nejvyšší soudce ve Spojených Státech.

s ostrými rysy. Mimo to je zde spící pán, který sedí naproti mladým těmto lidem.

Arthur šeptá: „Již deset minut jedeme a posud neobdržel jsem ani jediné hubičky! To je věru hrozné!“

Mary: „Buď tiše, ty nenasytný! Mohl by nás někdo vidět...“

Arthur: „Já ti nerozumím ani slova, musíš mluvit hlasitěji! Hučení vlaku přehlusuje řeč. Počkej jenom na okamžik, právě jedeme tunelem a dunění se hned umírní — aha, už vyjíždíme — nyní jsme venku! Co tedy si přeješ, má holubičko?“

Mary: „Ten gentleman tady naproti by nás mohl vidět a slyšet!“

Arthur: „Pshaw! Ten spí jako dudek a ostatní na nás nevidí!“

Mary: „Ne, ne! Snad ještě úplně nespí!“

Arthur: „Ujist'uj tě, že spí! Podívej se jen!“ (Klepe spádem.) „Hallo! Gentleman! Hallo! hallo!“

Cizinec, ospale: „What is the matter? Neštěstí na dráze?“

Arthur: „All right, sir! Už je zas všechno v pořádku! Musil jste mít těžký sen! Spěte jen dále!“

Cizinec položí si bílý kapesní šátek přes obličej a spí dále.

Arthur: „Nuže, jsi již spokojena?! Teď tedy tu hubičku — aha! a teď vypravuj! Vypravuj, sladký můj poklade, jak to všechno tak rychle přišlo. Věř mi, že hořím touhou, abych se již vše dověděli!“

Mary: „Dobře! Tak poslouchej! Než jsem psala poslední svůj list, byla jsem v největším rozčilení. Nutili mne, abych si vzala toho protivného, k nevystání chlapa, mladého Hawkinse. Já byla, rozumí se, silně proti tomu, aniž bych ovšem se byla o tobě jen z povzdálky zmínila. Byli by mne snad zabili! Ale pomysli si, co se stalo: Jednou odpoledne, když jsem seděla samotná v parlorn, vidím přicházeti z ulice svého otce se starým Hawkinsem. Dříve než vstoupili, utekla jsem do vedlejšího pokoje, u něhož jsem nechala trochu pootevřeny dvře, aby mi neušlo ani slovíčko z jejich rozmlavy, neboť právem jsem měla za to, že se bude jednat zase o mne! Poslouchala jsem tedy napjatě. „Ona ho nemítuje,“ pravil otec, „a ačkoliv bych si spojení s vaší drahou rodinou velice přál, nemohu dceru přece nutiti!“ — „Ovšem,“ odpověděl Mr. Hawkins jedovatě, „nedivím se také, neboť dcera vaše byla několikrát viděna s jistým hercem ze Star Theatre, ale rád se podívám, co řeknete spojení s takovýmto nuzákem a ničemou?“

Arthur: „Děkuji! Toble tomu chlupu nezástanu dlužen!“

Mary: „Nesmysl!“ odporoval papá. „Jest to jenom pomluva! Nu a kdyby hned jevila přízeň vůči některému herci? V přece, čím je povinna sobě i rodině! To jsou takové hračky s city, přepjatosti, které mimo několika kytic a snad nějaké to psaničko nemívají jiných následků. Mary jest příliš rozumnou, než aby jí jen napadlo na nějaké užší styky s nějakým hercem. Hahaha! Opravdová královna a král z jeviště! Kněžna a žebrák!“

Arthur: „Čím dále, tím lépe! Děkuji krásně za ty poklony!“

Mary, něžně: „Ach, kdo je nyní vlastně žebrákem? Kdo jiný než já? Celé bohatství svého otce dala bych za jediný tvůj pohled, za jedinou — hubičku od tebe, můj nejdražší!“

Arthur nadšeně: „Pojď na mé srdce, sladké dítě! — Avšak počkej — stanice Flatbush! Máme zde pět minut času — vystoupíme a vypijeme šáleček čaje — jest už zpropadeně chladno!“

Vlak zastaví, Arthur a Mary vystoupí. Cizí gentleman naproti nim pozvedne svůj kapesní šátek a obličje a dívá se s úsměvem za nimi. Pak vytáhne z kapsy knížku a tužku a chvíli píše. Po té opět ulehne předešlým způsobem. Arthur a Mary hned na to vstoupí, dvře se uzavrou a vlak se opět rozjede.

Arthur: „Milý náš protějšek ještě spí!“

Mary: „Tím lépe! Poslouchej však dále! Starý Hawkins mluvil ale do otce jako Mešasto, až jej konečně přemluvil. Pravil mu, že ví prostředek, který prý mne obrátí a sice následující: Jeho syn měl mi sdělit, že rodičové jeho mu přísně zakázali, dále se o mne ucházeti a on že se tedy rozhodl se mnou uprchnouti. Oba otcové měli býti od něho tajně o všem uvědoměni a jenom já měla býti ponechána při myšlence, že někdo o našem útěku neví. — Opravdu, musím říci, že se chytrosti toho starého Hawkinse obdivuji! Věru, ten člověk nás zná! Oh, útěk je přece jenom velmi půvabnou věcí — on věděl, že něčemu podobnému z těžka odolám...“

Arthur, tiskna ji k sobě: „Mé drahé dítě, věru, nemohu se ti ani vynadiviti a děkuji ti vše!“

Mary: „Hned od té doby, co jsem opustila „Vassar College“, těšila jsem se již na útěk z domova, který, jak jsem byla přesvědčena, musí se před mou svatbou nevyhnutelně státi! Ano, kdybych tě byla tak

nemilovala, byl by ten protiva Hawkins naposledy snad přece vyhrál... Ovšem, nepomyslíla jsem nikdy na to blaho, že bych musila někdy utíkat do opravdy, jako nyní!"

Arthur, polibiv ji dlouze: „Nuže, a mladý Hawkins!"

Mary: „Přišel a já s ním nejprve mluvila velice chladně. Pak ale pomaloučku jsem se stavěla, jako bych byla již obměkčena. Konečně z něho vylezlo to, co jsem již věděla. Zakázali prý mu, aby se vůbec dále o mne nepokoušel, má prý si vztít jinou, ještě krásnější, vzdělanější a bohatší, ale to prý on nemůže udělati, poněvadž prý je na smrt' do mne zamilován a nevyslyším-li ho, zabije prý se — blázen! Krátce a dobře, dala jsem se na oko úpině přemluvyti, že jej budu očekávat dnes večer o půl dvanácté poblíže naší residence. On postará se měl o povoz a dovéztí mne ke vzdálenému chudému duchovnímu někde v Brooklyně, načež že odjedeme nočním vlakem do Bostonu. Tam bydlí totiž jeho strýc, který nejspíše také již věděl o tom „tajemství". Avšak věděl o něm též ten, proti komu to směřovalo a já, majíc pořádný dopal na ty lidičky, rozhodla jsem se již na svém plánu, kterým jsem jim všem pořádně vytřela zrak!... Avšak věru, rozčilení mé nebylo malé. Mělo se nyní rozhodnouti o mém štěstí či neštěstí. Nyní a na vždy, aneb nikdy — takové bylo moje heslo. Ty, neb on!"

Arthur: „A ty jsi zvolila mne! Ó, můj anděli, já vždy chtěl jen tebe! A odvrátí-li se otec tvůj od tebe, od nás — ať si nechá své miliony, neboť moje umění užívá nás slušně oba!"

Mary: „Oh, buď bez starosti, můj miláčku, všechno se spraví! Avšak, slyš dále: nejdůležitější, o čem si ani pomyslit nemůžeš, teď teprve přijde! Sotva byl mladý Hawkins odešel, naleznu na zemi nějaký dopis, který

jen on mohl ztratit. Milostné psaníčko, můj milý! Zde je mám. Poslouchej jen, přečtu ti je: „Můj vše milovaný H! Tisícery dík za skvostně brilliantové náušnice, které Jsi mi poslal. Jsou rozkošné! Jak blýskají, září a svítí! Ach, ale oči Tvé září přece jen mnohem a mnohem krásněji! Milovaný muži, kdy přece dostojíš svému slovu a učiníš mne Svou ženou? Tolik Tě miluji a tak bych si již přála dostati se z tohoto svého okolí! Nepatřím mezi tyto lidi, jak pozorují čím dále tím více! Odpusť, hučvám-li Tě svými nářky, ale nemohu se věru jich zdržeti, majíc příliš těžké srdce! Tvoji přátelé, německý baron a malý ruský

tajemník mi pravili, že se budeš prý ženiti a sice s bohatou dámon, s miss M. D. Vidíš, že jmenovali přímo i jméno! Avšak já jim nevěřím, hledám za tím jejich leš, aby Ti mne odvedli, což se ale nikdy nestane a pak myslím, že Ty přece nemůžeš být tak špatným. — Ó přijď, brzo přijď a potěš opět svou ubohou Bridgetu. N. B: Piš přímo na jméno Bridget MacCormick v Barnumově cirku, N. Y."

Arthur: „Ah, to je ona tanečnice na provaze!"

Mary: „Znáš ji?"

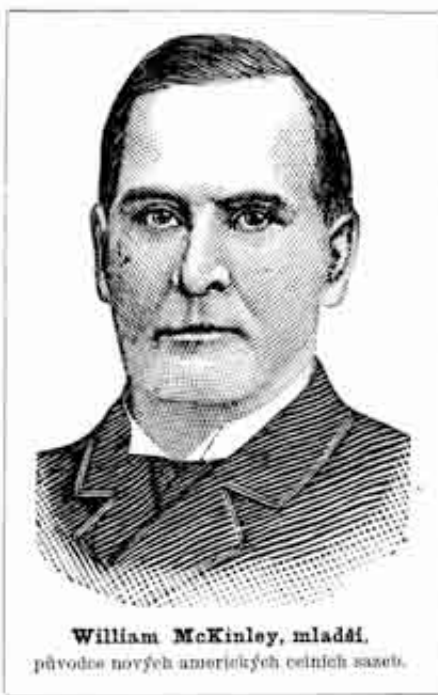
Arthur: „Oh, nikoli, jen z plakátů, můj anděli!"

Mary, hrozcíc prstem: „Vy muži jste všichni zlí, oškliví! Jenom my jsme dobré a rozumné! Poslouchej, co jsem udělala a posuď: Sotva že jsem list přečetla, proletěla mi hlavou podivná, smělá myšlénka. Hned dala jsem zapřáhnouti a jela jsem k Barnumově cirku, kde jsem s tou tanečnicí promluvila!"

Arthur: „You don't say! A co jsi s ní mluvila?"

Mary: „Sděčila jsem jí vše, i svoji úmluvu s Hawkinsem, avšak zároveň i to, že ho nemiluji, nechci si ho vzít a nabídla jsem jí, aby v tom směru převzala moji úlohu..."

Arthur: „Ah! A ona svolila?"

William McKinley, mladší.
původce nových amerických celních sazeb.

Mary: „Bodejť by ne! Poslala jsem jí své šaty a klobouk, odporučila jsem jí, aby se zastřela hodně hustým závojem a očekávala Hawkinse v ustanovenou hodinu na určeném místě!“

Arthur: „On ale zpozoruje podvod!“

Mary: „Nezpozoruje! Pamatovala jsem na to! MacCormickova je skoro stejně se mnou postavy a pak jsem mu psala, že budu jeho jen za následujících podmínek, známých i té tanečnici: že nesmí po celé cestě promluvit na mne ani jediného slova, že se mne nesmí dotknouti, a že sám oddávající kněz nesmí mne dříve spatřiti a mé jméno se dověděti, dříve než bude vše hotovo. Jinak že řeknu v posledním ještě okamžiku své rozhodné „Ne!“ Rozumí se, že na to přistoupil, nemoha si ovšem ani z dálky pomyslit, že bych věděla o jeho poměru a že bych chtěla jej nějak podvésti. Vzal to za podivný můj rozmar a vše se úplně povedlo!“

Arthur: „Jak to víš?“

Mary: „Což jsi mne neviděl promluvit několik slov s cizí dámou na nádraží?“

Arthur: „Ah!“

Mary: „Nuže, to byla ona sama!“

Arthur: „Myslí jsem, že je to nějaká tvá důvěrnice!“

Mary: „Nikoliv, to byla Bridget, která jest nyní jeho ženou. Vše šlo, jako by namazal! Rozumí se, že teď trochu zuří, ale bude muset, chtěj neb nechtěj, se upokojiti. A teď, milý příteli, co tomu říkáš?“

Arthur: „Věru jsem celý pryč, Mary! Tak tedy tvůj bývalý ženich vplul do přístavu manželství dříve nežli my? Avšak bude to také hned, za nějakou chvíli jsme na místě!“

Mary náhle, celá zděšená: „Pámbu nás chraň a uchovej!“

Arthur: „Mary, prosím tě — co děláš — co je ti? Ty jsi bleda — ty se celá chvěješ! . . .“

Mary, ukazujíc s posuňky bázně na cizince, ležícího naproti ní: „Hleď, hleď!“

Arthur: „Hm — tohle je divné! Jeho ruka se pohybuje — můj bože, knížka — — on píše!“

Mary: „Heavens save us! Jsme ztraceni! . . .“

Arthur, třepaje spádem: „Snad je to náměsíčník! Píše při spaní!“

Cizinec snímá kapesní šátek s obličje, povstává a zdvořile se uklání: „Dobré jitro, Mr. Busoni! Dobré jitro, nastávající Mrs. Busoni!“

Arthur: „Vy mne znáte, sir?“

Cizinec: „Kdož by neznal výtečného herce ze Star Theatra?“

Arthur se zdvořile klouá.

Cizinec: „Divíte se, miss, že jsem psal, jak myslíte? Oh, buďte jen klidnou, já nepsal. Jest to můj podivný zvyk, že škrábu, nemožu-li spáti. Děje se to pro posilnění nervů!“

Arthur: „To je ale velmi podivné!“

Cizinec: „Podívejte, samé klikyháky!“

Mary: „Není to rychlopis?“

Cizinec: „Oh, nikoliv, avšak dovozte mi maličkou otázku: Jedete do Filadefie, abyste se dali tajně oddati?“

Arthur: „Pane . . .!“

Cizinec: „Nelekejte se! Slyšel jsem poslední kousek vaší rozmluvy, ale nechci vám nikterak škoditi, nýbrž právě naopak, prospěti! V několika hodinách se o tom přesvědčíte, a pak budete svolávat všechno pozhnutí nebes na hlavu mou! Na mou duši, že to dobře myslím! Pojedu, chcete-li, třeba s vámi a budu vám za svědka!“

Arthur: „Přijato, podejme si ruce! . . . Avšak, jak je ctěné vaše jméno, sir?“

Cizinec: „Později všechno se dovíte. Nemám příčiny, proč bych se za ně styděl, avšak vlak zastavuje, jsme ve Filadelfii. Musím ale odejti od vás na deset minut, abych poslal do New Yorku velice nutný telegram. Jsou čtyry hodiny, musím si pospěšiti — mám nejvyšší čas! Na shledanou!“

Arthur: „Desítiminutový telegram? Kdo to asi je? Aby tak . . .“

Mary: „Je to ale nějaký gentleman. Myslím, že se ho nemusíme bát!“

Vystupujíc z vozu, z něhož byl neznámý vyskočil, dříve ještě než vlak úplně stál.

Arthur: „Mám přece strach, aby náš sňatek nějak nepřerušil!“

Mary: „Můj bože a jsem jista, že ve voze něco psal. Nejspíše stenografoval, co jsme — avšak . . .“

Arthur: „Nejlépe by bylo zmizeti mu z nádraží!“

Mary: „Což ale, kdybychom se mylili! Co by si pomyslíl — a zná tě! A ujišťoval, že to s námi dobře myslí . . .“

Arthur: „Kdo ví, jak to minil?! Třeba — avšak zde již přichází!“

Cizinec: „Tu jsem tedy a úplně hotov! Pojďme tedy k duchovnímu! Dříve však dovozte, Mr. Busoni a miss Mary Dicksonova, abych se vám představil: Mr. James Knox, zpravodaj „The World-a“!“

III.

Přízemní pokoj v domě veleváženého Mr. Jonathana Dicksona! Ráno, sedm hodin. Mr. Dickson a Mr. Hawkins starší přecházejí velikými kroky po pokoji.

„Podívejte se jen, přítelíčku," praví Mr. Hawkins, „že prostředek můj pomohl! U nás už to pomalu ani jinak nepůjde — holka musí před svatbou utéci za každou cenou! Romantika musí při tom být! Čím jsme my otcové praktičtější, tím je mládež bláznivější! A pak že my Američané nemáme smysl pro poesii, jak nám stále vytýkají! My ne, ale naše mládež! A pak že nemáme žádné mládeže! Podívejte se! Velkou část viny nesou ale také ty zpropadené noviny, které přinášejí o podobném případě, jmenovitě z lepších rodin, dlouhé sloupce a ještě ty mladé lidičky za to pochválí. Věrná láska, přes odpor rodičů — jaká to něžnost! a cit a — there you are! Hehehe! Old boy — já věděl, že má rada je dobrá! Dnes ráno vstanu o páté, jdu se podívat k synovi a ten také šťastně pryč! Neměl jsem již pokoje! Před šestou ještě hajdy k vám a zde posud ani jste nic vlastně nevěděli!"

„Very well, starý kamaráde!" usmívá se Mr. Dickson. „Zmizela, zpropadená holka, velmi opatrně, že nikdo nic nevěděl, jak myslím. Včera chtěla do města, sama! Jeť si tam, jen když vím, co kutíš! To si to asi připravovala. Pak poslala nějaké šaty z domů! Dobrá, už to tedy jde a potřebuje převlek. Kočí povídal, že prý byla u Barnuma, ale tomu nevěřím, nejspíše mu pořádně zaplatila, aby nic neřekl a teprve dnes vezmu si chlapa na paškál. Jenom jedna věc je mi skutečně podivnou a sice ta, že se dala tak snadno přemluvit!"

„Tomu se já zas pranic nedivím!" pravil Mr. Hawkins. „Můj syn! Vy toho čertového kluka posud neznáte! Ten ví, co dělá! Náramně „smart!" Jiní křájdou divadel, na

koncerty, do cirkusů a leží tam stále — on nikdy! Nevydal nikdy za nic podobného ani centu! Já sám byl jsem z mládí horší než on! Je opravdu rozumnější, chytřejší, mírnější. Oko jeho padlo na vaši dceru, přemluvil ji, ona mu nemohla, jak se samo sebou rozumí, odolati a — there you are! Obejměme se — naše děti jsou již svými na věčné časy!"

„Nu," usmívá se i Mr. Dickson, „kdyby měla vážnou nějakou náklonnost k tomu herci, jak jste předešle povídal, byl bych musil třeba na konec přece povoliti a tedy thanks Heaven, že je to již odbyto a tím lépe!"

Thomas B. Reed,
bývalý předseda kongresu Spoj. Států.

Otevřeným oknem z ulice zaznívá volání novinářského kluka: „Morning—papers! — Mor—ning — — papa—pers! — — Sensační nádosť! — Útěk milencův!"

Mr. Hawkins přistupuje k oknu: „He, little boy! Dej sem „World"! Co chcete vy, milý Mr. Dickson? „Herald"? — Dobře! „World" a „Herald"! Tu máš peníze! Tak!"

„Nu, přítelíčku, za dva, za tři dny snad budeme také moci řísti o útěku našich dětí!"

„Těším se, jak je pochválí!" usmívá se Mr. Dickson. „Opustím vás, příteli, na chvílku. Chci říci své ženě..."

„Oh, toť se rozumí!" přerušuje ho Mr. Hawkins. „Jen jděte, já si zatím přečtu, co je to za únos, který kluk ohlašoval!"

Mr. Dickson odchází. Učinil však sotva tři kroky, když Mr. Hawkins zvolá hrozivým hlasem:

„Pro pána boha! Dickson! Já omdlím! Vodu! Vodu! Vzduch!"

„Co se stalo?!" volá Mr. Dickson, vraceje se ovšem ihned jediným skokem. „Upokojte se — neštěstí snad na dráze — úpadek — nebo..."

„O můj bože!" zakvílí Mr. Hawkins. „Čtete jen — čtete?"

Mr. Dickson vezme „The World“, který vypadl ze chvějících se rukou jeho přítele a vidí na první hned stránce velikými písmenami tištěno:

(TELEGRAFICKÉ.)

ZPRÁVA Z NAŠICH FOUR HUNDRED!

MISS DICKSON VZALA SI HERCE!

Mr. Hawkins vzal si tanečnici na provaze!

VÍTĚZSTVÍ LÁSKY!—VÍTĚZSTVÍ TISKU!

„Čtíte jen, čtíte!“ kvílí Mr. Hawkins. „Já ani čísti dále nemohu!“

S očividným pohnutím, přerušuje se několikrát a některé věty opakuje, čte trhaně Mr. Dickson následující článek:

— J. K. — *Filadelfie, 18. září 1890.* —

Při hrčení vlaku a supění lokomotivy, letící chladným nočním vzduchem, přišel ve vagoně vlaku č. 246 mezi New Yorkem a Filadelfií zpravodaj náš zajímavou tuto zvěst, která redakci listu dostihne dřívě, než se některé události, v ní sdělené, vlastně stanou. Až obdržíte tuto zprávu, nachází se ještě New York ve hlubokém spánku. Nastane však všeobecné udivení, až vyjde ráno „The World“. Uhlazená společnost z Páté Avenue bude na nejvyšší překvapena zprávou, kterou jí „The World“ sdělí. Nejenom že list tento zpravuje čtenáře své obyčejně o věcech, které se na př. teprve o čtyry hodiny později stanou v San Franciscu (ačkoliv se ve skutečnosti již vlastně tam staly) anebo sděluje jim události v Londýně, o kterých tamější obyvatelé dočtou se teprve o několik hodin později ve svých listech — dnes překonal „The World“ sama sebe, dnes má zprávu, která celou společnost americkou nesmírně překvapí a jedná o věcech, které se dějí právě v tom okamžiku, kdy list opouští výpravnu. Vítězství tisku! Není více místečka na světě, kde by nebyl zpravodaj našeho listu, necht' jest to již město o dvanácti obyvatelích, či o tolik milionech, necht' děje se co v pustinách divokého Západu nebo v „Bílém domě“ ve Washingtonu. I v těch velkolepých „ferrách“, které brázdí Oceán, ba i v těch dupících vlacích sedí zpravodaj „Worldu“, vše pilně pozorující a číhající na vše, čím zajímavějším by jen mohl obecnstvu svému posloužiti. Jaké to výkony, nedostíženě žádným posud listem na světě! — —

Již po delší dobu byla miss Mary Dicksonova, nanejvyšše půvabná dcera veleváženého Jonathana Dicksona, všeobecně známého, co nejsrdečněji oddána statnému, smělému a krásnému Mr. Arthuru Busoninu, charakternímu herci ve „Star Theatre“. Které také děvče mohlo by se ubrániti, aby nevznikla v něm láska, ardečná, hluboká láska k tomuto šlechtnému a velkému umělci, jakmile by se k němu přiblížil?... V téže asi době pojal i jediný syn ctěného Abrahama Hawkinsa, rovněž všeobecně zde známého, živou náklonnost k roztomilé tanečnici na provaze, Bridgetě MacCormickové u Barnumova cirkru, kterážto ovšem splácela stejné živou přizní. Oba milostné poměry byly však s ohledem na postavení rodičů udržovány prozatím v tajnosti... Avšak ani spanilomyslný Mr. Hawkins jun., ani rozkošná a cudná miss Mary Dicksonova nemysleli na to, aby od předmětu lásky své ustoupili. Než, jaká to podivná hra osudu! Otcové obou těchto miláčků zdejší vybrané společnosti pojali plán, že spojí své dítky manželstvím a tyto o tom též uvědomili. A nyní ukázala se šlechtná mysl mladých lidí! Přiznali se vzájemně, že srdce jejich jsou již zadána a pojali hrdinný úmysl, že otcům vše vyjeví a neupustí od toho, co byli si nmínili. Přejdeme mlčením přes boje, jež se nyní odehrávaly následkem toho v obou domech, neboť: konec vše napraví! Konečně také láska zvítězila. V srdcích otců přemohla láska k dětem všechny jiné ohledy a oni svolili. Neslycháno, ale proto tím podivuhodnějším! Avšak jednalo se o to, jak by se před světem aspoň nějak omluvilo spojení nestejných párků a tu povoleno jim, aby podle oblibeného výtečného způsobu zdejšího uprchli z domu a dali se tajně oddati. Avšak i v tom směru ukázala se šlechtná mysl mladého Mr. Hawkinsa, který útěk odepřel, ale dal se dnes v noci ve vší tichosti oddati se svou milovanou Bridgetou, kterou velkomyslný a opatrný otec jeho přijme za svou dceru. Není to tak zlé, jak by se mysliho, neboť jak zpravodaji jest povědomo, pochází tato z matčiny strany ze staré francouzské šlechty a pouze rozličnými příhodami životními, na nichž pražádne viny neměla a při nichž česť její v nejmenším neutrpěla, dostala se do cirkru, jemuž sloužila k ozdobě. — Druhý pár, romantičtější, jak to u herce ani jinak nejde, zajel si dnes v noci do Filadelfie, kde se dal časně ráno oddati, při čemž měl zpravodaj „Worldu“ česť býti svědkem. — —

Star Theatre, právě jako Barnumův cirkus, ztrácejí těmito odpadlky velmi dobré síly a obecnostvo dva výborné umělce. Mr. Busoni opouští totiž nejspíše jeviště, poněvadž se prý velevážený Mr. Dickson vyjádřil, že mu odstoupí část svého velikého jmění, jak na hotovosti, tak v pozemcích. Než tento telegram dojde do rukou obecnostva, jsou oba párky již svými. Přejeme jim tedy nejlepší štěstí, jak se vytrvalé a hrdinné lásce sluší! Otcům pak, kteří k dosažení pravého štěstí milovaných dětí svých pomínuli veškeré ohledy na stav a jmění, bude zajisté údělem obdiv celé naší rozumné a vzdělané společnosti, která má srdce na pravém místě."

Mr. Dickson dočetl a zůstal na několik okamžiků jako vosková figura.

"Jest to všechno?" zvolal konečně sténavým hlasem Mr. Hawkins.

"Nu bodej! Snad je toho ještě málo, ne?"

"To je ale hrozné! Můj syn a tanečnice na provaze..."

"Má dcera a nyní má ji herec!"

"Co nyní dělat?" zaúpěl Mr. Hawkins. "Vydědit! — Rozvod! — Vyhnat to všechno z domu..."

"Nic takového!" rozhodl se Mr. Dickson. "Musíme poslechnouti „World"! Oh, tihle novináři! Ten zpravodaj bude bezpochyby s nimi dorozuměn! Co můžeme dělati? Každý nyní bude mysliti, že jsme s dětmi v dobrém a bude nás považovati za láskyplné otce! Krátce a moudře — mne chytí! Než bych se učinil směšným a nic by mi to nepomohlo, raději avolám!"

"Ah, jen kdyby ta naše tanečnice byla jen trochu slušnou osobou, neřekl bych také nic!" vzdychl si ještě Mr. Hawkins.

"Jděte se na ni podívat! Já jedu hned do Filadelfie a uvedu vše do pořádku!"

"A já — do Barnumova cirkus! Pěkná to kvítka, ty naše dětičky!"

Rekrut.

HISTORICKÁ BÁSEŇ OD ADOLFA HEYDUKA.

GO byly v Čechách dšané hony,
když týral vlasť a sbíral plen
ten král, jenž šňůrou od záclony
měl otcem býti uskreen,
jenž Kladsko, žel, a Slezsko celé
vzal docti svého živitele,
a v křivých ústech klam a lež,
táh na výboj — ne, na loupež!

Když k Dušáňkům až přišel z rána —
rosť hřeben mu i rostla ráž —

"Mne, lidé, za svého můj pána,
a doplu pluky mě i stráž;
sem všichni, sem! Ze odpor zmožu,
to přisahám zde pánu bohu,
jste mými, mou je česká Hš,
kdo neposlechněš, uvidíš!"

Šli někteří, leč přehli mnozí,
však sechtáni jsou napořád,
a Bedřich úsklebně jim hrozí:

"Já ukáži vám, co je rád,
že na palicích vlas vám vstane!" —
"Ach, odpusť nám to, mocný pane,
a vřad' nás, když to mus' být..."
A Bedřich: "Hle, jak skrot ten lid!"

Leč jeden vzdorovitě stojí...

"Ty neprosíš? Proč? Odpověz!"
"Já, pane, nemám duši dvojí
a nechci v loupežnickou směs!
Jsem svůj a Čechem krví, tělem,
jak mohu a vlasti hubitelem?
Ne, ne, bůh chraň! Leč rád chci jít,
až královna mne bude chtít."

"Jak? Cože? No, jsem při kuráži;
hej, lazebníku, rychle spěj,
zde na té levé dolní paži
mé jméno chlupu vypíchej;
a hodně velké, ručím přechem,
by věděl, že již není Čechem,
že rodný jeho země kus
má csařovnin soupeř, Prus!"

Hned mládci šat byl stržen s těla,
ač bránil se; byl přemožen,
a královská co zpupnost' chtěla,
v ráz stalo se. — "Zda je to sen?"
vzkřik Jun. "Hle u ran Krista věčných,
znak hnusný z písmen začátečných,
a pruský orel znaku spod —
to není pravda, ne, to svod!"

A hněvem statná hrud se třese,
že znamená je jako brav
a ve svalcích znak kráľů nese,
i skáče zlíčen v Prusů dav,
a vyrvav paláš prvě stráží,
sil vzmachem utal znak i s páží
a kletbu na ssnalých rtech
děl s výkřikem: "Teď jsem zas Čech!"

Jak skály stojí pruské voje,
a hrůzou strnulý dí král:
"Lid takový mít v tísni boje,
kdo potom by maš odolat?
V mém rychle obvažte jej stann,
svou krví smyl můj znak, svou hanu;
víc v Čechách takých-li jak ten,
pak marný boj! Buď svoboden! ..."

Kolumbovo vejee. Historický obráz Beneše Kníplera.

ŽLUTÁ ZIMNICE.

Cestovní vzpomínka z amerického Jihu.

PŘELOŽIL ANTONÍN HÁJEK.

NOVÝ ORLÉANS jest nejkrásnějším městem celé Unie," tak slychal jsem vždy od svých přátel ve Filadelfii, kdykoliv jsem projevil svůj úmysl odebrati se na Jih.

Když pak jsem později obdržel pozvání od laskavého starého přítele Prohna, bych u něj strávil vánoce, tu mne nedovedly zdržeti od cesty ani výklady o špinavých, blátivých ulicích, ani strach před žlutou zimnicí.

Přišed do Cincinnati, uzavřel jsem jeti dále po Mississippi a měl jsem to štěstí, že jsem se sešel na lodi „Crescent City“, jež právě k odplutí připravena byla, s krajanem Rustem. Týž studoval bohosloví a chtěl dřívě, nežli se jakožto duchovní pochovati nechá někde na vsi, poohlédnouti se trochu ve světě a přijal tudíž místo domácího učitele u dítek zámožného farmáře u Baton Rouge nad Novým Orléansem.

Měl zajisté pravdu, že překročil hranice staré vlasti, chtěje zvěděti, jak to vypadá dále, neboť staré přísloví praví: „Smělému patří svět.“

Jízda po Mississippi jest celkem jednotvárná. Viděti lze pouze její nízké břehy, na nichž sem a tam roztroušeny jsou sruby, dále ohromné, dosud neobydlené plochy země, z bahna vytlázející alligatoři a pak les, prales to v pravém smyslu slova. Sady viděti lze teprve pod Memphis.

Plavba plyнула nám dosti příjemně, tak že jsme se s přítelem Rustem, vystoupivším na pevninu v Baton Rouge, hlavním městě Louisiany, věru velmi neradi rozloučili. Přispěti svým hudebním vzděláním vaině

ku všeobecnému rozjaření celé společnosti. Neuplynni večer, aniž by neuspóřadal buď koncert anebo malý taneční vínek za průvodu na lodi se nacházejícího klavíru. Dámy naše nemohly se večerů těch ani dočkati, a mnohá z nich přiložila ráda ruku k dílu, by jemu úkol na se vzatý usnadnila.

Po odchodu jeho vážil celý život na lodi a každý z nás se zaradoval, když jsme vepuli do přístavu.

Nový Orléans byl celý zahalen hustou mlhou, tak že jsme ani nejbližší okolí své nemohli rozeznati.

Pokřik posluhů z hotelů, klnutí lodníků, vše tak jako v New Yorku a jiných velkých městech!

Uloviv jednoho z černých posluhů, nechal jsem svá zavazadla dopravit do hotelu St. Charles, kde jsem se ubytoval.

Hotel tento převyšuje svojí ozdobností všechny domy téhož druhu, jež jsem kdy spatřil, a nemyslím, že by hotel Nicolas v Novém Yorku, aneb kterýkoliv hotel v Evropě se mu rovnati mohly. Již tehdyž, to jest v roce 1861, platily se tam tři dollary denně a dnes snad čtyřnásob tolik, ale na každý pád dosti mnoho, aby tam cestující nezůstal ani o den déle, nežli nutnosť káže. I já si odbyl první hned den své návštěvy a druhý den přestěhoval jsem se do soukromého bytu v Rue Chapitoulas.

Čas ubíhal mě první dny ve společnosti přítele Prohna dosti příjemně. Jeden den šli jsme do koncertu, druhý do divadla. Krátce a dobře, žil jsem jako pták v semencovém poli a musím upřímně vyznati, že se mi společenský život zdejší v jeho smíšenině

anglického, španělského a francouzského žilvu nanejvýš líbil.

V životě tom, plném blaha, překvapil mne pojednou přítel Rust svojí návštěvou a celý málomyslný mi sdělil, že veškeré jeho plány se rozpadly v nívec. Farmář, ku kterému jel, onemocněl hlavničkou a zemřel a žena jeho, která pozůstalost dítěte nechťela bez řádného vyšetření nastoupiti, obávajíc se vším právem, že následkem dosavadního rozmařilého života jmění jich bude valně ztenčeno, nalezla pozůstalost tak zadluženou, že kromě životní pojistky svého muže nemohla nic více nazvat svým.

Tak stál zde chudšas bez rady a bez prostředků. Od ženy, která sama nic neměla, nemohl nic požadovati. Já mu sice mohl na krátkou dobu pomoci a učinil jsem i tak, pro delší dobu mi avšak to také nebylo možno. Nezbyvalo tudíž nic jiného, nežli aby vyhledal zde sobě práci. Ubohý mladík byl slabý, těžké práci nezvyklý, ale přece se nezděračil přijmouti místo zahradnického dělníka, jež mu bylo nabídnuto. Moji hostitelé, jimž jsem příhodu svého přítele sdělil, přislíbili mně, že se jej dle možnosti ujmou. Tak uplynulo několik dnů a já jej již vícekrát navštívil na půdě jeho činnosti. Pán jeho měl hned vedle zahrady kavárnu a restauraci. Rust mě vykládal, že vydělá si dollar denně, oběd a chudobné, ale čisté lože. Ku snídani a večeři chodil do nedaleké francouzské restaurace, kdež požíval skrovnou večeři svoji, koře se při tom krásně kreolce, majitelce závodu, kteráž jej za to prý vyznamenávala nejpěknějšími koušky hovězí pečeně a nejčerstvějším nápojem před ostatními stravníky, již byli většinou vozkové a dělníci.

Rust byl v nadami kvadronky celý smučen a ujišťoval mne vždy, že když všechno praskne, pojme ji za ženu a stane se kavárníkem, neboť obchůdek tento jest prý dosti výnosný.

Zvědavostí puzen, vyčkal jsem jednoho dne, až šel k večeři a připojil se k němu, bych tu jeho Dulcineu seznal. Byla to hezká žilka, která se mi svěřila v nejkrásnějším pařížském dialektu, že si váží mého přítele co dobrého hosta a — že prý je to dosti hezký a hodný mladík. Povečeřeli jsme u ní a odebrali jsme se pak posilněni domů, kdež jsme při dobrém havanském doutníku hovořili až do pozdní noci.

Několik dní na to stěžoval si Rust na bolení hlavy a těžkosti v životě. Domníval jsem se, že se snad nastudil a odporučil mu, aby ulehl. Druhý den lomcovala jím

silná zimnice. Poslali jsme tedy pro lékaře, jenž zjistil, že přítele Rusta navštívil velmi nebezpečný host — žlutá zimnice!

Opatřil jsem mu ošetřovatelku a navštěvoval jej každodenně, neboť zimnice jest nakažlivou pouze tělesným stykem.

Pojednou bylo mu hůře a lékař vrtěl povážlivě hlavou.

„Kdo jest ta kreolka, která jej ošetřuje?“ tázal se mne.

„Kreolka?“ táži se. „Snad míníte černošku?“

„Mimo černošky viděl jsem u jeho lože po dvakráte jakous kvadronku, kteráž dle výpovědi černošky včera celou noc u lože jeho probděla.“

To přece nemohl býti nikdo jiný, nežli naše známá z restaurace! Šel jsem k ní a ona se mi hned přiznala. Když totiž svého pravidelně docházejícího hosta po dva dny neuzřela, dala se po něm ptáti a uslyšela tuto ohromující zprávu. Poddavši se citu svému, spěchala k loži nemocného a ošetřovala jej po tři noci s velkým sebezapřením. Ano opustila kolikráte za den svůj obchod, jen aby mohla dohlednouti, zda-li nemocnému něco nechybí. Bylať zřejmě do mého přítele zamilována.

Avšak všecko ošetřování osvědčilo se býti marným — skoro po čtyřiašedeset hodin opustily nemocného smysly a pátého dne večer vydechil naposled. Kvadronka počínala si jako šilená a nedala si vzíti, by vůči němu nevykonala poslední povinnost lásky. Nechala mrtvolu vystaviti v nemocnici u Milosrdných sester, kdež tato po tři dny dle pravidel církevních byla hlídána. Mrtvola ubohého trpce zklamaneho muže ležela v umrlčí háv oděna v otevřené rakvi a měla večer pohřbena býti na hřbitově Milosrdných sester.

Kvadrona byla zde již přede mnou, chtějíc toho, jež srdce její tajně, avšak tím vřeleji milovalo, před uzavřením rakve ještě jednou uzřítí. Bylo jí to na malou chvíli dovoleno. Šel jsem s ní, doprovodiv hluboce dojatou dívku k márám.

Tu pojednou pronikavě vykřikla a přikročivši blíže k márám, zvolala:

„Ou žije! Ou žije!“

V domněnce, že snad následkem události posledních dnů rozumu její utrpěl, přiskočil jsem k ní; tu jsem však sám zůstal překvapen státi. Víčka očí mrtvolý poškubávají, rty se třesou — jedna z Milosrdných sester přikročí k němu, tronc tělo jeho až srdce

počalo bítí a za deset minut na to vrátil se život do těla, dříve zdánlivě mrtvého!

Rozčilení a úžas kolemstojících byly veliké. Kvadrona chvěla se celá radostí. Po celou dobu dvacetiletého trvání nemocnice se podobný pád ještě nepříhodil, pravily jeptišky plny údivu.

Ona byla jeho osvoboditelkou!

Pod starostlivým opatrováním Milosrdných sester zotavil se brzo a zdá se, že hlavně láska to byla, jež k jeho úplnému pozdravení se přispěla.

„Blaze muži,“ říkával jsem mu později, „na jehož osudu běže podřilu milující žena.“

Oba miadí lidé zdá se, že se brzo dohodli, neboť když jsem rok na to opouštěl Nový Orléans, byl Rusť již panem hostinským, jemuž po boku hospodařila bezká kvadronka, držíc malého přížloutlého občana, nastávajícího bohoslovce, na rukou. Šťěstí zářilo z očí jeho, kdykoliv jen pohlédl na svoji ženušku, která, ačkoliv ve mnohém mu nerovna, život jeho považovala právem za svůj majetek.

V železničním voze.

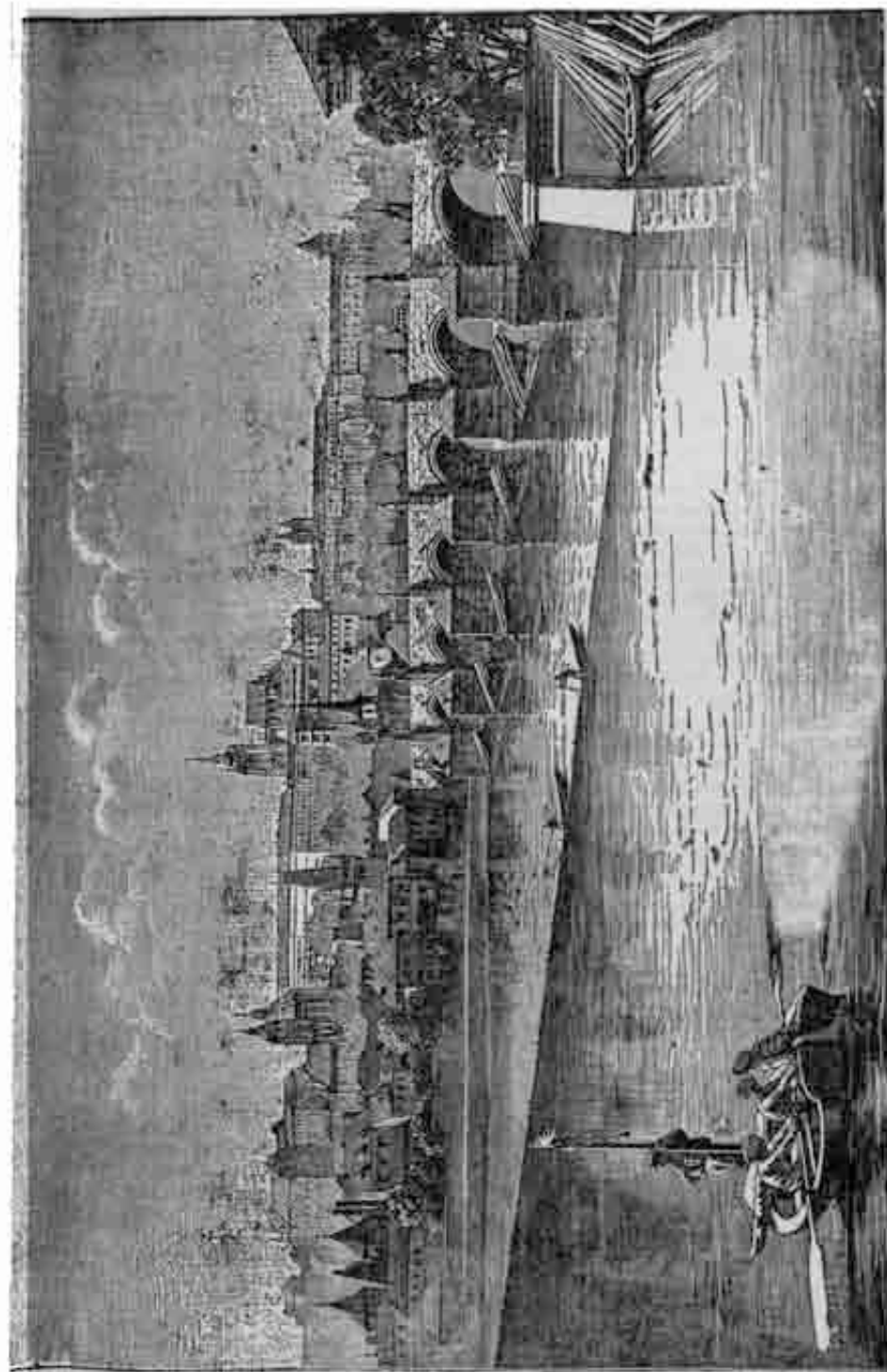
22 LAK chvíli už byl zase v plném spěchu, a drkot kol a šramot vozních svorů chrast kolejí i jiné zvuky tupé se slývaly zas do táhlého vzdechu — my v novém byli spolu rozhovoru, v tom klika cvakla, u našeho kupé se dvířka otevřela, v beranici muž stál tu silný, tváře větrem smáhlé — „Nuž — právě tedy jedem přes hranici!“ a zavřel zas — a bylo ticho náhlé. Muž, hlava rodiny zde cestující, chvějící rukou k cloně okna sáhnul a rychle — rychle do koutku ji stáhnul, choť jeho jako laň se svižně zvedla a spustivší se k manželovu boku, na jeho rámě přitiskla se líc; a dcerka jejich — desítí tak roků — ku protějšímu oknu lbitě sedla, v křín dala ručky, zbožně ven vyhledla.

Před osmi roky touž se cestou brali, když utíkali z vlasti před zánikem — zleť drápy osudu zde do nich praly; dál, dále krok jich pevnou půdu hledal, jak pták by sedal a se zase zvedal, až vznesl je v dálku do Zámorí: tam spokojenost sedla zas k jich stolu. Teď, přivolení starou matkou v hoří, se na návštěvu domů ubírali. Jakž byli nepokojní, rozechvělí, jak se jim ruce třásly, oči skvěly, jak zvláštní tón teď šlehal rozhovorem, když blížili jsme se již ku hranici! A proto byl jsem sednuf na stanici sám tajež promluvil si s konduktorem, by v pravý čas nám sdělil, vlak že veze nás tedy již přes české vlastní meze.

Vlast, domov — slova kouzelného zvuku! tak ticho je, ba jako v kostele, když bez kuže a varhan osančle se duše choulí a při srdce tluku, bo! a blahem jako ve čiši se mísí. Jen kradmo někdy oči svoje zvednu a krátkým nážkem po ostatních vzhlednu: ret jejich jako v modlitbě se vlín,

zrak jejich jako ku pláči se plín, ba na řasách již věru rosa visí! A já? ač sdlný bývá pocit taký, já klidný jsem, a jenom divák němý — Vy plačte si, já zatím sedm v suchu! Já — já — co to? Co náhle kypí v duchu? Pojednou srdce k hrdlu poskočilo, i zamíhalo se před mými zraky, jak by tam venku světlo bleskné dštilo, děšť brilantový tam padal k zemi — —

Děvčátko vstalo. Čile k matce mlle se přitulilo, ručky otočilo, a něco šeptá. „Nech mne na pokoji!“ „Co chce?“ „Chee...“ však mi nedošlo už k uchu „Nu dej jí tedy, je teď k tomu chvíle! Proč vychovala jsi tak dcerku svoji?“ A matka, ráda novému as ruchu, po brašně sáhajíc s úsměvem vstala a něco vyřála a dcerce dala. Maličká skříška, ve obálce bílé, a dcerka vtiskla na ni políbení. Já přiblížím. „To pamlesek as není?“ „No, pověz pánu, co máš pod rukama!“ Však děvče upřeně jen k zemi hledí, ať matka nutí, dítě slova nedí. „Já tedy budu vypravovač sama! Když stěhovali jsme se do ciziny, šly s námi ateré, věru divné věci, a mezi nimi — šel i ptáček v kleci. Byl chocholouš. Ach, pane, jak ten zpíval! „Kde domov můj“ i jiné písně uměl. A v dáli tam, kde kraj tak eize jiný, za skrovné zrno, malou za obsluhu nám útěchou, ba často blahem býval — když zpěv tak vířivě mu z hrdla šuměl, nám zdálo se: jsme na domácím luhu. Až jednou — podzimní to bylo ráno — ve své kleci ležel a měl dozpíváno. My kropili jej, hladili a hřáli, ba prosili — víc oudy neokřáli.... Nuž rakvičku jsme tedy urobili, a když v ní ležel nehybně a němě, tu jeho kostičkám jsme příslibili, že zavezem“ je zpět do české země...“

Královský hrad v Praze a Karlův most před arčením. Krejll Karel Liebscher.

SLEPÁ.

Povídka. Dle francouzského podává „Amerikám“ J. V. Luňák.

JÍŽÍCI červencová dusnost rozkládala se nad Paříží. Dusnost taková obyčejně předchází bouři. Neurčité hučení bouře zaznívalo z dále, podobajíc se řevu lva, neustále se blížícího. Konečně otevřela se mračna při prudkém hřmění a v příštím okamžiku těžký dešťové kapky dopadaly na dlažbu.

Sličná brunetka, asi dvacetiletá, překvapena náhlým lijákem rychle se skryla v jedněch domovních dveřích.

Oděv dívčin neukazoval na to, že by mohl býti značně nepohodou poškozen. Byl jednoduchý až do krajnosti a neukazoval též na příliš skvělé poměry. Hladké šaty z černého merina, vkusně přistřižené a slaměný klobouk s červenými hedvábnými stuhami a umělými květinami ukazovaly, že jest chudou, počestnou švadlenou, kteráž si oděv sama zhotovuje.

Marta Duřonova, jak se nazývala dívka, poskytovala však vzor čistoty, od malých bílých rukou, až k pečlivě vyleštěným nízkým střevíčkům.

Ačkoli bylo teprve deset hodin, byly přece ulice pařížské značně opuštěny. Mladý muž přicházel spěšně po chodníku a vzdor tomu, že měl rozestřený deštník, hledal přece úkrytu před nečasem a chvátal také do domovních dveří, v nichž se byla švadlena skryla. Byl tak zabrán do pozorování počasí, že ani dívku nepozoroval, až náhle ostré zablesknutí na obloze, následované prudkou ranou hromovou, osvětlilo jeho okolí jasněji. Hned na to následoval ostrý výkřik zděšení, jež skoro převýšilo hukot bouře.

„Milostivé nebe!“ volala mladá dívka, „nevidím — nemohu ničeho vidět — vše jest temno — blesk oslnil můj zrak — jsem slepá!“

Spousta síz následovala za vzdycháním a vzlykáním mladé, polekané dívky. Jak si nyní bude vydělávat svůj denní chleba? Nemohla se ani sama vydat na cestu k domovu — co z ní bude? Musí jíti žebrotou!

„Není zde nikoho, kdo by mi přispěl?“ otázala se srdcervoucím hlasem, napřahuje ruce, jakoby hledala pomoci.

„Neplačte, mademoiselle,“ pravil mladý muž, statečného vzezření, přistoupiv k ní na pomoc.

„Ah, jak vám děkuji, pane!“

„Kde bydlíte?“

„V č. 125, ulice Lecondamine.“

Oba vystoupili na ulici a Marta vypravovala o svém postavení. Její průvodce se pak představil co Pierre Carlier, účetní správce v bureau západní dráhy. Aby odvedl myšlenky dívčiny od neštěstí, jež ji potkalo, vypravoval události ze svého života, zamlčel ale, že se roku 1870—71 účastnil války s Německem a že utřil si při bombardování Paříže ránu, kteráž mu způsobila hrozně ohyzdnou jízvu v obličeji.

Dívka poslouchajíc napnutě jeho vypravování, zajímala se velice o příběhy tyto a neměla ani tušení o zohyzdném obličeji mladého muže, kterýž se zdál býti pro krásné pohlaví odpuzujícím a tak dospěl Carlier se svou chráněnkyní k domu, v němž bydlela. Při odchodu prosil za dovolení, aby ji směl druhého dne navštívit a ochotně mu bylo dovoleno, neboť jeho upřímně znějící hlas a jeho upřímné, přímé chování vzbudily úplnou důvěru u dívky k němu.

Druhého jitra dostavil se Pierre s lékařem, kterýž důkladně vyšetřil oči dívky. Jeho výrok, že navrácení zraku jest velmi pochybné, a že jen velmi zdlouha se asi vrátí, nebyl přílišně povzbuzující a naplnil

dívkou velikými starostmi pro budoucnost. Jak se užíví, ana jest nyní k práci úplně neschopna?

Pierre však, jako by byl tužil tuto otázku, neboť rychle pravil:

„Buďte bez starosti, váš pracidažce vám asi po tu dobu, co budete v lékařském ošetřování, bude vypláceti pravidelně vaši mzdu. Půjdu k němu a vyložím mu vaše smutně, nešťastné postavení.“

Po několika hodinách se vrátil a oznamoval, že její principál jí zachová místo její a že chce také krýti veškeré její výlohy do té doby, až bude opět k práci schopna. Nyní nastalo pravidelné lékařské ošetřování a pravidelně přinášel Carlier dívce její hubenou týdňní mzdu. Za těchto okolností bylo zcela přirozeno, že slepá šička si dala líbit společnost mladého muže; bavil ji příjemně a kromě toho sledovala v tom velké upokojení, že mu mohla svěřovati své pochybnosti a naděje; v celé Paříži neměla nikoho, kdo by s ní byl sympatisoval. Poznenáhla byly jeho návštěvy častější a delší a poznenáhla se měnily přátelské styky, kteréž stávaly mezi těmi těmito zármutkem naplněnými mladými lidmi — slepon a zohyzděným — upřímnou, plamennou lásku. V úplné nevědomosti o jeho zohyzděném obličejí získalo si jeho šlechtetné chování a jeho věrná oddanost úplně její srdce.

* * *

Tři měsíce uplynuly a žádné zlepšení stavu Marty Duflonové nebylo patrno. Bylo jí divno, že její principál jí zasílal pravidelně její mzdu. Potucha pravého stavu věci zasvitla v její mysli a jednoho dne poslala domovnička, aby se odebral do závodu a aby se na tuto záležitost vyptal.

Když Pierre téhož večera navštívil svou milenkou, nalezl ji v pravé zátopě slzí.

„Poznala jsem vaši šlechtetnou povahu dostatečně!“ pravila. „Ah, jak velikomyslně a šlechtetně jste jednal, nechav mne domýšleti, že ony peníze, kteréž jste mi pravidelně přinášel, přichází od mého pracidažce, který nemá kouska srdce. Vy jste ale neměl takový dluh na me uvalovat. Nyní jest dvojnásob nutno, abych nabyla zraku, bych mohla vrátiti vám i s úroky, co vám dlužuji.“

„Vy mne můžete víc než dvojnásob odškodnit, pakli jen budete chtít, alečno,“ pravil jemně.

„Jak bych mohla?“

„Když se za me provdáte!“

„Nemůžete přece do opravdy něco podob-

ného myslet,“ pravila udiveně. Když ale svá slova opakoval, plakala radostí.

„Ještě jsem ani neviděla vašeho obličejce, pane,“ odvětila; „jsem ale přesvědčena, že se vaše dobré srdce v něm zrcadlí; stanu se vaší manželkou pod jednou podmínkou.“

„A ta jest?“

„Že si dříve ruce nepodáme, dokud nena-
budu zraku!“

Její rozhodnutí působilo pro něj zklamání a mimovolně se v něm budilo přání, aby zůstala slepa; nemohl se spřáteliti s myšlénkou, že by se s ošklivostí od něho odvrátila při prvním pohledu na zohyzděnou jizvu v jeho obličejí.

„Ožeňme se ihned,“ namítal dolehavě; „budeme šťastni — proč ještě váháte?“

Ale Marta zůstala pevná ve svém předsevzetí.

„Stala jsem se již nyní břemenem pro tebe, milovaný,“ odvětila uchýlíc se k důvěrnému tónu. „Nesvolím, stala bych se žernovem pro tebe. Kdybych se neuzdravila, čehož mne nebesa uchraňtež, tedy bych zmizela a nikdy by jsi o mně neslyšel.“

„Pro spásu nebes! Samovražda!“ vzkřikl, „Děve, chceš, abych zoufalostí zemřel?“

Ale Marta doufala s pevnou důvěrou, že záhy a třeba zázračně náhle bude uzdravena; toužila po tom, aby svému milenci působila překvapení.

* * *

Byla první neděle v květnu. Vesna vtiskla celé přírodě svou pečeť a stromy a křoviny oděly se nádherným rouchem poupat květů, kdežto lučiny a háje byly pokryty celou spoustou pestrých kvítků.

Marta podnikla v průvodu Carlierově procházku do širé, volné přírody. Cestou mínil mladý muž zamyšleně:

„Jaká škoda, že nemůžem viděti milostnost přírody; jistě by tě to pohnulo, abys se děle našemu štěstí nebránila.“

„Slyším ptactvo pět a cítím vzácnou vůni květin,“ byla odpověď ubohé slepé dívky.

Jednoho dne navštívil Pierre svou milenkou jako obyčejně. Kdo popíše jeho udivení, když při vstoupení pozoroval, že sňala obvazek ze svých očí; při tom se mu zdálo, jako by se byla pohnula, aby před něj pokročila.

„Vidí snad?“ myslil si zbledna.

„Co se ti stalo, můj miláčku?“ tázala se Martha při jeho okamžitém zamlknutí; „ach, já vím, ty se divíš, že jsem sejmula obvazek. Nikdy nebudu vidět, lékař mi nemůže pomoci. A, Pierre, nyní tě nebudu

děle zdržovat; pakli chceš, můžeme předstoupiti před snubní oltář.“

Ve své radosti nad tímto sdělením domníval se Carlier pozorovati, jak se její oči na něj usmívaly; v příštím okamžiku se ale smál své pošetilosti — mluvila by k němu takto, kdyby jej mohla vidět — kdyby viděla jeho jízvu?

Sňatek se odbyval za čtyry týdny na to.

Když byly svatební obřady odbyty, byl páreček vyzván, aby své jména vepsali do matriky. Pierre chopil se ruky nevěsty,

aby ji dovedl ku knize. Ona však vyhnula se jeho uchopení a pravila s úsměvem:

„Nech mne, najdu knihu sama.“

A k jeho zaražení přikročila přímo k pultu a chopila se péra.

„Jak, ty nejsi slepa?“ šeptal. „Ty jsi mou jízvu...“

„Oh, tu jsem již po celý měsíc viděla,“ pravila s úsměvem nad jeho rozpaky a pak sladce a měkce dodala:

„Věříš nyní, že tě do opravdy miluji, Pierre?“

Nad Prahou.

K vyobrazení na stránce 136.

Na město hledím dole mlčící . . .
Mí Praha krásná, drahý obraz můj!
Pozdravá provázím ji tisíci
a stokrát velí duše: Noho, stůj!

Je každý kámen řadou vzácných stop
po těch, kdož byli tady před námi,
já tím ty stopy dávných českých dob
ať pouty leskly se neb hvězdami.

Stůj ještě jednou, krátce naposled!
Ať obraz ten je v srdce stokrát vryt,
v stín minulosti zahalím jej hned,
hned přítomnosti moře nechám být.

A něco v srdci se mi zachvěje,
jak prosba k nebi velká, zoufalá:
by nez kameněly ty naše naděje,
a Praha všecky rány přestála!

Růžena Jesenská.

Kolumbovo vejce.

Vyobrazení na str. 132.

Český mladář umělec Beneš Knuepfer vzal za předmět malby své příběh o slavném objeviteli Nového Světa. Kolumbus hledaje pomoci ku provedení svého předsevzetí na plavbu do Indie směrem západním, kamž die domněni svého musil přijeti, když je přece země kulatou, přibyl do jednoho kláštera mezi pohoštině mnichy, jimž svůj úmysl vypravoval. Pobožní otcové vrtěli nad řečmi cizincovými hlavou, neboť něco podobného nebyli posud nikdy slyšeli. Zkušený plavec dostal se do ohně a aby jim naznačil, jak často nejjednodušší věc je těžka ku provedení, zaběhne-li člověk do hlubokého o ní rozjímání, otázal se jich,

umí-li kdo postavití vejce na špičku. Přes všechno mudrování a pokusy nemohl toho nikdo svěsti. Nic nepomáhalo kloktání a podobné nápady učených klášterníků—vejce státi nechtělo. Tu vzal je Kolumbus a naklepnuv skořápku, postavil vejce ovšem ihned. Nic jednoduššího na to a přece celé kollegium si na to nevzpomnělo, nenapadlo to nikomu! Kolumbus zvtězil tuto i napotom, poraziv předsudky, jako zde skořápku vejce. Obraz Knuepferův je pěkně podán, jak ve skupení a souseděném zájmu osob na vejci, tak i v historické věrnosti kroje a jest jedním z nejlepších děl, v Čechách v poslední době povstalých.

Žebaví cikáni na Slovensku.

Vyobrazení na stránce 140.

Jaroslav Věšín proslul skutečně během posledních let-svými obrazy ze Slovenska. Jež nám představí velmi zajímavý a pro malíře dosud takřka neznámý, nevyčerpaný kraj v celém jeho půvabu a v nejrůznějších, ale vždy poutavých výjevech. Obrazů Věšínových jest již dlouhá řada, aniž by byl malíř dosud snad látku svou nějak vyčerpál, aniž bychom se vůbec musili báti nějakého opakování — tak je kraj ten pro malíře bohatý a Věšín umí vždy nalézt něco hodně malebného, živého, svěžího! Umělec tento narodil se ve Vraném u Slaného jako druhý syn lékaře, známého osmačtyřicátníka, r. 1891.

Vzdělal se na pražské malířské akademii, načež odebral se k dalšímu studiu do Mnichova. Prvně vystoupil v pražském „Salonu“, každoroční to umělecké výstavě r. 1891 malým obrázkem „V poetické náladě“, rok na to větším již obrazem „V mlze“ a dále „Cikánským ležením“. V r. 1893 podnikl cestu na Slovensko, která se stala pro umělecký směr jeho rozhodující. Jedním z nejpeknějších genrových obrazů Věšínových jest „Počátek románu“, jenž vyšel i v pěkné barvotiskové reprodukci jako prémie obrázkového týdeníku „Světozoru“ a skutečně zlobí mnohé české diváky.

Žebraví cikáni na Slovenaku. (Obrázek Jaroslava Věžína.)

O JĚ VELKÉ DODÁVCE MASA.

Z vybraných črt předního amerického humoristy Mark Twaina (Clemense.)

PRO KALENDÁŘ „AMERIKÁN“ PŘELOŽIL J. M.

CHTEL bych tak co možná nejkratčeji, nejméně slovy, vypověděti slavnému našemu národu svůj podíl, jaký jsem měl v oné věci — ve věci, která tak zaměstnávala veškeré naše obecnstvo, nadělala tolik zlé krve a naplnila časopisy obou světů tolika falešnými, překroucenými útlaji a přepjatými úvahami.

Původ smutné této záležitosti byl následující a ubezpečuji, že každá zde učená věc může býti důvědnými spisy, které vláda v plném pořádku ebová, ve všech směrech úplně dokázána a že přehled tento je v celku svém i ve všech podrobnostech úplně pravdivým.

John Wilson Mackenzie z Rotterdamu, Chemung Co., New Jersey, nyní již zesnulý, uzavřel dne, nebo asi tak dne 10. října 1861 s vládou smlouvu, dle níž měl dodatí generálu Shermanovi 30 sudů hovězčího masa.

Dobře.

Sehnal maso a sudy a vydal se na cestu k vojsku generála Shermana. Když však přijel do Washingtonu, nebyl nejrychlejší tento vojevůdce již zde, nýbrž v Manassasu. Mr. John Wilson Mackenzie sebral tedy své maso a následoval jej tam, avšak přišel i sem opět pozdě, neboť Sherman, který nejvíce vítězil rychlostí svých pochodů, byl už v Nashville. Jel za ním i do Nashville, ale nenalezl jej tam, musil do Chattanooga a odtud opět do Atlanty, avšak stále marně — nemohl ho nikde dohonit! Vyrázil tedy z milé Atlanty a honil se svým masem statečného generála na celém jeho vítězném pochodu z Atlanty až k moři. Avšak i sem přišel nešťastnou náhodou o dva dny později. Když však slyšel, že Sherman z „Quakerského města“ udělal si výlet do Svaté země, vstoupil i s masem na loď a plul za ním do Bejrutu, doufaje, že jej snad aspoň takto

po loď dohoní. Avšak když dostalo se maso do Jeruzalema, dověděl se ubohý John Wilson Mackenzie, že nestálý generál vydal se na „Velké roviny“, aby tam porážel Indiány! Maso vrátilo se tedy do Ameriky a dodavatel jeho pustil se s ním do skalnatého pohorí. Po šedesáti osmi dnech velice obtížné cesty po prázdných, kdy celý transport byl již setva čtyři anglické míle od Shermanova hlavního stánu na posledním nocelín, přepaden byl nešťastný John Wilson Mackenzie Indiány, zabit tomahawkem, skalpován a rudí dáblové zmocnili se hovězčího jeho masa. Avšak nikoli všeho — jeden sud zůstal zde a tento zabavil konečně Sherman se svou udatnou armádou, když ráno si vzpomněl, že v noci slyšel nějakou střelbu nedaleko tábora a vytáhl k polednímu s celým vojem padávati se, co se to asi stalo.

Takovýmto způsobem vyplnil smělý cestovatel a správný obchodník ještě i po smrti smlouvu svou. Ve své poslední vůli, jež pak byla nalezena v jeho účetní knize, kterou plně vedl, odkázal pohledávku za maso synu svému, Bartoloměji Wilsonu Mackenziovi.

Tento, uspořádav veškeré záležitosti a zaplativ všechny poplatky, vystavil po bedlivém prozkoumání zápisků otcových následující účet:

Spojené Státy Severoamerické

dělují zesnulému Johnu Wilsonu Mackenziovi z Rotterdamu, Chemung Co., New Jersey:

	dollarů, centů
Za třicet sudů hovězčího masa	
generála Shermana, po 100 doll.	3000.-
Cestoval a dopravní výlohy . . .	14.000.-

Celkem dollarů . . . 17.000.—

Na to, vykonav tuto práci svého života, hned po té umřel. Zanechal však účet svůj v poslední vůli Williamu J. Martinovi, svému zeti, který jej také podal vládě, ale než se dočkal výplaty, zemřel také. Po zákonu připadla nyní pohledávka tato na vzdálenějšího příbuzného, Barkera J. Allena a tento činil také pokusy, aby domohl se peněz, ale marně, toho se nedočkal! Barker J. Allen zanechal smlouvu i účet Ansonu G. Rogersovi, jenž nelekal se žádných obtíží a měl velké známosti, jimiž doufal dosáhnouti uznání účtu a výplaty. Dostal se také se žádostí svou šťastně až do kanceláře jakéhosi devátého tajemníka, ale tam překvapila jej smrt, která všechny účty rázem vyrovnává a podrazivši mu nohy, učinila mu další kroky nemožnými.

Nyní přešel požadavek, který měl původně John Wilson Mackenzie z Rotterdamu, Chemung Co., New Jersey, za vládou Spojených Států Severoamerických, na jakéhosi přítele Ansona R. Rogersa, bydlícího v Connecticutu, Vengeance Hopkinse jménem, který obtížně vymáhání peněz vydržel po čtyry neděle a dva dny, za kteroužto dobu dostal se až ke dvanáctému tajemníku, což bylo tedy velmi rychlé úřadování v tak krátké době! Spěch ten se mu však nevypíatil, neboť jej uštěval a milý Hopkins poslední vůlí svojí odkázal účet a smlouvu svému strýci Nathanielu Johnsonovi. Byl to však pro tohoto odkaz osudný a poslední slova Nathanielova byla: „Neplaťte pro mne, neb rád odcházím, jenom když se smrtí svou sprostím toho proklátého tahání s vládou o účet!“ A skutečně, na obličej jeho rozložil se po smrti blahý mír.

Na to zdědilo ještě sedm osob smlouvu a účet na pohledávku, ale všechny zesnuly, aniž by záležitost byla jen o jednoho tajemníka pokročila a nevím už věru, jakým způsobem dostalo se to milé dědictví mně. Ah, již se pamatuji — prostřednictvím jakéhosi moc vzdáleného příbuzného, jménem Hubbarda, Betlehéma Hubbarda z Indiany! Ten měl na mne již ode dávna nějakou pisku, ale v poslední chvíli povolal mne k sobě a opustil mi všechno — nevím však, zda-li doopravdy nebo jen na oko, neboť daroval mi s jakýmsi podivným pláčem onu smlouvu na dodávku masa pro generála Shermana a účet za to ke vládě Spojených Států.

Zde tedy končí se dějiny celé té záležitosti až do doby, kdy já jsem se stal právním vlastníkem dědictví toho. Pokusím se nyní vyříditi věhlasnému národu našemu a veřejnému obecenstvu své úctastenství, jež jsem měl v této prosulé věci.

Vzal jsem milou tu smlouvu i s přípojeným účtem cestovních a dopravních výloh

a ubíral jsem se k prezidentu Spojených Státův.

„Nuže, milý pane, co mohu pro vás učiniti?“ pravil, snaže se býti co nejpřívětivějším.

„Pane presidente,“ odpověděl jsem v plném vědomí svého práva, „dne, anebo asi dne 10. října 1861 uzavřel John Wilson Mackenzie z Rotterdamu, Chemung Co., New Jersey, nyní zesnulý, s vládou smlouvu, že dodá generálu Shermanovi třicet sudů hovězého masa a — —“

Zde však vpadl mi již prezident do řeči, ubezpečuje mne, že se mi stane po právu, a louče se se mnou — přátelsky, ale rozhodně.

Druhého dne navštívil jsem státního tajemníka.

„Nuže milý pane?“ pravil sladce.

„Nejjasnější pane,“ počal jsem raději větším titulem, „dne, nebo asi dne 10. října 1861 uzavřel John Wilson Mackenzie z Rotterdamu, Chemung Co., New Jersey, nyní zesnulý, s vládou smlouvu, že dodá generálu Shermanovi třicet sudů hovězého masa —“

„Dostí, milý pane, dostí! Toto oddělení veřejné správy nemá pranic co dělati s dodávkami masa!“

Samými zdvořilostmi zasypáván, byl jsem připraven na chodbu.

Přemyslel jsem si dobře věc a následujícího dne navštívil jsem ministra námořnictví, který pravil přívětivě, ale trpělivě:

„Předneste milý pane, záležitost svou rychle a co nejkratěji, neboť nemám mnoho času!“

„Vaše Blahorodí,“ započal jsem tedy, „dne, anebo asi dne 10. října 1861 uzavřel John Wilson Mackenzie z Rotterdamu, Chemung Co., New Jersey, nyní zesnulý, s vládou smlouvu, že dodá generálu Shermanovi třicet sudů hovězého masa a — —“

Ale i zde nebylo mi dovoleno dále pokračovati. Také ministr námořnictví nemá prý co dělati s dodávkami masa pro generála Shermana! To je ale věru podivný způsob veřejné zprávy, upadlo mi tak! Nevypadá to, jakoby mi vůbec nechtěli to maso zaplatiti? . . .

Než proto přece šel jsem den na to nyní k ministru vnitra. Odkašlav si trošičku, počal jsem:

„Vaše Slovůtnosti! Dne, anebo asi dne 10. října — —“

„Dobře, dobře, milý pane! Já už o vás slyšel. Račte se i se svou smlouvou laskavě vzdáliti, neboť ministerstvo vnitra nemá pranic co dělati se stravováním vojska!“

Já šel, ale nyní byl jsem již rozhořčen! Řekl jsem si, že je budu nyní pronásledovati. Učiním každé, ale každíčké oddělení této

banebné vlády osobou svou nejistým, dokud nebude záležitost té dodávky masa úplně vyrovnána. Budto se dostanu k svým penězům aneb při pokuse o to zahynu jako ostatní moji předchůdcové! Napadl jsem tedy generálního poštmistra; obléhal jsem zemědělské ministerstvo, žáhal jsem na presidenta kongresu: všichni prý neměli s dodávkami masa nikdy co dělat!

Konečně obrátil jsem se až k fidielům úřadu patentního a pravil jsem: „Vaše Excellenci! Dne nebo asi dne —“

„Hrom a peklo!“ zvolal však přímo zúřivě. „Tedy jste konečně s tím zlořečeným masem přišel už sem? My nemáme přece pranic co dělat! se smlouvami na dodávky armádě, ctěný pane!“

„Oh, to je všecko hezké, ale někdo přece musí mi to maso zaplatit! A hned teď musí mi býti zapláceno, sice zabavím celý tento slavný patentní úřad i s těmi škváry v něm!“

„Ale milý pane—“

„Žádný milý pán! Neznám žádného rozdílu. Patentní úřad je vládní, spolkový ústav a vláda mi je dlužna, a ať je zodpovědným nebo ne, já jej zabavím, dokud nezaplatí!“

Na podrobnosti se mne neptejte! Celý ten závažný spor o záruce patentního úřadu skončil rvačkou, ve které ti patentáři zvítězili. Avšak přece jsem se při tom něco dověděl: řekli mi, že mám se obrátiti na pokladnu, kde prý je to nejjistější, že mi někdo zaplatí.

Šel jsem tam. Čekal jsem jen půl třetí hodiny, načež přijal mne první fidiel finančního odboru.

„Vysoce ctěný a urozený pane a pane! Dne, nebo asi dne 10. října 1861 uzavřel John Wilson Macken —“

„Dost, dost, milý pane! Slyšel jsem již o vás a vím, oč se jedná. Jděte k prvnímu auditoru úřadu našeho!“

To jsem také učinil, avšak tento pán poslal mne ku třetímu a tento třetí odkázal mne k prvnímu kontroloru oddělení pro obilí

a hovězí maso. Tu to vypadalo, že to půjde aspoň trochu čileji! Kontrolor prohlídal své knihy, jakož i všecky své papíry, avšak o smlouvě na hovězí maso Johna Wilsona Mackenzieho dne, nebo asi dne 10. října 1861 pro generála Shermana, neměl prý tam ani čárky. To bylo pro mne velmi potěšitelným! Za ten týden dospěl jsem až k šestému kontroloru tohoto oddělení. V následujícím týdnu probral jsem oddělení pro požadavky vůči vládě. Třetí týden počal jsem a skončil oddělení pro odložené smlouvy a zaujal jsem pevné postavení v oddělení nepodaných účtů.

Zde jsem byl hotov s prací ve třech dnech. Konečně zbylo mi ještě jedno místo a obléhal jsem nyní zprostředkovatele drobnějších záležitostí, či vlastně jenom jeho psací stůl, neboť on sám byl nepřítomen.

V prostranném sále nacházelo se šestnácte krásných dam, které psaly něco do knihy, jakož i sedm písařů, jimž příroda také nebyla macechou, kteří udlleli oněm dámám potřebné pokyny. Mladé dámičky se usmívaly roztomile přes ramena a mladí pánové opět na ně a vše tam šlo tak vesele, jako na svatbě. Dva neb tři písaři, kteří čtli v časopisech, dívali se na mne velice přisane, ale pokračovali ve svém čtení, a nikdo ani slova na mne nepromluvil.

Avšak já si byl již na tento způsob rychlé obsluhy po celé mé, událostmi tak bohaté dráze ve hledání oněch peněz, skutečně zvykl, neboť setkával jsem se s ním od onoho dne, kdy jsem přestoupil práh první kanceláře oddělení pro obilí a hovězí maso, až do té doby, kdy jsem opouštěl poslední dvéře v oddělení pro odložené účty. Vycvičil jsem se za tu dobu tak, že od toho okamžiku, kdy jsem vstoupil do kanceláře, až k tomu okamžiku, kdy mne některý ten písař oslovil, mohl jsem stát na jedné noze, aniž bych ji více než dva neb třikrát zaměnil!

A tak stál jsem i zde, až jsem změnil po čtvrté nohy, načež pravil jsem jednomu z písařů:

Mathew Stanley Quay,
republikánský obrněný politik.

„Vážený pane, kde pak je paša?“

„Co tím chcete říci, pane? Koho míníte? Tázete-li se na přednostu tohoto oddělení, ten právě odešel!“

„Navštíví ještě dnes harém?“

Mladý muž podíval se na mne velice zlostně, ale pak dal se opět jakoby nic do čtení novin. Avšak já už znal způsoby těchto pánů! Věděl jsem, že budu zachráněn, bude-li s novinami dříve hotov, než přijde jiná newyorská pošta. Měl už ku prohlédnutí jen dvoje listy. Po delší chvíli byl s nimi konečně hotov, načež si zívá a tázal se, co vlastně chci.

„Veletěný a učený pane! Dne, anebo asi dne 10. říj —“

„Vy jste ten občan s tím masem? Dejte mi své papíry!“

Vzal je a hledal pak dlouhou dobu ve svých škrábanicích z oboru drobných záležitostí. Konečně nabyl věc pro mne tak důležitou, jako severozápadní průliv nebo panamský průkop pro Ameriku — nalezl dlouho ztracený záznam stran smlouvy na dodávku třiceti sudů hovězího masa pro generála Shermana, uzavřenou Johnem Wilsonem Mackenzieem z Rotterdamu, Chemnung Co., New Jersey, právě dne 10. října 1861! Nalezl skalisko, na němž rozkotaly se naděje tolika mých předchůdcův, dříve než je dosáhl, než je spatřil! Byl jsem hluboce dojat a přece opět vysoce potěšen, že jsem skalisko ono minul a přežil všechny ty obtíže.

„Oh, dejte mi to!“ zvolal jsem chvějícím se hlasem, plným však vděčnosti a očividného rozčilení. „Nyní snad vláda celou záležitost přece jednou spořádá!“

Kynul mi však zpátky a pravil, že třeba nejdříve ještě něco vyříditi.

„Kdo jest tento John Wilson Mackenzie? tázal se úředním tonem.

„Jest již mrtev!“

„Kdy zemřel?“

„On vlastně nezemřel — byl zabit!“

„Jak?“

„Tomahawkem!“

„Kdo jej zabil tomahawkem?“

„Nu, Indián přece! Či myslíte, že snad policajt?“

„Ne! Tedy Indián?“

„Ovšem!“

„Jmeno toho Indiána?“

„Jméno? Jak pak já to mohu věděti?“

„Já ale musím jeho jméno zde mít!“

„Kdo byl svědkem, že byl zabit tomahawkem?“

„To také nevím!“

„Vy jste tedy při tom nebyl?“

„Nu, to přece můžete na mne viděti!“

„Jak víte, že je Mackenzie mrtev?“

„Poněvadž v onom čase do opravdy zemřel a mám všecku příčinu věřiti, že zůstal do té doby zemělým! Na mou duši, že ano!“

„Pro toto tvrzení musíte nám opatřiti důkazy! Přivedl jste snad toho Indiána, co jej zabil?“

„Toť se rozumí, že ne!“

„Nu, toho tedy musíte přivést! A což tomahawk, máte jej?“

„Ani mi nenapadlo!“

„Musíte přinést i tomahawk. Tedy si pamatujte, Indiána a tomahawk! Bude-li možno těmito svědky dokázat Mackenzieovu smrt, pak budete připuštěn před výbor, který jest určen k tomu, aby zkoumal nároky a sice máte vyhlídku, že vaše záležitost bude v době poměrně dosti krátké vyřízena, takže možná, že již vaše děti mohou dožítí se urovnání všeho a dočkají se výplaty peněz oněch! Avšak, jak pravím, nejdříve musí býti dokázána a svědky na jisto postavena smrt onoho muže! Ostatně mohu vám již napřed říci, že vláda asi nikdy nezplatí cestovní a dopravní výlohy zesnulého pana Mackenzieho, poněvadž jich neobjednala. Rovněž tak chovám značné pochybnosti, že by zaplatila všecko maso, jež zesnulý dodavatel správně nedodal. Možná, že zaplatí onen sud, jež byl dobyt Shermanovi vojáci, ač ani to není povinností, poněvadž, jak pravím, sud tento byl dobyt a nikoliv dodán, ale musíte si k tomu pojistiti většinu v kongresu, jež by prosadila přijetí onoho zákona, o jehož podání a vypracování musíte se postarati. Beze zvláštního zákona to nejde, ale, jak pravím — jediný jen sud a nic víc!“

„To by pak z toho všeho koukalo tak asi sto dollarů a ještě ani ty nejsou jistými! Po všem tom cestování s hovězím masem v Evropě, Asii i Americe, po všech těch zkouškách a nesdělích, po těch dopravních výlohách, po smrti tolika nevinných obětí nešťastné smlouvy a po tolika hrdinosti při podávání účtu! Mladý, dobrý muži, buďte, prosím vás, ještě trošičku laskav a řekněte mi, proč pak tohle všecko nesdělil mi hned první kontrolor v oddělení pro obilí a hovězí maso?“

„Poněvadž nevěděl, jsou-li nároky vaše oprávněny, čili ne!“

„A proč mi to nepověděl druhý? Proč ne třetí? Proč posud žádá ze všech těch úředníků v různých těch odborech a oddílech, u nichž jsem hodiny přestál?“

„Nikdo z nich nic o tom nevěděl! Zde jde všecko v přesném pořádku. Vy jste šel po pořádku, a také jste skutečně nalezl, co jste hledal! To je zde ta nejlepší cesta, a při tom vlastně jediná! Jest pravidelná

a trochu sice pomalá, ale vede za to tím jistěji k cíli!"

„Ano, pane, a k jistě surti! Tato stihla již, bohužel, tak mnohé ze kmene dědiců této smutné smlouvy. I já počínám již cítit: na sobě stopy této své činnosti zde! Všecko jde zde příliš rychle, v těchto místnostech, rychle mizí hodiny ve stálém rozčilení zdejších, při pohledu na tu rychlou, neúnavnou práci!... Avšak, mladý muži, vy milujete tam to veselé čilé stvoření s něžnými modrými očima a s husím perem za uchem — vidím to na vašich sladkých pohledech, které i za řeči se mnou neustále metáte! Chtěl byste ji pojmít za milou družku života a jste chudí! Zachoval jste se ke mně velice úslužně, zvláště na počátku naší známosti — buďte za to též odměněni! Nuže, vztáhněte ruku: zde je smlouva na dodávku masa pro generála Shermana a zde

účet za ní! Vše je v pořádku! Založte si za peníze, které zde snad vnukové vaši dostanou, šťastnou domácnost a buďte blaže živi! Žehnám vám, milé dívky!"

To je také ale již vše, co o té velké dodávce masa Johna Wilsona Mackenzieho generálu Shermanovi, která způsobila tolik povyku v celém světě, celkem vím. Písař, jemuž jsem ji odkázal, zemřel! Nevím již pranic ani o smlouvě, ani o účtu, ani o těch, kdož jej dále zdědili. Víím jen tolik, že člověk, který zůstane hezky dlouho na světě, může jezdit celý život do Washingtonu a po mnohé zlosti a ztrátě času přece se snad doví, čeho by se mohl dovědět vlastně hned prvního dne, kdyby nebyla v této zemi praktičností a rychlé práce tak znamenité a důmyslně zařízena naše veřejná správa jako dnes je a doufáme, že i dlouho ještě zůstane!

Svornost'.

Báseň od Svatopluka Cecha.

svornosti, tvůj zlatý zvon
proč nezní českou zemí?
Kol burící jen vášně křik,
jen sváru pustý hřmot a ryk,
a ty se tajně němý!

Já slyšel kdys tvůj božský ton,
ó drahý, svatý zvone!
Zníš dosud v duchu mém
a v ohlase tom dalekém
hrud' ještě blahem tone.

Jak svornost' zlatou získat zas?
Aj, slyším přísné hlasy:
„Pod naše jho se vraťte zpět,
kdo jinak myslí, budiž klet!"
Tím špatně žár se hasí.

Tam u Lápan též rozkol zhas'
a panstvo tvrdou pěstí
dva dlouhé věky hnětlo lid...
Co vypěstil ten mrtvý klid,
pláč Bílé Hory věští.

Ne, svornost' není mrtvá tiš,
hrob všelikého ruchu,
ne járho jedněch, druhých biš,
ne podnož jen pro vlády chtějí,
a pouto volných duchů!

Věť, v lidu zdravém neztlumíš
hyb svěží, věčně nový,
on k výši aterym útwarem
pne křídla v machu bujarém
a vzlétá nad okovy.

Jest nepřitelem svornosti,
kdo vztekle všechno kácí,
co ruka jiných buduje,
i ten, kdo druhým vnucuje
jen svoji vlastní práci.

Je svornost' sestra volnosti,
zná pouto vnitřní pouze,
ten svazek musí z duš zkvést
své úponky kol srdcí plést,
jež hoří v stejné touze.

Nám vlastní lid a rodná zem
ten živý svazek skytá:
my všichni chceme její zdar,
nechť cit náš volí různý tvar,
nechť různým květem zkvétá!

Zde volnost přejte snahám všem,
jež čelí k země štěstí,
a různých mačení neshodu
jež důvod proti důvodu,
ne pěst' jen proti pěstí!

Ne zrádce zde, ne zrádce tam,
ne věčná zář i hana,
ne jedněch moe a druhých zmar,
kde jasný kyne celku zdar,
tam přestaň každá strana!

Pak lepší doba vzejde nám,
žár nový zaplá všemi,
a svornost' čarovný zvon
zas vydá pňný, jasný ton
nad krásní českou zemí!

Moravská Slovačka u ručního mlýnku. Kreslil Karel Zádlok.

DÁREK VDOVĚ.

Pravdivá štědrovečerní povídka z dalekého amerického západu.

Kalendář „Američanů“ posílá Josef Procházka.

JSME V MĚSTĚ zlatokopů, nepravděelně založeném podél prudkého potoka, ústícího o několik mil níže do řeky Consumnes, nacházejícím se mezi sněhem pokrytými, rozsochatými vrchy divokého pohoří Sierry Nevady. Veškeré domy, jak obytné, tak i obchodní, jsou postaveny z neotesaných smrkových kmenů, mezery pak vyklínovány dřevem a vymazány hlínou. V malém touto místě nalézá se asi tucet salonů, spojených s hernami, v nichž tak mnohý, těžce vydělaný peněz putuje buď do šuplíka hostinského, nebo do bezedných kapes hráčů ze fenesla.

Větší počet domků obytných roztroušen je buď podél potoka, buď na úpatí strání; samé to mládenecké byty, „doupata“, neboť ženy zdržují se velmi zřídka v nově objevených dolech a přesypech.

V malém domku na hořejším konci města seděla ženština ve smutečním oděvu, držíc na klíně malé hezké děvčátko asi pětileté. Opozdál pak před otevřeným krbem ležel na medvědí kůži malý hošík. Byl právě štědrý večer. Ženština seděla pohroužena v myšlénku a upírala oko své na oheň, v krbu vesele plápolající. Byla ještě dosti mladá, a kdykoliv plameny poněkud vyšlehly, ozářily její smutný obličej, odívající jej zvláštním výrazným půvabem.

Mary Stewartová byla vdovou po Alecku Stewartovi a žila přede dvěma roky spokojeně a šťastně v táboře u řeky American. Aleck byl podnikavý zlatokop, avšak výbuch trnacího náboje v průkopu, zničil záhy jeho život, připravil rodinu o jejich vyživitele a zůstavil ji ve velmi stísněných poměrech. Jeho denní výdělek byl dosud její je-

dinou oporou. Co měla však nyní počítí, kdy ho nebylo?

Paní Stewartová přestěhovala se s malou svojí domácností do nynějšího obydlí a živila se dosti krušně praním pro zlatokopy.

Jack Dawson, hranatý, poctivý zlatokop šel na štědrý večer právě kolem jejího domku, a upoután hlasem děvčátka, zastavil se.

Jack byl velkým přítelem dítek a ačkoliv pokládal naslouchání muže za nehodna, nemohl nicméně odolati pokušení, by nepřistoupil k oknu a nesledoval rozhovor mladé matky s děvčátkem, jež právě svým jemným hláskem pravilo:

„Než-li tatínek zemřel, slavili jsme vždycky vánoce, víd' maminko?“

„Ano, Totty, avšak tatínek také vydělal dosti peněz, by si mohl dovoliti, své miláčky aspoň jednou za rok šťastnými učiniti. Nesmíš zapomenout Totty, že jsme chudí a že ačkoliv tvá matka dosti těžce pracuje, přece sotva vydělá tolik, co potřebuje k vyživě své a vaší!“

Malý Benny pozvědł nyní též svoji kudrnatou hlavičku z měkkého hnízda svého a zvolal vesele: „Počkej jen maminko, až já budu velkým. Pak už nebudeš muset pracovat!“

Jacku Dawsonovi nebylo možno od okna odejítí, ačkoliv se sám před sebou styděl, že naslouchá.

„V poslední vánoce vyvěsili jsme přece své punčochy ven, víd' maminko?“ tázalo děvčátko.

„Ano, Totty, ale tehdyž nebyli jsme tak chudí a Ježíšek si chudých lidí mnoho nevšímá. On vám donesl jen něco cukrovinek a to jen proto, že jste hodné dítky.“

„Jame nyní o mnoho chudší?“

„Zajisté, o mnoho. Dnes si nás ani více nepovšimne.“

Jack Dawson domníval se pozorovati, že hlas vdovy při posledních slovech se velice chvěl a do mužných jeho očí vstoupily mimovolně slzy.

„Kde jsou naše punčochy, maminko? Já je přece pověšim! Možná, že přece přijde! Vždyť jsme byly hodny a poslušny!“ pravila Totty.

„Budě to nadarmo, miláčku! Jsem jista, že nepřijde!“ a těžké slzy vyronily se z očí ubohé matky, jejíž úplně prázdná tobočka nedovolila ani té nejmenší radosti malým sirotkům.

„Buďsi, já to přece alespoň zkusím! Prosím tě, dej mi jednu z mých punčoch, maminko!“ prosilo dítě.

„Tvé čisté punčochy visí venku na šňůře a já nemohu v této studené noci vyjíti ven, abych je vyhledala. Můžeš pověsiti své staré; avšak nech toho, miláčku, raději do příštích vánoč. Obávám se, že budeš sklamána ve svých nadějích! O druhých vánočích snad budeme bohatší.“

„Ne, maminko, já to přece zkusím!“

Jackovi zdálo se, že musí mu srdce puknouti. Slyšel dupot malých bosých nožek dětí, hledajících po světnici svléknuté punčochy, viděl, kterak nalezené věšely, dívce se, jak by to mohlo býti, by na ně Ježíšek zapomněl!

Konečně slyšel matku, kterak s dušeným pláčem posílá dítky spat.

Když pak byly tyto uloženy, viděl Jack malou skulinou podle bílých záslon, kterak vdova usedla ke krbu, a ponořivši hlavu v ruce, počala hořce plakat.

Pohlednuv nad krb, spatřil pověšeny na hřebíku dvě malé záplatované punčochy, a tu nemohl se dále opanovati. Potíchu odstoupil od okna a plížil se kol domu, až zahlédl vyvěšené, větrem se pohybné prádlo. Z tohoto vybral malou modrou punčochku, složil ji opatrně, schoval ji do kapsy u kabátu a namířil do hlavní ulice městečka, či spíše tábora.

Vstoupil do herny Harryho Hawleho, největší do v místě, kde bavilo se právě množství zlatokopů a hráčů. Jack byl dobře znám a oblíben, a když vystoupil na židli a prosil, by mu na okamžik byla věnována pozornost, utichl okamžitě šum hlasů a klapání známek. Vyprávěl jim dojemně co viděl a slyšel a každé slovo mezi matkou a dítětem dovedl ku podivu věrně opakovati. Ku konci pravil:

„Hoši, domnívám se, že vás znám, a vím z jaké látky jste uděláni! Ježíšek ví, co v chaloupce oné schází a snad do rána odpomůže. Zde jest jedna z punčochek děvčátka, kterou sňal jsem se šňůry. Otec této maličké byl hodným, těžce pracujícím zlatokopem; starost' o zachování rodiny jeho, pobáňela jej ku namáhavé práci. Zemřel ve svém povolání, tak jako se každému z nás při nebezpečném zaměstnání našem, denně státi může. Zde můj dollar, jež ukládám v punčochu zde na stole ležící, přidejte každý mnoho nebo málo, jak kdo můžete.“

„Podrž moji známku na ‚asu‘, Jacku.“ pravil Brocky Black, jeden z přítomných hráčů, opouštěje svoje místo u hracího stolu. Vzal opatrně punčochku do ruky a když ji položil, měl prvý dollar již svého společníka. Jeden po druhém přikládali své dárky a za malou chvíli byla hezká částka v punčoše pohromadě.

Pojednou zvolal kdosi od stolu:

„Jacku, nech ji kolovat po sále!“

Tento si nedal dvakráte říkati, vzal punčochu a šel s ní od stolu ke stolu. Než-li obešel asi šest stolů, začínala se již punčochka podezřele natahovati pod tíží stříbra. Donešen tedy silný rezný pytlík, jehož se užívá pro rozesílání peněz a punčochu vložena do něho. Než-li obešel sál, roznesla se zpráva o tom již po celém „městě“. Ze všech salonů přicházeli poslové, kteří pravili: „Pošli též punčochu k nám; hoši již na ni čekají.“

Houf lidí máje za sebou, chodil Jack od salonu k salonu. Kamkoliv vkročil, přestávali všude hráči ve své zábavě a pijáci odstupovali od nalévarny. Zlatokopové, hráči a špekulantí, kde jen kdo, každý se tlačil vpřed, by podal svůj dárek ve prospěch ubohé vdovy po dřívějším jich druhu.

Kdo někdy žil v táborech dalekého Západu, a jest mu tudyž známa velkomyslnost lidí ze Západu, nebude se diviti, tvrdím-li, že než-li se obešel celý tábor, nalezalo se v punčoše a silném plátěném pytlíku přes 8000 dollarů ve zlatě a stříbře!

Hned opatřeny koně a několik zlatokopů jelo do nejbližšího většího města, by nakoupili pro děti hraček, katů a jiných maličkostí. Krátce před svítáním přijeli zpět a celý tábor táhl před vdovinu chaloupku. Zde byl měšec řádně zavázán a složen na práh světničky, ostatní pak maličkosti nahromaděny vůkol. Na nejhořejší krabici z lepenky napsáno nevypsanou rukou kusem dřevěného uhlí:

„Ježíšek dává též chudým!“

Nastal veselý a krásný vánoční den. Noc byla velmi mrazivá a když vycházející slunce vyslalo své paprsky do údolí, třpytily se jinovatkou pokryté střechy, jakoby posety byly diamanty.

Paní Stewartová vstala a bolestný tch přelétl jí obličejem, když shlédla prázdné punčošky. Pohlédla na lůžko, kde milácci její dosud v náručí spánku odpočívali a ústa její zašeptala :

„Ó Bože, jak hrozná je chudoba !“

S obvyklou hbitostí rozdělala oheň v krbu a chystala skrovnou snůdani. Když byla hotova, probudila polibky své maličké a sňala je s lože.

S velkým spěchem běžela Totty k punčoškám, by ještě spěšněji se navrátila, vzlykajíc, jakoby se jí srdéčko utrhnouti chtělo. Matce zalily se slzami oči a přitisknouc dítě k srdci svému, pravila dušeným hlasem :

„Netrap se, mé dítě, jsem jista, že příští vánoce budu bohatší a pak nám Ježíšek donese mnoho krásných věcí !“

„Oh, maminko !“

Výkřik tento pocházel od malého Benny, jenž otevřel dveře a stál zde náhle s vyvalenýma očima před celým zde nashromážděným bohatstvím darů.

Paní Stewartová pospíšila k němu a políčila před sebe v bezměrném překvapení. Když přečetla nápis, kázala svým maličkým pokleknouti vedle sebe a duše její překypovala v blahořečení neznámému dárci.

V témže okamžiku vystoupila z úkrytu svého za stromem poblíže domu neviděna hřmotná postava Jacka Dawsona a prchala údolím, nechávajíc volného průchodu velkým slzám, jež se z očí tohoto dravého muže vyronily.

Rodina vdovina, pozvědnuvši se od modlitby, počala odnášeti věci z prahu do bytu. Bylo zde několik žoků monky, šunka, ovoce,

káva, čaj a cukr, nové šaty, velký teplý šátek pro matku, botky, punčochy, klobouky, rukavice a šátky pro děti, velká vosková panna s pohyblivýma očima a hlasem pro Totty a červené sáně pro Bennyho. Vše snášeno se smíchem a pláčem do světnice.

Konečně zůstal venku státi pouze ještě těžký měsíc.

„Přines sem ještě ten mčšec se solí, Totty !“ pravila matka.

„Já jej nemohu, maminko, pozvědnouti. Snad přimrzl !“

Jan Otto

zastupující nakladatel český.

Matka zvěděla j ej s vší silou, avšak když pocítila jeho tíhu a postavila jej na stůl, tu zmizela i veškerá barva jejího obličjeje. Třesoucí se rukou rozvázala tkanici a vysypala obsah na stůl. Tu užívala více zlata a stříbra, nežli si představovala ve svých nejkrásnějších snech o blahobytu světa a uprostřed všech těchto pokladů ležela Totty-ina malá modrá punčoška.

Původ štědrého nadělení tohoto nezůstal vdově dlouho tajným. Zнала Jack Dawsona od vidění a při nejbližší příležitosti chytila jej za šos a ačkoliv poctivý tento chlapík všemožně se jí hledečl vymknouti a utéci, zadržela jej a donuti-

la k přiznání se, a ku přijetí nejsrdečnějších díků. S blažým pocitem odcházel Jack hluboce dojat.

Čtyři měsíce po veselých těchto vánocích, stala se paní Stewartova paní Jack Dawsonovou a každého večera, když bodrý tento zlatokop se z práce domu navrátí, jsou jistě Totty a Benny již u něho, a vyšplhavše se na kolena jeho, zadusily by jej polibky svými, nazývajíce jej se vši, těmtó malým srdcím možnou jen láskou, svým „Ježíškovým tatínkem.“

V malé chýši, dnes však již mnohem lépe upravené nežli před vánocemi, panuje podnes nerušené veselí, mír a láska.

Lox se sokoly ve středověku.

PRO SMUTNÉ CHVÍLE.

Ty nynější sňatky.

Kaválírek, ku svému zoudruhům . . . . Nu, jest-li se já jednou ožením, musí mítí moje žena tolik peněz, abych jí mohl slušně uživití!"

Z cesty do Texasu.

„Well, jak vám povídám, gentlemen," vypravuje zcestovalý po Americe obchodní jednatel, „v Texasu vám pauuje takové horko, že slepicím musí se přivazovatí pod břicho pytlík a ledem, aby nekladly vejce, vařeně hned na tvrdo!"

Z krátka a moudře.

Řezník: „Když cena masa stoupá, nadávají lidé! Když klesá, nadávám já! Nu, nechám tedy raději nadávat lidi!"

Není nebezpečí.

Požární dozorce: „Reverend, musíte dáti udělati v kostele ještě asi dva neb tři východy pro případ ohně nebo vůbec poplachu!"

Farář: „Oh, to nebude zapotřebí, maršále: kostel se vyprázdní ve třech minutách i když je nejvíce nabitý!"

Požární dozorce: „Bylo by možná?"

Farář: „Nu a jak! Oznámím jen, že se bude vybíratí a hned zde není živé duše mimo mne a kostelníka."

Těžká opatrnost.

Paní k chůvě: „Vy ale, Mary, nedáte pranic pozor na ty děti — Johnny se už zase kousl do jazyka!"

Americký názor.

„Prosím vás, jakým člověkem je tenhle Mr. Briggs?"

„Oh, zcela hodným a řádným! Vždyť to má i písemně!"

„Jak to?"

„Well, přinesl si z kázně nejlepší vysvědčení o svém chování a zbožnosti!"

Odbyl jí.

Paní A.: „Není-li pravda, drahý Arturo, že mi půjdeš pro lístek do koncertu?"

Pan A.: „Ani mi nenapadá! Při tomhle hanebném počasí nepůjdu ani přes práh!"

Paní A.: „Ty jsi mi ale přece jednou přísahal, že půjdeš pro mne třeba do ohně!"

Pan A.: „To může být, ale ne do bláta!"

Dětská zvědavost.

Franci: „Maminko, jak vypadá kanárek když má žloutenku?"

Nepřítel sázek.

Smith: „Tady právě čtu, že v našem státu mají býti zapovězeny všechny sázky!"

Brown: „Však by to bylo už jednou na čas! To stálé sázení se je velice zhoubný, ošklivý neurav. Bylo by dobře, kdyby pominulo a myslím také na určito, že se tak stane!"

Smith: „Oh, to silně pochybuji — to se mohou napsati kolik zákonů chtějí, . . ."

Brown, prudce: „Že nepomine? — Sázení padesát dollarů, že ano?"

Zvláštní náhled.

Paní: „Mary, můžete mi čerstva půjčit pětku?"

Služka: „Je mi líto, milostpaní, ale nemám právě žádných peněz!"

Paní: „A to jste mi pěknou — podporou hospodyně!"

Z Plané.

Ella: „A žiješ nyní šťastně se svým manželem?"

Kamilla: „Oh, jsme nyní oba úplně spokojeni a úplně svorní: jedna mysl, jeden duch!"

Ella: „Ódvykl si tedy přece to hrozné pití piva, které tě dělalo vždy tolik nešťastno?"

Kamilla: „Oh, nikoliv, ale já jsem s ním — naučila pít!"

Vrátil mu to.

Hostinský: „Cože, vy že chcete ke mně za podomka? Připadáte mi v tom klobouku spíše jako švihák. Zdáte se mi tuze velký pán!“

Podomek: „To si také myslím a proto bych k vám vůbec ani již nešel. Zdáte se mi na hostinského příliš sprostý.“

Zbytečnost.

Úředník: „Ve vašem průvodním listu stojí: Zvláštní znamení žádná! kdežto máte přece hrb!“

„Ovšem, ale ten vidí každý hned, takže není to ani zapotřebí dávat do listu!“

Zlomyšlná otázka.

Jakýsi občan v Austinnu zařídil si půjčovnu koní a mezek a na vývěsní štít dal vymalovat sám sebe, kterak drží mezka za úzdu.

„Nu, jak se ti líbím? Jak jsem trefon?“ táže se přítele, ukazuje s pýchou na toto dílo malířského umění v Texasu.

„Oh,“ odpovídá přítel, „obraz je výtečný znamenitě jsi trefon, ale — řekni mi, prosím tě — kdo je ten člověk, co tě drží za úzdu?“

Přísaha.

Soudce: „Což vy byste nechtěl tomuto svědkovi věřiti ani na přísahu?“

Žalobce: „Ne, slavný soude — leda že by odpřisáhl, že lže!“

Oprávněné pozastavení.

Učitel čte ve školní knize: „Chudobná žena živila sebe a děti své jehlou. Co ti napadá v této větě zvláštního, Václave?“

Václav, rychle: „Jak mohly ty děti jíst — jehly!“

Známé jméno.

Cestující, k černému kočimu, který jej veze z nádraží do hostince: „He, jak se jmenujete, kočí?“

Kočí: „George Washington, sir!“

Cestující: „George Washington? Nu, to je známé jméno!“

Kočí: „Yes, sáh! Yes, sáh! To si myslím! Však již také jezdím s tímhle omnibusem více než dvacet let!“

Nebezpečný důkaz lásky.

Dáma: „Milujete-li mne skutečně, pane Ženšku, dokažte to něčím!“

Milénec: „Oh, milerád, slečno Hedviko! Hleďte zde na tu řeku, na ten prudký její proud a na blízkost jezu — skočte tam a uvidíte, že vás vytáhnu, dá-li pámbů!“

„Hadí muž“ z cirku při kulečnicku. I.

Mléčkové fotografie.

1. Počátek partie.

2. První „šfouch“.

3. Těší kousek.

4. Znameníte postavení.

„Hadí muž“ z cirku při kulečnicku. II.

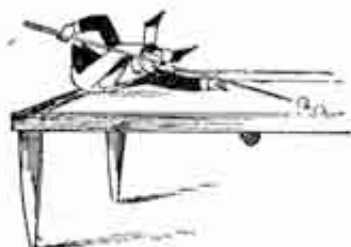
Milkové fotografie.

5. Hravá trefa

6. Vrchol umění.

7. Poslední rána.

8. Vítězná dohra.

Nejde to.

Farmář v dražgúdíšťě ve městě: „Co stojí tehle černý kapesní sátek?“

Klerk: „Dollar!“

Farmář: „Dollar?! Co pak vám napadá?! To není z pláče při pohřbu mé staré nic!“

Irský názor.

Irčan v saloону: „Musí mít ten člověk ale kapitální řízeň, že hitá tu vodu jako — whisky!“

Poslušný šák.

Učitelka: „Nevystrkuj pořád tu ruku, Johnny! Až přijde na tebe řada, však si tě již vyvolám!“

Za deset minut:

„Well, Johnny, co pak jsi mi to chtěl říci?“

Johnny: „Já jsem jen chtěl říci, že na chodbě byl nějaký tramp, který odnesl váš hedbávný deštník s poziaccnou rukojetí!“

Útěcha.

Nedělní střelec při odchodu ze shromáždění na hon: „Nu, chvála bohu! Všichni nadháněči jsou hubení jako louč, tak že je člověk tak snadno netrefí a může střílet jistěji!“

Malá smýlená.

„Jak nebesky hraje vaše slečna dcera!“ pravila Mrs. Peterby ouchdy na návštěvě.

V tom právě uniklo brnkání na piano, dvěře do parloru se otevřely a ladič pian jimi zvolal:

„Madame, dřive než piano pořádně naladím, prosím o svého půldruhého dollaru! Neznám vás a nebylo by to poprvé, co jsem po skončené práci nic nedostal!“

U odvodu.

Setník, k velice hubenému nováčkovi: „Tisíc kulí a granátů: jste, chlape, opravdu tak hubeným anebo se jen přetvařujete?“

Svoboda v Americe.

Přistěhovalec ke starému osadníkovi: „Nu, nyní jsem aspoň ve svobodné zemi, kde si může člověk dělati co chce!“

Starý osadník: „Pěkná svoboda! Kde pak je? Kdybych já tak na příklad mohl dělati, co bych chtěl, nedělal bych nic a to nemohu! Tak jaká pak svoboda?“

Může si to dovoliti.

Pán: „Ctěná slečno, miluji vás opravdu velmi vřele...“

Slečna: „Mohu vám to uvěřiti?“

Pán: „Zajisté — neboť vaše prostředky tomu již dovolují!“

Na letním bytu.

Měšťák: „Paničko, v polévce plovou dvě mouchy!“

Farmářka, podívanší se: „Oh, ty vám už nic neudělají, ty jsou mrtvy!“

Vyvrámenání.

Černoš v Africe, před trůnem tamějšího vnitrozemského Veličenstva: „Ó, králi, ty jsi mi snědl už šest dětí a posud jsi mi nedal ničádné za to odměny!“

Král: „Budiž spokojen, dobrý Kvakvo, dostane se ti jí: jmenují tě tedy svým dvorním dodavatelem masa!“

Výborný výcvik.

Lesník při honbě: „Proč pak nestřílíte, pane professore, když zajíc běží kolem vás?“
Professor: „Inu, víte, pane nadlesní, můj šroubek nemůže, chudák, slyšet ránu. Jak vystřelím, kousne mne do nohy!“

Drahá památka.

A.: „Co to máte tady v té skřínce v pa-pírku?“

B.: „Hm, to jsou vlasy — na památku po mé ženě, se kterou jsem rozveden!“

A.: „Ta přece ale, pokud vím, neměla však světlé vlasy!“

B.: „Tě máte pravdu — ale já je měl!“

Jubileum.

„Poslouchejte, pane hostinský, dnes vám zůstávám po pětadvacáté dlužen — nemohli byste mi při této významné příležitosti nějaký capart na oslavu toho slevit?“

Dvojí blahopřání.

„Mé srdečné blahopřání, pane Novotný! Právě jsem četl, že vaše paní choť dostala šťastně dvojčata!“

„Bůh uchovej! To se mylíte! Šťastným tím otcem je František Novotný, hdežto já jsem Josef!“

„Nu, to vám tedy tím spíše mohu blahopřátí, že vás to nepotkalo!“

Šťodry manžel.

Mr. Briggs: „Co ty dáš své ženě k narozeninám?“

Mr. Griggs: „Hm, nechám jí nejspíše znovu — nafouknout gumový polštář pod hlavu!“

Z přírodopisu.

Miss Augy: „Řekněte mi, prosím vás, jak ten Mr. Cadsby, který chce přece hrát ve společnosti takového Iva salouň, může tak sprostě mluvit?“

Mr. Hittitt: „K čemu to udívám? Což nevíte, že lev jest králem dobytka?“

Prozradila se.

Ona: „Miluješ mne ještě jako v den našeho sňatku?“

On: „Zajisté, má zlatá!“

Ona: „Oh, to není ještě žádný důkaz. Chtěla bych vědět, jak mne miluješ?“

On: „Nuže, miluji tě právě tak, jako ty mne!“

Ona, odstrkující jej od sebe: „Jdi — ošklivý člověče!“

Americké služby.

Otec rodiny klepe v osm hodin ráno na dveře služčiny pokojíku, kde tato posud pevně spí: „Otevřte, Annie! Nemohli jsme se vás dlouho dočkat a tak jsem si dovolil sám rozdělat oheň a uvařit si snídaní. Tadyhle vám nesu kávu a housky a tadyhle ranní noviny. Kdybyste si ještě něco přála, račte jen směle zazvonit a já ochotně posloužím!“

Při zkoušce.

Professor: „Jmenujte mi všechny kosti, které jsou v lebce!“

Posluchač lékařství, v rozpacích: „Prosím, pane professore, nemohu si právě na ně vzpomenout, ale — mám je všechny v hlavě!“

V té zemi strojů.

Clarice: „Jest tedy tvé zasnoubení s Mr. Maitlandem skutečně zrušeno?“

Isabella: „Ano! Mám té jeho mašínové lásky až po krk!“

Clarice: Mašínové lásky? Co tím míníš?“

Isabella: „Hm, psal mi veškeré své zamilované listy — na psacím stroji!“

Malé nedorozumění.

Host: „Cože, tenhle beefsteak že bych měl jíst? K tomu patří vepřový žaludek!“

Slepák, nováček v oboru, volá hned do kuchyně: „Jeden vepřový žaludek touhle pánovi!“

Setří oděv.

Pán k žebračkovi, kterému dal den před tím slušný ještě oblek: „Člověče, vy jste už zase v hadrech! Co pak jste udělal s tím oblekem ode mně?“

Žebraček: „Ale prosím, milostpane, vždyť přece nemohu v tak pěkných šatech chodit žebrať!“

Chytrák.

Ona, v den svých narozenin: „Jakže, ty přicházíš s prázdnými rukama?“

On: „Jenom proto, drahoušku, abych tě tím lépe mohl přitisknouti na své roztožené srdce!“

Honba na pštrosy.

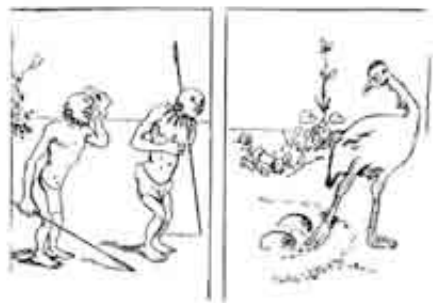
Pravdivá událost z „tej horkej Afriky.“

Píše i kreslí Emil Holub II.

Černoškové Samňam a Krikeri pšši po několik dní po pštrosi na poušti, ale marné — hloupý pták nedal se jim ani chytit, ani zabít. Marně naň volali nejstaršími jmény, marně za ním běhali, až se patama do zadku tloukli, marně oštěpy po něm házeli — pštros jak je spatřil, dostal vítr a byl tuč!

Tu jednoho dne poslatilo se jim nalézt jeho hlubko s celkým vejec, zahrabaným, jak to ten pták dělá, v písku a spozorovali, že pštros často ku hlazdu chodí.

Na této okolnosti zbudovali svůj plán, který se jim hned v chytrých hlavách rozbleskl. Vzáil vejce, scho-

vall se do písku na místo nich a zahrabali se sami, nechávajíc jen vykukovati své černé hlavy, velkým vejcem témi opravdu podobné.

Jak to dopadlo, [ukazuje dostatečně tento obrázek]

Způsob řeči.

Berlíňák: „Povídám vám — jsem takovým milovníkem ústřic, že jsem jich snědl předevěšrem více než pět tuctů!“

Videňák: „Ano, ale — hubou!“

Berlíňák: „Nu a čím pak je, prosím vás, mám jíst?“

Sobecký hospodský.

Hospodský: „Pijte jen ještě sklenici, pane Nováčku!“

Host: „Ano, ale proč pak vy dnes nic nepijete?“

Hospodský: „Jím, já čekám, až budu uoci — narazit čeravé!“

Roztržitý.

Učitel, který požeňnán je dvanácti caparty, vyjde si jednoho dne podvečer na procházku a když vrací se domů, nalezne blíž svého přibytku malého chlapce, jenž usedavě pláče.

„Pojď jen se mnou!“ praví mu přívětivě, když nemůže dostati z dítěte odpověď, či je a kde jsou jeho rodiče a odvede je domů, aby nezůstalo přes noc venku. Dítě jde spokojeně s ním.

Přijda domů, praví učitel k ženě: „Ty, nezlob se, ale já našel na ulici nějaké plačící dítě a tak je vedu zatím k nám, než se přihlásí rodiče.“

Jaké je však jeho udivení, když choť jeho zvolá, plna spravedlivého úžasu:

„Co pak blázníš? Vždyť je to náš vlastní Ferda!“

Jediný prostředek.

Strýc: „Co pak se to u vás děje? Maminka je prý nemocna a leží již kolik dní v posteli?“

Osmiletý Hanzi: „Leží, ale není jí nic. Má jen strach, aby tatínek, v tom masopustě nezastavil i peřiny.“

Time is money.

Bookkeeper: „Mr. Abrams, dnes je pondělí — neměl bych natáhnouti hodiny?“

Mr. Abrams: „Co pak nemáte nic jiného co dělat? K natahování hodin nepotřebuju přec žádnýho tisíc dholarůho bookkeeper? Tho může udhelat khluk, co pucuje office!“

Přísaná učitelka.

Učitelka: „Proč pak přicházíš dnes tak pozdě do školy, Annie?“

Annie: „Dostala jsem malého bratříčka!“

Učitelka, přísně: „Dobře, ale ať se mi něco podobného nikdy víc už nestane!“

Novomodní přátelství.

Strýc: „Řekni mi přece, Willie, proč si tak hraješ vždycky jen sám? Což nemáš žádného přítele?“

Willie: „O ano, strýčku, mám jednoho přítele, ale toho nemohu ani cítit!“

Příjemné místo.

Majitel zvěřince, ku starému příteli, jenž si byl stěžoval na velmi špatné časy při svém zaměstnání: „...No, když by se ti mělo tak špatně vésti, to bych ti milerád pomohl. Vidíš, měl bych pro tebe zrovna pěkné, tiché místočko, bez mnoha práce, úplně příjemné, ve své menažerii. Nemusil bys po celý den dělati nic, než jen při odpoledním a večerním představení strkati velikému lvu hlavu do tlamy!“

Důsledný.

Pán: „Vy ještě žebřáte? Já přece jsem alyšel, že jste zdědil pěkné jmění, tak že můžete od toho slušně žít!“

Zebrák: „To je pravda, ale co pak mám lenožit!“

Podzvěřelá.

Manžel, který se vrací o druhé hodině s půlnoci neočekávaně z cesty, klepe na dvěře ložnice své choti.

Hlas z vnitřku: „Kdo je to?“

Manžel: „Já!“

Chot': „Kdo je to, já?“

Manžel: „Já! Tvůj manžel!—Nebo koho to k čertu v tuto hodinu očekáváš!“

Dobrá výmluva.

„Poslouchejte, s těmi hodinami, které jsem před týdnem od vás koupil, jsem úplně nespokojen. Nechtěl jsem nijak jít, pořád se zastavuji!“

Hodinář: „Ale prosím vás, co pak jsem vám je neprodal jako hodiny stojací?“

Ze školy.

Učitelka: „Budeme nyní jednat o předmětech průhledných. Dej mi nějaký příklad průhledné věci, Annie!“

Annie: „Tabule skla!“

Učitelka: „Dobře! Ty, Bessie, řekni mi také něco průhledného!“

Bessie: „Klíčová dírka!“

Dvojsmyslná obrana.

Principál, v nejvyšším stupni rozhorlení: „Pane, vy jste osel!“

Zřízenec: „Paue, vy se zapomínáte!“

Nepovedlo se.

Povídka o nepodařeném nápadu zubního lékaře.

Byl jeden zubní lékař, pan Stolička a trpěl náramně špatným obchodem.

Lidé sice měli vyžrané zuby, které jim působily hroznou bolest a také mnohý přišel až na dvěře lékařovy se látkom na tváři. V pevném úmyslu, že si dá děravý „řapák“ vytrhnouti.

Ale ku podivu! Jakmile chtěl sáhnouti po knoflíku od zvonce, přestaly každého zuby bolet. Jakoby uťal, a plni radosti caváti pacientí domů.

Tento si mohl zoufat, ale co pak to bylo platno!

Tu však jednoho dne, když tak smutně opět pohleděl za jedním prechajícím pacientem, dostal velkolepý nápad! Hned na místě běžel do nejbližšího obchodu, kde koupil lak a natřel jím osudný ten stánek před dveřmi, odkud se náhle vyléčení pacienti vracovali.

„Nyní mě neuteče již nikdo!“ zajásal a čekal. Skutečně také šťastná náhoda přivedla mu hned za chvíli jednu nešťastnou oběť která se také zcela podle pravdě na lepkavém osudném schodě „chytila.“

Pan Stolička, vída její zoufalé pokusy o vyzvobození, spěl ji ochotně ku pomoci, ale jaké bylo jeho překvapení, když viděl, že náhle vyléčený pacient

— zanechal přilepené staré boty svých osudů a utekl!

Před plakátem.

Šestiletá Aninka: „Maman, mohou se s tím „kaučukovým mužem“ také vymazávat čáry na papíře?“

Naznačení.

Obchodník: „Můj konkurent Brown prý nechce od vás nic koupiti?! Řekl vám to otevřeně?“

Cestující: „To ne, ale naznačil mi to!“

Obchodník: „A jak?“

Cestující: „Dal mne vyhodit!“

Dětská otázka.

Márinka: „Poslouchej, maminko, kdybych ztratila svůj křestní list, to se musím zase znovu narodit?“

Chytrý obchodník.

Mr. Swindelmeyer: „Ano, milé dítě, nic se nediv a učiň dle přání otce svého — hleď si získati lásku našeho nového kočího!“

Miss Swindelmeyer: „Aby mne snad docela unesl, ne, papá?“

„Ano, milé dítě!“

„Aha, už rozumím, drahý, hodný papá! Ty chceš, aby všechny časopisy v brzku psaly, že mladá, okouzující kráska...“

„Ano, tak asi! Avšak to není ještě ta hlavní příčina!“

„A ta je?“

„Hu, hleď! Všecky časopisy budou psáti, že jsi dcerou milionáře...“

„Nuže, a...?“

„Ty mi zvědneš všude znamenitý ávěr, rozumíš?“

„Oh, již ano! Tot' výtěčné, zajímavé a roztomilé!“

„Nuže, jdi tedy nyní, drahoušku, do kouzírny a čiň, co je ti možného!“

Nedá se zmásti.

Pán k povozníku: „Cože, dva dollary chcete za tak krátkou cestu?“

Povozník: „Co pak mohu já za to, že není delší?“

Pravá příčina.

Provisor v lékárně: „Jakže, tento prášek na šváby že neúčinkuje?“

Baba: „Ne!“

Provisor, rozhorleně: „Není možná! To pak ti vaši švábi za nic nestojí!“

V americkém hotelu.

Host, vstupaje ráno z postele, k obsluhujícímu klukovi: „To je ale hrozné! Ty vaše štěnice kousaly mne po celou noc!“

Kluk: „Nu a co mají jiného dělat?“

K upokojení.

„Co tomu řekněte, doktore: Novák mne nazval největším oslem tohotole století. Není to skutečně hanebné?“

„Nu, jen se neukvapte! Vždyť tohle století bude trvat už jen devět let!“

Při sčítání lidu.

Najatý sčítatel k úředníku, jenž sčítání řídí: „...Nu a kdyby tak někdo nechtěl mi nutně údaje sdělit?“

Úředník: „V tom případě máte právo zakročiti mocí svého úřadu!“

Sčítatel: „Aha, to tedy mohu být — hrubým?“

Chytil se.

Veřejný žalobce: „Ano, pánové porotci! Viděl jsem obžalovaného velmi často na místech, kde aby mne někdo viděl, bych se musil stydět. . . .“ a tu teprv, zaraziv se, vidí, že nejen slavná porota, ale i přísny soudce a sám obžalovaný se vesele usmívají.

Jen prostosrdečně.

V Novém Mexiku předčítán byl vrahovi ortel smrti. Vzhledem k tomu obrací se soudce k viníku: „Soudní dvůr měl původně v úmyslu, že dá popravu vaši vykonati teprve po čtyřech nedělích. Jest však nyní již chladno a vězení naše nemá, jak vám známo, žádných kamen, ba ani pořádnější přikrývku nechtěl nikdo věnovati. K čemu máme tedy nechat vás tak dlouho mrznout! Je-li vám líbo, mohli bychom celou tu mrzutou věc zprostředkovati hned zítra ráno — rozumí se, že s vašim laskavým svolením a po snídani!“

Jinými slovy.

Strýček: „Kolikátým jsi ve škole, Pepíku?“

Pepík: „Já jsem hned za tím, co je předposlední!“

Dětská péče.

„Nemohu přece pochopit, co se to stalo s mými hodinkami,“ praví muž k ženě. „Nechtěl jsi a nechtěl jsi už od věčejška jít! Musím je dát hodinářci, aby je vycítil.“

Malý Karlík: „To nebude potřeba, tatínku, já jsem je teprve včera pořádně mýdlem a kartáčkem umyl, povrchu i uvnitř!“

Z doby Občanské války.

Plukovník, takto v soukromém životě řídil pojišťovací společnosti, vidí, jak jeho lidé mří na jižního rebella, stojícího na ráně: „Prosím vás, gentlemen, na toho nestřelíte — ten je náhodou u nás pojištěn na život a my bychom musili platit!“

Jenom milý.

Domácí paní: „Kattie, já pozoruji, že máš důvěrné styky se dvěma mužskými! Snad nejsou naposledy oba tvými milovníky?“

Služka: „Pámibu chraň! To jen jeden! Ten druhý je můj — ženich!“

Slovo v čas.

1. tramp, ukazuje hoří na dřevu v soudruhově botě: „Jimmy, kouká ti palec z boty!“

2. tramp: „Tak tam nešťourej, ať mu nevypíchněš oko!“

Moudrá opatrnost.

„Řekněte mi ale, pane Hubáčku, jak to je! Vy jste přece s panem farářem takový dobrý známý, každý večer chodí k vám do hostince a vy přece, jdete-li ke zpovědi, nejdete k němu, ale vždycky ke kaplanovi?“

„Inu, víte, to má svůj dobrý důvod! Kdyby se pan farář při mé zpovědi dověděl, jak jej při kartách lidím, nechtěl by víc se mnou hrát!“

Mladá hospodyňka.

„Fanny, přines mi od řezníka libru převého sádla — ale nesmí být tuze tlusté!“

Nepříjemné.

Mr. Padsby přišel se svou chotí na molení, kráčí po špičkách k duchovnímu a praví mu do ucha: „Má žena vás prosí, aby jste jí odpustil, že vypadá, jakoby se snála, což jí ani nenapadne. Dala si jen ve spěchu před kostelem svůj nový chrup obráceně do úst a teď před celou církví nemůže jej přec obracet!“

Strašná hrozba.

Farmář ku svým vepřům: „Prasata, prasata, vy nestřelíte nějak stloustnouti! Dobrá, nestřelíte-li, budete tady ještě hodně dlouho, hepojedete po dráze, neuvídíte Chicago, ani stock-yards, a budeme vás muset na zimní sníst sami!“

Jistý tlakoměr.

1. občan: „Jaké pak budeme mít zítra počasí?“

2. občan: „Musím se podívat, co dělá moje zelená žába, to je můj nejlepší tlakoměr!“

1. občan: „Hm, to já nosím tlakoměr sebou — jak mne tlačí kuří oko, je děší na spadnutí!“

3. občan: „To já budu mít ale ten nejjistější tlakoměr — já mám žábu s kuřím oky!“

Nešťastná špička.

Parné červenové odpoledne. Je právě po obědě, vzduch prosycen jest-rostlinou vůní či zápachem, moučky sladce bzučí a oba přátelé sedící v koutě „saloonu“, jsou důkladně ospalí.

„Oba zapádlí si po obědě více, méně hravomý denitník, ale panu Vondráčekovi přebíhá smyslnou ospalostí již i čmít na končet. Pokoží tedy jej na stůl a sám sklo-til faktičtěji umlčenou hlavu svou na desku.

Pan Komáček baví se stýlílnu ještě pozorováním své nové ábonté pěnůvky, ale pak také klesne unavena

i jeho hlavu a oči zkládá se ve ve blahém ospalostním pořítknutí.

„Hrozný probuzení z tohoto „doce far niente“, které nepotřebuje dalších výkladů!

Nepřemožitelný Moltke.

Otec, starý voják: „Ano, Moltke byl tím jediným generálem tohoto století, který nebyl nikdy poražen!“

Malý Charley: „Ani když se pral v mládí s klnky?“

Dobrý otec.

Otec: „Děti, budete-li hezky hodny a budete-li se míti hodně rády, koupí si tatínek ještě pantfík piva!“

V mořských lázních.

Pan Suchý ve vodě: „Poctíte nás, pane Mokřý, když jsme se tu tak sešli, zítra svou návštěvou o polednách k nějakému tomu obědu? Je svátek mé staré!“

Pan Mokřý, v plavkách: „Jsem velice povděčen, veliká česť pro mne . . . avšak nemám zde s sebou černý oblek, abych mohl milostpaní přece jak se sluší a patří blahopřát!“

Pan Suchý: „I to nic nedělá! Jen beze všech ohledů přijďte — tak jak jste!“

Nejvyšší pohodlí.

„Co mně se týče, já jsem se svým bytem úplně, ve všem všudy spokojen. Mám jídelnu, přijímací salon, pracovnu, knihovnu, kuřácký pokoj, sklenník, ložnici a kuchyň a ponyslete si, jak pohodlné — všechno v jedné místnosti!“

Hudební umění v Americe.

Miss Hogman: „Ah, pane profesore, to je dobře, že přicházíte! Ráda se podívám, co řeknete našemu novému pianu, které nám papá koupil!“

„Profesor“ Foster: „Oh, s největší radostí! Ale, vždyť je klaviatura zavřena! Kde máte klíč, Miss Mary?“

Miss Hogman: „Klíč? K čemu pak klíč? Tennemám, ale tadyhle na straně je — klika!“

Útěcha.

„Ne, otče, toho hrozného člověka si nevezmu! Ty jeho zravé vlasy jsou mi tak protivné, přímo hnušné!“

„Nu, ano, milé dítě, to je pravda, že má vlasy trochu červené, ale z toho si nemusíš nic dělat, poněvadž mu už — slézají!“

Pochybnost.

„Příslloví praví, že chceme-li vyzkoumat člověka, jakým je, máme jej pozorovati při jídle. Dle toho se řídě, pozoroval jsem onehdy svou nevěstu, jak po jídle olizovala talíř. Teď však nevím, je-li podle toho čistotná a hospodárná, či mlsná a nenasytá?“

Velká krátkozrakost.

Kmotr Vaněček, ležící na peci: „Ty, stará, podívej se, jest-li už neprší a svítí-li zas už sluníčko?“

Vaněčková: „Ani to nemohu říci! Počkej jen, co najdu brejle!“

Choulostivá otázka.

Zvědavý: „Ale, velebný pane, ti lidožrouti, kteří snědí takového zbožného misionáře, přijdou přece do nebe?“

Pastor: „Nikoliv, to je nemožno!“

Zvědavý: „Ale jak pak se tam tedy dostane ten aněděný misionář, kterého mají přece v žaludku?“

Mateřské mínění.

Malý Tommy žaluje ve škole učiteli, že mu Jimmy vzal „kejk“, který si přinesl na ukročení hladu v přestávce. Učitel zavede s Jimmym, klukem jako malý hrom, přísuný výsledk:

„Proč jsi vzal Tommymu kejk?“

„Proto že jsem neměl co jíst!“

„Což ty si nebereš nic k jídlu do školy?“

„Ne!“

„A proč ne?“

„Maminka mi nic nedává!“

„A proč ti nic nedává?“

„Ona říká, že jsem už dost velký a silný, abych mohl vzít jídlo jiným klukům!“

Zná jej.

„Milý strýčku! Nemohu dnes, bohužel, přijít k vám do domácího plesu, poněvadž mám hrozně bolení zubů a jsem velice nastydlý! Tvůj vděčný synovec.“

„Milý synovče! Přijď jen zcela bez okolků o obyčejném obleku, jako přijdou tvoji bratrance Karel a Josef, kteří mají černé káty také v zastavárně! Tvůj věrný strýc.“

Nevěří telefonu.

Sedláček z hor, který přijel do města a forkou dříví, přijde náhodou k velkoobchodníkovi: „Nepotřeboval byste dříví?“

Velkoobchodník: „Možná, ale nevíu. Zeptám se hned doma!“

Mluví do telefonu: „Potřebujeme dříví?“

Odpověď: „Máme posud dosti, nevíme ani kam s ním!“

Velkoobchodník sedlákoví: „Je mi líto! Z domova mi právě odpovídají, že mají ještě zásobu!“

Sedláček: „Nu, nekoupíte vy, koupí jiný, ale blázný si proto ze mne dělat nemusíte! Tak hloupý nejsem, abyste mi chtěli nabulíkovat, že bydlíte v tom truhlíku na zdi!“

Jobová správa.

Lékař: „Milý pane, vaše paní tehdy jest, bohudíky, mým úsilovným přičiněním zachráněna!“

Zetř, kyselé: „Děkuji pěkně, ale — mohli jste mi to také trochu šetrněji sdělit!“

Samomluva nastávajícího tchána.

„Mám tedy za nastávajícího pana zetě zaplatit dvacet tisíc dollarů dluhů. Nezaplatím-li je, nebudu mít zetě, neboť je ztracen. Zaplatím-li je, jsou opět ztraceny peníze. Co mám dělat? Dobrá rada drahá! Avšak — rozhodnouti se musím. Nezaplatím je! Zetě mohu dostatí vždy, ale peníze bych nedostal už nikdy!“

Dobrý holič.

Pán k holiči, jenž má jej právě v práci: „Počkejte trochu! Chci vás prositi za malou laskavost!“

Holič: „Ó prosím, raďte jen říci!“

Pán: „Prosím vás, slihte mi rukou dátím, že budete-li ještě živ, oholíte mne ještě jednou po mé smrti. Mám stále strach, že mne jednou pochovají za živa a tu myslím, že pod vaší rukou bych při holení v tom pádu najisto procitl!“

Americká podnikavost.

Výtečný list „Arizona Kicker“, z jehož bohaté a vlezajímavé, naskrze původní části redakční přinesli jsme čtenářstvu svému již častěji znamenitou ukázkou na pochoutku, přinášeje v posledním čísle tentokrát významnou ohlášku:

„Chcete viděti všet člověka? Z mého výborného hostince „U tlustého lupiče“, kde lze dostati nejchutnější jídla a nejvybranější nápoje, jakož i postele bez štěnic, jest skvostná vyhlídka na popravisti, vzdálené jen asi 150 yardů, kde skoro denně je někdo věšen. Balkony pro celé společnosti levněji! Přijďte jen a uvidíte!“

Mluvil se sna.

Cestující ve venkovském hostinci, jenž zaspal ranní vlak, kterým chtěl odjeti, k podomkovi: „Proč jste mne nevbudil, jak jsem vám řekl, o šesté hodině?“

Podomek: „I nu, mladý pane, já byl nahofe, ale tu, když jsem vás chtěl již vzbudit, promluvil jste, jak se mi zdálo ze spaní: „Nechte mne jen ještě spáti, drahý anděli!“ — nu, a tu jsem vás nechal spát, abych vás buď neprobudil z libého sna anebo nerozzlobil, kdyby snad to pěkné požádání platilo mně!“

ROZBOR SOCIALISMU.

Kalendáři „Amerikánu“ posílá JOSEF BUŠATA.

Byl jsem kdysi nadšeným zastancem a horlivým hlasatelem učení socialistickeho, neboť jsem se domníval, že jest nejlepší naukou, která člověčenstvo přivéstí musí k ideálu dokonalosti. Nyní jsem odpadl od ní — ne snad proto, že se mi stala nepohodlnou na další pouti životem, nýbrž proto, že jsem seznal vady učení toho a nahlédl, že idea ta lidstvo spasiti ani od béd a utrpení vykoupiti nemůže. Přemýšlel jsem o tom ideálu, chladně uvažoval a dospěl jsem k výsledkům zcela jiným, než jaké mi dříve moje nadšená obrazotvornost socialistická malovala.

Socialismus, jež jsem dříve štítiti napomáhal, zapustil již hluboko kořeny do života, jak našeho českého, tak i amerického národa vůbec. Kdežto Američtí si dříve ze socialismu a jeho stoupců jen posměch tropili, naklonili se nyní již valně k učení tomu. Nauka Henry George-ová o jediné dani pozemkové není ničím jiným, než částí nauky socialisticke. Tak zvaná „strana národní“ (National Party) která mezi Američany volných stoupců má, stojí na zásadách čistého socialismu. Ba i „Řemeslnické jednoty“, „Rytíři práce“ a „Farmerské Alliance“ jsou valně prochnuty duchem socialismu.

Při psaní tohoto pojednání neoddávám se té klamně myšlence, že stoupcové oné nauky o bezpodstatnosti její přesvědčím. Vím ze vlastní zkušenosti, kterak jest těžko přesvědčovati lidi fanatis-

mem zaslepené. Píši toto v naději, že mnohým z našich krajanů naznačím nový směr ku přemýšlení, čímž některé snad odvrátím od té nové víry socialisticke, jiné v přesvědčení zviklám a těm nejnadšenějším aspoň ukáži, že jejich nauka není neomylnou, nýbrž že jsou tu ještě jiné náhledy a zásady, které také též uvažování jejich zasluhují. Nechtějí přívrženci i odpárcové socialismu toto pozorně přečtou, o tom uvažují a své náhledy na jevo dají.

Učení socialisticke vzniklo ze šlechtických pohnutek. Veliké bohatství a s ním spojená prostopásušnost na jedné, ohromná bída a s ní spojené zločiny na druhé straně vedly šlechtěné muže k přemýšlení o cestách a prostředcích, kterak by se vše to odstraniti dalo. Nedá se popříti, že veliké bohatství v rukou jedněch lidí nahromaděno bylo z výsledků práce lidí jiných, tak že o mnoho-li jeden více vlastní, o to ti druzí museli býti zkráceni, jakýmsi procesem ožizení. Tu pak již od pradávných dob vznikaly v hlavách jednotlivců myšlénky, že majetek, čili výsledek práce lidské, měl by býti vlastněn ode všech společně. Již od věků bylo pozorováno, že výsledky snah a prací lidských jsou tím skvělejší, čím více jednotlivců ku dosažení stejného cíle pracuje. Vzmáhající se pokrok lidstva odůvodňoval pak toto poznání stále více, tak že v době nynější se vše děje společně, od toho nejmenšího předmětu, až k té nejobrovštější stavbě. A poně-

radž jeden pracuje takřka druhému do rukou, tak že nenalezneme téměř žádné věci, na níž by několik lidí bylo nepracovalo, což tu divu, že se i myšlenka rozšířila, aby tyto společně vyrobené potřeby lidské také všem na nich pracujícím společně náležely!

Hlavní podstatou učení socialistického jest, aby výrobné čili obživné prostředky se staly společným vlastnictvím celého národa. Půda, která plodí potraviny a dává užitečné nerosty; stroje, které vyrábí předměty ku potřebě a pohodlí lidskému; železnice, lodě, telegrafy a všechny jiné komunikační prostředky, jež dopravu a výměnu umožňují — to vše se má státi majetkem společným. To pak, co člověk požívá, co mu k udržení existence, ku pohodlí, po učení, zábavě atd. slouží, to má jediné tvořiti majetek osobní. V tom ohledu však jest ještě nescíslných obměn v náhledech, neboť někteří ze socialistů jdou tak daleko, že by chtěli míti vše společné, ani ženy dítky nevyjímajíce. Pustím však ze zřetele tyto výstřední náhledy a přidržím se jen hlavního požadavku socialistického, společného vlastnictví obživných prostředků čili kapitálu.

Než-li však přikročím ku kritice hlavního požadavku, musím pojednati o cestách a prostředcích, jichž socialisté k dosažení účele toho odporučují. V tom ohledu se dělí na dva tábory: socialisty a anarchisty. Jední chtějí cestou politickou účele svého dosáhnouti, druzí pak násilnou revolucí. V zásadě jsou oba tábory socialistické svorny a žádají dosažení téhož cíle, pouze cesty a prostředky mají různé. Všichni socialisté se shodují též v tom, že státní moc musí jejich ideál ve skutek uvést. Kdežto však tak zvaní socialisté mírní se domnívají, že dělnictvo státní moci domůže se volbou, mají socialisté revoluční za to, že jen mocí zbraně lidu pracujícího se podařiti může uchvácení státní moci a provedení převratu. I v tomto ohledu panuje náhledů celé množství, tak že oba tábory ani přisně od sebe oddělití nelze.

V době, kdy jsem učení socialistické prvně poznal, nestávalo ještě tak zvaných anarchistů. Tehdy všichni socia-

listé sdíleli náhled, že politickou cestou myšlenky socialistické uskutečněny budou. I v tom se všichni shodovali, že to bez revoluce násilné provedeno nebude. Představovali si socialisté tehdy, že náhledy jejich se budou stále více v lidu ujímati, ten pak že bude pořád více a více svých zástupců do sborů zákonodárných vysílati, až konečně tam budou míti většinu. Tu pak že se moc státní postaví na odpor usnešení většiny zástupců, lid pak sáhne ku zbrani a pováliv kapitalistickou státní moc, zavede tak zvaný stát sociální. Proto se zabývali socialisté v dřívějších letech výhradně politikou, říkajíce, že tu nezbytnou revoluci kapitalisté a jejich vlády sami vyvolají. Avšak rok po roce se volilo, na volby se vynakládaly veliké sumy peněz, ale k žádnému výsledku to nevedlo. Ba spíše naopak; řady socialistů u volebních osudů řídly a předáci jejich se stávali poznenáhlu zrovna tak úplatnými politikáři, jako oni jiných stran politických. Toto byla příčina k utvoření nové frakce, tak zvané anarchistické. Ti nejnedočkavější seznali, že se politikou nepřiblíží ani o krok k cíli touženému a proto ji zcela zavrhlí. Je-li ta násilná revoluce nevyhnutelná k zavedení toho socialistického pořádku, tak rozumovali, hleďme ji tedy co nejvíce uspíšiti! Připravujme lid na tu revoluci, nabádejme jej k ozbrojení se, cvičme jej záhy k tomu velikému dílu, které celé člověčenstvo spasí. Tím povstali tak zvaní anarchisté.

Proč pak politika socialisty zklamala? Má-li ten socialistický ideál všechny lidi šťastnými a spokojenými učiniti, proč pak se mu lid tak rychle nenakloňuje? Bezpochyby asi jen proto, že ani cíl, aniž prostředky socialistů nezdaří se lidu dobrými.

A nyní konečně přikročím k posouzení hlavní zásady socialistické.

Hlavní podmínkou štěstí člověka jest svoboda. Tato pak ponejvíce závisí od majetku. Čím majetnějším člověk jest, tím více svobody požívá. Mohlo by lidstvo šťastně a spokojeně žiti beze všeho majetku? Ve společnosti socialistické by nikdo ničeho nevlastnil, leda něco

šatstva, nabytku, knih a nějakých maličkostí. Všichni členové onoho sociálního státního by se nalezali asi v takovém postavení, jako nyní lépe postavení dělníci. Kdežto však dělník nyní má naději, že si k něčemu časem dopomůže, pak by ani toho nebylo. Ušetřil-li by pak dělník něco, mohl by si za to zjednatí nanejvýše trochu více pohodlí, nebo by mohl cestovati, nebo si nějaký čas od práce odpočinouti — totiž bylo-li by mu to od představených dovoleno. O rodinu by se starati nemusil, neboť děti by byly vyživovány a vychovávány společně. Pro případ nemoci neb stáří by také nemusel strádati, je-li stát sociální se bude starati i o ty, již práce schopni nejsou. Šetrnost by tedy vymizela co zbytečná, nikdo pak by ničehož nevládnul, nýbrž celek vše. Bylo by však v takové společnosti též svobody?

Jak dalece dějiny lidské sáhají, všude se dovídáme, že podobných takých zařízení stávalo bez počtu. Celi národové, kasty a sekty náboženské, i jednotlivá společenstva měla podobná zařízení. A vše zašlo, zmizelo, aby ustoupilo pořádku nynějšímu. A za našich dob se již podobné společnosti tvořily na mnoha místech, aniž by se dodělyly žádoucího výsledku. Nyní stává několik komunistických osad ve Spojených Státech, ale ty, na místě aby se šířily, zanikají. To přece jsou makavé důkazy, že lidé v takové společnosti štěstí spokojenosti nedocházejí. Socialisté, jimž se tyto důvody podávají, odpovídají na to, že se obce společenské nedaří jen proto, poněvadž jsou velmi malé; kdyby soustava ta byla všeob-

nou, pak prý by se teprve osvědčila. Lassalle žádal k tomu cíli, tuším, asi 100 milionů dollarů, pak prý by světu ukázal, že se socialismus dá provéstí v praxi. Máme však důkazů dosti, že se v komunálních lidem dobře vedlo a dosud takových stává. Hmotný nedostatek to není, jenž by lidi od komun odháněl, nýbrž jest to nedostatek svobody a pak neuhastitelná touha po dosažení osobního vlastnictví, které se svobodou těsně souvisí. Ovšem, kdyby ten stát sociální jednou utvořen byl, že by lidé z něj neunikali, poněvadž by nemohli, zvláště kdyby byl všeobecným, jak si to socialisté představují.

Lidé netouží po osobním čili soukromém vlastnictví jen ze vrozené jakési lakoty nebo sobectví, nýbrž touha po svobodě je tomu vede. Dělník jest den ze dne ku práci připoután a poměry mu nedovolí se den nebo dva vyraziti. A je-li bez práce, tu je sklíčen a na vyrazení nemyslí. Již samotný dělník, třeba více pracoval než dělník námezdný, požívá více svobody. Není pod cizím poručnictvím, může svým časem i svou práci volněji nakládati. Je-li pak již člověkem zámožným, pak teprve jest více svoboden a velký bo-

„Svatý“ Jan na mostě.

Cizinec: „Co pak jste to, prosím vás, udělali s tím svatým Janem?“

Domácel: „I nu, víte, my jej několikrát už dali pěkně natřít, a on vždycky po dešti pustil, tak jsme mu teď dali na obecní útraty do ruky — paraple!“

pták, tak že může poletovati zcela volně z jedné země do druhé, z jednoho podnebí do druhého. Na osobním vlastnictví tedy spočívá hlavně svoboda a tam, kde není takového vlastnictví, není také svobody. Proto se komunistické osady nedaří a ten sociální ráj by nebyl také lepším, spíše ještě horším. Z nynějších komunistických obcí mohou lidé odejít, když se jim tam nelíbí — ale kam

by odešli z toho sociálního ráje? Pak by nebylo jiné cesty k uniknutí, leda samovraždou.

Aby ten sociální stát mohl dobře pracovat, k tomu by musil mít úředníky, zákonodárce, správce, poručníky a j. — zkrátka vše, co nyní máme, ani policajty nevyjímaje. A tak jako nyní, museli by všichni ti fideletové voleni býti všeobecným hlasováním. Ale jaké spatřujeme dnes výsledky onoho všeobecného hlasování? Do úřadu se dostávají lidé náchylní porušení a přijdou-li tam poctivci, brzy se zkaží. Vždyť socialisté sami seznali, jak se jejich nejlepší mužové zkažili, sotva že k politice přičichli. Myslíte snad, že by to bylo jinaké v tom jejich příštím státu? Či proměnili by se pak lidé v anděly?

Socialisté praví, že když by v tom jejich státu nebylo možno nabýti bohatství, že by pak odpadla příčina porušenosti. Každý však musí doznati, že poroučení jiným lidem a vládnutí jimi jest také svůdné. Proč pak se derou boháčci o úřady a důstojenství? Zajisté ne proto, aby tím získali, neb mnohého stojí taková hodnota hodné peníze! V Anglii a Německu na příklad nemají zákonodárci žádné služné a přece se tam o to dere kandidátů hejna. V tom státu sociálním by tedy úřadovectví také nechybělo.

Při nynějších podnicích obchodních a průmyslových rozhoduje prospěch o úřadnících a dozorcích. Ať jest závod vlastněn jednotlivcem nebo společností, vždy se při obsazování úřadů běže zřetel na to, který člověk byl by závodu tomu k největšímu užitku. Ve státu sociálním by však dozorcí záviseli od členů družstva a oblíbenosti u nich. Nejoblíbenějším by zajisté byl vždy ten, který by byl nejshovívavějším k dělníkům. Osobní prospěch členů jednoho závodu by tu nepadal na váhu, neboť výsledek práce a požitek z ní by nezávisel od jednotlivého závodu, nýbrž od celku. Víme nyní, která se pracuje na pracích obecních a státních a tam dozorcí nejsou voleni od těchže dělníků, kteří pod jejich dozorem se nalézají! Jestliže se dnes na pracích obecních a státních nedbale pracuje, tím hůře by

se pracovalo pak v té sociální společnosti, až by si každé družstvo své dozorce a fidelete volilo. Na způsobilost by se bral malý ohled, nýbrž jen na to, aby zvoleni byli lidé shovívaví. Tu pak si každý dovede na prstech vypočísti, jaký by byl výsledek té společenské práce.

V tom státu sociálním by musily býti také rozličné jiné úřady. Každé řemeslo, každý obor práce by byl zorganizován a tu by musely býti nesčíslné sbory zástupců a fideletů, kteří by práci řídili, rozdělovali, vyměňovali, výrobky pak rozesílali a lidu ku spotřebě rozdávali. Všichni ti hodnostáři by byli voleni a ty volby by se zajisté prováděly týmže způsobem jako nyní. Všichni pracovníci by rozhodovali o svých představených v tomtéž oboru práce. Čím vyšší úřad by byl, tím více práva a moci by takový úředník míti musil a závisel by od tím většího kruhu volitelů. V užším kruhu se lidé mezi sebou znají, ale v širších kruzích nikoliv. Zvolení takového vyššího úředníka by pak záleželo na agitaci. Pak by kvetlo teprve přemlouvání, podplácení, vychvalování a všecky ty pomůcky volební, jaké dnes panují, a to by pak bylo v míře ještě daleko větší. Kdežto nynější zástupcové lidu vládnou jen tím majetkem, který z národa ve spůsobě daní vyždímají, vládli by pak zástupcové socialističtí celým majetkem národa. Jestliže dnes jest národ otrokem vlády, třeba volené, pak by jím byl teprve.

Obhájcové socialismu dovozují, že by volby jejich byly neporušené, poněvadž by uplácení nemělo cenu, jelikož by nikdo nic vlastnit nemohl a pak že by si každý práci svou dosti vydělal na své potřeby, tak že by mu úplatku nebylo třeba. Dobře! Avšak jakýchsi peněz nebo poukázek na zboží společné by přece stávalo, což socialisté připouštějí. Nebyl by to předmět k uplácení voličů? Když by někdo za svůj hlas mohl obdržeti na příklad poukázku na jednodenní mzdu, nepřijal by ji raději, než aby den pracoval? Vždyť nyní každý člověk raději si bez práce zaopatří požitky, než aby je práci nahromadil — nebylo by tomu i potom tak?

Mzdu, nebo podíl jednotlivce z práce společně by musily určovati jakési nejvyšší komise. To by byl jakýsi nejvyšší tribunál, v němž by musili zasedati zástupcové všech povolání, aby se docílilo spravedlivého rozdělení. Tito lidé by měli v rukou nejvyšší moc. Byl by to jakýsi senát-samovládece. Jeho rozhodnutí a ustanovení by bylo dalekosáhlé, neboť by od něj záviselo množství požitků, lidu pracujícímu v náhradu za práci poskytnutých. Kdyby tento tribunál přehlížel? Řekne se, že celý národ, ale známe to nyní, jakým kontrolorem jest celý národ! Že pak by tito vo-

lení pánové lidu na sebe v první řadě pamatovali, toho není třeba ani připomínati. Vždyť vidíme nyní, kterak se páni „sluhové národa,“ úředníci, nádhrou obklopují, zatím co „páni jejich“, lid, v nedostatku hyne. Ti socialističtí páni ministři by teprve mohli žít v přepychu bez práce, jelikož by vládli celým majetkem národa!

Nač se ale potřebují pouštět do podrobného rozbírání toho příštího státu socialistního, když nyní již vše svědčí na jeho nemožnost?

Vezměme v úvahu poměry, jak nyní jsou! Především musíme uvážiti, že ten ideál socialistický nedochází všeobecného uznání. Od času, co já jsem se počal podílet ve hnutí socialistickém, vystřídalo se v něm již množství předáků. Ti nejhorlivější socialisté z roku 1870, kdy já do řad jejich vstoupil, odpadli od věci té. Na jejich místa nastoupili pak sice zase jiní, ale jen aby i ti opět ustoupili novým. Ve hnutí setrvávají po delší dobu jenom ti, kterým to přináší živobytí. Ti ostatní, úplně neodvrátí-li se časem od nauky

té, aspoň se k ní chovají lhostejně a nechajíce socialismus stranou, uchopí se něčeho, co jim a jejich rodinám více užítu přináší. Vždyť i Rus Ševič, dobře placený redaktor newyorského „Volks-Zeitungu“ a jeden z nejhorlivějších socialistů se vrátil na Rus, aby tam ze statků rodinných pohodlněji zbytek svého života trávit mohl.

Kterak ale by bylo možno tento ideál socialistů ve skutek uvést?

Toto jest nejchoulostivější otázkou, o níž se socialisté již skoro celé půl století hašteří. Jak jsem s počátku naznačil, volbou to nejde. Ve volbě nespátrují již

ani ti nejmírnější socialisté spasný prostředek a stále víc a více se jich od volebního osudů odvrací. Sotva že odstraněn byl tlak Bismarkových těžkých kyrysnických bot se šijí socialistů německých, již se rozštěpila dvě strany. Jedna je parlamentární, druhá proti. Avšak i ta parlamentární strana nepovažuje volby a sněmování za prostředek k dosažení toho konečného cíle, nýbrž jen za prostředek agitací k šíření nauky socialistické. A nejsou-li tedy volby již více uznávány za

prostředek vedoucí k cíli, pak nebývá nic jiného než násilná revoluce.

Tak jsem dospěl k úvaze své k revoluční myšlence socialistické. Přivrženci této nauky si přidávají název anarchisté, jimiž však ve skutečnosti nejsou. „An archos“ v českém překladu znamená bezvládní, nebo proti vládě. Jejich snahy by tedy musely směřovati naproti všem vládám. Oni jsou sice naproti všem stávajícím vládám, avšak na zříceninách vlád nynějších, tak zvaných kapitalistických, chtějí si zbudovati zase vládu sociali-

Z „tiché“ domácnosti.

„Mamí, tatí řekl, ahyb byl za hodinu zas doma. Mám se tak brzy vrátit?“ — „Proč se tedy ještě ptáš?“ — „Inu, u nás přece platí jen to, co řekneš ty.“

stickou. Chtějí se mocí zbraně zmocniti všeho kapitálu, prohlásiti jej za majetek společný a tento pak spravovati vládou z lidu volenou, zrovna jak jsem to již dříve naznačil. Jak by ta vláda vypadala a co by se za ní dělo, to jsem také již svrchu částečně popsal a tudyž to více opakovati nebudu. Pojednám však o možnosti, či spíše nemožnosti takového revolučního převratu.

Především uvažme, je-li možno pobouřiti lid pracující v takové míře, aby povstání mělo žádoucí výsledek. Řady socialistů se nemnoží tak četně a kdyby k podobné revoluci vskutku došlo, trvalo by to ještě nejméně půl století. Ba ani za takovou dobu k tomu nedojde, neboť lid dělnický nikdy se nedá nakloniti myšlénce té rázem, aby se ožbrojil a v revoluční armádu zorganizoval.

Jestliže však jednotlivé oddíly to činí, jsou dobře střeženy policií, neboť i v každém malém hloučku se vyskytne zrádce a špehoun. Jakmile by nějaká podobná organizace se zdála býti policii nebezpečnou, ihned bude rozehnána a ti nejodvážnější přísně potrestáni. Aby se utvořila jakási revoluční armáda mezi dělnictvem, na to není ani pomyslení. Revoluce sociální by musila tedy vzplánouti náhle, neočekávaně a pak jest otázkou, kdo ji povede a kterak? I tu mají revoluční socialisté výmluvu pohotově, říkajíce, že každá revoluční doba si sama nalezla vůdce a ředitele. Ovšem, ale revoluce francouzské měly za následek Napoleony, revoluce španělské krále a královny, italská revoluce pak povznesla Viktora Emanuele na trůn královský a německá revoluce nalezla mistra svého v „Kartätschenprinzi“, starém Vilémovi.

Avšak připusťme možnost té sociální revoluce a dejme tomu, že bude vítěznou. Co pak nastane? Nedá se mysliti, že v té době budou socialistické nauky tak zevšeobecnaělé, že by se celý národ národ novému pořádku podrobil. Kdyby tomu bylo tak, pak by nebylo ani té revoluce třeba. Dejme však tomu, že bude aspoň většina národa socialismu nakloněna, co se počne s tou menšinou? Ta menšina bude zajisté sestávati hlavně z rolnictva, které nebude chtíti svou pů-

du postoupiti celému národu. Jest spíše více podobno, že by se to rolnictvo i po vítězství sociální revoluce zorganizovalo vojensky na obranu svých domovů. Pak by ta vítězná armáda proletáře musila buď s rolníky stálé boje vésti, nebo jim jejich majetek za soukromý ponechati. Tak by se stalo, že by jen velká města přijala nový pořádek, kdežto venkov by zůstal při starém. Jak by se tu zavedla ta socialistická soustava? Jen pomocí násilí a ustavičného krveprolití. Jako měla Francie v době velké revoluce svou Vendée, tak by i každá jiná země při revoluci sociální musela míti rozsáhlé krajiny s tisíci, ba s miliony obyvatelstva, které by jen nejkrušším násilím novému pořádku podrobno býti mohlo. To pak by měl býti ideální stav čiověčenstva, kde by jedna část národa musila povražďena býti, aby se té zbývající části lepší existence zabezpečiti mokla?

Nyní však uvažme, kterak by to po skončení té vítězné revoluce vypadalo. Kapitál by byl prohlášen za společný majetek — ale kdo a kterak by pak zorganizoval tu společenskou výrobu? Ani ten největší duch by toho nedovedl! Socialisté však říknou, že by se lid zorganizoval sám. Dílny, v nichž dříve pracoval, by tentýž lid dělnický vzal do své moci a vyráběl by tu dále. Musí se tu uvážiti, že by v revoluci veškeren stávající běh věcí byl přerušen, mezinárodní obchod zcela zastaven, tak že by všude na všem scházelo. Ty přetřhané nitky spojovací by musily býti navazovány, což by trvalo hezkou dobu, mezi čímž by nastal nedostatek, všeobecné reptání a snad by následovala protirevoluce dříve, než by se nový stav věcí upevniti mohl.

Zanechám však dalších podrobností a přeju zase na přítomnost. Že by ten sociální stát neposkytoval lidstvu svobody, té první podmínky štěstí, toho důkazem jsou nynější socialisté sami. Oni horlí naproti násilí kapitalistů a vlád, kdežto sami totéž násilí páší. Vždyť i mezi jednotlivými oddíly jejich panuje to největší nepřátelství, které slusta i ve rvačkách vrcholí. Jejich časopisy hubují na utlačování svobody slova a

sami je páš. První německý socialistický časopis v New Yorku byl zničen jinou frakcí socialistů. Most a jeho odvětví, když nemohli new-yorský „Volks-Ztg.“ dostati do své moci, hleděli jej kaziti tím, že jej vyhlašovali za horší než kapitalistický a usilovali všemožně o jeho zničení. Já sám zakusil, kterak socialisté slova svobody šetřiti dovedou. Když jsem své náhledy v new-yorském „Hlasu Lidu“ hájiti chtěl, vynadali mi páni redaktoři a odepřeli mně úplně obhajobu. Lidé, kteří chtějí se zbraní v ruce vybojovati celému národu štěstí a blahobyt, nemají ani tolik mužné odvahy, aby jen perem zápolili s odpůrcem jejich zásad. Kterak možno tu uvěřiti, že se lidé ti postaví v čelo bojujícího proletáře, když se bojí ostřejšího bodnutí péra? Socialisté nynější provozují veškeré ty násilnosti, proti nimž brojí — což by teprve činili pak, až by do rukou dostali celou tu ohromnou moc státní?

Jest pozoruhodno, že vyznavači učení socialistického mají to pevné přesvědčení, že nauka jejich jest až vrcholem snah člověčenstva. V této své domněnce zavrhnou vše ostatní jako špatné, nedokonalé, lidu škodlivé. Je to s nimi zrovna tak, jako s náboženskými sektáři, z nichž každý považuje učení své za to nejlepší. A právě tato domýšlivost, toto sebevědomí vrchole dokonalosti ukazuje, že provedení socialismu jest nemožno.

Jestliže nyní, kde vyznavači učení toho jsou v tak malé menšině, považují své učení za vrchol dokonalosti, kterak by to vypadalo pak, až by měli v rukou moc vlády? Pak by teprve nepřipustili žádný pokrok více a pronásledovali by každý nový náhled více, než toho činí-

vala církev římská v době své ohromné moci. Dnes lze slyšeti a čísti ve spisech socialistických jen samé neomylné.

Ta jejich víra je samospasitelná, nejlepší, nejdokonalejší, lidstvu nejprospěšnější a vše mimo ni nezasluhuje nic jiného než zničení, vyhubení. A což kdyby tato víra neomylná se domohla moci státní, jak by to pak asi vypadalo? Každý pokrok byl by nemožným a společnosť lidská by musila velice pokleknouti.

Proto není divu, že všichni ti, kdo se znali důkladně nauku socialistickou, odsuzují ji co zhoubnou. Mužové vysocí vzdělání považují socialismus za zpátečnictví a mnozí by je rádi i násilím potlačili.

To však je chyba velice velice. Necht' se ponechati úplná volnost hlásání každé nauky i té socialistické, ale necht' se zapomínati lidu hlásati i opak toho. Se šířením socialismu necht' se šířiti též nauka o samostatnosti, o svobodě osobní a svobodě vlastnictví. Necht' lid seznáti špatné stránky socialismu a pak sám souditi sám.

Nyní pak, když jsem tak nepří-

Dobrá výmluva.

Otec: „Kriste pána, kluku, jak to vypadáš!“
 Franci: „Spadl jsem do stoky!“
 Otec: „V nových kalhotách?“
 Franci: „Já už neměl času si je svléknout!“

znivě odsoudil učení socialistické, bude mne mnohý ze čtenářů tohoto požadovati vysvětlení, jaký lék já odporučím na tu společenskou nemoc? Na otázku tu odpovídám: „Úplnou volnost.“

Vše to, co socialisté připisují tomu jejich sociálnímu státu, dá se provésti bez státu, bez revoluce a beze všech násilností. Svoboda každého jednotlivce jest rozšířena co nejvíce a omezena jen svobodou lidí jiných. Každému člověku necht' jest ponecháno právo, konati se mu líbí, pokud jen jiného v tomto právu nezkracuje. Volná soutěž nyní jest zhoubna lidu pracujícímu jen pr-

e není úplně volná. Socialisté však ji
 litěji zcela odstraniti. Soukromé vlast-
 ictví působí tak zlobně na třídy pra-
 ující jen proto, že jest mu zákony a vlá-
 ami nadřezováno. Socialisté pak, na mí-
 tě aby odstranili tu ochranu vládní ze
 oukromého vlastnictví, chtějí i toto ú-
 lně odstraniti. Vlády zneužívají moci
 vé ku ochraně mocných a ku potlačení
 žebračených a socialisté, místo aby toto
 ládní násilí hleděli odstraniti, chtějí je
 činiti mocnějším a všeobecným.

Úplná volnost všech lidí nedá se pro-
 ésti náhle, ale tím méně může revolucí
 rovedena býti. K té povede dlouholetá
 gitace. Lid nyní jest navyklý očekávati
 še od vlády, sám pak pramálo činí ku
 vepomoci. Organizace jsou nejlepším
 rostředkem k dosažení lepšího blaho-
 ytu pro všechny třídy lidu, ale dosud jen
 malé procento to nahlíží. Máme sice ve-
 ké organizace dělnické i rolnické, avšak
 porovnání s masou lidu jest to přece
 en nepatrná část, která nahlédla svůj
 ospěch ve sjednocení. Tu však také
 hledáváme, že i v těch spolcích jest
 eště málo známa zásada pravé volnosti.
 Zorganizovaní dělníci zhusta hrubým
 působem ovládají nezorganizované, ba
 vlastní členy, když se od předpisů spol-
 ových o vlas jen uchýlí. Dělník, osvo-
 iozený částečně od otroctví svého za-
 něstnavatele, musí dvojnásobnou dávku
 vé svobody obětovati zase své orga-
 isaci.

Organizace lidu nejen pracovního,
 ýbrž všech jeho vrstev, jest prvním a
 ejdůležitějším krokem k rozluštění sple-
 ené otázky sociální. Již nyní vidíme,
 terak si lid pracující svými organiza-
 emi dopomohl k lepšímu postavení.
 Dělníci spojení nezávisí již v takové míře
 a libovůli zaměstnavatele jako nespo-
 ení. Doba pracovní byla značně zkrá-
 ena a mzdy se lepší. Odstranění nedo-
 pělých dítek z továren jest od jednot
 ělnických prováděno s lepším výsled-
 em, než toho ty nejlepší zákony docíliti
 nou.

Organizace národa kráčí statně před
 e a s těžší se nalezne povolání, které by
 vé jednoty nemělo. Jsou sice jednoty
 eště slabé a mají mnoho nedostatků,

avšak čas a zkušenost opravují je stále.
 Tyto jednoty jsou dobrovolné a jen
 z nich plynoucí prospěch jednotlivce při
 nich drží. Po čase dospějí moci ohromné
 a pak teprvé bude řešení záhad spole-
 čenských rychleji pokračovati. Těmto
 společnostem bude možno provésti zá-
 sadu socialistickou, avšak zcela jinak,
 než jak si to nynější socialisté malují.
 Jednoty dělnické a rolnické budou moci
 zakládati vlastní závody kooperativní,
 zařídí si své ústavy pro ošetřování práce
 neschopných, vdov a sirotků atd.

Již nyní se to děje v míře malé, čím
 dále však se bude dítí v míře rozsáhlejší.
 Takovéto podniky však jsou dobrovolné
 a nikoliv s hůry diktované, nebo jaký-
 misi státními zákony předpisované, jak
 si to socialisté představují.

Jest dosti možno, že v daleké budouc-
 nosti se lidská společnost uspořádá ně-
 jak podobně, jak si to socialisté před-
 stavují. Organizace dělnické budou
 snad prováděti kooperace vždy u větší
 míře, až třeba některé odbory práce bu-
 dou zcela opanovány družstvy dělníků.
 Avšak tento společný majetek bude vždy
 náležeti členům jakožto jednotlivcům a
 nikoliv celku. Jako nyní příkladně to-
 várna nějaká, na zásadách kooperativ-
 ních založená, jest vlastnictvím soukro-
 mým, tak mohou příště i ty nejrozsáh-
 lejší podniky býti vlastněny. Podílník
 takový může i nemusí v závodu svém
 pracovati. Takovéto podniky jsou zcela
 volné a nemají se socialistickými, národ-
 ními, nebo státními dílnami nic společ-
 ného.

Já tedy na místě socialistické nauky
 odporučuji organizace. V těch se činí
 přípravy k rozluštění otázky sociální. Ty
 se zdokonalují a času stále přispůsobují.
 Jsou to tělesa více méně volná a zdoko-
 nalování schopná. Jestliže taková orga-
 nisace svému účelu nevyhovuje a není-li
 schopna se opravovati, rozpadne se a na
 její troskách povstanou nové. Právě jen
 proto, že lid do nich přistupuje z dobré
 vůle a může je také opustiti, kdy se mu
 zlíbí, jen tím se stávají organizace ty
 schopny vývoje a zdokonalování. Volná
 soutěž se i tu osvědčuje. V tom státu
 sociálním však by toho nebylo, jelikož

spolky ty by byly nucené, zákony nařízené a společným vlastnictvím vázané.

Takto se tedy bude vyvíjeti život společenský zcela volně a té volnosti bude vždy více přibývati. Co se nyní očekává od moci státní, to později provede moc organisace. Společnosti dělnické budou se společnostmi kapitalistickými o mzdu a podmínky práce vyjednávat. Stávky budou vždy řidšími úkazy a následkem zkrácení doby pracovní i nedostatek práce bude menší. Odstraněním nedospělých dítek z továren a obmezením práce žen v některých oborech se zase poměry dělnické zlepší! Někteří kapitalisté přenechají díl výtěžku ze svých závodů dělníkům, jiní zase své závody družstvům dobrovolně a za mírnou náhradu postoupí.

Spolky dělnické mají nyní různé své podpory a ty se budou stále rozšiřovati. Jednota typografů amerických má příkladně nyní již domov pro neschopné členy ku práci. Takové ústavy se budou množiti, neboť se naleznou i kapitalisté, kteří odkazy i podpory k účelům těm určí. Jiné ústavy dobročinné a vzdělávací se také stále množí, tak že křiklavá bída lidu stále více mizí. Toto jsou kroky k té sociální revoluci a rozluštění otázky sociální. Poučování lidu a nabádání jej k organisacím, to jsou daleko prospěšnější zásady než ony socialismu i s tou revolucí, bombami a dynamitem. Proto dle mého náhledu jest nejlepší zásadou z celého toho socialismu i anarchismu heslo Karla Marxe: „Dělníci všech zemí, spojujte se!“

Albánci, vracející se z loupežné výpravy.

Vyobrazení na str. 120.

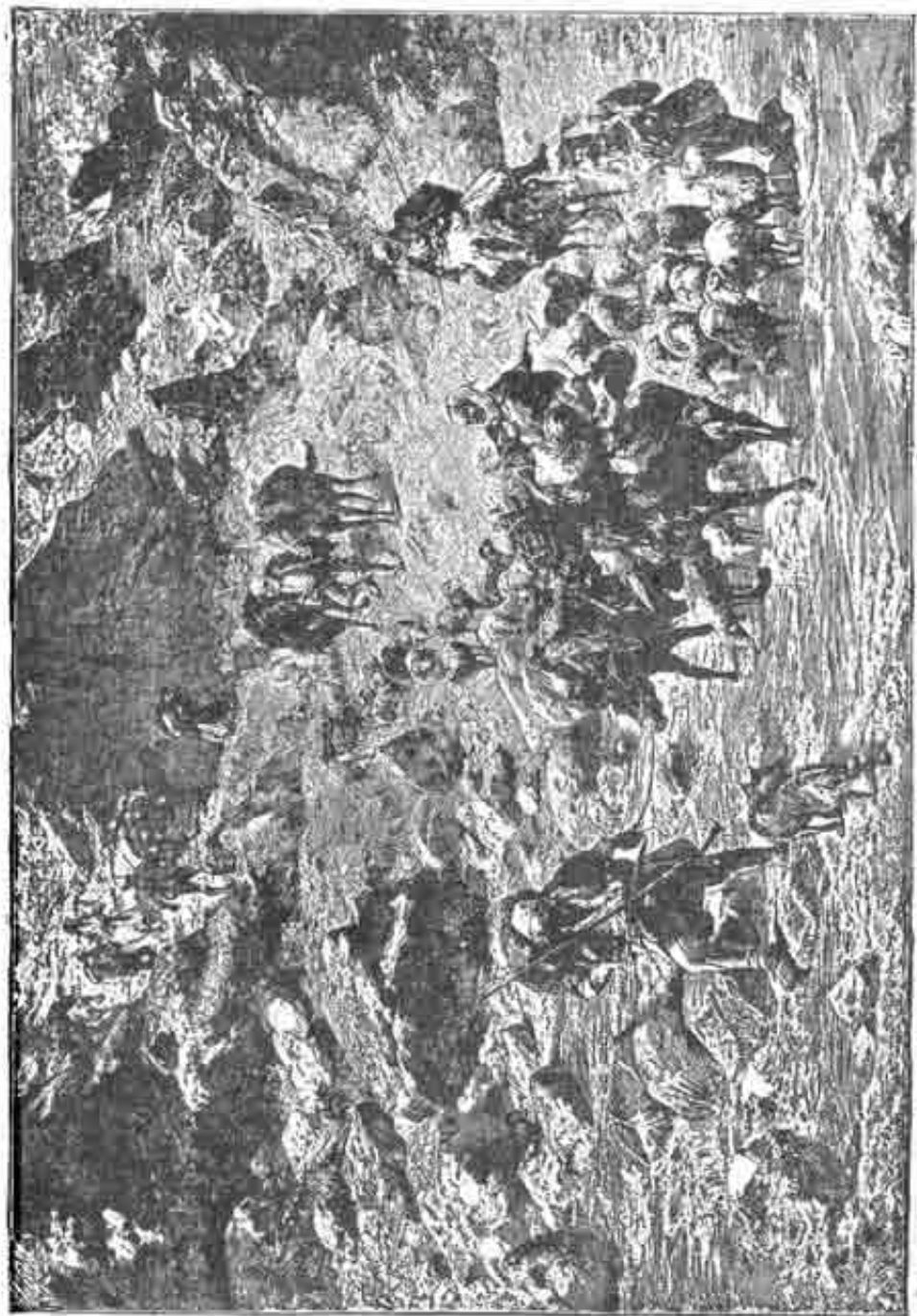
Velký obraz Ottenfeldův představuje návrat lupičského kmene Albáncův z jednoho z četných vpádů do Srbska. Jež dějí se v poslední době takřka denně, aniž by jim turecká vláda, pod jejíž právomocí tato lotrovská spěš se nachází, mohla či chtěla zabrániti. Albánci, sídlící v nedostupných horách, a k tomu opevněných ještě sřdech, vyjdou si, kdy jim napadne, nebo kdy jsou nedostatkem potravy k tomu hnáni, na lup do vesnie Starého Srbska, položených v údolí, k čemuž jako pravověřící mahomedáné domnívají se míti právo, neboť jsou Srbové jenom bídná křesťanská „rája“, která je stvořena osudem k tomu, aby byla okrádaná a trýzněna. Turecké pravidelné vojsko, i kdyby chtělo proti smělým loupežníkům bojovati, jest nedostatečné a pod záminkou, že křesťanským Srbům Porta nedůvěřuje, aby nevyvolali povstání ve prospěch spojení s knížectvím, či vlastně nyní královstvím srbským, odňata ubohému obyvatelstvu zbraň, takže je nyní proti albánským darebákům úplně bezmocný a bezbranný. Palčivě tyto poměry nutkají k rozřešení, jež dostaviti se musí co nejdříve, neboť drzost Albáncův přesahuje všecku už míru a tak možno v brzkou očekávati, že vzplane v místech oněch vzpoura, od níž možná že se vzejmou všechny ty chytlavé živly, nakupené na Balkánském poloostrově, v takovém množství. Ruská vláda, chtějíc dosáhnouti uspořádání těchto poměrů cestou klidnější, požadovala na Turecku odstoupení tohoto území ve prospěch Srbska a Černé Hory a nabízela za to smazání válečné náhrady z r. 1878, než plán ten, jímž měl býti další postup Rakouska z Bosny a Hercegoviny na jih, k Soluni, zadržen, nenalezl však ve

Vídni souhlasu a v Cařihradě ochoty. Tím darebáctví toto umožněno je opět i na dále.

Vpád, jak patrnó z obrazu, se Albáncům vydařil, neboť odhánějí s sebou ovece a v popředí vleče jeden z nich na koni vzpouzející se dívku. Koně obtíženy jsou také hojnou kořistí. Možno, že bude míti lupičství toto krvavou dohru, neboť oloupení kvapí třeba již nyní s přáteli svými za těmito lotry, jak se často stává a pak nastane albánským násilníkům boj na život i na smrt!

Pak rozhlučí se ty nebetyčné hory kolem rachotem pušek a potok, šplouchající přes hojné kameny ve svém řečišti, zbarven bude krví, neboť obě strany jsou známy jako dobří, neustupní bojovníci a jmenovitě výteční střelci.

Malíř Rudolf z Ottenfeldu, jehož podobiznu přinášíme na stránce 91, získal si velkým obrazem tímto skutečně i zásluhu, připomena je tučné ty poměry ubohého slovanského obyvatelstva, které čeká již tak dlouho na vyvobození z tureckého jha. Jsouc ve stále nejistotě svého majetku a svých životů, a vydáno jsouc úplně libovůli podobných lotrů, jaké jen turecké poměry vytvořují. Avšak při všem tom utrpění nedbá obyvatelstvo o to, aby snad přišlo pod vládu rakouskou, která neposkytla svým jedním v Bosně a Hercegovině právé záruky, že je pod ní mnohem lépe, nýbrž právé naopak, v některých směrech si na ni podání více stěžují než na vládu tureckou, která nevýbírala vojsko a popřála v lenosti své mnohou „svobodu“, kterou dnes rakouský četník nedovolí! Porta pak posylala sem lidi znalé jazyka srbského, kdežto s rakouské strauy hrozí přijíti jen Němec neb Maďaron!

Albánci vracející se z loupežné výpravy. Obraz, Rudolfa z Ottenfeldtu.

NĚKOLIK „UMĚLECKÝCH“ VZPOMÍNEK

Z cesty kolem světa vypravuje čtenářům „Amerikána“ jednonobý tanečník A. Z. Donato.

B YLO TO v roce 185., když jsem ve Vídni v jednom z předměstských divadel viděl produkovati se společností arabských akrobatů, kteří rozličné krkolomné kousky prováděli a velké davy diváků na sebe pontali. Jaký div, že divadlo, v němž osmáhlí ti umělci z dalekého východu se produkovali, bylo takřka každý večer přeplněno! Skákal-li evropský akrobat s prkénka na měkkou podlážku, skákali Arabové s hromady kamení přes třicet v šiku stojících vojnů s nasazenými bodáky. Udělal-li evropský akrobat kotrmelec na měkké podlážce, vyznamenal se Arab opět na hromadě kamení a k tomu drže v každé ruce ostře nabroušený nůž, proti očím namířený. Udržel-li domácí umělec pět neb šest mužů na svém svalnatém těle, vyznamenal se opět Arab v tom, že na sobě držel celou pyramidu, sestávající ze šestnácti zdravých lidí.

Jaký tu div, že evropský umělec zářil na příchodí černé a osmáhlé obličeje nepřekonatelných těchto soupeřů. Než obecenstvo nabažilo se brzy krkolomných kotrmelců, návštěvy počaly ochabovati a zapomenuti byli Arabové.

Uplynulo několik let a já, jsa osudem na „uměleckou“ dráhu zahrán, navštívil jsem též v roce 1869 Egypt, kde jsem měl příležitost setkatí se několikráte a podobnou akrobatickou společností, táhnoucí od města k městu. Jaký to veliký rozdíl, pomyslí jsem si při prvním setkání se s těmito umělci v Alexandrii. Ve Vídni produkovali se s neobyčejným nadšením ve velkém divadle a zde vidím totéž umění na veřejné ulici a

v blátě od mladých a zdravých umělců prováděti a doznávám, že jsem byl věru pře kvapen těmito pouličními umělci, ani prováděti více umělých kousků, než jsem byl od prvních viděl. V Evropě po každém provedeném kousku bylo nadšení veliké a zde jsem viděl, jak se obecenstvo s ošklivostí odvracelo. Tam platili jsme jeden zlat a výše za sedadlo v divadle, zde po únavě a úmorné práci a namáhání obraceli s ubožáci se vztaženými rukama k obecenství žebronice o nějaký sebe menší dáreček. Bezpochyby, že platí v Egyptě totéž přísloví jako u nás: „Nemo profeta in patria“, ž totíž doma ani sám prorok nic neplatí.

Když jsem v roce 1867 tančil v jednom petrohradském divadle, účinkovala tam též v jiném carském divadle akrobatická společnost dobře vycvičených mladých Japonců (tuším první japonská společnost, která Evropu navštívila).

Jako každá jiná novota, tak i tito noví umělci byli předmětem obdivu obyvatelstva petrohradského. Tito sousedé nebeské říše předčili také opravdu ve mnohem toho ne vycvičenějšího akrobata evropského. Jejich chování při každém v Evropě nevidaném kousku bylo velice elegantní. Přiznávám že jsem několikráte navštívil představení těchto japonských umělců a když pak jsem byl osobně s nimi seznámen, byl jsem tak ka každý večer mezi nimi na jevišti, kde mne nejvíce zajímal mladý muž, který té kouzelné kousky prováděl. Kdybych byl sebe lépe pozor byl dávál, nemohl jsem naléztí klíč k jednomu kouzlu, které zdá se býti jednoduchým, ale na obecenství

živem působilo. Japonec, sedě uprostřed jeviště, utrhł kousek papírku, ustrojil z něho motýla a toho pak nechal dle libosti pod svým vějířem poletovati, kde a kam chtěl.

Uplynuly čtyry roky a tu na umělecké pouti po Východní Asii zajel jsem z Kalkutty ve Východní Indii do Hong Kongu v Číně, odtud pak do Yokohamy a Tokia v Japonsku. Yokohama jest velké přístavní město, na sta cizích lodí kotví v jeho rejdě a proto jest město toto živé a veselé a připomíná Evropanu leckterý velký přístav evropský. Společnost naše pozdržela se tu celý měsíc, dělajíc výtečné obchody. Jednoho krásného odpoledne, když jsem byl právě na procházce v japonské čtvrti města, doléhl k sluchu mému zvuk japonské hudby, pozůstávající ze tlučení na bubínky, talíře a ze skřípání na jakýsi strunový nástroj. Zvědavost má byla brzy ukonejšena. Octna se u velikého nástupu diváků, vidím uprostřed velkého okruhu rozestřený koberec a podle něho sedící japonský orchestr. Dále byli zde čtyři hlapci a několik silných Japonců, škopíčky a žebřík. Než-li jsem se z překvapení vzpamatoval, běžel klučina po žebříku, který jeden Japonec na nohou svých balansoval, na nejvyšší konec jeho jako veverka. Při spatření této japonské společnosti ozývala se ve mně stále ta myšlénka, že jsem viděl lidičky ty již v Petrohradě, ač se později ukázalo, že tomu tak nebylo. Mně se však zdálo, že jsou si velice podobní.

S překvapením pohlížel jsem na každý zde provedený kousek, neb si žádný nezadal od těch, jež jsem na jevišti carském petrohradském divadle byl spatřil. Největšího překvapení však dostalo se mi, když na koberec usedl mladý Japonec a své kejklířské kousky prováděti počal. Některé byly věru překvapující. Umělec vzal jednoduchý japonský slunečník hnědé barvy, načež povstal a při hudbě s deštníkem nad hlavou toče, rozličné pohyby prováděl. Na to slunečník zavřel a bleskorychle zase otevřel. Ku překvapení svému vidíme slunečník barvy modré. Takto opakoval uzavření a rozetření několikrát po sobě a vždy se slunečník v jinou barvu proměnil. Podotýkám, že kejklíř nemohl míti desatero rozličných slunečníků (tolikrát měnil barvu) na těle neb pod kobercem uschováno. Kde je bral, nebo jak barvy slunečníku měnil, zůstalo mi tajností.

Za to ale kouzlo s motýlem, na které jsem dlouhý čas vzpomínal, nebylo mi více žádným tajemstvím, neb jsem si je od kouzelníka za pět franků odkoupil. Až, milý

čtenáři, také papírové motýly létati viděl, naučím tě znáti tajnost tohoto kousku: Vezmi dlouhý ženský vlas aneb dlouhou hedvábnou černou nit, ten neb tu připevni lepem na hlavu mezi vlasy a nech konec viseti na prsa. Vezmi pak kousek jemného papíru a uprav z něho motýla, vypravuje při tom přítomným nějakou anekdotu, aby celá pozornost nebyla obrácena na tvé prsty. Když jsi tak motýla udělal, sáhni opatrně po vlasu, na němž na konečku máš připevněného kousek vosku, přitiskni na motýla, odfoukni od sebe, vezmi vějíř a nech motýla pod vějířem létati. Při tom ukaž kolem sebe i když motýla pod hlavu pustíš, že na hlavě ani na sobě ničeho nemáš, na čem by motýl viseti mohl. Tak udržíš diváky, než kouzlo vyradíš, ve velkém překvapení. Při světle se kouzlo toto nejlépe nechá provésti!

Po odbytých slavnostech otevření Suezského průkopu v roce 1869 odcestoval jsem z Egypta do Východní Indie. Pátý den po pohodlné a příjemné cestě přibyli jsme do Adéna. Parník zakotvil asi čtyry míle od města a poněvadž nebylo cestujícím dovoleno z parníku se vzdáliti, mohli jsme město jen v dálí viděti. Za to ale poskytli nám tuzemci, kterých se v malých kocábkách na na sta nakupilo, zábavu, na kterouž ještě vzpomínám. V plování a potápění vyznají se černí a oškliví tito lidé jako ryby! Pro sebe menší peníz, který jim byl do vody hozen, skočili do mořské hlubiny a po každé peníz opět přinesli!

Největší pozornost v nás Evropanech vzbuzoval kejklíř, který na palubě parníku rozličné kejkle prováděl. Byl to výrostek asi osmnáctiletý, vyzábělý a ošklivý, ošacený kusem špinavého plátna, které dolejší část těla jeho krylo, provázený dvěma druhy, kteří na divné bubínky kejkle jeho provázeli. Mezi jinými provedl kejklíř obdivuhodnými kousky následující: V cípu plátna, jenž tělo jeho krylo, měl zavázaný písek. Toho vzal do špetky, nasypal do úst, která několikrát mlasknutím zase uzavřel, při čemž si na žaludek zaklepal, ošklivými posuňky cosi naznačil, po té usedl a k našemu užasnutí počal vytahovati z úst bláto a kameny. Z prvu maličké, ale čím dále tím větší, tak že poslední kámen mohl měřiti přes čtyry palce. Dle toho můžete, milí čtenáři, souditi, že maličká právě ústa neměl! Kde jak kamení do úst dostal, zůstalo pro nás nevyzpytatelné.

Jiný zajímavý a překvapující kousek: Vzal vyprázdněný kokosový ořech, do toho

vložil malé vajíčko, to pak obvázal, položil před sebe a plátnem přikryl. Než však bys napočítal deset, počalo se plátno povrchu pohybovati, načež kouzelník je zvolna pozvedl a než se z nás okolo stojících kdo z překvapení vzpamatoval, seděl krásný papoušek na ruce kejklřově. Tu jsem si mimochodem vzpomněl na naše evropské „profesory“ kejklřů, jak je nazývají, kteří sebe menší kouzlo bez přípravy neprovedou.

Při mém příjezdu do Bombaye těšil jsem se, že budu mít příležitost spatřiti indického kejklře, o kterém jsem mnoho slyšel vypravovati. Avšak musil jsem odcestovati, aniž by se byla touha má byla vyplnila.

Dlouho nenaskytla se mi příležitost, abych divotvorného takového muže seznal a kouzla jeho spatřil, až náhodou nalezaje se v městě Dinapore, zaslechnu jednoho odpůdne pod okny svého bytu pronikavé tony pískaly a finkot na malý bubínek. Přiskočím k oknu, bych nahlédl, co hudba ta znamená a tu vidím černého muže, zarostlého černým hustým vousem a podle něho malého černého klučinu.

Když mi na dotaz můj zděleno, že to kejklř čili fakír, spěchal jsem, bych muže toho si dobře prohlédl. Očekával jsem, že bude konat nějaké přípravy, avšak zmýšlil jsem se. Celé přípravy a nástroje jeho sestávaly ze tří malých košků, asi tak od „peku“ do „bušle“, dále z několika kousků plátna a kousku koberce, tři malých, ze dřeva vyřezaných loutek a tří holí, asi tři střevice dlouhých na jednom konci dohromady svázaných. Rukávy u košile měl nad lokty vyhrnuty. Jeho pomocníkem byl malý klučina. Jakmile se hosté z hotelu shromáždili, začal kejklř s následujícím podivuhodným kouskem. Vzatlé malého toho

klučinu, svázal mu ruce na zad, načež jej postavil do sítě a tu nad hlavou chlapce tak zatáhl, že se chlapec nemohl ani pohnouti, na to jej vtěsnil do koše, nic více než dva krychlové střevice měřícího, koš víkem dolů obrátil a třemi femeny pevně zatáhl. Na to vzal dlouhý nůž, kordu se podobající, loutkami nůž několikrát potřel, při tom stále cosi povídaje, načež se rychle obrátil a vrazil několikrát nůž do koše. Z koše zavzněla úpěnlivý nářek a pláč klučka. Nyní poslední bodnutí a poslední nářek dítěte, — kejklř vytáhl nůž celý v krvi zbrocený! Přiznávám že ač jsem mužem pevně soustavy, pohled na krvavý nůž a volání dítěte mne zarazily, avšak vzpomenu si, že to pouhý kejklř, vzpamatoval jsem se z ustrnutí a očekával, co se dále díti bude. Kejklř nad košem několikrát zatočil svými loutkami, koš otevřel a k překvapení všech tu stojících — byl koš prázdný! S úsměvem na rtech jal se kejklř volati chlapce „Baba!Baba!“ a opravdu v dáli slyšeti bylo hlas dítěte. Jak se chlapec z koše na svobodu dostal, jsa považován za zabitého a kde nebo odkud se na nozi vzala krev, nemohl jsem při nejlepším pátrání vynalézt. Byl to nejchytřejší úskok, jaký jsem kdy

Příčina k nespokojenosti.

„A to se ti u nás opravdu nelíbí, že dáváš výpověď? Přece jsi byla tak spokojena“ — „Jo, pěkně spokojena, když je milostpaní hezčí než já!“

jen od kejklře viděl.

Mimo tohoto kousku dělal pak ještě jiné a rozličné podivuhodné kejkle, načež ukončil představení s hady, které nás též nemálo zajímalo. Kejklř požádal jednoho pána z naší společnosti o kus papíru, který na požádání kejklřovo v prstech svých podržel, načež počal kejklř do pískaly nehorázně foukati a divoký tanec okolo onoho pána, jenž papír v ruce držel, provozovati. Náhle se však zastavil a počal na papír posuňky rukou ukazovati, znamenaje, že něco vidí,

Zrak můj a jiných obrátil se v tu stranu, avšak neviděli jsme toho nejmenšího podezřelého. Na to se kejklř opět uchopil píšťaly a divoký svůj tanec dále provázel. Upozorňuji, že kejklř měl rukávy od košile až nad lokte vyhrnuty a obě jeho ruce spočívaly na dírkách píšťaly. Když byl kejklř v největším rozčilení, tu se náhle zastavil, píšťalu odhodil a znovu počal na papír ukazovati, avšak opět nikdo z nás nic na papíře neviděl. Kejklř rychlostí blesku však k muži přiskočil a sáhna pod papír, vytáhl dva veliké hady, které nám pojmenoval co „Cobras“ a které se v kejklřově ruce svíjely a jazyky své na nás vystrkovaly. Po ukončení celého představení, vložil kejklř hady do jednoho z tří košů, načež se jal mezi diváky sbírat dárky.

V Jeypore měl jsem tu příležitost viděti kejklřky, které dělaly též znamenité kousky. Uvedu zde jeden, který budil všeobecný obdiv. Vzaly totiž několik hrstí bílého písku a naházely do nádoby vodou naplněnou. Na to sáhla jedna z nich do nádoby a vytáhla hrst mokrého písku, načež jej prosypávati počala prsty druhé kejklřky. — Písek, dopadnuvši na cínový talíř, byl tak suchý, jako před tím, než jej kejklřka do vody nasypala. Kejklřky tyto nejen že budily naší pozornost svou obratností, ale i svou krásou.

V červenci v roce 1870 zavítal jsem se společností Davě Carsonovou na ostrov Ceylon do města Colombo. Byla to zvláštní pocta pro společnost naši, že byla pozvána k návštěvě od nejlepší třídy lidu města toho, které očekávalo vznešeného hosta a proto konány zde velké a bohaté přípravy k jeho uvítání. Vévoda Edinburský, druhý syn královny anglické, konal cestu po Východní Indii a byl pozván též do města Colomby. Jistý De Soya, majitel několika milionů liber šterlingů, pořádal na počtu vznešeného hosta hostinu, spojenou s velkou slavností, ku které pozváno bylo veškeré obyvatelstvo města a okolí. Veliká prostora a park okolo paláce De Soyova proměněny byly v jedno velké divadlo. Všecky možné hry a zábavy, které jen na Ceyloně se nalezaly, byly zde zastoupeny a ke svému velkému překvapení setkal jsem se zde s přítelem „profesorem“ Pittefym, který měl prováděti své kouzelné kousky ve zvlášť k účelu tomu postavené budově.

Nemíním sám sebe chváliti, než chci jen podotknouti, že jsem jakožto jednonohý tanečník byl obdivován a považován od tuzemců za zvláštní bytosť, ba někteří nechtěli

věřiti, až mne po dvakrátě při slavnosti této viděli, že tančím o jedné noze. Chtěj nechtěj musil jsem se podrobiti prohlídce zvědavých tuzemců, bych uspokojil nevěřící. Za to jsem byl pojmenován nejvyšším umělcem a dostalo se mi s mnoha stran vzácných darů. Když pak vznešený host po odbytých představení se mnou rozprávěl, slyšel jsem, že byl tázán, pokládá-li umění mé za přirozené. Úsměv na rtech vévodových jsem viděl, odpověď na otázku jsem však nezasechl.

Nemaje více na práci, šel jsem si prohlédnouti také jiné zábavy, v parku pořádané. Zrak můj utkvěl nejprve na budově Pittefyho. Vykročím do vnitř a ke svému překvapení nalezl jsem velikou tu prostoru úplně prázdnou, až na sta diváků kolem budovy se procházelo. Vykročiv z budovy, seznal jsem brzy, co toho příčinou. Neda-leko nalezal se kejklř tuzemec s vycvičeným slonem, který měl na sta diváků okolo sebe.

Podivný to kontrast, pomyslíl jsem si. Tam evropský umělec, vkusně vše zařízeno a místnost prázdná a zde polonahý, špinavý chlap a na sta diváků pohlíží s největší napjatostí na jeho kejkle. Pátral jsem po příčině a tu mi sděleno, že prý kouzelník evropský nedělá nic neobyčejného, má prý ke všemu nástroje a přístroje a lid prý to uznává za kouzla nepřirozená.

Nejvíce mne zajímaly tance tuzemců od obého pohlaví provedené. Někdy zastoužil výkon těchto polonahých tanečníků opravdového obdivu. Zvlášť skupina mladých žen-štin poutala na sebe největší pozornost pro půvab těla, avšak když byly nejvíce diváky na sebe upoutaly, dostoupil tanec jejich takového neslušného stupně, že se oko lidaké s opovržením odvrátiti musilo. Tuzemci si ovšem tance takové libují. Tanečnice a kejklři s vycvičeným slonem vábili největší část obecnstva při této slavnosti.

Po dvouleté pouti po Východní Indii, odcestoval jsem z Point de Galle na Ceyloně na ostrovy australské. Po jedenačtyřiceti denní plavbě přibyl jsem do Melbourne. Poloha a výstavnost města, jakož i podnebí australské mne velice překvapily.

Melbourne je městem evropským a zvláštností je spatřiti na ulici tuzemce. Teprve v Bendigo, ve vzdálenosti asi šedesáti mil od Melbourne, viděl jsem tuzemce, kteří mne překvapili, neb jsou to lidé malí a oškliví, s veklou hlavou a rozpkleslým nosem, líní a nečistí. V New South Walesu, ve vzdálenosti asi osmdesáti mil od města

Sydneye, v městečku Newcastle, viděl jsem tuzemce, kteří však činili docela jiný dojem. Byli to lidé úplně jiného vzezření, zdraví a silní, čistotnější a pracovitější. Velká část těchto tuzemců zaměstnána byla v uhloleci. V Sydney jsem se seznámil s mladým tuzemcem, který měl dobré vzdělání a mluvil plynule anglicky, německy, francouzsky a španělsky. Byl to výtečný jezdec a akrobat, jsa toho času engažován při cirku Willandově. V roce 1875 setkal jsem se s týmž zde v Americe, kde byl při cirku Barnumově.

Novozelánčané liší se úplně od Australců, jak mravně tak i tělesně, neboť jsou to lidé vesměs krásného vysokého vzrůstu, příjemného obličejce a dobrých mravů.

Ve Wanganui při jedné slavnosti měl jsem tu příležitost obdivovati několik mladých Novozelánčanů při házení bumerangu.

Bumerang jest utvořen z kusu těžkého australského dřeva, v oblouku asi jako srp, hladce okulacený a tím dovedou Novozelánčané uměle házet. Při této slavnosti postavilo se čtrnáct mladých mužů v šik a vykročivše levou nohou, každý zatočil pravou rukou, v níž bumerang držel, nad hlavou a pak mrštil. Byla to zvláštní podívaná, když bumerang každému majiteli opět k levé noze obloučkem dovnitř dopadl, začež odměnění byli božstvom pochvalou. Na to házeli po ptáčích k účelu tomu pouštěných a tu teprv ukázali svojí obratnost, pevnou ruku a bystré oko, neb málo který z puštěných opeřenců ušel smrti bumerangem nařízeným.

Novozelánčané jsou lidmi velice pohotivými. Při svém pobytu v Aucklandě byl jsem několikráte po odbytém představení tuzemci zván k večerní hostině, která pozů-

stávala z pití a dobrých zákusek. Užívání silných nápojů je zvláštní zálibou u Novozelánčanů.

V roce 1873 cestoval jsem z Aucklandu do San Franciska a jelikož poštovní parníky, plující mezi Novým Zélandem a Kalifornií, stavěly na ostrovech Sandvičských v městě Honolulu, použil jsem této příležitosti, abych si prohlédl město.

Sotva, že jsem na břeh vystoupil, byl jsem překvapen, zaslechnuv ze zástupu na břehu stojícího volati na sebe jménem. Než jsem se z překvapení svého vzpamatoval, tiskl pravici mou starý přítel, výtečný

hudebník Berger, a kterým jsem se v roce 1868 na Kavkaze seznámil. Přítel Berger zastával zde čestné místo kapelníka královské hudby. Přinucením jeho zůstal jsem v Honolulu s tím porozuměním, že několik představení uspořádám. Jelikož musí míti každá společnost úřední povolení, obrátil jsem se též na úřad, bych je obdržel, avšak veliké bylo mé překvapení, když mi sděleno, že povolení nemohu obdržeti, leč až po pohřbu zesnulého krále! To nejen mne, ale i všechny mé přívržence překvapilo. Než co

počít! Musil jsem se podrobiti autoritě havajské, neboť jsem věděl, že musím na parník měsíc, ne-li déle čekati. Zajímavý slánek přinesla druhý den na to havajská „Gazetta“, který tuto podávám v překladu: „Žádost za povolení několika koncertů a představení světoznámému jednohému tanečnicku Donatovi byla odmítnuta a to z té příčiny, že pozůstatky krále nebyly ještě pohřbeny a následkem toho jsou veškeré zábavy do pohřbu zapovězeny. Považovali bychom věc za přiměřenou omluvu, kdyby nebyl to náhled poněkud nesmyslný a nedůsledný, neboť skutek dokazuje, že se

Ta nová moda.

„Ta látka mých nových kalhot se mi nelíbí a nemohu je nosit!“ — „Dej mi je, mne se ta látka zrovna líbí!“ — „Já jdu, co pak ty si s nimi děláš?“ — „Oh, to bude přehraný kabát pro mne!“

každý večer v královském parku veliký zástup lidu shromáždí se, by bral podílu na zábavách a tanci (hula) se všemi těmi pohanskými zařízeními, kde dívky a mladíci uváděny jsou do tajností tance „hula paipu paumauma puniu kielei pahu kii, kalaau, kaki ili“ a kde obyčejně od 7. hodin večer do 12. hodin s půl noci setrvávají.“

Jakožto jednonohý tanečník byl jsem též žádostiv divotvorný ten tanec, o kterém jsem tak mnoho vypravovati slyšel. Jelikož Evropanům bylo dovoleno až poslední večer před pohřbem park navštívit, byla návštěva toho večera velká. Jiné zábavy mne tak nezajímaly jako „hula“. U skupiny mladých tanečnic a tanečnicků zůstal jsem jako přimrazen státi, sleduje krásné ty pohyby, které obě strany obratně prováděly,

avšak brzy jsem byl odmrazen, neboť tanec a pohyby tanečnic dostoupily takového stupně neslušnosti, necudnosti a nemravnosti, že jsem se co muž s ošklivostí odvrátil. Takové tance odbývaly se po třicet dnů v královském parku ku počtě zesnulého krále Kamehamehy V.!

Představení po pohřbu králově mnou požádaná těšila se četným návštěvám, k čemuž ovšem mi přispěla osobní známost' s nastupujícím toho času králem Lunelilou.

Po dvou měsíčním pobytu v Honolulu odcestoval jsem do San Franciska a po delším zde pobytu odejel jsem přes Mexiko do Panamy a dále přes Espens do Esquinau, odkud jsem se teprve dostal blíž do vzdělanějšího světa a mezi krajany do New Yorku!

Moravská Slovačka u ručního mlýnku.

Vyobrazení na stránce 146.

Statná obyvatelka moravské Slovačky, kolem Hodonína a Uherského Hradiště, na hranicích skutečného Slovenska, zaměstnána jest mletím „turkyně“, jak tam nazývají kukuřičici, naši „kornu“, na tak zvaném „šrotovníku“, ručním to mlýnku na „šrotování“, drtění na hrubo. Přístroj, stávající obyčejně v síni slovačkových chalup, jest tak jednoduchý, že vysvětlení není zajiště zapotřebí, právě jako jest asi každému jasno, že mouka zde vyrobená není právě nejještěnější, nemůže se vyrovnati uherské „dvo-

nůlce“. Zdá se, že si spíše pochutnává na výrobkách tohoto domácího průmyslu mlýnářského vepřek v krmáku, než aby skutečně hrubé mouky této užíváno bylo k potravě lidské, jak tomu dříve ovšem bývalo. Velmi zajímavým na zdešilém obrázku Karla Židánka, výborného znalce poměrů moravských, odkudž si také po většinu látku k výtvořím svým bere, je přesný a důležitý kraj i typ mladé slovačké selky, zedlášitě úbor hlavy a nabíraný krejzlík, jež jí vskutku k pěknému obličejí výborně sluší.

Lov se sokol ve středověku.

Vyobrazení na str. 150.

Lov pomocí ohočených sokolů byl ve středověku zvláště oblíben a zámožnější šlechtici měli zvláštní lidi, „sokolníky“, jimž svěřen byl výcvik dravců těchto, práce to zajiště velmi dlouhá a mrtvá! Vycvičený sokol, jenž nesen byl na ruce, měl přes hlavu kuklí, která mu byla sňata teprve když se ukázala zvěř: ptactvo všeho druhu a jmenovitě krásná štíhlá volavka, sídlící při bažinách. Dobře vycvičený sokol přilétl s usmrcenou kořistí svou nazpět nebo zpusil se s ní k zemi, netkna se jí a čekaje, až pán jeho přijede mu ji odebrati. Méně vycvičený jí ovšem rozšpál a ještě méně ohočený musel býti puštěn jen na dlouhém provazci, z pevných koňských žíní upleteném, neboť by se byl jinak nevrátil. Vycvičený sokol měl značnou cenu, zlatem jsa vyvažován, ač honba jeho značný užitek právě nenese, ale byla provozována jen jako „sport“, při čemž vždy šlo více o sokola než o jeho kořist. Jak vidno z obrázku, účastnily se

honby této i dámy, k jichž obsluze ustanovení byli mladí hoši, tak zvaní „pážata“, synové šlechticů, učící se při dámách těchto ušlechtilým (sic!) rytířským mravům a po případě i — nemravům!

„Ušlechtilá“ zábava lovecká byla v dobách surového středověku mnohem vášnivěji pěstována, než se děje od ulízaných potomků oněch „v železe ozbrojených“ rytířů, jak si středověk velmože obyčejně představujeme. Zatím však předvádí zde obrázek náš, zhotovený dle malby francouzského umělce, známého přesnými studii historickými a vyznačujícího se na obrazech svých věrností krajů, statečně ty bojovníky a veliké lovce před hospodínem v oblecích, íské jme zvyklými vidívati v cirkusech na šašcích. A přece jest tomu tak a obrázek náš líčí nám správně kus ze života pyšného panstva, sedícího na pevných bradecích na těžko přístupných vrších nebo uprostřed vod.

PRO DOMÁCNOST A HOSPODÁŘSTVÍ.

Proti pilonsům v obilí.

Aby se škodlivý tento hmyz z obilních sýpek vypudil, užívá se místy s dobrým účinkem chmele. Ostrý zápach této byliny jest hmyzu tomu tak odporným, že se ihned ze sýpky vystěhuje. K účelu tomu přimísí se do obilí jen skrovná část usušeného chmele, k čemuž dostačí i sprostší druh špatnější barvy, načež se pomocí lopaty v obilí prohází. Při tom však dlužno míti na zřeteli, aby na sýpce bylo by čisto, aby se často provětrávala a aby se na blízku žádné smetišť nenalézalo, kde by se vypuzený hmyz ze sýpky mohl zahnízdit, rozplemeniti, a když by ostrý zápach chmele více v sýpce necítil, opět do sýpky vrátiti. Pro obilí samo není prostředek týž v nižádném ohledu škodlivým a totéž se může semleti, aniž by se musilo od chmele očistiti.

Proti housenkám v zelí

odporuje se velmi působivě chilský ledek. Asi 17 decigramů ledek se rozpustí v horké vodě a potom se tento roztok smíchá s 20 pinty studené vody. Zelí pokropí se tímto roztokem, načež housenky pojdou.

Staré maso

je křehčím, zabalíme-li je, dobře vyprané, večer do plátna a položíme-li je do vlahe trouby nebo pece, kdež tak dlouho zůstane, až vychladne, načež dá se opět na místo studené. Jinak stává se staré, houževnaté maso též křehčím, připojí-li se k němu koflík dobré kořalky, která se v 10—15 minutách vypaří.

Šípkový likér.

Šípkové plody, jež aspoň jedenkrát důkladně promrzly, se othají, rozmačkají a pojejí kořalkou, k čemuž se přidá bílý roztlučený kandys nebo cukrový prášek. Na 1 pint šípků vezmou se 3 pinty kořalky a tak asi libra cukru. Směs naplní se do láhve a nechá se asi týden na teplém místě státi. Pak se kapalina procedí, nejlépe filtrovacím papírem, do láhvi naplní a zazátkuje.

Jak docíli se výnosnější produkce vajec ?

Francouzský časopis „La Nature“ seznamuje své čtenáře s touto methodou: Výnosná produkce vajec se docílí jedině tím, že se udržují pouze roční a nanejvýš tříleté slepice na živě a více jak tříleté se odvázejí na trh. Maso čtyřletých slepic jest vždy ještě velmi chutné. Rada tato jest prý proto výhodna, že starší slepice po celou zimu vajec nekladou, kdežto při mladších slepičkách, nejvýše tříletých, po celý rok vejce možno sbírat, což je zvláště výhodno v době, kdy cena vajec bývá až trojnásobná. Při takovémto hospodaření možno prý stále ještě počítati na dvojnásobný počet vajec.

Proti mouchám.

Z prostředků, které k ničení much se doporučují, následující se osvědčily a jinak neškodnými jsou: V hmoždíři se jemně roztluče svatojanské žito nebo černý pepř (od každého tak asi 10 grm. vzíti); prášek z nich nasype se na mělký talíř a svaří se svařeným teplým mlékem. Ku všemu přidá se jemně roztlučeného cukru, zamíchá se a postaví do světnice, kde nejvíce mouchy létají. Drůbeži neškodí, když much takto zašlých požije. Nebezpečné jest upotřebení otráveného papíru neb rozvařených muchomůrek, kdežto natírání stěn olejem bobkovým, listy z turků a z vlašských ořechů je zcela bezúčelné.

Zem pro květináče

ustanovenou jest výhodno dáti před použitím rozpáliti na železnou plotnu, čímž zničí se veškerý hmyz, červy, vajíčka a semena plevele. Země nechá se pak vychladnouti, načež se jí květináče naplní.

Krmení hus.

Aby se husy co nejdříve a znamenitě vykrmily a zejména velká a tučná játra měly, přimíchá se vždy do půl kg. zadní mouky, z níž dělají se šišky, malá kávová lžička jemně umleté surmy (Spiessglanz). Nutno však při tomto způsobu krmení, aby husy měly dostatek čerstvé vody; i občasné vykoupání jest jim nutné

Vyspravení dřev ve dřevě.

Chceme-li díry ve dřevě, způsobené lišebou nebo i jinak (prasknutím prkna atd.), zase dobře zacelit, doporučuje se tento prostředek: Piliny co možná čisté ze dřeva bukového smísí se v lepkavé vodě (na př. v řídkém roztoku arabské gumy, kliču a pod.) Když se z toho bylo uhněto těsto, vytměl se jím místo, jež chtěli jsme srovnati, povrch posype se ještě suchými pilinami a pevně se upěchuje. Když to bylo uschlo, shladí se místo písčovým papírem. Místa taková pak jsou po dokonalém vyschnutí tak tvrdá, jako přirozené dřevo.

Pryskyřice.

již hojně nalézáme na iřešních, může býti jako klíč upotřebena. Na klí toto naleje se voda a ponechá se v ní tak dlouho, až se rozpustí — což trvá několik dní. Tekutina tato jest dobrým klíhem, jehož jakost se řídí podle většího nebo menšího množství vody.

Náhraška kvasu.

Zvařme trochu chmele a odvar přeceďme. Odvar nalejme pak na kukuličnou neb bramborovou mouku a vyválejme z toho kousky jako vejce veliké a usušme. Při upotřebení roztluče se kousek na prášek, vodou rozdělá a kvasiti nechá. Za deset hodin je kvas ku zadělání mouky způsobilým.

Ocet z rajských jablíček.

Nezralá rajská jablka můžeme nejen na kompot spotřebovati, nýbrž i ocet můžeme z nich připraviti, který dá sice trochu práce, ale zpeněží se tam, kde rajská jablka se ve velkém množství pěstují. Nezralá jablíčka rajská rozmačkejme v nádobě a přidejme ku každému množství šťávy polovici teplé vody. Když jsme obsah řádně promíchali, přeceďme tekutinu do jiné nádoby, v níž se ponechá kvašení. Po řádném vykvašení se vylisuje a nechá se nějakou dobu stát, aby se vyčistila. Po té rozdělíme tekutinu do menších láhví a nechme stát nějaký čas na vlažném místě a obdržíme z ní dobrý ocet.

Přezimování rostlin ve sklepech.

Mnohé rostliny, jako na př. oleandry, veliké kaktusy, agave a j. v., možno zcela dobře přezimovati ve sklepech, je-li tento mírně suchý a nemrzne-li v něm. Ve sklepech uložených květin není třeba zalévat; stačí, mají-li tolik vlhka, že nevadnou a se nescvrkají. Ve sklepech možno přechovávat dále přes zimu geranie, salvie, heliotrop, ano i karafiáty a růže čajovky, zakopají-li se do mírně navlhčeného písku.

Proti chroustům

odporučuje se chytání chroustů a nočního hmyzu takto: Do prostřed sadu neb zahrady postaví se větší sud o jednom pouze dnu. Dužiny sudu nechť potřou se dehtem uvnitř. Když se setmělo, postav na dno sudu do vnitř chráněné jasné světlo. Chrousti a jiný hmyz přilákáni světlem obletují světlo, narážejíce na stěny dehtem natřené. Tím se zamažou aneb i nalepí a padají ke dnu sudu. Jest podivuhodno, jak veliké množství lze tímto způsobem schytati. Druhého dne se sud vyprázdní a k novému „lovu“ naléčí; náklad jest nepatrný.

Seti mrkve na podzim.

Na podzim můžeme seti mrkev na záhonky v zahradě i na poli; je arci obava, že malá rostlinka přes zimu může zmrznouti, je-li velmi krutá zima, avšak to lze velmi snadno předejít, když záhonky pokryjeme na zimu slamou. Jakmile na jaře slunce zemí jen poněkud zahřívati počne, vyvinuje se mrkev rychle a máme tudíž mrkev velmi rannou, které v domácnosti užití nebo na trhu výhodně zpeněžití můžeme.

Proti kašli a větrům u koní

odporučuje se s dobrým prospěchem semeno slunečnice. Hned v prvních dnech pocítí kůň, dají-li se mu asi dva neb tři žejdlíky semena toho, značné ulehčení ve své nemoci. Jakmile kůň počne kašlati, má se hned krmiti semenem tím a v několika hodinách jest kaše sprostěna. Jest tudíž záhodno, aby každý hospodář, který koně chová, měl vždy semeno ze slunečnice v zásobě. Slunečnice může se pěstovati v malých zahrádkách.

UŽITEČNÉ DROBTY ZE ZDRAVOVĚDY.

Jak uhasiti žízeň v době žní?

Mnozí hospodáři, pracující za vedra letního na poli, přemáhají žízeň svou, aniž by ji pitím zahnali, což jest velmi nezdravé a může mít v zápětí velké následky — úpal sluneční. Dobře jest žízeň přirozeným způsobem zaháněti a nápoj k tomu účelu lze si nejlépe připravit tím, že do pitné vody přimíchá se kyseliny citronové. Nápoj ten pije se mírně a poněkud. Nejlepším nápojem pro chasu pracující jest káva, chlazená ve vodě; pouhý doušek tiší již žízeň.

Vlhkost v pokojích.

Jež často jest příčinou plesnivění prádla, knih atd., obmezíme značně, postavíme-li na příhodném místě skříňku plechovou s nehašeným vápnem. Také nádoba se suchou solí kuchyňskou, postavená ve vlhké ložnici neb v pokoji, v němž nemocní leží, přitahuje vláhu ze vzduchu. Soté zvlhlé možno pak po vysušení dále upotřebiti.

Je-li dobře spáti po obědě?

Mnoho lidí bez odpoledního spánku se neobejde. Duch zleniví a člověk usne. Již čtvrt hodiny, deset minut postačí, aby se člověk duševně i tělesně občerstvil. A jest takový odpolední spánek zdravý? Slýcháváme, že toho neb onoho při tom raniła mrtvice, aneb že se roznemohl. A skutečně spánek takový může se státi škodlivým, oddávají-li se mu lidé, kteří ani duševně, ani tělesně s dostatek nepracují a málo se pohybují; ale pak vlastně neškodí odpolední spánek, nýbrž pochybený způsob života. Kdo namáhavě duševně neb tělesně pracuje, ať si jen klidně odpočine; bude mu to dobrodiním i posilou. Vždyť vidáme skoro všechna zvířata, že po krmění odpočívají a zajisté jen za tou příčinou, aby lépe trávila a nových sil nasbírala. Proto sluší jmenovitě osobám, jež žaludečnými nemocemi jsou obtíženy, doporučiti odpolední spánek. Kdo však dosud odpolednímu spánku nepřivykl, ať mu nezvyká a ať k tomu využítkuje noční klid, který mu úplně postačí.

Kyselé zelí jako lék.

O účinnosti kyselého zelí píše slavný vođař, farář Kneipp ve Woerichs hofenu, Bavyry, následující: Každý zná různý způsob upotřebení zelí jako po travy. Obyčejný zelný list přikládá se na hlavu ku zastavení bolesti, k vůli o chlazení v letě a j. Však mnohem prospěšnější je kyselé zelí, neboť napomáhá trávení, vyhání ze žaludku neúčinné šťávy a větry, ruší případně otoky uvnitř trávicích orgánů a napomáhá ku tvorbě i čištění krve, takže člověk, který kyselé zelí mírně pojídá, zdravěji vypadá a lépe se cítí než ten, který se ho štítí. Ačkoliv lékaři obyčejně kyselé věci jsou zakazují, je naopak kyselé zelí zdravým a i churavým doporučení hodným.

Zmírnění záduchového kašle.

K umírnění tohoto kašle působí dobře odvar dymiánkový čili zahradní doušek mateř. Vezme se asi 40 gramů suché rostliny na 700 gr. ($\frac{2}{3}$ litru) vody; odvar toho dá se — dle stáří nemocného — kávová až i polévková lžice. Po užívání se zmírní návaly.

Zarůstající nehty

působí velkou bolest, které prý se zjevují úlevy následujícím způsobem: Koušek loje se rozežheje na lžici a když horký, kápnou se dvě až tři kapky na místo, kde nehet zarůstá. Tím prý se odstraní zánět, citlivost z prstu i bolest po několika dnech lze nehet bez bolesti oříznouti. Ovšem že lůj nesmí se škvřítiti, ale musí býti mírně horký, abycho se jím nespálili.

Pití vody po jídle

není dle vývodů lékařských zdravé. Šťávy žaludeční zavádějí trávení jen tehdy, mají-li přiměřenou teplotu a sílu. Šťávy denou vodou se nejen ochlazují, nýbrž i rozředují a stávají se tak na nějaký čas neúčinnými. Kdo již v poledne po vodě, měl by tak činiti aspoň půl hodiny před obědem, anebo hodinu po něm. Každý den sklenka vína je přímo po obědě zitečnou.

Nový prostředek proti rýmě.

Lékařnický časopis francouzský uveřejňuje nový prostředek proti rýmě, který i my sdělujeme našim čtenářům právě v nynější době, kdy je rýma na denním pořádku. Posud odporučován byl jako dobrý prostředek proti rýmě žpavek, který se však netěšil valné oblibě a zauzoval pacienta už z daleka svým proukavým zápachem. Nový prostředek je tento: Do nádoby dosti hluboké vsype se lžička kafru na prášek utlučeného naleje se naň vařící voda do polovice nádoby, která se přikryje papírovým koroutem, jehož špička se utrhne tak daleko, aby se mohl do otvoru strčit celý nos. Rýmou stížený vdechuje nosem nasyčené páry 10—15 minut. Po přestávce čti až sedmi minut opakuje se vdechoání několikrát. Obvyčejně přestane rýma již po třetím opakování.

Na spaléniny

dporučují se různé prostředky, a na těchto místech již sami jsme rady v té věci učinili. Pro kuchačky nejjednodušším prostředkem jest tento: Jakmile se spálila, ihned na ránu přiložiti má obyčejnou pšeničnou mouku, o niž zajisté žádné kuchyni nouze nebude. Je-li olej o ruce, může se mouka vrchem jím opapati. Účinek tohoto jednoduchého prostředku je úžasný. Mouka vtáhne sechnu vlhkost do sebe, jež při každé pálení se utvoří a chrání ránu před živem vzduchu.

Ví-li to každá hospodyně?

Drsné ruce třeba potřít citronovou šťávou. — Skvrny inkoustové možno odstraniti z látek hedbávných, vlněných a avlněných terpentýnem. — Kyselé ourky nenakládej nikdy do hrnce, ve kterém nalezalo se dřívě přepouštěné máslo. — Včelařský vosk smíchán se solí a látku, kterou vyhlediti lze žehličky jako sklo. — Ryby možno snadněji zbiti šupin, podržme-li je dřívě na okamžik ve vřelé vodě. — Tuhé maso uvaří tak měkce jako kterékoliv jiné, přišchál-li se do vody trochu octa. — Aby bílky rychle utloukly, nutno do nich šti na špičku nože soli, a čím ve více studenější, tím rychleji se bílky pění.

Proti píchnutí včel

dporučuje se jako výtečný prostředek kreolin, který se dle udání praktických včelařů znamenitě osvědčil. Do litru vody se přimísí asi deset až dvanáct kapek vídeňského kreolinu a natřou se tím ruce a obličej. Zkouškou, podniknutou proslulým Hanušem v Dürnkrotu seznáno, že bodnutí včel při užití toho prostředku nebylo spojeno ani s otokem, ani s bolestí poraněného místa.

Škodlivé výpary ve sklepích.

Proti škodlivým jedovatým výparům ve sklepech, zvláště tam, kde uložen jest mošt při kvašení, postaví se široké otevřené nádoby, naplněné mléčnou vodou (vodou s rozpuštěným vápnem). Kyselinami dusičnatá bývá vodou tou pohlcována. Je třeba však vodou v nádobě občas zamíchat, aby se škraloup na ní neutvořil.

K zastavení krve

při poranění jsou nejlepšími prostředky domácími: 1. Prášek z dřevěného uhlí se nasype na ránu, tato se ohloží vatou a zaváže. — 2. Smísí se pšeničná mouka se stejným množstvím soli, směsí tou se rána potře a zaváže. — 3. Vloží se na krvácející ránu list bílé lilie. Aby tyto listy byly v každé roční době v zásobě, třeba je uschovávat.

Vyčištění příbytků po nemocích nakažlivých.

Med. Dr. Eschmarsch uveřejňuje pokusy, jak nejlépe lze vyčistiti pokoje, v nichž leželi po delší čas nakažlivě nemocní. Za nejlepší prostředek považuje odřnutí stěn čerstvým chlebem, z něhož napežou se kusy tak, aby na kůrce zbyla ještě slabá vrstva střídy; pakli se takto stěny 1—2krátě řádně odrhnou, zůstanou nakažlivin prosty. Prostředek tento lze prý tím více odporučiti, ježto takto se stěny i od jiných nečistot očistí, a pak dovede tu práci vykonati každý sám. Na prostředně velký pokoj (asi 5m. dlouhý a 3m. vysoký) třeba asi za 21.1.50 chleba. Ovšem sluší k tomu hleděti, aby drobty a kousky chleba při tření odpadlé se sebraly pozorně a spálily; zvířata je nesmí dostati k žrádlu.

K PODOBIZNÁM V „AMERIKÁNU“.

Bohumil Bondy. (Vyobrazení na stránce 77.) Muž tento jest žid, ale takový, jakých bychom si přáteli mohli hodně mnoho, neboť účastní se veskerého života našeho způsobem věru co nejčestnějším. Jest velkopřemyslníkem a vlastní rozsáhlou továrnu železářskou v Praze, ale pamětliv jsa na rozdíl od mnoha svých souvěrců toho, že obchod jeho z valné části stojí na českém odběratelstvu, že i dělnictvo a úřednictvo jsou syny české země, kde grála také kotěbka jeho, přilnul ku Praze a k Čechům jako mlo kdo, zrodilý i z českých rodičů, a snaha jeho po dlouhá léta se nesl ku prospěchu všestrannému jak vlasti, tak rodného města. Zaujímaje důležité postavení ve veřejném, politickém a jmenovitě obchodním životě pražském, získal si Bondy opravdové zásluhy o pražskou obchodní komoru, jejímž byl včelečtým předsedou a v hodnosti té velice plně mohl působiti ve prospěch výstavního podniku, jenž měl v něm hned od samého počátku velice horlivého přívržence. S houževnatostí, šilostí i rozhledem, kmení jeho vlastními, dal se do práce a pomáhal ze všech sil odstraňovati mnohé ty překážky, jež se myšlenice pořádné velké výstavy v Praze v cestu stavěly a na zdaru jejím nachází se velký podíl Bondyho úsilovné snahy. S pychou nazývá se „českým židem“ a nabádá židovstvo české, aby upustilo od svého okázalého předržování se němčinu a přilnulo co nejvíce k lidu českému, mezi kterým žije, jenž není daleko vůči němu tak nepřátelským, jako národové jiní a který by byl ještě mnohem lepší k němu, považoval by je úplně za bratry, kdyby i oni chovali se k němu srdečně, snahy jeho podporovali a hleděli žiti s ním co možná v největším míru. Bondy je Čechem z přesvědčení a proto přisluší mu plná čest!

JUDr. Josef Fořt. (Vyobr. na strán. 79.) Mezi členy výkonného výboru zemské jubilejní výstavy v Praze zaujímá dr. Fořt místo vynikající a to vším právem. Zasloužil si jej pilnou prací při celém podniku hned od samého počátku jeho. Jsa tajemníkem obchodní komory pražské, z níž první téměř vyšly kroky na pořádání výstavy, kde první bylo plně uvažováno a usnášeno o důležitém díle tomto, měl dr. Fořt hned v prvním stupni vývoje výstavy příležitost činně při ní působiti, což také učinil a v horlivosti své neochábil po celý průběh velkolepých a mnoho práce vyžadujících příprav, jichž se obchodní komora pražská tak vynikající měrou účastnila. Dr. Fořt pracoval zde na obsáhlých dopisech, dotazech, zprávách, rozpočtech, žádostech atd. a valná část pořadatelské práce připadla mu i po dokončení díla, po čas trvání výstavy. Za tuto činnost zaslouhuje nezkráceného uznání. Treba že část její připadla na účet placené povinnosti, ale horlivost a dobrá snaha se nedají nikdy penězi odměniti! Dr. Fořt býval žurnalistou, jsa po více let zpravodajem „Národ. Listů“ o obchodu a průmyslu, kde získal si značnou zásluhu o národohospodářskou část listu. Tato byla za redakce jeho značně rozšířena, vyrovnávaje se obšírností a hojností svou „proslavným“ v tom směru listům židovským

a vynikajíc nad ně, vůči jich švindlu, důkladností svou a poctivostí zpráv a rad.

MUDr. Jan Janda. (Vyobr. na stránce 93.) Muž tento, zesnulý dne 21. srpna 1890, zaujatý ušlechtilou a nadšenou snahou o sblížení co možná největší mezi Čechy „z království“ a Čechy moravskými, z nichžto byl sám jedním, zůstavil si v srdcích všech upřímných vlastenců česko-moravských památku nehynoucí. Zanechal nepomíjející stopy činnosti své, z nichž jest nejkrásnější „Radhošť“, spolek pro podporu chudých akademiků z Moravy, Slezska a Slovenska. Spolek ten Janda založil roku 1870 a tím pomohl méně zámožnému studentstvu moravskému od Vídně odvésti ku Praze. Každému jest známo, co to znamená pro národní vývoj Moravy, která přiléhá dlouho trpěti tím, že studentstvo její téměř výhradně ve Vídni se vzdělávalo. Jako místopředseda „Ústřední Matice školské“ byl dr. Janda šťastným povoláním zástupcem českých škol na Moravě. Byl neuvázně činným a zjednal si zvláštní zásluhy o česká gymnasia v Kroměříži, v Uherském Hradišti a v Opavě. Narozen 11. června 1842 ve Vlasaticích u Mikulova na Moravě, byl vychován v Píerově a promován byl za doktora r. 1869, načež se v Praze usadil. Avšak vůdčí hvězdou všeho jeho konání bylo jedině blaho společné česko-slovenské vlasti. Všechny síly své duše jí věnoval a když síly ty hrozou nemoci, šlehanstvím, byly zlomeny, i choré myšlenky jeho náležely vlasti. Nechtal skvělý příklad vlastenectví jeho, čelící k nejpovnějšímu svazku Moravěanky se sesterskou zemí českou a k vyvrácení nesmyslných předsudků, panujících, bohužel, u neuvědomělého lidu ještě tu a tam na Moravě a vypěstovaných národním nepřítelů našimi, jmenovitě jezovity, nalazne mezi krajany jeho hojného následování! Nechtal pronikne je přesvědčení, že jsme jedna jen krev, jediný jen národ a že Moravan, tážán li je na národnost svoji, má odpověditi, že jest tato českou, jak je správně.

JUDr. Jan Jeřábek. (Vyobr. na str. 99.) Jedním z nemožna českých žurnalistů, kteří jsou lépe hmotně postaveni a domohl se i vynikajících a výnosných míst, jest dr. Jeřábek, vlastník více domů v Praze, bývalý předseda zemského výboru král. Českého a v hodnosti té zároveň intendant, t. j. zemský dohlížitel Národního divadla. Při žurnalistice činným byl dr. Jeřábek již od let šedesátých, přidržuje se ovšem strany deklarční a po osudném rozdělení se národním staročeské. V Riegrově listě „Pokrok“ zastával vedle psaní článků politických i rubriku národohospodářskou a zemědělskou. Zvolen byl také po několikaleté za poslance zemského (říšského) poslanecem byl dr. F. V. Jeřábek, dramatický spisovatel a také žurnalista, byl členem městské rady pražské a získal si ve všech těchto postaveních platiných zásluh, vynikaje při tom mírnou, skromnou povahou. Díla výstavního se také účastnil jak v předběžném jednání o výstavu vůbec, tak v jejím provádění a konečně v průběhu jejího trvání.

Jiří, kníže Lobkovic. (Vyobraz. na str. 98.) Slechtic tento jest jedním z nejpřednějších záslužníků české slachty tak zvané historické. Jež, aspoň dle slov a slibů svých, chce hájiti staré právo koruny české „až do těch brdel a statků“. Máje panství svá ve krajinách ryze českých, mluví on i jeho rodina česky a pro svou úplnou upravenost vůči druhému živlu v zemi, a při častěji projevové přízni k lidu, z něhož pochází, těší se, ne-li již právě oblibě, zajiště účtu a všeho obecenstva. Uznání, jemuž se těší ve kruzích politických, i u koruny, povzneslo jej také na důležitě místo nejvyššího maršálka, to jest předsedy sněmu českého, na úřad ve dnešních poměrech, ve sporech naučících ve staré vlasti naší, velice obtížný a zodpovědný. Lobkovic uchoval si v něm doposud pověst dosti značné nestrannosti a osobnost jeho nepřekážá právě přílišně žádně z politických skupin, na sněmě zemském zápasících. Ve velikém národním podniku zemské jubilejní výstavy českého království získal si nemalých zásluh ochotným přispěním v každém ohledu dílu vystavnímu, začež byl také jmenován jedním z čestných předsedů výstavy. Zvláště leží mu na srdci hospodářské zájmy země, v jejich prospěch vždy horlivě vystupuje, háje tím ovšem i zájem vlastních též rozsáhlých statků, na nichž pečlivě hospodář.

Prof. Gabriel Max. (Vyobraz. na stránce 89.) Iméno slavného malíře Maxe proniklo celou Evropou a i zde za Oecianem je známo a ctěno více než jiné. Náložité pak Max k nejpřednějším malířům světovým a k nejpřednějším — básnickým šitécem! Říše Maxova není velká, ale jakoby tajemná a plna zvláštního kouzla, které tak hned u jiného nenalezeme. Velikých obrazů od Maxe jest nyní již daleko přes sto a každý rok vznikají nové a přece při této plodnosti není ani jedině povrchu, což zajisté svědčí o vzácné duchaplnosti a o tom, že pojímá umění své co nejdůležitěji. Max jest ve tvoření svém, jako vůbec v povaze své, jak mnozí tvrdí, zvláštního druhu šílenecem, či aspoň manistou, řízen jsa při práci jakýmsi vnuknutím, které vede celou jeho mysl a nutí k vyjádření různých těch ideí a sporů, v duši jeho vznikajících. V prostou postavu vkládá často více myšlenky, vášně a vnitřního života než jiný v celou řadu osob, ve velkou skupinu. Zvláště ženské postavy a tváře pojímá a maluje Max vlastním svým způsobem, v němž jej nikde posud nedotýkl. Narodil se v Praze 23. srpna 1840 jako synu znamenitého sochaře Josefa Maxe, jenž i bratrem svým Emanuelém pracoval mnoho och pro Karlov most v Praze. Již od mládí veden byl k umění a dosáhl v kreslení brzy velmi značné zručnosti. Po té studoval na pražské akademii, z níž přestoupil na vídeňskou. Nyní žije v Mnichově, vyznamenáván jsa vysokými hodnostmi, ale zůstává samotářem často i vůči své rodině a stále plně maluje. Z nejznámějších jeho obrazů uvádíme „Světlo“, „Lvi nevěsta“, „Mladé štěstí“, „Náměsíčnou“, „Růže“, symbolický obraz „Tváře Kristovy“, „Jidáše“, „Dokonalé jest“ a j. a j. I zde v Americe jsou některé obrazy Maxovy zakoupeny a v obrazárnách vystaveny.

Jan Otto, nakladatel český. (Vyobraz. na str. 149.) Kdož by z pozorovějších čtenářův nevěděl o universitním nakladatelství Ottově v Praze, kde vyšlo za 20 let tolik spisů, vjelehdůležitých pro celý národ náš a tisících se právem pozorností i v daleké cizině. Kniha zábravná, jež „vyšla u Otty“, platí za spisu obsahem svým vždy cenný a úpravou elegantní. Skvostná obrazová díla, v nichž tiskárna Ottova zvláště vynikla, klestila pověst českému písemnictví a umění ve všech vzdělaných zemích. Závod podnikl vydání nejvzácnějších děl českých, na slovo vzatých i u cizích učenců. Z belletrie připojíme jen velice známou „Lacinou knihovnu národní“, jež přinesla přes 100 vynikajících děl původních i přeložených, které poskytlý celému národu užitek mnohonásobný a mnoho hodin uslechnutí zábavy. Dále se patří „Sádkovní biblioteka“, kdež objevila se první básnická díla posledních let, zvláště poesie Jar. Vrchlického, vedle vybraných plodů i mnoha prosaiků. Ze skvostných, obrazy zdobených spisů uvádíme velkolepé dílo „Čechy“, spisobrovských rozměrů. „Národní Divadlo“ je dílo svého spásohu jedině a vcelocenné slovem i obrazem. Ze spisů vědeckých omezuje se jen na zmínku o velenákladném díle „Ottově Slovníku Náněčném“, obsáhle to práci nesmírně pro nás důležitosti. Vedle toho vydává závod Ottův řadu časopisův, z nichž na předním místě stojí bohatě vypravený obrazový týdeník „Zlatá Praha“, dále připomínáme vydávání cestopisů Holubových, též Brehmova „Života zvířat“ atd. Závod Ottův zaměstnává množství personálu, jsa největším slovanským závodem nakladatelským. Ani na Rusi, ani v Polsku nestává většího podniku slovanského v tomto oboru. A co se uměleckého provedení dotýče, máže knihtiskárna Ottova závoditi s předními závody v celém světě, mezi slovanskými stojí rovněž v tomto směru na prvním místě. Z malých poměrně počátků vznikl průběhem 20 let závod, jenž tak těsně srostl s rozvojem celého národa našeho, jež zastupuje co nejlepší! Přejeme mu a zasloužitómu zakladateli a vlastníkovi jeho, jehož každý musí ctíti a též pro laskavý způsob jednání jeho osobního i obchodního býti mu nakloněn, i na příště zdaru nejlepšího v každém směru. Jan Otto jest vedle velikých prací, spojených s řízením závodu takové pozornosti a vědomosti vyžadujícího, velice činný i v národním životě českém, a veřejná činnost tuto zaslужuje neméně srdečného uznání. Jest vynikajícím členem obchodní komory, správní rady Živnostenské banky, starším města Prahy, předsedou gremia knihtiskařského a j. Zvláště horlivě účastnil se v pracích, spojených s letošní jubilejní výstavou království Českého v Praze, jsa členem nad jiné činným výkonného výboru, kde staral se jmenovitě o reklamní stránku podniku vystavního.

Rudolf z Ottenfeldu. (Vyobraz. na strán. 91.) Umělec, jehož podobiznu přinášíme, jest vlastně jen z pola krajanem naším dle rodu, ale úplným co do smýšlení. Vybírá si také látky své velikou většinou ze zemích slovanských a jmenovitě v armádních typech je pravým mistrem, ze kteréhož oboru nakreslil znamenité význačné

čty ruského o rakouského vojska, jež došlo uznání v celém světě. Rudolf Otto rytíř z Ottenfeldu narodil se ve Veroně v Itálii r. 1836, kdež otec jeho, pocházející z Náchoda v Čechách, byl posádkou. Rodina Ottenfeldů drží po více již pokolení důležitou poštu z Náchoda. Otec malíře našeho padl jako rakouský major v bitvě u Králové Hradce v roce 1866. Syn určen byl také pro stav vojenský a strávil několik let v kadetním ústavě, odkud přešel na reálné školy a konečně roku 1874 na vídeňskou akademii výtvarných umění. Ukončiv roku 1881 studia svá, odebral se na cesty. Prošel jižní kraje mocnářství rakouského, Istrii, Hercegovinu, Dalmasii, Bosnu a Albanii kříž na kříž. V roce 1886 byl i přítomem bratrovražedné válce mezi Srby a Bulhary a po té procestoval pohoří Kavkaz až k samým hranicím Persie. Od té doby sídlí střídavě ve Vídni a Mnichově, stýkáje se hojně s umělci slovanými a přilnul jmenovitě ku krajanům Čechům. Z potulek svých,

o krajích a městech její, o státoprávním poměru Čech k říši německé, o moci krále českého a její mezích dle zřízení zemského, o dědičnosti a volitelnosti trůnu, o zákonech, stavech, námech, o dvoru a důchodech královských atd. Jest to spis na svůj věk výtečný, ano vzorný, dosud nijak nezastaralý a nepřekonaný, uhlazeným slohem příjemný a plný velkého ducha vlasteneckého. Spis svůj věnoval synům „zimního krále“ českého, Bedřicha Falckého a v připsu k nim praví významná slova: „Nastínil jsem stát český ne v té podobě, ve kterou jest proměněn zlobou války dosud planoucí (r. 1633), úbrž kterou jsme viděli v ozdobnosti jeho jako drabdy, tak i když otec váš blahé paměti v něm královal a kterou, abychom my a potomstvo viděli zkvétati, se slzami toužíme.“ Jiný důležitý spis „De Majestate Bohemiae“ nevyšel posud nikdy tiskem ani v latině. Spis první dlužno co nejvíce ke čtení odporučovati, neboť vyvílí z něj staré dobré právo české a zároveň poskytnut jím velenajímavý obraz Čech na samém konci jeho samostatnosti.

František Šebor. (Vyobrazení na str. 75.) Muž, jehož podobiznu dnes přinášíme, jest vzorem českého řemeslníka, jenž z počátků velmi skromných dospěl na velmi čestné stanovisko. Jak co se týče hmotného prospěchu, tak i vážnosti již všude požívá. František Šebor je vlastním jednoho z předních zlatnických a stříbrnických závodů v Praze a vyniká jako důkladný odborník, v řemesle svém, které ovšem stýká se mnohdy velmi těsně s uměním, velmi obzorný. K nejkrásnějším vytvořím, vyšlým z jeho dílan, přiložil sám ruku, dal jim návrh a pracoval i na provedení jejich vždy. Mimochoodem připomínáme zde jen mnohé

Zlý osud.

„Mám to vše, Králově Ježíši, snůlku! Před třemi nedělemi si koupim egyptský snář a od té doby, jako naschvál, zrovna se mně nic nezdá!“

Pavel M. Stránáky. — (Vyobrazení na stránce 87.) Slavný dějepisec doby pobělohorské, dlouholetý exulant a vřelý vlastenec český, Pavel Stránáky, nar. se r. 1683 v Zapech a studoval na vysokém učení pražském práva a mudrctví. Stav se r. 1697 mistrem svobodných umění, jakž tehdáž nazývána hodnost doktorská, odebral se dvě leta po té do Litoměřic, v té době ještě skoro českých a ovšem protestantských, jako většina českých měst, kdež stal se učitelem a po té písařem, t. j. tajemníkem ústátským. R. 1614 povolán pak i do rady a v hodnosti té stál vždy na straně protikatolické, až r. 1625 z té příčiny prohlášena byla polovice jeho jmění za propadlou a když ani to nepohnulo jej ku změně náhledů a víry, pronásledován byl úklady světskými i církevními, až konečně byl z vlasti vypovězen. Omljel do Saska r. 1627 a po dlouhém strádání v Německu, stal se na základě spisů svých dohližitelem gymnasia v Toruni v Polsku, kdež také po desetiletém výtečném působení zemřel r. 1657. Hlavním jeho dílem zůstává latinsky psaný spis o státě českém, „Res publica Bohemica“, který jedná způsobem velmi sporným a nepřehledným o poloze a povaze země české,

ty skvostné pamětní zlaté a stříbrné věnce, věnované vynikajícím umělcům, jichž zhotovil dlouhou řadu a jež vynikají jemným vkusem, mohou se úplně dobře po bok postaviti podobným vytvořím nejlepších závodů pražských, v nichž Šebor také před lety po delší dobu jako vynikající odborník pracoval. K této řemeslné a umělecké zručnosti poji se něho i vzácný duch a znalost obchodní, která povolala Šebora na velmi důležitá postavení, jmenovitě do obchodní komory pražské, kdež zaujímá jedno z míst nejvýznamnějších a pak za místopředsedu výkonného výboru zemské jubilejní výstavy letos v Praze, místo to velmi důležité, i mnoho práce vyžadující. Šebor pak povolán byl tam plným právem, neboť byl jedním z nejhodnějších pracovníků slovem i činem pro výstavu hned od samého počátku. I v politice požívá značného vlivu, jsa jakai zástupcem umírněné strany mladočeské v Praze, do jejíhož veřejného života platně zasahuje.

Karel Max hrabě Zedwitz. (Vyobrazení na str. 73). Němec. Jménem i vychováním, ale smýšlením přece věrný syn české země, který obotou je vždy k platné práci ve prospěch jejího dobra. Od samého počátku myšlenky na pořádání zemské jubilejní výstavy v Praze snažil se o její šíření, pracoval úsilovně o jejím provedení a zůstal jí věren ve všech nelehkých, při všech ústrojích, jež podnik výstavní stihly, až jej dovedl ku šťastnému konci. Jako předseda výkonného výboru výstavního nedal se zastráhati ani surovým útočením německého tisku a nevystoupil z podniku tak mnohoslibného. Jako více podobných pánů, poslouchajících na povel německého kasína. Hrabě Zedwitz nemíchá se příliš do politiky, jde svou cestou klidně dále a jest na statech svých dobrým hospodářem, výstavě pak byl svědomitým předsedou, takže zaslouhuje plného uznání všech, kdož mají rádosť ze zdaru dla výstavního, jež i po svém dokončení vyžaduje ještě stále plně svědomitého řídění.

Filip D. Armour. (Vyobr. na stránce 101.) Kdo v Americe byl by neslyšel o velkolepých Armourových jatkách a nakladárnách masa v Chicagu! Kdo by neznal žluté železniční vozy s nadepsaným jménem Armourovým, jež probíhají ve dlouhých vlacích, naložené výrobky rozsáhlých těch dílen, po celých Spojených Státech. Armour je největší řezník světa, porázející nejvíce dobytka, jmenovitě vepřového, což mu zjednalo přezdívku „pork king“. Byl narozen v Middletownu, v severní části státu New York, roku 1833 dne 18. května a obdržel vychování toliko v obecné škole. Otec jeho byl farmářem, ku kterémuž zaměstnání vyhlédnut byl i mladý Armour. Když však kolem r. 1849 zmocnila se celé severní Ameriky kalifornská horečka, vzal se Filip dohromady a odešel také hledati zlato. Zkusil velmi mnoho, ale po několika letech měl přece tolik, že mohl pomýšleti na započetí nějakého obchodu. Vrátil se a usadil se v Milwaukee, Wis., kde si zařídil obchod s obilím. Teprve později vrhl se na obchod s masem a stal se podnikem nakladárny. Počal spekulovati a odešel prodávati vepřovinu do New Yorku. Dařilo se mu v tom tak dobře, že v brzkou vydělal na dva miliony dollarů, načež teprve usadil se v Chicagu a zařídil zároveň zde, i v Kansas City porážky, skladisté a nakladárny, v New Yorku pak odvětví pro zámořský obchod. Rokem 1875 usadil se trvale v Chicagu a zvětšil znamenitě zdejší své závody, obchoduje ročně za více než 60 milionů dollarů. Jediným obchodem získal před nedávnem dva miliony! V poslední době však se rozhodl přesídliti k bydlení do Milwaukee, kdež má skvostnou rezidenci na krásné Grand Avenue. Že jest podnikem i různých jiných špekulačních podniků, rozumí se u Američana samo sebou. Pouští se v poslední době zvláště do podniků železničních, a nímž ovšem stojí následkem obrovské dopravy výrobků svých ve stálém úzkém spojení a chce prý i zde konkurovati s Vanderbiltem atd. V obchodu jest vážen pro řídící jednání a srdečně vystupování i vůči menším jeho odběratelům i proti zřízencům svým. Zrušením zákazu na dovoz americké vepřoviny do Německa

a Francie slibuje závod Armourův rozšířiti se ještě velkolepějším způsobem, neboť země ty potřebují velmi mnoho masa, které dosud ze zdravotních a národohospodářských příčin tam nesmělo býti z Ameriky dováženo. V Chicagu zastupuje nyní obchod Armourův nuznoze syn jeho, který vystudoval kolej a má od otce dvěř osobní do milionu dollarů. Jest prý rovněž tak pilným a bdělým a obchod rozmáhá se vždy více.

Fuller, Melville Weston. (vyobraz. na str. 125), jenž nahradil mra. Walte-a v čele soudnictví ve Spojených Státech, narodil se v Augustě, Maine, v roce 1823. Matka jeho byla dcerou nejvyššího soudce v Soustátí, Nathana Westona. Fuller graduoval r. 1853, zároveň s Phelpsem, nyníjším vyslancem americkým v Berlíně. Práva studoval na Harvardově universitě a započal provozovati právní v Augustě r. 1856. Zároveň pracoval pilně v žurnalistice. Po nějakém čase odebral se však do Chicagu, kdež se stal jedním z předních právníků a r. 1862 povolán byl do Illinoiské legislatury, jsa zvolen jako demokrat a republikánskou většinou. Brzy stal se i členem výboru demokratické strany. S výborným vzděláním i bohatými právníckými vědomostmi spojuje i znamenité řemeslné nadání, které mu vyneslo jméno „západního Depew-a“. Jakožto soudce polemisoval velmi obratně a nejlepšími právníky této země i schopnosti jeho jsou všeobecně uznávány. Vyzná se v každém odvětví, prodává je postupně, takže vynikající místo své může velmi dobře zastávati.

Richard M. Gatling. (vyobr. na stráně 113), jest vynálezcem pověstného amerického děla, nazvaného v dětech lidu zdejším „policejním dělem“, pro používání jeho při sroveních. Střílí na 1000 ran v minutě a všemi směry, na strany, nahoru i dolů. Vynález ten učiněn byl již v r. 1865 a používán je nejen ve Spojených Státech, ale i na Rusi, v Anglii, Turecku, Egyptě a jinde. Gatling narodil se dne 12. září 1818 v Hertford County v Severní Karolině a již jako chlapec pomáhal otcí v sestavování vlastních jeho strojů ku čistění bavlny. Školního vychování požíval málo, ale za to tím více vzdělal se prakticky. Roku 1844 přestěhoval se ze svého rodiště do St. Louis, kde zaměstnán byl v dílně na stroje. Po té studoval lékařství a obdržel doktorský titul. Po pěti letech usadil se v Indianapolis, zaměstnávaje se železničními a pozemkovými podniky. Učinil více vynálezů, jmenovitě v oboru hospodářských strojů, až v roce 1861 připadl na myšlenku svého děla, jež jméno jeho rozneslo po celém světě.

Samuel Gompers (vyobraz. na stráně 119), zvolen byl na posledním sjezdu „Amerického sdružení práce“ v Columbus, Ohio, za předsedu této obrovské jednoty, jež čítá na půl milionu členů a jejíž přední snaha se nyní nese k vymožení osmihodinové práce ve všech oborech. Ze sdružení toho vyšlo též usnešení na oslavu 1. května, jakožto dělnického projevu a za snahy své bojuje velkolepě ten spolek slovem i tiskem co nejborlivěji. Gompers je Angličanem, rozeným v Londýně z nizozemských rodičů, a jest mu nyní asi 40 let. Do Ameriky přijel jako 13letý chlapec a pracoval v dílnách doutaňkářských,

Již v roce 1864 byl vynikajícím členem mezinárodní dočasně-účetnické unie a jest po ta dlouhá léta spolkové činnosti velmi dobře obeznán s celou dělnickou otázkou, jako málo kdo! S dobrým řečnickým nadáním spojuje i skutečné vědomosti, bystrý rozhled a znamenitou činnost, kteréžto vlastnosti, jej právě postavily v čelo všeho dělnictva amerického.

Prof. dr. Robert Koch. (Vyobr. na str. 83.) Snad žádné jméno nebylo v posledních letech měsíců po celém světě více tiskáno a vyslovováno, jako jméno vynálezce nového způsobu léčby souchotia pomocí vsítkování zvláštní tekutiny, lymfy, hubičí souchotinové bacilly. Není divu, neboť věc taková, jako pověst o přemožení tak rozšířené zhubné choroby, musila vzrušiti celý svět! Dr. Robert Koch narodil se 11. prosince 1843 v Klausthale v pohoří Harzu, v pruské nyní části Saska, a studoval universitu v Göttingen. Byl po té asistentem v Hamburku a roku 1872—1880 lékařil prakticky na venkově. Při tom však zabýval se stále vědou a sice hlavně drobnohledným pozorováním různých nakažlivých nemocí a otevřených ran. Zároveň konal pilné pokusy v léčbě, která tak těsně s lékařstvím souvisí. Již v l. 1876 a 1878 vydal velmi důležité spisy vědecké, které dobyly mu uznání ve světě lékařském, proklativše mu dráhu do říšského zdravotního ústavu v Berlíně, kdež mohl tím klidněji a pilněji v oblíbeném studiu svém pokračovati. V roce 1882

vydal důležitý spis o souchotinách, provázený mnohými doklady z jeho pokusů s nemocí tou. Když pak roku 1883 vypukla v Egyptě zhubná cholera, vydal se Koch na místo nálezů zachvácené, a konečně i ku vlastnému zřídlení nemoci, do Indie, snaže se vyzkoumati příčinu hrozné epidemie. Tuto pak Koch tvrdil, že nalezl v bacillech, drobnohledných to cizopasnících, které ruší činnost jednotlivých ústrojí a tím právě působí veškeré nemoci. Mnohé důkazy zdály se skutečně potvrzovati správnost jeho údajů. Po nalezání bacilla cholerového konal Koch veliké studium o souchotinách a tu přišel přý skutečně na tekutinu, která bacilly ničí, usmrcuje, ačkoliv není jisto, zda-li na vždy, či jen dočasně. Jakmile se oetly na veřejnosti zprávy o vynálezu Kochově, spustily německé listy ohromný hřmot o záračném přímo působení léku Kochova, o konci všech souchotin a pod. Když tyto výsledky se ovšem nedostavily

nastalo zklamání a celý výsledek hned opět bez ohledně zamítán. Na Kocha činěny prudké útoky jako na podvodníka atd. a pověst jeho klesla zároveň s lékem. Nelze však popřít, že získal si vynálezce veliké zásluhy o pokrok lékařské vědy, že zachytil bacilla, největšího nepřítele lidsiva, pod svým drobnohledem.

Mc Kinley William mladší. (Vyobrazení na str. 127.) Jméno tohoto republikánského politika stalo se v posledním roce rázem známým ale nikoliv při tom oblíbeným, nýbrž právě na opak. Jestli navrhovatelem pověstných celních sazeb amerických, nejvyššího to ochranného cla jaké kdy Amerika měla a jež velice poškodilo dovoz mnohých evropských tovarů a s tím i vůbec průmysl v celé řadě evropských zemí. V Americe pak bez potřeby velice zdražilo zahraničních předmětů, z nichž mnohé jsou k životu přimnutné a pak v takové jakosti vyráběny nejsou ba ani tak lacino hotoveny býti nemohou. V

hoda Mc Kinleyho celní předlohy můžeme říci, že se ukázaly teprve v budoucnosti a te ještě jen snad, ale škoda byla již hned očividná a jméno vítě hrozí se vymaniti světové výstavě Chicagské, malým účastenstvím Evropy, je nenalezne zde na mnoze více trhu a nemůže tedy s výsledkem vystavovati. Přijetí ch toho pak způsobilo, celé straně vážných pohromy politické a hlavní rána zde se, že jí čeká, při příští volbě prezidentské. McKinley mladší narodil se r. 1844, dne 26. února v Nilesu, Trumbul Co. v Ohio a po vy

MÁ pravdu.

„Kromě pak, prosím vás, dáváte každou chvíli toho psa stříhat!“ — „Im — aby nedělala ta jeho huňatá srst tak velký rozdíl proti mé pleši!“

puknutí války vstoupil do vojska, z něhož vyšel jako major. Po návratu z vojny počal dráhu právníckou, a r. 1871 povolán byl do kongresu. Zde zaujímal hned od počátku čelné postavení a jmenovitě v různých výborech mluvil velmi často a o velice různých věcech, takže stal se tím pověstným. Prozáření jeho návrhu na „opravu“ celních sazeb bylo velice obtížným kouzlením, který přes to, že přijat byl s obecnou nelibostí, získal mu osobní uznání.

Jan Most (vyobrazení na str. 117) jest, jak bude všeobecně asi známo, Němec, který musel pro své anarchické a násilnické náhledy, je smělé všude projevoval, uprchnouti z vlasti nejprv do Londýna a po té do Ameriky. Bouřlivá činnost jeho, v níž se jednalo o samou krev a dy namit, kralovraždy a divoké řeče, vztahovala se v Německu původně na saská průmyslová města, ale rozšířila se postupně na celou říši, až i přes hranice její. Orgán ke tlumočení revoluční

ásad, bezvládní, či vlastně vlády proletariátu, „Freiheit“, byl v Německu i Rakousku potlačen, takže se Most uklidil do Londýna, maje dle vše-
ho účasu i v útocích na život císaře Viléma, spá-
haných od vyznavačů učení jeho Hoedla a No-
stinga. Avšak i v Anglii, která jinak politič-
tým provinilem zahraničním ráda popřívá pe-
né ochrany, vyvolal zuřivý směr jeho listu brzo
ozhorčení, zvláště an Most kázal stále povraždě-
ní všech panovnických rodů a vyvolání vzpo-
y krvavé proti majetným třídám. Most musil
djeti i odtud, nechtěl-li býti vydán Německu
a poseděv si i v žalářích anglických, jako dříve
iž vícekrát v Německu. Než i zde v Americe
slo bylo hřídné Mostovo přece jen trochu ostrým.
Jelí se ve zlých soudech, proměl několik vězení,
zvláště v době anarchistických nepokojů, v nichž
něl zajisté také ruku, a nyní má na krku nový
rest, jako obyčejně pro pobuňování, vyblzení
ce vraždám a šíření nenávisli proti zámožným
řídám obyvatelstva. Jeho zájmy s úřady a po-
licí jsou velmi zajímavé a Most, což se mu nedá
opřítí, jeví ve službě anarchismu horlivost,
eprá věci hodnou.

Bill Nye, (vyobr. na str. 109), pokládán jest
eodle Mark Twaina (Clemense), jehož podobiznu
řinesli jsme v minulém ročníku tohoto kalendá-
e, za nejlepšího humoristu amerického od doby
Artemia Warda. Zvláště chicagské anglické listy
řinášejí každý týden jeho feuilletony, překy-
nující suchými, avšak zdravými humorem, uhlá-
senějším, avšak právě proto na méně vzdělanou
část obecnstva též méně působícím humorem,
nežli jak to zná Mark Twain. Již sám zjev Bill
Nye e jest komický a jeho holou lehkou nachází-
ne na obrázcích, připojených k humoristickým
jeho kresbám, jako účinný prostředek ku zvýšení
áslady ve čtenáři. Oblbě jej jeho umí se stahovati
e nejpřívornějším posmrkům a zjev jeho i na
livaile velmi dobře působil. Co se pak týče
jeho „žily“, tu prý dovede na požádání sypati
vtipné články z rukávu. Vychován byl na
farmě, nepoživaje z miáři přílišného vzdělání,
jež si doplnil teprve v životě na míru vši čty
bodnou, ale již jako chlapec jevil umělecké
vloh, mu vrozené. Teprve r. 1876 nastoupil
lrahu novinářskou. Zvláště dobře líčí západní
postavy, mezi nimiž vyrostl.

Quay, Matthew Stanley. (Vyobrazení na
str. 143). Mezi tolika vynikajícími muži různých
značenitých vlastností, jež obecnstvu předsta-
vujeme, budiž popřáno k vůli zajímavosti uvéstí
i člověka, jenž je ze všech politikářů amerických
nejvíce napadán, nejvíce viněn, až — jak aspoň
se zdá — má tak tvrdou kůži, že si ani těch nej-
ostřejších jedem kalených šípů, po něm meta-
ných, mnoho nevšímá. Je-li to důkaz čistého
svědomí, či veliké mravní otrlosti, těžko říci, ne-
boť do svědomí mu nikdo nevidí. Quay, kre-
slený v humoristických listech demokratických
v obliku trestníka, který prý by mu vlastně
plnou mírou patřil, viněn je, že zpronevřil znač-
nou část peněz, svědčíc mu ku agitacím volob-
nfu ve prospěch republikánské strany, již se
přidrží. Vzdor tomu však setrval ve štábu
strany, jsa chairmanem republikánské konvence,
a postavení jeho je neotřeseno, poněvadž buď
obviňování postrádá všeho podkladu, anebo

solázejí pro ně platné důkazy. — Quay narodil
se v Dillsburgu, York Co., Pennsylvania, r. 1833
jako syn presbyterianského kněze. Vystudoval
práva a vykonal v mládí svém delší cesty po
Západě. R. 1854 byl přípuštěn k baru. Ve válce
konal platné služby v poli i v kanceláři, byv po-
výšem až za plukovníka. Zvláště se vyznamenal
s plukem svým v bitvě u Fredericksburgu. Po
válce sdělil se velmi činně politického života,
v Beaver Co. byl zvolen do legiatury pensyl-
vanské a vydával i politický list „Beaver Rad-
ical.“ Roku 1872 ucházel se o gubernaturu, ale
dosáhl jen tajemnické správy. Průběhem let
zaujímal různé státní úřady, vesměs důležitě a
sdělil se jmenovitě všech bojů volebních vel-
mi činně ve prospěch republikánů. Chválí se
jeho obratnost a uhlazenost v jednání.

Reed Thomas B., (vyobrazení na str. 129),
narodil se v Portlandu, Maine a jest mu nyní
přes 30 let. Velká silná postava, tlustá tvář s ma-
lým jón knírem a řídn, pomalá chůze nikdy by
neprozradily neznámému pozorovateli, že se za
obyčejným neohrahaným zevnějškem tím skryvá
jeden z nejlepších řečníků Soustátí a bystrý po-
litik republikánské strany, který celkem a jme-
novitě v zástupcích svých pokládá se za jaksi
uhlazenější než demokratická, ač věru těžko je
to dokázat. Roku 1869 ukončil svá studia na
koleji a dal se na práva. Po té vstoupil do ná-
mořní služby spolkové, v níž setrval přes celou
válku, více však v kanceláři, než před nepřitelem.
Po válce věnoval se právníctví a brzo byl pova-
lán i do sněmovny náhanské. Roku 1874 octl se
v kongresu, kdež schopnosti jeho prokrestily si
brzo cestu a učinily z něho jednoho z nejfel-
nějších vůdců republikánské strany.

John D. Rockefeller, (vyobrazení na str. 105),
známý zakladatel a hlavní podnikatel prosulé
„Standard Oil Co.“, jest dnes největším „petro-
lejníkem“ světa, avšak nikoliv snad ve smyslu
anarchistickém, nýbrž skutečně největším ob-
chodníkem petrolejem. Obchodní spekulace
jeho potkávají se s tak běžným přímou úspě-
chem, že během nemnohých let stal se z bídných
počátků předním miliónářem americkým, jehož
maň není takřka ani ke spočítání. A stále
ještě pracuje, stále šíří obchod, zápasé nyní
s celou řadou společností evropských co nejhou-
ževnatěji o nadvládu, ne-li o úplné výhradní
prodej petroleje i za mořem, jako opamoval již
skoro úplně trh zelejší. Zakupuje evropské
společnosti, aby svého času diktoval pak ob-
ecnstvu libovolné ceny a tím způsobem nahro-
madil si obrovské poklady. Jeho vozy se želez-
nými válci plnými petroleje nacházíme již po
všech městech amerických, jeho zvláštní lodě
s obrovskými nádržkami petroleje brázdí moře.
Chicago spojil mnoho mil dlouhým „petrolejo-
vodem“ se svými prameny a čistírnamí v Ohio.
Již se mu podařilo zachytiti se i v několika
městech evropských, poraziti snížením ceny
petroleje několik menších společností, jiné vy-
kouplil a za nedlouho, jak znáci nepochybní,
zasáhne velmi citelně v trh, nebudou-li proti
němu použity na ochranu domácího průmyslu
zákonité prostředky. Při obrovském maňi svém
jest Rockefeller osobně velice přičinlivým a
laskavým, sám dle možnosti z Clevelandu, kde

bydlí, všude dohlížeje. V rodině jest dobrým otcem a v každém směru řádným člověkem.

Dr. Jindřich Schliemann. (Vyobr. na strán. 85.) Po léta byli jsme již zvyklí čítati čas od času o nových výzkumech a nálezech toho starožitníka, který na jisto postavil z pradávných řeckých dob mnohé věci, pokládané na mnoze za báječné, básnické výmysly a překvapoval tím celý vzdělaný svět. Schliemann se narodil 6. ledna 1822 v Novém Bukově ve vévodství Meklenburk-Střelice v sever. Německu, jakožto syn chudého dachovaňho, který po odbytí nejuťnějších jen škol dal jej do učení na kupectví. Úžasnou příi přisvojil si celou řadu řečtí, a sice holandsčinu, angličtinu a francčinu, dále s velikými obtížemi ruštinu, která mu ve světě k získání jmění nejvíce pomohla, jakož i vlastninu, španělštinu, polštinu a konečně i latinu a novořečtinu. Na základě své znalosti ruštiny stal se zástupcem velikého obchodního domu na Rusi. Brzo zřídil si pak samostatný obchod s hedvím a čajem a dosáhl v něm velice značného úspěchu. Nyní podnikl rozsáhlé cesty po celém světě, dávno to předmít touhy své. Konečně usadil se v Řecku a tam započal první své práce, spočívající v odkrývání památek dávno zmizelého klasického světa. Nejprve, ještě 1870, počal kopati na Odysseově ostrůvku Itace a dosáhl zde skvělých úspěchů. Po té šel kopati do Malé Asie, kde doufal nalézt v pahorku Hissarlik staroslavnou Homérovu Troju. Podniklo se mu také skutečně přijít na prastaré město, o němž však panují pochybnosti, byla-li to skutečně Troja, ač se tomu silně podobá. Na jisto jest aspoň postaveno, že odkryl starořecké město z téže ač doby trojanské války. Nálezy své popsal ve krásném spise, jenž vzbudil pohnutí v celém vzdělaném světě. Ročně vynakládá více než 60.000 mark na toto vykopávání a nálezy svými obohatil přední muzea evropská. Byl mužem více méně podivinským, ale ve svém směru velice zasloužilým, obětavým, úzasně pilným a vytrvalým.

George Francis Train. (Vyobr. na str. 107.) Muž tento nazýván je „duševní záhadou z Madison Square Parku v New Yorku“, kde je všeobecně znám svým zvláštním zjevem, svou velikou kytlicí květin, kterou stále nosí a svými přátelskými styky s tamější dětskou drobotinou, kterou velice miluje, které rád vypravuje, kupuje jí hračky a baví se s ní až do večera. Při tom pak každou chvíli znamená různé své nápady na kusy papíru. A ku podivu, poznámky tyto nesvědčí snad o nějaké pomatené myslí, nýbrž naopak o ducha velmi bystrém, o znamenitém pozorovacím nadání a dotýkají se všech téměř oborů lidského vědění, jmenovitě pak všeobecných, veřejných poměrů, politiky, společenského života, národohospodářství, umění, písemnictví atd. Jestli Train pravým typem amerického „cranka“, přepjatce, nikoliv však hloupého, ani šíleného k nepřičetnosti, nýbrž výstředního podivína a platí v tomto způsobu za přední „okrasu“ Ameriky. Narodil se dne

24. března 1829 v Bostonu a ve čtvrtém roce věku jeho zemřeli mu rodiče, jakož i 3 sestry na žlutou zimnici v New Orleansu. Vychován byl v koleji v Cambridge, Mass. a r. 1844 vstoupil již do liverpoolské paroplavební společnosti Train & Co. Oženil se r. 1851 a dvě léta po té zařídil plavecký závod v Melbourne v Austrálii. V letech šedesátých zakládal v Londýně společnost pouličních drah, ale nepochodiv, vrátil se do Ameriky a vystupuje od té doby jako veřejný řečník. Mnohé z jeho skutečně vynikajících prolovení byly vydány tiskem a sepsal také celou řadu zajímavých děl jako „Americký obchodník v Evropě, Asii a Austrálii“, „Mladá Amerika ve Wall Streetu“ (new-yorská bursovni ulice) a j. Ve veřejném svém životě byl často zuřivě napaden a v Altonu, Ill. hrozilo mu i nebezpečností smrti pro jeho bezohledné buření do stinných namoze amerických poměrů, jež umí výborně rozbíratí a nemilosrdně posuzovati. Súčastnil se i mnohých velodůležitých podniků, jako stavby Tichomořské dráhy a jiných finančních operací se vzácným štěstím a vůbec je činnost jeho obdivuhodnou. Při vši své ztřeštěnosti rozumí velmi dobře prospěchu jak vlastnímu, tak všeobecnému a jest v ohledu tom velmi praktickým. Přes to vše octl se již jednou i v bláznici, aby nepěkážel politickým svým sokům, jimž byl velmi nepohodlným, ale po roce podařilo se mu vyváznoti a pokračuje od té doby předešlým způsobem stále stejně, bezohledně a horlivě, neboje se ničeho. Posledně upoutal na se opět pozornost svými dvěma rychlými cestami kolem světa, obejev zemi posud nejrychlejší ze všech lidí na světě. Veliké jmění jeho umožňuje mu provádění podobných nápadů, kterými se ovšem Američanům vždy zavděčí, přispívaje tím ku slávě „amerikanismu“. Train jest duce při všem svém „crankovství“ a socialistických náukách, jež hájí, ale které však si pozměnil, jednám z nejpoupatárnějších zdejších mužů.

Wilford Woodruff, (vyobr. na str. 111), nový předseda společnosti „svatých z posledních dnů“ narozen byl 1. března 1817 v Hartfordu v Connecticutu, kde pomáhal svému otci do dvaceti let ve mlýně. R. 1833 slyšel v Oswego County poprvé Mormony a přilnul k učení jejich lued na poprvé. Vstoupil brzo na to do čilého spojení s jich biskupem Smithem a čtyři leta po té stal se již starším v církvi, pro horlivost, jakou vykazoval v šíření nauky a obracení „nevěřících“. Brzo na to byl poslán za účelem missie do Anglie, kde působil pro věc svou s nemalým úspěchem. Od té doby prodléval s mormonskou církví veškeré její svizele, súčastnil se všech její prací a bojů a hrál při ní vždy důležitou úlohu, stále kázaje výmluvnými slovy zásady její. Zjevem svým je člověkem velmi jednoduchým, srdečným a život jeho je co nejprostější. Má jen málo žen a nemnoho dítek. Na nynější místo své za předsedu „apoštolů“, ustanoven jest jen dočasně, ale všeobecně se uznává, že k nemalému užítku mormonismu.

Karel Jonáš,

náměstek guvernéra státu Wisconsin.

Potěšitelná zvěst rozletěla se loni počátkem listopadu po roztroušených, bohužel, českých osadách v Americe: slovníký krajan náš, o jehož předáctví v našem národním životě zde nebude zajisté žádného sporu, povolán byl volbou občanstva k velice důležitému úřadu státnímu, za místogovernéra státu Wisconsin. Jako byl prvním Čechem, poslaným demokratickou vládou na velmi důležité místo konsula severo-amerického v Praze, aby zprostředkoval obchodní styky mezi starou a novou vlastí svou, tak jest opětně

Wisconsinu, ale všichni Čechové, mají opravdovou příčinu k potěšení nade cti, které dostalo se našinci! Ze životopisných dat nového místogovernéra ve Wisconsinu uvádíme jen tolik, co zapotřebí k nejnnutnějšímu poučení. Karel Jonáš byl narozen 30. října 1840 v Malešově. Studoval vyšší reálnou školu, tehdyž ovšem německou, v blízké Kutné Hoře a po té v Praze vysokou školu polytechnickou, kde počal si již všimati čile politiky a psáti do novin. Zaičen a uvězněn reakcionářskou vládou rakouskou v roce 1860

prvním Čechem, jenž zaujal místo tak významné. Šířiti se dnes ještě o působení Karla Jonáše v životě českého živilu v Americe, vypisovati jeho činnost žurnalistickou, spisovatelskou a abychom tak řekli, všeobecně národní, psáti o významu jeho pro nás, myslíme, že není více potřeba, neboť vše jest ode dávna známo a mnohokrát, ač ovšem ne vždy, dostatečně oceněno.

Znamenitý úspěch Karla Jonáše není pak snad jen úspěchem jeho osobním, či strany, kterou zastupuje, nebo jen krajanů našich ve státu

prchl do Londýna, načež v roce 1863 přijel do Ameriky a ujal se redakce „Slavie“, kteráž se dosavadě nachází v jeho rukou. Roku 1870 byl zpravodajem amerických listů z bojiště francouzsko-německého, jmenovitě od německého štábu z Versaillesu při obléhání Paříže. R. 1885 za presidentství Clevelanda jmenován byl přes odpor vlády rakouské jako věrný, dlouholetý přívrženec demokratické strany konsulem v Praze, kdež setrval až do opětného vítězství republikánů, získav si ve staré vlasti všeobecně vážnost.

PAMĚTI OSADNÍKŮ ČESKÝCH V AMERICE.

Zprávy o prvním osazování se krajanů a o poměrech českých osad.

Jan Raisler z Chicaga píše sám: Rád životopisy svých krajanů čtu, ale nijak se mi do toho nechtělo, abych také svůj životopis podal a chtěje jenom vyhovět vydavateli kalendáře, uveřejňuji svůj života běh.

Pozdravil jsem svět pláčem, kdy lid plesal a se radoval z Kristova narození. Byl jsem totiž narozen o půl noci roku 1829.

Bylo mi 12 let, když už jsem otci pomáhal při zedničině. V patnácti letech přišel jsem dělati do Vejvanova k strýci, abych doučil se zedničině. R. 1844 koupil u nás od barona pozemek A. Karlovský, truhlářský mistr, který bydlil v Liblíně a měl tam svůj vlastní domek.

Ten prodal a usadil se u nás Hřešlavecch. S otcem mým se už dávno znali a tudíž se stalo, že se s otcem dohodli stran vystavění jemu domku. Mezi tím časem, co jsme stavěli, domlouval A. Karlovský mému otci, aby mne dal raději vyučiti truhlářinu, že budu míti lepší budoucnost a že mne vezme do učení, jak se do Hřešlav přestěhuje. A tak se stalo. Trvalo to ale jen něco přes rok a pan mistr prodal svůj majetek a odstěhoval se do Lhoty u Zbivoja k mému strýci Pacovskému. Já se odstěhoval s ním, vydržel jsem tam asi půl roku, ale pak se mi tak stýskalo po domově, že jsem odešel domů.

Když jsem byl několik dní doma, dostal jsem práce od osadníků dost, neb nebyl kolem nás žádný truhlář. Můj strýc však, mistr zednický Josef Raisler, dozvěděl se,

že jsem odešel od svého mistra ze Lhoty, nebyl s tím spokojen, přišel k nám a domlouval otci, bych práce doma zanechal a šel k jinému mistru truhlářství se doučiti.

„Mám v Radnicích známého truhlářského mistra a ten Honzika vezme!“ Tak se i stalo. Strýc pro mne přišel a odvedl mne do Radnice k mistrovi J. Šilhánkovi, kde

jsem byl přijat a začal hned dělati. Nedělal jsem však u Šilhánka ani celý rok a byl jsem puštěn, proto že nebylo práce. Mezi tím časem odstěhoval se do Liblína opět můj dřívější mistr. Doma jsem dělal zas jako dřívě a když jsem si uštířoval tolik peněz, abych mohl za vyučění zaplatiti, došel otec pro tohoto mistra, aby mi list vymohl. Pan mistr přišel hned s otcem a pak spolu se mnou šel do Slabec, kde zedníci, tesaři, truhláři, kováři, záme-

Jan Raisler z Chicaga.

čníci a mlynáři měli společný svůj cech. Bylo to dne 31. října r. 1847, kdy jsem list obdržel, ale psaný němčinou.

Rok 1848 ukazoval, že snad bude rokem vzkříšení práv lidí, ale nestalo se, neboť bylo více umrtvujících, než křísících. Svoboda zůstala jen na papíře a lid držán jako dřívě v poutech otrockých. Malé volnosti přece získáno — robota pomínula!

R. 1849 mi však přeclo dělati dlouhý nos! Byl jsem odveden krátce na vojnu. Zůstal jsem hned v Plzni a s jinými, kteří byli také odvedeni, poslán do Terezína a přidělen k pluku Benedek. Po vycvičení v zacházení s ručnicí, stal jsem se u setniny tesařem, čímž

byl jsem zbaven chození na stráž i na execírku. Za několik neděl jsem přišel do práce truhlářské, ve které jsem setrval až do rozpuštění praporu, kdy jsem byl také propuštěn.

Roku 1850 jsem musil opět navrátiti se k vojsku a to do Prahy. Z Prahy jsme byli hnáni do Josefova. Když jsme tam dorazili, dělali tam hradby kolem a pravidlo se, že Prusové chtějí vrazit do Čech. Na zimu jsme byli zas puštěni domů. Vojáci, kteří jsou pouštěni domů, bývají obyčejně puštěni přede dnem, kdy se vyplácí přídavek a tak se i mně stalo, že jsem neměl ani krejcaru v kapse. Z Josefova musil jsem do Prahy jít pěšky, ale já si z toho přece nic nedělal, jen když jsem šel domů. Doma jsem zas pracoval jako jindy. Zima byla pryč a mně zase přišlo, abych zase přišel vojantit. Nezbyvalo mi nic jiného než polechnout. Půjdu do Prahy a ohlásím se v kasárnách hned za nemocného. Přišel jsem k lékařské prohlídce a hned dán do nemocnice. V nemocnici byl jsem šest neděl a pak jsem byl poslán ještě s několika do Kutné Hory, kde jsem žádal za lehčí službu a byla mi dána. Přišel jsem do nemocnice do zvláštního oddělení opatrovati nemocné. Našemu setníkovi se však brzo roznemohl sluha a já přišel na místo něho. Zůstal jsem u něho, až jsme přišli k ubytování do Prahy. To bylo ku konci roku 1852. Vojáci, kteří chtěli, dostali propuštění na neurčitou dobu. Já se také přihlásil, ale šikovatel mi pravil, že musím mít civilní oblek. Kde jej vzít? Koupiti? Peníze naň nebyly a domů bych byl šel tak rád! I vzpomněl jsem si na Israelitu, s kterým jsem byl dobře znám a kterému jsem mnoho posloužil, když bydlil v Hřešlavěch. Když jsem přišel k němu, byl právě doma a já ho žádal hned o zapůjčení obleku. „Nu, udělám to,“ pravil, „ale brzy mi ten oblek zašlete zpět!“ Radostně běžel jsem do kasáren, převlekl se, odevzdal „mundur“ a že jsem neměl krejcaru, z toho jsem si tak mnoho nedělal. Opět jsem uháněl k domovu, jak jsem jen mohl a večer hezky pozdě jsem byl doma. Otec nebyl doma, matka již ležela a jak jsem se ozval, byla hned u dveří a otevřela. Měla radost, že jsem doma a já také, ale už jsem hleděl, abych si sedl. „Dítě,“ pravila matka, „nemám ve stavení ničeho, co bych ti dala jíst a ty máš zajisté hlad?“ Já se matce nepochlubil, že jsem celý den nejedl a když mi ustlala, ulehl jsem a ačkoli hladověl, usnul jsem přece brzy. Lidé pak, jak se dozvěděli, že už jsem doma, přicházeli

opět, bych jim to a ono udělal a bylo zase dobře.

Na začátku listopadu dostal jsem rozkaz z okresní vojenské kanceláře v Praze, bych 17. listopadu 1853 o 9. hodině v kanceláři se ohlásil. Přišel jsem den před tím pozdě večer do Prahy a ráno v určitou dobu jsem byl v kanceláři. Bylo tam více už vojáků a brzy začali vyvolávat jména vedle v kanceláři, kam musil každý vstupiti avlečený. Když jsem byl vyvolán a se představil oficiru, který nás přehlížel, poznal jsem bývalého našeho majora Brauna z Tereziína. Muž se začaly noby třásti. Poznal mne hned a vlídnými slovy se mne ptal: „Co je ti?“ Já neodpověděl. Když jsme šli ke prohlídnutí, praví Braun k poručíku tam stojícímu po německu: „Prosím pana generála, aby Kaislera propustil!“ Teprve teď jsem věděl, proč jsem byl předvolán do Prahy. Když jsme byli předvedeni generálu, ten si nás jednoho po druhém přehlédl. Po prohlídce zas nás poručík odvedl zpět do kanceláře a jeden po druhém vyvolán. Když já byl vyvolán, řekl poručík, že jsem propuštěn a já šel. Neměl jsem žádnou radost, nevěda, jsem-li na dobro puštěn aneb ne. Zašel jsem do hostince. Bylo už po poledni a já se ubíral z Prahy k domovu. Za dlouho mne došlo z podkrajského úřadu z Hořovicích, abych se tam přihlásil o „abschied“. Snad to byla první opravdovská radost, kterou jsem ve svém životě měl.

Po obdržení propuštění z vojny, nabyl jsem veselejšího ducha. Vyzvěděl jsem si hned povolení ku provozování truhlářiny. V tom čase už cechy neměly platnost a kdo chtěl jakoukoli živnost provozovati, potřeboval si vzíti jen povolení z úřadu a zaplatiti určenou částku peněz na rok.

Roku 1854 jsem se odstěhoval do Třimán, asi půl hodiny od Hřešlav a dělal jsem u sedláků, u jednoho po druhém, jakoukoli práci potřebovali. Když už jsem podělal, co který potřeboval, odstěhoval jsem se opět k rodičům. Avšak otec ke svému i takřka k mému výdělku udělal časté dluhy po hospodách. Já také už hleděl, abych měl už lepší šaty než dříve, když jsem byl tím ztraceným mladíkem, vojákem, a když jsem viděl, že při otci není možno býti, akrátka jsem se oženil. Vzal jsem si Pepičku, dceru představeného obce. Ona byla devatenáct a já pětadvacet roků. Oddávání jsme byli v lednu 28. roku 1855 v Hřešlavském kostele Augustem Heroldem, farářem. Náš baron Rummerskirch dal mým rodičům jiný byt a já si zařídil své nové hospodářství

v místě, kde jsem s rodiči svými býval. Šlo nám vše dobře, tak že ke konci 1856 jsme zakoupili domek ten od barona.

Jednu neděli ke konci téhož roku přišel ke mně syn mého souseda, Jakuba Krumlovského, Josef, můj spolužák, tovaryš kovářský a žádal mne za radu, co má činiti, že nemůže dostatí povolení k ženění od představenstva obce a že si přinesl s sebou přece i vysvědčení od mistra z Vranůvka, u něhož pracuje, že je schopn rodinu uživit. „Obci Hřešlavské zajisté nikdy na obtíž nepřipadnu a jest-li já nemám jmění, ty jsi ho také neměl, ale že jsi vzal si představeného dceru, měl jsi povolení hned!“ — „Co já myslím, bude pro tebe nejlepší, když dojdeš k okresnímu do Zbirova a požádáš ho o radu. Jiné cesty nevím!“ pravil jsem Krumlovskému. „To máš pravdu!“ pravil a odešel. Druhého dne přišel ke mně a žádal mne, bych jsem napsal svatební smlouvu a podepsal ještě a jedním, jenž platí císařskou daň, jak mu okresní řekl, pak že dostane povolení. Dělník chudý jako on, rozhořčen i též nad tím, že povolení od obce k ženění mu nechtěli dát, snad že je chudým, jsem mu svatební smlouvu napsal a podepsal a požádal i svého kamaráda, F. Konvalinku, který teď též v Chicagu bydlí, aby svatební smlouvu podepsal, což on též učinil. Na to za týden přijde k nám pan tchán a po přivítání jej pustil se do vypravování, jak se dozvěděl, nezmudiv se od toho, že Krumlovský měl ohládky v kostele Lohovickém, kam rodiče nevěsty jeho náleželi. Že už to ví, že já mu byl o povolení k ohládkám nápomocen a že jsem si dovolil takto radu obce pokorit a že mne to může mrzet. Viděl jsem, že jsem prozrazen a touha moje byla teď po Americe, neb už byl v Americe můj strýc, bratr mého otce, který v psaní nám vychvaloval Ameriku a i truhlářinu v Americe. Tedy jsem ucdnul na výhrážky tchánovy a pravil jsem mu, že vůči Krumlovskému jednali bezcitně, nespravedlivě, neboť jinak by nebyl dostal od okresního úřadu povolení k ženění. Tchán se rozhněval a odešel od nás. Celá rada obce se na mne rozhněvala a i baron: z baronova hněvu učtil ztrátu práce. Byl se k nám přistěhoval truhlář ze Žlkova, který dříve si koupil pozemek od barona a vystavil na pozemku hned domek. Tudy se stalo, že výhrážky tchánovy se mohly pro mne uskutečniti. Bylo tomu dva roky, co mne začal svět těšit a zase měl nastati trapný život. Byl jsem takřka nucen opustit moji matku, kterou jsem od útlého

mládí tak miloval, neboť jsem nemohl tolik peněz sehnat, abych rodiče mohl vzíti hned s námi do Ameriky. A k tomu ta nejistota o budoucnost v Americe! Avšak chystali se též přátelé moji manželky a několik jich známých též do Ameriky, jako z Holofous, z Klíče a ještě odjinud, což dodalo mi také chutě. Žádost o „pas“ do Ameriky napsal mi náš učitel Novotný. Za tři týdny jsem jej obdržel a moje sestra Anna byla v něm též připojena. V týden jsme byli všichni, i ti, jak jsem již byl naznačil, připraveni k odjezdu. Dne 25. července roku 1857 jsme všichni společně vyjeli z našeho domova a sice byli jsme to rodiny: Foldova, Pišova, Rokešova, Konopáskova a naše. Co bylo v každé rodině dětí, již se nepamatují. My měli dcerušku Annu, která se nám narodila v březnu téhož roku, v němž opouštěli jsme milovanou otcinu i drahou vlast.

Do Brém jsme přijeli až třetí den. V přístupu brémském jsme byli dvě noci a jeden den. Za jednu osobu jsem platil 48 zl. na lož. Zachovali jsme 500 zl., moje žena měla 200 zl. na berním úřadě ve Zbirově a tudíž nám ještě částka peněz zbyla. Moje sestra si sama tolik nastřádala, co na cestu do Ameriky spotřebovala. Já, ani moje žena nešli do kostela se s pámbíčkem rozloučiti, ani se vyzpovídati ze svých hříchů a ani nedali sloužit mi svatou. Já už se víc nemodlil, ačkoliv doma jsem býval jedním z těch nejpobožnějších, avšak touhy mé nebyly dosaženy. Až když jsem se přestal modlit, byl jsem z vojny propuštěn.

Dne 5. srpna jsme byli na moři.

Cesta naše trvala 46 dnů. Dne 20. září 1857 jsme byli v New Yorku a dne 23. září jsme přijeli do Chicagu, které tenkrát vypadalo jako větší už vesnice. Byl jsem rád, že nejsem v žádné poušti, jak jsem se obával. Byl už večer, když jsme vystoupili z vlaku. Hostinští a nádhončí nás obklopili a každý z nich nás chtěl dostatí do moci. Žádný Čech nepřišel a ani můj strýc, který v Chicagu v tom čase bydlil. Díval jsem se jen těm lidem dobře do obličeje. Jeden se mi zdál poctivým a k tomu mluvil německy. Pravím tedy k druhým: „Myslím, že k tomu můžeme jíti.“ Ujednali jsme s hospodským 75 centů denně za stravu za osobu i s noclehem. Naproti byl kapec krám (grocery) Náhodou vešel tam švakr koupiti si tabák. V krámu byl pan Herman, jenž sice neznal švakra, ale poznal, že to čerstvě přijetý Čech. Vzal nás k sobě. Ráno nás dovedl k mému strýci. Strýc bydlil u J. Kovandy na Beech ulici a byl rád, že se s námi shle-

dal. Kovanda měl místa dost, takže ještě toho dne jsme měli i postel postavenou. Moje žena vyndala peřiny z bedny a tak po několikátým povalování jsme si zase jednou na posteli odpočinuli. Na téže ulici blíž Polk jsme pak dostali byt a se tam odstěhovali i se strýcem. Sestra dostala službu a já chodil hledat práci, ale neuměje o práci Fici, nedostal jsem nic celou zimu a strýc také celou zimu nedělal. Chodívali jsme do „české vesnice“ na ulici Canal, mezi Taylor a DeKoven ke krajanům J. Ježkovi a Janu Šestákovi, který dělával jatrnice, jelita atd. a nás častoval, když jsme u něho se bavívali. Kofalky mívají Češi velké láhve, neboť byla laciná.

Nastal rok 1858. Hledal jsem práci, ale zase marně, kdežto strýc dostal práci brzy, maje známost mezi Čechy, kteří dělali v dřevařských ohradách. Žádal je, aby mi pomohli a tak se stalo, že několik, kteří vykládali lodě, vzali mne mezi sebe. Avšak namohl jsem se tou nezvyklou prací tolik, že jsem nemohl ani chodit a sedm týdnů jsem si poležel. Psal jsem do Čech rodičům, že jak si vydělám tolik, abych mohl odjeti zpátky, že se vrátím hned zas do Čech. Po té spočil jsem se s občanem Karnišem, a chodil jsem s ním řezati po domech dříví. Měli jsme pořad co dělati a tak jsem si do zimy zahospodařil několik dolarů. Přišla zima, já si koupil náčiní k práci truhlářské potřebné a začal jsem dělat truhlářinu doma. Práce jsem měl od Čechů dost a tím jsem se stával v Americe spokojenějším.

Rok 1859 byl už pro nás příznivější. Stavěl jsem některým domky a též sobě na Polk ulici, kdež narodil se nám 9. března první syn Jan.

V r. 1860 jsme si pronajali se švakrem lot na rohu ulice Canal a Dekoven. Jemu jsem vystavěl domek a dílnu bednářskou, načež jsem rozboural i svůj domek na Polk a zas na novo jej zde sestavil. Za nedlouho dostali jsme rozkaz na zaplacení nájemného z lotu jednateli pozemků Kunzerhauserovi. Nechtěli jsme platit, takže to přišlo k soudu, kde objevil se teprve pravý majetník pozemku. Přes to, že jsme tomuto nájemnému zaplatili, dostali jsme právní výpověď. Já prodal domek Čechu, který si vzal několik lidí a mezi nimi též Martina Trázníka, by mu pomáhali při stěhování. Já též pomáhal, a tu se stalo naše první seznámení a spřátelení s M. Trázníkem, které až do dnes trvá.

Tehdáž byl veliký nepořádek všude v Americe. Bankrotářství čili úpadek za úpadkem následoval! Přinesl-li dělník v sobotu

výplatu, v pondělí už mohl očekávat ztrátu 25—50 centů na dolaru v papírových penězích. Bossové dávali dělníkům místo peněz „žeky“ do „grocerií“. Přistěhovalci byli zavázáni expressmany v odlehlá místa, zde shozeni z vozu a darebáci odjeli se všim, co bylo na voze. Když však zvolen byl republikánský major „Long John“ (Wentworth) v Chicagu, nastal jiný pořádek. Též bylo zavedeno oznamovati každou hodinu, uhozením tolikrát na zvon, kolik bylo hodin, aby dělníci věděli, kdy začali a kdy mají přestat dělat, by nebyli o čas zkracováni.

V r. 1860 bylo v Chicagu už hodně Čechů a přičiněním uvědomělých několika národovců byl založen spolek „Slovanská Lípa“ u Fr. Kučery, v bytu nad jeho hostincem. Já byl též v první schůzi přítomen, ale dostal jsem řádku: „Co chce ten v té čapce vojenké?“ Bylo to sice jen dole v hostinci, ale já už více do schůze nešel.

V r. 1863 jsem dostal práci hned po jaru. V minulém roce se mi tak poměrně lépe vedlo, že jsem mohl poslati rodičům přeplavav listek. Přijeli až na podzim a měl jsem veickou radost, že matka se přece dočká, že její touha se jí vyplní, býti opět v kruhu našem. Otec seznámil se s hudebníky, kteří vzali jej s sebou hrát a vyhrál dost peněz.

V r. 1864 na domlůvu mnohých známých, zvláště Josefa Ferdinanda a Josefa Bureše dal jsem se konečně také k „Slovanské Lípě“. Prodal jsem domek a pronajal jsem hostinec na Canal, blíž 16. ulice. Když jsme se do hostince přistěhovali, požádal nás p. Zitek, dřívější nájemce, abychom udělali taneční zábavu ve prospěch kostela sv. Václava. My, totiž já a švakr, s nímž jsem byl ve spolku, jsme však odepřeli, neboť „máme v Čechách kostelů a kněží dost!“ Zprvu jsme mysleli, že se musíme hostince vzdát, neboť obchod šel bídne. Usnesli jsme se, že zařídíme si to tak, abychom mohli strážníky držet, což jsme též provedli a obchod šel hned lépe. Po nedlouhém čase jsme ale hostinec přece prodali.

V r. 1865 jsem pracoval v dílně Mayera a Kichnera, Němců, s nimiž první byl katolíkem, druhý prý zednářem. Mayer přinášel nám ke koupi lístky k zábavám ve prospěch německo-katolického spolku. Já od něho však nekoupil nikdy. I přišel jednou Mayer s knězem od sv. Františka do dílny, kde jsem byl hned u dveří a první mne oslovil, abych přispěl aspoň 10 dollarů ku vystavění kostela sv. Františka na 12. ulici, že nepotřebují najednou je hned dát, že mi je bude po jednom dolaru týdně srážet. „Mám ně-

kolik malých dětí a z toho co vydělám, může mi málo zbýti, takže v pádu nehody ve své rodině nemám ničeho uspořeno a proto to udělat nemohu. Boha pomoc nechci, neboť si musím pomoci sám, a jsem rád, že jsem se toho ponížování se kněžím zbavil!" Na to se začali někteří dělníci smáti, a Mayer s knězem odešli z dílny. Druhého dne jsem se ovšem z dílny Mayerovy odstěhoval! Hnutí dělnické razilo si již cestu k společnému účinkování pro všeobecné dobro. I já začal pracovat, by se české dělnictvo též mohlo spojit. Dohodl jsem se s některými známými a dne 23. prosince 1866 založili jsme „Česko-dělnický spolek" v síni A. Svobody na Canal ulici, mezi Bunker a 12. ulicí. První údové byli: Jos. Bureš, Jan Nikl, Frt. Brašna, Frant. Bedlan, Jan Morava, Josef Morava, Jan Talafous, Martin Trázník, Jan Smrček, Val. Škudera, Štěpán Krch, Matěj Liška, Karel Jurka a já. Po čase vydal Č.-D. spolek 5-dollarové akcie k vystavení truhlářské dílny. Čtyři loty byly k tomu účeln koupeny, ale když se začalo o postavení dílny jednat, vystoupil úd M. Š., aby se to nepodnikalo, že by dva, tři z toho ztloustli. Odpověděl jsem, že jsem první, který nechce v tom podniku míti žádného vedení. Ale co bylo platno: účel zůstal na papíře, ale skutek utek! Jak mnohdy jednotlivý člověk způsobí řadu útrap, jež snášeti je pak mnohým!

Když dělnický spolek byl založen, bylo usnešeno odbývatí ples na sv. Josefa v síni Svobodově. Sv. Josef byl prý tesář a tudíž také dělník. Dostavili jsme se tedy do hostince Svobodova objednatí pivo atd. Za nedlouho přivezl Scippár rozvažeč F. P. Svobodovi pivo a sotva zavřel dvéře, začal se vadit, čeho jsme se to dopustili, že chceme odbývatí ples v postě. Na to jsem mu odpověděl: „Kněž! nám taď svobodu nezaložili a proto nemají nám co poroučet i s vámi!" Avšak F. P. už mne chytil jednou rukou za krk a druhou za vlasy, tak že jsem se mu měl co brániti, by mne neuškrtil. A ti milí soudruzi byli při tom, jako by se nic nedělo, až Svoboda běžel pro policajta. Tu teprv mne F. P. pustil a hned odjel. To se mi přihodilo poprvé v mém životě, a také na to nezapomenu nikdy. Když odešel, tu bylo rad: „To mu neodpusť, žaluj ho, my budeme ti svědčiti atd." Adolf Chládek přišel ke mně, abych jemu dal žalobu na F. P. v moc, že uvidím jak bude potrestán. Byl jsem s tím srozuměn. Soud měl být u soudce Kovalského, na rohu Randolph a Canal ulice. My se dostavili v čas k soudu, ale kdo tu nešť přive-

den, jako zažalovaného bratr! My byli jako v údivení, co se to stalo. Na domluvu jsem pak odstoupil od žaloby!

Bylo to 2. září 1867, když po 6. hod. po práci jsem si zašel do hostince Fr. Stejskala na Canal ulici. Hned u dveří seděli tři moji známí a opodál u druhého stolu seděli také tři jiní. Od prvního stolu pořádě podpíchovali ty od druhého stolu, kde já též seděl, až se z toho strhla všeobecná mela. Zprvu jsem je prosil aby přestali, že to není žádná česť, a když nastala pračka, už jsem chtěl jíti domů, ale byl jsem zadržán. Zpurný trojlístek odešel. Na nás čtyry vyzvednut byl však od nich zatykač, ačkoliv byli sami začínali. Ráno, když chci jíti do práce, přišel pro mne policajt. Moje žena, jak ho spatřila, klesla k zemi. Policajt ji zachytil a pravil jí, aby se jen nebála, že já jsem jen zatčen, abych nemohl svědčiti. Venku u dvířek čekal ještě jeden policajt a celá ulice byla vzhůru. Mezi tím byli na policejní stanici na 12. ulici také přivedeni ti druzí a síla Čechů se tam shromáždila. Někteří byli zde, aby za nás dali záruky a druzí ze zvědavosti. Na stanici si naše jména zapsali, načež jsme byli puštěni. Měli jsme státi dne 12. září t. r. na hlavní stanici. A. Ch. udal při přelíčení, že jsem volal, aby jej zabili, což bylo úplnou lež. Mnozí mne nutili, abych nechal jej zavříti pro nepravé zatknutí a křivou přisahu. Jak se soud dokončil nevím, ale stálo mne to 40 dollarů. Má rodina vyžadovala, aby se šetřilo, neb už jsme měli šest nedospělých dětí!

Navrátím se opět ke „Slovanské Lípě". V červenci r. 1864 jsem pomáhal dobrovolně objíjeti síň „Sl. L.", která už byla vystavěna. Já a p. Mendlík byli jsme výborem ustanoveni zhotoviti jeviště. Mně bylo určeno, abych vzal měru podle opony, jež byla na jevišti v síni na rohu Canal a Van Buren ulice a podle ní udělal na jevišti místo pro ni, což já též učinil. Na to ve schůzi úd Dvořáček se vyjádřil, že je to psf bouda. Mně to tak poňděvalo, že jsem vstal a hned se děkoval z údatví. Bylo mi doulováno, že to nemá takovou váhu, abych se hned děkoval ze spolku a zůstal jsem. Pak jsem dal též v nálevně vše do pořádku. Dne 18. září konala se slavnost zasvěcení „Slov. Lípy". První kus sehrán zde byl „Valdek", při němž já též účinkoval.

V r. 1866, 25. října, jsme měli večer poslední zkoušku. Poněvadě poprchávalo, vzal jsem si s sebou deštník. Po zkoušce v síni „Slov. Lípy" jsme zašli do hostince k panu Pankráci na Canal ulici, a hned po té domů,

Jdeme již konsek cesty, když jsem si teprve vzpoměl na můj deštník. Dal jsem pp. Prausovi a Chládkovi „dobrou noc“ a vrátil jsem se, myslíc, že jsem v hostinci deštník zapomněl. „Dobře, že jsi sem přišel, potřebujeme zrovna jednoho, abychom si zahráli „kšištku“,“ pravil jeden známý u stolu, kde seděli tři. O hře jsem nechtěl ani slyšet, vymlouvaje se, že neumím ještě dobře úlohu. „Snad bys nám to neudělal, abys s námi nechtěl si zahrát ani špády!“ ozvali se všichni tři. Co jsem měl jiného dělat, než si sednout k nim a hrát! Hráli jsme přes půlnoc, když jsme byli náhle překvapeni policijaty, kteří tehdež stíhali hráče, kde je jen dopadli a kteří použili opomenutí posluhy Pankráčova, jenž zapomněl zavřítí dveře. Nedovedu své leknutí nijak popsat, neb jsem nikdy posud ve svém životě trestán nebyl a to se mělo nyní státi pro malicherné hrani špádů. A potom, co asi moje žena bude činit? Pankráč musil vstát a jíti s námi. Rozprávěli jsme o divadle, jak to dopadne, neboť jsme všichni hráli!

Když jsme byli propuštěni ráno na svobodu, měla žena oči ještě celé rudé od pláče a jak nepokojnou noc měla! Nám pomohl z vězení nejvíce p. Praus, kterého žena moje ve své úzkosti časně ráno vzbudila, když jsem se z „Lípy“ nevracel. Pan Praus byl s kapitánem policie dobře znám a horlivý přítel divadla, které by bylo tím zkaženo. Večer se hrálo, jako by se nebylo nic přihodilo. V pondělí jsme se dostavili k soudu, kde byli jsme pokutováni každý pěti doly.

„Slovanská Lípa“ prospívala ku vzdělání, k nšlechtilosti a k národním uvědomění Čechů chicagských. Původně koupila dva loty na Canal ulici, blíže Polk ulice, ale když sň pohofela, koupenu opět dva loty na Taylor ul.

V roce 1878 vydal F. B. Zdrůbek provolání ku všem svobodomyšlným Čechům ve Spojených Státech, na jakých zásadách by se dal založiti spolek svobodomyšlných. Když v Chicagu se o založení takové obce žádný nestaral, došel jsem k p. Vaskovi na Canal ulici blíže 12., kde měl hostinec, zda-li by chtěl se mnou účinkovati ku založení svobodné obce, jak pan Zdrůbek v provolání udává. Byl ochoten a tak našim přičiněním založena byla „Svobodná obec“ v Chicagu, ačkoliv i „Slov. Lípa“ i „Dělnický spolek“ byly vedeny v duchu svobodomyšlném. Český Dělnický spolek ukázal nejlépe svobodomyšlnost, když pojmenová-

no bylo dítko člena Jiřího Cvachouška, a tu tehdy já, jakožto předseda, jsem obřad vykonal. Byl to tedy první občanský křest důstojnosti lidské přiměřený, bez privilegovaných osob.

V roce 1869 „Slovanská Lípa“ vystavěla sň na Taylor ulici. Stavitelem byl p. Geo. Olson, Dán a náklad obnášel \$13,400, k čemuž za mimořádnou práci dostal \$322. Nevyplaceno zůstalo \$4,005. Byl jsem zvolen za majetníka síně a sice jen k vypůjčení peněz, by se Olsenovi mohlo zaplatiti, neboť spolku by byl nikdo nepůjčil. Volba dala se v „Turn Halle“ na 12té ulici. Někteří údové, asi 5, se začali zvedati proti mému zvolení, že prý nejsem žádný obchodník atd. Byl bych se vzdal, neb jsem měl k očekávání jen zahálku a útratu, než tomu nechtěli ostatní a já zůstal „vlastníkem“. Měl jsem při tom mnoho chození. Došel jsem k jakémusi F. Silvermanu, jenž půjčoval peníze a po třetí chůzi pravil, bych přišel 17. září t. r. pro peníze. Za rukojmí se podepsali pp. Josef Bergmann, Václav Řezanka a Matěj Cihlář (všichni tři již odpočívají v chladné zemi). Stavitel byl vyplacen. Ve schůzi Slov. Lípy na to jsem nebyl přítomen, ale doslechl jsem se, že bylo řečeno, jak prý teď budu dělat pána. Došel jsem tedy zas k Silvermanovi a zeptal se, zda-li bych mohl majetek Slov. Lípy se sebe složit. Odpověděl, že ano. Na to jsem šel do schůze a úmysl svůj oznámil, děkuje všem, že měli ve mně, v chudém údě, důvěru. Nebrvalo to dlouho a majetek Slov. Lípy měli údové opět ve svých rukou. V témuž roce zakládala se také „Česká osada“, t. j. pro farmáře, kde jsem byl také údem, ale když jsem seznal, že nebude mít dobrou budoucnost, odatoupil jsem.

V roce 1870 dne 28. srpna byl založen odbor politický Česko-dělnického spolku; za údy se přihlásilo 29 dělníků a zvolili se hned úředníci a sice: já za předsedu, Jan Beneš za tajemníka a Josef Bidlas za pokladníka. Ve schůzi dne 11. září přítomen byl Karel Clinks, úd z ústředního dělnického německého spolku a sdělil, že je do naší schůze poslán, bychom též zvolili dva delegáty, by nás v ústředním tělese zastupovali, což bylo přijato. Zvoleni jsme byli Josef Punčochář a já. Přijato, by se každých 14 dní odbývala schůze v sňi „Slov. Lípy“. Schůze dne 4. prosince t. r. byla však již poslední, neboť členové odpadli a zbylo nás jen 10, kteří jsme se pak rozešli. Tak se tehdež dělnictvo české v Chicagu zajímalo o zlepšení stavu dělnického! V tom čase

byla vůbec práce obstojně placena, a tudy bylo spoleháno na to, že tak bude pořád.

V témž roce 1870 byla založena i „Česko-Anglická Svobodná Škola“, v níž začalo se vyučovati srpnem t. r. V síni „Slov. Lípy“ se vyučovalo až do konce roku 1872. Tom. Petrál byl od začátku až do konce školy pokladníkem a já zápisníkem. Mnohé nemilé boje jsme pro školu onu přestáli a nebyli v stavu na dále ji udržeti, jak zde pověděno.

V roce 1867 v červenci konal „Sokol“ od „Slov. Lípy“ výlet na polední stranu, blíže železniční tratě. Bylo to v pěkném lesíku. Česko-dělnický spolek se též výletu účastnil a já byl maršálem. Když už výletníci se ubírali k železnici, já zůstal u nálevny, až všecko měli připraveno k odchodu. Neďaleko vlaku přepadlo nás několik pobudů. Dva z nás se dali hned na útěk. Já vzkřiknu: „Neutíkejte!“, ale v tom jsem ucítil ránu na hlavě a padl jsem k zemi omráčen. Všechno běželo hned z kar na místo rvačky. Pobudové, kteří mysleli nejspíše, že já mám utřžené peníze z výletu u sebe, byli ode mne zahánáni. Manželka moje celá strachy se třásla, až jsem přišel zas k vědomí. Měl jsem proražené želo nad okem a krev tekla mi pořád z rány. Lupiči, když viděli od železnice běžeti dost mužských, dali se na útěk, ale některé z nich naši chytili a sbili, že zůstali ležeti.

V roce 1873 byla založena zas „Česká osada“ u Leop. Dvořáka na Canal ulici. Byl jsem zvolen za předsedu a p. Dvořák za tajemníka.

Začátkem července r. 1874 byli jsme vysláni od „České osady“ do Nebrasky a Kansasu ke prozkoumání půdy a výhodných míst k osazování Čechů v těch státech. J. B. Bělohradský nám vymohl listky zdarma, tam i zpět. „Česká osada“ nám dala 45 doll. Jeli jsme Frant. Pracna, Fr. Konopásek a já. Prozahálel a utratil jsem tím dost, a všecko marně. Když jsme přišli zpět, oznámili jsme v schůzi, jak to dopadá, což bylo i v novinách podáno, ale podnik se nevydařil.

Roku 1873 se ujali někteří krajané opětno obnovit Česko-anglické svobodné školy, a sice nyní v Plzni, o nejvíce se starali J. B. Bělohradský a Mart. Baumrucker. Schůze byla svolána do místnosti obč. Zahradníka na rohu 19. a Morgan ulice. Řeči začly vůbec pro potřebu obnovení Č. A. S. školy a o prospěchu duševním ze svobody lidstva. Po té obč. Baumrucker byl zvolen za předsedu, já za místopředsedu, za učitele povolán L. Dvořák. Místnost pro školu dal dole

v domě svém na 20. ulici J. B. Bělohradský. Přivezly se školní lavice z dřívější školy ze „Slov. Lípy“, v tom čase už patřící Tělocvičné Jednotě „Sokol“, a začalo se hned vyučovati. Počalo to však brzo se školou vážnouti, nedostávalo se peněz. Za nedlouho převzala však vydržování její Č. S. P. S. Nesmím opomenouti též roku 1876, kdy 23. června jsme založili v místnosti Jana Vaňka na rohu ulice 20. Morgan, spolek „Ochranov“ na podporu v stáří. Prozatímním předsedou stal se Jos. Kouvalinka, a prozatímním zápisníkem já. Starci se přihlásili čtyři. Po půldruhém roce vypukly však hádky a já se poděkoval z úství. Za nedlouho po tom se „Ochranov“ rozpadl.

V letech 1878 a 1879 úsilovně pracoval na založení „Občanského řádu“ J. Humpal, přibrav k sobě Leop. Dvořáka a Jos. Kouvalinku. Když ke mně po třetí přišli abych se k nim přidal, že uvidím, jak to bude jeden z nejprospěšnějších českých spolků, učinil jsem tak a byl jsem hned zvolen prozatímním předsedou a po té 3. prosince 1880 předsedou řádným. Stojil jsem však opět brzo úřad svůj ve prospěch J. Humpála. Nechám dalšího popisu o svém působení, jakož i o přijetí klubu do Č. S. P. O. řádu. Obmezím se pouze na žalobu pl. Koudelové z Clevelandu proti číslu 10. Č. S. P. O. v Clevelandu r. 1882. Nalezlo se, že bratr Koudela udal nepravé stáří a že nebyl oprávněn k úmrtní částce, kdežto mezi tím byl už učiněn od hlavního řádu Č. S. P. O. v Chicagu rozpočet. Od čísla z Clevelandu bylo to dopsáno na hlavní řád a proto se peníze neměly vydat. Paní Koudelová právnickem Ad. Krausem žalovala na úmrtní částku 800 doll. K zastupování řádu byl jsem zvolen i já. Právník nám řekl, že uděláme lépe, když se vyrovnáme, ona že je spokojena, když dostane ty peníze, jež čísla již složila. Ve hlavní schůzi řádu Č. S. P. O. bylo uzavřeno, by vybraná část doll. 583 a 38 centů byla odevzdána, a sice prostřednictvím právníka Blumeho. Ten vzal peníze, ale požádal od nás 50 doll. za jeho práci. K tomu jsme ovšem neměli ani práva ani peněz. Chodili jsme po číslech, ale marně, až konečně sehnali jsme 38 dollarů. Scházelo nám ještě 12 doll., jež jsem si vypůjčil a jimi dluh řádně vyrovnal. Avšak za to nastalo nám u 1. čísla hanění. Zvláště mně přidávali, abych si nemusil stěžovat, že jsem nedostal dost. Ohradil jsem se ve „Volnosti“, orgánu Č. S. P. O. To jsem ale pochopil, jako bych do vosiho hnízda píchl! Byli jsme rozdělení na dvě. Když hlavní řád Č. S. P. O.

chtěl oněch 38 doll. a č. 1. vyrovnati, neb dluhovalo na úmrtní, neudělal to. Nám pak vyhrožovali, že nás všechny vyhodí. Do schůzí brali hole a bejkovce a došlo to tak daleko, že musil býti zjednan policajt, který dole čekával na zavolání.

Já věděl o těch nespokojených, že se z nich nikdy nestanou lidé dobré vůle. Celý rozmrzelý nad tak rozháraným spolkovým jednáním poděkoval jsem se z údství. Moji přívrženci odešli také z čísla, ale buňiči ti se z vítězství svého dlouho netěšili. Hlavní řád se souhlasem všech druhých čísel vyloučil číslo 1. brzo na to!

Musím též ještě podotknouti, že syn můj Josef se náhodou zastřelil, dne 7. července 1881. Tři děti nám zemřely: Františka, August a Jaroslav, a sedm je jich na živě: dva synové ženatí, tři dcery vdané, a dvě dcery máme ještě doma. Umínil jsem si, že se o to pokusím, vychovávatí děti své bez náboženství. A věru mohu se posud pochlubiti, že pokud znám rodiny dobrých katolíků, nemají děti o nic vlídnější, snášenlivější a přímnější, jak k nám, tak i vůbec k jiným lidem, jako naše děti jsou posud.

Věrný popis svého života až do svého šedesátého prvního roku jsem skončil. Roztrpčen bouřemi, které se na mne valily, nejraději trávím svůj konec života v zákoutí, rozjímaje, jak by bylo blaženě žíti lidstvu, kdyby nebylo závisti, nasy, podmaňování a pánovitosti. Jedinou pomocí by bylo, a-by lidstvo blaženě dny života trávití mohlo, kdyby se drželo té zásady: „Co nechceš aby tobě jiní činili, nečini také ty jim!“

Josef František Diviš, (vyobrazení na stránce 197) je posud mladý, statný muž a zastává skromné místo policisty v St. Paul, avšak těší se vzdor tomu přízni a vážnosti všech, kdož jej znají, jak mezi Čechy, tak i jinými národy v celém městě. Jest málo tak svědomitých a řádných zřízenců policejních, jako Čech Diviš, a při tom obozřelých i důvtipných. Podařilo se mu již osvědčiti důmysl a neohroženost svou ve mnohých případech a těší se proto též vzácnému uznání svých představených. Než se stal policistou, sloužil v armádě Spojených Státův a zkušenosti své z toho života vypravuje následovně:

„V roce 1876 odpřisáhl jsem za dobrovolníka u setniny E., 15. pluku ohioské státní milice, avšak vystoupil jsem opět po roce, neboť život ten se mi nelíbil. Rozhodl jsem se vstoupiti do řádného vojska spolkového, což jsem také provedl dne 13. prosince 1877, dáv se naverbovati v Clevelandu, Ohio. Proti

přijetí mému nebylo žádných námitek a vše se odbylo hned. Touha má byla splněna, a jenom loučení s rodiči a milými druhy v Clevelandu, kde jsem byl vychován, mne plnilo trochu smutkem, jakož mne napínalo i pomyšlení, kam mne asi zavezou. Poslali mne nejprve do Columbus Barracks, kde jsem pobyl do 1. ledna nového roku, a též den odešlo nás 175 mužů za zvuků písně „The poor Soldier Boy“ na nádraží. Odtud, rozloučivše se při písní „The Girl I left behind me“ se svými milými, kdo měl zde koho, odjeli jsme do Fort Snelling, vzdáleného asi šest mil od St. Paul v Minnesotě.

V prvním tom měsíci zde ztráveném zkusil jsem i první svízele vojenského života. Cvičení ve zbrani, a v pochodech a pak řezání ledu na řece Minnesotě plnily náš celý čas. Konečně obdržel jsem dovolení k návštěvě města St. Paulu. Obdržel jsem k tomu povolení až do druhého dne do 7. hodin z rána od samého plukovníka Pearsona, od 2. setniny jízdy, muže velmi přívětivého. Kráček jsem po ulicích, hledaje české nápisy, abych se přece sešel s nějakými krajany, o nichž mi bylo přece známo, že jich v St. Paulu hezká částka mešká. Měl jsem štěstí, neboť nalezl jsem jména: Kopřiva, Jan Pícha a konečně český hostinec Frant. Broma, kam jsem vstoupil. Dole hrálo několik mladíků kulečnick a ke svému radostnému překvapení nalezl jsem mezi nimi dobrého známého Frant. Šandu. Bylo to veselé shledání a v brzku jsem se seznámil s celou řadou Čechů, jsa všemi krajany srdečně přijat. Navštívil jsem po té St. Paul vícekrát a v poslední večer pobytu svého před odjezdem z Fort Snelling byl jsem i v českém divadle, kdež dáván byl „Ponstevník“.

Dne 5. února ráno rozloučili jsme se a do-savadní svou posádkou, byvše posláni s více druhů dále na západ. Třetí den přibyli jsme do Bismarku v Dakotě a odtud nastoupili jsme pěší pochod přes prérie do Montany. Bylo nám uraziti 565 mil ve sněhu. Večer spali jsme pod širým nebem. Cesta byla plna svízela a útrap, na něž nikdo z nás nebyl zvyklým, ale povinnost kázala nám stále ku předu. Teprve dne 3. března dostali jsme se šťastně na místo pro nás určené, do Fort Keogh v Moutaně. Tvrz tato leží v údolí mezi řekami Tongue a Yellowstone, vroubeném kopci na 150 stop vysokými. Zde jsem, vřaděn byv do setniny A. pěšího 5. pluku, měl trávití několik nejspíše let!

Sotva že jsme si byli trochu po namáhavé dlouhé cestě odpočinuli, dostaly setniny A. a B. rozkaz vytrhnouti do pole proti Indi-

ánům kmene Sioux, tábořícím asi 175 mil severozápadně od nás při řece Missouri pod náčelníkem zvaným Gall. Pěchota obdržela k tomu cíli indiánské koně, chybně zvané „ponny.“

Tvrz opustili jsme 13. března. Velitelem byl plukovník Frank Baldwin. K sídlům indiánským jsme dorazili v osmi dnech, ale Indiány tam nenalezli, načež zůstali jsme tábořiti u řeky Missouri do 15. května, aniž bychom co vyřídili, neboť Indiáni byli na druhé straně řeky. Konečně přišel od generála Milése rozkaz ku zpátečnímu pochodu.

Po celý skopro rok byl pokoj, vyplněný cvičením ve zbraní a hlídkami na tvrzi, až v únoru 1879 došel nás rozkaz Milesův k nové výpravě, již se tehdejší účastníci setniny A. a F. 5. pěšího pluku a setniny A. a E. od 2. pluku jízdy. Táhlí jsme tentokrát podél řeky Yellowstone, po proudu až k místu Glendive, kde měly zůstat dvě setniny, a druhé dvě táhnouti podél řeky Powder, dávající bedlivý pozor po náčelníku, tak zvaném Little Wolf a jeho zlé vražednické rotě cheyennských Indiánů, která u Fort Robinson v Nebrasce a Kansasu zabila více osadníků. Tlupa ta chtěla se nyní dostat k Siouxům pod náčelníkem Sitting Bullem, loni teprve zabitým. Záměr jejich byl však překažen včasným zakročením generála Milesa, neboť podařilo se nám celou výpravu jejich překvapiti a zajati, což se ku všeobecnému podivení událo beze všeho krveprolití. Vzdali se beze všeho boje, vidouce přesilu.

Po tomto známém výsledku vrátili jsme se 8. dubna do tvrze, avšak nebylo nám popřáno dlouho se těšiti klidu. Ještě týž samý rok došlo k valné válečné výpravě proti Indiánům, které velel sám gen. Miles. Jednalo se nyní o samostatného Sitting Bulla. Celá síla naše pozůstávala ze 7 setnin pěšího pluku 5., 7 setnin 2. pluku jízdy a 325 in-

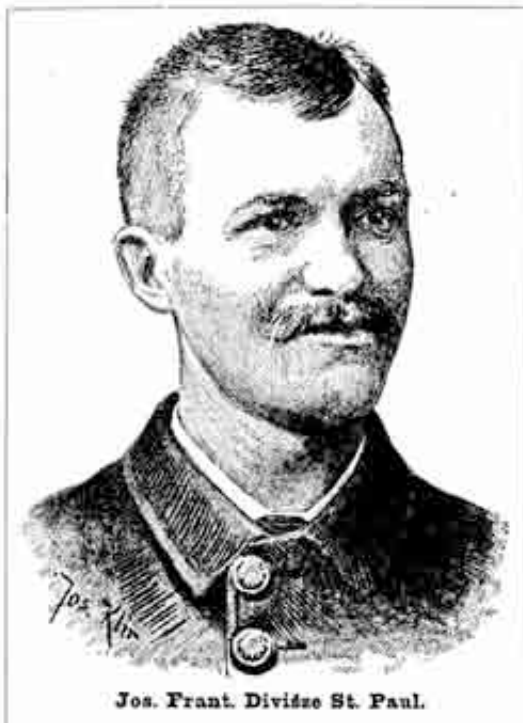
diánských zvědů ze přátelských kmenů indiánských, jako Cheyennů, Crowův, Jaktónaiův, Assinnhoineův a Crow Ventresův. Dne 30. června 1879 překročili jsme asi 3 míle nad naši tvrzi řeku Yellowstone a utábořili se na Sunday Creeku, načež 3. července dali jsme se na sever Montany k Missouri. Tu překročili jsme pomocí loď dne 13. července. Generálové Sherman a Rosebud tábořili na druhé, severní straně řeky. Po dvoudenním odpočinku táhli jsme dále, až dne 17. července, asi o půl třetí hodiny odpolední, narazili jsme na indiánské postavení u Milk Riveru a Frenchmens Creeku.

Započali jsme boj, nevědouce ani, jak jsou Indiáni silní a zápas trval do 9 h. večer, kdy nepřítel počal couvati, až se dal v brzku úplně na útěk, maje značné ztráty na mrtvých a raněných. My, nemohouce již ani vlastních ztrát zjistiti, zanechali jsme brzo pronásledování a ustoupil jsme asi čtyry míle od bojiště. Bouřka, hrozící k večeru, se nyní rozpoutala se lou prudkostí.

Hrom bil a blýskalo se bez ustání, déšť lil se jako z konve. Byli jsme úplně ztratili pořádek. Pěchota promíchána byla a již zdou i s přátelským Indiány. Nezbyl

však nic jiného, než lehnouti si k pálnoc do bláta a vody. Než ani toho „odpočinku“ nebylo nám dlouho dopřáno, neboť již o 4 hod. ranní volal nás sergeant do pořádku. Musili jsme zpátky na bojiště pro zanechání tam zavazadla, raněné, koně atd. Z celého toho velkého věcerejšího rámusu se vykázali nám ztráta celých dvou raněných mužů, že muž jsme ani při známé Indiánův jistotě v střelbě ani věřiti nechtěli a myslili jsme, že nám ztrátu tají.

Sotva jsme přibýli na bojiště, nahlídl n velitel setniny, abych se neprodleně odebral na místo, vzdálené odtud asi půldruhé míle na „picket-post“ a dával bedlivý pozor p

Jos. Frant. Diviže St. Paul.

Indiánech. Jakmile bych je spatřil, měl jsem dáti znamení výstřelem z pušky. Odjel jsem tedy na vykázané stanoviště, vylezl po čtyřech na skálu asi 200 stop vysokou, a tam jsem zůstal ležeti, jak mi bylo nařízeno. Za chvíli jsem zpozoroval několik jezdců, směřujících ke mně a brzo jsem zpozoroval, že jsou to Indiáni. Vypálil jsem umluvenou ránu, načež naši byli hned pohotoví. Sotva že to však podezřelí jezci zpozorovali, vztýčili na tyč kus bílého hadru: bylť to naší zvěšovací pod vedením indiánského podnáčelníka Charleyho Bannoka. Když se přiblížili, vyrazili ze sebe vítězný ryk, neboť nesli sebou několik Siouxských skalpů.

Dne 20. července pokračovali jsme ve svém honění Sedícího Býka, pronásledujícího nově 50 mil. Po cestě nalezli jsme množství zanechaného bůvolního masa. Dorazili jsme tak až ke hranicím britické Columbie, kdež jsme se na několik dní rozložili táborem. Indiáni překročili pouze asi před 3 hodinami hranice Spojených Států, což jsme my ovšem učiniti nesměli. Sděлил nám to major Walsh, velitel anglické posádky ve Wood Mountains. Červenokabátníci ti nás srdečně uvítali a přátelsky se k nám měli, majíce radost, že se sešli v té nudné pustině a trochem cizích lidí a veselých hochů.

Na zpáteční cestě do Fort Keogh měli jsme však ještě některé nesnáze. Zajali jsme asi tisíc polokrevných Indiánů, smíšených s francouzskými Kanaďany, kteří dávali nepřátelským Indiánům zbraň. Měli jsme je po 14 dní v zajetí, až přišel gen. Milesovi rozkaz, by je neprodleně propustil.

Dne 15. srpna dorazili jsme do svého domova a deset dní na to bylo nám opět nařízeno z Washingtonu, aby setniny C., D., F. a K. našeho 7. pluku odebraly se na místo, nazvané Little Missouri, kamž jsme se dostali ku konci měsíce. Úkolem našim tam bylo stavěti telegrafické spojení do Fort Bufford v Dakotě a odtamtud k nám do Fort Keogh. Jízdní 7. pluk opět stavěl z Fort Abraham Lincoln v Dakotě do Fort Ellis. Práce ta skončena byla 23. listopadu, načež 17. prosince poslali nás ještě dále, abychom hídali dělníky, pracující na Severní Tichomořské (Northern Pacific) dráze.

Teprve opět v prosinci 1880 dostal nás major Guido Illges, rodem Němec, rozkaz, aby s pěti setninami 5. pěšího pluku vydal se neprodleně zase proti Siouxům, tábořícím a Poplar Riveru blíže Missourí pod náčelníky Gall, Black Horn, Long Dog a několika jinými. Setniny A. G. H. J. K. opustily

Fort Keogh plny naděje na úspěšné tažení, kterým by bojovnost indiánská byla na delší dobu schlazena. I náš podvelitel, kapitán mé setniny, James S. Casey, byl toho mínění, a však naděje ta se udmu nesplnila. Dne 24. prosince dorazili jsme až k samým Indiánům a položili jsme se táborem asi dvě míle od nich, pilně je pozorující. Poněvadž chovali se však klidně, neměli jsme příležitost k zakročení a tak po týdnu ubírali jsme se opět zpátky. Než 2. ledna vedli nás zase již na Indiány, s nimiž jednali o vzdání se. Když nebylo docleeno žádného dohodnutí, započala střelba, která potrvala do večera. Asi 75 stanů (wigwamů) lehlo popelem a na 1700 Indiánů se vzdalo. Jen několik set jich uprchlo, které jsme však pronásledovali, až se vzdali. Celá síla vojska Sitting Bullova octla se v naší moci. V červnu dovedli jsme zajatce do Standing Rock Agency u Fort Yates v Dakotě, asi 260 mil od Bismarku na řece Missouri.

Po té bylo mi již dopřáno dožítí se ve Fort Keogh chvíle, kdy jsem si mohl jíti pro své propouštěcí listiny. Po srdečném rozloučení a pochvalě, již se mi dostalo od starého kapitána mého Caseye, opustil jsem Montanu a na zpáteční cestě navštívil jsem opět St. Paul, kdež jsem, rozumí se, navštívil staré známé krajauny. Dorazil jsem tam právě v den, kdy v budově řádu „Čech“ číslo 12. Č. S. P. S. pořádan byl českým dítkám vánoční stromek, hlavně za spolupůsobení učitele p. A. Jurky. Tančilo se zde po té až do rána, načež teprve jsem se ubíral na nádraží ke vlaku, jenž mne dovezl do Chicaga a dále do Clevelandu domů. Zde jsem se nemohl po těch několika letech pomalu ani poznati a rovněž mne nikdo nepoznával. Staříčká matka moje měla ovšem radost velikou.

Domu zůstal jsem od Nového roku do února, načež vrátil jsem se do St. Paul, kde se mi líbilo a kam mne táhla — láska. Učinil jsem si tam známost' a nyníjší (od 8. července roku 1883) ženou svou.

Obdržel jsem zde hlavně na základě svého výboruého vysvědčení z vojny místo při úřadě a po té u policie, a žiju od té doby spokojeně a rád ve středu českého obyvatelstva St. Paulského.

Josef Mikulecký v Hutchinson, Mc Lead Co. Minn. (Vyobr. na str. 199). Víte, kdo jest Mikulecký? Nevíte! Tedy vězte, že jest to stará, dobře prodělaná vojenská kůže. Sešel jsem se s ním na cestách Minnesotou a poznáv jej jakožto věrohodného muže, píši z poznámek, jež jsem si činil při jeho vypravování:

Josef Mikulecký narozen jest v Javorovicku u Vysokého Mýta. Když mu bylo 13 roků, připravoval se otec jeho na cestu do Ameriky, kamž se také roku 1854 odebral. Přijeli do Caledonie Wis., blíž Racina. Otec zůstal tolik, že mohl si zakoupiti 28 akrů půdy a tu chtěl budoucí svůj život trávit, leč jako většina přistěhovalců má ze začátku mnoho obtíží, tak i rodina Mikuleckých brzo pohřbena byla ve veliký smutek. Za osm týdnů po příjezdu do Caledonie roz nemocil se starý Mikulecký cholerou, která tu tehdež hrozně řádila a sklátila jej v předčasný hrob! Zůstala tu matka se čtyřmi dětmi, z nichž nejstarší byl 13letý Josef, který nyní musí vykonávati veškerou polní práci jako hospodář. Že přesahovalo to jeho síly, uzná každý, ale Josef Mikulecký byl jedním z oněch dětí, které by matce své pomýšlení učinily, a tudíž namáhal se co mohl, aby dovedli své hospodářství uhájt.

Za ním dorůstali druzí a také pomáhali, tak že společnému úsilí se podařilo nejen hospodářství podržeti, ale i mnohé opravy a zlepšení na něm provésti.

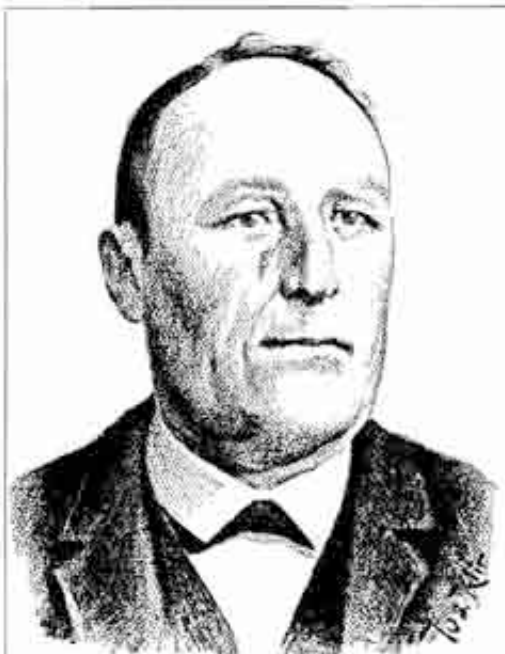
Tím způsobem uplynulo několik roků. Z Josefa stal se statný, zdravím kypící mladík, z něhož matka jeho nemalou radost měla. Byl dobrákem po matce, ale zároveň rozhodným a pevným po otci. Tak přiblížila se doba, kdy vypukla Občanská válka, což ovšem vřady působilo veliké rozdělení. Se všech stran sjížděli se muži, aby bojovali za celistvost nové vlasti. Bylo to v čas žní, když jednoho dne rodina Mikuleckých byla celá v poli. Za poledního večera, když něco pojídali, seděl Josef právě na snopu, když se tu s návrší přibírne zástup mladíků s několika vojny a hubbou a zamíří přímo k Josefu a osloví jej: „Vidíš, Josefe, my jdeme všichni na vojnu, tedy pojď také!“ Byliť to sami soudruzi Josefovi a tento, sedě

na snopu, podepsal a vzdor pláči svých milých se ubíral se zástupem dále. Přidělen byl ke 26. pluku Wisconsinské pěchoty, kterýž prodělal velmi mnoho bojů a valný počet svých členů též pochoval.

„Sotva, že trochu naučili nás zacházeti se zbraní“, vypravuje občan Mikulecký dále, „již to šlo do živého! První bitvu prodělal jsem u Chancellorville ve Virginii, druhou u Gettysburgu, načež dostal jsem se do Tennessee. Dále prodělal jsem bitvy u Lookout-Mountain, Missionary Ridge v Rosaco, Pa., a u Cowesse Mountain. Tu raněn jsem byl do hlavy a ucho mi prostřelili. Útrpení z

obou ran těchto a bolesti mé byly veliké. Ke všemu byl jsem již předešlými útrapami vojenskými úplně vysílen, ale velmi dlouho to trvalo, než jsem se dostal do nemocnice, což se stalo 22. června 1864. Tam vyležel jsem až do 3. července 1865, načež jsem byl propuštěn, ale ne úplně vyléčen, neboť poněvadž bylo nemocných mnoho, posílali, koho jen trochu mohli, domů.“

„Mnohé se zatím doma změnilo a já zatoužil býti samostatným. Ač ne úplně zdrav, vypravil jsem se přece do Hutchison, Mc Lead Co., Minn., kdež zaujal jsem po-

Josef Mikulecký
v Hutchison, Mc Lead Co. Minn.

zemek a pak při své slabosti, jak jsem mohl, jsem farmařil. Časem i mé zdraví se lepšilo, ale úplně zdravým jsem se již více nestal, neboť svízele, jaké bylo zažiti vojny v Občanské válce, byly příliš velikými, než aby jim člověk nepodleh. Též i nedostatku bylo dosti v začátcích mého farmaření, leč po dlouholeté namáhavé práci přivedl jsem farmu svoji do řádného stavu a mám ji nyní všim opatřenu v rozloze 210 akrů. Leč síly mne již opouštěly a vida, že z dětí mých žádné se farmaření nevěnuje, prodal jsem celé hospodářství a přesídlil jsem se do města Hutchison, kdež hodlám poslední svá léta ztráviti, jsa zde znám jak mezi Ame-

ižany, tak mezi svými krajany, mezi nimiž nám mnoho známých hned z prvních let dejšího se usazování."

Jos. Mikulecký vlastně v Hutchisonu krásný obydejný dům s pěknou zahrádkou. Má vlastně úspory a mimo to dostává slušnou penzi jako vysloužilce, tak že může v klidu nyní žít a vyprávět o zažitých vojenských osadnických zkušenostech, nacházeje vždy zděných posluchačů. A. V.

Antonín Štupl, z Industry, Texas. Četní naši staří osadníci dovedou zajímavě vyprávět, s jakými obtížemi bylo jim zde zápasiti, a skoro všichni zkusili dosti, ale v krátkém čase domohli se jedni přec samostatného postavení, kdežto jiní dlouhá léta musili zápoliti se strastmi všeho druhu, ba i život svůj nastavující, než domohli se jakés, třeba dosti chatrné existence, a tu opět řiti se dlouholetá vymoženost' v nívec a opět bylo jim zpočátku začínati. Jedním z takových jest upřímný starý vlastenec Antonín Štupl z Industry, Tex., jehož životopis ale vlastního jeho sdělení zde podávám, až snad nedovedu vyličit vše tak, jak mi vypravovatel naznačil.

Ant. Štupl narodil se ve Mnichově Hradišti, kdež otec jeho měl živnost' soukenickou, kteráž v letech těch byla ještě v plném rozkvětu a kdy mívali soukeníci peněz jako želez. Leč živnost' ta počala klesat, nejsouc proti tovární práci nijak chráněna, až klesla tou měrou, že otcové uchýlili se od prastarého obyčeje a počali synky své dávat' na řemesla jiná. Tak i Ant. Štupl vyučil se klempřství. Když byl 18 let stár, vyzval jej otec, by jel s ním do nového světa, neb viděl, že řemeslo soukenické zaniklo téměř úplně.

I vydali se tedy hned na počátku roku 1852 do daleké Ameriky přes Brémy, kdež vsedli na plachetní loď a po dlouhé, sedm týdnů trvajcí plavbě přistáli v Galvestonu, kterýž té doby vypadal velice chatrně. Nyní nastala starost', jak dostat' se na místo předběžného již určení, kamž před nimi asi půl roku se byl vystěhoval jakýsi přítel, do „Cat Spring.“ Nakoupili tedy zásob jak potravních, tak nejn nutnějších hospodářských a vydali se na cestu se spřežením šesti volů. Tehdy nebylo ještě nikde žádné cesty, ale dle návodu jeli podle řek a potoků, až se dostali do Austin County, kdež setkali se s oním přítelem a usadili se ve staré kolně. Byla to cesta děsná. Mnohého půl dne a celý den jeli nadarmo, musíce se pět vraceti, leč konečně byli aspoň pod střechou. Nyní nastala šánka po živobytí,

„Šli jsme," vypravuje občan Štupl, „otec a moji tři bratři nádeničiti. Dřeli jsme se po celý rok, až jsme si pomohli tolik, že jsme si koupili koníka a nejn nutnější k polnímu hospodářství. Najali jsme si pak pozemek a pilně na něm pracovali. Třetí rok koupili jsme si kus lesa, abychom založili si vlastní farmu, ale nyní teprve zakusili jsme toho, co jest to dřít' se do úpadu. Půdu měli jsme namnoze bahnutou a tu zimnice měla své hody. My chtějící co možná nejdříve svou farmu upravit, nemohli jsme pak jinde vydělávati a tu byla naše špižirna velice chudá, až masa měli jsme vždy důstatek. Tehdy nevěděli jsme ani, co jest to jít' na hon, neboť nejednou střelili jsme krocany i jeleny z naší kolny, avšak vše ostatní nám chybělo. Tímto způsobem živili jsme až do války. Farma arci již lépe vypadala, leč nastal nešťastný rok 1862 a s ním hrůzy válečné, jichž my jsme zažili v míře největší, bydlice na Jihu.

Jak válka vypukla, sebrali nás všechny čtyry bratry a vřadili nás do 20. pluku texasské pěchoty. Byli jsme povoláni na pomoc Galvestonu, který Jižané Sevefanům odňali. Tažení naše do města bylo velice odvážné, neboť lodě Sevefanů byly v zálivu a my tudíž vysazeni plně jich palbě. Leč nemohli nic zmoci a odpluli pak dále, udržující nás ve slušné vzdálenosti, aby snad nám nenapadlo pustit' se na vodu. Sštěžili pak lodě jižní i ostrov. Takto byli jsme tam držáni v šachu po celé dva roky, až pak po delším i po jiných místech strkání i honění začala zle řádit' žlutá zimnice, již tisícce lidí podlehlo. Sestáblé a znavené poslali nás na čtyry týdny na dovolenou, abychom doma sesílili."

„Toboto času jsme však doma použili a připravovali se k útěku, neboť bylo nám to proti mysli bojovati proti Sevefanům u vědomí, že i naši bratři jsou v jich řadách. Opatřili jsme se kořmi a každý máje 50 doll. ve střibře, vyjeli jsme o vánočních svátcích r. 1865 ze svého domova. Jeli jsme přes Eagle Lake, Colorado River, pak na Lavaca Co., k Viktorii do Brownsville. Na cestě za Brownsville dohonil nás v noci jezdec, který táal se nás, kam jedeme a kudy by měl jeti do Corpus Christi. Zprvu odpovídalí jsme mu dosti netečně, nevěnující mu žádné pozornosti, ale později zvědělí jsme, že jest to vojenský stíhač. Tento přidržel se již nás a díky jemu, dostalo se nám pěkného uvítání u New Esas River, kde nás jižanáké vojsko postihlo, sebralo nám koně, peníze, zbraně a vše, co jsme u sebe měli

a odvedlo nás pak do Corpus Christi, kdež jsme byli veřejně vystavováni. Na to nás zavřeli do tmavé šuppy, kde byli jsme pohromadě čtyři bratři Štuplové, dva Karáskové, dva Votýpkové, pak Fr. Zbytovský a Frant. Klukan. Dlouho nás vyslýchali, ale přece dobře jsme je podvedli, neb listiny naše, povolující nám dovolenou, nebyly prošlé a ty, kteří je neměli, jsme dovedli již ze všeho vysekati, tak že nám konč i vše ostatní navrátili. Vidouce, že tímto směrem marno by bylo naše namáhání o útek, jeli jsme tedy zpět. Na této zpáteční cestě byli jsme ve velikém nebezpečí života, když nám bylo v noci zastaviti v mexickém táboře. Tito poctivci se radili o nás, jak by nás nejrychleji poslali na onen svět, leč ducha přitomnosti naší a pak že jeden z nás jim pozorovali, tiše odlezli jsme až na místo, kde koně stáli a nyní plyným tryskem uhněli jsme od nich a také jsme šťastně unikli. Avšak jakkoliv jsme byli znaveni a i vyhladověli, musili jsme se vyhýbat osadám, abychom nebyli znova jati."

„K smrti utrnáčení dostali jsme se do Austin Co., kdež starý přítel Bacher měl dobře

zřízenou podzemní skrýš, v níž nás ubytoval. Cestou dověděli se o nás vojenští stíhači, neboť čas náš byl již prošlý i jali se nás stíhati. Majíce houčící psy s sebou, zajisté by nás byli dostali, leč starý přítel ujistil nás, že nás nedostanou, an prý zničil stopu naší česnekem. Psi oni prý uhnou se té stopě, kde cítí česnek a proto i skrýš naše byla česnekem uvnitř i zvenku opatřena. Uvěřili jsme tomu, neboť až byli nám velmi blízko, přece vypátrání jsme nebyli."

„Tímto způsobem ochránili jsme se až do skončení války. Koupili jsme si pak opět

farmu, avšak téhož rok zemřel mi jeden z bratrů, asi v září, čehož nejvíce byly příčinou prožitá útrapy. I matka ubohá téhož roku podlehla jak strádáním, tak i soužením a starostem o nás. Smutný byl to pro nás rok a ke všemu ztratili jsme i celou svou sklizeň bavlny, již jsme prodali jednomu Američanu, který měl nám v určitý čas peníze dáti. Zlosyn ten nám však uprchl a my zůstali opět na mízně za celou naši práci. Vypomáhali jsme si tím, že jsme chodili hráti, jsouce hudebníky."

Když se trochu vzkřísili, odebral se Ant.

Štupl do milých Čech, což bylo r. 1870, aby se učil ve fotografování, chtěje se pak v Americe způsobem tím živiti. Tam cestoval celé léto a pak vrátil se zpět, pomáhal ještě otci a bratrovi při farmaření. Když zemřel druhý bratr, tu se farmaření vzdal a začal fotografovati, nejprve v Brenhamu, Tex., kdež usídlil se s otcem, leč později začal sám pro sebe a jsa již dospělým mládecem, v stáří 48 roků se oženil.

Nyní vlastně pěknou fotografickou dílnu v Industry, kdež má příjemný domov. Vedle fotografování si též

trochu zafarmačí, arci jen v malém a tráví v kruhu své rodiny spokojený, však zasloužený život a vzpomíná na české krajany, kteří jsouce pohromadě usídlí, mohou více v národním životě působiti. V celém okolí jak jsem se sám přesvědčil, požívá velké vážnosti a mezi našinci jest ctěn a milován nejen jakožto jeden z nejstarších tam osadníků, ale i pro svoji ochotu.

Frant. Komorous ze St. Louis. Město St. Louis bylo cílem českých vystěhovalců v letech padesátých, neboť tenkrát o veliké té vesnici Chicagu téměř ještě ani žádný

Antonín Štupl z Industry, Tex.

neznámil. Proto také setkáváme se zde s tolika starými osadníky, jako máto kde jinde. Při své poslední návštěvě v St. Louis jsem se shledal se staříčkým Frant. Komorousem, který vyprávěl mi ze svého života, jak asi vedlo se mu po celá ta dlouhá léta v této zemi.

Frant. Komorous narodil se v Blovicích roku 1821. Když dorostl vyučil se mlynářství a v roce 1851 pak odebral se do Ameriky se ženou a třemi dětmi. „Jeli jsme přes Brémy, na New Orleans a do St. Louisu. Tu pracoval jsem při řece po celé tři roky, neb neznaje anglickou řeč, jinou práci jsem nemohl dostati. Po té dal jsem se do farmaření, kdež ztrávil jsem plných deset roků. Byl jsem též odveden, ale do ohně jsem se nedostal, neboť jsem byl přidělen

ku hřídce zajatých. Když jsem byl propuštěn, nalezl jsem si práci ve mlýně, kdež setrval jsem šest roků, načež obdržel jsem místo školníka, kteréž jsem zastával nepřetržitě po dvacet roků a čtyry měsíce.“

Před nedávnem zemřela Komorousovi manželka a tu, jsa stár a maje slušné jmění, vzdal se místa školníka, aby poslední dny svého stáří trávil v úpiném klidu a bez starostí. Komisaři vyučováním obdarovali jej zlatými krásnými hodinkami na uznání věrně plněných povinností a učitelky daly stařečkovi pěknou pohovku. O založení prvního českého kostela v St. Louisu má Fr. Komorous hojných zásluh, neboť byl mezi prvními, když páter Lipovský začal na kostel vybírat. Tehdy bylo zde při založení 25 rodin, z čehož povstala nyní již velká osada.

Veliký sjezd Národního Řádu Č. S. P. S.

(K titulnímu obrazu.)

Bratrstvo Česko-Slovanských Podpůrných Spolků je tělesem velikým a mocným, a rok od roku roste v síle své, moci a síle. Čítáť na 10.000 členů dnes a za 37 roků působení svého vykonalo nesmírně mnoho dobrého. Na úmrtí členů neb jejich manželek platil Řád za posledních pět roků přes \$500.000, a na podporu bratrů v nemoci za tutéž dobu \$118.000. Mnoho mimo to bylo vydáno z pokladny Řádu k účelům dobročinným a vzdělávacím. Bratrstvo čítá teď 177 řádů, a nové stále se tvoří a přibírají, tak že jich do budoucího roku bude snad plných 200.

Poslední sjezd v Cedar Rapidsích, Iowa, byl jeden z největších, jaký kdy byl svolán, a jaký už nikdy nebude, neb zastoupení řádů je sníženo na dále, aby sjezdy nestály zbytečně příliš veliké peníze. Nadšení národností jej uvítalo v pohostinném městě Cedar Rapidsích, provázelo jej ve všech pracích a odnesl si je každý zástupce domů, neb poznal jednu z nejčilejších a nejbujnějších větví české národnosti v Americe.

Podáváme tuto seznam jmen členů na obraze zastoupených s číslem řádu, jež zastupují:

1. J. Kálal, 2. T. Bell, 3. a 92. V. Šnajdr, 4. a 73. F. Pech, 5., 15. a 153. V. Bouček, 6. J. Krejčí, 7. V. Primař, 8. J. Forst, 9. V. Huml, 10. J. Janda, 11. M. Purkař, 12. J. Horejš, 13. Č. Žaloudek, 14. J. H. Šmejkal, 16. J. Kratochvíl, 17. K. Jiran, 18. F. Hauser, 19. a 147. J. Rosický, 20. A. Nebělský, 21. S. Stampfer, 22. M. Albl, 23. F. Ujka, 24. F. Brabec, 25. F. V. Krátý, 26. J. Vavřina, 27. F. Šerák, 28. A. Hefert, 29. S. J. Heřman, 30. J. H. Štěpán, 31. J. Ševčík, 32. V. Jindra, 33. a 121. P. Boček, 34. J. Šledr, 35. F. Čapek, 36. F. Peterka, 37. M. Kirchman, 38. J. Jerman, 39. a 162. W. W. Wojtíšek, 40. F. A. Witt, 41. J. Košešl, 42. F. W. Šonka, 43. A. Pavlík, 44. M. Holý, 45. a 106. V. Loukota, 46.

a 176. J. L. Palda, 47. J. Wirth, 48. J. Ruš, 49. J. Engel, 50. J. Líněk, 51. F. J. Doubek, 52. J. J. Wolf, 53. H. Opic, 55. P. Funda, 56. V. Palda, 57. J. Koula, 58. V. Trimpich, 59. F. Sladník, 60. F. Breuk, 71. J. Dryák, 62. T. Šídlo, 63. A. Čmelka, 64. F. Barák, 65. F. Krumpoš, 66. V. Čížek, 67. J. H. Soukup, 68. V. Morstein, 69. J. H. Kysela, 70. a 78. A. Velký, 71. J. Máder, 72. J. Dvořák, 74. B. Šouba, 75. B. Šimek, 76. J. W. Mareček, 77. B. Secláček, 79. V. Vokárka, 80. F. A. Krb, 82. A. Bláha, 83. T. F. Vaňásek, 84. N. J. Jordán, 85. J. Blecha, 86. M. Černý, 87. A. Beran, 88. O. Matouš, 89. J. J. Houdek, 90. J. Tupý, 91. V. Matas, 93. J. Vostrovský, 94. A. S. Chloupek, 95. V. Blahník, 96. a 160. V. Kalva, 97. J. Kučera, 98. A. Soukup, 99. J. V. V. Teibel, 100. M. Triska, 101. M. Podolák, 102. a 172. B. Herc, 103. J. A. Pinter, 104., 105., 114., 124., 127. I. J. Gallia, 107. M. Beneš, 108., V. Chochola, 109. J. Vácha, 110. F. Steiner, 111. J. Pelikán, 112. F. Drazdal, 113. V. Sojka, 115. F. Pecivál, 116. J. Štěpánek, 117. J. Peter, 118. J. Zítka, 119. J. Štengl, 120., 159. a 175. E. Pollach, 122. J. Jílek, 123. F. Hauser, 125. V. Skoščopole, 126. V. Heran, 128. V. Červený, 129. K. Novotný, 130. J. Matoušek, 131. F. Hrubec, 132. A. F. Chloupek, 133. J. Vopat, 134. J. Lacina, 135. A. V. Kouba, 136. E. Štma, 138. J. Srp, 139. a 140. H. Opic, 141. J. A. Smejkal, 142. V. Reigel, 143. J. F. Vosátka, 144. F. J. Kašpar, 145. J. Berka, 146. F. Žák, 148. J. Babor, 149. V. Mach, 150. F. Žaloudek, 151. a 168. R. L. Pitte, 152. F. Vlasák, 155. 156. J. Chada, 158. J. Petr, 161. V. Kluzák, 163. J. J. Teksel, 164. J. S. Tič, 165. F. Choura, 166. F. Schleis, 167. J. Dočekal, 169. F. Pěchota, 170. J. Egermayer, 171. H. Breuer, 173. M. W. Galistel, 174. P. Chernoušek.

Jan Neruda, slovůtný básník český.

Zpráva o náhlé skoro smrti miláčka českého občanstva, nejoblíbenějšího dosud básníka, spisovatele a jmenovitě feuilletonisty našeho, překvapila velice bolestně i celou zdejší českou veřejnost.

Neruda skončil dne 22. srpna t. r. v bytu avém ve Vladislavské ul. v Praze o 10. hod. več. Ještě den před tím byl na procházce, ráno stěžoval si však na bolesti v útrokách a druhého dne se nedočka. Pochován byl za velikého účastenství českého lidu na památném Vyšehradě dne 25. srpna po boku přítele svého, básníka J. V. Friče.

Slavný básník, jenž hloubkou myšlének směle mňže se po boku postaviti nej-přednějším básníčkům světového jména, narodil se v Praze na Malé Straně, 10. července r. 1834, z rodičů chudých. Jedného syna dali ale přece na studie, z počátku na německé, neb jiných nebylo, později pak přešel na nově zřízené české gymnasium Staroměstské. Měl býti dle přání matky knězem, ale zprotil si stav tento hlavně, zásluhou tehdejšího katechety, Václava Štulce,

spisovatele náboženského směru, tak důkladně, že zůstal rozhodně svobodomyšlným po celý život, nemanje kněze nikdy v lásce a často je ostře tepaje. Študoval dvě léta práva, byl nějaký čas úředníkem, šel študovati filosofii a byl po té i krátkou dobu suplentem na realce, načež odšel se úplně písemnictví českému. Byl jedním z hlavních pořadatelů vydaného roku 1855 almanachu „Máj“, jímž proražena byla jaksi cesta novému směru v české literatuře. Již 1860 redigoval feuilleton „Času“ a když list ten změnil svobodomyšlný směr, přešel do „Hlasu“, z něhož vyvinuly se „Národní Listy“, při nichž Neruda do posledního vzdechu obor tento stále zastával a pokud jen mohl, bavil a šlechtil občanstvo svými duchaplnými, nadšenými, vtip-

nými rozpravami „pod čarou“. Nedělal jak nedělal podával kabinetní kousky své znamenité prosy, sršící vtipem, svědčící o širokém rozhledu a hlubokém vzdělání, jakož i o velké lásce k vlasti i lidstvu, k svobodě i ideálům. A Neruda zachoval si stejnou svěžest po léta, a to až do doby nejspodnější, kdy střežen byl bolestnou chorobou, která mu časem bránila psáti.

První jeho básně vyšly v Mikovcově „Lumíru“ r. 1854 pod jménem Janko Hovora, načež

čtyři léta po té vydal sbírku veršů „Hřbitovní kvítí“, jež způsobila v tehdejších literárních poměrech nemalé pobuť. Po té vydal své „Knihy veršů“, dále „Ballady a romance“, „Kosmické písně“, „Prosté motivy“ a v rukopisu zůstala po něm krásná sbírka básní „Zpěvy páteční“. V oboru krásné prosy vydal „Arabesky“, „Různí lidé“, znamenité „Malostranské povídky“ a „Žerty hravé i dravé“. Studie krátké a kratší, dále několik svazků svých sebraných a vybraných feuilletonů; v dramatickém oboru napsal povedené veselohry „Ze-

nich z hladu“, „Prodaná láska“, tragedii Francesca di Rimini“ a j. Mimo to byl velice činným jako nad jiné povolání a spravedlivý kritik, jak literární, tak divadelní, ve kterémžto směru prokázal písemnictví našemu i divadlu též velké služby. Mnoho cestoval po celé skoro západní a jižní Evropě, navštívil i Východ, Palestinu a Egypt a výsledkem cest jeho jsou překrásné sbírky poutavě psaných cestopisných náčrtků „Z menších cest“ a „Obrazy z ciziny.“

Veškeré jeho práce vynikají zvláštním srdečným ryze českým citem, jsou vždy původní myšlenkou a čistětně i formou směru realistického, s nímž právě Neruda v českém písemnictví zvléčtil, spojuje a ním velmi vhodně čistý vlastenecký a vědecký zájem.

Budoucí světová výstava Kolumbova v Chicagu

v roku 1893.

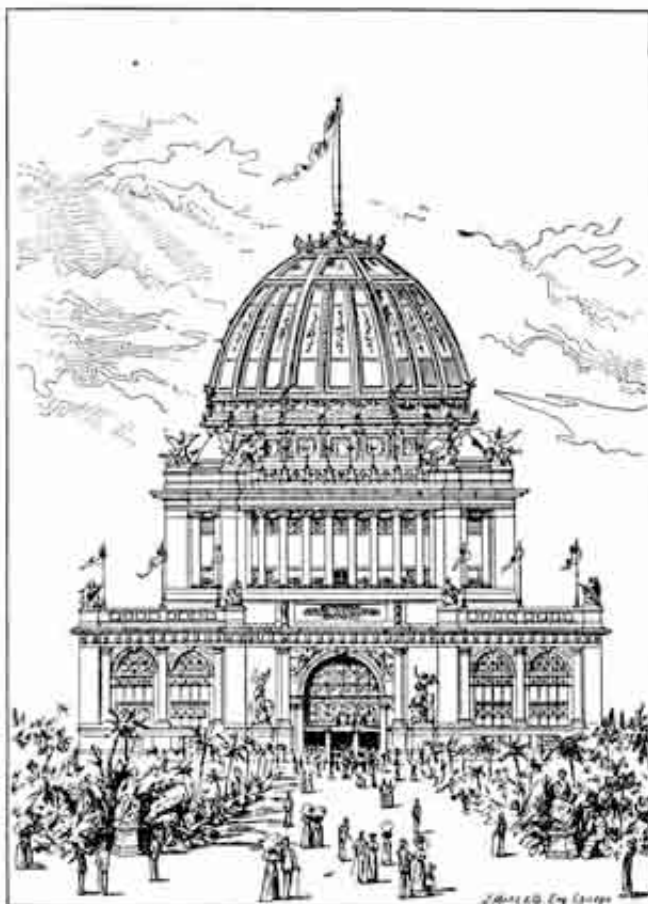
Po dlouhém, celá dvě léta trvajícím jednání přikročeno konečně ke skutečné práci na výstavě, kde loni položeny jsou základy ke všem hlavnějším budovám, které se mají během roku letošního vypaouti do výše. Bude to řada velice nádherných paláců, jež mají utvořiti skvostné, jakoby z pohádek vyňaté město uprostřed krásných sadů při modrých vlnách jezera Michiganského, které vyafletí bude do ulic bíječného toho shluku velkolepých staveb a bohatých, květinových i stromových skupin své stříbrné průplavy.

Zákon na obydávání světové výstavy k oslavení památky nalezení Ameriky Kolumbem před 400 lety, což uznáno všeobecně za oslavu nejpriměřenější, potvrzen byl od presidenta Harrisona 25. dubna 1890 po dlouhém sporu mezi předními městy americkými, zvláště Chicagem, Novým Yorkem a St. Louisem, která se předstíhovala v nabízení výhod podniků výstavnímu. Velké národové světa jsou zváni k účastenství, k výstavě památkou vynikajících výrobků svých, neb země své, jakož i k soupeření na poli průmyslu a vědy. Dotyčné pozvání vydáno bylo 24. prosince 1890.

Za místo, k obydávání výstavy v Chicagu nejvhodnější, zvolen byl Jacksonův park v jižní části města, poskytující k výstavním účelům plochu více než 200 akrů velikou, která se dá snadno ještě rozšířiti. Prostrata ta převyšuje plochu poslední výstavy pařížské skoro o polovici. Nábřeží jezera k tomu účelu s velkým nákladem zveštit se upravuje, velké vodní nádržky a průplavy, opatřené rovněž pěknými nábřežími, se prolubují a do jezera bude vybíhat

dlouhý pier, tvořící prostranný přístav, kde kotviti bude úplná válečná loď a jiné lodě výstavní i dopravní, zábavní a výletní všech druhů. Na pieru tom státi bude „kasino“, onsalující místnosti pro občerstvení, upravené na způsob „malých Benátek“, více budov, spojených mostky, stavěných v benátském pestrém slohu, ozdobených vysokou věží, sloupy s okřídlenými lvů atd.

Naproti pieru postavena bude nádherná budova ředitelstva, jejíž obrázek přinášíme. Vysoká prostora s obrovskou kopulí určena jest ke slavnostním příje-
tům, oslavením atd., kdežto o-
statních míst-
ností použito
bude za kance-
láře pro sprá-
vu. Nedojde-li
ku stavbě „ba-
bylonské věže“
na způsob 300
metrové v Pa-
říži, jak se už
skoro zdá, bu-
de kopule to-
hoto paláce as
nejvyšším bo-
dem výstavi-
ště a jaksi jeho
středem, jakož
všude budovy
kolem něho a
prostranství s
basínem před
ním jsou jaksi
projektivány
za nejskvělejší,
nejvelikolepější
skupinu výstavní.
Vbasínu, vrou-
beném po stranách
pěknými
sady, vypíná
se bude ob-
rovská socha
Kolumbova a
basín uzavřen
bude na straně
k jezeru nábře-
žím s průjezdy
pro menší lož-
ky, vyzdobeným
festonem, vkusně
opra-
venými sloupy se
sochami, jak nám
ukazuje vyobrazení
velkolepého paláce
pro zemědělství,
vypínajícího se na
levé straně basínu,
hledíme-li od jezera.

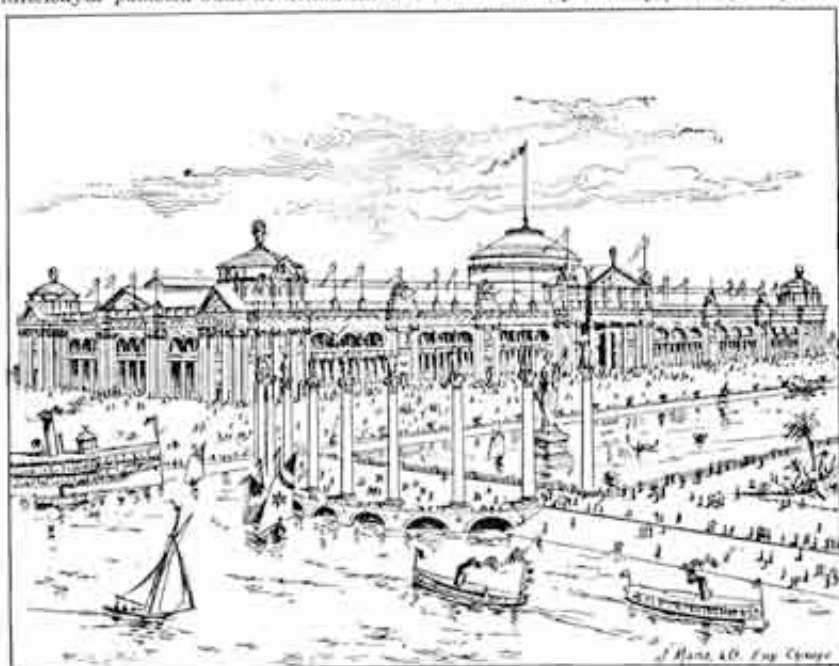
Budova ředitelství a sňh pro slavnostní příležitosti.

venými sloupy se sochami, jak nám ukazuje vyobrazení velkolepého paláce pro zemědělství, vypínajícího se na levé straně basínu, hledíme-li od jezera.

Rozsáhlá strojírna, jejíž průčelí, provedené v ozdobném slohu renesančním jako věššina budov výstavních, nachází se za palácem zemědělským, oddělena jsouc od něho zútokem hlavního basínu, ukončeného velkým obeliskem a stavbou

na způsob slavobrány, za níž nachází se prostor pro výstavu skotu a bravu.
Za řiditelným palácem bude do kruhu stavě-

obrovský hlavní palác průmyslový, 1688 stop dlouhý při 788 šířky, a vedle něho, či vlastně od jezera za ním, překrásný palác výstavy elektrické,

Palác zemědělský s hlavním bassínem.

né, velmi prakticky uspořádané nádraží, zařízené na dopravu statisíců lidí. Na pravo od bassínu, při samém běhu jezerním, rozkládá se bude

a dále ještě palác hutnický, či těžařský. Ještě dále vešle nádraží bude umístěn palác dopravních prostředků. Paláce elektrický a těžařský,

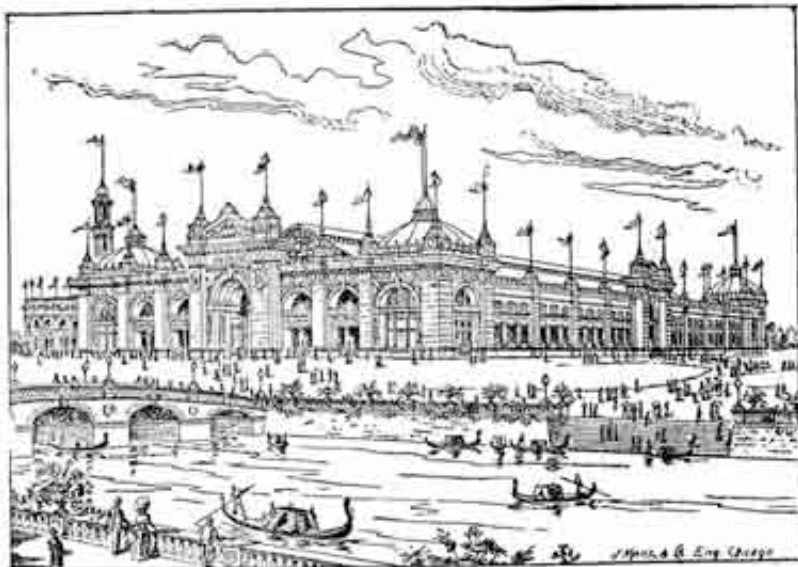

Průčelí paláce strojírný, obelisk a vchod k výstavě skotu.

oba v rozměru 700 stop délky a 350 šířky, vynikají svou pěknou a nádhernou stavbou.

Ještě dále na sever, za palácem průmyslným, tvoří se z bassinu široká laguna, a v jejím středu

dati se bude 1000 stop dlouhá budova výstavy zahradnické a dále k severu, blíže hlavního vchodu z promenády Midway Pleisance, velmi úhledná budova výstavy ženské. Palác zahradnický

Palác pro výstavu hornickou a hutnickou.

nachází se bude „lesnatý ostrov“, pěkný park, tvořící jak svou zelení, tak i klidem milou a působivou protívou vůči těm obrovským stavbám, plným ruchu a šumu. Západně od něho rozklá-

jest jednodušší, ale lesk jeho zvýšen bude mistrovskými ozdobami, pestrým obsahem jeho. Palác dámský poutati pak bude zvláště vnitřní úpravou.

Palác pro výstavu z oboru elektřiny.

Za lagunou, k jezeru, vypíná se bude pěkný palác vládní, t. j. s výstavou spolkových závodů, ústavů a sbírek. Dále na jiném ostrůvku, severně od „lesnatého ostrova, umístěna bude

výstavní paláce národů cizích. Menších pavilonů má být ovšem postaveno na sta na vhodných místech. Mezi jinými zvláštnostmi, které má navštívitel na výstavě Kolumbové v Chicagu

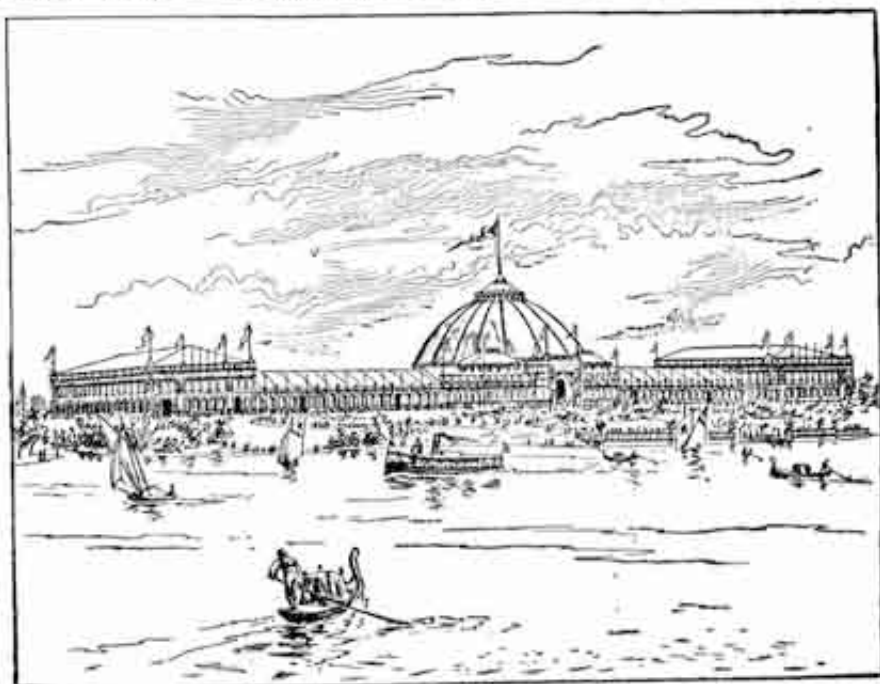

Palác šenské výstavy.

v několika budovách výstava rybářská, ve spojení s pěkným akváriem.

Severní část Jacksonova parku určena je pro budovy jednotlivých států Unie, jakož i pro

spalítni, uvádíme celé znázornění podzemní šachty v přirozené velikosti, naž pomýšleno již při výstavě v Paříži, dále vodní zámek, velikou to fontánu s vodotrysky atd. atd.

Palác výstavy zahradnické a květinářské.

Zemská jubilejní výstava král. Českého v Praze r. 1891.

V pravdě národní podnik tento zdál se nade vše původní očekávání a přinese celému národu našemu prospěch, jehož nelze dosud ani dosti oceniti. Ukázal nejen světu, co umíme, jak dalece dospěli jsme u vědě, umění, průmyslu, zemědělství atd., a projevili naše snahy cizincům, ale jmenovitě naučil nás znáti sami sebe, vzbudil v nás důvěru k vlastní práci, sbližil celý národ a přivedl do Prahy milé hosty ze všech bratrských národů slovanských. Rok loňský byl svátkem pro Prahu i pro celou českou zemi, svátkem trvajícím skoro půl roku, od zahájení výstavy dnem 15. května arcivévodou Karlem Ludvíkem v zastoupení císaře, až do jejího uzavření koncem října. Současně s otevřením výstavy konáno slavnostní zahájení činnosti „České akademie věd, umění a slovesnosti“ v nové skvostné budově musejní nad Václavským náměstím. Kon-

Počítáno bylo na návštěvu jen asi milionu po celou dobu výstavní, kdežto výsledek vykázal více než dvojnásobný úspěch.

Mimo zmíněné slavnosti velkého rozměru, odbýváno v Praze veliké množství menších sjezdů a slavnostních uvítání, z nich na prvním místě uvésti dlužno slavné přijetí česko-amerických výletníků, výpravy americké Matice pro školy v Čechách, dne 22. června. Skorem veskeré pak české spolky položily v době výstavy své sjezdy do Prahy, z různých krajin vypravovány zvláštní výstavní vlaky a tak byla slavností řada nepřetržitá!

Rada jich doplňena byla konečně návštěvou císaře Františka Josefa ve dnech sv. Václavských, kdy se konečně rozhodl panovník k návštěvě výstavy, o níž panoval tuhý spor mezi oběma kmeny v zemi. Původně měla býti výstava česko-

cem května odbývána skvělá slavnost odevzdání praporu od paní a dívek českých spolku česko-slovanského uvědomělého studentstva „Slavie“. V červnu konána okázalá slavnost všesokolského sjezdu, v srpnu obrovský sjezd hasičský. Velkolepé osvědčení lidu českého událo se dne 26. července, na den sv. Anny, kdy se dostavilo na výstaviště 84.000 osob, kteroužto rozsáhlou návštěvou předstížen byl i ten největší nával do světové výstavy vídeňské v r. 1873 o 12.000 osob! Týž den dosáhl počet platících návštěvovatelů plný milion, co je úspěch při zemské výstavě kdekoli dosud neslýchaný, a svědčí nejlépe o mocném rozruchu, jenž podnik ten vzbudil nejen v Čechách, ale po všech zemích slovanských.

německá. Je Němci po zmaru „vyrovnaní“, jimž měli býti Češi okradeni, odepřeli své spolupůsobení při výstavě a pracovali proti této události všemi silami, ovšem marně. Čechům tím bylo značně pomoheno, neboť výstava nabyla tím řízu rozhodně čestějšího, ale útokům německým a podezřívání a poštívání vlády nebylo konce. Pro okázalé slavnosti slovanské váhal císař dlouho a návštěvou, až teprve, když seznal, že by si tím jen sám uškodil, když nepřijel, došlo k pobytu v Praze.

Zdar výstavy české, o jejíž kráse šel jeden svorný hlas a nelíčený obdiv i v daleké cizině, jest důležitým vítězstvím v duševním i hmotném boji za poutivou a svatou věc národa našeho!

Národní síň Č. S. P. S. v St. Louis, Mo.

Jednou z nejpěknějších a nejrozsáhlejších i nejpohodlnějších národních síní v Americe se nyní mohou pyšnit Čechové St. Louisští, kteří v tom směru mohou sloužiti jiným česko-americkým osadám za vzor. Bylo sice několik tuhých sporů stran postavení síně této i zde — jak už to snad, bohužel, mezi námi býti jinak nemůže, ale konečně přece jen nastalo řádné krajské dohodnutí a vzájemá i všeobecná hodná vlastenecká jednomyslnost.

Pozemek na budovu tuto, v rozměru 100 stop šířky a 140 stop délky, byl totiž zakoupen dne

20. dubna 1887 za

částku \$3,860, kte-

rěž vyčleňeny byly

většinou z výsta-

vy, pořádané spo-

lečně všemi svobo-

domyslnými spol-

ky v St. Louis.

Velkoškol Č. S. P.

S. státu Missouri,

vlastníci dosavad-

ní starou Národní

síň, rozhodl však

samostatně o za-

koupení pozemku

na síň novou a dal

také tento na se-

be připsati, s čímž

obojím nebyly ně-

kteře sbory, ne-

náležející k Č. S.

P. S., spokojeny,

připomínají, že

výstava ona pořá-

dána byla ve pro-

spěch Národní síně

v St. Louis vůbec,

a nikoliv síně Č. S.

P. S. Zvláštní sbory

„Slován, Lípa“ a

„Tělocv. Jednota

Sokol“ hájily toto

stanovisko a podá-

no bylo v tom

směru mnoho re-

solucí. Konečně

však přece došlo, vzhledem k tomu, že

účel budovy zůstane vždy týmž, t. j. aby byla

shromáždistištěm vlasteneckých svobodomyšlných

spolků v St. Louis, urovnání této pře tím způso-

hem, že spolky, jež složily příspěvek 100 doll.,

zakoupily sobě za tutéž cenu hla ve správu no-

vé síně.

Celkem přispěly na budovu: Velkoškol státu

Missouri výtěžek z výstavy 2165 doll., řády Č.

S. P. S. „Slován“ číslo 1, dal 900 doll., „Mis-

souri“ číslo 2, splatil 1100 doll., „Washington“

čís. 11, věnoval 900 doll., „Šumavan“ číslo 21,

dal 400 doll., „Sokol“ čís. 23, pak 200 doll.

„Slovanská lípa“, těl. jedn. „Sokol“ řády „Jed-

noty Českých dám“, „Božena Němcová“ č. 10,

„Břetislava“ čís. 14. a „Osvěta“ čís. 23. složily

vesměs po 200 doll. Tím byla opatřena potřebná

jistina ku stavbě. Každý řád či sbor má na

100 doll. jednoho zástupce v říditelstvu, až na

velkoškol „Missouri“, který volí ze svého středu

13 zástupců, tvoře tím jaksi zákonité jádro či

uzší výbor celé správy síně.

Stavba zaujímá 60 stop šířky a 140 stop délky

a vyžádala si nákladu 21.985 doll. 20 ctů. Vnitřní

zařízení, prozatímně jen to nejpotřebnější,

ale vše důkladně i vkusně, stálo 3000 doll. Bu-

dova byla úplně dokončena teprve 14. března

1890 a v následu-

jících dvou dnech

slavnostně otevře-

na. Do základního

kamene položeny

byly dle zvyku

mince Spoj. Států,

dále veskeré čes-

americké časopi-

sy právě vycháze-

jí, jakož i se-

znam všech členů

Č. S. P. S. a též i

druhých sborů, při

stavbě úspěšně-

ných. Při slavnos-

tím odevzdání bu-

dovy byla pořáda-

na výstava, která

ynasla 3227 doll.

98 ct., a o rok po-

zději nová výsta-

va, k témuž účeli

odbyvaná, opět

1001 doll. K ukry-

tí celého značného

nákladu byly vy-

dány 6 procentní

úpisů (bonds) v

obnosu 15000 doll.,

na 7procentní ak-

cie sebráno bylo

3650 doll., a na

poskázky 61 pro-

centní opatřeno

bylo 3300 dollarů.

Poslední zpráva říditelstva vykazuje za první

rok splacených a darovaných akcií za 1280

dollarů a v pokladně se nachází 1400 dollarů

Dle usnešení má býti v pádu, že by byla síň úplně

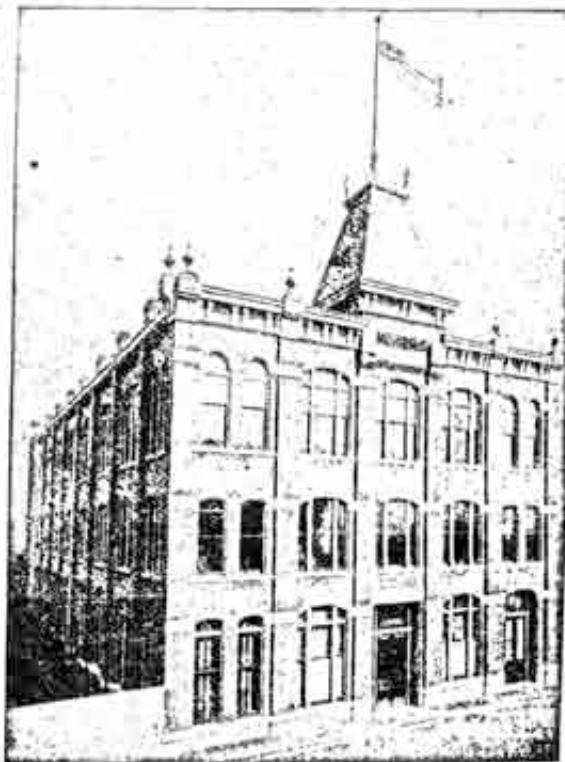
již splacena a nevyžadovala žádných oprav,

rozdělen přebytek mezi spolky v poměru k zá-

kladním jich vkladům. Újádňky ve lhůtě této

byli: předsedou p. Ant. Čejka, tajemníkem p.

Vojt. Věch, účetníkem p. Jos. Mayer, poklad-

Poslední zpráva říditelstva vykazuje za první rok splacených a darovaných akcií za 1280 dollarů a v pokladně se nachází 1400 dollarů Dle usnešení má býti v pádu, že by byla síň úplně již splacena a nevyžadovala žádných oprav, rozdělen přebytek mezi spolky v poměru k základním jich vkladům. Újádňky ve lhůtě této byli: předsedou p. Ant. Čejka, tajemníkem p. Vojt. Věch, účetníkem p. Jos. Mayer, pokladníkem p. Fr. Hrabáčka.

Jak patrné z tohoto přehledu i z vyobrazení, jest to podnik, sloužící krajanům v St. Louisu k nemalé ctí, jenž zasluhuje všeobecného hojného následování ve všech městech, kde Čecho-američané ve větší skupině žijí.

Nedělní zákony.

Pro kalendář „Američan“ napsal Josef Král.

KAŽDÝ STÁT v Unii má své nedělní zákony. Jejich smysl je skoro všude stejný: obyčejně zapovídají práci, hlučné zábavy, rámus a přikazují pokoj a zavření dílen a saloonů. Dovolují však pracovat, když je to nutno a dovolují díla dobročinnosti a náboženské výkony. Vaření a jísti jest také dovoleno. Železnice, přívozníci, lékaři, lékárníci, hasiči, kněží, varhaníci, pohrobníci a podobní smějí vykonávati povinnosti svého stavu.

Ve Východních státech zákony nedělní jsou přísnější než na Západě. V Pennsylvanii nesmí se prodávati ice cream, ani doutnky, ani holiti vousy a stříhati vlasy. V Massachusettsu jest zapovězeno cestovati po železnici, leda za dobročinnými účely, jako na př. chce-li kdo navštívit nemocného bratra. Ba jednou obžalovali vosku, že vezl rodinu svého pána do kostela: vozka byl odsouzen, ale nejvyšší soud rozsudek ten zvrátil.

Illinoiské zákony jsou mnohem mírnější než jiných státův. Nařizují sice, aby byly saloony zavřeny, zakazují práci (labor) mimo díla nutnosti a dobročinnosti a pokutují každého, kdo by hlukem a rámusem rušil klid a pokoj soukromých rodin — ale dovolují všechno zaměstnání, kterému se po anglicku říká business. Ve „Statutech“ je sice slovo labor, ale není tam business.

Za to však jsou soudy přísný vůči salooníkům. I kdyby jen zadní dvéře otevřel a ukázal ochotu prodati jedinou sklenku piva, třeba nic neprodal, už porušil zákon a je pokutován až do 200 dollarů.

Ovšem, tyto zákony neplatí pro Chicago, neboť Chicago ve svém charteru má vyhraženu výhradně právo moc v podobných věcech.

V jiných státech jsou přísnější. Ve státech New Hampshire, Vermont, Pennsylvanie, Massachusetts, Alabama, Wisconsin, Georgia, Michigan, Maine a Minnesota i práce i obchod jest zakázán.

Jsou tyto zákony ústavní?

Ústavy jednotlivých států zakazují zákonodárcům zakládati jakékoli náboženství, nebo dávat přednost jednomu před jinými. A ústavy zaručují občanům svobodu svědomí. A přece slaví se neděle! Proč ne jiný den?

Otázka tato byla zodpovírána nejvyššími soudy jednotlivých státův i nejvyšším sou-

dem spolkovým. V Massachusettsu žid David Starr byl navědčen, že prodával maso židům a pokutován. Hájil se tím, že on je žid a že světlí sobotu dle své víry a svého svědomí. Ale nejvyšší soud toho nedbal, a odsoudil jej, neboť zákon výslovně přikazuje světliti neděli.

Allen G. Thurman, nejvyšší soudce v Ohio (později místopředseda Spoj. Států), takto vykládá původ a účel nedělních zákonův: „Nedělní zákon nepřikazuje konání nějaké náboženské povinnosti. Tento zákon byl dán ne proto, že by to bylo nemravné neb bezbožné pracovat v neděli: on pouze předpisuje den odpočinku z důvodů národohospodářských a jest to zcela světské a občanské zařízení. Že právě neděle byla zvolena za den odpočinku, stalo se proto, že většina obyvatelů světlí neděli jako příkaz náboženství, ale tyto zákony byly by stejně ústavní, kdyby místo neděle nazývaly jiný den.“

Před nejvyšší soud Spojených Států přišla v prosinci 1884 otázka, zda-li vůbec jest ústavní zapovídati některé zaměstnání a jiné dovoliti. Supervisoři města San Franciscu v jedné ordinanci zakázali všelikou práci ve prádelnách od 10. hodiny večer do 6. hodiny ráno. Číňan Sun Hing zakátoval je, proto že prý neměli práva ani moci potlačovati jeden odbor práce, když všem ostatním dovolili pracovat. Nejvyšší soud spolkový rozhodl, že zákony mohou určovat, kolik hodin se má pracovat denně, ať by se někomu zdálo, že jsou tím některé lidi zkráceni. Vždyť zákony vůbec obmezují svobodu a práva jednotlivců na prospěch celku. A při tom soudce Field, zmiňuje se o nedělních zákonech, praví: „Podobně zákony, jež ustanovují neděli za den odpočinku, jsou uznány ústavními ne proto, že by zákonodárci směli podporovat náboženské učení, nýbrž proto, že mají právo chrániti všechny osoby od fyzického i mravního zakrsání, jaké bývá působeno nepřetržitou prací. Zákony ty jsou prospěšné a užitečné zvláště lidem chudým a odvislým, dělníkům v našich továrnách a parných místnostech ve městech.“

Před časem četl jsem ve „Svornosti“ o Kingovi, onom adventistovi sedmého dne, jenž v neděli oral, protože jeho svědomí mu velelo světliti sobotu. Byl odsouzen a odvolal se již k poslední instanci, nejvyšší-

mu soudu spolkovému. Uvážíme-li hořejší rozhodnutí soudův, můžeme směle prorokovati, že asi nepochodí. Zákon dovoluje každému věřiti, co se mu líbí, ale v praxi je to jinak.

I náboženská svoboda jest obmezena, kde se protíví platným zákonům světským. Sice by mohla přijíti nějaká pošetilá sekta věřící,

že je dobré zabíjeti na př. malé děti. Zákon jim to dovolí věřiti po tichu, ale nahlas by a tím nesměli a svou víru skutkem osvědčovali by také nesměli. Zákon je pro všechny stejný a ne jen pro některé: on přikazuje odpočívati v neděli; kdo věří v jiný den ať si věří a svěť, ale zákon je přední a víra teprve po něm.

Co budeme čísti?

Dovolujeme si mezi časopisy česko-americkými jakožto nejvhodnější doporučiti milým krajanům svým tři z nejstarších a nejoblíbenějších časopisů v Chicagu, a sice politicko-národohodářský, svobodomyšlný denní list „Svornost“, nejobsažnější český týdeník „Amerikán“ a přední česko-americký obrázkový list zábavně poučný, svobodomyšlný a žertovný „Duch Casu“.

Denník „Svornost“ přináší každý den všechny důležitéjší zprávy politické, obchodní, vůbec zajímavé a místní. Jako kterýkoliv list anlický neb německý zpravuje o průběhu všeho jednání v zákonodárných sborech, o všem jednání mocí výkonné, o politických schůzích a proudcích, o všech zvláštních novládkách a zajímavých příhodách v této zemi. Stejně horlivě sleduje zprávy zámořské a zvláštní pozornost věnuje událostem ve slovanských zemích. Poutavé zprávy ze starých vlastí jsou v něm velice hojny. Přehled stavu věcí v Čechách a Rakousku vhodně doplňují i časté původní dopisy z Čech. Denně dva i tři původní články, jimiž se v jakosti i množství nemůže vykázáti žádný druhý český list zde, rozšíříjí vhodně jak politický, tak všeobecný světový a životní rozhled a psány jsou slohem každému přístupným, s úplnou věcnou znalostí a bez ohledu na politické strany a rýjiny vždy jen se zřetelem ku prospěchu našeho národa v Americe. Ve zprávách místních a národně důležitých, jest „Svornost“, pokud se českých záležitostí týče, rozhodně nejlepší a nejrychleji opatřena, majíc zvláštní místní a soudní zpravodaje. Zprávy tržní a obchodní přehledy čerpány jsou z nejspolehlivějších pramenů. O zvláštní zábavu svých čtenářů pak pečuje přinášením velkých románů a kratších, vybraných povídek, pro každého poutavých. Co tuto pak pravíme z plna přesvědčení o deníku „Svornost“, platí zároveň stejnou měrou i pro **týdeník „Amerikán“**, složený z výborné čítael, všeobecně důležité látky, „Svornost“ a vydávaný za tím účelem, aby jim poslouženo bylo i těm, kdož z nedostatku příležitosti spojením poštovního nemohou bráti list denní. Dobyl si také nemalé obliby zvláště po všem venkově česko-americkém jako list, který neodvisle a jen dle pravdy věděl, přináší obsah velice hojný a rozmanitý. Každé jednotlivé číslo čítá nejméně 32 stran užitečného i zábavného čtení a novinek z celého světa. List vydáván je v úpravě, by se mohl vázati, takže za rok tvoří knihu na 1600 stran silnou, mající vždy a pro každého cenu.

Svérizným směrem zábavně poučným, svobodomyšlným a humoristickým veden jest **nedělní list „Duch Casu“**, vycházející v novém XV. již ročníku s pěknými a četnými obrázky a lástivě i novým programem, směřujícím k obsahu co nejpřívodnějšímu.

V části čítael, pořádané red. Pavlem Albierim věnuje stejně bedlivý zřetel jak článkům zábavným, povídkám, tak i poučným a svobodomyšlným, psaným vesměs každému pochopitelným slohem. List stojí úplně na výši předních časopisů českých i ve staré vlasti. Přinášeje vždy jen nejlepší a nejobsažnější výběr.

V části obrazové seznamuje obecněstvo naše a především výtvarný uměleckého ruchu v Čechách a hledí k tomu, aby co možná veškerá nová díla tamější byla zde v brzkou způsobem důstojným, uměleckým předvedena, takže „Duch Casu“ od povídá i v tom směru svému názvu, poskytuje přehled a sbírku nejpěknějších původních obrazů všeho druhu, maleb historických, geogr., kraj. i stavitelských památek, podobizen vynikajících současných, vše v čistých úhledných reprodukcích a při svědomité tiskové úpravě ne rozdíli od listů jiných.

V žertovné příloze, pořádané i spisovatelem B. Bittnerem, věnované vtipu vůbec, i politickému a místnímu, nalezneme čtenář vedle vtipů původních nejlepší a velice hojný výběr z časopisů nejen českých, ale i cizojazyčných, takže o látku skutečně dobrou je vždy postaráno. „Dějiny Ameriky“, psané na základě nejlepších pramenů osvědčeným pisatelem „Dějiny Občanské války“ Josefem Čermákem, a opatřené pěknými obrázky, tvoří samostatnou, k „Duchu Casu“ jen přivěšenou, velmi cennou knihu.

Veškeré časopisy tyto vynikají zároveň svou skutečně velikou láci. „Svornost“ a nedělní listem „Duch Casu“ stojí v předplacení na celý rok \$7.50, na čtvrt roku \$2.00, na měsíc 70 ctů, takže si ji může dopřáti každý, kdo mohl by jen trochu potmělněji denně oslavit. Předplatná na „Amerikána“ obnáší ročně \$2.50, půlletná \$1.30 a každý, kdo se předplatí nejméně na půl roku, jest oprávněn obdržeti za přemil nějaký spis z hojně záobao buď bez doplatku, nebo z doplatek jen nepatrný „Duch Casu“. Jenž přikládá se ku „Svornosti“ zdarma, může býti také vzat za přemil k „Amerikánu“ při doplatku pouze \$1.00 ročně. Sam o sobě předplacen stojí pak „Duch Casu“ jen \$2.00 na celý rok.

Laskavé objednávky a přihlášky všech těchto časopisů djeťež se pod adresou:

August Geringer, 150 záp. 12tá ul., Chicago, Illinois.

OBYVATELSTVO MĚST V SOUSTÁTÍ.

Dle sčítání v 1890 u porovnání se sčítáním v 1880.

MĚSTA.	Obyvatelstvo.		MĚSTA.	Obyvatelstvo.		MĚSTA.	Obyvatelstvo.	
	1880	1890		1880	1890		1880	1890
Alabama.			Florida.			Indiana.		
Birmingham.....	400	26,941	Jacksonville.....	7,650	17,139	Anderson.....	4,120	10,769
Huntsville.....	4,977	4,635	Key West.....	6,890	18,058	Aurora.....	4,435	3,928
Mobile.....	29,132	31,222	Pensacola.....	6,845	11,731	Braasf.....	3,441	5,902
Montgomery.....	16,713	21,790	Tallahassee.....	.....	3,933	Columbus.....	4,813	6,705
Selma.....	7,529	7,626	Georgia.			Crawfordsville.....	5,251	6,086
Arizona.			Athens.....	6,099	8,627	Elkhart.....	6,953	11,489
Tucson.....	7,007	5,095	Atlanta.....	27,409	65,515	Evansville.....	29,280	50,674
Arkansas.			Augusta.....	21,891	23,150	Fort Wayne.....	26,880	35,549
Helena.....	3,624	5,185	Brunswick.....	2,891	8,403	Frankfort.....	2,803	5,918
Little Rock.....	13,138	26,500	Columbus.....	10,123	18,650	Franklin.....	3,116	3,783
Texarkana.....	3,223	3,450	Dalton.....	.....	3,030	Goshen.....	4,123	6,027
California.			Macon.....	12,479	22,698	Greensburg.....	3,138	3,581
Alameda.....	5,708	.....	Milledgeville.....	.....	3,306	Huntington.....	5,174	7,300
Eureka.....	.....	4,834	Rome.....	3,877	6,950	Indianapolis.....	75,056	107,445
Fresno.....	1,112	10,795	Savannah.....	30,709	41,769	Jeffersonville.....	6,357	11,274
Los Angeles.....	11,183	50,394	Illinois.			Kokomo.....	4,042	8,224
Marysville.....	4,221	3,936	Alton.....	8,970	10,184	Lafayette.....	14,860	16,283
Napa City.....	.....	4,387	Aurora.....	11,873	19,634	LaPorte.....	6,105	7,122
Oakland.....	24,555	48,590	Batavia.....	2,639	3,613	Lawrenceburg.....	4,668	4,280
Petaluma.....	21,430	29,272	Bellefonte.....	10,683	15,360	Logansport.....	11,108	13,798
Sacramento.....	2,637	3,682	Beviders.....	2,951	3,863	Madison.....	8,945	8,923
San Diego.....	233,959	297,990	Bloomington.....	17,180	22,249	Michigan City.....	7,266	10,704
San Francisco.....	19,567	18,027	Cairo.....	9,011	10,044	Mishawaka.....	2,640	3,369
San Jose.....	3,616	5,216	Canton.....	3,762	5,589	Mount Vernon.....	3,730	4,710
Santa Rosa.....	10,922	14,376	Centralla.....	3,621	4,762	Muncie.....	5,219	12,883
Stockton.....	5,987	8,004	Champaign.....	5,103	5,927	New Albany.....	16,423	21,000
Vallejo.....	.....	.....	Charleston.....	2,867	4,135	Peru.....	5,280	6,730
Colorado.			Chicago.....	203,185	1099,133	Plymouth.....	2,570	2,723
Colorado Springs.....	4,226	11,200	Collinsville.....	2,887	3,498	Princeton.....	2,566	6,494
Denver.....	35,629	106,670	Clinton.....	2,709	2,596	Richmond.....	19,479	16,849
Leadville.....	14,720	11,159	Danville.....	7,723	11,528	Seymour.....	4,250	5,307
Pueblo.....	3,217	28,128	Deratur.....	2,547	16,841	South Bend.....	13,280	21,786
Connecticut.			Dixon.....	3,658	5,149	Terre Haute.....	26,042	31,000
Bridgeport.....	27,643	48,856	East St. Louis.....	9,185	15,156	Valparaiso.....	4,401	5,083
Bristol.....	5,247	7,274	Edwardsville.....	2,827	3,575	Vincennes.....	7,680	8,815
Danbury.....	11,866	19,385	Elgin.....	8,787	17,459	Wabash.....	3,800	5,196
Greenwich.....	7,892	10,120	Efringham.....	3,065	3,260	Washington.....	4,222	6,052
Groton.....	5,138	6,511	Freeport.....	2,516	10,159	Warsaw.....	3,123	3,559
Hartford.....	42,015	53,182	Galeua.....	6,541	6,406	Iowa.		
Manchester.....	6,462	8,217	Galesburg.....	11,427	15,212	Boone.....	3,321	6,518
Meriden.....	15,540	21,220	Jacksonville.....	10,927	12,327	Burlington.....	19,456	26,000
Middletown.....	6,826	9,012	Jerseyville.....	2,894	3,204	Cedar Falls.....	3,020	3,598
Naugatuck.....	4,274	6,219	Joliet.....	11,657	27,407	Cedar Rapids.....	10,104	17,977
New Britain.....	11,800	19,010	Kankakee.....	5,651	7,300	Charles City.....	2,401	2,798
New Haven.....	62,832	85,981	Kewanee.....	2,704	4,554	Clinton.....	9,052	14,000
New London.....	10,538	13,751	LaSalle.....	7,847	11,610	Council Bluffs.....	18,063	21,388
Norwalk.....	5,308	7,739	Lincoln.....	5,639	6,125	Creston.....	5,081	7,119
Norwich.....	15,112	16,192	Litchfield.....	4,326	5,728	Davenport.....	21,831	25,161
Plainfield.....	4,021	4,519	Mattoon.....	5,727	8,829	Des Moines.....	22,408	50,027
Portland.....	4,157	4,882	Moline.....	7,800	11,993	Dubuque.....	22,254	30,147
Putnam.....	5,227	6,511	Momouth.....	5,090	5,827	Fairfield.....	3,086	3,379
Southington.....	5,411	5,499	Morrison.....	1,981	2,500	Fort Madison.....	4,679	7,906
Stafford.....	4,455	5,503	Nashville.....	2,222	2,983	Grinnell.....	2,415	3,327
Stamford.....	11,297	15,685	Olney.....	3,512	3,328	Iowa City.....	7,123	5,628
Thompson.....	5,051	5,503	Ottawa.....	7,824	9,971	Keokuk.....	12,117	14,075
Vernon.....	6,915	8,807	Paris.....	4,373	5,049	Lyons.....	4,095	5,791
Wallingford.....	4,686	6,538	Pana.....	3,099	5,007	Marshalltown.....	6,940	9,308
Waterbury.....	17,806	28,591	Peoria.....	29,259	40,758	Mason City.....	2,510	4,009
Delaware.			Pontiac.....	2,249	3,200	Mount Pleasant.....	4,410	4,918
Wilmington.....	42,478	61,437	Quincy.....	27,268	21,478	Muscatine.....	8,295	11,432
Dist. Columbia.			Rockford.....	13,122	23,589	Newton.....	2,607	2,563
Washington.....	147,293	229,796	Rock Island.....	11,652	13,598	Oshkosh.....	4,595	7,300
			Shelbyville.....	2,939	3,162	Ottumwa.....	9,004	14,500
			Sandwich.....	2,352	2,505	Stoua City.....	7,366	37,862
			Springfield.....	19,743	24,852	Waterloo.....	6,620	6,679
			Sterling.....	5,087	5,822	Kansas.		
			Streator.....	5,157	9,671	Atchison.....	15,105	14,222
			Waukegan.....	4,012	5,345	Emporia.....	4,631	7,560

MĚSTA.	Obyvatelstvo.		MĚSTA.	Obyvatelstvo.		MĚSTA.	Obyvatelstvo.	
	1880	1890		1880	1890		1880	1890
Fort Scott.....	5,372	11,857	Blackstone.....	4,907	6,137	Tannton.....	21,213	25,389
Independence.....	3,128	3,121	Boston.....	392,839	446,507	Wakefield.....	5,047	6,970
Junction City.....	2,684	4,477	Braintree.....	.....	4,848	Waltham.....	11,712	18,527
Lawrence.....	8,510	9,975	Brockton.....	13,608	27,278	Ware.....	4,817	7,329
Leavenworth.....	16,546	41,613	Bridgewater.....	.....	3,653	Warren.....	.....	4,674
Manhattan.....	2,105	2,972	Brookline.....	8,057	12,070	Watertown.....	5,426	7,024
Newton.....	2,601	5,692	Cambridge.....	52,669	69,837	Webster.....	5,696	7,036
Olathe.....	2,285	3,240	Canton.....	4,516	4,521	Westborough.....	5,214	5,225
Osage City.....	2,998	3,222	Chelsea.....	21,782	27,850	Westfield.....	7,587	9,794
Oswego.....	2,261	2,522	Chicopee.....	11,286	14,007	West Springfield.....	4,149	5,074
Ottawa.....	4,032	6,271	Clinton.....	8,029	10,379	Winchester.....	.....	4,853
Parsons.....	4,199	6,730	Danvers.....	6,598	7,446	Weymouth.....	10,570	10,844
Salina.....	3,111	6,051	Dedham.....	6,233	7,116	Williamstown.....	3,204	4,229
Topelca.....	15,452	31,809	Deerfield.....	.....	2,906	Winchendon.....	3,722	4,388
Wichita.....	4,911	24,000	Easthampton.....	4,206	4,381	Woburn.....	10,531	13,429
Kentucky.			Everett.....	4,159	11,040	Worcester.....	58,291	84,536
Bowling Green.....	5,114	7,722	Fall River.....	48,961	74,351	Michigan.		
Covington.....	29,720	37,375	Fitchburg.....	12,429	22,007	Adrian.....	7,849	9,221
Danville.....	3,074	3,765	Framlington.....	6,225	9,636	Allegan.....	2,205	2,665
Frankfort.....	6,988	8,500	Franklin.....	4,051	4,824	Alpena.....	6,153	11,222
Henderson.....	5,265	6,900	Gardner.....	4,988	8,386	Ann Arbor.....	8,061	9,569
Hopkinsville.....	4,229	6,457	Gloucester.....	19,329	21,292	Battle Creek.....	7,063	13,094
Lexington.....	16,556	22,359	Grafton.....	4,030	4,989	Bay City.....	20,693	27,829
Louisville.....	123,758	161,005	Great Barrington.....	4,653	4,607	Cadillac.....	.....	4,435
Maysville.....	5,220	5,300	Haverhill.....	18,472	27,322	Cheboygan.....	3,269	6,224
Newport.....	30,433	24,938	Hingham.....	4,485	4,517	Coldwater.....	4,081	5,400
Owensboro.....	6,231	9,918	Holyoke.....	21,915	35,528	Detroit.....	116,340	205,666
Paducah.....	8,036	13,024	Hopkinton.....	4,601	4,078	East Saginaw.....	10,016	46,123
Paris.....	3,204	5,505	Hudson.....	3,729	4,666	Flint.....	8,409	9,841
Richmond.....	2,909	4,727	Hyde Park.....	7,088	10,200	Grand Haven.....	4,662	4,929
Louisiana.			Lawrence.....	39,151	44,569	Grand Rapids.....	22,016	24,114
Baton Rouge.....	7,197	10,397	Lee.....	3,929	3,778	Greenville.....	3,144	3,041
New Orleans.....	216,090	241,995	Leominster.....	5,722	7,266	Hastings.....	2,531	2,966
Shreveport.....	8,000	11,482	Lexington.....	.....	3,197	Hillsdale.....	.....	3,292
Maine.			Lowell.....	59,475	77,605	Ionia.....	4,190	.....
Auburn.....	9,555	11,228	Lynn.....	28,274	55,684	Ishpeming.....	6,020	11,118
Augusta.....	8,665	10,521	Malden.....	12,017	22,084	Jackson.....	10,105	20,791
Bangor.....	16,856	19,090	Marblehead.....	7,467	8,200	Kalamazoo.....	8,057	17,825
Bath.....	7,874	8,713	Marbleborough.....	10,127	13,788	Lansing.....	8,319	12,621
Belfast.....	5,308	5,535	Medford.....	7,573	10,052	Ludington.....	4,190	7,429
Biddeford.....	12,651	14,418	Melrose.....	4,560	8,500	Manistee.....	6,920	12,729
Brunswick.....	5,284	5,995	Methuen.....	4,292	4,807	Marquette.....	4,690	2,009
Calais.....	6,173	7,217	Middleborough.....	5,237	6,052	Marshall.....	.....	3,925
Casden.....	4,280	4,621	Milford.....	9,310	8,769	Menominee.....	3,228	10,660
Cape Elizabeth.....	5,202	5,209	Milbury.....	4,741	4,427	Monroe.....	4,920	5,224
Deering.....	4,224	4,899	Milton.....	.....	4,278	Muskegon.....	11,262	22,066
Eastport.....	4,006	4,784	Montague.....	4,875	6,292	Niles.....	4,197	4,129
Ellsworth.....	5,052	5,209	Nantucket.....	.....	3,268	Portiac.....	4,509	6,224
Gardiner.....	4,429	4,899	Natick.....	8,479	9,116	Port Huron.....	8,883	13,511
Lewiston.....	19,083	21,668	Needham.....	5,252	3,034	Saginaw.....	10,525	46,221
Portland.....	33,810	35,698	New Bedford.....	26,845	40,705	Three Rivers.....	2,525	3,129
Rockland.....	7,599	8,127	Newburyport.....	13,528	13,914	West Bay City.....	6,397	12,921
Saco.....	6,289	6,075	Newton.....	16,995	24,257	Wyandotte.....	3,651	3,729
Waterville.....	4,672	7,091	North Adams.....	10,121	10,067	Ypsilanti.....	4,984	6,129
Maryland.			Northampton.....	12,179	14,961	Minnesota.		
Annapolis.....	8,642	7,625	Northbridge.....	4,053	4,603	Austin.....	2,205	3,200
Baltimore.....	332,313	433,527	North Brookfield.....	4,459	3,859	Duluth.....	5,415	22,721
Cumberland.....	10,622	10,050	Orange.....	.....	4,563	Faribault.....	5,415	6,522
Frederick.....	8,859	9,621	Palmer.....	5,504	6,898	Erastus.....	3,809	3,669
Hagerstown.....	6,627	11,698	Peabody.....	9,028	10,123	Hankato.....	5,550	8,800
Harre de Grace.....	2,810	3,219	Pittsfield.....	13,264	17,252	Minneapolis.....	46,887	164,725
Salisbury.....	2,581	3,905	Plymouth.....	7,693	7,292	New Ulm.....	2,471	3,724
Massachusetts.			Provincetown.....	4,240	4,642	Red Wing.....	5,876	6,227
Abington.....	3,697	4,244	Quincy.....	10,579	18,711	Rochester.....	5,163	5,229
Adams.....	5,591	6,217	Reading.....	.....	4,081	Saint Paul.....	41,473	133,129
Amesbury.....	3,355	4,507	Randolph.....	4,027	3,943	Saint Peter.....	2,426	3,267
Amherst.....	4,298	4,501	Revere.....	.....	5,694	Stillwater.....	9,055	11,223
Andover.....	5,169	6,127	Rockland.....	4,563	5,206	Winona.....	10,208	18,200
Arlington.....	4,100	5,625	Salem.....	27,563	30,725	Mississippi.		
Athol.....	4,307	6,318	Salisbury.....	4,079	1,206	Columbus.....	3,955	4,551
Attleborough.....	11,111	7,575	Saugus.....	.....	3,671	Jackson.....	5,204	9,004
Barnstable.....	4,242	4,022	Somerville.....	24,023	40,117	Meridian.....	4,008	10,525
Beverly.....	8,456	10,795	Southbridge.....	6,464	7,744	Natchez.....	7,058	10,123
			South Hadley.....	3,529	4,253	Vicksburg.....	11,814	13,225
			Spencer.....	7,466	8,720	Yazoo City.....	2,542	5,291
			Springfield.....	33,340	44,164			
			Stoneham.....	4,890	6,149			
			Stoughton.....	4,875	4,850			

MĚSTA.	Obyvatelstvo.		MĚSTA.	Obyvatelstvo.		MĚSTA.	Obyvatelstvo.	
	1880	1890		1880	1890		1880	1890
Missouri.			Trenton.....	39,910	58,488	North Dakota.		
Booneville.....	3,854	4,132	Vineand.....	2,519	4,068	Bismarck.....	1,758	2,990
Brookfield.....	2,264	4,534	Washington.....	2,142	2,820	Fargo.....	2,693	5,613
Cape Girardeau.....	3,889	4,288	New Mexico.			Grand Forks.....	1,705	4,963
Carthage.....	4,167	7,962	Santa Fe.....	6,635	8,715	Ohio.		
Carrollton.....	2,313	3,858	New York.			Akron.....	18,519	27,709
Clinton.....	2,868	4,689	Albany.....	90,758	94,640	Alliance.....	4,636	7,593
Fulton City.....	2,409	4,280	Amsterdam.....	9,466	17,264	Ashland.....	3,004	3,563
Hannibal.....	11,074	12,816	Auburn.....	21,924	25,887	Ashtabula.....	4,445	8,316
Holden.....	2,914	2,515	Batavia.....	4,845	7,200	Bellaire.....	8,225	9,901
Independence.....	5,271	6,732	Binghamton.....	17,317	35,093	Cambridge.....	2,863	4,345
Jefferson City.....	7,038	9,190	Brooklyn.....	505,663	804,377	Canton.....	19,238	26,327
Joplin.....	55,785	132,416	Buffalo.....	150,134	254,457	Chillicothe.....	10,938	11,256
Kansas City.....	3,996	4,538	Canandaigua.....	5,726	5,832	Cincinnati.....	255,139	396,309
Lexington.....	4,325	5,071	Catskill.....	4,229	4,913	Circleville.....	6,046	6,675
Louisiana.....	2,701	4,258	College Point.....	19,116	22,435	Cleveland.....	190,148	261,548
Marshall.....	3,046	3,350	Corning.....	4,192	6,500	Columbus.....	51,647	90,398
Macon City.....	6,070	8,213	Cortland.....	4,802	8,529	Coshocton.....	3,044	3,726
Moberly.....	3,485	4,017	Dunkirk.....	4,050	8,561	Dayton.....	38,672	58,568
Maryville.....	3,835	4,789	Elmira.....	7,248	9,409	Defiance.....	5,907	7,386
Mexico.....	5,014	6,500	Fulton.....	29,541	38,070	Delaware.....	6,894	8,202
Saint Charles.....	32,431	52,811	Geneva.....	5,878	6,500	East Liverpool.....	8,056	10,947
Saint Joseph.....	350,518	400,357	Glens Falls.....	4,900	5,900	Ellyria.....	4,777	6,530
Saint Louis.....	9,561	14,511	Governorsville.....	7,133	12,790	Findlay.....	4,633	10,000
Sedalia.....	6,522	21,843	Greenbush.....	3,295	7,287	Fremont.....	8,446	7,140
Springfield.....	4,049	4,682	Green Island.....	4,190	4,403	Gallipolis.....	4,406	4,590
Warrensburg.....			Hosack Falls.....	4,350	3,684	Greenville.....	3,535	5,539
Nebraska.			Hornetsville.....	8,195	10,948	Hamilton.....	12,122	17,519
Columbus.....	2,191	3,118	Hudson.....	8,670	9,885	Ironton.....	8,852	10,929
Fremont.....	3,013	6,654	Ithaca.....	9,165	11,557	Lancaster.....	6,802	8,227
Hastings.....	2,817	13,793	Jamestown.....	9,357	15,991	Lebanon.....	7,567	15,970
Lincoln.....	13,003	65,491	Johnstown.....	5,913	10,851	Lima.....	3,067	3,292
Nebraska City.....	4,183	11,472	Kingston.....	18,544	21,181	London.....	9,859	13,542
Omaha.....	39,518	139,526	Lansingburgh.....	7,432	10,523	Mansfield.....	5,444	8,308
Plattsmouth.....	4,175	8,403	Little Falls.....	6,910	9,000	Marietta.....	3,896	8,308
Nevada.			Lockport.....	13,522	16,003	Martins.....	4,206	10,068
Carson City.....	4,222	4,080	Long Island City.....	17,129	30,396	Massillon.....	4,538	7,671
Virginia City.....	10,917	6,377	Malone.....	4,193	8,774	Middletown.....	5,219	6,019
N. Hampshire.			Middletown.....	8,494	11,918	Mount Vernon.....	3,032	2,764
Barenton.....	4,704	5,553	Middleton.....	12,679	19,000	Napoleon.....	3,095	4,547
Concord.....	12,843	16,948	New Brighton.....	18,049	23,223	Nelsonville.....	9,600	14,399
Dover.....	11,687	12,779	Newburgh.....	106,299	153,501	Newark.....	6,000	14,399
Keene.....	6,784	7,439	New York.....	10,341	11,667	Norwalk.....	5,704	7,258
Keene.....	32,630	43,983	Ogdensburg.....	21,116	21,826	Norwalk.....	3,242	4,330
Manchester.....	13,397	19,266	Oswego.....	5,525	5,147	Oberlin.....	6,051	9,099
Nashua.....	9,690	9,811	Peekskill.....	6,893	10,026	Portsmouth.....	11,321	12,387
Portsmouth.....	5,784	7,113	Port Henry.....	2,494	2,438	Sandusky.....	15,828	19,234
Rochester.....	5,886	6,447	Port Jervis.....	8,678	7,217	Sidney.....	3,823	4,903
Somersworth.....			Poughkeepsie.....	30,207	22,829	Springfield.....	20,730	32,125
New Jersey.			Rochester.....	89,366	138,327	Steubenville.....	19,093	13,363
Atlantic.....	5,477	13,038	Rome.....	19,194	14,980	Tiffin.....	7,879	10,772
Bayonne.....	4,958	6,045	Saratoga Springs.....	8,421	13,124	Toledo.....	60,137	82,653
Bordentown.....	8,729	11,471	Schenectady.....	13,655	18,359	Troy.....	3,803	4,590
Bridgeton.....	6,000	8,108	Sting Sing.....	51,799	10,073	Urbana.....	6,262	6,408
Burlington.....	41,659	58,274	Syracuse.....	2,684	3,901	Van Wert.....	4,079	5,548
Camden.....	28,229	37,670	Tarrytown.....	56,747	60,699	Warren.....	4,428	6,086
Elizabeth.....	5,347	8,563	Troy.....	33,914	44,004	Wapakoneta.....	2,765	3,616
Glocester City.....	4,948	6,000	Utica.....	10,667	14,740	Washington.....	3,798	5,793
Hackensack.....	6,898	8,528	Watertown.....	8,829	12,945	Wooster.....	5,849	6,080
Hackensack.....	30,299	43,561	West Troy.....	4,370	5,340	Xenia.....	7,026	8,145
Hoboken.....	190,722	163,987	Whitehall.....	18,892	21,949	Youngstown.....	15,435	33,199
Jersey City.....	4,183	4,138	Yonkers.....			Zanesville.....	18,113	21,117
Lambertville.....	7,660	9,957	N. Carolina.			Oregon.		
Millville.....	5,418	8,500	Asheville.....	3,616	10,433	Astoria.....	2,803	7,071
Morristown.....	128,508	181,518	Charlotte.....	7,094	11,555	East Portland.....	2,934	10,481
Newark.....	17,160	18,450	Fayetteville.....	3,485	4,230	Eugene.....	1,117	3,958
New Brunswick.....	13,007	18,774	Greensborough.....	3,124	3,317	Portland.....	17,577	47,294
Orange.....	6,532	13,027	Raleigh.....	9,295	12,798	Salem.....	2,538	4,515
Passaic.....	31,031	28,358	Salisbury.....	3,723	4,430	Pennsylvania.		
Paterson.....	4,808	9,476	Wilmington.....	17,250	20,008	Allegheny.....	78,682	104,987
Perth Amboy.....	7,181	8,622	Winston.....	2,854	7,988	Allentown.....	18,063	25,183
Phillipsburg.....	8,125	11,250	Ohio.			Altoona.....	19,710	30,269
Pittsfield.....	6,455	7,095	North Dakota.			Archbald.....	3,049	4,028
Rahway.....	6,666	5,512	Bismarck.....	1,758	2,990	Ashland.....	6,059	.....
Salem.....			Fargo.....	2,693	5,613			
			Grand Forks.....	1,705	4,963			

MĚSTA.	Obyvatelstvo.		MĚSTA.	Obyvatelstvo.		MĚSTA.	Obyvatelstvo.	
	1880	1890		1880	1890		1880	1890
Ashley.....	2,709	3,192	Warren.....	2,810	5,288	Fredericksburg..	5,010	4,517
Beaver Falls....	5,104	9,734	Washington.....	4,992	7,045	Hampton.....	2,484	6,538
Bethlehem.....	5,193	6,756	West Chester....	7,016	7,965	Lynchburg.....	15,959	19,779
Bloomsburg.....	3,707	4,659	Wilkesbarre....	23,339	27,557	Manchester.....	5,729	9,229
Bradford.....	9,197	19,478	Williamport....	18,934	27,107	Norfolk.....	21,966	31,986
Bristol.....	5,273	6,537	York.....	13,940	20,849	Petersburg.....	21,656	33,317
Butler.....	3,153	8,715	Rhode Island.			Portsmouth.....	11,390	13,345
Carbondale.....	7,714	10,896	Bristol.....	6,028	5,473	Richmond.....	63,600	80,838
Carlisle.....	6,309	8,031	Newport.....	15,699	19,449	Stamton.....	6,664	6,921
Catasaugus.....	3,065	3,703	Pawtucket.....	19,030	27,592	Winchester.....	4,658	4,907
Chambersburg....	8,877	8,006	Providence.....	104,857	132,043	Washington.		
Chester.....	14,997	90,167	Westerly.....	9,103	6,333	Cotax.....	944	2,253
Coatsville.....	2,760	3,680	Woonsocket....	19,930	29,759	Elkinsburg.....		2,758
Columbia.....	8,312	10,297	So. Carolina.			Fair Haven.....		4,273
Conshohocken....	4,561	5,469	Charleston.....	49,984	54,592	Glympha.....	1,333	4,995
Corry.....	5,277	5,671	Columbia.....	10,036	14,508	Port Townsend..	917	4,498
Danville.....	8,346	9,073	Greenville.....	6,160	8,340	Seattle.....	3,533	43,914
DuBois.....	3,718	6,137	Spartanburg....	3,253	5,639	Siwash.....	149	2,003
Dunmore.....	5,151	8,288	South Dakota.			Spokane Falls..	350	22,626
Easton.....	11,924	14,185	Deadwood.....	2,777	2,386	Tacoma.....	1,098	25,858
Erte.....	27,737	39,999	Pierre.....		3,200	Vancouver.....	1,722	2,849
Franklin.....	6,010	6,229	Yankton.....	5,431	4,700	Walla Walla....	3,588	7,239
Gettysburg.....	2,814	3,180	Tennessee.			Whitcom.....		3,677
Gilberton.....	3,028	3,668	Chattanooga....	12,592	29,109	West Virginia.		
Greenville.....	3,007	3,637	Clarksville.....	3,880	8,053	Charleston.....	4,192	7,257
Hanlton.....	6,935	11,681	Jackson.....	5,377	10,056	Martinsburg....	6,335	7,907
Huntingdon.....	4,125	6,092	Knoxville.....	9,693	22,447	Parkersburg....	6,562	9,389
Johansown.....	8,399	23,653	Memphis.....	31,592	64,586	Wheeling.....	30,737	35,052
Kittanning.....	2,624	3,005	Nashville.....	43,250	76,200	Wisconsin.		
Lancaster.....	25,769	32,099	Texas.			Appleton.....	8,005	11,825
Lebanon.....	8,728	14,751	Austin.....	10,013	15,521	Barebosc.....	3,296	4,692
Lewistburg.....	3,080	3,205	Brenham.....	4,191	4,683	Beloit.....	4,790	6,976
Lewiston.....	1,758	2,288	Corpuscular....	3,373	8,278	Ken Claire.....	10,119	17,458
Lock Haven.....	5,845	7,359	Dallas.....	10,358	28,140	Fond du Lac...	13,094	11,942
McKeesport.....	8,212	20,711	Fort Worth.....	6,063	20,725	Green Bay.....	7,464	8,929
Mahoning City..	8,181	11,291	Gainesville....	2,467	6,563	Hudson.....	2,298	2,882
Marietta.....	2,503	2,585	Galveston.....	32,948	29,118	Janesville.....	9,018	10,631
Mauch Chunk..	3,752	4,095	Houston.....	16,513	27,598	Kenosha.....	5,039	6,529
Meadville.....	8,800	9,402	Huntsville.....	2,536	2,971	LaCrosse.....	14,505	25,053
Mechanicsburg..	3,018	3,502	Laredo.....	3,591	11,913	Madison.....	10,394	13,399
Milnersville....	3,249	3,502	Marshall.....	5,624	7,196	Mantowoc.....	6,397	7,595
New Castle.....	8,418	11,581	Paris.....	3,890	8,258	Milwaukee.....	115,587	204,150
New Brighton..	3,653	5,603	San Antonio....	20,550	28,081	Monroe.....	2,393	3,865
Norristown.....	13,062	19,759	Sherman.....	6,093	7,338	Neenah.....	4,302	5,076
Oil City.....	7,315	10,943	Waco.....	7,295	14,485	Oconto.....	4,171	6,221
Philadelphia....	847,170	1,046,953	Utah.			Ochloch.....	15,748	22,759
Phoenixville....	6,682	8,508	Logan.....	3,396	4,624	Platteville....	2,687	2,740
Pittsburg.....	156,589	238,473	Ogden.....	6,069	18,989	Portage.....	4,246	5,130
Pittston.....	7,472	19,295	Provo City.....	3,432	5,153	Prairie du Chien.	2,777	3,122
Pottstown.....	5,305	13,291	Salt Lake City..	20,798	44,771	Racine.....	16,031	21,022
Portsville.....	13,253	14,194	Vermont.			Ripon.....	3,117	3,354
Reading.....	43,278	58,929	Brattleboro....	5,880	6,859	Sheboygan.....	7,314	16,341
Rochester.....	2,552	3,635	Burlington.....	11,395	14,566	Sparta.....	2,287	2,795
St. Clair.....	4,149	6,959	Rutland.....	12,149	11,770	Stevens Point..	4,449	7,688
Scranton.....	46,850	83,450	Virginia.			Superior.....	555	13,000
Shamokin.....	8,184	14,329	Alexandria.....	13,659	14,318	Two Rivers.....	2,053	7,870
Sharon.....	6,684	7,447	Danville.....	7,526	10,285	Watertown.....	7,883	9,570
Sharpsburg.....	3,466	4,897	Wyoming.			Waukesha.....	9,989	7,475
Shenandoah....	10,147	13,445	Cheyenne.....			Wausau.....	4,377	9,251
South Bethlehem.	4,925	19,586	Laramie City... Laramie City....				3,456	11,695
South Easton..	4,534	5,616					2,696	6,293
Sunbury.....	4,077	5,892						
Tamaqua.....	5,730	6,072						
Titusville.....	9,046	8,010						
Towanda.....	3,814	4,185						

„Dějiny Občanské Války“ čili „Zápas mezi Severem a Jihem“. — Nákladně toto dílo, které vřele doporučeno bylo všemi předními listy českými, ba i v Čechách nalezlo velké obliby, vyšlo ze závodu Augusta Geringera a prodává se ve skvělné vazbě za \$3.00, se záskytkou \$3.50. V knize té vylíčeny jsou podrobně a věrně zápasy politických stran před vypuknutím války, příčiny celého bratrovražedného boje, jakož i celý jeho průběh. Bitvy líčeny jsou s největší podrobností a zajímavým událostem, které celý tento boj obklopovaly, jest ičž popráno místa. Pro české čtenáře zvláštní zajímavost má podrobné líčení zkušeností českých vojáků, kteří války jak na Severu tak i na straně Jižní se účastnili, k čemuž přídaty jsou i jejich podobizny. Knihu mimo to zdobí přes sto různých vyobrazení a osm obrazů celostránkových, zobrazujících hlavnější bitvy co nejvěrněji.

KUPUJTE SEVEROVY OSVĚDČENÉ LÉKY.

Severův Balsám pro plíci neduhy (Balsam for Lung Diseases), jest nejlépe známým lékem v Americe, neboť osvědčil se ve všech nemocích plicních, zvláště v kašli, katarchu hrtanu a průdušnice, zánětu sliznice, záduše, rozedně plic, nastouzení a j. Cena láhve 50c.

Severova žaludeční hořká (Stomach Bitters) vrací ztracenou chuť k jídlu, odstraňuje bolesti žaludku a jest příjemným osvěžujícím prostředkem. Cena velké láhve \$1, malé 50ct.

Severův životní balsám (Balsam of Life) osvědčil se výtečně při nadýmání, osklivosti od žaludku, mlhobách, závratích a slabosti vůbec. Jest zvláště účinným lékem pro ženy. Cena láhve 75 ct.

Severův olej sv. Gottharda (St. Gotthard's Oil) zahání otekliny všeho druhu, rheumatismus, dna, píchání u žeber, boule, záněty, růži, rheumatické bolesti hlavy a zubů a j. Cena láhve 50 ct.

Severova masť proti svrabu a vyzářeníním (Itch and Skin Ointment) jest neomylným prostředkem proti šeredným chorobám kůže, jakož i proti lišejm. Cena láhve 50 ct.

Severův silitel ledvin a jater (Kidney and Liver Cure) odstraňuje nezáživnost, zácpu, závrat, trudnomyslnost, dýchavičnost, vodnatelost, kámen močový a ledvinový. Cena láhve \$1.25.

Severův krevčistitel (Blood Purifier) působí vydatně pro zčistění krve; jest také výtečným lékem proti všem nemocem kůže, krticím, nemocem sypilistickým a j. Cena láhve \$1.

Severův lék proti rheumatismu (Rheumatic Cure) bezpečně účinkuje ve všech nemocích rheumatických. Cena láhve \$1.00.

Severův lék proti choleře a průjmu (Cholera & Diarrhoea Cure) odstraňuje rychle nepříjemné choroby tyto, účinkuje vydatně při kolice, zánětu střev a pobříšnice. Cena velké láhve 50 ct., menší 25 ct.

Severův regulator ženských nemocí (Female Regulator) jest nejlepším lékem veškerých nepravidelností ženských rodidel; reguluje nepravidelnou činnost, odstraňuje bělotok, obtíže v těhotenství, po porodu a potrazení, pak při změně života. Cena láhve \$1.00.

Severův Červokaz (Vermifuge) jest velmi účinným prostředkem na vyhubení červů a jiných cizopásků v lidském těle. Hojí rychle a bezpečně žaludeční a střevní katarh. Cena láhve 35 ct.

Severovy pilulky pro játra (Liver Pills) při všech nemocích jater, nechuti k jídlu, zácpě a j. jsou nenahraditelné. Kdo trpí nepravidelnou stolicí, nechť jich zkouší. Cena krabičky 25ct.

Severova masť na rány a bolesti (Healing Ointment) hojí všechny čerstvé i zastaralé rány, vředy, opary a spáleniny, jakož i bolesti hnisavé a j. Cena krabičky 25 ct.

Severovy prášky proti bolestem hlavy a neuralgii (Headache and Neuralgia Wafers) jsou nejnovějším a nejlepším lékem proti bolestem hlavy a neuralgii. Pomohou v každém případě. Cena krabičky 25 ct.

Severova zlatá masť na oči (Golden Eye Salve) používá-li se dle předpisu, je zrovna neomylným prostředkem proti neduhům očním od nepatrného nastouzení až po nejprudší zánět. Cena 25 ct.

Severova hojivá náplast (Healing Plaster) je znamenitý zevnitřní prostředek proti místnímu rheumatismu, prudkým bolestem a píchání, strženině kříže, zápalu svalů, nemocím kyčle a páteře, křečím, chromotě a podobným nepřijemnostem. Cena 25 ct.

Severův silitel vlasů (Hair Tonic) jest výborným prostředkem proti vyzářeníním lesky, lupům a podobným škůdcům vlasů. Zamezí vypadávání vlasů a podání jich vzrůst. Cena láhve \$1.00.

Severova růžová masť (Rose Salve) odstraňuje velikou podrážděnost kůže a dodává tvářím příjemnou hladkost, svěžest a lesk. Působí dobře proti zpruzení nemluvíat a na rozpukané pysky a ruce. Cena 25 ct.

Severova pomáda na vlasy (Hair Pomade) slouží k ozdobě i posilnění vlasů a pomáhá od lupů a ohnípary či prašiviny hlavy. Cena 25 ct.

Severův prášek na zuby (Tooth powder) je výborný pro čištění zubů, vzbuzuje libý pocit v ústech, sliz a uzdravuje dásně a dodává dechu příjemné vůně. Cena 25 ct.

Severovy kapky proti bolení zubů (Toothache Drops) zbaví bolesti každého velmi rychle a měly by se pokaždé použít dříve než se sáhne k prostředkům radikálnějším. Cena 10c.

Severův ničitel kuřích ok (Corn Cure) je pravým ničitelem těchto traplů, poskytuje rychlou, pomoc. Cena 25 ct.

Severův jistě hojící liniment (Sure Cure Liniment) pomáhá koním od nakolenice, bolavky od uzdy, tvrdého vředu, vlaské kosti, mozolů, schvácení, otekliny, tuposti přehybů, bolesti svalů od přílišné práce, odřením chomoutu a všeho podobného. Cena láhve 50 ct.

Severův léčivý prášek (Condition powder) jest zvláště připraven k léčení nemocí koní, hovězího dobytka, ovcí a prasat v západních krajinách. Cena větší krabičky 50c, menší 25c.

Severova karbolová masť pro dobytek (Veterinary Carbolic Ointment) hojí odřeniny způsobené chomoutem neb sedlem, škrábnutí, zastaralé rány, holáky, hnisy, pakliny, pohmožděliny atd. zastaví zápal a zamezí hnisání či shřívání. Cena krabičky 50 ct.

Na prodej jsou ve všech českých lékárnách a obchodech.

Pánům překupníkům ku prodeji mých léků nabízím největší provisi.

Vyrábětel a majitel:

W. F. SEVERA,

český lékárník.

26--28, 2nd Ave. - CEDAR RAPIDS, IA.

Vopička & Kubín,

veřejní notáři

207 West 12th Street, Chicago, Ill.

..... OBSTARÁVAJÍ SPOLEHLIVĚ A SPRÁVNĚ .....

Vymahání dědictví v Čechách, na Moravě, v Rakousku a Německu.

PŘEPLAV PŘES HAMBURG A BRÉMY.

Půjčování a ukládání peněz v každém obnosu.

ZASTUPUJEME pp. KAREŠ A STOTZKY V BREMÁCH.

Zásilky peněz do Evropy levněji než pošta. Pojištění proti ohni i na život. Obstaráváme prodeje a koupě majetků. Zkoumání abstraktů a veškeré notářské práce vykonáváme správně a levně.

Čís. 207 záp. 12. ulice, CHICAGO, ILLINOIS.

DOMY A LOTY V CHICAGO prodáváme na mírné splátky; proto dříve než koupíte neb prodáte pozemkový majetek, poraďte se s námi.

JOS. KLÍR, jediný český : : : :
: : : akadem. malíř

v Chicagu, 722 W. 12th St. Boulevard.

Odporučuje se k umělému provedení všech druhů **obrazů**, jak barvami olejovými, vodovými i suchými, tak i **kresb** pórém, tuší i barvami.

Jmenovitě upozorňuje na osvědčené své hotovení věrných, elegantně provedených **podobizen**, jak malovaných v oleji (dle velikosti od \$15), tak i černých a barevných krayonův (od \$2.50 počínaje) a sice buď dle přírody nebo dle fotografie.

Malby dle vlastní myšlenky, nebo dle návrhů, jakož i přesné kopie sebe větších rozměrů a sebe obtížnější provádí umělecky v cenách nepřiměřenějších.

Obrazům náboženským věnuje zvláštní pozornost. Jakožto žák proslulých mistrů pražské malířské akademie, Fr. Sequense a Ant. Lhoty, a slavného Petra Jansena, profesora akademie v Duesseldorfu, může se zaručiti za malbu důstojnou a přesně slohovou, jakož dokázal již více pracemi svými pro „Křesťanskou akademii“ v Praze a jinými chrámovými malbami.

Provádí též **kresby praktické** všeho druhu, jmenovitě k účelům obchodním, kreslení návěstí, diplomů obchodní známky pro otisky aut. a provádí je solidně, rychle a levně.—Opravuje a čistí staré a méně zdařilé obrazy. K veškerým obrazům opatřuje i **příslušné rámy** ve veškerých cenách, levnější než kdekoli jinde, t. j. za ceny továrni.

Pro objednávky podobizen z venkova stačí poslati podobizny a udati žádanou velikost, nebo přibližnou cenu.

Veškeré dotazy se hned a ochotně vyřizují.

ALOIS PALDA

vyrábí jemné a nejobtíženější
havanské

DOUŤNÍKY.

„CLARITA“

Prodej ve velkém i malém.

Skladitě a dítina

638 Blue Island Ave.

CHICAGO, ILL.

Velký výběr dobrých doutníků a tabáku všech druhů.

Hlavní jednateleství a sklad sňupavého tabáku z díny Hlaváčovy v N.Y.

Na venek zasílám zboží proti hotovému zaplacení aneb dobřice (C. O. D.)

Staří známí hostinští

Salzer a Feldt

drží stále mezi Čechy oblibou

plzeňskou pivnici

— v čísle —

729 j. Halsted ul. Chicagu, Ill.

Mimo plzeňského máme vždy nejlepší domácí piva. — Věcho druhu vína domácí, cihlo i dováženého nejlepší jakosti.

Zákusky po celý den chutné a čerstvé.

O další přízeň et. obeceatva

žádají službovolní

SALZER & FELDT.

ROBERT L. PITTE,

VEŘEJNÝ * NOTÁŘ A POZEMKOVÝ * JEDNATEL,

— ÚŘADOVNA V ČÍSLECH —

188 a 190 záp. 20. ulice, CHICAGO, ILL.

*
PŮJČUJE
PENÍZE

na
mírné úroky,
v částkách jakých-
koliv, zvláště na
gruntovní majetek.

*
Zasílá peníze do
Evropy levněji
než pošta.

Pojišťuje proti
ohni a na život.

*

*
PRODÁVÁ
DLUŽNÍ ÚPISY

(MORTGAGES)
na spolehlivé a do-
brě vyplácející se
majetky.

*
Obstarává * přeprav
.. přeu ..

HAMBURG

— — —
BREMEN.

*

Prodává a kupuje majetky ve všech částech města

Těž má hojně lotů v mírných cenách na prodej.

.....

Zvláštní pozornost věnuje zkoumání i hotovení Abstractů (knihovnických záručních listin) vykonává veškeré notářské práce správně a levně.

.....

Zapamatujte si, že má nová úřadovna nalezá se nyní v čís. 188 a 190 záp. 20. ulice., roh Johnson ul.

V každý čas Vás ochotně obslouží Váš ochotný

Robert L. Pitte.

GREENEBAUM SONS BANKÉŘI

v čís. 116 & 118 La Salle St., CHICAGO, ILL.

Činíme půjčky na majetky pozemkové i stavební. Vkladní jistiny, záruční jistiny (Bonds) a podobné prodáváme. Vyřizujeme všeobecné bankovní záležitosti správně. Nemovité majetky prodáváme, kupujeme neb sprostředkujeme.

VACLAV ŠIBLO,

nejstarší český hostinský v Pizní. Jeho
dobře známá

plzeňská pivnice

— jest v čísle —

124 z. 19. ul. roh Morgan, Chicago, Ill.

Výborná vína, jemné likéry a nejlepší doutníky vždy na skladě. Dobrá místnost pro klubové zábavy.

Frank J. Pěchota,

.. VEREJNÝ NOTAR..

**A JEDNATEL POJIŠTUVÍCÍ,
POZEMKOVÝ A PŘEPLAVNÍ.**

Úřadovna, v čís. 386 záp. 18. ulice blízko Fisk ul.
Chicago, Ill.

Prodává majetky na všech stranách města při velice mírných podmínkách. Pojištění u nejspolehlivějších společností. Notářské práce hotoví se vzornou přesností.

— F. M. HOLEK, —

JEDNATEL A HOSTINSKÝ

v síni Česko-Amer. Sokola v Chicagu,

106—108 DE KOVEN STREET.

Poslouží vždy dobrými nápoji, jakož i nejlepšími zákusky v každý čas. Každý kdo navštíví Chicagu, necht' neopomene navštíviti též moji místnost hostinskou, kdež se každému dostane vřelého uvítání.

S úctou zve své krajany

F. M. HOLEK.

FR. BRODSKÝ & CO.

26 Avenue C. NEW YORK.
1331 2nd Ave.

NEJSTARŠÍ ČESKÝ PŘEPLAVNÍ A SMĚNEČNÍ OBCHOD.

Hlavní jednatelé firmy Karesch a Stotzký v Bremen.

Spojení se všemi hlavnějšími bankami českými a uherskými.

Obstaráváme výpravu cestujících přes

BREMEN, BALTIMORE, ANTWERP, ROTTERDAM A HAMBURG.

Zásylky peněz i balíčků do Čech a Moravy obstaráváme třikrát týdně
bez všech srážek až do bytu příjemce.

Kupujeme a prodáváme cenné papíry rakouské a uherské bondy, jakož i
cizozemské mince dle běžícího kursu. Obstaráváme inkasso
a vystavujeme směnky a poukázky na všechna
města zde a v cizozemsku.

Prodáváme železniční lístky do všech částí Ameriky za nízké ceny.

Zvláštní pozornost věnujeme vymáhání dědictví a podílů, jak v Čechách tak i v celém Rakousku a Německu pomocí spolehlivých právních zástupců k úplné spokojenosti všech klientů vyřizujeme.

Obstaráváme průvodní listy (pasy), vyhotovujeme plně moci, kupní listy, jakož i veškeré práce, do oboru notářského náležející.

Pojišťujeme proti ohni jakož i na život u nejspolehlivějších společností za ceny mírné.

Přijímáme předplatné na veškeré časopisy a knihy, ze závodu
p. Aug. Geringera v Chicago, Ill.

Na každý dotaz vždy bez prodlení odpovíme.

Porada a vysvětlení zdarma.

S veškerou úctou

F. BRODSKÝ & CO.

Sístkův první český hotel

a první lidový hostinec spojený s klubovními místnostmi

Nalezá se v rozkošné čtvrti 722-12. ul. Boulevardu, Chicago, Ill.

Pouliční dráha jede blíž všech hlavních nádraží; vezměte káru 12té ulice, ta doveze Vás až k mému hotelu. PRAVÉ PLZEŇSKÉ VŽDY ŘÍZNÉ OD ČEPU. Znameníť jídla a nejjemnější likéry všech druhů.

Za vzornou posluhu při nírných cenách se zaručuje vždy ochotný

F. J. ŠÍSTEK, majitel prvního českého hotelu.

Frank A. Kapsa,

hlavní jednatel pozemkové společnosti známé pod jménem

UNITED STATES ❄

❄ **LAND & SUPPLY CO.**

má svoji sídlovnu

v č. 162 E. Washington St.
CHICAGO, ILL.

*Vždy úraduje ve svém domě
čís. 656 Throop ulice.*

Nejlepší pozemky pro farmáře za nejlepších podmínek. Kupuje a prodává městské majetky. Loty za nízké ceny v místech, kde jest zabezpečená dobrá budoucnost.

Pojišťuje u nejlepších společností.
— Notářské práce hotoví správně a rychle.

GEO. SCHWITZNER

má svůj zvláštný

ODĚVNÍ OBCHOD

ve svém domě

čís. 577 a 579 Blue Island Ave.
mezi 18. a 19. ul.

Zakázkový oděvní obchod

v č. 585 Blue Island Avenue.

CHICAGO, - ILLINOIS.

Všeho druhu prádlo vrchní i spodní, klobouky, čepice, límečky, nákrčníky, kufry, vaky cestovní, deštní pláště, deštníky atd. atd.

Občané, kteří přijedete do Chicaga, nezapomeňte navštívit tento závod, nikde lépe nenakoupíte.

GEO. SCHWITZNER 577-579 Blue Island Ave.
CHICAGO, ILL.

❄ AUGUST VOLENSKÝ, ❄

oznámkový jednatel pro časopisy

DENNÍK „SVORNOST“,

TÝDENNÍK „AMERIKÁN“,

NEDELNÍ „DUCH ČASU“.

pro národní kalendář „Amerikán“

a veškeré tiskopisy tiskárny Aug. Geringera, do nichž se oznámky přijímají.

Blížší správy obratem pošty sdělit.

Aug. Volenský, 150 W. 12th St. Chicago, Ill.

General Advertising Agent for the Bohemian

DAILY „SVORNOST“,

WEEKLY „AMERIKÁN“,

SUNDAY „DUCH ČASU“

and for the almanac „Amerikán“

All kinds of Job Printing taken at the lowest possible rates.

For particulars address